

Отець-мітра́т Роман Андрі́й Кияк

**ПОСПІШАЙ
ТВОРИТИ ДОБРО**

o. Скит

Українська Греко-Католицька Церква
Івано-Франківська Теологічна Академія

Серія: Проповідництво

Отець-мітрат Роман Андрій Кияк

ПОСПІШАЙ ТВОРИТИ ДОБРО

*Проповіді,
духовні науки*

Івано-Франківськ
„Нова Зоря“
2004

ББК 86.3 я.73
К-46

Кияк о.-м. Роман Андрій
Поспішай творити добро. Проповіді, духовні науки. —
Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. — 496 с.
ISBN 966-8265-49-1

Ви тримаєте в руках книгу проповідей отця-митрата Романа Андрія Кияка „Поспішай творити добро!“ — незвичайну книгу: книгу-реквієм, присвячену пам'яті цього відомого й любленого на Прикарпатті та за його межами проповідника, душпастиря й патріота, книгу-заповіт, адресовану всім нам, слово отця Андрія з вічності до його пастви, до семінаристів, до всього українського народу, книгу „духовної хроніки“ церковного і суспільного українського життя.

Видання побачило світ у п'яту річницю відходу до вічності отця Андрія Романа Кияка стараннями родини і видавництва „Нова Зоря“, ініціатором заснування якого він був, при допомозі шанувальників його проповідницького таланту, за благословенням Єпископа Софрона Мудрого ЧСВВ — Правлячого Архієрея Івано-Франківської Єпархії УГКЦ.

Книга є вагомим доробком в українському проповідництві і покликана знайти щире зацікавлення в душпастирів, науковців, студентів-геологів та всіх шанувальників проповідницького таланту отця-митрата Романа Андрія Кияка.

ББК 86.3 я.73

*Друкується за ухвалою Вченої Ради
Івано-Франківської Теологічної Академії*

© Кияк, о.-м. Роман Андрій
Поспішай творити добро. Проповіді, 2004.
© „Нова Зоря, українське видання, 2004.

ISBN 966-8265-49-1

*Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи:
християчи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа;
навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав.
Отож я з вами по всі дні аж до кінця віку.*
Мт. 28, 19-20

Verba volant, exempla docent et trahunt!
(Слова лунуть, приклади вчать і потягають!)

*І яке ти маєш право, череп'я недобите,
тільки про своє спасіння дбати там,
де гинуть мільйони?!..
Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть,
що за долю мільйонів мусиш дати ти одвіт!*
Іван Франко

*Допоможи нам, Господи,
щоб ми стали Твоїм смолоскипом,
щоб ми були вогнищем, яке запалює душі,
щоб ми були дорогою, яка веде до Тебе,
щоб ми були допомогою для тих,
котрі шукають Тебе!*
о.-митр. Андрій Кияк

Проповідь без прикладів — це ялинка без прикрас!

Передмова

Дорогий читачу! Прошу усвідомити собі, що в руках тримаєш чудовий квітник Божого слова, що його засіяв і зростив отець Андрій Кияк на ниві спраглих душ дітей, молоді, інтелігенції, робітництва та селян українського народу у час панування безбожного атеїзму у царстві сатани минулих десятиліть. Він, високоінтелігентна та релігійна людина, був непересічним педагогом та мав харизму „золотоустого“ проповідника. Радо проповідував він в укритті підпілля у селянській хатині чи у лісі. Проповідував він у школі і у храмі. Проповідував він на могилах і площах. Його слово, запалене любов'ю до Бога і свого знедоленого українського народу, слухали сотні тисяч людей по Івано-Франківському обласному радіо... Але, що найважливіше, о. Андрій проповідував прикладом ревного життя, вповні відданого Богові і людям, священничого життя — у своїй скромній родині. Треба бути вдячним дружині й синам отця Андрія, зокрема, о. Святославові, що ці чудові квіти „Божого слова“ проповідей і принагідних слів, зібраних у книзі „Поспішай творити добро“, подають читачам у руки.

Вірю, що цей твір стане настільною книгою студента-богослова, священника-проповідника, людини науки, інтелігента і звичайного селянина. Бо це книга праведного священника і свідомого патріота свого українського народу.

Книга має дуже практичний розклад у чотирьох розділах:

- *перший* — *це проповіді на свята Різдяного кола;*
- *другий* — *це проповіді на неділі та свята Пасхального кола;*
- *третій* — *це проповіді на всі неділі церковного року;*
- *четвертий* — *це принагідні проповіді та промови.*

У питомий спосіб отець Андрій, солідно висвітлюючи Слово Боже й науку Церкви, подавав багато життєвих прикладів, щоби спонукати своїх слухачів, а нині й читачів, призадуматись над ними і застосувати їх у своєму особистому житті й проблемах сьогодення.

Нехай же ця книга-квітник Божого Слова „Поспішай творити добро“ отця Андрія Кияка, допоможе кожному до зросту і розквіту його духовного життя, на більшу славу Богу й спасіння наших душ.

† Софрон МУДРИЙ, ЧСВВ

Через терни — до зірок

На світлий спомин про видатного діяча Української Католицької Церкви, вірного сина та патріота України о.-мітрата Романа Андрія Кияка, першого канцлера та будівничого відродженої греко-католицької єпархії в Івано-Франківську

Отець-мітрат Роман Андрій Кияк пройшов нелегкий і тернистий життєвий шлях. Будучи блискучим педагогом та організатором української національної освіти в умовах безбожного комуністичного режиму, маючи велику сім'ю обдарованих дітей, яких разом з вірною супутницею життя п. добродійкою Марією чудово виховав, він водночас, в умовах глибокої конспірації, не тільки відважно виконував обов'язки католицького священника, але й координував діяльність духовенства УГКЦ на території Прикарпаття.

Блаженної пам'яті о. Р. А. Кияк був організатором місій і реколекцій для семінаристів та духовенства як у часи підпілля, так і в період своєї праці канцлером Івано-Франківської єпархії та професором Теологічно-Катехитичного Інституту. Священик умів гуртувати нашу інтелігенцію своїми глибокозмістовними, сповненими християнської любові проповідями у Катедральному Соборі св. Воскресіння.

З виходом на емеритуру о. Роман Андрій не покинув улюбленої душпастирської праці. Будучи іменованим першим капеляном українських військових частин на Прикарпатті, він з великим натхненням і радістю проповідував Слово Боже для юних захисників батьківщини, вбачаючи у них майбутніх будівничих України. Він також опікувався учителями християнської етики, надавав духовний вишкіл кандидатам до священства. Перебуваючи з юних літ у Пласті, о. Роман Андрій особливо турбувався національно-патріотичним та християнським розвитком пластових організацій в Україні.

Отець Андрій любив молодь, своїх вірних та свій народ, промовляючи до своїх духовних дітей могутнім словом священника-патріота. За роки невтомної праці у часи Катакомбної Церкви, а особливо — з настанням відродження УГКЦ, о. мітрат Роман Андрій Кияк підготував сотні проповідей та промов з різних нагод, пов'язаних зі святами Церкви та Української Держави. Тож нехай ця його духовна спадщина, видана поважною книжкою, стане йому найкращим пам'ятником тут, на землі, та прославить його заслуги перед святою Церквою та українським народом у Царстві Божому.

† Софрон Дмитерко ЧСВВ,
Єпископ-Емерит

Від упорядника

Шановний читачу, Ви тримаєте в руках книгу проповідей отця-мітрата Андрія Романа Кияка „Поспішай творити добро“ — незвичайну книгу: книгу-реквієм, присвячену пам'яті цього відомого й любленого на Прикарпатті та за його межами проповідника, душпастиря й патріота, книгу-заповіт, адресовану всім нам, слово отця Андрія з вічності до його пастви, до всього українського народу, книгу „духовної хроніки“ церковного і суспільного українського життя.

Ця книга виходить у світ у п'яту річницю відходу до вічності отця Андрія Романа Кияка стараннями родини і видавництва „Нова Зоря“, при допомозі шанувальників його проповідницького таланту, за благословенням Єпископа Софрона Мудрого ЧСВВ — Правлячого Архієрея Івано-Франківської Єпархії УГКЦ.

Укладаючи книгу проповідей о. Андрія (це ім'я він обрав собі у часи підпілля на честь св. ап. Андрія Первозванного. Під цим іменем його знали наше духовенство і вірні), ми не випадково віддали перевагу назві „Поспішай творити добро“, бо саме цей заклик є частиною однієї з найулюбленіших, наймиліших серцю проповідника, цитати зі щоденника відомого українського письменника, славетного кінодраматурга Олександра Довженка, яку особливо любив і часто у своїх проповідях зачитував отець Андрій: „Життя коротке. Поспішай творити добро!“ Саме цей довженківський заклик найкраще віддзеркалює цілі, ідеї та дух проповідей душпастиря, становить їх мотто. Такі слова були для отця Андрія Кияка живим дороговказом і метою життя, і це стає особливо очевидним зараз, коли з відстані літ подивимось на його складне, багатогранне і жертвне життя, всеціло присвячене служінню Богові, Україні та ближнім. Упродовж усього свого життя він неустанно поспішав творити добро всім, з ким його зводило Боже Провидіння. Слово його проповідей було правдивою духовною поживою для слухачів, воно давало насагу й надію в часи підпілля нашої Церкви, надихало на боротьбу за її волю, процвітання і розбудову в часи повнокровного життя Церкви, слугувало живим підручником гомілетики й проповідництва для багатьох поколінь священників УГКЦ.

Ще за життя часто просили отця Андрія видати його проповіді священники нашої Церкви, а також вірні Івано-Франківського Катедр-

ального собору Воскресіння Христового, де щонеділі та щосвята він проповідував для них. Але через брак часу та перевантаженість обов'язками канцлера нашої Єпархії, проректора та професора Духовного інституту, а також надзвичайно насичений розклад лекцій з різних богословських дисциплін для вчителів, студентів і учнів міста Івано-Франківська, та з особистої скромності й пошани до видатних проповідників-сучасників, отець Андрій видання своїх проповідей, яких за все його священниче життя зібралось понад 550, відкладав до більш сприятливих часів. І лише зараз із волі Божої цей справжній скарб українського проповідництва побачив світ друком у пропонованому вам виданні. Три роки тому — до першої річниці смерті отця Андрія Кияка, стараннями родини та Правлячого Архієрея Івано-Франківської Єпархії Кир Софрона Мудрого ЧСВВ було здійснене видання живого слова отця-мітрата — у світ вийшли три аудіокасети з його проповідями на свята церковного року.

Однак довершене друковане видання проповідей о. А. Кияка докорінно відрізняється від аудіоверсії. І тут ідеться не стільки про обсяг проповідей, бо в радіоверсії вони були суворо лімітовані часом, а про глибину змісту й насиченість їх одним із найважливіших, найцінніших та найвартісніших, в поцінуванні автора, елементів — ідеться про численні приклади із життя всієї Христової Церкви та УГКЦ зокрема, свідчення з життя святих, ілюстрації з української та світової історії, повчальні історійки з життя християн в Україні та світі. Причому всі приклади точно занотовані в двох товстих зошитах у чіткому порядку: кожен зразок має свій порядковий номер і точні дати цитування (щоб уникнути частих повторювань), а в рукописних текстах проповідей вони наведені під відповідними номерами з їх скороченим викладом. Ця добірка прикладів є живим свідченням прагнення проповідника зібрати якомога більше „духовної оливи“ до „світильника“ проповідей, щоб горіння його було яскравішим, щоб слово проповіді було якомога багатшим, доступнішим і жвавіше ілюструвало слова науки Христової. Ці приклади — неначе сучасні притчі, вплетені у виклад ідеї кожної проповіді. Серед цих численних життєвих свідчень ми знаходимо як рідкісні, так і улюблені, які час від часу автор повторює в різних контекстах та з різним, відповідним до теми, коментарем, але при цьому вони завжди вчать по-новому, свіжо.

Але з-поміж усіх прикладів найулюбленішими були для отця Андрія цитати із книги святого Томи Кемпійського „Наслідування Христа“,

які присутні в переважній більшості його проповідей. Цю книгу він практично знав напам'ять, бо впродовж усього свого життя вона була вірним його духовним супутником, із неї він постійно вибирав собі коротку цитату для щоденних духовних роздумів, яку занотовував на маленькому аркуші паперу й носив із собою у футлярі від окулярів, і при кожній нагоді повторював її та роздумував над нею. А таких цитат для роздумів о. Андрій зібрав за все священиче життя не менше, ніж прикладів. Це напевно безцінний духовний скарб, який ще обов'язково побачить світ окремою книгою і принесе велику духовну користь тим, хто черпатиме з нього.

Той, хто часто слухав казання отця Андрія Кияка, читаючи цю книгу, зможе заново пережити ті хвилини духовного єднання з ним, які переживав під час виголошення проповідей. Саме такої радості духовного контакту з отцем зазнав і я, упорядковуючи його проповіді, а весь час праці над ними для мене був часом прекрасних духовних наук — реколекцій, які дав мені отець Андрій, був нагодою по-новому сприйняти те, що часто доводилося чути навіть у дитинстві на проповідях, виголошених у нашій родинній каплиці в батьківському домі в селі Горохолина, або те, що я мав нагоду чути в Івано-Франківському кафедральному соборі Воскресіння Христового в час його співслужіння з отцем.

При укладанні текстів проповідей був збережений принцип максимального наведення прикладів у проповідях, при цьому в книзі наведені проповіді, виголошені отцем Андрієм протягом останнього періоду його життя — в 1996-1998 роках — з точними датами та місцем їх виголошення, що стало можливим завдяки педантичному нотуванню цих даних проповідником на кожному рукописному тексті проповіді. Маючи часто декілька варіантів проповідей на одну тему, які були виголошені в різні роки, все ж, при їх узагальненні й укладанні остаточного варіанту, ми дотримувалися вищенаведеного принципу збереження прикладів, а також за основу брали проповіді, виголошені в 1998 році, бо вони відрізнялися палкістю, натхненністю й горінням. Бо саме в них ми бачимо реалізацію душпастирського мотто отця — в них відчувається ревність і нестримне бажання творити добро і спонукання слухачів до творення добра. В них він прагне якомога більше, глибше й переконливіше промовити до своїх адресатів, якомога більше світла правди Христової дати їм, пророко передчуваючи, що його палаюча свічка-смолоскип уже догоряє.

У своїх проповідях отець Андрій часто використовує символи свічки, смолоскипа як образ життя, але при цьому нагадує нам, що поки горить, заки палає наша свічка — триває наше життя, тож готуймося до вічності, збираймо на землі скарби чеснот! Бо, як символічно ілюструє він наше життя в проповіді на свято Найменування Ісуса Христа, наше життя — мандрівка в швидкому поїзді, в якому ми пасажери, а Ісус Христос — провідник, і лише Він знає, кому на якій станції виходити. Тому всім нам пригадує отець, звертаючись до нас із вічності словами прислів'я: „Mors certo, hora incerto!“ — „Смерть — певна, година — непевна!“, або пригадуючи нам цитату із книги „Наслідування Христа“ святого Томи Кемпійського: „Дуже скоро скінчиться все для тебе тут на землі, тому уважай, в якому стані твоя душа!“

Читаючи проповіді отця Андрія Кияка, я переконаний, кожен знайде в них для себе щось особливо близьке — особисте, але разом з тим всіх читачів, без сумніву, об'єднують ті злободенні духовні проблеми життя Української Католицької Церкви й українського народу, котрі неодмінно присутні в кожній проповіді, які отець ставить перед читачем, вони не втратили своєї актуальності й сьогодні. Цим отець Андрій яскраво засвідчив, що він є не лише великим душпастирем, але й справжнім патріотом нашої Церкви та українського народу.

Не обділив своєю увагою і дорогих його серцю односельців із села Горохолина на Івано-Франківщині, долею і недолями яких він завжди глибоко переймався і співпереживав з ними. Яскравим свідченням цього є рядки проповіді, виголошеної на свято Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, зокрема, і в селі Горохолині, на храмовому святі однієї із церков села.

Саме ця громадянська, патріотична риса проповідництва дуже яскраво представлена не лише в принагідних проповідях і промовах отця Андрія, але є невід'ємною складовою всіх його недільних і святкових духовних наук. Тому, саме через цю особливість стилю проповідування, з повним правом можна назвати отця Андрія Кияка будителем душ людських, адже його слово пробуджувало, закликало слухачів і ціле суспільство до дії, до боротьби із грішним життям, бо в його проповідях був той „дух, що тіло рве до бою“, бо він постійно відчував особисту відповідальність за стан людських душ і всього суспільства. Тому не випадково є цитата з поеми „Мойсей“ Івана Франка, котру ми помістили на початку книги. Ця та й інші цитати на першій сторінці видання взяті з першої сторінки першого

зошита цитат та прикладів, зібраних отцем, і саме в них узагальнено віддзеркалюються ідеї всіх проповідей.

А наступна цитата із першої сторінки книги — зі Святого Письма, з Євангелія від Матея (28, 19-20), яскраво віддзеркалює другу, а точніше сказати — визначає генеральну ідею, основне завдання проповідей отця-мітрата: проводити нову євангелізацію в нашому народі через викладання в проповідях основ науки віри Христової і катехизму Католицької Церкви. Причому, до реалізації цього завдання проповідник постійно, в кожній проповіді закликає своїх слухачів, тобто нас із вами також, звертаючись словами: „Дорогі браття і сестри! Дорогі в Христі!” Він закликає всіх вірних до живої участі в новій євангелізації, починаючи від налагодження вами, дорогі читачі, досконалого християнського життя у ваших родинах, школах, у суспільстві, державі. При цьому отець постійно закликає, запрошує і наголошує на обов'язку кожного з нас бути новітнім, сучасним апостолом Христовим, який найперше через власне досконале християнське життя зможе навернути інших на правдиву дорогу Христову.

Я переконаний, що той, хто вперше знайомитиметься з проповідями отця Андрія Кияка, теж знайде в них те слово, яке було звернене особисто до нього, бо воно ґрунтувалось на слові науки Христової. Це слово проповідника просвітить і зігріє душу, допоможе в життєвій скруті, дасть надію на краще майбутнє, порадить, як звільнити наше українське суспільство від залишків зла минулих епох і як уберегти його від новітнього зла, котре загрожує нашим душам.

Надзвичайно глибоко символічними, з позицій сьогодення, є всі закінчення проповідей отця Андрія — а це молитовні звертання до Господа нашого Ісуса Христа, до Матері Божої чи до святих в наміренні вимолити небесні ласки для нас з вами, дорогі читачі, для Української Католицької Церкви, для українського народу й держави, адже сьогодні свої молитви отець заносить вже безпосередньо до престолу Всевишнього Господа!

Тому молімося та живімо так, як вчив нас незабутній отець Андрій, і саме цим ми складемо йому найвищу шану й засвідчимо, що хочемо жити і діяти згідно з настановами його проповідей, його наук для нас, бо — „Життя коротке. Поспішайте творити добро!”

Отець-доктор Святослав Кияк

Розділ I

Проповіді на свята Різдвяного кола: Господські, Богородичні та святих

Різдво Господа нашого Ісуса Христа (Лк. 2, 1-20)

(Проповідь виголошена 7 січня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

Христос народився! — Славім Його!

Вітаю вас, дорогі браття і сестри, зі світлим і радісним святом Різдва Господа Бога і Спаси нашого Ісуса Христа, із милими святами Різдва Христового!

Христос — Спаситель світу сьогодні завітав як Дитятко Боже до всіх наших українських родин! Нехай у кожного з нас в часі чарівних різдвяних свят запанує мир і злагода!

Шукаймо потіхи, розради, допомоги у вифлеємському вертепі, де „ангели співають”, де „новонародженого прославляють!”

Всім вам, всім вашим рідним, а особливо молоді — нашій надії — зичу від щирого серця потіхи від Божого Дитяти, миру, радості, бо ж тільки у Божих законах найвища правда, бо „З нами Бог”, бо „Нова радість стала, яка не була”, бо „Во Вифлеємі нині новина — Пречиста Діва породила Сина”, по всій нашій Україні „Небо і земля нині торжествують, ангели й люди весело празнують”, бо Христос народився!

Нехай вам, дорогі браття і сестри, завжди у житті вказує шлях до Божої правди, до чесного життя і праці на благо й процвітання та закріплення державності України небесна зоря, яка вказала трьом царям шлях до вифлеємського вертепу!

Бо:

*Бог предвічний народився!
Прийшов днесь із небес,
Щоб спасти люд свій весь
і утішив вся!*

Від перших десятиліть християнства в нашій Україні лунає ця найстаріша українська коляда. Вона сповіщає нам, що довгожданний Спаситель світу — Ісус Христос, прийшов на світ так, як це

провістили старозавітні пророки, „щоб спасти люд свій весь”. А пророк Даниїл навіть заповів точний час народження Месії — Спасителя. І саме від народження Ісуса Христа почалося наше нове літочислення.

Першими поклонилися Христові у Вифлеємі вбогі пастушки, а за ними три східні царі, які принесли Ісусикові дарунки: золото — символ любові й вірності, ладан — символ молитви, і миро — символ терпіння. І ми несемо в цей чарівний різдвяний час Всемогутньому Богові золото вірності Божим законам і багато-страждальній, але нескореній нашій Матері Україні, кадило нашої побожності та святості життя і миро мужнього терпіння й боротьби за торжество Божих і національних ідей!

Справді „Нова радість стала”, бо „Во Вифлеємі нині новина — Пречиста Діва породила Сина”, „Небо і земля нині торжествують”, бо Бог так полюбив людину, що Сам став людиною, завітав до людей. Господь попередив трьох царів про злобу Ірода, і вони відійшли до свого краю іншою дорогою. Так і нам сьогодні пригадує Господь про злобу сучасних іродів — творців зла і гріха та вказує інший — істинний шлях до нашого краю — до вічності.

Тому ви, дорогі браття і сестри, в часі милих різдвяних свят часто приходьте до вифлеємського вертепу, пізнайте й полюбіть Божу науку, мужньо і стійко тримайтеся її у це „время люте”, бо вона ще до сьогодні не запанувала в нашому народі, бо і сьогодні її не допускають до шкіл, до душ дітей ті чи діти тих, які ще недавно забороняли її й переслідували за коляду! А без цієї науки в душі людини утворюється духовна порожнеча, бездуховність, яку заповнюють різні секти, різноманітні модерні й навіть звироднілі культу, як ми це, на жаль, можемо спостерігати в сьогоднішній Україні.

Направду побожна людина завжди чесна, працююча, вірна своїм ідеалам, а безбожна — духовну порожнечу часто заповнює розгульним життям, байдужістю до своїх обов'язків перед Богом, родиною і своїм народом.

Тож і ви, дорогі браття і сестри, складіть собі у ці дні тверду постанову, як ці три царі, не ступати на дорогу, яка веде до

безбожництва, бездуховного життя, не відступати від Божих правд. Нехай вам у цьому буде провідною зіркою Вифлеємська зоря, котра привела трьох царів до Христа.

Нехай ваш могутній спів коляд і традиційні різдвяні вертепи переконують увесь світ у тому, що в Україні живе нескорений у боротьбі за волю своєї Церкви й держави український народ!

Пізнаймо науку нашого Христа-Спасителя, полюбімо її, навчаймо інших, бо „кожний думай, що на тобі мільонів стан стоїть, що за долю мільонів мусиш дати ти одвіт!” Будьмо у сьогоднішньому лабіринті крутість й брехні апостолами святої Божої Правди, бо „раз добром зігріте серце ввік не прохолоне!”

Святій Родині, яка прямувала до Вифлеєму, не знайшлося місця для ночівлі серед людей — вони зачиняли двері перед нею, а ви, браття-сестри, відчиніть свої серця для Ісуса, прийміть Його святу науку і будьте їй завжди вірні!

Свято Різдва Христового належить до найбільших і найчарівніших свят нашого церковного року. Саме з ним пов'язане багатство предвічних звичаїв і традицій. Навечір'я Різдва Христового має особливі Богослужби. Навечір'я Різдва Христового, Святий Вечір строгим цілоденним постом завершило різдвяний піст — Пилипівку. Якраз у Святий Вечір всі ми, християни, у своїх родинях по-особливому відчуваємо торжественну чарівність приходу на світ Дитятка Божого, а тому в цей час у всіх християнських родинях панує глибоко духовний і святковий настрій.

Пам'ятаймо завжди, що головне завдання родини в день Святвечора — це гідне приготування найперше своєї душі, а вже потім — хати, господарства, вечері до свята Різдва Христового. Свята Вечеря ще має назву Багатої Куті, бо до святкового столу подається аж 12 страв, хоча і пісних.

Але сьогодні вже у вільній, але ще не багатій Україні, не кожна родина може собі дозволити багатий стіл на Святий Вечір. Тому не забуваймо про те, щоб поділитися останнім з убогими, сиротами, голодними, яких, на жаль, сьогодні ще багато, і які обділені радістю цього свята.

Настрій Святого Вечора і всіх Різдвяних свят сповняє серця і душі невимовним чаром стародавніх звичаїв нашого українського

народу. Особливо Святвечір збуджує в душі кожного українця не тільки милі й зворушливі спогади, але й об'єднує думки, наміри і прагнення всього нашого народу.

Тож радій і гордися, брате, сестро, що ти належиш до багатого духом українського народу, який витворив такі чарівні різдвяні звичаї, бо ж наша українська пісня, наші танці, наша вишиванка — неперевершені в світі! Полюбімо їх щиро й плекаймо!

Але найперше подбаймо, щоб кожні свята Різдва Христового стали для нас нагодою ще строгіше і глибше пізнати Божі й церковні закони, полюбити їх, стерегтися гріха, утікати від негідних товариств, пияцтва, ганебних обмов, осудження невинних людей. А ви, українські матері й батьки, зобов'язані перед Богом та Україною виховати своїх дітей ревними християнами, мужніми борцями за справу Церкви і нашого народу! Тоді вони ніколи не зблудять у грішному світі!

О, як потрібні для виховання наших дітей та всього суспільства цінні організації, товариства, щоб заповнити духовний вакуум у душах людей після упадку ганебної безбожної держави!

А як прикро, що дехто у Різдвяні свята надто багато захоплюється бенкетуванням із надмірним уживанням спиртних напоїв, замість того, щоб більше часу приділити молитві, коляді для звеличення новонародженого Дитятка Божого. Молімо, сповнені надії, небесне Боже Дитятко — новонародженого Ісуса Христа, який завітав до наших сердець, до наших родин і друзів у чарівний Святий Вечір, сердечно Його благаймо словами колядки:

Благослови нас, наші любий Христе,

Зло побороти силу дай.

Засій в серцях нам бажання чисте:

Мицно любити рідний край,

Щоб Україна могла радіти!

Христос родився! — Славте!

Амінь.

Свято святого первомученика й архидиякона Стефана (Мт. 21, 33-42)

(Проповідь виголошена 9 січня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

Святий Стефан,впавши на коліна, закликав сильним голо-
сом: „Господи, не постав їм цього за гріх!” (Ді. 7, 60). Так,
умираючи, молився він за своїх убивць, які засипали його градом
каміння.

А особливо молився за молодого хлопця на ім'я Савло, який
стояв збоку і пильнував одяг душоубців. Цей Савло — майбут-
ній апостол народів — святий Павло.

Задумаймося, дорогі браття і сестри, чому так лютували воро-
ги перших християнських громад?

Бо тими днями „Стефан же, повний благодаті й сили, творив
чуда й великі знаки в народі. І встали деякі з синагоги, так
званої лібертинів, киренеїв, олександрійців, а й з Кілікії та з Азії
і сперечалися із Стефаном, але не могли встоятися супроти
мудрости й духа, що ним говорив” (Ді. 6, 8-10). А потім поста-
вили фальшивих свідків, які звинуватили його в образі Мойсея і
Бога, в переступі Закону Божого, й на підставі неправдивих
свідчень засудили Стефана на каменування і так убили його.

Так само вороги нашої Української Католицької Церкви засу-
джували неправдиво й мучили впродовж століть вірних нашої
Церкви, і врешті, в лютому 1946 року, засудили на смерть і саму
нашу Церкву. Але цей несправедливий суд, як і суд над святим
Стефаном, спричинився не до забуття, а до прослави нашої
Церкви.

Христова релігія — це релігія героїзму. Вона навчає і вимагає
героїзму, бо життя доброго християнина — це постійна боротьба
з дияволом, із власними пристрастями й ворожим Богові світом.

А хто ж із нас, дорогі в Христі, не пішов би на боротьбу за
Христа, маючи учителем святого Стефана — цього „начальника”

всіх борців і мучеників за Христа, цього первомученика! Святий
Стефан — це взірець для наслідування.

У Христовому Різдві ми подивлялися безмежну любов Божу і
жертву заради нас грішних.

І вже сьогодні, на третій день різдвяних свят, свята Церква
ставить перед нашими очима образ першого мужнього Христово-
го мученика, щоб нам пояснити, що „Царство Боже здобувається
силою” — силою духа, завзяттям, боротьбою, а й навіть муками.

Стефана — мужнього праведника й оборонця святої Христової
віри, вороги після неправедного суду відвели за місто й камену-
вали. А він, як і наш Спаситель Ісус Христос, умираючи, молив-
ся за своїх ворогів, за їх навернення!

Святий Августин говорить: „Якщо б святий Стефан не молив-
ся за Савла, який пильнував одяг убивць, свята Церква не мала
б апостола народів — святого апостола Павла!”

Саме святий Стефан першим пролив свою кров і віддав життя
за Господа, тому й отримав почесний титул первомученика —
першомученика.

Ім'я Стефан — грецького походження, воно означає „кінець,
вінцем прикрашений”. Так, святий Стефан завжди пам'ятав про
кінець життя, про мету життя.

Святий Августин говорить у своїй „Сповіді”: „Неможливо,
щоб син, за якого пролито стільки сліз, пропав!” Це він
говорив про себе, бо ж за нього, колись грішного, за його
навернення, мати, майбутня свята Моніка, 17 років молилась і
вимолила його спасіння, але не лише своєю молитвою, але й
власним святим життям. Син її став окрасою та одним із
найбільших учених і святих Католицької Церкви.

Святий Іван Золотоустий не побоявся мужньо засудити імпе-
ратрицю Євдоксію, яка влаштовувала танці та ігри перед церк-
вою під час Богослужінь, за що був нею засуджений на виг-
нання із Константинополя. Вмираючи на вигнанні, святий вос-
тання звернувся до Господа такими словами: „Слава Богові за
все!”

Коли нас ображають пліткарі, потрібно оборонятися, та коли
вони вперто не приймають наших пояснень, краще мовчати, а

„професійні наклепники”, які вже органічно не можуть не обмовляти когось, бо звикли завжди когось ображати, знайдуть собі іншу жертву, а ми молимося за них.

Римський імператор Юлій Цезар одержав від своїх ворогів кілька образливих листів. Замислившись на хвилину, він їх спалив. Чому? Тому, як пояснив він свій вчинок, щоб не знати, хто написав цих листів, щоб не було спокуси мститися їхнім авторам. Який благородний вчинок поганина, гідний наслідування для нас — християн!

Святий Стефан своєю смертю вчить нас правильно молитися, бо молитва — це розмова з Богом, піднесення духа до Бога. Тому, наслідуючи його приклад, нам потрібно молитися від щирого серця, побожно, поволі, усвідомлюючи кожне слово молитви. Бо, як нагадує нам святий Кипріяні: „Як ти можеш вимагати, щоб твоя молитва була вислухана, коли вона чужа тобі, а тому й не мила Богові!”

Тому молимо сьогодні Господа Бога, через заступництво святого первомученика Стефана, про дар гідної молитви, не лише молитви-прохання про свої потреби, але молитви-заступництва за інших, й особливо за ворогів наших — так, як це чинив святий Стефан в останні хвилини свого життя.

„Благослови нас, наш любий Христе, зло побороти силу дай”, щоб ми були гідними спадкоємцями Твого святого первомученика й архиєпископа Стефана!

Амінь.

Неділя по Різдві Христовому (Мт. 2, 13-23).

Неділя перед Богоявленням (Мр. 1, 1-8)

*(Проповідь виголошена 12 січня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„Устань, візьми дитячко і його матір, і втікай в Єгипет, і перебувай там, поки я тобі не скажу, бо Ірод розшукуватиме дитя, щоб його вбити” (Мт. 2, 13), — читаємо сьогодні у святому Євангелії, в неділю після Різдва Христового.

„Виступив Йоан, христивши у пустині та проповідувавши хрищення покаюння на прощення гріхів. І виходили до нього — вся країна Юдейська та всі ерусалимляни, христились від нього в ріці Йордані й визнавали гріхи свої” (Мр. 1, 4-5), — читаємо сьогодні у святому Євангелії неділі перед Богоявленням.

Сьогодні ми читаємо ці два Євангелія через милий збіг неділь у календарі — сьогоднішня неділя має подвійний зміст: вона є неділею по Різдві Христовому і неділею перед Богоявленням Господа нашого Ісуса Христа.

Тому сьогодні узагальнім, підсумуймо науку свят Різдва Христового і підготуємося духовно до Йорданських свят.

Господь Бог дав святому Йосифові Обручникові наказ через ангела, котрий з’явився йому вві сні, щоб він рятував Боже Дитячко від переслідування Ірода — втікав до Єгипту, аж поки Господь йому не скаже, коли зможе звідти повернутись.

Ця Божа опіка над Святою Родиною — яскравий вияв того, як Боже Провидіння завжди, всюди і всім керує. Бо ж навіть кожне лихо, а не тільки добро, має свою мету, кожна недуга пригадує нам про смерть, а кожне нещастя вказує нам на тимчасовість, проминаючу вартість земних дібр.

Навіть прихід у великій убогості на землю Дитятка Божого, якого ми звеличуємо нашими чарівними колядами, — це також великий вияв Божого Провидіння і дуже повчальний для нас

момент з огляду на ряд обставин. По-перше, Христос народився у місті Вифлеємі, назва якого в перекладі означає „місто хліба”, тобто в місті земного хліба на землю прийшов живий хліб, жива духовна пожива для нас — Ісус Христос; по-друге, першими до Христа прийшли поклонитися пастушки, віддаючи Йому честь як майбутньому доброму пастиреві; по-третє, новонароджений Ісусик був покладений у ясла, куди звичайно клали корм для худоби, і це теж символічно, бо Ісус Христос став поживою для душ наших; по-четверте, Христос прийшов на світ в убогості, щоб засвідчити нам, що дорога до Царства Божого лежить не через розкішне й багате життя, а через скромність, терпіння й відречення; по-п'яте, небесне сяйво — світло над полями вифлеємськими та небесна зоря, яка вказала царям шлях до Христа, символізували появу нового „світла для світу” — науки Ісуса Христа; по-шосте, до Христа прийшли найперше вбогі пастирі, й лише опісля — царі, бо Господеві миліший побожний селянин, аніж гордий і зарозумілий учений чи правитель, який не має покори, милосердя і любові.

Всі вищенаведені обставини народження Ісуса Христа свідчать про те, що Спаситель навчає нас уже з хвилини свого народження, не сказавши ще жодного слова.

Це вчить нас також, що ми ніколи не повинні нарікати на свою долю, а мусимо завжди старатись пізнати в усьому Божу волю, постійно скеровуючи себе до Бога: „Господи, нехай буде воля Твоя!”

Разом з тим ми часто спостерігаємо, як уже тут на землі Боже Провидіння карає непоправних грішників, наприклад, тих, котрі переслідували Церкву, тим, що вони жахливо закінчували своє життя. І це триває ось уже дві тисячі років, починаючи від Ірода — гонителя Дитяти Ісуса й убивці невинних вифлеємських дітей, який закінчив своє життя у страшних муках: усе тіло його точили черви, а під кінець життя його мучив біль, і він не міг приймати ніякої їжі. Чи пригадаймо Юду — першого зрадника Христа, який утратив надію на Боже милосердя і закінчив своє життя самогубством, в розпучі повісившись; чи Ірода Агрипу — внука Ірода, гонителя Дитяти Ісуса, котрий видав Пилатові на

смертний засуд Ісуса Христа, а пізніше наказав убити першого єпископа Єрусалиму — апостола Якова й ув'язнити апостола Петра. Він закінчив життя в жахливих муках — його тіло живцем з'їли хробаки. А згадаймо, як жахливо відпокутував своїм зруйнуванням Єрусалим і весь ізраїльський народ за розп'яття Христа і переслідування апостолів, про що пророкував сам Спаситель: „Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і каменуєш посланих до тебе! Скільки разів хотів я зібрати дітей твоїх, як квочка збирає курчат своїх під крила, — але ви не бажали! Ось дім ваш лишиться вам порожній” (Мт. 23, 37-38). „Надійдуть дні, коли з усього, що ви бачите, не лишиться камінь на камені, який не був би перевернений. ...Коли ж побачите Єрусалим, оточений військами, знайте тоді, що його спустошення наблизилось” (Лк. 21, 6-20). Це пророцтво Ісуса Христа збулося в 70 році від Різдва Христового, коли під час облоги й руїни Єрусалима та розгрому юдейського повстання проти Риму імператором Титом загинуло близько мільйона євреїв, з них тисячі були розп'яті на хрестах уздовж доріг, які вели до Єрусалиму, сто тисяч юдеїв були взяті в неволю. Саме місто римляни спалили, величаву святиню єрусалимську зруйнували, і про неї сьогодні нагадує лише Стіна плачу — одна єдина стіна, котра залишилась від храму.

Римський імператор Нерон — перший великий римський гонитель християн — ще при житті діждався свого покарання: його скинули з трону, прогнали з Риму і під час цієї втечі один із невірників Нерона заколов його мечем.

На іншого імператора — Діоклетіана, одного із найжорстокіших гонителів християн, при кінці життя падав удар за ударом: родина його жила на вигнанні, статуї його поскидали з постаментів (як і в нас поскидали статуї „червоних” гонителів християн!), а його тіло спухло і смердючі черви точили його богохульний язик, і так в муках він закінчив своє життя.

„Страшно впасти в руки Бога живого!” — попереджає нас псалмопівець Давид.

Тому сьогодні, у неділю перед Богоявленням — Йорданським святом, закликає нас Христос устами свого предтечі —

Івана Хрестителя: „Покайтесь, бо наблизилося Небесне Царство” (Мт. 3, 2).

Так мужньо проповідував над річкою Йорданом на межі двох Заповітів найбільший із пророків, „між народженими від жінок” (Мт. 11, 11), який мав найбільшу честь з-поміж них — він хрестив самого Христа — Месію, бо саме він упізнав в Ісусі Агнца Божого (Ів. 1, 29), котрий мав узяти на себе гріхи всього світу.

Цей пророк, котрий не побоявся дорікнути самому цареві Іродові за його незаконне, грішне життя із жінкою брата свого, не завагався в обороні Божих законів покласти свою голову під сокиру ката, але не відрікся від своїх слів, не пішов на жодну угоду із ворогом Бога!

Так і нас закликає й попереджає святий Кипріяні: „Не є християнином той, хто боїться вмерти за правду!” Нам сьогодні в Україні потрібне не нарікання, не стогнання, а мужня, ревна апостольська праця над наверненням і порятунком заблуканих душ! Особливо важлива вона в наших родинах, зокрема — над загартуванням душ наших дітей, які потребують переконливої духовної підтримки в цей складний час, коли так багато зла і спокус довкола нас.

Тому йдімо на йорданське водохреща не заради гарного церковного звичаю, але, щоб свяченою йорданською водою освятитися, скріпитися духом у Божих законах у боротьбі за Царство Боже, за християнську українську державу, бо святий Іван Хреститель хрестив водою, а Ісус Христос хрестить Духом Святим.

Тож покайтесь, виправляйте своє життя, бо Царство Боже — близько! Будьмо щохвили гідно приготовані до нього!

Амінь.

Найменування Господа нашого Ісуса Христа

(Лк. 2, 20-21, 40-52)

Свято святого Василія Великого

Новий рік

(Лк. 6, 17-23)

(Проповідь виголошена 14 січня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в м. Івано-Франківську)

„А пастухи повернулися, прославляючи й хвалячи Бога за все, що чули й бачили, так, як їм було сказано” (Лк. 2, 20).

„Ісус же зростав мудрістю, літами й ласкою в Бога та людей” (Лк. 2, 52).

„Радійте того дня і веселіться, бо ваша нагорода велика в небі” (Лк. 6, 23).

І ми радіймо, дорогі браття і сестри, цим словам, які ми почули в сьогоднішньому Євангелії, дякуймо за всі ті ласки Божі, яких ми зазнали в минулому році, бо ми сьогодні прощаємося зі старим роком і вступаємо в новий (за юліанським календарем) 1998 рік!

Всюди по установах наприкінці року роблять річні звіти (баланси), кожна людина аналізує, як вона прожила минулий рік, наскільки стала досконалішою, збагатилась, піднялась у суспільстві, а також вона складає плани на майбутній рік.

А ми, християни-католики, діти Бога й України, задумаємося сьогодні, чи мали ми впродовж року справжню життєву мету? Що ми зробили для спасіння власної душі? Що ми зробили для розвитку і процвітання єдиної правдивої Христової Церкви? Що ми зробили для закріплення державності України? Порадіймо нашим здобуткам, але й не сумуймо за втратами, а завзято і чесно працюймо, не нарікаймо на інших, а старанно трудімся — будьмо творцями свого щастя!

Бо жмарнота бажати собі довгого життя, а мало дбати, щоб це життя було проведене свято! ...Яка користь із довгого

життя, коли ми не виправляємося!” — пригадує нам святий Тома Кемпійський у своїй знаменитій книзі „Наслідування Христа”.

„Життя коротке, поспішай творити добро!” — закликає нас геніальний український кінодраматург і письменник Олександр Довженко у своєму щоденнику.

Важливо жити чесно, а не довго. Мудра людина завше переживає щастя стримано, а нещастя — мужньо.

На кладовищі одного з міст на величавому надмогильному пам’ятнику була така епітафія: „Тут спочиває NN. Помер в 90 років життя, жив тільки три роки”. Один відвідувач кладовища звернув увагу на цю епітафію, але, не зрозумівши її, вирішив запитати гробаря, що би мав означати цей напис. Гробар пояснив йому: „Цей чоловік просив зробити такий напис на могильній плиті, бо він, як сам перед смертю пояснив, прожив 87 років у гріхах і лише в кінці життя цілком змінився — жив побожно і щасливо”. Відвідувач покинув кладовище в глибокій задумі.

Ця повчальна історія прийшла мені на пам’ять на порозі Нового року та в день свята найменування нашого Христа-Господа іменем Ісус, котре в перекладі зі староарамейської мови означає „Спаситель”.

Ім’я Ісус для нас надзвичайне — воно освячує християн, проганяє злі думки, дає силу духа, а в хвилині смерті, згадування його після досконалої Святої Сповіді і Святого Причастя та папського благословення дає повний відпуст умираючому.

Нехай ім’я Ісуса буде для нас зброєю, захистом і джерелом сили духа в боротьбі зі спокусою і з ворогами святої Католицької Церкви й України!

А кожен із нас має ім’я свого покровителя, якого повинен прагнути наслідувати в чеснотах, але всі ми, дорогі в Христі, маємо спільне і найкраще ім’я — „християнин-католик”! Свято шануймо його впродовж усього свого життя!

Свято беріг у своєму серці ім’я Христове святий Василій Великий, день якого ми сьогодні відзначаємо. (Ім’я Василій у перекладі з грецької означає — „царський”). Святий Василій Великий вів строге праведне життя, впродовж якого його супутниками завжди були молитва, святі книги, ранішні духовні розважання, вечірні іспити совісті.

Він заснував відомий в усій Католицькій Церкві монаший чин, який носить його ім’я, він склав для нього устав, він і майже вся його родина залічені Церквою до числа святих.

Святий Василій Великий завжди жив згідно слів, які він записав у одному зі своїх листів: „Той справді мудрий, хто на все земне дивиться, як на сміття, щоб тільки Христа собі заслужити!”

Кожний із нас живе свій короткий час, а час — це швидкий поїзд, у якому кондуктором є сам Господь Бог. Він вказує кожному, на якій станції висідати: одному на станції весни — молодості, іншому на станції літа — зрілості, комусь на станції осені його життя, а ще іншому на станції зими — глибокої старості.

Ніхто із нас не знає, коли нам прийдеться виходити зі швидкого поїзда нашого життя, тому ділами милосердя вже тут на землі здобуваймо собі щастя у вічності. Наше життя — мандрівка цим швидким поїздом до нашої кінцевої станції.

„Mors certo, hora incerto!” („Смерть певна, година непевна!”)

Тому часто запитуймо себе: чи живемо ми в мирі з Богом, в любові з ближнім? Чи виховуємо своїх дітей на гідних християн, на мужніх оборонців святої Католицької Церкви й України?

„Досконалість людини в тому, наскільки вона здатна приносити добро і користь ближньому”, — пригадує нам наш український геній — філософ Григорій Сковорода, який з повним правом як гідний християнин і український патріот заповів написати на своєму гробі епітафію: „Світ ловив мене, але не впіймав!” Його ловив світ облудного московського життя і православ’я, але не впіймав!

Тому постановімо й ми на порозі Нового року, що теж будемо втікати від облуди цього світу, втікати від гріха!

Гріх стягнув потоп на землю, сірчаний вогонь на Содом і Гомору. Гріх людський був причиною смерті Господа нашого Ісуса Христа на хресті, а сьогодні є причиною всіх нещасть у світі!

„Найкращу долю має той, хто вміє витерпіти для Господа” — пригадує нам святий Тома Кемпійський. Тому присвятім у Новому році всі наші справи й терпіння Господеві та постараймося нікого не бентежити й не засмучувати!

Пам'ять мільйонів українських християн-мучеників і героїв нас зобов'язує не тільки втішатися своєю побожністю і любов'ю до рідного краю, а бути живими, активними апостолами Божих законів та українських справ!

Господи Боже, Творче неба і землі! Ти сотворив час! Благослови нам початок нового року! Благослови нас усіх, увесь наш український християнський народ, щоб ми провели цей рік у мирі, святості та злагоді з ближніми! Зміцни, Боже, нашу святу Католицьку Церкву й українську державність! Прослав, Господи, наш рідний край так дуже знищений довголітньою неволею!

А ми обіцяємо Тобі, наш Вічний Боже, у новому році мужньо боротися за християнську святість наших родин!

Щоб і до нас колись, за нашу мужню боротьбу за святість життя, промовив Ісус Христос на порозі вічності: „Радійте і веселіться, бо ваша нагорода велика в небі!”

Амінь.

Богоявлення Господа нашого Ісуса Христа

(Мт. 3, 13-17)

(Проповідь виголошена 19 січня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

„І голос ізлинув з неба: „Ти еси Син мій любий, у тобі — моє уподобання” (Мр. 1, 11).

Такі слова пролунали над водами річки Йордану, коли друга Особа Божа, Син Божий — Ісус Христос хрестився у водах Йордану від свого Предтечі — святого Івана Хрестителя.

Тоді над Йорданом появилася Пресвята Трійця: з неба лунав голос Бога-Отця, у ріці Йордан — Син Божий, Ісус Христос, над Ісусом — Дух Святий у вигляді голуба. Звідси й походить назва сьогоднішнього свята — Богоявлення.

А хрестив нашого Спасителя останній і найбільший із пророків Старого Завіту, який провістив прихід Нового Завіту, вказавши на Месію, Спасителя світу — на Ісуса Христа, Агнца Божо-

го, що йшов на Йордан і який прийшов, щоб узяти на себе всі гріхи світу.

Тому свята Церква наступного дня після Богоявлення (20 січня) святкує пам'ять святого Івана Хрестителя — Собор святого славного пророка, предтечі і хрестителя Господнього Івана, пригадуючи й узагальнюючи всі свята і дні пам'яті впродовж року, які присвячені святому Іванові Хрестителю.

Акт хрещення Господа і Спася нашого Ісуса Христа Іваном Хрестителем — смертною людиною, хоч і найбільшим пророком — це акт безмежної покори нашого Спасителя. Учімся в Ісуса цієї надзвичайно важливої і суто християнської чесноти!

Своїм хрещенням у ріці Йордан Ісус Христос освятив води ріки, і сьогодні через дію Святого Духа руками єпископів і священників освячує води в часі Великого Йорданського водохрещця. Тому свята Тайна Хрещення — найперша із семи святих Тайн, і ґрунтується вона на освяченні води, котра вживається як матерія до святої Тайни Хрещення і без цієї Тайни не можна уділяти жодної іншої святої Тайни.

Наш український народ, як і весь християнський світ, споконвіків вірив у святість і силу йорданської води, яка може багато років зберігатися і не псуватись.

Її ми використовуємо для благословення наших домівок, рідних, коли вони вирушають у дорогу, а також наших синів, коли вони йдуть до війська, для благословення наречених.

Ми застосовуємо йорданську воду, яку освятив Святий Дух, так, як вживав її святий Іван Хреститель, хрестячи всіх, хто приходив, каючись, на річку Йордан. Але при цьому він навчав, що „Слідом за мною іде сильніший від мене, що йому я недостойний, нахилившись, розв'язати ремінця його сандалів. Я вас хрестив водою, а він хреститиме Святим Духом” (Мр. 1, 7-8).

Це той мужній пророк, котрий не побоявся виступити на захист правд Божих навіть проти царя Ірода, коли той незаконно взяв собі за жінку Іродіаду — жінку брата свого. Святий Іван Предтеча не побоявся в обороні закону Божого навіть покласти свою голову під топір ката!

Тому пригадаймо собі ще раз слова святого Кипріяна: „Не є християнином той, хто боїться вмерти за правду!”

Не розкажуй, брате і сестро, про гріхи інших, бо це обмова, а може, й наклеп, а їм, тим, про кого ти говориш, у чемній формі скажи, направ їх, наверх на праведну дорогу, будь апостолом. Бо мовчання на гріх також є гріхом!

Нехай йорданська вода додасть вам мужності у вашому поступі до вдосконалення свого християнського життя й апостолування ближніх!

Пам'ятаймо, що ми можемо дуже багато зробити для поправи спільноти своїм прикладом праведного християнського життя, бо сьогоднішнє суспільство з його жахливими злочинами — вбивствами, сімейними й національними зрадами, гнівом та обмовами, наклепами й очорненнями, — це не лише результат безрелігійного, безбожного комуністичного виховання, але й наслідок аморальних учинків наших сучасників, на які ми дуже часто мовчимо, не реагуємо, хоча, як християни — зобов'язані реагувати, здержуючи всіма можливими засобами грішників від чинення гріха.

До всіх грішників промовляє сьогодні святий Іван Хреститель: „Покайтесь, бо наблизилося Небесне Царство!” (Мт. 3, 2). Воно зовсім близько, воно між нами, воно в нас самих, але пам'ятаймо і про відповідальність нашу перед Богом, бо від гніву Божого не втечеш, не заховаєшся.

У 1866 році в битві біля Кеніграцу один воїн австрійської армії втратив обидві ноги — їх йому відірвало снарядом. Цим воїном виявився колишній негідник, який у своєму селі поглумився над придорожним розп'яттям, відрізавши Ісусові обидві ноги. Це блюзнірство було вчинене незадовго до війни, і про нього навіть писали австрійські газети, однак злочинця не знайшли. У своєму злочині цей негідник зізнався на сповіді військовому священикові того ж дня, коли втратив ноги і по сповіді розкаяний просив повідомити в своє село, що це він вчинив наругу над розп'яттям, а зараз сам позбувся ніг. Ще того самого дня воїн помер.

Так здійснилася мудрість прислів'я: „Як грішиш, так і будеш помирати!”

Подібні випадки відповідальності за зневагу Бога мали місце, і то дуже часто, в 60-70 роки на Західній Україні під час акцій нищення комуною каплиць, церков, придорожних і місійних хрестів.

Тому молимо Всемогутнього Бога, щоб уберіг нас від таких упадків! Нехай йорданська вода освятить і скріпить нас у гідному служінні Христові, нехай допоможе нам зберігати святість життя! Хай ця йорданська вода нам завжди нагадує про наш обов'язок вдячності Господеві нашому Ісусові Христові за Його милосердя і всі Його ласки. Тож ніколи не забуваймо тих величних слів, які промовив до Ісуса Христа Бог-Отець, коли Ісус хрестився у водах йорданських: „Це Син мій любий, що його я вподобав”!

Амінь.

Неділя по Богоявленні

(Мт. 4, 12-17)

(Проповідь виголошена 25 січня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в м. Івано-Франківську)

„Народ, який сидів у темноті, побачив велике світло; тим, що сиділи в країні й тіні смерті, — зійшло їм світло” (Мт. 4, 16).

Так навчає нас, дорогі браття і сестри, сьогоднішнє святе Євангеліє у неділю по Богоявленні, по Йорданських святах.

І ми побачили світло; і ми йшли у різдвяний час думкою за різдвяною зіркою до Вифлеєму, де народився наш Ісус Христос; і ми поклонилися з побожними пастирями й трьома мужніми царями Божому Дитяткові у вертепі.

І ми звеличили нашого Спасителя, і будемо до свята Господнього Стрітення (до 15 лютого) прославляти його чарівними українськими колядами; і ми скріпилися свяченою йорданською водою; і ми раділи з'явленню над Йорданом Пресвятої Трійці — Богоявленню.

І там ми почули могутні слова Бога-Отця про Ісуса Христа: „Це Син мій любий, що його я вподобав” (Мт. 3, 17). Нехай же

ці слова надихають нас на міцну віру в Христа, на тверді постанови вдосконалити наше життя за прикладом Ісуса.

Господи, благослови наші постанови. Нехай ці святкування нас виправлять, бо ж навчає нас святий Тома Кемпійський у своєму „Наслідванні Христа”: „Коли б ми кожного року знищували в собі бодай по одній ваді, то ми швидко стали б досконалими людьми!”

Спонукою для нас нехай будуть слова святого пророка і Хрестителя Івана і самого нашого Спасителя, записані в святому Євангелії: „Покайтесь, бо Небесне Царство близько” (Мт. 4, 17).

„Життя, як покошена нива: не пройдеши, ноги не вколовши!”

„Зі щастя і горя кується доля!” — вторують Христовому закликові про Царство Боже наші українські прислів'я, пригадуючи нам, що Царство Боже бере свій початок вже тут на землі, в нас самих, і від нас залежить, чи ми його осягнемо, а здобудем його при умові, що воно буде ціллю нашого життя.

Живим виявом розуміння близькості Царства Божого, розумінням святості й лікувальної сили йорданської води була масова присутність людей на Йорданському Водосвятті на Вічевому майдані та численні прохання їх про благословення йорданською водою, а також свідоме вживання її для благословення хворих, німечних, тих, що подорожують, студентів перед екзаменами, тих, які мають слабку віру. Дуже було мені мило виконувати ці прохання впродовж декількох годин. А як щиро й побожно поводити себе воїни двох полків наших Збройних сил, у яких я теж посвячував йорданську воду!

Але цю святкову поведінку й натхнення потрібно підтверджувати щоденним глибоким християнським життям!

Видатний, дуже обдарований сучасний український співак — тенор Володимир Гришко, виступаючи на гастролях у США, перевершив своїм успіхом видатних італійських тенорів. Коли в одному інтерв'ю його запитали, кому він завдячує своєю блискучою кар'єрою на сцені, то він відповів: „Господу Богу! Я перед кожним виступом молюся і прошу Божої допомоги та благословення, а під час репетиції переді мною постійно знаходиться свята ікона. У багатьох видатних співаків я також бачив на

столах святі ікони. Мій голос — це дар Божий!” Слова співака є свідченням його покори, посвячення всього себе Богові! Це слова справжнього християнина й патріота, який співає арії українською та іноземними мовами, але — ніколи мовою „визволителів”.

Він — артист, славний співак — теж перебував у темряві в безбожній державі, але побачив велике світло науки Христової та віри християнської, до якої йшов мужньо, і тому сьогодні пожинає плоди своєї віри.

До такої мужності нас закликає Тома Кемпійський: „Будьмо мужні в борні цій, не сплямім слави нашої втечею від Христа!”, тобто будьмо готові і терпіти, і змагатися для Господа Бога і рідного краю!

Ще одним прикладом для нас повинен послужити дуже побожний великий український вчений Агатангел Кримський, академік, видатний сходознавець, вчений-філолог, знавець 60 іноземних мов, автор сотень наукових праць, один із найбільших учених України. Такі українські вчені, світлі постаті нашого народу завжди заважали нашим окупантам. Його, як і багатьох українських інтелігентів перед Другою світовою війною комуністичний режим невинно засудив і вкинув до камери-одиночки. Під час допитів один зі слуг пекла — чекіст Сеткін, на прохання вченого не дав йому напитися води (його мучила виразка шлунка), а вилив воду на академіка, а після того в люті проколов багнетом йому живіт. Після цього наш учений знепритомнів і невдовзі в муках помер. Це сталося 25 січня 1942 року. Свідком цих подій був в'язничний фельдшер, який потім жив у Казахстані й розповів про ці події в 1996 році.

А таких мучеників в Україні мільйони! Молімося за них і учімося в них святості й мужності життя за Божими законами.

Глибока свята віра, вірність святій Церкві та її святим завжди нам допоможуть!

Під час жахливих боїв Першої світової війни в одному з фронтових госпіталів лежав на операційному столі в очікуванні операції смертельно поранений воїн. У його грудях близько серця знаходився осколок. У страшних болях він наполягав, щоб

хірург якнайшвидше розпочав операцію. Повернувшись, останній пояснив свою затримку: „До мого кабінету хвилину назад увійшла дівчина. Я її не знаю. Вона заявили, що операція не потрібна.” „А як вона виглядала?” — запитав воїн. Після того, як хірург її описав, поранений здогадався, що це могла бути чудесна поява й допомога святої Терези, до якої він мав впродовж всього життя велику набожність і завжди носив при собі її образочок. Воїн витяг образочок святої Терези й запитав лікаря: „Чи часом не ця свята?” „Так, це справді вона”, — підтвердив лікар.

Свята Тереза зупинила непотрібну операцію, бо через чотири дні осколок пересунувся з ділянки серця в безпечне місце й воїн був урятований.

Свята Тереза від Дитятка Ісуса в 1997 році була проголошена папою Іваном Павлом II Учителем Церкви.

І ти, брате, сестро, живи свято і з цілковитим довір'ям звертайся до святих за допомогою, особливо через душі в чистилищі, за яких ми молимося. Вони нам допоможуть усі терпіння мужньо перенести. Бо ми самим Господом покликані до особливого завдання — бути „світлом для світу”.

Якось один невіруючий вільнодумець поставив побожному хлопцеві провокаційне запитання: „До якого з трьох царств природи належить людина — до царства мінералів, царства рослин, чи царства тварин?” Розумний хлопець одразу дав влучну відповідь безвіркові: „Людина належить до Царства Небесного!”

І це Царство, святу вічність треба здобувати праведним життям. Святі не народжувалися святими, вони тікали від грішних розваг світу, бо мали перед собою високу мету — Небесне Царство, Царство Боже!

Спортсмени, артисти, митці, письменники для розвитку свого таланту, для збереження свого здоров'я мусять строго дотримуватися відповідних режиму й розпорядку дня. Такі строгий порядок занять і режим дня повинен мати також кожен практикуючий християнин, щоб постійно готувати себе до служіння Богові й боротьби зі злом.

А найсильнішою зброєю у боротьбі зі злом, диявольськими спокусами мусить бути думка про всюдисущість Бога, про святі заповіді й розважна, свідома, побожна молитва.

Тож завжди, дорогі в Христі, у своїх молитвах дякуймо Господу Богу, що не дав нам зблудити в цьому грішному світі, що знову завітав до наших домів і сердець у цей різдяний і йорданський час, і знову „Нова Радість стала...” і для нас „Бог предвічний народився!”

Амінь.

Свято трьох Святителів Басилія Великого, Григорія Богослова й Івана Золотоустого (Мт. 5, 14-19)

*(Проповідь виголошена 12 лютого 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)*

„Так нехай світить перед людьми ваше світло, щоб вони, бачивши ваші добрі вчинки, прославляли вашого Отця, що на небі!” (Мт. 5, 16).

Таким світлом нашої безмежної любові Всемогутнього Бога і творення добрих діл палали серця трьох Святителів і великих архієреїв Христової Церкви — святих Басилія Великого, Григорія Богослова та Івана Золотоустого, яких ми сьогодні 12 лютого світлий празник святкуємо.

„Прослаavimo на землі трьох святих ієрархів: Басилія, що носить царське ім'я, Григорія, визначного в богослов'ї, та Івана, що є справжнім символом благодаті. Вони збагнули глибину мудрості Духа, вони — морські течії, повноводні джерела, живі водограї, грайливі самоцвіти, земні світила, керманічі Церкви, рясні добрими плодами дерева, давальники ласки, уста Христові й оборонці Святої Трійці, яка їх просвічує, і повсякчасні молільники за душі наші”, — такими словами литійних стихир із вечірньої

сьогоднішнього свята величаємо ми цих світочів Христової Церкви.

А чому сьогодні Церква вшановує всіх трьох святих в один день? Це має історичне пояснення: по смерті цих святих, починаючи з п'ятого століття, точилися суперечки між християнами про те, хто із цих трьох святих видатніший, хто з них має найбільші заслуги перед Богом. Тому, щоб припинити ці суперечки, Церква і встановила свято їх спільного возвеличення в один день — 12 лютого. Це свято є собором цих святих, подібно до того, як у церковному календарі є собори святих верховних апостолів Петра і Павла, чи святого Івана Хрестителя. Цим святом завершуються, узагальнюються окремі вшанування трьох святих упродовж року.

А чим же святі архієреї прислужилися для святої Церкви?

Святий Василій Великий одержав у рідному домі добре релігійне виховання, якого, на жаль, сьогодні часто бракує в українських родинах. Бо часто приходять хресні батьки-куми з дитиною до святої Тайни Хрещення, не знаючи основних молитов, не вмюючи навіть правильно перехреститися. А вони там присутні не для параду чи лише заради обряду, вони складають своєрідну присягу, обіцянку допомагати батькам дитини в її побожному, патріотичному вихованні.

Часто до святої Тайни Подружжя приходять молоді люди, які ще ніколи не сповідалися, не молилися! О, яка це образа Бога, яка це зневага святого Василя Великого — цього ревного християнина, який усе своє життя прожив за Божими законами, бо сьогодні в Україні ніщо вже не перешкоджає бути добрим християнином.

Святий Василій Великий усе своє майно роздав убогим, заснував один із перших у світі монастирів, zorganizував славний монаший чин отців Василян, який у нас в Україні так дуже прославився місійною працею, виданням релігійної літератури. Цей святий склав текст Божественної Літургії, яка носить його ім'я і відправляється 10 разів у році.

Святий Василій Великий не боявся ніяких погроз ворогів Церкви, нехтував ними. Він завжди був сповнений любові, готовий

допомогти приятелям і ворогам, був завжди ревний і чуйний в опіці над бідними, похилими віком, хворими, опущеними, сиротами і вдовами, будуючи для них добродійні заклади. Ввесь свій душпастирський талант, знання, сили і здоров'я жертвував ближнім. Святий Василій Великий був проповідником від Бога — його слово запалювало, захоплювало слухачів, спонукало до дії. Сам він старався в усьому бути досконалим, не любив нічого недовершеного, недоконаного і вимагав цього від ближніх!

Тож наслідуймо великого проповідника Божої науки, стараймося бути подібними до нього в апостольському вихованні рідних і ближніх, бо в нас ще так дуже занедбане релігійне виховання в народі. До цього нас закликають святий Діонісій Ареопігит, святий Тома Кемпійський та святий Ансельм, яких я часто цитую в проповідях, бо їхні думки надзвичайно актуальні в наш час. В нашому суспільстві, на жаль, прогресує злочинність, наркоманія, пияцтво, аборти, бо релігія не викладається в школах, не всі батьки є прикладом християнського життя для дітей.

Святий Діонісій Ареопігит навчає нас: „Не має нічого більш божественного, як співпрацювати з Богом у спасінні душ!”, а святий Ансельм доповнює його, кажучи, що виривати душі від диявола й передавати їх Богові — найсвятіший обов'язок християнина. Святий Тома Кемпійський так закликає нас, християн, до досконалості: „Уважай світ за ніщо. Нехай понад усім у світі буде тобі служба Богові!”

Святий Григорій Богослов, константинопольський архієпископ, залишив святій Церкві ряд богословських наукових трактатів, тому й зовемо його Богословом.

А чи ти, брате, сестро, активно користуєшся зі святих книг, чи старанно навчаєш з них своїх дітей?

Святий Григорій Богослов здобув святість свого життя, ревним і відважним проповідуванням слова Божого та глибокими богословськими творами велику популярність й авторитет серед вірних. Тому позаздрили йому Христові і його противники — єретики, і вирішили вбити. Коли вбивця з'явився з ножом у кімнаті архієпископа, то був вражений благородним, сповненим доброти й лагідності обличчям святителя. Зачарований святою і

о. А. Р. Кияк. Поспішай творити добро

ласкавою поставою владики, убивця випустив ніж із руки й безсило повалився на землю. Владика підійшов до нього, підвів його й обняв, притулив до себе і сказав: „Нехай тобі Господь простить, як і я прощаю тобі від щирого серця, дорогий брате!”

Коли ж константинопольський цісар, довідавшись про напад на владику, якого він любив за праведне життя, хотів смертю покарати злочинця, то святий Григорій винпросив помилування для нього. Цей учинок архієпископа навернув багатьох еретиків до Христової Церкви. Ось приклад християнської любові, милосердя і прощення! А як часто ми за будь-що готові мститися, чи до смерті жити в гніві з ближнім!

Таким же благородним і досконалим у своїй любові християнином був і третій наш святий — святий Іван Золотоустий, який в одній зі своїх проповідей подав яскравий взірець християнського благородства, сказавши: „Ніщо так не робить людину подібною до Бога, як любов до ворогів!”

Святий Іван Золотоустий — архієпископ Константинополя, прославився своїми проповідями, в яких свято, палко й переконливо голосив слово Боже і навертав до святої Церкви сотні людей, за що й отримав цей звеличуючий прикметник — „Золотоустий”.

Цей святий уклав, радше скоротив, текст Божественної Літургії святого Василя Великого, за яким ми до сьогодні відправляємо Служби Божі, а також залишив нам, особливо священикам, ряд богословських творів.

Святий Іван Золотоустий був надзвичайно мужнім, ревним і відважним у проповідуванні Божого слова. Він навіть не побоявся у проповіді засудити імператрицю Євдоксію, яка організувала гульбища коло свого пам'ятника біля церкви під час Богослужінь. А коли імператриця погрозила йому за це баніцією (вигнанням з батьківщини), святий Іван Золотоустий мужньо заявив її послам: „Скажіть імператриці, що Іван нічого на боїться, окрім гріха й зневаги Господа Бога!” Пішов на вигнання, загинув у дорозі, але не зрадив Христа, бо пам'ятав слова святого апостола Петра: „Треба більше слухати Бога, ніж людей!”

А дехто із сьогоднішніх християн навіть боїться чемно зупинити обмовників, чи просвітити релігійно неграмотних людей! Чи це справжні християни?! Чи гідні вони цього високого імені?

Один французький місіонер розповів якось на місії приклад про навернення грішника під впливом матері.

Жила одна вдова, яка дуже любила свого єдиного сина, днями й ночами працювала, щоб забезпечити синові якнайкраще життя, виховувала його в християнському дусі. Однак, коли син виріс — попав у погане товариство, з яким проводив свій час, замість того, щоб ходити в школу. Через товариство він покинув школу. Товариство вимагало грошей, а добра мати просила, переконувала сина, щоб порвав із „друзями“, але син був глухий на мамині слова.

Одного дня мати довідалася, що згряя злодіїв пограбувала ювелірну крамницю, а господаря її вбила. Поліція ввіймала злодіїв, а між ними був і її син!

З великої журби вдова тяжко захворіла і перед смертю забажала ще раз побачити свого сина. Сина в наручниках привели до матері, та вона вже не могла говорити, лише глянула на нього своїми згасаючими очима. І цей останній погляд матері вразив сина — він твердо вирішив виправити своє життя. В тюрмі він висповідався і почав строго покутувати. За добру поведінку його достроково звільнили з тюрми і після звільнення він одразу подався до найближчого монастиря, став монахом, а згодом — священиком-місіонером.

„А тим негідним сином, що звів рідну матір зі світу, був ніхто інший, тільки я сам!” — завершив, зі сльозами в очах, свою розповідь місіонер. Пізніше цей ревний місіонер став єпископом.

Ось як змінила життя грішника рідна мати і згадка про її християнську науку, а досконала покута грішника піднесла його з безодні гріха до світла Божої ласки!

О, сьогодні святій нашій Церкві, українським родинам і українській державі дуже потрібні такі світила, праведні, мудрі і завзяті, як святі Василій Великий, Григорій Богослов та Іван Золотоустий, щоб родини наші стали осередками щирої молитви, щоб батьки наші були взірцем добрих християн для своїх дітей!

о. А. Р. Кияк. Поспішай творити добро

Тож нехай всі ваші родини за повчаннями наших Трьох Святителів Василя Великого, Григорія Богослова та Івана Золотоустого стануть храмами Божими, які випромінюють світло Божих правд, „Нехай світить перед людьми ваше світло, щоб вони, бачивши ваші добрі вчинки, прославляли вашого Отця, що на небі!”

І ми всі тут сьогодні пообіцяймо трьом нашим святим Отцям змагати до цього впродовж усього нашого життя!

Амінь.

Стрітення Господа нашого Ісуса Христа

(Лк. 2, 22-40)

(Проповідь виголошена 15 лютого 1997 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

„Нині, Владико, можеш відпустити слугу твого за твоїм словом у мирі, бо мої очі бачили твоє спасіння, що ти приготував перед усіма народами” (Лк. 2, 29-31).

Такими словами виявив свою радість праведний Симеон, коли сорокового дня після народження Ісуса Христа, підняв на своїх руках Боже Дитятко, якого Пречиста Діва Марія і святий Йосиф принесли за Мойсеевим законом у Єрусалимську святиню пожертвувати Богові.

„Радуйся, благодатна Богородице Діво, бо з тебе засяяло Сонце Правди — Христос Бог наш, який просвічує тих, що в темряві. Веселися і ти, старче праведний, прийнявши на свої руки Спасителя душ наших, що дарує нам воскресіння”, — словами тропаря свята Стрітення Господнього і ми виявляємо свою радість разом із праведним Симеоном у цей великий день.

Праведний Симеон, Божим духом просвічений, знав, що не покине світ — не помре, аж поки не побачить обіцяного Месію — „...спасіння, що ти приготував перед усіма народами” (Лк. 2, 30-31). А Пречистій Діві Марії він пророкував, що Їй „...меч прошеє душу, щоб відкрились думки багатьох сердець” (Лк. 2, 35).

Радість „стрітення” — зустрічі з Господом Богом, виявила у своєму серці також пророчиця Анна, яка „...зоставшиися вдовою аж до вісімдесят четвертого року, ...не відходила від храму, служачи (Богові) вночі і вдень постом та молитвою” (Лк. 2, 37).

Цій радісній події в історії нашої святої Церкви приурочене сьогодні, 15 лютого, свято Стрітення Господа нашого Ісуса Христа.

А чи не більше свято, а чи не ще більша радість і святість повинні наповнювати наші серця, коли у святому Причасті відбувається наше „стрітення” з Богом — до нас приходять душею і тілом Ісус Христос — живий Бог, наш Спаситель?!

У цей день по церквах посвячуються свічки, які родини використовують в особливо урочисті хвилини, чи у хвилини горя, нещастя, бурі, грози.

Палаюча свічка, що її тримаємо під час процесій, чи під час читання святого Євангелія в часі Служби Божої, чи інших Богослужінь, повинна нам пригадувати самого Ісуса Христа — „світло світу”!

Тому вогники свічок у Ваших руках є прообразом світла Божої науки у ваших душах. Тримаючи свічку, ми немов промовляємо: „Всіх нас сьогодні збрало тут світло науки Ісуса Христа, записане в святих книгах, які є для нас джерелом правдивого світла”.

Капелан тюрми міста Відня — отець Артгофер, виступав якось перед в'язнями з рефератом про вплив преси на життя людини. При цій нагоді він роздав усім слухачам анкети, щоб вони особисто висловились про роль книг та газет у їхньому житті. Й ось якими були деякі відповіді:

1. „Не знаю, чи гутенберг, винахідник друку, відкрив людству Божий дар, чи, може, він був прислужником сатани, але я добре знаю, що я став злочинцем і попав у тюрму через брудні книги та брехливу пресу!”

2. „Я свято вірив усьому, що писали безбожні книжки, та на власному досвіді переконався, що недалеко заїде суспільство без релігії, без віри в Бога, без виконання Божих заповідей. На таких насадах його шлях лежить хіба що до тюрми”.

3. „Я був чесним і щасливим робітником. Та коли один із моїх найомих дав мені декілька безбожних книжок, я знищив ними своє життя і попав у цю тюрму!”

Книга має бути джерелом світла Божої правди, того світла, яким світять нам стрітенські свічки, світла, яке повинно горіти для нас впродовж усього життя! Але, на превеликий жаль, мусимо сьогодні констатувати, що в Україні зараз скрізь поширюються різноманітні злі книги, газети, журнали, а особливо — російські, допущені нашою владою на український ринок, дешевші, ніж українські, бо видані масовими тиражами нашим „старшим братом-окупантом”, який за їх допомогою чинить новітню інвазію на Україні, та через які отруєє душі наших людей брехнею, брудом, порнографією! Чи не пора нашої державі подбати про захист відповідним законом душ наших громадян від цієї отрути, а, натомість, підтримати видання доброї української книжки?!

Палаюча свічка є також символом нашого життя: допоки вона горить, доти триває наше життя. Тому, дорогі браття і сестри, нехай цілтю нашого земного життя буде здобування скарбів чеснот для щасливої вічності, бо свічка нашого життя таки колись погасне! А тому будьмо завжди, в кожній хвилині життя, готовими до відходу у вічність! Будьмо „світлом світу” для інших, як того вимагає від нас Ісус Христос!

Запалена свічка нагадує мені також грецького філософа Діогена, який ходив удень Афінами із запаленою свічкою, і, коли його запитали, для чого ж він серед білого дня запалив свічку, він відповів: „Шукаю людину!” Тобто він своїм вчинком говорив, що шукає справжню людину, яка знала б мету свого життя.

Тому „Пам’ятай про останні речі й ніколи не згрішиш!” — навчає нас книга Сираха.

Якось на Північному морі знеацька почалася небувала буря, яка захопила двох рибалок — батька і сина. В цій бурі вони втратили орієнтацію і не знали, де шукати берега. Мати, яка спостерігала за бурею з берега, розуміючи безвихідність становища своїх рідних, відважилась на крайній крок — вона запалила власну хату, але цим врятувала життя чоловіка й сина!

А Ісус Христос на Голгофі на хресті запалив у своєму серці вогонь любові, щоб освітити нам нашу земну дорогу в часі житейських бур, щоб ми не схилили з неї й могли щасливо добратися до нашого берега вічності.

У литійних стихирах вечірньої Стрітення Господа нашого Ісуса Христа співаємо: „Віковічний Бог, що колись на горі Синай дав Мойсеєві Закон, сьогодні являється як дитина. Він, як законодавець, виконує закон: приноситься у храм і віддається старцеві”, Він є „...світлом, що розганяє невірних поган і появляє славу новому Ізраїлеві”. Тож радо приймаймо це світло й вірно пронесімо його через усе наше життя!

Сьогодні на свято Стрітення Господнього ми посвячуємо і запалюємо наші свічки, щоб вони запалили в наших серцях вогонь святості. Засвітімо їх, щоб Україну осяяло світло Христової науки, щоб усі побачили джерело допомоги і спасіння — світло Божої правди, щоб увесь світ побачив, що в Україні живе не скорений у боротьбі за волю і державність, хоча століттями мучений ворогами, вільний український народ!

Всі ми, християни, покликані бути у вільній Україні апостолами Божої правди, джерелом світла Божої Науки для ближніх, навертаючи їхні душі до Бога!

Праведний Симеон і пророчиця Анна лише зустрілися з Христом-Дитятком, а ми маємо ласку Божу приймати для освячення і спасіння наших душ живого Ісуса Христа у Пресвятій Тайні Євхаристії — у святому Причасті! Яка ж святість повинна бути в наших душах! Якою радістю повинні наповнюватися наші серця від цього живого „стрітення” з Богом!

Кажуть, що лебідь перед смертю співає свою лебедину пісню — останню пісню. Для праведного Симеона, одного із творців „Септуагінти” — грецького перекладу Святого Письма, „лебединою піснею” стали слова, сказані ним при зустрічі з Господом нашим Ісусом Христом, які ми чули в сьогоднішньому Євангелії.

А тому, Господи, мій Боже! Дозволь і мені подати ласку, коли буде погасати моя свічка, коли покидатиму цей світ, коли умиратиму, хай з чистим сумлінням скажу величні слова „лебединою пісні” праведного Симеона: „Нині, Владико, можеш відпустити слугу твого за твоїм словом у мирі” (із цього світу, із землі), бо мої очі побачили Твоє, Господи, спасіння і після чесного життя приймай мене у щасливу вічність, у небо!

Амінь.

Благовіщення Пресвятої Богородиці

(Лк. 1, 24-38)

(Проповідь виголошена 7 квітня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

„Сьогодні початок нашого спасіння і виявлення споконвічної Божої таємниці: Син Божий стає Сином Діви, і Гавриїл благовістить про цю милість. Тим-то й ми з ним закличмо до Богородиці: Радуйся, Благодатна, — Господь з тобою!”

Цими словами пісні-тропаря ми звеличуємо сьогоднішнє свято Благовіщення Пресвятої Владичиці нашої Богородиці й Вседіви Марії.

„Радуйся, Благодатна, Господь з тобою! Благословенна ти між жінками.Не бійсь, Маріє! Ти бо знайшла ласку в Бога. Ось ти зачнеш у лоні й вродиш сина й даси йому ім'я Ісус. Він буде великий і Сином Всевишнього назветься... й царюванню його не буде кінця” (Лк. 1, 28; 30-33).

Так привітав посланець Неба — Архангел Гавриїл Пречисту Діву Марію в Назареті й повідомив, що Вона, найсвятіша з усіх жінок світу, святіша від усієї спільноти святих, стане Матір'ю нашого Спасителя, самого Ісуса Христа.

„Ангел Господній благовістив Пречистій Діві Марії, і почала від Святого Духа”. — „Це я раба Господня, нехай станеться мені по слову Твоєму”. — „І Слово стало Тілом, і замешкало між нами”.

Ці слова молитви „Ангел Господній” щодня виголошують побожні християни, немов би стають свідками Благовіщення, думкою линути до Назарету, де Архангел Гавриїл сповістив Пречистій Діві Марії, що Вона стане Матір'ю нашого Спасителя.

Але слова цієї молитви особливо урочисто звучать сьогодні в день Благовіщення, коли цю благу — добру вістку прийняла Пречиста Діва Марія.

Цю благу вістку прийняла Пресвята Богородиця зі страхом, бо розуміла, що це найбільша честь, яка коли-небудь виявлялася комусь із людей на землі.

Як пам'ять про цю подію ми святкуємо кожного року 7 квітня свято Благовіщення.

Святий Атанасій Великий у проповіді на свято Благовіщення називає його першим у ряді свят року, бо воно починає діло спасіння людського роду. Бо ж від Благовіщення починається Новий Завіт, починається наше спасіння.

Цієї благої вістки людство чекало тисячоліттями. Її ждало Небо, ждала Земля, ждали душі праведників у чистилищі.

З цим днем сповнилася Божа обітниця про послання на землю Спасителя, бо цього дня „...Слово стало Тілом, і оселилося між нами” (Ів. 1, 14), як ми читаємо у Пролозі святого Євангелія від Івана на свято Христового Воскресіння.

Тому ми сьогодні з особливою набожністю молимося до Матері Божої словами святого Архангела Гавриїла та святої Єлисавети: „Богородице Діво, радуйся, благодатна Маріє, Господь з Тобою. Благословенна Ти між жінками і благословенний плід лона Твого, бо Ти породила Христа — Спасителя, Ізбавителя душ наших!”

Свято Благовіщення Пресвятої Богородиці належить до 12 великих свят нашої святої Церкви. Служба цього великого дня відправляється навіть тоді, коли на 7 квітня припадає Квітна неділя, чи навіть Велика (Страсна) П'ятниця, в яку ніколи не відправляється Служба Божа, чи також — у свято Великодня — Воскресіння Господа Нашого Ісуса Христа!

Богослужіння свята Благовіщення вміщують численні величні й радісні гімни на честь цієї події. Багато разів у них повторюють добре знаний привіт Архангела Гавриїла — „Радуйся!...” Головні мотиви цієї святої і неземної радості — це Воплочення Божого Сина, це привілеї Богоматеринства і Дівичтва Марії, це спасіння людського роду.

На каноні кожної утрени впродовж року у дев'ятій пісні ми возвеличуємо Пречисту Діву Марію словами, сказаними Нею при зустрічі зі святою Єлисаветою: „Величає душа моя Господа, і дух мій радіє в Бозі, Спасі моїм.” А слова: „Чеснішу від херувимів, і незрівнянно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, суццю Богородицю, тебе величаємо” є невід'ємною основною складовою прослави Богородиці в усіх наших Богослужіннях.

Бо ж Мати Божа — Цариця неба і землі, Мати Неустанної помочі. Тому святий Бернард, котрий склав багато молитов до Матері Божої, в одній із них, яку ми відмовляємо на молебні до Матері Божої, виявив безмежне довір'я до Пречистої Діви Марії: „Згадай, о Всемиловита Діво Маріє, що від віків не чувано ніколи, щоб той, хто прибігав під Твій покров, чи просив про поміч, чи молив про заступництво, не був вислуханий...”

Тому таким величним, значним у церковному році є свято Благовіщення Пресвятої Богородиці.

Неустанна поміч Богоматері засвідчена безмежною кількістю прикладів. Ось вам, дорогі браття і сестри, один із прикладів чудесної допомоги Божої Матері.

Колись побожна сільська дівчина, якій батьки привили гарячу набожність до Пречистої Діви Марії, переїхала до міста працювати. Через необережність вона попала у грішне товариство й поступово зійшла на шлях ганебного гулящого, розпусного життя. Однак прийшов час, як зазвичай буває за таких обставин, що їй цілком остогидло це брудне існування, а разом із цим прийшла розпука, розчарування та втрата надії на зміну й на Боже милосердя. І в розпучі дівчина приймає рішення покінчити з собою — утопитися. ...Над ревучою рікою раптом згадала рідну хату, батьків, згадала свою колишню набожність до Божої Матері, і тут же почала несподівано для самої себе відмовляти молитву „Богородице Діво...” „Ні! — подумала дівчина. — Краще вмерти від отрути!” Побігла додому, дорогою придбавши отруту. Лягла в ліжку, і тут знову прийшла на думку Матір Божа, і, як і першого разу, вона несподівано почала відмовляти „Богородице Діво...” Тримавши в руках отруту, втомлена цілоденним нервовим напруженням, міцно заснула.

Над ранок її розбудив звук церковного дзвону, який закликав людей до церкви на молитву... Миттю зібралась, побігла до храму, але вже не як самовбивця, а як щира каянниця. Впала перед образом Матері Божої та в рясних сльозах благала Богородицю прощення за грішне життя і дякувала Їй за порятунок... Спам'яталась і змінила своє життя!

І ти, брате, сестро, звертайся у своїх молитвах у всіх своїх потребах до Небесної Матері з повним довір'ям, бо ж це Мати нашого Спасителя.

А сила небесної опіки Матері Божої — безмежна.

Ось один із незліченних прикладів цього.

У німецькому місті Штутгарті помирав невіруючий лікар-хірург. Його найкращий приятель, зажурений тим, що він відмовився приготуватися по-християнськи до смерті, біжить спершу на пошту, щоб відправити телеграму матері умираючого, а звідти відразу прямує до церкви й перед образом Матері Божої гаряче молиться за поєднання з Богом умираючого приятеля. Коли відмовив усі відомі йому молитви, згадав ще молитву святого Бернарда до Діви Марії й дуже гаряче відмовив її... Після молитви поглянув на годинник — була половина одинадцятої... Побіг до умираючого, а він при його появі підвівся і заявив: „Декілька хвилин тому я згадав рідну маму й молитовку, якої вона мене малою вчила: „Згадай, о Всемиловита Діво Маріє...” „Коли це було?” — запитав його приятель. — „О пів на одинадцять! Біжи як священником, я хочу висповідатися!” Дивний збіг обставин: в один і той же час обидва приятелі молилися до Богородиці в різних місцях, промовляючи одну і ту ж молитву! Це очевидна чудесна допомога Матері Божої! Прибув священник, умираючий висповідався і помер на руках свого справжнього приятеля.

Цей приклад — свідчення того, що щира молитва до Пречистої Діви Марії у доброму наміренні завжди буде вислухана.

Цій пайсвятішій Матері — Матері Божій, Цариці Небесній піддав в 1037 році в опіку і наш український народ, як Цариці України, наш славний князь Ярослав Мудрий у Софійському соборі в Києві перед образом-мозаїкою Матері Божої „Оранти”.

А над Золотими Воротами у тому ж році князь Ярослав Мудрий побудував церкву Благовіщення Матері Божої.

І відтоді вже майже тисячу років наша свята Українська Католицька Церква під проводом наших першоієрархів постійно відновлює цю молитовну посвяту нашого народу і Церкви опіці Пречистої Діви Марії, нашої Небесної Матері.

Декілька десятків років тому у Франції був засуджений на смерть злочинець. Після суду його відвідав священник, щоб надати

останню спасенну для його душі допомогу, але засуджений відмовився від святої Сповіді і Святого Причастя. Після цього сам прокурор як ревний християнин-католик вирішив допомогти цьому злочинцеві. Він прийшов до нього в камеру і сказав: „Прийшов я до тебе не як урядовець, а як приятель і посланець твоєї матері”. „Якої? Давно не маю я її!” — відповів в'язень. А прокурор продовжував: „Від тієї матері, якої ми ніколи не втрачаємо, яка ніколи не відвертається від своїх дітей — від Небесної Матері. Від Матері Ісуса Христа!”

Зворушений словами прокурора, злочинець гірко заплакав, упав на коліна та почав щиро молитися, а прокурор приєднався до його молитви. Після цього засуджений сам попросив Святої Сповіді.

Цей приклад, як і попередні, засвідчує, що Мати Божа є Матір'ю всіх грішників у їх каятті та наверненні, а тому ніколи не залишає без допомоги тих, хто кається і прибігає до Неї за допомогою!

А ми прибігаймо до нашої Небесної Матері кожної хвилини нашого життя та служімо і дякуймо Їй не лише молитвами, але й добрими вчинками, захуваймо заповіді Божі, а в хвилині нашої смерті прийде до нас наша Небесна Цариця й уприємнить останні хвилини нашого земного життя, дасть нам тиху, щасливу смерть і заведе нас до щасливої вічності в Небі!

Всемогутня наша Мати Божа, допоможи нам у тому!

Пресвятая Богородице, спаси нас!

Амінь.

Різдво святого Івана Хрестителя

(Лк. 1, 5-25, 57-68, 76, 80)

*(Проповідь виголошена 7 липня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)*

„Ось Агнець Божий, який світу гріх забирає. Це той, що про нього повідав я: За мною наступить муж, суцций передо мною, був бо раніш за мене” (Ів. 1, 29-30). Так сказав святий Іван Хреститель до народу над річкою Йордан, коли до нього набли-

жався Ісус Христос, щоб хреститися від нього. Цими словами Іван Хреститель сказав, що Ісус — Спаситель світу, Син Божий. Тому-то святий Іван Хреститель був найбільшим з-поміж усіх старозавітних пророків, котрі лише провіщали прихід Месії, а він вказав безпосередньо на живого Месію, Який ішов на Йордан.

„Істинно кажу вам, що між народженими від жінок не було більшого від Йоана Хрестителя” (Мт. 11, 11).

Так звеличує святий Євангелист Матей словами самого Ісуса Христа святого Івана Хрестителя, який у Христовій Церкві втішається особливою пошаною. Лише він з-поміж усіх святих, після Матері Божої, має своє свято зачаття і різдва. У церковному році цьому святому загалом присвячено шість днів-свят. А найбільшим із них є якраз сьогоднішнє свято Різдва святого Івана Хрестителя.

Ще до його народження, Господній ангел провістив батькові його майбутню долю: „...бо він буде великий в очах Господніх; не питиме ні вина, ні напою п'яного, і сповниться Духом Святим вже з лона матері своєї, і багато синів Ізраїля наверне до Господа, їхнього Бога” (Лк. 1, 15-16).

І справді рука Господня була на Іванові, бо коли він мав народитися, його батькові — священикові Захарії відкрилися уста після німоти, котра опанувала його від часу сповіщення ангела і до народження сина. Йому повернувся дар мови і він почав пророкувати: „Благословен Господь, Бог Ізраїля, що навідався і звільнив народ свій... А ти, дитино, пророком Вишнього назвешся, бо ти ходитимеш перед Господом, щоб приготувати йому дорогу... Дитя ж росло і скріплялося на дусі та перебувало в пустині аж до дня свого об'явлення Ізраїлеві” (Лк. 1, 68, 76, 80).

Сам Ісус Христос говорить про нього: „Той був світич, який палає і світить...” (Ів. 5, 35).

Тому навіть згадані обставини народження Івана були дивними і повчальними: коли батько його — Захарія, не повірив словам Архангела Гавриїла про те, що його дружина Єлисавета, хоч у пізньому віці, народить сина, він опімів до моменту народження сина. А коли ж народився син, мати, на здивування сусідам і родині, вимагала назвати його Іваном, а батько, якого запитали,

як би він хотів, щоб син його називався, написав на табличці на подив усім: „Іван — його ім'я” (Лк. 1, 63).

О, це ім'я славне! В перекладі на українську мову воно означає „Божий дар”, „Ласка Божа”. Тож хто має це ім'я, нехай пам'ятає про свого небесного опікуна і всіляко наслідує його чесноти, а своїм гідним життям хай буде дарунком для вічного Бога, для родини, для краю!

Бо ж життя святого Івана Хрестителя — це безперервна жертва і покута. Він голосив особливу науку, яку до нього ще ніхто не проголошував: про хрещення і покаяння, про наближення Царства Божого, про прихід і живу присутність між ізраїльським народом Месії — Спасителя.

Тому й був святий Іван Хреститель найбільшим та останнім із пророків Старого Завіту. Він замкнув їхній ряд і приготував Ісусові Христові перших апостолів.

Від дитинства, як ми чули в сьогоднішньому Євангелії, він вів дуже строге життя: його одяг був із верблюжого волосу, він носив твердий шкіряний пояс; його їжа — сарана і дикий мед. Він покинув усі радощі світу, а все своє життя присвятив служінню Богові й спасінню людських душ. Тому він постійно закликає у своїх проповідях: „Покайтесь, бо наблизилось Небесне Царство” (Мт. 3, 2). Він не боїться прилюдно викривати людські гріхи і навіть згіршення царського дому. Самому цареві Іродові він закинув: „Не личить тобі мати жінку брата твого” (Мр. 6, 18).

О, як потрібні сьогодні нашій Церкві та молодій українській державі такі праведники і безстрашні проповідники та їхні палкі слова: „Покайтеся, бо Царство Боже близько!”

Сказав колись славний античний філософ Сенека про упадок моралі в древньому Римі: „Коли жінки носять безсоромний одяг, а чоловіки зневажають Боже ім'я — це початок кінця!” І слушність його слів підтвердила подальша історія Риму.

А в нашій українській державі порятунок тільки в Божих законах, у вірі в Христа-Спасителя, бо тільки він є Правдою, Дорогою і Життям!

Припиніть грішне вбивство абортами невинних ненароджених дітей! Припиніть базарування у неділі й свята! (Пам'ятай святий

день святкувати!) А коли зневажаєш святий день — то цим ти зневажаєш Бога, Його дар і ласку волі для Церкви й народу, цим самим повертаєш у вільну українську державу той диявольський дух, на якому трималась червона сатанинська імперія зла!

Всесвітньовідомий мореплавець і відкривач Америки Христофор Колумб дав нам добрий приклад гідного пошанування неділі: під час його подорожі й перебування в портах у свята й неділі його моряки на сміли працювати, а всі молились, кораблі ж нагадували плаваючі храми. І Господь винагородив за це Колумба — він не лише відкрив Америку, але й щасливо повернувся до Іспанії.

Перестаньте пиячити, особливо при нагоді релігійних свят і церковних подій, бо це зневага самого Бога й добровільне божевілля!

Вже в давнину араби, оцінивши шкідливу дію спиртного, назвали його словом „алкоголь”, — яке означає: „той, що одурманює”.

Хоча в Україні економічна криза, є певна група людей, особливо серед державних керівників, мета яких — багатство й розкішне життя. Досягають вони цього головню кривдячи чесних трудівників, забуваючи за діла особистого покаяння й милосердя для вбогих і тих, що страждають. Саме цим людям особливо необхідні сьогодні допомога й милосердя, бо ж п'яницям, чи професійним жебракам, чи циганам, чи тим, що прикидаються вбогими і хворими, ніхто не зобов'язаний допомагати.

Один перський шах запросив до себе в палац трьох мудреців і попросив їх відповісти на запитання: „Що найстрашніше в житті людини?”

Перший мудрець відповів: „Важка недуга”. А другий сказав: „Ні, смерть страшніша від недуги!” А третій виявився найрозумнішим, заперечивши обидвох: „Найстрашніше — це розпука вмираючого, який запізно зрозумів, що змарнував своє життя!”

Тому нас попереджає наш український Мойсей — Іван Франко:

*Хто здобуде всі скарби землі,
І над усе їх полюбить,
Той стане їхнім рабом,
Скарби духа загубить!*

Отож, уже час усім в Україні застановитися — невже до сьогодні в нас було замало трагічних випадків, у яких загинуло багато людей, убивств, катастроф, родинних трагедій, щоб народ опам'ятався і перестав зневажати Бога й людську гідність?!

У цей непростий і вирішальний для нашої Церкви й української держави час, для усіх нас святий Іван Хреститель залишається ідеалом людини, яка свято до кінця свого життя служила Богові та своєму народові, він є символом героя-борця за Боже, святе і вічне!

Тому сьогодні в свято Різдва святого Івана Хрестителя молимося щиро до нього: „Світильнику Господній, Іване Предтече Христовий, перший між пророками, ти, який неустанно молишся за світ, згадай нас — українських Христових учнів, щоб наша Українська Католицька Церква, ми в ній та наша Україна збереглися неущкодженими гріхом серед бур і темноти сьогоднішнього безбожництва в світі!”

А ми, сьогоднішні Христові апостоли, просвічуємо цей світ світлом науки Ісуса Христа і взиваємо до людей словами святого Івана Хрестителя: „Покайтесь, бо наблизилось Небесне Царство!” — Царство Боже, Царство Христа, яке є біля кожного з нас, між нами, в кожному з нас!

Амінь.

Свято Верховних Апостолів святих Петра і Павла (Мт. 16, 13-19)

*(Проповідь виголошена 12 липня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)*

„Ти — Петро (скеля), і... я на цій скелі збудую мою Церкву й... пекельні ворота її не подолають. Я дам тобі ключі Небесного Царства, і що ти на землі зв'яжеш, те буде зв'язано на небі; і те, що ти на землі розв'яжеш, те буде розв'язане й на небі” (Мт. 16, 18-19).

Так сказав наш Христос-Спаситель до апостола Петра і цими словами призначив його головою Святої Церкви.

І сьогодні, коли згадуємо мученицьку смерть святих апостолів Петра і Павла, яку вони прийняли 29 червня (за новим стилем або 12 липня за старим стилем) 67 року, нам потрібно в день Верховних Апостолів особливо скріпити свою віру в те, що Ісус Христос заснував одну, святу, соборну (вселенську, тобто — католицьку) й апостольську Церкву, і що вона існує від Ісуса Христа безперервно аж до сьогодні. А керували і керує нею наступник святого апостола Петра — Папа Римський.

А святкуємо сьогодні свято двох Верховних Апостолів, святих Петра і Павла, бо вони особливо потрудилися для поширення Христової віри й разом цього дня загинули мученицькою смертю в Римі: св. апостола Петра розп'яли на хресті вниз головою (бо так він просив катів: „Не гідний я так умерти, як мій Спаситель — Ісус Христос”), а св. апостолу Павлові відтяли мечем голову.

Святий Петро був призначений головою святої Церкви, а доказом цього є наведені слова самого Ісуса Христа. Свята Церква та її вірні завжди визнавали цю правду віри! Завжди для вирішення всіх питань ще апостоли, а пізніше їх наступники — єпископи і всі вірні зверталися до апостола Петра та його наступників — Римських Архієреїв.

Так, коли у Коринфі в 100 році виникли непорозуміння між християнами, то обидві сторони звернулись до Римського Єпископа, Папи Климентія I, а не до живого ще тоді св. апостола Івана Богослова. Окрім того на всіх Вселенських Соборах Христової Церкви головували Папи Римські — наслідники св. Петра, або їх відпоручники — легати.

Пам'ятаймо, що св. Верховний Апостол Петро, ще при земному житті Учителя, завжди виділявся між апостолами як виразник їхньої думки (Мт. 16, 15), як той, хто першим зрозумів місію Ісуса Христа і довірився їй та висловив цю довіру Ісусові від імені всіх апостолів: „Господи, а до кого ж іти нам? Це ж у тебе — слова життя вічного! Ми й увірували й спізнали, що ти — Божий Святий” (Ів. 6, 68-69). Сам Ісус Христос молився в особливий спосіб саме за Петра, щоб його віра не ослабла, й

о. А. Р. Кияк. *Поспішай творити добро*

доручив апостолові, щоб він після свого навернення утверджував у вірі своїх братів (Лк. 22, 32).

В день П'ятдесятниці — Зіслання Святого Духа, апостол Петро від імені одинадцятьох промовляє до всіх, хто прийшов до Єрусалиму на це свято і формулює послання Ісуса Христа до всього Ізраїля (Ді. 2, 14-16; 2, 37 і далі). Апостол Петро був завжди в найважливіші хвилини життя Ісуса Христа на землі біля Нього: під час відходу від Христа частини перших учнів; на горі Тавор під час Преображення Ісуса Христа; на Оливній горі перед страстями Господа і т. д. Саме апостолові Петрові першому з-поміж усіх апостолів з'явився воскреслий Христос; в часи переслідування християн юдеями Петро мужньо поводить себе як керівник Церкви і закликає вірних: „Слухатися слід більше Бога, ніж людей!” (Ді. 5, 29).

Святий апостол Петро народився близько 15 року перед Різдом Христовим у містечку Витсаїда, розташованому в Галилеї на березі Генезаретського озера, і походив з убогої рибальської родини. Вже при першій зустрічі з Христом до нього і його брата Андрія звернувся Ісус і покликав за собою: „Ідіть за мною, я вас зроблю рибалками людей” (Мт. 4, 19), а пізніше Христос виявляє Петрові його особливе покликання: „Тож і я тобі заявляю, що ти — Петро (скеля), і що я на цій скелі збудую мою церкву й що пекельні ворота її не подолають” (Мт. 16, 18).

Святий Апостол Петро був найстаршим з-поміж апостолів і надзвичайно довіряв Христові, мав завжди близькі стосунки зі Спасителем в час його земної діяльності. Петро єдиний між апостолами відважився піти до Христа поверхнею розбурханого Генезаретського озера (Мт. 14, 28-31); лише він, єдиний з-поміж апостолів, відверто й переконливо висловив свою сердечну любов до Христа, тому лише йому Ісус Христос довірив владу проводу над своїм Божим народом: „Паси мої вівці!” (Ів. 21, 17). За щирю любов і довіру Петра до Христа, лише йому Учитель відкриває його майбутнє — якою смертю він прославить Бога: „Істинно, істинно говорю тобі: Коли ти молодший був, то підперізувався сам і ходив, куди сам бажав. А як постарієшся, то руки свої простягнеш, і підпереже тебе інший та й поведе, куди ти не схочеш” (Ів. 21, 18).

Саме святий апостол Петро зі святим апостолом Іваном готують Пасху для Учителя, на якій Христос відправив першу Святу Євхаристію на землі; Петро був свідком страждань Ісуса Христа в Оливному саду; Христос платить храмовий податок за Себе і за Петра та ін..

Після Господнього Вознесіння і Зіслання Святого Духа св. Петро став головою апостолів і першої християнської громади в Єрусалимі, прийняв до св. Церкви перших євреїв у Єрусалимі в день П'ятдесятниці, а в Кесарії — перших поган. Він зробив перше чудо в Єрусалимі іменем Ісуса Христа. Під його проводом відбувався вибір нового апостола на місце Юди Іскаріота. Святий апостол Петро скликав до Єрусалиму 50 року апостолів на перший Собор св. Церкви та головував на ньому. Св. Петро обороняв апостолів на юдейському суді як керівник Церкви. У переліку імен апостолів у Святому Письмі ім'я апостола Петра завжди на першому місці. А вірна любов до Христа-Господа привела його на муки й смерть за свого улюбленого Вчителя.

Після Воскресіння Ісус Христос багато разів являється своїм учням і лише апостола Петра запитує Він тричі під час однієї зустрічі: „Симоне Йонин! Чи любиш ти мене більш, ніж оці?” (Ів. 21, 15-17), бажаючи цим згладити триразове відречення Петра в часі суду над Ним. Св. Петро тричі відповідає Учителеві: „Так, Господи,... ти знаєш, що люблю Тебе”. На те сказав Спаситель апостолові: „Паси мої ягнята!... Паси мої вівці!” Цими словами Христос зробив апостола Петра верховним пастирем над усіма вірними св. Церкви.

Святий Петро протягом 25 років керував св. Церквою з Риму і там помер як єпископ Риму, тому всі його наступники-єпископи виконували верховну владу в св. Церкві і їх завжди вважали головами Христової Церкви.

Упродовж двох тисячоліть валилися престоли імперій, зникали держави й народи, і лише Папство стоїть непохитно і не буде до кінця світу такої хвилини, щоб у св. Церкві не було її земного голови — Папи.

Тому для нас, українських католиків, великою радістю є те, що ми діти якраз тієї єдиної правдивої, самим Христом заснованої,

Вселенської — Католицької Церкви! Але це нас зобов'язує до більшої святості життя і ревної апостольської праці серед нашого українського народу, якого розбив і збаламутив ворог.

Другий Ватиканський Собор заявив: „Це воля Христа, щоб св. Петро аж до кінця світу мав завжди своїх наслідників”. А їх було, починаючи від св. Верховного апостола Петра і до сьогоднішнього Папи Івана Павла II, у строгому хронологічному порядку 274! А що ж можуть сказати про своє походження та історію різні секти, „церкви”, яких Христос не засновував, чи які відірвалися від здорового дерева Христової Церкви через людську гордість (православні, протестантські, засновані реформаторами-бунтівниками). Вони не є правдивими частинами Христової Церкви!

Кожен справжній християнин добре знає, що великий розкол Христової Церкви стався 1054 року, коли за намовою візантійського імператора збунтувався царгородський патріарх Михаїл Керуларій, і щойно від того розколу бере свій початок православна Церква, а протестантські церкви і секти, яких сотні, виникли, починаючи від Мартіна Лютера, 1545 року.

Російське ж православ'я, яке узурпувало ім'я і право т. зв. „Третього Риму”, „а четвёртому не быває”, бере свій початок від скандального — насильного, канонічно протиправного, інспірованого царем проголошення Московського патріархату 1585 року. І тому не дивно, що російська православна церква завжди була безславним стовпом, який підпирав кровожерних російських царів та їхню ганебну імперію, а в останні десятиліття ця церква навіть співпрацювала з безбожною комуністичною владою.

Ось тут криється причина, чому російська православна Церква завжди дико боролася проти Української Греко-Католицької Церкви. Та ж кат України — цар Петро I власноручно вбивав українських католицьких священиків на Волині, а цариця Катерина II посилала війська на винищення українських католицьких сіл. Цю ж практику продовжив імператор Олександр III, винищивши в 1874 р. пратулинських українців-католиків. А 1945-1946 роки? Майже всі українські єпископи, сотні священиків, монахів, монахинь, вірних за велінням московського комуністичного уряду

при сприянні московського православ'я загинули мученицькою смертю і цим підтвердили свою незламну вірність Апостольському Престолу, святій Католицькій Церкві.

І сповнилися пророчі слова нашого Кардинала-Патріарха УГКЦ Йосифа Сліпого, які він, як свідчили очевидці, неодноразово говорив на жорстоких допитах в комуністичних таборах: „Ви, комуністи, ваша держава існує десятки років, а свята Католицька Церква 2000 років. Ми тут помremo, помрете також і ви, але Католицька Церква в Україні, переєслідувана злочинною і безбожною православною анархією, буде жити!”

Україна прийняла Христову віру 988 року, коли ще не було розколу в Христовій Церкві, тобто тоді, коли всі християнські церкви були підпорядковані Папі Римському, і від правдивої святої Христової Католицької Церкви Україна ніколи урядово не відступала. Впродовж усієї своєї християнської історії Україна була в єдності з християнською Європою, для якої вона протягом багатьох століть була „захисним муром” від азійської навали. Згадаймо хоча б вирішальну допомогу українських козаків у битві під Віднем 1683 року, коли була зунинена турецька навала на Європу.

Отож, коли ми є дітьми-членами єдиної правдивої святої Католицької Церкви, то ми повинні бути гідними цієї приналежності, тобто повинні бути строго практикуючими християнами. А це означає: боротися за святість життя, у своїх родинях строго виконувати Божі й церковні заповіді, заховувати побожно щоденні ранішні й вечірні молитви, бажано молитись усією родиною, дбати про строге релігійне виховання дітей, а святкування не повинні зводитись до багатого столу чи гучних зустрічей, чи нового модного одягу, а бути доброю нагодою для віднови й закріплення всією родиною знань про суть і зміст релігійного свята, для участі в Богослужіннях в церкві, щоб піднятися до такого духовного рівня, щоб могли колись сказати слідом за святим апостолом Павлом: „Живу вже не я, а живе в мені Христос!”

На жаль, поки що в українському житті ми ще бачимо дуже багато свідчень не зовсім християнського життя. Так, у тижневи-

о. А. Р. Кияк. Поспівай творити добро

ку „Галичина” за 9 липня 1998 року в статті про відзначення поганського свята Купала служба швидкої допомоги подала інформацію про більше як 100 виїздів за ніч на Купала до смертельно пораних, отруєних, побитих під час „святкування”.

А погляньмо на очевидне святотатство чи навіть прояви сучасного модерного в нашому народі — на базари в недільні та святкові дні, які є живим свідченням відходу народу від Бога, зневаги й непоцінування того великого, довгоочікуваного блага для нашої Церкви й народу — волі. Очевидно тому ще так багато неладу, зла і злиднів у нашій державі й народі, який до кінця „не зрозумів часу відвідин” Христа — того великого Божого дарунку для нас, тієї великої ласки Господа Бога, котрого ми таким нехристиянським життям глибоко ображаємо і зневажаємо.

А тільки гідні члени святої Христової Церкви можуть збудувати сильну, морально досконалу, гуманну християнську українську державу.

Колись у війську імператора Олександра Македонського служив воїн, який теж мав ім'я Олександр, але був дуже боязливий, особливо в боях. Якось імператор покликав його до себе і сказав йому: „Ти маєш моє ім'я, але ти боягуз і соромиш його та мою армію, тож або зміни своє ім'я, або свою поведінку!”

А ми, дорогі браття і сестри, маємо найкраще ім'я — християнин-католик! Носім його гідно! Будьмо своєю поведінкою і святим життям для всіх добрим прикладом! Будьмо „світлом світу”, як цього вимагає від нас Христос-Спаситель.

В час жорстокого кривавого переслідування перших християн у Римі за часів імператора Нерона нависла загроза знищення над проводом Церкви — над Верховним Апостолом Петром і, боячись за його долю, християни вблагали апостола покинути місто й заховатися на його околицях. Простуючи Аппієвою дорогою з Риму, побачив раптом Петро велику ясність у небі, а в ній самого Ісуса Христа, який двигав важкий хрест. Переляканий апостол запитав Спасителя: „Quo vadis, Domine?” („Куди йдеш, Господи?”) Христос відповів: „Іду на Голгофу, щоб там іще раз

умерти на хресті! Бо коли Я раз умер на хресті — то цього було замало, щоб ти мужньо витримав у боротьбі за Царство Боже?”

Видіння зникло! Переляканий Апостол Петро зрозумів попередження Ісуса. Тут же повернувся до Риму, витримав безстрашно до кінця, керуючи Христовою Церквою і віддав у муках за неї своє життя.

Разом з Апостолом Петром віддав своє життя за Христа також Апостол Павло, котрий, будучи ще Савлом, фарисеем, жорстоко переслідував християн і, подібно як і Петро, пережив чудесну зустріч із Христом — дорогою до Дамаску, котра змінила не лише його ім'я, але й цілковито переінакшила його життя: він став апостолом народів — ревним проповідником слова Божого по всьому світу, мужнім визнавцем Христа у судах, на допитах у тюрмах, бо піддавався лише мудрому провидінню Божому, тобто вже мав небо на землі, як нас навчас святий Тома Кемпійський.

Мученицька смерть за єдину святу правдиву Католицьку Церкву Верховних Апостолів Петра і Павла, яких Христова Церква шанує сьогодні, зобов'язує всіх нас, християн, у сьогоднішньому світі твердо стояти на фундаменті Христової Церкви — на св. Апостолові Петрові та його наступниках — Папах Римських, котрих зневажають в Україні збаламучені секти. Не лякаймося зневаг, переслідувань, бо з нами Христос, який заснував цю єдину правдиву Церкву і запевнив нас, що сили пекла „не переможуть її!” Будьте мужні! „Я переміг світ!” „Хто видержить до кінця, буде спасений!” — запевнив нас Ісус Христос.

Зі святою Католицькою Церквою можуть безбожники воювати, але перемогти її ніколи не зможуть, бо вона є ділом Божих рук! А Христос-Спаситель і Його єдина правдива Католицька Церква — це наша єдина „Дорога, Правда й Життя!”

Амінь.

Преображення Господа нашого Ісуса Христа

(Мт. 17, 1-9)

(Проповідь виголошена 19 серпня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

„Це — мій улюблений Син, що я його вподобав: його слухайте” (Мт. 17, 5).

Такі слова пролунали з неба від Бога-Отця над горою Тавор, де Ісус Христос перед вибраними апостолами Петром, Яковом і Йоаном чудесно преобразився, змінивши свій вигляд. Лице Його сяяло, як сонце, а одяг став білий, наче світло.

Апостоли відчули, побачивши цю неземну картину, небувалу радість. А ще при цьому побіля Ісуса з'явилися два найбільші пророки Старого Завіту — Мойсей та Ілля, котрі розмовляли з Ісусом про Його майбутню хресну жертву за спасіння всього людства.

Захоплений цим чудесним видінням, апостол Петро сказав до Ісуса: „Господи, добре нам тут бути! Як хочеш, розташую тут три намети: один для тебе, один для Мойсея і один для Іллі” (Мт. 17, 4).

І тоді з хмари стало чути голос Отця Небесного: „Це — мій улюблений Син, що я його вподобав: його слухайте” (Мт. 17, 5).

Почувши це, учні понадали обличчям до землі й перелякалися дуже. Ісус же підійшов, доторкнувся до них і сказав: „Устаньте, не страхайтесь!” Апостоли понідводили свої очі, та нікого, крім Ісуса, вже не побачили.

Коли ж вони сходили з гори, Ісус наказав їм: „Нікому не розповідайте про це видіння аж поки Син Чоловічий не воскресне з мертвих” (Мт. 17, 9).

Вся подія на горі Таворі й ці останні слова Ісуса Христа засвідчили, що Він „преобразився” не для своєї слави, але щоб потішити, зміцнити у вірі апостолів перед Своїми муками і смертю на хресті.

А нас своїми останніми словами навчає Ісус Христос покори, тієї найвищої з чеснот, яка протилежна гордості — джерелу і початку всіх гріхів людських.

„Величаємо тебе, Життєдавче Христе, і шануємо пресвятого Тіла твого преславне преображення” — так возвеличуємо ми це чудо Преображення Христового на утрени сьгоднішнього свята.

Свято Преображення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа на горі Таворі припадає на ту пору року, коли в Україні досягають перші плоди землі — перші дари Божі людям за їхню працю. І від найдавніших часів у нашій святій Церкві цього дня на подяку Богові здійснюється благословення цих первістків плодів земних, в часі якого священик проказує ось цю молитву: „Владико Господи Боже наш! Ти звелів кожному приносити в жертву твоє від твоїх, і даєш їм у дарі вічні свої добра. Ти, що ласкаво прийняв те, що вдова принесла за своєю спроможністю, приймай нині й оці дари, принесені слугами твоїми, і сподоби їх, щоб були вони покладені у вічних скарбницях. Подай своїм слугам, щоб вони щедро сприймали і твої життєві добра з усім, що їм корисне”.

Усі церковні відправи цього часу наповнені духом возвеличення світлого свята Преображення Господнього і закликають нас до особистого „преображення” — переміни нашого життя і скріплення духу в набутті досконалих Христових чеснот. Так, у стихирах на вечірні в часі посвяття Преображення ми співаємо: „Прийдіть, з вірою святкуймо пресвітле і божественне преображення Христове. Довершуючи сьогодні справжню переміну, піднімаймося духовно на вершину чеснот Христових учнів, щоб, навчившись з ними об'явлення дивних таїнств, прославляти Спаса Господа”.

Якось в одному лісі при шляхові, яким зазвичай повертались із міста з базару люди з багатим крамом, сидів у своєму сховку розбійник і спостерігав за дорогою. Аж раптом здалека до нього донісся ніжний голос дзвіночка і з'явилися освітлені ліхтарем дві чоловічі постаті: попереду зі світлом і дзвіночком прямував молодий чоловік, а за ним ішов старенький у блискучому дивному одязі і щось шанобливо тримав у руках. Обоє чоловіків були без головних уборів. Мовчки й урочисто вони пройшли дорогою мимо сховку розбійника. „Хто ж це такі й куди вони прямують?” — подумав злочинець і вирішив простежити за ними. А незнайомці пішли до хатини лісничого. Крізь вікно у хаті лісівника

розбійник побачив багато людей. Всі клячали. На ліжку лежав хворий лісник. ... У голові розбійника блиснула думка — та це ж священик прийшов до вмираючого!... Відразу йому згадався рідний дім, умираюча мати, якій він слізно обіцяв жити чесно. Згадав, як мати його, ще малого, вчила молитов, як він уперше приступив до Святої Сповіді і Святого Причастя. І через ці спогади його всього вмить огорнули глибоке каяття і жаль за змарноване життя, а за ними прийшла й тверда постанова повернутися на той шлях, якого він обіцяв триматись. Розбійник „преобразився“! ...Побіг у хату, клякнув біля людей, заривав гірко та приєднався до молитов усіх присутніх за душу вмираючого лісничого. ...Від того дня він остаточно покинув своє пекельне ремесло!

І ми сьогодні, дорогі браття і сестри, маємо нагоду до особистого „преображення“ — полиньмо думкою на гору Тавор, приєднаймося до апостолів і побачмо там велич Господню й скажімо слідом за апостолом Петром: „Господи, добре нам тут бути! Усі ми радіємо, що ми діти однієї правдивої Христової Католицької Церкви та християнської України, а Ти, Христе, — наш Спаситель і правдивий Бог!“ Скріпімо в наших душах тверде переконання, що сили пекла не переможуть нашої Церкви і держави!

368 року італійське місто Битінію глибокої ночі розбудив землетрус. За лічені хвилини була знищена вся краса міста. Живими залишилось лише декілька людей і між ними голова міста Цезарій. Коли він лежав, привалений мурами своїх покоїв, подумав про те, як він уже багато років відкладав своє навернення до Бога, а тепер у цю жахливу хвилину його огорнуло страшне розчарування життям: все земне — тлінне, скороминуще! А коли через багато годин його витягли з-під мурів власного будинку, він сказав: „Прощай, світе! Хочу шукати собі ліпшу хату, котра б стояла на твердішій основі й не завалилася повік!“ Пішов у монастир, щоб там на самоті служити Богові!.. „Преобразився!“

Тому і ми шукаймо тривких духовних основ нашого земного життя — Божих правд — і на них будуймо наше вічне життя та нашою апостольською працею допомагаймо нашим ближнім також „преобразитися“ — пізнати й полюбити Божу правду і її вірно служити.

„Вір святим і пророкам, і втече від тебе ворог лукавий!“ — іншеє нас святий Тома Кемпійський у своїй книзі „Наслідуючи Христа“.

На острові Ява Індонезійського архіпелагу живе мурашка, яка виділяє зі свого рота дуже пахучу рідину, якою вона приманює комах. Коли комаха наближається до мурашки, та вмить її пожире. Подібно діють і комахоїдні рослини, які запахом заманюють комах і, коли ті сідають на них, — закриваються і висмоктують її своєї жертви всі поживні речовини.

Так само діє диявол у цьому світі — через різноманітні принадні спокуси впливає на людські пристрасті, заманюючи людей, доводячи їх до гріха, а згодом „пожирає“ їх тут на землі в хворобах, нещастях, душевних муках, розчаруваннях і розпуках, врешті — приводить людину до вічної смерті через загибель душі в пеклі!

Але Господь Бог дає можливість кожній людині врятуватися від вічної загибелі через „преображення“ у Святій Сповіді і Святому Причасті, через радикальну зміну свого життя, через реалізацію твердої постанови виправити життя, зробленої на Святій Сповіді і через послух словам священика, сказаним на Тайні Покаяння: „Іди в мирі й більш не гріши!“

Тому ми тут сьогодні обіцяємо Тобі, наш Христе, що в боротьбі за святість нашого життя уникатимемо принад гріховних спокус, земного багатства й слави, а будемо наслідувати святого Тома Кемпійського, який закликає нас: „Залиш марне марним людям, сам же пильнуй те, що велів тобі Господь!“

А ви, дорогі браття і сестри, які сьогодні думкою були присутні при Господньому Преображенні на горі Тавор, зробіть тверду постанову постійно „преобразитися“ до нового життя в Ісусі Христі й строго її дотримуйтеся, а також ревно допомагайте всім своїм ближнім духовно „преобразитися“ і бути вірними святій Католицькій Церкві та українському народові, адже „...немає нічого більш божественного, як співпрацювати з Богом над спасінням душ!“

Бо ж сьогодні до нас і до всієї України промовляє з гори Тавору наш Отець Небесний: „Це — мій улюблений Син, що я його вполював: його слухайте“!

Амінь.

Успіння Пресвятої Богородиці

(Лк. 10, 38-42; 11, 27-28)

(Проповідь виголошена 28 серпня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

„Величаємо тебе, Пренепорочна Мати Христа Бога нашого, і всеславне звеличуємо Успіння Твоє”, — так ми молимося у величанні на утрені свята Успіння Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Вседіви Марії.

У день сьогоднішнього свята ми з особливим довір'ям заносимо наші молитви до Матері Божої і нашої небесної Матері.

Свято Успіння Богородиці має особливий дух і зміст, адже воно пригадує нам не сумну подію смерті Богородиці, а взяття Її до Неба. Тому цей празник належить до радісних свят.

Богослужіння свята наповнене радісними піснями та гімнами, як це засвідчує, наприклад, його тропар: „У родженні дівство зберегла Ти, в успінні ж світу не залишила, бо Ти, Богородице, перейшла до життя, будши Матір'ю Життя, і молитвами своїми визволяєш від смерті душі наші”.

Цього дня вся Христова Церква радіє, бо Пречиста Діва Марія з тілом і душею була перенесена із земного до вічного життя у славі Свого Сина, а з Її взяттям до неба ми отримали в неї могутню Заступницю й Покровительку.

Вже у традиції ранньої Христової Церкви була поширена віра у взяття Марії з тілом і душею до Її Сина, і ця віра стала невід'ємною частиною всього християнського вчення, в основі якого лежить добровільне прийняття Марією Божого плану відкуплення в хвилину Благовіщення.

Святий Іван Дамаскин у проповіді на Успіння Богородиці навчає нас: „Як можна Непорочну Діву, яка в покорі Слово і дію Духа прийняла, пов'язувати зі смертю? Як ад міг Її прийняти? Як тління могло захопити тіло, яке в себе Життя прийняло? Це для душі й тіла, які Бога носили, неможливе й цілковито виключене!”

Вже від шостого століття на іконах у Східній Церкві зображається подія Успіння Богородиці, а в середньовіччі цей іконописний мотив поширився у всій Христовій Церкві.

Ця християнська правда віри була спеціально досліджена й апробована всією Католицькою Церквою: в 1946 році Папа Пій XII надіслав до всіх єпископів Католицької Церкви запитання про можливість проголошення правдою віри взяття Богородиці з тілом до неба, і 1169 єпископів беззастережно підтримали цю ініціативу Папи, й лише 39 єпископів висловили свої міркування виключно щодо акту проголошення цієї правди віри.

1 листопада 1950 року Папою Пієм XII правда віри про взяття Пречистої Діви Марії з душею і тілом до неба була офіційно проголошена як догма святої Католицької Церкви: „Ми урочисто проголошуємо, пояснюємо і визначаємо цю правду віри як Богом об'явлену догму, що Непорочна, завжди Діва, Божа Мати Марія по завершенні свого земного життя із тілом і душею була взята до небесної слави”. Ця догма ввбрала в себе все вчення Церкви про Пречисту Діву Марію, яке творилося всією Христовою Церквою упродовж більш як півтори тисячі років, починаючи від третього Вселенського Собору в Ефесі (431 р.), на якому була проголошена догма про Богоматеринство Пречистої Діви Марії. Після цього собору і до сьогодні всі Східні Церкви відзначають свято Успіння Богородиці 28 серпня (за юліанським календарем). Західна Церква спочатку цього дня (до 8 століття) теж вшанувала день Успіння Богородиці: вже від V століття воно мало свою літургію, тобто святкувалось літургічно, а з кінця VIII століття в Західній Церкві набуває поширення інша назва празника — Взяття Марії до неба, який вона відзначає 15 серпня (за григоріанським календарем).

Як вчить нас церковне передання, зокрема як подає книга „Життя святих”, Мати Божа готувалась до відходу у вічність, про час якого за три дні до успіння сповістив Їй святий Архангел Гавриїл. Саме до успіння, а не до смерті, як це є в нашому людському житті, бо тіло Пречистої Діви Марії не зазнало тління, а після короткочасного перебування у гробі, було взате разом із душею до неба. Тому час перебування Її в гробі в традиції Східної Христової Церкви іменують часом „успіння” — сну, а не

смерті, бо після нього Пресвята Богородиця була перенесена до неба, що і потвердила догма святої Католицької Церкви, проголошена папою Пієм XII. Західна Христова Церква через сім днів після Успіння Богородиці, відзначає свято Її коронації в Небі Господом Богом як Цариці Неба і Землі, Якій дана влада заступатися за все людство.

Після отриманої від Архангела Гавриїла звістки, Богородиця приготувала себе і все необхідне до свого відходу, особливо свою душу, щоб якнайбільш гідно відійти в небесну вічність і поєднатися з Богом як найгідніша Жінка на землі, бо ж Вона — Мати Самого Господа нашого Ісуса Христа.

За чудесним велінням Божого Провидіння на час відходу до вічності Матері Божої зібрались всі апостоли, які тоді голосили по різних країнах науку Христову, закладали Христову Церкву. Серед них був і апостол Павло зі своїми учнями — Тимотеєм, Діонісієм Ареопагітом та Ієрофеєм. Не було між ними тільки апостола Томи, як не було його і першого дня після Воскресіння Ісуса Христа.

Великий сум огорнув апостолів у день відходу у вічність Богородиці, бо їх залишала найдорожча після Ісуса Христа людина — Його Мати!

Ангельські хори величним співом прославляли Пречисту Діву Марію. Апостоли понесли тіло Пресвятої Богородиці через весь Єрусалим до Гетсиманського саду, де так любив перебувати на молитвах Її Син — Господь наш Ісус Христос, і там Її поклали до гробу.

На третій день після успіння Богородиці до єрусалимського вечерника, де на постійних молитвах перебували апостоли, прибув апостол Тома, якому вони сповістили сумну звістку про відхід у вічність Богоматері й відразу його повели до Її гробу. Коли апостоли відкрили гріб, то звідти полинули співи ангельських хорів, а сам гріб виявився порожнім — тіла Богородиці в ньому не було, а натомість увесь він був устелений прекрасними трояндами, від яких линув неземний аромат. Апостоли першими переконалися і зрозуміли, що Пречисту Діву Марію з тілом і душею взяли до Неба.

Над гробом Богородиці апостоли збудували Церкву і в ній почали вшановувати пам'ять Успіння Матері Божої — святкувати свято Її Успіння, заносючи там гарячі молитви до Матері Спасителя світу!

У нашому катедральному соборі біля престолу Матері Божої у лівій наві знаходиться чудовий образ успіння і взяття в небо Богородиці, який прегарно ілюструє цю подію.

Опіка й допомога Пресвятої Богородиці кожному з нас є безмежною і неустанною, бо Богородиця за Господньою волею стала Матір'ю всього людського роду, після того як добровільно віддала свого Сина, Спасителя світу, на хресну жертву за спасіння всього людства. Вона, знаючи своє історичне призначення в Божих планах, готувалась до нього і героїчно та свято його довершила. І сьогодні продовжує його звершувати, заступаючись за всіх, хто прибігає до Неї зі своїми молитвами. Бо „від віків не чувано ніколи, щоб той, хто прибігав під Твій покров, чи просив про поміч, чи молив про заступництво, не був вислуханий...” — нагадує нам у своїй молитві святий Бернард.

У Старому Завіті закон Мойсея забороняв одночасно приносити в жертву Господеві на одному жертovníку вівцю і її ягня, щоб мати-вівця не бачила смерті свого дитяти. І цього припису щодо жертвоприношення тварин євреї строго дотримувалися. Але цей закон був потоптаний євреями, які на очах Матері розіп'яли Її Сина — Господа нашого Ісуса Христа. Ось така лицемірність людська!

Але Матір Божа є вільною від таких людських немочей, а натомість має безмежну силу допомагати всім людям, бо Вона залишається в небі людиною, тому дуже добре розуміє всі людські тривоги і потреби.

Цієї неустанної опіки Матері Божої наш український народ знає ось уже понад тисячу років упродовж усієї своєї дуже часто трагічної історії. Богородиця не лише оберігала нас перед численними жорстокими ворогами, але й привела нашу Українську Католицьку Церкву й народ до волі й державності.

Уже наші київські князі й уся тодішня Русь-Україна зазнавали й гідно поцінували чудесну опіку Богородиці. Так, на третьому році християнської історії України Київський князь святий Володимир Великий у 990 році будує величаву Десятинну церкву на честь Успіння Пресвятої Богородиці, а його син — князь Ярослав Мудрий у 1037 році в соборі Святої Софії Київської, збудованому на честь тріумфальної перемоги Русі-України над печенігами 1036 року, віддав увесь український народ під опіку Матері Божої.

І впродовж усієї подальшої історії перебував під цією небесною опікою Богородиці наш мучений, але ніколи не скорений, вірний Божим законам й Україні, український народ! І саме завдяки їй він вижив серед трагічних випробувань історії!

Про це найкраще скажуть численні чудотворні ікони Богородиці, яких в Україні за всю нашу християнську історію налічується понад двісті, а також — чудотворні місця з'явлень Пречистої Діви Марії: Зарваниця, Гошів, Крехів, Грушів, Жовква, Унів, Погоня, Підкамінь, Краснопуща й багато інших.

У хвилини найбільшого горя, переслідувань, катувань по тюрмах, на засланнях у Сибіру наші діди й батьки знаходили підтримку в Матері Божої, яка дуже добре розуміла всі страждання нашого народу, бо ж сама мужньо перенесла на Голгофі всі муки свого розп'ятого Сина — нашого Спасителя Ісуса Христа.

І сьогодні Пресвята Богородиця з нами перебуває постійно, чуває над нами, бо з Її успішним і величним коронуванням у небі ми отримали найкращу Матір, яка ніколи не забуває про нас, адже Вона — Мати Сина Божого!

Сьогодні для всіх нас особлива радість — у це храмове свято нашого катедрального собору кожен отримає за благословенням Святішого Отця — Папи Івана Павла II посвячений медалик Матері Божої. Нехай він нам пригадає, що ми маємо завжди у Небі найпевнішу заступницю й опікунку — нашу Небесну Матір, Пречисту Діву Марію. Полюбимо молитви до Неї, плекаймо ревну набожність до Неї, а Вона нам завжди допоможе в боротьбі зі спокусами за святість життя!

У 30-х роках нашого століття в одному подільському селі відбувалась місія, яку проводили досвідчені отці-місіонери, між

якими був молодий священник, який уперше брав участь у місії. Упродовж перших двох днів церква була повна, але в ній не було відомих на все село налогових грішників, до яких найперш і була шернена місія, ціллю якої було не тільки скріплення віри парафії, але, перш за все, — оздоровлення всієї парафії та навернення грішників. На третій день настала черга цього молодого священника проповідувати. Проповідь його була звернена саме до налогових грішників, і проповідував він про милосердя й безмежну любов до грішників Пресвятої Богородиці. Проповідь його була надзвичайною — переконливою і запальною, слова її пливли від самого серця! Але раптом священник зблід, з носа й рота потекла кров — розчулене серце не витримало! Не зміг він її зупинити хустинкою, але проповідь продовжував. Та раптом проповідник похитнувся і почав падати. Підбігли люди, підвели його, а він з останніх сил, вмираючи, повернувшись до образу Матері Божої на іконостасі, підніс руки до нього й у сердечній молитві благав: „Мати Божа! Прийми мою муку і смерть за навернення налогових грішників цього села!”

Смерть молодого місіонера миттю облетіла все село і приголомшила всіх його мешканців, а особливо — нерозкаяних грішників. На вечірню проповідь, яку виголошував найстарший місіонер, зійшлося до церкви все село, в тому числі й закам'янілі грішники. Проповідь його була короткою: він лише високо підняв скривавлену хустинку молодого священника, а вся церква заридала... На завершення місії закам'янілі грішники першими побажали нести місійний хрест, а під цим хрестом перед церквою всі в сльозах склали присягу вірності Господу Ісусові Христові і Його Матері — Пресвятій Богородиці!

Сьогодні й до нас промовляє Пресвята Богородиця: „Не плачте, а радше радійте, що Я відходжу від вас до Неба, до Ісуса Христа, щоб завжди бути вам до допомоги!”

А ви, дорогі браття і сестри, подбайте своєю боротьбою з гріхами, про християнські чесноти і святість життя, про таку святість душі, яку мала Мати Божа, щоб ваша смерть не була страшною, а стала радісним успішним, після якого наступить щаслива зустріч у вічності з Пресвятою Богородицею та Її Си-

ном — Господом нашим Ісусом Христом. Бо цю зустріч нам запевнила сама Богородиця своїм Успінням!

Молімся сьогодні з особливою ревністю й надією до Богородиці: „Наша Небесна Мати — Опікунко вбогих, покривджених і знедолених! Допоможи нам свято прямувати до джерела вічності, яким є Сам Ісус Христос! Навчи нас зі щирим серцем поспішати за Твоїм покликом і знаходити силу духа в служінні Христовій правді!

Мати Божа, Царице України! Запали серця нашого народу до святості життя, до глибокої побожності, до старанного виховання наших дітей — майбутнього України, до щирої праці на релігійній та державній ниві. Вороги-окупанти засіяли її кукілем безбожництва й аморальності, залишили нам в Україні моральну руїну, а з неї можна підняти наш народ тільки з Божою допомогою і допомогою Пречистої Диви Марії!

Мати Божа Неустанної Помочі, благослови нашу Церкву і державність!

Пресвятая Богородице, спаси нас!

Амінь.

Різдво Пресвятої Богородиці

(Лк. 10, 38-42; 11, 27-28)

(Проповідь виголошена 21 вересня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

„Різдво Твоє, Богородице Діво, радість звістило всій вселенній, бо з тебе засяло Сонце Правди, Христос Бог наш, що зняв прокляття, подав благословення, знищив смерть і дарував нам життя вічне”.

Ось такими словами у тропарі свята Різдва Пресвятої Богородиці звеличує свята Христова Церква найсвятішу з-поміж усіх жінок на світі — Матір самого Ісуса Христа, нашого Спасителя!

У містечку Назареті жило дуже побожне подружжя — Йоаким та Анна. Обоє вони були вже похилого віку і дуже журилися тим, що не мали дітей. Навіть вже втратили надію на потомство, однак все ж продовжували ревно про нього молитися, щоб Господь Бог звільнив їх від ганьби бездітності, яка в єврейському шроді вважалась карою Господньою за гріхи родини.

Одного разу святій Анні під час молитви явився Божий посланець, ангел, і сповістив їй: „Радісну новину приношу тобі — ти породити дочку і даси їй ім'я Марія. З неї вийде колись спасіння єврейству!” В покорі прийняла свята Анна цю звістку. І коли сповнилося сказане ангелом Господнім, вона народила вимріяну дитину, яку назвали Марією, котра за Божим планом мала стати Матір'ю Ісуса Христа. І про це ми сьогодні співаємо: „Різдво твоє, Богородице Діво, радість звістило всій вселенній, бо з тебе засяло Сонце Правди, Христос Бог наш, що зняв прокляття, подав благословення, знищив смерть і дарував нам життя вічне”.

Церковний рік закінчується святом на честь Матері Божої — Успінням Пресвятої Богородиці й розпочинається також святом на її честь — Різдвом Пресвятої Богородиці. З Матір'ю Божою, як із ранньою зорею, яка нам світить на нашому шляху серед небезпек і випробувань, під Її опікою, ми завжди розпочинаємо і завершуємо все річне служіння Господу Богові.

Згідно навчання святих Отців Церкви — святого апостола Петра, святих Дам'яна, Івана Дамаскина, Ієроніма, Августина й багатьох інших, Пречиста Діва Марія від самого народження була наповнена багатством ласк і відзначалася зовнішньою красою, котра була виявом святості, що сяяла в Її душі. Свята католицька віра завжди особливо високо цінувала й величала Пресвятую Богородицю, і в святій Католицькій Церкві завжди твердо зберігалась віра в Непорочне Зачаття Пречистої Диви Марії, котра народилась непорочною, без первородного гріха, який через гріхопадіння Адама та Єви перейшов на все людство, але не торкнувся Богородиці.

Святий Андрій Критський у своїй проповіді на Різдво Пресвятої Богородиці величає Богоматір як Ту, що на Ній сповнилися всі пророцтва й прообрази Старого Завіту про Ту, від Котрої народиться Месія — Спаситель світу.

А святий Іван Дамаскин навчає нас: „День Різдва Богородиці — це день всевітньої радості, бо через Богородицю увесь людський рід обновився і смуток праматері Єви перемінився в радість!”

Наш український народ завше у хвилини радості й горя прибігав з своїми молитвами до Матері Божої. У столиці нашої вільної української держави — Києві, у Софійському Соборі, є велична мозаїка Матері Божої — славнозвісна „Оранта” („Нерушима стіна”), яка зберігається неушкодженою вже майже тисячу років, від 1037 року. Біля цього образу Матері Божої князь Ярослав Мудрий віддав Їй в опіку увесь наш український народ. І Пречиста Діва зберегла його до сьогодні, хоча жахливо знущалися над нашим народом упродовж століть ганебні сусіди-наїзники! Одна стародавня легенда говорить, що Україна житиме стільки, скільки стоятиме ця ікона Матері Божої — Оранта, котра молиться за Україну. А це означає, що вічно стояти їй, бо опіка Богородиці — вічна!

А ім'я „Марія”, таке поширене в нашому українському народі, в перекладі означає — „володарка”, „просвічена”, „просвітителька”, „рання зоря”... Чудове ім'я!

Тож вітаємо всіх, хто має це ім'я! Носіть його гідно, наслідуйте небесні чесноти Пречистої Діви Марії, а Вона за це винагородить вас!

Анна Бабій із села Деліїв Галицького району нашої області мала дев'ятьох дітей та очікувала з тривогою народження десятої дитини, бо боялась за її здоров'я і турбувалась про можливість прогодувати родину. Вона вирішує позбутись останньої дитини — знищити її абортom. Якось після цього рішення сниться їй сон: вона опинилась серед клумби розкішних квітів. Серед них вона бачить одну особливу, найбільш чарівну, хоча ще не розквітлу, й вирішує її зірвати. Але тут стається диво — з'являється Мати Божа і просить її: „Не зривай цю квітку, дай їй розвинутися, бо це Божий план і рішення!” З цими словами Богородиці мати прокинулась. Перелякана повчальним сном, вона зберегла цю дитинку — не знищила її.

Цей приклад нехай буде для всіх вас, матерів, застереженням і просьбою самої Матері Божої, яка благає вас — не вбивайте

своїх дітей, не відбирайте їм життя, дарованого Господом Богом, бо це смертельний гріх і злочин людиновбивства!

Пречиста Діва Марія — це наче та ранішня зоря, котра сповіщає про схід сонця. Як подорожній радіє, коли побачить ранішню зорю, яка йому сповіщає про прихід дня й можливість продовжити свою мандрівку, так увесь світ радіє сьогодні з Різдва Пречистої Діви Марії, бо з її народженням щезає темрява гріха, наступає „день” любові й милосердя, бо вже незадовго сяє довгоочікуване сонце — Ісус Христос й освітить кожную закутину людського серця своєю наукою та освятить людей святими Тайнами!

Якось у Парижі на березі річки Сени забавлявся гурточок дітей. Через необережність один хлопчик упав у річку. Ніхто з присутніх, ані з перехожих не зважився прийти на порятунок хлопчикові. Але на щастя мимо проходив робітник, добрий плавець, який не побоявся стрибнути в швидкоплинну Сену й вирятувати потопуючого хлопчика. На момент порятунку прибігла мати хлопчика і в радості не знала як дякувати рятувникові свого сина, але цей чоловік відмовлявся від будь-якої винагороди. Тоді мати просить його прийняти від неї з великою вдячністю нагадку дорогоцінний медальйон із зображенням Матері Божої, який вона носила. Але рятувник відмовлявся, кажучи: „Я в це не вірю!” Та все ж на умовляння матері прийняв його.

А мати, вбачаючи в порятунку її хлопчика очевидну ласку Божу, вирішує посвятити його Богові — вона докладає всіх зусиль, щоб він став священиком.

І ось цього молодого священика, який як місіонер перебував на місії в одному містечку далеко від Парижа, просять прийти до чоловіка, який помирав. Коли він увійшов до вмираючого, то цей чоловік категорично відмовився від його священичих послуг. Не допомогли ніякі докази й переконання. Аж раптом священик побачив на шиї у вмираючого медальйон Матері Божої, той медальйон, який носила його мати до того дня, коли її сина вирятували з річки. Священик запитав чоловіка, вказуючи на медальйон: „А звідки це у Вас?” Той відповів: „А це я понад двадцять років тому врятував з річки потопуючого хлопчика і за це його мати із вдячності подарувала мені цей медальйон.” „Та ж

це я і є той хлопець, якому Ви врятували життя!.. Сам Господь Бог послав мене до Вас, щоб тепер я врятував Вашу душу!” „О, тепер і я вірю в силу Божу! Прошу сповідати мене!” — відказав умираючий. Він підготовлений до вічності тим, кому врятував у молодості життя, щасливо відійшов у нього на руках до життя вічного!

Так діє Провидіння Боже й неустанна опіка Матері Божої!

Одного разу поїздом їхав священик і молився, читаючи молитвослов, у якому був образок Матері Божої. Сусід по купе, японець, побачив цей образок і запитав священика: „Хто зображений на цій картині?” Священик відповів: „Це мати моя!” „Дивно, — відказав японець, — Ви зовсім не подібні до неї.” Після цих слів чужинця священик глибоко замислився: „Так! Я дійсно не подібний до Матері Божої, мені ще дуже багато потрібно працювати над святістю свого життя, щоб бути хоч крихітку подібним до Неї! А Вона мені в цьому допоможе!”

І дійсно, Пречиста Діва Марія завше поспішає на допомогу тим, хто щиро взиває до Неї, хто готовий на особисту жертву заради Неї та Її Сина — Господа нашого Ісуса Христа! Бо ми „Не маємо іншої допомоги, не маємо іншої надії, крім Тебе, Пречиста Діво! Ти нам допоможи, на Тебе надіємось і Тобою хвалимось, бо ми Твої слуги, щоб ми не посоромилися”!

Тож у це радісне свято Різдва Пресвятої Богородиці подякуймо Небесній Неньці за опіку над нашою Церквою та Україною і з безмежним довір'ям благаймо Її: Мати Божа! Царице України! Благослови нашу святу Церкву, українську державу і завжди вірний Тобі український народ!

А ми Тобі сьогодні щиро обіцяємо, що будемо завжди гідно, з великою вірою і глибокою надією прибігати під Твій Покров, будемо всюди і в кожную хвилину нашого життя достойними християнами — новітніми апостолами Твого Сина — нашого Господа Ісуса Христа!

Пресвятая Богородице, спаси нас!

Амінь.

Воздвиження чесного Хреста (Ів. 19, 6-11, 13-20, 25-28, 30-35)

*(Проповідь виголошена 27 вересня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)*

„Радуйся, життєдайний Хресте, благочестя нездоланна перемога, райські двері, вірних підкріплення, церковна охорона! Тобою тлінність подолано і стоптано владу смерти, ми ж піднеслись із землі на небо. Зброе непереможна, бісів переможцю, славо мучеників і преподобних справжня окрасо, пристане спасіння! Дай світові велику милість“.

„Величаємо тебе, Життєдавче Христе, і почитаємо Хрест твій святий, ним-бо ти визволив нас від ворожої неволі“, — такими словами стихир на стиховні вечірньої та на величання утрени возвеличують вже понад півтори тисячі років усі східні християни світлий празник всесвітнього Воздвиження Чесного і Животворного Хреста Господнього, яке ми святкуємо сьогодні — 27 вересня.

У цей день всі християни Східних Церков, зокрема і в Україні, віддають честь і складають поклін святому животворному хрестному дереву, на якому помер на Голгофі за гріхи світу наш Спаситель Ісус Христос.

Ось і в нашому храмі сьогодні на тетраподі лежить уквітчаний пахучим зіллям святий Хрест. То мати наша — свята Церква виставляє його сьогодні для особливого пошанування з огляду на ту велику місію, яку він відіграв у відкупленні людства Ісусом Христом.

А чому ми називаємо сьогоднішнє свято „Воздвиженням чесного Хреста”? Тому, що цього дня, 27 вересня 326 року, свята Олена — мати святого Константина Великого, який 325 року проголосив християнство державною релігією Східної і Західної Римської імперії, віднайшла в надзвичайний спосіб той хрест, на якому помер за гріхи людства Господь наш Ісус Христос.

Імператор Константин ще до свого Медіолянського (Міланського) едикту (указу) 318 року, яким він дарував християнству по всій Імперії свободу від переслідування, особисто відчув силу Христової допомоги в управлінні державою. Цю допомогу він отримав напередодні однієї дуже важливої битви зі своїм противником Максентієм, у якого було чисельніше військо. Перед цією битвою Константин перебував у тяжких роздумах і тривозі за її успіх, аж раптом, звівши очі вгору, він побачив на небі величезний християнський знак — хрест із надписом: „Tu to nika!“ — „Цим ти переможеш!“ Підкріплений цим видінням, він наказав виготовити прапори зі святим хрестом, а воїнам нанести знак хреста на свої бойові обладунки. Натхнений Божою допомогою, Константин зі своїм військом здобув перемогу над Максентієм. Із вдячності за Божу допомогу, переконаний у Божій величчю й Божому Провидінні, він дарував Христовій Церкві свободу своїм Медіолянським едиктом, а пізніше проголосив Христову релігію державною.

Церковний історик і близький приятель Константина єпископ Євсей у творі „Життя Константина“ підкреслює, що імператор особисто під присягою підтвердив йому достовірність видіння із хрестом.

Мати Константина, майбутня свята Олена, натхнена своїм сином, вирішила віднайти святий Господній Хрест, той правдивий хрест, на якому був розп'ятий Христос, відправившись 326 року до Єрусалиму. Під час розкопок на горі Голгофі знайшли три хрести, однак годі було знати, котрий із них є Господнім Хрестом. На той час мимо Голгофи проходила похоронна процесія, і хтось запропонував прикласти тіло померлого до кожного з хрестів. І коли після того, як покійного приклали до третього хреста, він ожив, сумніви зникли — саме цей був хрестом, на якому розпинали Ісуса Христа! Присутній там люд безмежно радів і тріумфував!

Всі бажали наблизитись до святого Хреста! Тоді, присутній при віднайденні Господнього Хреста разом із чисельним духовенством, єрусалимський патріарх Макарій підняв („воздвиг“) Святий Хрест і зі словами „Спаси, Господи, людей твоїх!“ благословив ним на чотири сторони світу весь люд, який, зворушений

подією, на колінах при цьому в покорі благав Бога: „Господи, помилуй! Господи, помилуй! Господи, помилуй!“

Саме на згадку про цю подію ми обходимо сьогоднішнє свято — всесвітнього Воздвиження Чесного і Животворного Хреста Господнього!

Урочисте винесення і поклоніння Святому Хрестові відбувається дуже велично в наших церквах у день свята на утрени, коли священик під спів усієї церкви виносить прегарно прикрашений Хрест на тетрапод і після молитов відбувається поклоніння Святому Хресту.

На вшанування святого Хреста Господнього, який є знаменом, гербом святої Христової Церкви, всі церкви, каплиці, монастирі завершені хрестом; хрестами увінчані мітри наших владик; хрести і давніх-давен на Україні ставили на роздоріжжях чи при дорогах; хрестом кожен християнин розпочинає і завершує свої молитви. Тому з особливою ревністю робімо на собі знак святого хреста!

Християнські мамо й батьку, проводжайте в школу, в дорогу, до війська своїх дітей, благословляючи їх знаком святого хреста, бо цей знак завжди нас убереже від зла!

Зі святого хреста промовляє до нас Христос розп'ятий: „Дитино моя! Я помер за тебе на хресті, за твої гріхи, тому ти не гріши!“ Святий хрест учить нас, якою високою є ціна за безсмертність нашої душі, за її спасіння й вічне життя, заплачена самим Господом Богом!

Тебе, брате й сестро, впродовж усього життя від Тайни хрещення супроводжує благословення святим хрестом, яке охороняє нас від диявольської злоби, і колись на закінчення нашого земного шляху хрест увінчає місце нашого вічного спочинку, як свідчення того, що там похований христовий воїн, який впродовж усього життя вірно ніс свій хрест за взором Господа нашого Ісуса Христа і поєднався з Ним для воскресіння у вічності!

Тож із повагою носіть на грудях Ваші хрестики, а перебуваючи в церкві, завжди уважно хрестіться, особливо, коли священик благословить Вас після Святого Причастя Найсвятішими Тайнами!

Святий Августин навчає нас: „Христос-Спаситель на хресті розвів руки, щоб нас обняти, похилив голову, щоб нас поцілува-

ти, дав пробити свій бік і серце, щоб нам показати свою безмежну любов до нас!”

Тому, коли хтось не любить, зневажає чи боїться хреста, той не є приятелем Ісуса Христа, а приятелем має ворога Христового — „князя цього світу”, диявола, як мали його приятелем ті, хто в часи червоної комуні руйнував церкви, знищував придорожні хрести, палив розп'яття, ікони й святі книги!

Колись узимку в завірюху заблукав дорогою додому один подорожній. Аж раптом він натрапив на придорожній хрест і, впізнавши його, зрадів: „О, я вже на дорозі додому!” І скоро щасливо добрався до своєї хати.

Так і ми пам'ятаймо на нашій життєвій дорозі — зі святим хрестом, із вірою в Бога ми легко знайдемо дорогу до нашого дому — до щасливої вічності в Царстві Божому!

Нас до цього закликає святий Тома Кемпійський: „Будьмо мужні у борні цій, не заплямімо слави нашої злочинном втечі від хреста!”

Праведний Симеон Киринейський, допомігши Ісусові Христові двигати на Голгофу хрест, дав нам приклад допомоги Христові, яку ми надаємо нашому Господеві, коли терпляче переносимо наші, Богом дані, злигодні й страждання та уникаємо гріха. Цим ми уподібнюємося до праведного Симеона й до самого Ісуса Христа!

Якось один безбожний чоловік, спокушаючи малого хлопчика, сказав до нього: „Хлопчику, я дам тобі ось це гарне яблуко, якщо ти скажеш мені де знаходиться Бог!” А хлопчик з дитячою щирістю розумно відповів чоловікові: „А я дам Вам цілий кошик яблук, якщо Ви скажете мені, де Бога немає!” А Господь Бог присутній усюди!

Тому пригадає нам святий Августин: „Хочеш грішити — добре! Знайди таке місце, де немає Бога, і тоді роби там, що хочеш! А такого місця немає ніде!”

Один батько послав сина до міста на навчання. Син там зв'язався зі злочинцями й почав вести ганебне життя, батько ж, дізнавшись про це, з розпуки тяжко занедужав і, перебуваючи на порозі смерті, покликав сина попроситись. Під час прощальної

розмови батько вказав синові на розп'яття, кажучи: „Сину, ти дуже тяжко зневажив мене! Ти своїм розпусним життям прискорив мою смерть! Пообіцяй мені перед моєю смертю, тут перед Христовим розп'яттям, що виправиш своє життя й покинеш ганебне товариство!” Син присягнув батькові. Але з роками він забув про свою присягу, яку дав батькові на святий хрест, став ще більше впиватися й обкрадати людей.

Одного вечора, коли був дуже п'яний, він заліз зі своїми друзями-зłodіями крізь вікно до однієї хати. Повний місяць ясно освітлював усю кімнату, зокрема — велике розп'яття на стіні. Коли цей негідник раптом побачив на стіні розп'яття, відразу протверезів — пригадав свого вмираючого батька і розп'яття в рідному домі, на яке він присягнув батькові!... Опам'ятався! Утік від злочинного товариства назавжди, покинув ганебне життя!

Глянь, грішнику, на святий хрест! Розп'ятий на ньому Христос — це ціна за твої гріхи! Приглянься до Христа: голова Його увінчана терновим вінком, колючки якого боляче впиваються в голову, руки й ноги, пробиті цвяхами, бік і серце проколені списом, усе тіло Христове — одна велика рана! Але ж Він — найсвятіший, певинний! Син Божий умирає за тебе! Чи будеш далі грішити?!

Поглянь, яким милосердним поглядом дивиться на тебе розп'ятий Христос! Та ж Він умирає за твої гріхи! Тож уникай гріха, не поповнюй ран на тілі Христовому своїми гріхами!

А ми всі тут, дорогі браття і сестри, закликаємо, дивлячись на святе розп'яття Христове, словами розбійника, розп'ятого по правиці від Нього: „Ісусе! Згадай нас у Царстві Своему! Прости нам гріхи наші! Господи, обіцяємо виправити своє життя!”

І в це величне свято Воздвиження Чесного і Животворного Хреста Господнього з глибокою вірою і вдячністю воздаймо з усім українським народом хвалу Господеві: „Хресту Твоєму поклоняємось, Владико, і святеє воскресіння Твоє славимо!”

Амінь.

Покров Пресвятої Богородиці

(Лк. 10, 38-42; 11, 27-28)

(Проповідь виголошена 14 жовтня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

„Величай, душе моя, святий Покров Вседіви Богородиці”, — співаємо ми на каноні утрени в день свята Покрову Пресвятої Богородиці.

Чому в нас, дорогі браття і сестри, така велика пошана до свята Покрову Пресвятої Богородиці і на яку пам'ятку ми його відзначаємо сьогодні?

Ось що говорить нам історія.

За володіння царгородського імператора Льва Премудрого 14 жовтня 910 року в часі облоги міста варварами у Богородичній церкві на Влахерні в Царгороді під час Богослужіння патріарх Епіфаній та монах Андрій, проголошений пізніше святим, побачили в церкві надзвичайне видіння — Пречисту Діву Марію в оточенні ангелів.

Побачивши це видіння, вони разом із народом почали дуже гаряче молитися. Під час молитви патріарх і монах побачили дуже велику ясність, яка покривала всіх у церкві. А коли підняли очі високо вгору, то побачили, як Пречиста Діва Марія своїм омофором покриває усіх присутніх у храмі, й при цьому всі чули, як Мати Божа молилася до свого Сина — Ісуса Христа, нашого Спасителя — за народ і за місто.

Епіфаній та Андрій, які чітко бачили все це, зрозуміли, що Пречиста Діва Марія прийшла, щоб рятувати місто, оточене варварами. Подія блискавично рознеслася по всьому місту, і про неї дізналися вороги, які, перелякані, відступили від Царгорода. Місто було врятоване.

Власне на згадку про це чудо — чудесне явлення Богородиці у влахернському храмі, ми святкуємо свято Покрову Пресвятої Богородиці.

А наш український народ вже від перших років після прийняття християнства виявляв глибоку пошану до Матері Божої, Мате-

рі нашого Спасителя, і завжди урочисто святкував це свято — свято Покрову Пресвятої Богородиці.

Наші славні князі, королі, козаки, гетьмани і наше військо радо вибирали Пречисту Діву Марію за свою Покровительку й Опікунку.

1037 року великий Київський князь Ярослав Мудрий, у подяку за перемогу над печенігами 1036 року, в новозбудованому Софійському соборі віддав під опіку Матері Божої весь наш український народ. У Софійському соборі від часу його збудування до сьогодні пишається красою рідкісна мозаїка — образ Матері Божої — Оранти, яка своїм покровом огортає весь український народ і молиться за нього.

У той самий час на прославу Матері Божої князь Ярослав Мудрий побудував над Золотими воротами церкву Благовіщення Богородиці.

Славний наш Київський князь Володимир Мономах в подяку Богородиці за її опіку та допомогу уклав на її честь окрему молитву, а також у своїх „Поученнях” часто дякує Богородиці за допомогу в численних перемогах над половцями.

Інший наш князь — Ігор Святославович — герой „Слова про Ігорів похід”, після втечі з татарського полону йде з поклоном і подякою за порятунок до чудотворної ікони Богородиці Пирогощі.

А король Данило Галицький після успішного походу на Чехію спішить з подякою до чудотворної ікони Пречистої Диви Марії в Холмі та складає до її стін багаті дари.

Наші славні козаки-запорожці завжди на кожній Січі, яку вони закладали, будували храм Покрову Пресвятої Богородиці. Перед кожним походом на ворогів вони натхненно молились до Богородиці — своєї Покровительки.

1775 року після зруйнування Запорізької Січі військами захланної російської цариці Катерини II, запорожці взяли із собою в дорогу до нових місць поселення, на пониззя Дунаю, свій найцінніший скарб — образ Покрову Пресвятої Богородиці.

Геройська Українська Повстанська Армія проголосила свято Покрову Пресвятої Богородиці своїм офіційним святом, бо саме 14 жовтня 1942 року в свято Покрову Богородиці були сформовані перші загони УПА.

Глибоко символічним у контексті сьогоднішнього свята є також поява напередодні його — 13 жовтня 1917 року Матері Божої у Фатімі в Португалії, яка в особливий спосіб закликала до молитов на вервиці за навернення Росії, звідки так часто, навіть до сьогодні, виходить загроза для нас і для всього людства. Згадаймо хоча б трагічну для всього людства „жовтневу революцію” в Росії 1917 року, загрозу якої передбачила Богородиця у Фатімі.

Весь наш український народ завше плекав сердечну набожність до Пречистої Диви Марії, як до своєї заступниці і покровительки у всіх потребах!

Про це свідчать численні чудотворні українські ікони Богородиці й місця, де Вона з'являлася: Вишгород, Холм, Ярослав, Зарванія, Гошів, Грушів, Крехів, Жовква... Та хіба їх всіх перелічиш?!

Якось одна українська мати, яка жила в великих злиднях із єдиним сином, вирядила сина на заробітки в далеке місто. На прощання вручила йому медальйон із зображенням Матері Божої і попросила, щоб він завжди носив його на шиї і завжди вранці та ввечері молився до Богородиці. В місті син знайшов працю на вугільній шахті. Одного разу, коли він із запізненням прокинувся, після молитви побіг до умивальні й відразу поспішив на шахту, але в дорозі він зауважив, що на шиї немає маминого медальйона, якого він у поспіху забув в умивальні. Його охопили сумніви — чи бігти на шахту (бо ж запізнився!), чи повернутись за медальйоном? Давня просьба матері перемогла... Вдома він віднайшов медальйон і тоді поспішив на шахту. Перед шахтою зустрів великий натовп стривожених людей — із шахти підіймали трупи шахтарів, які загинули від вибуху газу й обвалу, який стався саме в той час, коли наш християнин повертався додому за медальйоном. Ось так Богородиця врятувала йому життя, бо інакше він був би між тими загиблими шахтарями.

І ти, брате й сестро, з глибокою надією завжди звертайся у всіх потребах до нашої Небесної Матері, віддай себе і всю свою родину, й увесь наш український народ, який особливо зараз потребує опіки й допомоги Богородиці, під Її чудесний Покров і молися: „Мати Христа, Бога нашого, огорни нас своїм Покровом — омофором і спаси всіх нас, що на Тебе надіємося!”

Амінь.

Свято Христа Царя

(Ів. 18, 33-37)

(Проповідь виголошена 25 жовтня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Ісусе Христе! Визнаю Тебе Царем Всесвіту! Усе, що сотворене, є Твоїм!” — ці слова молитви до Христа Царя особливо актуальні й дорогі нам сьогодні, в останню неділю жовтня, коли ми величаємо Христа як Царя, святкуємо свято Христа Царя, котрий владарює над світом, над життям усіх своїх творинь — людства, тваринного і рослинного світу. Своє владарювання Ісус Христос підтвердив і вже майже дві тисячі років постійно підтверджує численними чудами й знаками в світі та природі.

Святіший Отець Папа Пій XI проголосив 11 грудня 1925 року нове свято в католицькому календарі — свято Христа Царя, яке ми від того часу святкуємо в останню неділю жовтня. Цим торжеством свята Католицька Церква висловлює прагнення, щоб Ісус Христос і Його свята наука царювали — запанували в світі, зокрема, в наших рідинах, у школах, серед молоді, в державних установах, в громадських товариствах.

Бо ж тільки наука Божа — наука Христа Царя може оновити людство, затруєне безбожною брехнею, неправдивими сектами, особливо — в нашій молодій українській державі.

Нас попереджає Христос Цар: „Дана мені всяка влада на небі й на землі” (Мт. 28, 18). „...І один Господь Ісус Христос, через якого — усе, і ми через нього” (1 Кор. 8, 6), — пригадує нам святий апостол Павло. Але царство Христове, як ми чули в сьогоднішньому Євангелії з уст самого Ісуса, не від цього світу.

Тому і навчає нас Ісус Христос про своє царство — царство неземне, небесне, щоб ми не прив'язувались до земного минулого світу, але який також належить Христові (доля його в Господніх руках), і Він є справжнім, повновладним Царем земного царства. Однак цю істину до сьогодні ще не всі визнають в Україні, яку влада декларативно іменує християнською. Чому ж донині слово науки Христової відсутнє в школах? Лише в деяких

школах Західної України за особистим рішенням директорів та вчителів викладається християнська етика, а навчальний день починається з молитви. Честь і шана таким далекоглядним, справжнім педагогам, християнам-патріотам!

Для багатьох осіб, відповідальних в Україні за виховання народу, Ісус Христос ще не є всемогутнім Богом — Царем, і як наслідок цього — стільки вбивств, злочинів, крадіжок у державі. А без Божого благословення ми не закріпимо нашої держави!

В одну трагічну п'ятницю в Єрусалимі на горі Голгофі було піднесено три хрести. На правому та лівому хрестах зависли два розбійники, а на середньому — між розбійниками, був розп'ятий Ісус Христос, над яким з наказу Пилата було прибито дощину з надписом трьома мовами — арамейською, латинською і грецькою, який мав свідчити за що розп'ято Ісуса: „Ісус Назарянин — Цар Іудейський”. Видавши наказ зробити такий напис трьома головними, офіційними мовами того часу, Пилат, не бажаючи того, проголосив Ісуса Христа Царем всього світу.

А де ж був трон Христовий? Його трон — це святий хрест. Його корона — терновий вінок. Його багряні царські шати — це Його кров, котра спливала із численних роз'ятрених ран на Його тілі.

Всі інші земні царі чи королі перестають бути володарями від хвилини смерті, а Цей Божественний Цар — Ісус Христос, розпочав своє владарювання якраз із хвилиною Своєї смерті на хресті! Він-бо сказав колись до апостолів: „Я ж, коли від землі буду піднесений, усіх притягну до себе” (Ів. 12, 32).

Аж ось чуємо ми, як розбійник, розп'ятий праворуч від Христа, взиває до Нього: „Ісусе! Згадай про мене, як прийдеш у своє Царство” (Лк. 23, 42). Й Ісус Христос — Цар усього світу — відпускає йому гріхи.

Умираючий на вигнанні на острові святої Єлени колись могутній імператор — володар Європи — Наполеон Бонапарт сказав: „Я мав могутні, мільйонні армії, які за моїм наказом ішли на смертний бій, сьогодні ж я тут помираю самотній, покинутий всіма, а Ісус Христос без жодного воїна підкорив собі сотні мільйонів душ у світі. Він — правдивий Бог і Цар!”

„А царству Його не буде кінця!” — так ми молимося щоденно в Символі віри — в молитві „Вірую”. Ісус Христос є Богом-Царем, тому Христова наука — Божа і тому ніколи не може бути ні переможена, ні знищена! Царство Христове на землі — шче!

У Господній молитві „Отче наш” ми просимо Господа: „Нехай прийде царство Твоє...”

А хто має Ісуса-Царя в серці, той ніколи не відступить від Божих законів, не зрадить його правд і рідного краю! Саме таку віру в Христа Царя мали всі мученики й герої Української Католицької Церкви й українського народу!

У сьогоднішньому Євангелії, дорогі браття і сестри, ви чули, як на суді перед Пилатом, котрий запитав Ісуса: „То ти таки цар?”, Христос засвідчив: „Ти кажеш, що я цар. Я на те уродився і прийшов у світ на те, щоб свідчити істину. Кожен, хто від істини, слухає голос мій” (Ів. 18, 37).

На кожній святій Службі Божій священик перед Святим Причастям закликає вірних гідно приготуватися до хвилини приходу в наші серця Ісуса-Царя: „Вгору піднесім серця!”; „Будьмо уважні! Святее — святим!”. Бо ж сам Христос Цар — між нами! Тому ми і молимося в Господній молитві „Отче наш” за те, щоб Христа прийняв увесь світ, щоб Царство Христа запанувало в усьому світі!

У Римі, в Колізеї, де колись замучили мільйони християн, де їх роздирали й пожирали звірі, сьогодні височить могутній хрест із надписом, який маніфестує перемогу Божої любові над людською злобою: „Christus vivit, Christus regnat, Christus vincit!” — „Христос живе, Христос царює, Христос перемагає!”

Англійський канцлер Томас Мор, коли зустрів на дорозі священика, який ішов із Найсвятішими Тайнами до хворого, взяв ліхтар і, йдучи попереду з ліхтарем у руці, віддавав честь Євхаристійному Ісусові. Королівські урядовці й радники здивувалися з цього вчинку державного достойника, запитуючи його: „Що ж на це скаже король?” А канцлер відповів їм: „Я цим віддавав честь королеві королів!”

Французька королева Елеонора — дружина короля Франції Леопольда I, вислуховувала всю Службу Божу на колінах, бо

„...так я мушу себе поводити у присутності мого Бога!” — говорила вона.

А як ми себе поводимо в церкві біля нашого Христа Царя, укритего в Найсвятіших Тайнах?

Старші з вас, дорогі браття і сестри, пам'ятають, як падав на коліна весь народ на вулиці, коли мимо із Найсвятішими Тайнами проходив священик до хворого.

О, які щасливі ті українські родини, в яких царює Христос, Його свята Божа Наука любові, злагоди й порядку, бо саме це цінніше від усіх скарбів землі!

Могутній завойовник Європи й Азії Олександр Македонський прийшов із військами під Єрусалим. Йому назустріч вийшов із численними священиками й левітами в багатих ризах найвищий юдейський архієрей. Наблизившись до нього, Олександр зіскочив із коня і припав лицем до землі. Коли здивовані полководці побачили цей вчинок імператора, запитали, чому він — могутній володар, так принизив себе. А земний цар відповів: „Не тільки архієреєві я віддавав честь і славу, але й — Всемогутньому Богові, Цареві світу, Якому він зі своїми священиками служить!”

Це був поганський, не юдейський і не християнський цар, а як ми — християни, повинні величати, любити й вірно, свято служити нашому вічному Христу Цареві!

Справжній визнавець Царства Христа на землі з повним правом може сказати, перефразовуючи слова святого апостола Павла: „Живу вже не я, а живе і царює в мені Христос Цар!”

Ще донедавна ми всі жили в царстві червоних слуг диявола, які нищили українські душі, переслідували віруючих людей — цвіт нації, задурювали народ антинауковим атеїзмом — псевдорелігією комуністів, яка, твердячи, що Бога немає, а при цьому все ж боролася проти Нього, тобто цим сама підтверджувала реальність Його існування. А сьогодні ті, що вчора заперечували існування Бога, за велінням свого „царя”, „князя світу” — диявола, не маючи сили перемогти Христа, стараються бодай якось зашкодити Його Царству — розбивають Українську Церкву, поширюючи „козацькі”, „національні” церкви, фальшиві секти, чи навіть — поганську, язичницьку РУН-віру („Рідну Українську

Віру”), покликавши на українські терени з далекої Америки такого собі пророка-самозванця Лева Силенка. Там в Америці його „святиня” — модерне капище — вже поростало бур'янами, а сьогодні цей кукіль РУН-„віри” „ворог-чоловік” сіє в українських душах за мовчазною згодою влади (а може, і за її наказом?!).

Це диявольське, духовне зло поширює в Україні інше зло — убивства, насилля, залякування, крадіж, наркоманію, пияцтво, розпуста, СНІД, погоню за живою коштом грабунку народу.

Ми отримали за Божим провидінням після довголітньої неволи українську державу, але закріпити її, через це диявольське затруєння душ нашого народу — не просте завдання, бо мало чесних, порядних, а головне — насправду віруючих в Бога, громадян! А тут ще робить свою справу й недбалість батьків чи їхня вимушена відсутність в родині через пошуки засобів для виживання родин (ганьба українській владі, яка штовхає на таке життя наші родини!), а також — замалий виховний вплив школи на наших дітей — майбутнє України!

Заходячи в Церкву — храм Божий, пам'ятайте, браття і сестри, що Ви прийшли до місця, де на троні — в кивоті — перебуває в Пресвятій Євхаристії сам Христос Цар, а тому найперше в церкві віддайте поклін Христу Цареві! А поклін іконам, запалення свічок чи інші вияви побожного пошанування святого місця повинні бути додатком до найглибшого вшанування Євхаристійного Христа Царя!

Коли священик благословить вас після святого Причастя Найсвятішими Тайнами, слід клякати, уважно і побожно хреститися, бо це сам Христос Цар вас благословить немічними руками священика.

Іконостас нашого катедрального собору увінчує ікона Христа-Пантократора (Вседержителя), який всюди і всім керує. Це і є ікона нашого Христа Царя!

І допоки Христос Цар, Його Божі закони не заволодіють душами людей, не запанують у родині, школах, установах, доти будуть царювати в суспільстві злочинність, убивства, крадіж і розпуста! Бо ж „...ціль нашого життя — подобатися Богові!” — пригадує нам святий Василій Великий.

Дорогі браття і сестри! А чи ми всі маємо в наших серцях Христа Царя, Його святу науку? А чи ви пам'ятаєте присягу Христові Цареві, яку ви давали, як хресні батьки при Тайні Хрещення, про відречення від діл сатани — від гріха, або, чи пам'ятаєте ваші постанови поправити своє життя після кожної святої Сповіді, які Ви склали Богові у присутності священника, адже це теж були присяги Христові Цареві?

Тож сьогодні у свято Христа Царя припадимо покірно на коліна й обіцяймо Христові Цареві нашу вірність і ревно, від щирого серця змовмо молитву до Христа, Царя Всесвіту: „О Ісусе Христе! Визнаю Тебе Царем Всесвіту! Усе, що сотворене, є Твоїм. Виконуй наді мною всі свої права. Відновлюючи мої обітниці зі святого Хрещення, відрікаюся диявола, його гордості та діл його.

Обіцяю щиро жити по-християнськи. Зокрема зобов'язуюся усією своєю силою боронити права Божі і права Твоєї святої Вселенської (Католицької) Церкви.

Пресвяте Серце Ісуса, жертвую Тобі свої скромні діла в тому наміренні, щоб усі серця визнавали Твоє святе Царювання і через це щоб у цілому світі утверджувалося Царство Твогого миру!”

Амінь.

Празник святого великомученика Димитрія

(Ів. 15, 17-16, 2)

*(Проповідь виголошена 8 листопада 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)*

„Згадайте слово, що його був я вам вирік: Слуга не більший від пана свого. Переслідували мене — переслідуватимуть і вас. А слово моє зберігали — зберігатимуть і ваше” (Ів. 15, 20). Так навчає наш Спаситель, Ісус Христос, у святому Євангелії на празник святого і славного великомученика Димитрія Мироточця, котрий не тільки був переслідуваний за Христа, але й безстрашно віддав життя за святу Христову Церкву.

„Ти, святий Димитрію, мученику і страсотерпцю Христовий, як сонце опромінюєш світ чудесами, тож у твій пам'ятний день, Блаженний, всі ми ними утішаємося та з вірою вшановуємо їх велич. Маючи, отже, сміливість до Господа, молися, щоб спасти від погибелі й скорботи душі наші”. Так величаємо ми сьогодні, 8 листопада, святого великомученика Димитрія Мироточця — цього безстрашного оборонця Христової віри.

Згадаймо коротко славне життя святого Димитрія, ім'я якого, в перекладі із грецької мови, означає „плід землі”, а життя його було гідним „плодом Христової науки”.

Святий Димитрій був греком, походив із боярського роду з міста Солуня в Македонії, в якому його батько був римським намісником. Димитрій одержав у рідному домі дуже добре релігійне виховання і високу освіту. (Ох, того релігійного виховання якраз зараз бракує в багатьох українських родинах, а тому так процвітає в нашому суспільстві злочинність, вбивства, крадіж, пияцтво, наркоманія, розпуста! Ці люди, які чинять такі злочини, домагаються тим самим нашим історичним ворогам нищити моральність нашого народу й нашу державність! А це зло може подолати лише глибока віра в Бога і строге релігійне життя в родині. Бо ж у кожній людині в серці мусить бути щось святе, дуже дороге, що зупиняло б, рятувало б під час нагоди до гріха, у спокусах не допускало б до гріхопадіння. А цим найдосконалішим порятунком є беззастережна віра у всюдиприсутність Всемогутнього Бога!).

Імператор Максиміян іменував намісником міста Солуня після смерті його батька святого Димитрія. На цьому високому державному посту він, однак, і надалі залишався мужнім христовим воїном, який відкрито визнавав віру в Христа, хоча християнство тоді жорстоко переслідувалося римською державою.

Своїм чесним життям і добрим особистим прикладом він багатьох привернув до святої Христової Церкви. Про його ревну християнську діяльність довідався імператор, який за це люто розгнівався на Димитрія. Тому володар вирішив при першій же нагоді перевірити його переконання. Повертаючись із походу з військом, він вступає до Солуня і там дізнається всю правду про

Димитрія. Імператор намагається схилити його на свій бік, та коли не допомагають безбожному цісарю ні хитрі намови, ні погрози, то при останній розмові з Димитрієм Максиміян наказує кинути намісника до в'язниці.

Серед цісарського війська прибув до Солуня і улюблений силач імператора Лій, якому він наказав викликати на двобій християн, зневажаючи і висміюючи Христову віру. Ці зневаги Христа і його науки дуже обурили мужнього молодого християнина Нестора, котрий вирішив поборотися з Лієм. Нестор пробрався до в'язниці, де перебував святий Димитрій, і просив його молитов і благословення на бій з поганином. Святий Димитрій, благословляючи його, сказав: „Ти переможеш Лія, але сам накладеш головою!”

Нестор переміг Лія — Лій загинув! Однак розлючений цісар наказав стягти голову Нестору (його пам'ять святкує Христова Церква завтра — 9 листопада), а також, знаючи, що святий Димитрій благословив Нестора на бій із Лієм, цісар засудив його на смерть.

8 листопада 288 року, раненько, коли ледь почало зоріти, кат, виконуючи ганебний наказ цісаря, заколов святого Димитрія списом, коли той молився.

Вірні християни поховали тіло святого Димитрія і побудували над його гробом церкву, в якій діялися численні чуда. Коли ж перенесли мощі святого Димитрія у нову величну церкву, то виявили, що тіло святого зовсім свіже, немов щойно поховане, а з нього випливало пахуче миро. Тому й назвали святого Димитрія Мироточцем.

Дорогі браття і сестри! Святий Димитрій мав не тільки глибоку віру в Христа, але й підтвердив її добрими ділами, пам'ятаючи слова святого апостола Якова: „Ти віруєш, що Бог один? — Добре робиш. І біси вірують, та тремтять... Ви бачите, що чоловік оправдується ділами, не тільки вірою... Як тіло без душі мертве, так само й віра без діл мертва” (Як. 2, 19, 24, 26).

Святий Димитрій навчає сьогодні нас, а особливо — керівників нашої держави, що й високе державне становище не є перешкодою для християнина, але накладає більший обов'язок на нього в зберіганні побожного християнського ладу в родині, у старанному вихованні для Церкви й держави не лише власних дітей!

Це завдання сьогодні особливо актуальне, бо численні згіршення творять для душ наших дітей загрозу більшу, ніж коли-небудь досі.

У 1865 році в Іспанії трапився повчальний випадок: двоє розбійників, використовуючи снігову бурю, грабували і вбивали подорозніх в околицях міста Бенітелло, в мадрридській провінції. Поліція їх схопила й обидвох засудила до смертної кари, однак король Іспанії їх помилував. Проте Провидіння Боже розпорядилося так, що указ про помилування цих двох убивць, через таку ж снігову бурю, під прикриттям якої бандити чинили свої чорні справи, доставили до міста Бенітелло з запізненням — дві години після їх смерті. Ось так були покарані злочинці — за тих же обставин, які допомагали їм у грішних, злочинних діях! Бо Господь — справедливий Суддя, який платить по справедливості!

„Великий мученику Христовий, святий Димитрію! Ти своїми чудами світиш світові, наче сонце. Тож святкуючи твою пам'ять, ми радіємо твоїм чудам. Ті, що щиро прибігають до тебе з молитвами, скоро звільняються від недуг і душевних терпінь!” — так з безмежним довір'ям молимося сьогодні до святого Димитрія, бо він усюди ясно бачив присутність Господа Бога.

Так само був глибоко переконаним у всюдиприсутності Бога і славетний астроном Ісаак Ньютон, який пізнав Його всюдиприсутність при вивченні зоряного неба і виявляв надзвичайну набожність до імені Господа Бога: коли він чи хтось у його присутності вимовляв ім'я Боже, то при цьому Ньютон знімав капелюха. Тому учні називали його „учителем релігії”. Таке глибокорелігійне життя Ісаака Ньютона слугувало багатьом за приклад і змушувало задуматися над всюдиприсутністю Бога. А коли умираючому Ньютону, для полегшення його болів, почали читати книгу святого Томи Кемпійського „Наслідкування Христа”, в якій є безліч втішних думок, учений сказав з усмішкою: „Я знаю цю побожну книжку напам'ять!”

Тому сьогодні в день святого великомученика Димитрія молимо його, як молився його учень — святий Нестор: „Господи, Боже святого Димитрія, допоможи нам свято і мужньо жити, як жив святий Димитрій, бо ж Господь — світло моє і захист мій! Кого ж мені боятися?!” А ти, славний святий великомученику Димитрію, як ти допоміг святому Несторові подолати безбожного Лія, так допомагай і нам у боротьбі зі спокусами та слугами пекла!

Амінь.

Совор святого Архистратига Михаїла і всіх Безтілесних сил (Лк. 10, 16-21)

(Проповідь виголошена 21 листопада 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

„Божественний Архангеле Михаїле! Зберігай нас, що з вірою прибігаємо під твою охорону, і покрий упродовж цілого нашого життя. У страшну годину смерті будь для усіх нас, Архангеле, найбільш надійним помічником”, — так молимося ми до Архангела Михаїла — Архистратига всіх Безтілесних сил сьогодні, 21 листопада, в стихирах на вечірні свята, коли Христова Церква святкує собор Архистратига Михаїла і всіх Безтілесних сил.

„Всі небесні сили, святі ангели й архангели, моліть Бога за нас грішних!” — так ми щоденно молимося до святих ангелів, а особливо — кожен з нас до свого Ангела Хоронителя, який керує нашою совістю й допомагає нам у житті, щоб ми не зблудили й не впали в боротьбі зі спокусами.

Саме сьогодні — в день усіх Безтілесних сил, ця молитва нам особливо дорога, бо нею ми звеличуємо їхнє свято — Собор святого Архистратига Михаїла і всіх Безтілесних сил!

Заки Господь покликав до існування весь світ, всі створіння і людину в ньому, то найперше сотворив безтілесних духів — ангелів. Ангели — це невидимі, безсмертні, дуже досконалі й чисті душі, які мають бистрий розум і свобідну волю. Ангели мають подвійне завдання: у небі — прославляти Бога, а на землі — допомагати людям. Вже саме слово „ангел” пояснює нам це: воно грецького походження й означає „посланець”, „вістун”. Тож ангели — це Божі посланці, охоронці людей.

Слово „Архангел” в перекладі з грецької мови означає „начальник”, „вождь”.

А ім'я „Михаїл” походить із арамейської мови й означає: „Міха ель”, тобто — „Хто як Бог!”

Всі ангели по сотворенні були добрими, й Господь Бог їх наділив численними дарами — духовними властивостями і здіб-

ностями. Користаючи з цих великих дарів Божих одна частина ангелів загордилась і, замість поклонятись і дякувати Господеві, хотіла стати подібною, навіть рівною Всемогутньому Богові. За цю гордість і зарозумілість супроти свого Творця, засудив Господь цих грішних ангелів до пекла — тобто до місця вічних мук. Виконати цей вирок Господа Бога був покликаний Архангел Михаїл, який на чолі вірного Богові ангельського війська із могутнім кличем „Хто як Бог!” прогнав з раю вражених гордістю, збунтованих проти Бога ангелів до пекла. Пам'ять цієї перемоги вірних Богові ангелів над збунтованими ангелами й обходить сьогодні Христова Церква.

Подія сьогоднішнього свята ще раз нам нагадує, що Божа справа завжди перемагає, що гордість і бунт проти всемилоstinного, люблячого Бога справедливо карається, що Господь є всевидючий, Якому всі створіння підвладні — й ангели, і люди. В сьогоднішньому Євангелії сам Ісус Христос пригадує нам про це: „Я бачив сатану, що, наче блискавка, падав з неба. Ось я даю вам владу наступати на зміїв, скорпіонів і на всю ворожу силу — й ніщо вам не пошкодить” (Лк. 10, 18-19).

Вже в Старому Завіті особливо вшановувались ангели як опікуни людей, наставлені для цього Богом: „Бо Господь — твоє прибіжище, Всевишній — твій захист. Ніяке лихо до тебе не приступить, ніяка кара не підійде близько намету твого. Бо ангелам своїм він повелить про тебе, щоб берегли тебе на всіх твоїх дорогах. І на руках тебе носитимуть, щоб не спіткнулася нога твоя об камінь” (Пс. 91, 9-12).

Тому завжди пам'ятаймо про цю безмірну доброту Божу, якою Він наділив нас — про опіку ангелів, яку Господь дарував нам, і віддячуймо Йому досконалим життям без гріха, бо кожен наш гріх — це повторення бунту упалих ангелів проти Бога. А як можна бунтуватись проти Вічного, Всемогутнього Бога, допускаючись гріхів? Цим ми позбавляємо себе, як позбавили себе упалі ангели, щасливого, вічного життя в небі. Тому користаймо з ласки, даної нам Богом — з призначених нам до помочі ангелів Божих.

Сьогодні особливо мило згадати ту велику пошану, яка віддається святому Архистратигу Михаїлові нашим українським на-

родом: його зображення є основою гербів нашої столиці, Києва, та українського війська, яке ще з княжих і козацьких часів вважало Архистратига Михаїла своїм покровителем.

При нагоді сьогоднішнього свята згадаймо ще раз, дорогі браття і сестри, про участь ангелів у найважливіших подіях історії спасіння всього людського роду.

Ще у Старому Завіті Господь Бог використовував ангелів: під час принесення у жертву Авраамом свого сина Ісаака; ангел вказував Мойсеєві дорогу в пустині; Архангел Гавриїл сповістив пророкові Захарії, що його дружина Єлисавета народить сина — майбутнього Івана Хрестителя; цей же Архангел благовістив Пречистій Діві Марії в Назареті, що Вона народить Спасителя світу — Ісуса Христа; ангели на Вифлеємських полях сповістили пастухам про народження Месії — Ісуса Христа — і воздавали хвалу новонародженому Месії величною колядою „Слава во вишніх Богу!”

Пізніше ангел двічі попереджав Йосифа уві сні про небезпеку для Ісуса Христа і вказував йому спосіб та місце порятунку для Святої Родини; ангели прислужували Ісусові Христові в час Його сорокаденного посту в пустині; ангел утішав Ісуса Христа під час молитви в оливному городі перед Його хресною жертвою; в час Воскресіння Господнього ангел відкотив камінь від Його гробу; після Воскресіння Христового ангели сповістили мироносицям про цю подію.

Це зовсім не повний перелік прикладів зі Святого Письма про служіння ангелів Господеві й людям.

І кожний з нас має свого Ангела Хоронителя, який, зокрема через совість, попереджає і дораджує нам. Тому той, хто слухає голосу ангела — уникає гріха, вдосконалюється у чеснотах.

Один місіонер розповів про подію з власного життя, яка трапилась із ним під час його праці на Філіппінах. Якось пізно вночі хтось під вікном покликав його: „Прошу негайно йти до хворого, який мешкає „там і там” і уділити йому Найсвятіші Тайни!”. Місіонер відразу побіг із церковним слугою до названої місцевості. Але там було тихо — всі спали, а сільський голова сказав, що не знає про такого хворого. Священик повернувся додому, але після повернення він знову почув той самий голос під вікном і з

прислугою вирушив на пошуки хворого. Однак, обійшовши кільканадцять хат, вони ніякого хворого не виявили.

Коли після повернення знайомий вже голос знову закликав священика до хворого, він вирішив цього разу піти іншою дорогою і далеко на полі натрапив на самотню хату. Зайшли до неї, а там якраз лежав тяжко хворий чоловік, який з великою радістю привітав священика: „Отче, я знав, що Ви прийдете до мене, бо я впродовж п'ятдесяти років щоранку і щовечора молився до свого Ангела Хоронителя про ласку щасливої смерті!” Хворий після сповіді запричастився і спокійно помер.

Хто ж це так настирливо кликав священика серед ночі до хворого? Без сумніву — це був його Ангел Хоронитель!

“Тому молимся щиро до свого Ангела Хоронителя, і він завжди ...рано, ввечір, вдень, вночі — буде вам до помічі!”

Одна жінка, маючи вже п'ятеро дітей, вирішила знищити шосту дитину, яка повинна була народитися, абортгом. А її найменший син, десь на вулиці почувши від дітей про те, що матері вбивають своїх маленьких дітей, прибіг зі сльозами додому і благально запитував маму: „Мамо, а чи правда, що мами вбивають своїх маленьких дітей? Мамо, мамцю! А ти мене не вб'єш? Правда?!” Мати заспокоїла свого синочка, але його слова глибоко запали їй в душу і вона зрозуміла, що це якась сила зупиняє її від запланованого злочину, що хтось говорить за Божим наказом. І після глибоких роздумів остаточно відкинула свій намір — зробити аборт. Шоста дитинка народилась, виросла чесною і була мамі до старості розрадою і допомогою, бо всі інші діти розійшлися по світу. І тут ми бачимо перемогу Ангела Хоронителя над злом. Він зупинив жінку, скориставшись голосом її сумління.

За голосом свого сумління і при допомозі своїх Ангелів Хоронителів завжди праведно чинили всі святі, незламні мученики святої Української Христової Церкви й українського народу!

Хто не зберігає в чистоті свою совість і нехтує допомогою святих ангелів, паде в тяжкі гріхи. На жаль, це ми сьогодні дуже часто спостерігаємо в нашому житті: багато людей діють всупереч своїй совісті, або через брак виховання в безбожній родині й через свою гордість допускаються тяжких гріхів і злочинів, так, як це зробили і збунтовані ангели. Тому сьогодні ми часто чуємо

про різноманітні наруги над святими церквами, як, наприклад, знуцання над церквою на Аскольдовій могилі в Києві чи багатьма храмами в Івано-Франківську, а також знаємо про плюндрування цвинтарів. Все це справа рук тих, які заблукали, які відмовилися чути голос свого сумління, які слухають не свого Ангела Хоронителя, а запродалися дияволу!

До збаламучення нашої молоді докладають рук і різні фальшиві секти, які заманюють їх ласими обіцянками, матеріальними подачками, а потім, жорстоко обманувши, використовують для своїх темних діл. Несвідомих фальшивих агітаторів, а тим більше свідомих провокаторів та ошуканців, попереджає сам Ісус Христос: „А хто спокусить одного з тих малих, що вірують у мене, такому було б ліпше якби млинове жорно повішено йому на шию, і він був утоплений у глибині моря. Горе світові від спокус. Воно й треба, щоб прийшли спокуси, однак горе тій людині, через яку спокуси приходять!” (Мт. 18, 6-7).

Тому ми, дорогі браття і сестри, повинні особливо молитися за витривання нашої молоді в спокусах, повинні допомагати їй молитвами, добрим особистим прикладом і порадою.

Господи! Опам'ятай безбожників!

Всі небесні Безтілесні сили — святі Ангели і Архангели, моліться за нас, опам'ятайте безбожників і тих, хто звернув із правдивої Христової дороги та блукає сектантськими манівцями!

Молімся, щоб Ангели Божі, зокрема — Архангел Михаїл, тримали постійно в своїй опіці всіх українських воїнів, всіх борців за процвітання Української Католицької Церкви й української держави!

Ангеле Божий! Хоронителю мій! Тебе поставив Господь сторожем моєї душі — не покидай мене ніколи! З любові до тебе прошу тебе, мій Ангеле, допомагай мені в сумнівах, потішай у журбі й горі, рятуй у небезпеці, підводь мене в хвилини моїх упадків, доведи мене до вічного щастя в небі!

Амінь.

Свято святого священномученика Йосафата (Ів. 10, 9-16)

(Проповідь виголошена 29 листопада 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Я — добрий пастир. Добрий пастир життя своє за овець покладе” (Ів. 10, 11).

Ці слова Господа нашого Ісуса Христа для одного з видатних душпастирів Української Католицької Церкви святого Йосафата Кунцевича ЧСВВ були життєвим заповітом, дороговказом, якому він слідував упродовж всього життя аж до своєї мученичої смерті.

1580 року в м. Володимир-Волинський у Гавриїла і Мар'яни Кунцевич народився син Іван. Батьки дали йому дуже старанне християнське католицьке виховання. Іван регулярно ходив з батьками до церкви на Службу Божу і якимось, маючи вже 5 років, малий Івась відчув під час Служби Божої в своєму серці іскорку божого світла й небесного тепла, молячись перед розп'яттям нашого Спасителя. Ця іскорка запалила в його серці вогонь любові до Христа, котрий горів у ньому все життя аж до мученицької смерті.

Коли майбутній наш святий за вказівкою батьків працював у м. Вільно (теперішній Вільнюс) у купця Яцка Поповича, він щодня був на Службі Божій, прислужував священникові, весь вільний час використовував на читання святих книг у церкві Святої Трійці.

Той потяг до святості життя, надзвичайну старанність у праці бачив купець, тож обіцяв йому все своє майно і пропонував руку своєї дочки, але наш святий від цього відмовився і пішов у монастир отців Василіян, де прийняв ім'я Йосафат.

Що ж спонукало його до такого рішення? Виховання у рідному домі! Ось що необхідне сьогодні для всіх українських родин, які часто страждають від браку вихованості в дітей, котрі прагнуть вести легке, розгульне життя, яке доводить їх до біди.

1609 р. Йосафат стає священником, 1614 р. — архімандритом, 1617 р. — єпископом, а 1618 р. — Полоцьким архієпископом.

Досконалий послух настоятелям, строге духовне життя, святі книги, самобичування, ходіння босоніж по снігу — все це гартувало дух, допомагало в боротьбі зі спокусами.

Проповіді святого наvertsали заблуканих до святої Католицької Церкви, тому його називали „душехватом”, бо він знав і керувався словами св. Ансельма: „Виривати душі від диявола і передавати Богові — це найбільша заслуга й обов’язок!”

Він ніколи не боявся ворогів, а за них щиро молився! Коли ж 25 листопада 1623 року у м. Вітебську під час канонічної візитації на парафії архієпископа попередили, що вороги прагнуть його вбити (вже вкотре!), він вийшов до дикого натовпу схизматиків і заявив: „Чому напастуете монахів та обслугу? Якщо ви прийшли до мене, то я ось тут перед вами!” Після цих слів між ворогами запала мертва тиша. По хвилі опам’ятався один зі схизматиків і вдарив св. Йосафата сокирою по голові. Непритомний пастир упав на землю.

Сповнилися слова Христа-Господа: „...А й година настане, коли то всяк, хто вас убиватиме, буде гадати, що служить тим Богові” (Ів. 16, 2).

Вороги — православні „християни”, шаленіли над тілом святого — шарпали, виривали волосся, виколювали очі, дерли святі ризи, катували мертво тіло, а потім зв’язали, поволокли вулицями міста і вкинули у річку Двіну. Це сталося 25 листопада 1623 року!

Чудесна ясність над водами річки допомогла віднайти тіло святого. Від того часу за посередництвом святого Йосафата відбувалися численні чуда оздоровлення, опам’ятовування й навернення авторів злочину — убивць святого. Навіть православний єпископ Мелетій Смотрицький, який своїми творами підбурював схизматиків до злочинів, навернувся до католицької віри!

Упродовж століть вороги Української Католицької Церкви, які себе іменують „православними християнами”, люто полювали за мощами святого священномученика Йосафата (згадаймо хоча б царя Петра I і його кровожерних послідовників), які після численних пригод і поневірянь все ж спочили в головній святині Католицької Церкви — в базиліці св. Петра у Римі при престолі

св. Василя Великого, заповіді якого свято зберіг наш святий і як справжній Христовий пастир життя своє „поклав за овець”. І сьогодні цей святий є нашим рятівником і посередником в молитвах за єдність Христової Церкви.

Так дико впродовж багатьох століть діяли і діють проти єдиної-правдивої Христової — Католицької Церкви — ті, які відпали від неї і не бажають повернутись у її лоно через свої захланні політичні амбіції, натомість же хочуть всіх „визволяти”, брутально розгоптуючи Христові засади братолюбія. Їхні яничари ще від часів св. Йосафата і до сьогодні діють в Україні, створюючи в ній великі проблеми. Вони в своїй нерозкаяності дійшли навіть до таких зневаг нашого народу й Церкви, що навіть через Російську Православну Церкву наказали проклинати (і ця Церква робить це і досьогодні — тож чи після цього і всього іншого вона є Церквою?!) одного з найвидатніших гетьманів України — Івана Мазепу — великого мецената Церкви, фундатора будівництва багатьох церков.

Я не плекаю у вас, дорогі браття і сестри, ненависті до російського народу, а прагну лише, щоб ви ще більше усвідомили, ще більше зрозуміли: Хто ми? „Ким і за що закуті?” Хто нас „визволяв”? Хто нас жажливо нищив і ще сьогодні виношує плани нищення? Яке право, з огляду на всю історію наших Церкви і держави, має сьогодні Російська Православна Церква на користування (чи тим більше — володіння, як вона того домагається!) унікальною українською історичною церковною пам’яткою з княжих часів — Києво-Печерською Лаврою? Жахлива іронія над нашою болочою історією!

Свята постать нашого мученика нас сьогодні зобов’язує тут скласти тверду постанову, в час, коли наші „визволителі” ще зазіхають на нашу Церкву і державу: „Наш вічний Боже! Пресвята Богородице — Царице України! Ми будемо завжди вірні єдиній правдивій святій Католицькій Церкві і всі сили віддамо для закріплення святої Церкви й державності України, здобутих кров’ю та жертвами наших мучеників і героїв!

Так нам сьогодні наказує вже у вільній українській державі Всемогутній Бог, Україна, наші герої-мученики і найперше наш священномученик святий Йосафат!

Господи, допоможи нам! Амінь.

Вхід у храм Пресвятої Богородиці (Лк. 10, 38-42; 11, 27-28)

(Проповідь виголошена 4 грудня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в м. Івано-Франківську, на обласному радіо та в селі Горохолина Богородчанського району Івано-Франківської області, в якому о. Андрій Кияк пропрацював у місцевій школі 19 років — спершу директором, а після — вчителем, і де він понад 25 років щоденно в часи підпілля відправляв Служби Божі за односельчан в родинній каплиці власного будинку)

„Пречистий храм Спасів, дорогоцінна світлиця і Діва, священна скарбниця Божої слави — вводиться сьогодні у дім Господній, і приносить благодать, що від божественного Духа. Її оспівають ангели Божі, бо Вона — Оселя небесна”, — цими словами кондака свята Входу в храм Пресвятої Богородиці звеличує свята Христова Церква Пресвяту Діву Марію, якій було три роки, коли її батьки — Йоаким та Анна, урочисто ввели в Єрусалимський храм, щоб там Її присвятити служінню Господу Богові.

„Справді ж блаженні ті, що слухають Боже слово і його зберігають” (Лк. 11, 28), — такими словами закінчуються сьогоднішнє Євангеліє та Євангелія усіх богородичних свят, бо на правду блаженною була Пречиста Діва Марія, котру змалку в Єрусалимському храмі вчили слухати Слово Боже — Слово, котре Вона заховала глибоко в своєму серці й впродовж усього свого життя зберігала!

Головне завдання сьогоднішнього свята Входу в храм Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Вседіви Марії, як і кожного з 12 Богородичних свят, — це ставити нам перед очі велич, гідність і святість Пречистої Діви Марії.

Батьки Пречистої Діви Марії — Йоаким та Анна, коли були у пізньому віці свого подружнього життя, склали обіт: коли їх Господь Бог поблагословить потомством, вони пожертвують його на службу Господеві. І коли вселаскавий Господь поблагословив їх дочкою Марією, вони змалку виховували її строго за Божим

Законом. Коли ж маленька Марія мала вже три роки, батьки повели її до Єрусалимської святині, щоб виконати свій обіт — присвятити її служінню Господеві. З метою глибокого пізнання Бога і привели батьки Марію до Єрусалимської святині.

В Єрусалимській святині поблагословив родину святий пророк Захарія — батько Івана Хрестителя, який побажав батькам, щоб росла Марія на славу Божу і на потіху людям.

На пам'ять про той щасливий день свята Церква і відзначає сьогоднішнє свято — свято Входу в храм Пречистої Діви Марії або, як його у нас в Україні називають, — Уведення.

Чому так урочисто, з такими почеснями ввели в Єрусалимську святиню маленьку Марію? Бо ж Марія — майбутня мати самого Христа-Спасителя, це та Непорочна, Найсвятіша зі святих, це та „неопалима купина”, як ми співаємо у молебні до Богородиці, бо ж тільки Вона — Пресвята, вища святістю від усіх святих, разом узятих, могла стати матір'ю нашого Спасителя — Ісуса Христа!

Тому з таким великим довір'ям у всіх потребах душі і тіла завжди звертаються всі люди, зокрема — і наш український народ, до Цариці неба і землі, до Цариці України — Пречистої Діви Марії!

Згадаймо славного нашого монаха Києво-Печерської Лаври Данила Заточника, який під час своєї прощі до Святої Землі в церкві Гробу Господнього в Єрусалимі засвітив свічку за Україну, та її князів, військо і народ та в гарячій молитві благав Господа і Пресвяту Богородицю про допомогу для них.

Він є живим прикладом для вас, дорогі браття і сестри, з якою ціллю слід приходити в Церкву — молитись не лише за себе, за свою родину, але й за всю Христову Церкву, за український народ та українську державу.

Якось один учитель запитав своїх учнів: „Чому людина — це щось більше, ніж тварина?” Відповіді на запитання він отримав дуже різні. Один учень сказав: „А тому, що людина розумніша, ніж тварина”. А інший відповів: „Тому, що людина може розмовляти”. Третій учень мовив: „Тому, що людина може читати, писати й рахувати”. Врешті дала одна дитина ось таку відповідь: „Людина — це щось більше, ніж тварина, бо вона може Бога

пізнати і Його полюбити всім серцем і всією душею своєю!" Це була найбільш влучна відповідь, бо саме вона віддзеркалила найважливішу нашу відмінність від тварин, нашу сутність — наявність в людини душі!

Тож реалізуймо активно свою людськість — пізнаваймо велич Всемогутнього Бога зі святих книг, полюбімо Його щиро, звертаймось усім серцем до Нього в наших молитвах, бо колись і ми до Нього підемо на суд: за винагородою, або — на осудження!

Важко розвивати церковне життя й будувати українську державу, допоки в Україні практикуючі християни не будуть більшістю нашого народу.

Дорогі мої горохолинці! Ви щасливі в Бога, бо немає в селі Горохолина релігійних конфліктів — усі чотири парафії села греко-католицькі! А як ви дякуєте Богові за цю ласку?

З болем у серці мушу констатувати, що в тому селі, де я ще в часи підпілля розпочав організувати українське товариство тверезості „Відродження”, сьогодні, лиш по декількох роках після мого відходу із села, в ньому поширилось масове пияцтво: діти п'ють і курять, збираються по хатах на гульбища й розпусу! Скільки трагічних випадків сталось у селі через пияцтво! Я не впізнаю вас, мої горохолинці! Де ж ваша батьківська відповідальність за своїх дітей? Де ж школа, влада? Що роблять шановні парохі села Горохолина, щоб подолати це зло? Таким життям всі ви ображаєте Матір Божу й українську національну ідею, за яку десятки кращих синів і дочок горохолинських родин віддали своє життя! Це мусить припинитися! Я вірю у вас, дорогі мої горохолинці! Ви у такий важкий для народу й держави час збудували в селі дві величаві церкви, одна з яких посвячена на честь сьогоднішнього свята — Входу в храм Пресвятої Богородиці. Підкріпіть сьогодні свою жертвовність чесним життям і добрим вихованням своїх дітей — гідних християн і патріотів. Бо, як навчає нас німецький кардинал Фабльгабер, досконалий родинний дім — це перша духовна семінарія, перша школа любові Бога й ближнього.

Наслідуйте побожних батьків Матері Божої — святих Йоакима й Анну, які виховали й приготували Марію до ревного служіння Господеві.

І ти, брате й сестро, регулярно заходь зі своїми дітьми до храму Божого, щоб вони вже змалку на святій Літургії і на катехитичних науках пізнали, полюбили Бога і вірно Йому служили. Це допоможе їм не зблудити серед життєвих спокус і небезпек.

Привчайте ваших дітей не лише часто входити до храму Божого, але й навчайте їх завжди зі щирим серцем і безмежною довірою молитися: звертатися до Бога, до Онікунки вашого села — до Пресвятої Богородиці!

Саме віра в Бога і молитва до Нього та Пресвятої Богородиці допоможе нам подолати всі злигодні нашого життя!

А чи ви, батьки, завжди є добрим виховним прикладом для своїх дітей? А сварки, прокльони, пиятики?.. Святий Іван Золотоустий вимагає від нас: „Дім ваш нехай буде храмом Божим!”

Виховання ваших дітей почніть змалку, так як це зробили святі Йоаким і Анна! Не ждіть, коли грішний світ у лабіринті свого крутіства і брехні зіпсує Ваших дітей, бо тоді вже буде запізно на нього нарікати. А за своїх дітей Ви перед Богом будете відповідати. Гідно наслідуйте тих святих, чії імена ви носите!

Тож схилім свої голови, віддаймо свої серця святій дитині Марії, увійдімо з Нею у святий храм, щоб усе своє життя присвятити Богові й рідному краю, припинім родинні, церковні та громадські чвари, які дуже-дуже шкодять нашій Українській Католицькій Церкві й молодій українській державі, ведім себе культурніше, цивілізованіше на різних конференціях, зборах та в житті — як гідні діти Христової Церкви й великого народу у вільній державі, а нам в цьому особливо допоможе наша Небесна Мати — Мати Божа. Благаймо Її завжди, а особливо сьогодні — в свято Її входу в храм Єрусалимський:

„Пресвятая Богородице, спаси нас!”

„Мати Божа — Царице України, рятуй нас!”

„Пречиста Діво, благослови розвиток і процвітання державності України!”

„О Маріє, Мати Божа, молися за нас!”

Бо нам дуже потрібні батьки, які б за прикладом святих Йоакима й Анни виховували своїх дітей на славу Божу, для святої Христової Церкви й українського народу!

Амінь.

Празник святого Миколая Чудотворця

(Лк. 6, 17-23)

(Проповідь виголошена 19 грудня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)

*„О хто, хто Миколая любить,
О хто, хто Миколаю служить,
Тому святий Миколай
На всякий час помагай,
Миколаю!”*

Так ми сьогодні, у день святого Миколая Чудотворця, звеличуємо, дорогі браття і сестри, цією старовинною українською піснею великого святого і чудотворця, опікуна вбогих, подорожуючих, покривджених і немічних.

Впродовж усього свого життя святий Миколай діяв за настановами Ісуса Христа: „Блаженні милосердні, бо вони зазнають милосердя” (Мт. 5, 7).

Ім'я святого Миколая дуже славне й дуже добре відоме по всій українській землі! Не було колись і зараз немає жодної оселі в Україні, де не було б ікони чи образочка святого Миколая. Його ікона завжди обов'язково присутня на іконостасах наших церков.

Ім'я Миколай у перекладі з грецької на українську мову означає „герой народу”. Направду це ім'я є героїчне і славне! Всі, хто носить це ім'я, повинні бути гідними цього імені, бо святий Миколай був дійсно героєм народів, але не на воєнних фронтах, а в безмежних і незліченних актах любові, доброти й милосердя до ближніх.

Святий Миколай походив із міста Патари в Лікій у Малій Азії, де він народився 272 року. Вже змалку він виявляв великий нахил до побожності, тому батьки спрямували його до досягнення духовного сану. А стати у тодішніх часах священиком означало неминуче приготування до переслідування і навіть — до мученицької смерті. Для молодого Миколая слугував прикладом святий апостол Андрій Первозванний, який не побоявся мук і смерті, а з радістю прийняв її на хресті.

Святий Миколай завжди радо поспішав туди, де міг допомогти, потішити, порадити, порятувати, відвернути нещастя. Все майно, яке він успадкував від батьків, він роздав убогим...

А коли він став єпископом у місті Мир в Лікій в 318 році, то був справжнім ангелом-хоронителем в усьому і для всіх. Святий нікого не відпускав від себе без допомоги, поради, потіхи. А чинив все це святий Миколай не для власної слави, пустого розголосу, але з правдивої любові до Бога і ближніх.

Святий Миколай є тим добродієм людства, який здійснив багато милосердних учинків. Ось головні з них:

— якимось він матеріальною допомогою (дарунками) вирятував трьох нерозважливих дівчат, які в пошуку матеріальних благ готові були стати на негідний, розпусний шлях життя (він їм підкидав дарунки через вікна, дотримуючись у цьому, та й в усіх інших випадках, християнської засади надання матеріальної допомоги — „щоб правиця не знала, що робить лівиця”. Так він допомагає і понині через своїх добрих помічників...);

— святий Миколай під час мандрівки кораблем до міста Олександрії в Єгипті силою своєї молитви втихомирив бурю й допоміг своїм супутникам щасливо добратись до місця призначення. Від того часу він став покровителем всіх подорожуючих по морях;

— у згаданій подорожі до Олександрії він молитвою оживив одного з обслуги — моряка, який прикріплюючи вітрило до щогли, зірвався і впав на палубу, забившись на смерть;

— святий Миколай сам зупинив військо, яке захопило місто Фригію, від грабунку і знущань;

— цей великий святитель, повертаючись до міста Мир, зупинив ката, який мав убити трьох невинних людей;

— наш святий отець Миколай особисто покарав фізично на першому Нікейському Соборі (325 р.) єретика Арія, котрий заперечував Божество Ісуса Христа;

— це він — великий святитель, вислухав молитви трьох невинно засуджених на смерть воїнів імператора Константина і заступився за них. Святий з'явився уві сні імператорові й сказав: „Встань, цесарю, і випусти на волю трьох в'язнів, котрих невинно утримуєш у в'язниці!.. Не захочеш — жде тебе Божа кара”.

Звільнені воїни на колінах дякували імператорові за звільнення, а Константин сказав їм: „Не мені дякуйте, а святому отцеві Миколаю!”

І ми просімо святого Миколая у своїх молитвах, щоб він допомагав нам у боротьбі зі спокусами, наставляв нас на праведний шлях, допомагав стати досконалими людьми, бо ж навіть тварини й інші створіння Божі часто нас засоромлюють тим, що діють досконаліше, ніж ми. Так, бджола, шукаючи нектар, уникає шкідливих квітів; корова обминає отруйні трави; кінь не питиме води з найменшими домішками алкоголю! А людина, обдарована душею (з розумом, пам'яттю, волею, совістю і багатьма іншими високими проявами душі) часто тяжко грішить, піддаючись різноманітним фізичним і духовним затроєнням, ображаючи цим свого Творця!

Завдяки чому одержав святий Миколай від Господа Бога дар творити чуда, чудесним способом допомагати покривдженим, зневіреним і знедоленим? О, святий Миколай вів дуже строге і святе життя у молитвах, у святих книгах, він усюди приносив злагоду і допомогу.

Наслідуючи приклад святого Миколая, наш український Мойсей — митрополит Андрей Шептицький роздавав усе своє майно для розвитку Української Католицької Церкви, на організацію лікарень, книгарень, монаших чинів і згромаджень, українських національних товариств, для вбогих, сиріт і покривджених.

Бачивши надзвичайне горе українського народу, яке принесли „лжевишволителі” в 1939 році, заявив мужньо, як колись святий Миколай: „А я, пастир того мученого народу, що стільки страждає, чи ж не мав би я права вмерти за його добро і краю долю?!” В 1944 році митрополит висловив цілковиту готовність до самопожертви ради спасіння свого народу: „Я хотів би стати всім для всіх, щоб усіх спасти. Нехай нині умру, нехай відлучений буду від Христа, — коби лишень ви, браття мої по крові, були спасенні!” Так вчив і надихав митрополита Андрея Шептицького приклад святого Миколая!

О, як потрібна зараз в Україні допомога святого отця Миколая! Особливо для української молоді, студентів, які потребують

його опіки, поради і заступництва у сьогоднішньому житті, такому непростому, повному всіляких спокус.

Де кілька десятків років тому в одному англійському повітовому місті промовляв на місії славний у ті часи проповідник. Троє юнаків-бешкетників вирішили перешкоджати священикові під час проповіді. Перший запропонував: „Киньмо в нього каменем!” А другий порадив: „Заждімо ще хвилину!” Коли ж і другий почав радити кинути у священика каменем і втекти, третій юнак спротивився і сказав: „Навіщо в церкві вчиняти заколот, даймо священику спокій!” Врешті всі пересварилися між собою. Двоє перших хлопців вийшли з церкви, а третій залишився до кінця проповіді. Минули роки. За підробку грошей першого хлопця нещодавно повісили в Тіборні, другий сидить у тюрмі за вбивство, а третій хлопець став священиком і „промовляє тепер до Вас!” — так завершилась повчальна життєва історія, яку повідав учасник цих подій — священик на одній зі своїх проповідей. При цих словах з очей слуги Божого покотились сльози.

Цей приклад засвідчив, якою великою є сила релігії — одна проповідь священика-місіонера радикально змінила життя юнака, який готовий був ступити на дорогу беззаконня і зла!

Культ прослави святого Миколая прийшов на Україну разом із приходом Христової віри. У другій половині XI століття в Києві на Аскольдовій могилі була збудована церква святого Миколая, в якій сьогодні заносять свої молитви до свого покровителя вірні парафії Української Греко-Католицької Церкви. А скільки церков по всій Україні віддано під опіку святого Миколая!

У 1089 році відбулося перенесення святих мощей святого Миколая з Мир Лікійських до міста Барі, що на півдні Італії. На пам'ять про цю подію всі Східні Церкви обходять свято „літнього” Миколая — 22 травня, а 19 грудня — за юліанським, та 6 грудня за григоріанським календарем увесь християнський світ обходить празник святого отця нашого Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця.

А скільки чудотворних ікон святого Миколая в Україні! Згадаймо хоча б про ікону цього святого в василіянському монастирі в Крехові чи про ікону в храмі святого Миколи Мокрого в Києві на Подолі.

І кожний четвер у нашій Церкві присвячений святому Миколаєві — на кожному Богослужінні возвеличується цей святий.

Святий Миколай дав нам приклад живої, діяльної, жертвенної любові до Бога і ближніх, приклад готовності прийти на допомогу при кожній потребі людини. Це стало можливим для нього тому, що він у кожному ближньому бачив самого Ісуса Христа, пам'ятав заповнення Спасителя про майбутню винагороду кожному, хто чинить діла любові й милосердя для ближнього.

Яким було святе життя отця Миколая, такою святою була і його смерть 19 грудня 342 року — помираючи, в радості, що відходить по нагороду до Господа, він сказав такі останні слова: „В руки Твої, Господи, передаю духа мого!”

Дорогі браття і сестри! Завжди наслідуймо святе життя і чесноти святого отця нашого Миколая і з безмежним довір'ям до сили його заступництва перед престолом Всевишнього прибігаймо до нього, особливо — в час приготування до милих і чарівних свят Різдва Христового — та співаймо:

*Миколаю, молися за нами!
Благаєм Тебе зі сльозами.
Ми тя будем вихваляти,
Ім'я Твоє величати
На віки вічні!*

Амінь.

Непорочне Зачаття Пресвятої Богородиці

(Лк. 8, 16-21)

*(Проповідь виголошена 22 грудня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську та на обласному радіо)*

„Радійте люди і веселіться — це бо нині засяяла нам досвітня зірка таїнственного дня — преблагословенна Діва Марія, що в лоні чудної Анни непорочно починається. З Небесними Хорами припавши, поклонімся їй і голосно закличмо: Радуйся Мати світла незахідного, з висоти Сходу Христа Бога нашого, який нас,

що сидимо в тіні смертній, просвітлює і на шлях миру направляє стопи наші!” Такими словами тропаря сьогоднішнього свята звеличуємо ми цю надзвичайну подію в історії спасіння людського роду — Непорочне Зачаття Пресвятої Богородиці.

А коли і як, дорогі браття і сестри, в Христовій Церкві було введене це свято?

21 грудня 1854 року Святіший Отець Папа Пій IX урочисто, під звуки дзвонів 360 римських церков у присутності кількох сотень єпископів проголосив „ex cathedra” — „з катедри” Собору святого Петра в Римі догму святої віри про Непорочне Зачаття Пресвятої Богородиці. В акті проголошення цієї догми, між іншим, записано: „У першій хвилині свого зачаття задля ласки Всемогутнього Бога, за заслуги Христа-Спасителя, Мати Божа була захоронена від плями первородного гріха, яким згрішили наші прародичі, Адам і Єва, у раю“.

Цю догму святої католицької віри підтвердила сама Пречиста Діва Марія в 1858 році за надзвичайних обставин у французькому місті Люрді, яке, завдяки цьому, стало відоме в усьому світі — сьогодні це найбільше відпустове Марійське місце в світі. Близько ста сорока років тому, 18 лютого 1858 року, Пречиста Діва вперше з'явилась французькій дівчині Бернадеті Субіру і сказала у відповідь на запитання переляканої дівчинки: „Хто Ти?” — „Я — Непорочно Зачата!” Пізніше Богородиця ще 17 разів з'являлась Бернадеті та іншим людям аж до 16 липня 1958 року, наказуючи побудувати на місці Її з'явлення величну базиліку на честь Свого Непорочного Зачаття — над гротом, де з'явилась Богородиця, і з якого виплило чудотворне джерело.

Проголошенню догми про Непорочне Зачаття Богородиці радіють не лише на небі праведні батьки Марії — Йоаким і Анна, але й увесь християнський світ, зокрема — український народ. Бо Вона — Мати Божа, Цариця Неба і Землі, Цариця України, яка оберігала наш український народ упродовж століть від жакливих ворогів і допомагала нам „на грані двох світів творити нове життя”!

Підтвердженням непорочності Пречистої Діви Марії є Її Божественне материнство — народження самого Спасителя світу

— Ісуса Христа, Який не міг народитися на світ від жінки, котра була б під дією первородного гріха. Непорочно Зачата Діва Марія стала Матір'ю нашого Спасителя, наука і земна діяльність Якого зробили для морального відродження і вдосконалення людства і всієї людської цивілізації більше, ніж всі філософські системи світу, ніж усі вчення інших визначних людей-моралістів (Будда, Конфуцій та ін.).

Тому пригадує нам про неустанну опіку й поміч Богородиці для нас святий Бернард, який мав надзвичайно глибоку набожність до Непорочно Зачатої Богородиці і для Її прослави склав багато молитов. В одній із найвідоміших з цих молитов він звертається до Богородиці: „Згадай, о всемилостива Діво Маріє, що від віків не чувано, щоб той, хто прибігав під Твій покров, благав Твоєї помочі, або просив про заступництво — не був вислуханий!.. ”

Святий Альфонс Лігуорі з любові, пошани та довір'я до Матері Божої постив кожної суботи, перебуваючи лише на воді та хлібі, щоб отримати благословення й допомогу в душпастирській праці від Богородиці.

А яка мати не послухає свого доброго сина чи дочки?!

Тому-то ви, дорогі браття і сестри, плекайте щире любов і довір'я до Непорочно Зачатої Матері Божої, просіть у Неї не багатства, не слави, не краси тіла, а ласки святого життя, бо „Горе людині, народові, державі, котрі нищать десять заповідей з гори Синай!” — вчить нас старозавітна історія.

Нинішнє людство, навіть зі всім його розвитком науки і техніки, все ж є великою калікою, хворою в моральному відношенні через застій у розвої моральних чеснот. Люди минулих віків не знали абортів, рідкісними були розлучення. Нинішній моральний стан суспільства є таким через потопання Божих законів, через невизнання Божого Милосердя і через незнання Непорочно Зачатої Богородиці!

Святий Тома Кемпійський говорив: „Ліпше мати весь світ проти себе, як — ображати Ісуса і Його Непорочно Зачату Матір'ю!”

Віру в Бога зазвичай заперечує той, кому залежить на тому, щоб Бог не існував, бо він живе і прагне далі жити в гріхах і не

бажає виправлятися, як того вимагає Божий природний моральний закон у кожному з нас — голос сумління — і всі інші Божі Закони, або той, хто надто лінивий для того, щоб поправити своє життя, чи занадто гордий, щоб вивчити і виконувати Божі Закони, або ж той, хто не мав нагоди пізнати Божі правди. Тому таким людям особливо необхідна допомога Богородиці, щоб вони прозріли і змогли порятувати свої душі. А допомогою цим людям у їх наверненні є наші з вами, дорогі браття і сестри, молитви до Непорочно Зачатої Матері Божої за їх поправу, а також наше святе християнське життя, яке повинно слугувати цим людям добрим прикладом для наслідування.

Щасливий той, хто має живу набожність до Непорочно Зачатої Богородиці!

Якось одна дівчина, яка вчилася у дівочій гімназії, написала в листі до матері, щоб вона вислала їй дзеркало. А мати її була доброю християнкою і дуже переживала за душу своєї дитини. Мати вислала дочці дзеркало, а в листі написала: „Висилаю тобі, доно, не одне, а аж три дзеркала. Як подивишся у перше дзеркало — побачиш себе, яка ти тепер. Як поглянеш у друге дзеркало, то побачиш, яка ти будеш. А як глянеш в третє дзеркало, то побачиш, яка ти маєш бути!” Дівчина отримала пакунок, з цікавістю відкрила його і побачила перше дзеркало — звичайне дзеркало. Під ним було друге дзеркало, на якому був наклеєний череп людини. А на дні пакунку було третє дзеркало, на якому була наклеєна ікона Богородиці.

Ось такою надзвичайною була наука матері для своєї дочки! Бо ж краса, здоров'я, багатство, вигоди, розкоші життя, грішні заваби — все це скоро мине, а прийде смерть, яка знищить тіло. А щоб було щасливе життя, щаслива смерть і щаслива вічність, необхідно людині жити за прикладом Матері Божої, молитися до Неї про допомогу!

Бо ж Пречиста Діва Марія силою цього надзвичайного, виняткового відзначення — Непорочно Зачаття, виростила справді, як лілея між терням, як вибрана Божа обручниця, як повий Ноїв ковчег, який підноситься над хвилями потопу — підноситься над

хвилями гріхів, які затоплюють людство, як новітня шкіня, золотом небесної святості прикрашена, котра призначена, щоб у собі зберегти „манну” небесних чеснот.

Завдяки Непорочному Зачаттю Мати Божа стала для нас ранньою зорею, провісницею спасіння для кожної людини, могутньою охороною для нас у боротьбі проти гріха.

Диявол — збунтований грішний ангел, перемиг своїми хитрощами в раю першу жінку — Єву, а Непорочно Зачата Богородиця, яка була покликана стати другою матір'ю людського роду, матір'ю відкупителя людства — Ісуса Христа, виконала це покликання і Вона перемогла диявола — розчавила йому голову, так як це було об'явлено самим Господом Богом Адамові та Єві в раю. Саме ця тріумфальна перемога зображена на відомій іконі Матері Божої — Небесної Цариці і Заступниці людства та на історичних гербах Івано-Франківської єпархії, яка посвячена опіці Матері Божої.

Непорочно Зачата Мати Божа — вершина і взірць покори! Вона, найсвятіша, не була присутня у хвилини тріумфу Ісуса Христа в часі Преображення та в'їзду Спасителя до Єрусалиму, але була завжди до кінця з Ним у хвилини скорботи — на хресній дорозі і під хрестом на Голгофі, в часі похорону Ісуса. Цим Вона засвідчила свою готовність до жертви Свого Сина для відкуплення всього людства.

Тож слава Тому, котрий прикрасив Тебе, Богородице, квітами всіляких чеснот! Тому радіймо, бо сьогодні „досвітня зоря, преблагословенна Діва Марія у лоні чудної Анни непорочно починається”!

З небесними хорами разом поклонімся їй та голосно закликаємо: Радуйся, Мати Христа Бога нашого! Рятуй нас від спокус диявола, від гріха!

А ти брате, сестро, не шукай радості і вірності між людьми, бо майже всі вони в хвилині твого горя покинуть тебе, всі фальшиві друзі залишать тебе!

А Непорочно Зачата Мати Божа тебе ніколи не покине!

Амінь.

Розділ II

Проповіді на неділі та свята Пасхального кола (від неділі Митаря і Фарисея до свята Пресвятого Серця Христового)

Неділя Митаря і Фарисея

(Лк. 18, 10-14)

(Проповідь виголошена 8 лютого 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Боже, змилуйся наді мною грішним“, — так щиро й покірно молився митар. Свята Церква у цю неділю Митаря і Фарисея, готуючи нас до святого Великоднього посту і святої Великодньої Сповіді ставить нам перед очі двох зовсім протилежних у своїй побожності людей: гордого фарисея і покірного митаря. Неоднаковими вони зайшли й неоднакові виходять із церкви.

Уже сьогодні на утрени у церкві співають стихирі: „Відчини мені двері покаяння, — молись зранку дух мій у святому храмові твому“. А в другій стихирі: „На стежки спасіння постав нас, Богородице, бо ми споганили душу гріхами... і в лінощах прогайнували все життя наше“. А далі: „Роздумуючи над безліччю моїх гріхів, жахаюся дня судного“.

А фарисей, замість того, щоб просити прощення за гріхи, у церкві хвалився своїми непомітними заслугами. Він ще й погорджував і обмовляв інших, мовляв, я не такий, як інші люди — грабіжники, неправедні, перелюбник, або як цей митар.

А митар скромний, покірний розумів чого йдемо до церкви, як і про що розмовляти на молитві з Богом. Він, „ставши здалека, не міг і очей звести до неба, тільки бив себе в груди, кажучи: „Боже, змилуйся наді мною грішним“.

Тому і робить Святе Письмо повчальний для нас висновок: „Цей повернувся виправданий до свого дому, а не той; бо кожний, хто виноситься буде принижений, а хто принижується — вивищений“.

І для нас, дорогі брати і сестри, з цієї повчальної Христової притчі велика наука про золоту чесноту покори й ганебну людську гордість.

Згадаймо з катехизму 7 головних гріхів: гордість, захланність, нечистота, зависть, гнів, обжерство, лінивість.

На першому місці стоїть саме гордість.

А серед чеснот свята церква на першому місці ставить покору.

В іншому місці у Святому Письмі Христос навчає: „Бог гордим противиться, а покірним дає ласку...“ „Хто хоче бути першим, нехай буде всім останній і всім слугою“.

Святий Іван Золотоустий навчає: „Гріб — це школа покори...“ „Череп людини говорить, що краса, багатство, слава — ніщо...“

Колись у Римі пішла поголоска про особливу святість однієї монахині. Святіший отець Папа Римський доручив монахові Філіпові Нері перевірити це. Святий Філіп пішов до монастиря і доручив монахині почистити його заболочене в дорозі взуття. Обурена монахиня відкинула взуття. Священик Філіп Нері прозвітував Папі: „Це ніяка свята. У неї немає основної чесноти — покори“.

Так і повчав нас українське прислів'я: „Повний колос (у покірного) похиляється, пустий (порожній) шнеться“.

Пам'ятаймо, що „гордий і скупий ніколи не має спокою“. „Хто (у покорі) сам себе уважно пильнує, той легко навчається мовчати про інших“.

Горді надто багато й вишукано вдягаються, щоб звернути на себе увагу, справляють пишні банкети, поминки (у с. Горохолина зліквідовано їх, і так просив мене про це у листі один побожний слухач, що є між вами).

Гордий не буде єднатися, а створюватиме окрему партію і конфесію, а сьогодні в Україні їх так багато натворили гордії.

Це спричиняє хаос, розбиття народу, тоді коли істинні наші вороги єднаються проти нас!

Справжній патріот України покладе свою булаву перед більш гідним!

Горді перекручують зміст Святого Письма і творять нову релігійну секту! На жаль, їх всіх реєструють, а це вже не демократія, а релігійний хаос!

Покора є також джерелом подружньої вірності. Прикладом цього є св. Іванна де-Шонталь. Її дім був святиною. Коли її чоловіка не було вдома (він був у далекій дорозі), вона скромно вдягалася, у хаті не дозволяла ніяких забав, а коли їй докоряли,

заявила: „...Очі, яким я маю подобатися, далеко звідсіля. Нащо ж я мала б тоді прикрашатися”.

Це погляд на подружню вірність. Заміжня жінка може подобатись тільки своєму чоловікові.

„Хто сам себе уважно пильнує, той легко навчається мовчати про інших і не гордиться. Ніколи не хвали себе, і не дозволяй, щоб тебе хвалили!“ — нагадує нам св. Тома Кемпійський.

Ви, брати і сестри, не раз чули вислів: „Все, що у тебе добре (звання, здоров'я, край, багатство, становище) — це Божий дар (дякуй у святій молитві), а що погане — гріх (...гордість...) — це своє, виправляй, поки не пізно!”

Гордий і скупий ніколи не мають спокою. Не гордися друзями, бо справжніх друзів мало, їх пізнаєш у горі, нещасті твоєму. А фальшиві друзі тебе покинуть у горі, нещасті.

У боротьбі з гордістю нам треба пам'ятати такі поради:

1. Треба переконувати себе, що вбогий ти ще на Христову чесноту покорі.

2. Горді не ввійдуть до царства Божого.

3. Часто думати про неминучу смерть („Життя коротке, поспішай творити добро“, — як писав у своєму щоденнику О. Довженко).

4. Все я одержав від Бога, а недуга, війни, злодій, смерть все заберуть від мене.

5. А світ мене потребує і хвалить поки я багатий, здоровий, відомий.

Погляньмо на долю Шевченка на засланні: горді колишні „друзі“ боялися листуватись із ним, щоб у своїй гордості не втратити ласки у ворогів, які нищили нашу святую Церкву, та й державність і зараз продовжують це робити.

Покірний:

1) завжди згідний з Божою волею („Слава Богові за все“, — часто говорив св. Іван Золотоустий). Він свідомий, що завжди, всюди і всім керує Боже Провидіння;

2) все, що має, вважає за дар Божий;

3) не прив'язується до світу, до багатства, до друзів, до слави;

4) ніколи не хвалить себе і не дозволяє себе хвалити;

5) не обсуджує нікого (Надпис на столі, за яким приймав гостей св. Августин: „Нехай ніхто не сідає за цей стіл, хто обмовляє тих, кого з нами нема”).

Коли згаданого св. Філіпа Нері хотіли вшанувати титулом кардинала, той у покорі вигукнув: „Не кардинальські пурпури хочу, а неба”.

Кого опанувала гордість, він не думає про душу, про родину, про обов'язки перед Богом, про безкорисливе служіння рідному краю.

Дружину американського мільйонера, банкіра Д. П. Моргана, промисловця міжнародного масштабу, поклали на смертній постелі, зодягнувши її у найбільш улюблену сукню. Так і поховали, яка іронія смерті: з усіх незліченних багатств, якими горда жінка володіла, вона взяла з собою у домовину лише нікчемний клаптик тканини...

Це результат гордості людини, яка не має справжньої мети в житті. Але чим більш покірною людиною, тим менше вона гордиться талантом, становищем, словом, ученим ступенем.

Вольфганг Амадей Моцарт написав понад 600 музичних творів, понад 40 симфоній, та був убогим, не мав достатньо засобів для життя. Сліпець якимось грав його твори, а Моцарт запитав його: „Чи часто граєте твори цього Моцарта? Чи можете вижити з цієї музики?” — „Так!“, — ствердив музикант. „А я — ні!“ — відповів Моцарт, дивлячись у капелюх музиканта, повний грошей (хоча сам він грав чарівно). Сліпий спитав: „Хто ви?“ — „Твій колега, вбогий музикант, як і ти“, — з покірною відповіддю Моцарт. Так чинять справжні покірні учні, митці, милосердні до всіх.

Цей епізод нагадує мені тут між нами присутнього професора університету, який регулярно буває з нами на святій Службі Божій. Це справжній глибоко віруючий і покірний чоловік, бо не тільки сам дбав у покорі про свою душу, але одного разу привів сюди, у катедру всіх студентів своєї групи до святої Великодньої Сповіді.

Таких нам учених, Господи, подай багато. З такими ми закріпимо Божі закони святої Католицької Церкви і збудуємо державу Україну.

А ти, брате і сестро, скріплюй у собі покірність, борися з гордістю.

Гордий і скупий ніколи не має спокою; хто у покорі сам себе уважно пильнує, той легко навчається мовчати про інших. Не так, як чинив це євангельський фарисей!

Учімося вершин покори в Ісуса Христа. „...Применшив себе самого, прийнявши вигляд слуги, ставши подібним до людини. Подобою явившись як людина, він понизив себе, ставши слухняним аж до смерті, смерті ж — хресної“ (Флп. 2, 7-8)

А ми, обміркувавши повчальну притчу про покірного митаря і гордого фарисея, готуючись до святого Великоднього Посту і святої Великодньої Сповіді, схилім голову перед Божим маєстатом, й у покорі скажім разом зі смиренним митарем: „Боже, прости мені мої гріхи. Господи, змилуйся надо мною грішним“.

Амінь.

Неділя Блудного Сина

(Лк 15, 11-32)

(Проповідь виголошена 23 лютого 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Отче, я прогрішився проти неба і проти тебе! Я недостойний більше зватися твоїм сином. Прийми мене як одного з твоїх наймитів“.

Так промовив блудний син до свого батька, коли після грішного життя, розтративши все батьківське майно з розпусниками і п'яницями, покався! А добрий, милосердний батько простив йому і прийняв його з радістю в серці!

Свята Церква, як наша найкраща мати, показує нам цей грішний упадок і повернення грішника — блудного сина, щоб нас заохотити до чесного життя і до чесною та гідною святої Сповіді, подаючи нам цю чи не найкращу, чи не найбільш повчальну Христову притчу.

Блудний син — це кожний грішник! А притча про блудного сина — це живий образ безмежного Божого милосердя!

Блудний син, який залишає доброго батька, рідний дім, кидається у вир грішного життя — це кожний грішник, який відсту-

пає від Божих і церковних заповідей, веде гріховне життя, тратьє святість своєї душі, майно, здоров'я.

До цього дожився блудний син. Коли все прогуляв, протратив — фальшиві друзі його покинули. Друзі тоді біля тебе, коли ти багатий, щедрий, здоровий, займаєш високе становище.

Настав голод у країні, де вів грішне життя блудний син. Щойно тоді він згадав рідного батька, рідний дім.

Згаслими, глибоко запаленими очима дивиться блудний син на стадо свиней, яке паслося. Покинутий невірними товаришами, забутий світом, обезсилений грішним життям чекає смерті.

Блудний син пізнав у злиднях на самоті справжню вартість світових утіх і розкошів. У його душі зринають милі спомини минулих днів, які він так гарно, безжурно прожив у домі свого батька.

Дуже пожалів за змарнованим життям поза рідним домом. Відчув біль, бо тяжко образив доброго батька. На самоті й у тиші зробив щирий іспит совісті, бо „Мовчання і самотність на користь душі побожній“, — пригадує нам св. Тома Кемпійський у книзі „Наслідування Христа“

Гірко заплакав!

І вирішив: „Устану (з гріхів), піду до свого батька (небесного) і скажу йому: „Отче, я згрішив перед небом і перед тобою! Я не гідний вже більше зватися твоїм сином! Прийми мене, як одного з твоїх наймитів“. Це була покірنا молитва митаря, який вже не мав відваги звести очі до неба, але покірно молився: „Боже, милостивий будь мені грішному“. Це вже не був той гордий фарисей, що хвалився у церкві непомітними заслугами і забув, чому приходимо до церкви і як молитися.

Блудного сина злидні, горе виправили. Так! Це був єдиний шлях до поправи й освячення його душі! Тим шляхом ступив блудний син: жажнувся свого стану душі, коли заглянув у неї і вирішив повернутися до батьківського дому.

Все кидає — брудний, грішний, зрадливий світ — і біжить додому!

Дорогою з прикрістю згадує про „фальшивих друзів“, котрі знали його тільки доти, поки він мав гроші, які одержав від батька, щоб весело забавлятися. А тепер він жебрак! Його всі покинули.

А як прийме його батько? Ще не дійшов додому, а батько вийшов йому на зустріч. Обняв його, поцілував, простив, улаштував на радощах бенкет, бо, як пояснив незадоволеному старшому синові, веселитися і радіти треба, бо брат твій був мертвий (душею) і ожив, пропав був і знайшовся. Й одягнув йому на палець перстень.

Це акт Божого милосердя. Бо ж Господь милосердний простив грішниці, яку хотіли євреї за гріх нечистоти каменувати, простив Марії Магдалині, апостолу Петрові, який тричі відрікся Ісуса Христа, апостолу Павлові, який спершу жорстоко переслідував християн, розбійникові Дизмі, котрий висів праворуч Нього на хресті на Голгофі. Та ж і Юді був би простив, якби той покався.

Тож користайте, брати і сестри із Божого милосердя на святій Великодній Сповіді! Але під умовою свята Церква на Сповіді відпускає гріхи: після щирого, надприродного, досконалого жалю за них і твердої постанови поправлятися, як це зробив блудний син!

Але, щоб свята Сповідь була доброю, мусимо виконати і п'ять умов, як це зробив сьогоднішній блудний син! (Їх кожен з вас знайде в своїх молитвенниках в розділі „Свята Тайна Покаяння“).

Які ж це умови доброї святої Сповіді? Ми їх бачили сьогодні у притчі про блудного сина.

Перегляньмо коротко ці умови.

1. Зробити іспит совісті (слід пригадати собі всі гріхи від останньої святої Сповіді, якщо якийсь забув — тоді скажи, бо коли затаїв, уневажив попередню сповідь і вчинив святотатство — повтори їх!). Блудний син пригадав свої гріхи!

2. Пробудити щирий жаль, як у блудного сина, що образив Найсвятішого Бога своїми гріхами.

3. Постановити поправитися, як і блудний син постановив повернутися до батька.

4. Висповідатися, щиро визнати перед священиком, отже — перед Богом, всі гріхи. Блудний син перепросив батька, визнав свої гріхи.

5. Виконати, не бунтуючись покути! Блудний син відважився навіть наймитом бути у батька, якого образив.

І ти, брате й сестро, так готуйся до Великодньої Святої Сповіді.

Тоді матимеш право запрошувати до свого серця Ісуса Христа у святому Причасті й чистими устами та невинним серцем величати Воскреслого Спасителя!

Господи Боже! Рятуй, опам'ятай блудних синів в Україні! Їх, безбожників — мільйони.

„Жниво велике, женців, апостолів мало!”

Блудні сини — слуги диявола, пекла. Боже, опам'ятай їх, бо вони ще чигають на нашу свободу!

А ми, які мусимо бути „світлом світу”, бо ми християни-католики, українці, готуймося до святої Великодньої Сповіді, поки горить наша свічка, наше життя.

Амінь.

М'ясопущна Неділя

(Мт. 25, 31-46)

*(Проповідь виголошена 22 лютого 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)*

„І підуть ті (грішники) на вічну муку, а праведники на життя вічне”.

У сьогоднішню неділю, так звану „мясопущну”, ставить перед нами свята Церква образ Страшного суду, щоб ми від наступної сиропущної неділі протягом усього Великоднього посту, який готує нас до святого Воскресіння Господнього, роздумували над станом своєї душі, перебудовували своє життя, бо ж і нас чекає прихід Спасителя на Страшному суді.

Першого разу прийшов Ісус Христос на світ як людина, як слуга всіх, заснував святу Католицьку Церкву, вмер за нас на хресті, але вдруге прийде як суддя на Страшний суд, щоб на ньому кожний склав звіт за своє життя, бо навчає нас св. апостол Павло у Посланні до євреїв (9, 27): „І як призначено людям раз умерти, потім же суд”.

Тому попереджає нас Ісус Христос у сьогоднішньому св. Євангелії: „Направду кажу вам, чого ви не зробили одному з моїх

братів найменших, мені також ви того не зробили”. А наш відомий письменник і кіносценарист О. Довженко наче продовжує: „Життя коротке, поспішайте творити добро”.

На Страшному суді людина побачить Христа — Бога — не на хресті, а з хрестом у руці, у славі, Христа-Царя, Пана всієї природи, всемогутнього, який послав мудрецам зі Сходу, що прямували до Вифлеєму, чарівну зірку. Того Господа на Страшному суді, перед Яким сонце затьмилося, земля тряслася, коли умирав за нас на хресті на Голгофі! Тому пам'ятаймо: „Mors certa, hora incerta“, — „Смерть певна, година непевна“.

Затремтять злочинці й великі грішники перед Господом, Якого вони зневажили, погорджуючи святими Божими законами, боятимуться Того, який сліпим давав зір, глухим слух, мертвих воскрешав, прокажених очищував і Сам славно третього дня воскрес, як це і передвіщав.

На Страшному суді, як ми сьогодні чули у святому Євангелії, все виявиться, всі приховані гріхи, вся підлість світу, всі злочини окупантів-„визволителів”, вся брехня фальшивих учених, які улесливо прислуговували задля кар'єри незаконній диявольській владі, щоб з вигодою жити.

На Страшному суді не підкупиш нікого, не обдуриш, не наймеш адвоката. Там з'явиться Христос-Спаситель у небесній славі та красі. Він і на Землі карає за всі зневаги, обмови невинних людей, бо „Бог — справедливий суддя”...

Тому навчає нас св. Августин: „Живи так, наче це останній день у твоєму житті, тоді ніколи не боятимешся смерті!”

Святий Єфрем часто розмовляв на кладовищі з померлими, розглядаючи могили й читаючи епітафії на пам'ятниках, і завжди це його надихало на роздуми про тлінність цього світу.

А все в житті виконуй з любов'ю, бо навчає нас св. Апостол Павло у I Посланні до Коринтян (13, 3): „І якби я роздав бідним усе, що маю, та якби віддав моє тіло на спалення, але не мав любови, то я не мав би жадної користі”.

Ісус Христос навчає: „...Любіть ворогів ваших, добро чиніте тим... які вас проклинають, моліться за тих, що вас зневажають” (Лк. 6, 27-28). Але потурати їхнім злочинам ми не мусимо, а повинні викорінювати їх, так як Ісус Христос, коли прогнав купців з Єрусалимської святині.

Свята Церква благословляє змагання за волю уярмленого окупантами народу. І ми звеличуємо борців-героїв, святих, які віддали життя своє за прославлення святої Церкви і свободу народу.

Така мета справжньої людини. Щасливий той, хто своєчасно опам'ятався!

У Відні перед Першою світовою війною помирав кардинал Паґль. Коли його запитали друзі, чи не боїться він смерті, то отримали дійсно християнську відповідь: „Небо прекрасне, то чи може бути важко покинути землю?”

Гляньте! На іконостасі вгорі бачимо Христа-Господа (Пантократора — Вседержителя) на престолі слави. І так буде на Страшному суді: довкола Нього будуть святі Нового і Старого Заповітів.

Тому особливо стережіться гріха згіршення!

Проклята та людина, яка згіршила когось. Краще, щоб вона була не родилася. Ліпше було б їй прив'язати млинове колесо до шиї і кинути в морську глибину, ніж вона мала б іншого навчити гріха, — так говорить Святе Письмо.

Горе тому, хто намовив до гріха, не зупинив, хоч міг це зробити!

Так як пиякові хтось колись налив першу чарку і взяв на свою совість цього пияка, так порнографічна література всіх псує, особливо дітей. Їй місце тільки у печі!

На явну кару заслуговують ті сектанти, які затроюють душі брехнею у нас в Україні.

А ти, брате й сестро, пам'ятай завжди про останні речі (про смерть, суд Божий, небо, пекло) й ніколи не згіршиш.

„Пам'ятай при кожній справі про кінець!” — нагадує нам давньогрецький філософ Діоген.

„Як солодко вмирати, коли жилося праведно!” — потішає і заохочує нас святий Августин.

А ти, брате і сестро, живи так свято, побожно, так люби Бога і ближнього та рідний край, щоб тобі колись Господь сказав: „Прийдіть, благословенні Отця Мого, візьміть у спадщину Царство, що було приготоване вам від створення світу”.

Ісусе, наш Спасителю, допоможи нам свято жити й на Страшному суді бути біля Тебе по правиці у щасливій вічності в небі.

Амінь.

Сиропусна Неділя

(Мт. 6, 14-21)

(Проповідь виголошена 1 березня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Коли ви прощаєте людям їхні провини, то й Отець ваш небесний простить вам. А коли не будете прощати людям, то й Отець ваш небесний не простить вам провин ваших” (Мт. 6, 14-15).

Цими словами сьогоднішнього св. Євангелія у сиропусну неділю, від якої завтра починаємо Великодній піст, свята Церква закликає нас до загальної згоди, всепрощення, до покути для оновлення нашої душі.

А до тієї повної оновлення в час Великоднього посту нас поведуть головню добрі діла. Які ж вони? У катехизмі це молитва, піст, милостиня.

Тому ми ще раз сьогодні повторимо загальні правила про те, як, коли, за кого і де молитися, щоб ми мали силу розумно постити.

Бо говорить сьогодні святе Євангеліє: „Бо де твій скарб, там буде і серце твоє”. А найбільший скарб для нас — це Господь Бог, свята Католицька Церква і рідний край.

„Яка це честь для створіння, що може розмовляти із Творцем на молитві“, — говорив св. Іван Золотоустий.

„Чувайте і моліться, щоб не впасти у спокусу“, — сказав Ісус Христос до учнів перед своїми муками і смертю на хресті. Бо ж молитва — це найкраща зброя, потіха в горі.

Молитва — це розмова з Самим Богом, піднесення душі до Бога. Тому вона мусить бути побожною, покірною, свідомою, уважною. Не спіши!

Бездушне вимовляння слів молитви не має вартості, це радше зневага Божого маєстату. Тому нас попереджав св. Кипріяні: „Яке ти маєш право вимагати, щоб ти був вислуханий на молитві, коли сам себе не розумієш?”

Найкраще молитися, клячачи перед Богом, на самоті, а ще краща спільна молитва у святій церкві перед Найсвятішим Творцем, бо сказав Христос: „Де двоє або троє зібрані в ім'я моє (на молитву) там Я між ними”.

А в наших молитвах ми повинні не тільки просити допомоги, ласки у Бога, але, перш за все складати подяки за опіку, добродійство, звеличувати всемогутність Бога! Бо ж „небеса оповідають славу Божу, і діло рук його проголошує твердь небесна” (Пс. 19, 2).

Чого б ти, брате і сестро, не просив Бога у своїх молитвах, пам'ятай слово Господньої молитви: „Отче наш... Нехай буде воля Твоя!” Господь знає краще, що нам потрібне для земного щастя і для вічного спасіння.

За кого молитися? За святу Католицьку Церкву, за рідний край, за родину, за дітей, за смерть.

У дуже милій і як завжди строго науковій статті „Свята Земля і Україна” в „Новій Зорі” шанованого великого вченого нашого Прикарпатського університету проф. В. Полека (дуже свідомого католика, який, ідучи до студентів на викладу, заходить сюди, до катедри, на молитву), між іншим говориться про паломництво славного українського прочанина Данила Заточника, який знав, чого прийшов до Святої землі. Босоніж вступив до Господнього гробу, поставив своїми руками засвічену лампаду-свічку там, де лежали пречисті ноги Господа нашого Ісуса Христа, молився за українську землю, князів, українське військо; зі сльозами та молитвою на устах обцілував святі мощі. Відвідав усі найсвятіші місця й у молитві благав кращої долі рідному краю. Знав, чого йти до Святої землі.

Бо ж не можна „тільки про своє спасіння дбати там, де гинуть мільйони”.

Святі молитви нам допоможуть розумно постити.

Говорив св. Августин: „Чи щось допоможе нам, коли тіло поститиме, а душа повна гріхів?”

Або: „Що це за піст, коли ти не їси м'яса, а брата свого роздер би з гніву” (говорив св. Василій Великий).

Розважно, покірно моліться, йдучи дорогою, — це нам допоможе не приглядатися до гидких малюнків, не завидувати багатим, не слухати гидких пісень, обмов, самим не гудити інших.

Тоді піст буде святом обнови нашої душі і справжнім воскресінням на святій Великодній Сповіді.

Це буде розумний додаток до нашого Великоднього посту.

„Мовчання і самотність на користь душі побожній”, — стверджував св. Тома Кемпійський.

„Нероби завжди неабиякі балакуни, бо чим менше думаєш, тим більше говориш”, — говорив Ш. Монтеск'є.

„Той, хто передає плітки, не кращий за їх творців”.

Пам'ятай, де не можеш виправити грішника, молись за нього, бо ж не в кожного вистачить розуму, щоб не вступати у суперечку з дурнями, обдуреними диявольськими сектами.

Під час Великоднього посту особливо тікай від заздрості, бо під прапором заздрості виступають ненависть, наклепи, зрада, інтриги.

Тож коли молишся, забувай за все земне, як повчав нас Авраам.

А коли молитися? Коли тільки маєш вільну хвилину, бо святою молитвою можеш виправити і найбільших грішників.

„Добра молитва з постом більше значить, як скарб золота і срібла”, — сказав Архангел Гавриїл до Товита, котрий хотів його винагородити за зроблену послугу.

Сам наш Божественний Спаситель розпочав велике діло відродження людства сорокаденним постом і молитвою.

І ми так напевно проведемо святій Великодній Піст, а наші молитви будуть від сьогодні ще уважнішими, покірними, дуже побожними, бо ж це розмова з Всемогутнім Богом!

Коли священник після закінчення святої Служби Божої зачиняє царські ворота, нехай це нам нагадує, що колись у день Божого суду замкнуться двері Божого милосердя.

Розумно роблять ті, що на час Великоднього Посту утримуються від горілок, забав, паління! Значить можна назавжди відмовитися від цих шкідливих, грішних навиків! Тож користаймо зараз із Божих дарів, Святих Тайн, виконуймо головні добрі діла

у час Великоднього Посту: молімося, дотримуємося посту, даваймо милостиню.

Вже у щоденній Господній молитві „Отче наш” ми висловлюємо згоду з Божим Провидінням, кажучи „прости нам, Господи, провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим”.

Вже четверту неділю поспіль готує нас наша свята Церква до Великоднього Посту: в неділю Митаря і Фарисея вона вказала нам на потребу щирої молитви; у неділю Блудного Сина — на доброту і Боже милосердя; у М'ясопусну неділю — на справедливий і Страшний суд наприкінці існування нашого світу; а сьогодні, на порозі Великого Посту, — на потребу посту й покори.

Тому я хочу з вами, дорогі брати і сестри, зараз поміркувати про потребу й користь посту та поговорити про те, як і коли постити.

Хто може дотримуватися давнього порядку посту — похвально. Колись піст був дуже строгий, зараз він спрощений, бо й організм людей зараз слабший. Основна вимога релігійного посту — це утримання в окремі дні перед святами чи у день свят від м'ясних чи навіть молочних страв, гострих напоїв чи куріння, щоб у поєднанні зі щирими і частими молитвами гартувати себе в боротьбі зі спокусами й нагодами до гріха і звеличувати дане свято.

Піст треба поєднувати зі святою Сповіддю і Великоднім святом Причастям.

На одній картині, котра має назву „Остання Служба Божа” (так і ми востаннє молимося перед смертю), ангели, схилені низенько, сперлися на великі труби й дожидають кінця останньої Служби Божої — Євхаристійної Жертви, щоб сповістити кінець світу – Страшний Суд.

На тій картині автор написав: „Я впевнений, що світ під тягарем гріхів, без Євхаристійної жертви давно пропав би, а люди провалилися б у пекельну прірву”.

У третій церковній заповіді свята Церква вимагає, щоб ми дотримувалися призначених постів. А встановила їх свята Церква для того, щоб вірні: 1) навчилися володіти собою, виробляли сильний характер; 2) постом виявляли свій послух до неї і цим

збирали заслуги на майбутнє життя; 3) постом готувалися до того чи іншого свята, бо відмовляємо собі на певний час у милій їжі, роздумуємо про значення свята, особливо в перший та останній тиждень.

Приклад посту дали нам у Старому Завіті Мойсей, Ілля, постив святий Іван Хреститель. Постив навіть Ісус Христос 40 днів і ночей, щоб нас навчити, чому і як постити. Піст дасть нам силу духа за прикладом Ісуса Христа, якого спокушував диявол, обіцяючи Йому всі скарби землі, якщо йому поклониться. А відповідь Ісуса дияволу була рішучою і мужньою: „Геть, сатано! Одному Богові треба поклонятися!

Бо ж коли ми на попередній проповіді говорили про любов до ворогів, молилися за них, то не забуваймо, що свята Церква благословить визвольні змагання за волю й державність. А в обороні святих Божих і державних законів треба мужньо виступати.

В Єрусалимській святині навіть Ісус Христос запалав гнівом, обороняючи Божу честь, Він прогнав з храму торговців: „Мій дім буде зватися домом молитви, а ви зробили з нього вертеп розбійників”. Ми не повинні потурати злочинцям, слугам диявола, а допомагати їм викоренити ці злочини! Бо душі їхні вже на порозі смерті. „Побожний, хоч умер, живе (у славі Божій та людській), а грішник, хоча живе, помер (бо живе у гріхах)“, — навчає нас св. Августин.

Піст дуже корисний і для тіла, і для душі: він скріплює здоров'я, просвічує розум, зміцнює волю, виробляє чесноти в боротьбі з гріхами, сприяє вислуханням молитов, дає вічну нагороду. Розумний піст продовжує наше життя.

Герої, спортсмени, митці гартували себе строгим режимом, розпорядком дня, відмовляли собі в розкошах, постили.

Чому мужньо витримав наш геній Тарас Шевченко на десятилітнім „курорті” на засланні і міг рішуче заявити ворогам, з якими не пішов на жоден компроміс: „Караюся, мучуся, але не каюся”?! Бо він жив за християнськими законами: піст, Свята Сповідь, Причастя, Святе Письмо, постійне читання книги св. Томи Кемпійського „Наслідування Христа“ зміцнювали його дух!

Але чи допоможе морити тіло постом, коли душа насичується гордістю, коли ми говоримо неправду, осуджуємо, очорнюємо брата свого брудними плітками?

Піст потрібен для рук („Геть від пляшок з горілкою! Від чужого майна!”), для ніг („Геть від брудного товариства”), необхідна боротьба за лагідність.

У дні Великоднього посту, та й завжди, нічого не розпочинай і не роби у гніві! Безглуздий той, хто під час бурі сідає на корабель! Зажди на погоду, коли пройде гнів!

Зараз вся Україна постить — недоїдає, тому зараз більше потрібен піст для очей (уникання брудних картин, грішних споглядань), для вух (не слухати брудних слів, балачок грішників, анекдотів, пісень, обмов).

Пам'ятаєте слова святого Бернарда: „Не знаю, хто має більший гріх, чи той, хто обмовляє, чи той, хто слухає обмову; я знаю тільки, яка різниця між ними: перший має диявола на язичку, а другий — у вухах!”

Німецьке прислів'я каже: „Якщо б треба було накласти усім обмовникам колодку на уста, то слюсарство було б найбільш поплатним ремеслом!”

Давні пустельники, як, наприклад, св. Антоній, св. Павло, постили досить строго, тому жили понад 100 років.

Св. Альфонс Лігуорі строго постив щосуботи (споживав тільки хліб і воду) в честь Матері Божої і жив понад 90 років.

Славний лікар Гіппократ дожив до 140 років і завжди втішався міцним здоров'ям. Запитали його, чому ж він завдячує своїм здоров'ям і довгим віком, а він відповів: „Я ніколи в житті не наїдався досита!”

Лікарі завжди приписують хворому діету, щоб той швидше одужав. Щоб довше зберегти тіло, треба ощадно користуватися ним, як одягом.

У лікарні, звалений тяжкою недугою, лежав дванадцятилітній хлопчик. Своім батькам, рідним, друзям, всім, хто його відвідував, лікарям, які втратили надію на його одужання, він постійно рішуче заявляв: „Моє велике терпіння я жертвую Ісусові в одному наміренні — стати священиком. О, я нічого більше не бажаю, як тієї ласки, відправити у моєму житті тільки одну-єдину Служ-

о. А. Р. Кияк. Постішай творити добро

бу Богу, хоч раз тримати Ісуса у своїх руках! Мій тато інженер, мій дядько генерал, але я бажаю бути священиком. Немає нічого більш божественного від Божественної жертви Тіла і Крові Господа нашого Ісуса Христа.

Ісус Христос прийняв терпіння хлопчика, прийняв його гарячі молитви. Він став ревним священиком, місіонером! Не одну Службу Богу він відправив, а багато, і сьогодні ще виконує священний обов'язок Христового апостола.

Боже, дай нам праведних, ревних священиків. Прошу вас, брати і сестри, в цей великий піст щиро молитися за святих священиків.

О, яка ж честь, як мило бути гідним священиком! А яка відповідальність!

„Святий стане священства! Ти робиш людину подібною до ангелів: Богові милою, дияволу грізною, людям гідною пошани!”

Дорогі брати і сестри! В ім'я Ісуса Христа, Якому від завтра присвятимо Великий Піст і боротьбу за святе життя, дуже сердечно закликаю вас іще раз: „Накладіть піст на язик, не обмовляйте ближнього („Мовчання і самотність на користь душі побожній”, — вчить нас св. Тома Кемпійський), піст на вуха (не слухайте пліток, обмов), на очі (геть від порнографії та безсоромності), щоб після святої Великодньої Сповіді невинним серцем й устами привітати нашого Спасителя на свято Воскресіння великодньою піснею. Пам'ятайте слова сьогоднішнього Євангелія „Коли ви прощаєте людям їхні провини, то й Отець ваш небесний простить вам. А коли не будете прощати людям, то й Отець ваш небесний не простить вам провин ваших”.

Амінь.

Перша Неділя Великоднього Посту

(Ів. 1, 43-51)

(Проповідь виголошена 8 березня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Учителю, ти — Син Божий, ти — цар Ізраїлів”, — так підповів Натанаїл Ісусові Христові, який виявив йому таємниці його життя. Він цими словами, записаними в сьогоднішньому Святому Євангелії виявив свою віру в Божество нашого Спасителя. Бо ж щасливий той, що має міцну віру в Бога.

І тому ми сьогодні у першу Неділю святого Великоднього Посту задумаємося над потребою і користю посту для правдивої святої католицької віри.

Глибока віра у всюдиприсутність Бога робить людину безстрашною, особливо у небезпеці, під час переслідування, дає їй силу витримати у спокусах. Це підтверджують своїм життям, муками і смертю мільйони українських святих Католицької Церкви й оборонців волі нашого знедоленого краю. У муках вибрали смерть, але не зрадили святих ідей заради життя у вигодах. Бо всі вони твердо вірили у Божество Ісуса Христа, бо ж Христос-Спаситель довів своє божество численними чудами, зокрема світлим своїм Воскресінням, яке у подробицях передбачили пророки і Сам Христос про це говорив апостолам, що підтвердили сотні свідків.

І тому впродовж двох тисяч років жоден ворог святої Католицької Церкви не зміг і ніколи не зможе перемогти, знищити її, бо її творцем є Сам Бог!

Якщо б Христова Католицька Церква була тільки людським творінням, то вже давно не було б і сліду з неї, так як немає і не буде сліду тих, що її переслідували. Тому жодні тортури ворогів святої Церкви не змогли захитати віри святих великомучеників.

Їх заковували в кайдани, кидали у в'язниці, розрізали пилами, вони гинули від мечів, тинялися, збідовані, гноблені, кривджені; „вони, яких світ не вартував, блукали пустелями, горами, печера-

ми та земними вертепами"... і витримали, бо безмежно любили Ісуса і рідний край, для якого своїми муками виблагали волю.

Вони „волили радше терпіти з Божим народом, ніж зазнавати дочасної гріховної втіхи”, як говорилося у сьогоднішньому Святому Євангелії.

Прикладом для нас є геройська смерть святого священномученика Теодота, єпископа Киринейського за часів імператора Лікінія. Його били палицями, воловими жилами, пекли на розпеченому залізному ліжку, врешті — вбили йому у ступні цвяхи і змусили ходити, а тоді кинули в тюрму, незломленого у святій вірі у Божество Ісуса Христа. Волю він одержав за часів царя Константина Великого. Помер 320 року 15 березня.

Теодот — це ж ім'я нашого українського Богдана (Богом даний). Такої мужності і святості бажаємо всім українським Богданам.

А 16 березня ми вшановуємо пам'ять молодих воїнів Євтропія, Клеоніка й Василіска, які разом зі святим Теодором Тироном служили у війську. Вони бачили його муки за святу Христову віру і самі зазнали мук: св. Євтропія і Клеоніка розп'яли на хресті, а Василіскові відтягли голову.

Це акт безмежної святої віри у Божество Христа Спасителя.

Великі й справжні вчені пам'ятали і розуміли: „Хто хоче знищити віру в Бога, той готує союз із дияволом, той бореться за перемогу неправди, брехні й насильства”. Ми бачили як це сповнилося у колишній атеїстичній державі, яка залишила нам в Україні жакливу моральну й матеріальну руїну.

Коли славного ученого Сімпсона спитали, котрий зі своїх винаходів він вважає найбільшим, сказав з великою покорою: „Найбільше відкриття, яке я зробив, це те, що я грішний і що я вірую, що Ісус Христос — це мій Бог, Спаситель”.

Так думає справді віруюча людина!

А до чого призводить занедбання релігійного виховання нам доказує випадок у смт. Бурштин, наведений у газеті „Нова Зоря” за 01.02.97 р. (ч. 226). А їх тисячі — прикладів того недбальства залишила комуністична держава. Авторці статті жаліється її подруга: „Мала я одну дочку, яка із золотою медаллю закінчила

середню школу. Чоловік по Сибірах на заробітках, а я у Польщі — все для єдиної дочки старались... А я тепер вже не маю дитини. Втекла з дому”. — „А чи ви, чоловік, дочка ваша ходили до церкви? Чи молились, сповідались? — „Ні, не ходила, не молилася. Через те, що ми відвернулися від Бога, думали про розкішне життя, тому певне так і сталося! Покинула нас єдина дочка, залишила навчання, зв'язалася з непорядним чоловіком, з хати все покрала, мені грубила, піднімала руку на мене і врешті втекла з дому”.

Ось результат занедбання релігійного виховання, яке треба строго практикувати з перших років життя дитини. Не бійкою, не сваркою, а добротою, ще заки світ міг би її зіпсувати.

„Раз добром нагріте серце ввік не прохолоне”, — каже Т. Шевченко. Батьки відповідають за душу дитини!

„Віри від тебе вимагається і життя праведного, а не великого розуму і глибокого розуміння Божих таємниць” („Наслідування Христа” св. Томи Кемпійського). Наука добра самим Богом дана, але перевага завжди буде за чистим сумлінням!

Святі апостоли й мученики не лякалися переслідувань, тюрм, смерті, і св. апостол Петро на засіданні найвищої жидівської ради (Синедріону), яка забороняла апостолам проповідувати Христову святу віру, відповів як голова святої Католицької Церкви: „Більше треба слухати Бога, як людей”.

Тому свята Католицька Церква не визнає жодної заборони світської влади, яку вона накладає на учительську діяльність Церкви.

А святий Августин повчає нас і попереджає: „Гнів Божий стягає на себе той, хто більше боїться людей, ніж Бога”.

Так, глибоко віруюча, побожна людина, хоча померла, живе (у славі Божій та людській), а грішник, хоч і живе, помер (бо живе у гріхах) (св. Августин).

У боротьбі за святість нашого життя нам допомагають на молитві святі образи, вервиці, святим хрест. Цього, на жаль, не розуміють численні секти, які баламутять і задурюють несвідомих людей.

За ініціативою і старанням царгородського архієпископа св. Тарасія відбувся проти іконоборців у Нікеї 787 р. сьомий Вселенський собор, який проголосив, що вшанування, звеличення

святих хрестів та образів Ісуса Христа і святих дозволені, їм належить віддавати почесь цілуванням, запаленням перед ними свічок, поклонами. Але ми не дереву, полотну віддаємо шану, а святим постатям, які зображені на цих святих образах. Цього нас учить і про це повчає нас свята Церква у першу неділю Великого Посту.

Але є і чудотворні святі образи, перед якими вірні отримували чудесні ласки.

Однак, що нам допоможе морити тіло постом, коли душа насичується гордістю, коли говоримо неправду, осуджуємо, очорнюємо брата свого брудними плітками!

Святий Великодній Піст — це благодатний час, щоб замислитись над тим, для чого живу, який мій кінець, чи я готовий гідно вмерти?

Бо ж наше життя — це похоронний похід, що починається біля колиски, а закінчується на кладовищі. Готуйся постійно. Радій життю.

А що буде з тими, які все життя були прив'язані до багатства, розкошів світу, до його добра, хто пив гріхи мов воду, а думку про смерть, вічність відкладав аж на останню годину?!

Бо ж ніхто розумний не навчає воїнів військового ремесла тоді, коли проти них стоїть уже ворог і починається битва. Так само нерозумно готуватися до смерті аж тоді, коли починаються останні передсмертні судоми!

Коли священик після святої Служби Божої зачинає царські двері, нехай це нам нагадує, що колись у день Божого Суду замкнуться двері Божого милосердя, тому будьмо завжди готові, користаймо з Божих дарів, святих Тайн, особливо у час Великоднього Посту.

На яку ж кару заслуговують нещасні сектанти, які брехнею затрують душі людей зараз в Україні.

А ми з глибокою вірою почавши святий Великодній Піст, з твердим переконанням, що Ісус Христос — це наш Бог, у цю першу неділю святого Посту помолімся: „Господи Боже, я твердо вірю, що Ти — вічний Бог! Допоможи мені свято провести час Великоднього Посту і сьогодні словами святого Євангелія з ап. Натанаялом радісно заявити: Учителю! Ти Цар Ізраїлів! Ти Цар усього світу! А ми обіцяємо Тобі, наш Боже, боротися за святе життя у всіх наших українських родинах!

Амінь.

Друга неділя Великоднього Посту

(Мр. 2, 1-12)

*(Проповідь виголошена 15 березня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)*

„Сину, відпускаються тобі твої гріхи”, — так заявив Ісус Христос розслабленому, якого принесли на ліжку четверо чоловіків. А з яким завзяттям, упертістю прагнули вони зцілення розслабленого, бо опустили його в дім аж через отвір у стелі. Бо ж великий натовп зібрався біля Ісуса Христа, ніхто не відступав зі свого місця, щоб не втратити нагоди зблизька чути святу науку з уст самого Христа-Спасителя.

Глибока віра в чудесну силу Ісуса Христа у тих чотирьох, що несли тіло хворого. Зробили отвір у стелі й опустили на шнурах. Нагорода їх не обминула... Христос відпустив гріхи хворому, а обмовним фарисеям, які зневажали Ісуса й богохулили (мовляв, тільки Бог може відпускати гріхи), підтверджує своє Божество. Він говорить до розслабленого: „Кажу тобі: Встань, візьми твоє ліжко і йди до свого дому!

І встав розслаблений!

Не розуміли горді фарисеї, що Христос — Бог і має право відпускати гріхи, а цим чудом доказав наш Спаситель своє Божество.

О, як треба нашому народові уповати на Ісуса, довіряти Його Святій Католицькій Церкві, Божій Науці, бо і нас несуть у прірву гріхів, але не чотири приятелі, а ворожі сили, які руйнують нашу святу Католицьку Церкву, українську державність, релігійне життя; вони в Україні розслаблені від розпусти, пияцтва, релігійної і національної зради, погоні за багатством і славою.

Ці хробаки точать сьогодні релігійну й національну духовність нашого народу у вільній українській державі за активною підтримкою наших історичних ворогів!

Ніщо не звільняє нас від Божих Заповідей, вони самим Богом нам дані!

Тому ми сьогодні, дорогі брати і сестри, задумаємося у цей Великодній Піст особливо над тим, яка шкода від пияцтва.

Наша свята Католицька Церква завжди боролася з пияцтвом. Ще до Першої світової війни наш митрополит Сильвестр Сембратович заснував „Братство тверезих”, до Другої світової війни у нас дуже успішно працювало товариство „Відродження”. Воно зараз дуже потрібне. Пияцтво руйнує побожність, сімейну вірність, організм нації.

У Святому Письмі сказано, що п'яниці не досягнуть Царства Божого. Пияк у родині вже не батько, він ані корисний, ані шкідливий для держави, він — кандидат на зрадника святої Церкви й народу. Боягуз на полі боротьби проти потоптання елементарних прав нації — це потенційний зрадник.

За горілку продасть совість, зрадить, на допиті перед ворогом зламається. Це завжди пам'ятали окупанти й не шкодували горілки, а планово поширювали пияцтво.

Першу корчму в Росії, як свідчить історія, відкрив цар Іван Грозний у м. Москві. Цей будинок по-татарськи назвали кабаком. За наказом російських царів їх поширювали по всій Росії. Завданням шинкарів було привчати народ до постійного пияцтва, а всю виручку надсилали до царської скарбниці.

Чому так робили? Знали, що дурнями, тобто п'яницями, легше керувати, аніж тверезими й чесними!

Так робили всі окупанти в Україні! А що зараз заважає українській віруючій людині бути тверезою, тікати від пияцтва? А теперішні рекетири, злодійські шайки, вбивці — це податковий пияк, яких підтримують наші сусіди. О, як потрібне релігійне навчання у школі, в родині, в армії...

А що діється у нас на храмах, у дні релігійних свят?! (Нехай Господь хоронить, щоб це було за церковні гроші!)

Наведу кілька думок відомих учених.

Англійський письменник Вальтер Скотт попереджає: „З усіх вад пияцтво більш, ніж інші не сумісне з величчю духу”.

Г. Сковорода (наш великий і дуже побожний філософ) сказав: „Там, де володарюють горілка і пристрасті, філософам (ученим, побожним) робити нічого”.

Наш український учений Сергій Корольов — найвизначніший конструктор перших штучних супутників землі й космічних кораблів, не знав, що таке хмільна вечірка.

А дуже побожний наш історик Дмитро Яворницький, який дожив до 85 років, котрий до самої смерті важко і завзято працював як історик й археолог, ніколи за своє життя не палив і не вживав спиртних напоїв!

Наші славні козаки, хоча дуже любили забавлятися у мирний час, але під час походів ніколи не вживали горілки, п'яних же викидали в море!

На жаль, у наш час пияцтво процвітає, й особливо серед молоді, цвіту, надії нашого народу.

„Щасливий, хто відмовляється від усього, що могло би поплямити чи обтяжити сумління його” (в тому числі і від пияцтва!), — пригадує нам св. Тома Кемпійський.

Проте і в нашій вже вільній державі більшість злочинів, переступів державних законів відбуваються під впливом горілки, вина; найчастіше п'яниці, бешкетуючи, своєю поведінкою псують дітей у родині, і найчастіше ламають подружню присягу і розлучаються п'яниці!

Алкоголь затемнює розум і совість людини: люди від уживання вина чи горілки, чи пива у великій кількості, брутально поведуться, стають обмежені, люті.

П'яниця не думає про молитву, про святу Сповідь, про релігійне навчання й виховання своїх дітей.

П'яниця — це вже не людина, це ходяча пляшка від горілки. А скільки дітей не знає через горілку своїх батьків-п'яниць.

1915 р. у резолюції з'їзду лікарів-хірургів було сказано: „Немає жодного органу у людському тілі, котрий не піддавався б руйнівній дії алкоголю!”

Смертельний гріх вчиняють батьки, котрі не побачили і вчасно не зупинили брудного потягу їхніх дітей до пияцтва. Хто дав дитині першу чарку, взяв на совість майбутнього п'яницю!

Філософ Арістотель сказав: „Пияцтво — це добровільне божевілля”. Від п'яної людини можна всього сподіватися. Кожний п'яниця — це кандидат на лаву підсудних. Кожний п'яниця про-

пиває свій талант, своє здоров'я, своє життя, бо вживає у великих дозах алкоголь, який робить людину твариною.

Ви це все, дорогі брати і сестри, добре знаєте і напевно з цим боретеся. Нехай ці думки допоможуть вам у часі посту в апостольській антиалкогольній праці.

А скільки проливається горілок на 8 Березня! Жахливо! В українській державі всюди святкують комуністичні свята. І що там святого! Ганьба! Бо так зажадала 1910 року у Копенгагені єврейка Клара Цеткін!

Ні! В Україні є традиційне свято Матері у другу неділю місяця травня.

Так зване свято 8 Березня штурмом пропагували за комуністичних часів, щоб затьмарити велич нашого геніального Тараса Шевченка, день народження і день смерті якого святкуємо у ті дні!

Наш пророк, людина великої святої віри, сьогодні у „время люте“, як сам сказав, нас попереджає: „Борітеся, поборете, вам Бог помагає!“ „Хто матір забуває, того Бог карає!“ „Свою Україну любіть, любіть її во время люте, в останню тяжкую минуту за неї Господа моліть!“

„Нікому не кланяюсь і нікого не боюсь, окрім Бога. Яке то велике щастя бути вільним!“

Він, наш безсмертний пророк, вірив, що „Встане Україна, розвіє тьму неволі, світ правди засвітить і помоляться на волі невольничі діти!“

Так міг говорити, писати і нас навчати глибоко віруючий Тарас Шевченко. І нас до тверезого життя сьогодні закликає великий Шевченко, котрий носив ім'я святого Тарасія, патріарха, архієпископа Царгородського, що організував 787 р. Нікейський Вселенський Собор, на якому було підтверджене і проголошене шанування святих образів Ісуса Христа, Матері Божої і святих.

Тому кожний свідомий побожний член святої Католицької Церкви й українець повинен вести завзяту боротьбу проти вживання горілок, вин, особливо у дні релігійних свят, які треба тверезо, побожно, з уважною молитвою всією родиною святкувати.

А яка жалюгідна, жахлива доля жінки, чоловік якої п'яниця! Постійні знущання, зневаги, а то й побої... А діти, зведені пога-

ним прикладом, розчаровані світом. „Скільки чоловіки випили горілки, стільки жінки й діти пролили сліз“, — говорить українська народна мудрість.

А ти, брате і сестро, активно борися у своєму оточенні, особливо у час Великоднього Посту, з чотирма тяжкими гріхами, які диявол несе в Україну: пияцтвом, розпустою, релігійною і національною зрадою, погонею за багатством і славою.

А виправити цей стан може тільки свята Церква із Божими та церковними заповідями, святими Тайнами, зокрема святою Тайною Сповіді!

Почався благословенний час Великодньої святої Сповіді.

Ми сьогодні є свідками Божої доброти Ісуса, котрий не тільки чудесно оздоровив, а й висповідав, відпустив гріхи!

Хоча Ісус Христос і помер на хресті за наші гріхи, проте кожна людина мусить собі сама заслужити прощення покаянним життям (а засобами цього є Свята Сповідь, надприродний жаль за гріхи...). Ми образили гріхами самого Бога... Щойно в часі Сповіді перед нами постає безмежність Божого милосердя, прощення гріхів... Бо ж грішник — це в'язень своїх гріхів...

Добра свята Сповідь приносить безмежну радість і спокій людині.

Якось один священик провідав злочинця, засудженого на кару смерті й висповідав його. По сповіді він зізнався: „Я ніколи в житті не плакав, ані коли померла моя мати, ані коли зловила мене міліція, ані коли у суді прочитали мені смертний вирок. Тільки тепер плачу, коли думаю, що Господь такий милосердний, такий ласкавий, що Він все мені простив!“

Всі присутні, слухаючи ці слова, плакали!

Й нам усім простить Господь на гідній Святій Сповіді, до якої ми всі старанно готуємося!

За таку цю підготовку до релігійного життя дякує рідним дуже побожний Тарас Шевченко: „Раз добром зігріте серце ввік не прохолоне“. „Спасибі, дідусю, за науку, я її внукам передам!“. І передав „Кобзарем“ та врятував український народ від знищення ворогами, які й зараз зазіхають на нашу святу Католицьку Церкву і державність!

Покорися, брате і сестро, перед Богом у Святій Сповіді, бо покоряються навіть учені й провідники, бо навчає нас св. Тома Кемпійський: „Віри від тебе вимагаю, глибокого розуміння Божих таємниць і життя праведного, а не великого розуму”.

Розслабленого несло четверо до нашого Ісуса Христа, Спасителя, бо Він Правдивий Бог! І ти, брате й сестро, благай у своїх святих молитвах нашого Господа таких друзів-рятівників для виховання побожних християн для святої Церкви і мужніх громадян для Української держави, щоб жили без пияцтва, розпусти, релігійної та національної зради чи погоні за багатством і славою. А тоді й тобі, брате і сестро, скаже Христос після Великодньої святої Сповіді, як розслабленому у сьогоднішньому святому Євангелії: „Сину, доню, відпускаються тобі твої гріхи. Іди з миром. Але більше не гріши”.

Амінь.

Третя неділя Великоднього Посту

(Мр. 8, 34; 9, 1)

(Проповідь виголошена 22 березня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Коли хтось хоче йти за мною, хай зречеться себе самого, візьме на себе хрест свій і йде слідом за мною”.

Цими словами свята Церква звертається до нас у третю, хрестопоклінну, неділю святого Великоднього посту. Цим Христос і Його свята Католицька Церква, закликає нас мужньо нести свій хрест, відважно боротися за Божі закони, за святу Католицьку Церкву і рідний край!

А святий Тома Кемпійський у книзі „Наслідування Христа” вимагає від нас: „Будьте мужні в боротьбі цій. Не сплямім слави нашої злочином, утечею від хреста!”

Значить: через терпіння, хрест — до перемоги!

Кожна держава має свій герб, державний історичний знак. Наш український державний знак чи не найкращий у світі — на

синьому фоні золотий (жовтий) тризуб. Свята Христова Церква має свій герб — це святий Хрест, бо на святому Хресті відбулася найбільша подія в історії людства, сам наш Спаситель Ісус Христос, щоб перепросити Отця Небесного за гріхи світу, в жахливих муках умер на хресті.

Тому святим Хрестом завершені вежі, бані церков, хрести — на роздоріжжях, на стінах в оселях віруючих, на митрах владик. Святим Хрестом починаємо і закінчуємо молитви. Святий Хрест мусить буги на всіх Богослужіннях.

Тому диявол і його безбожні двоногі слуги нищили у нас святий Хрест, бо він нагадував їм, слугам диявольської держави, перемогу Ісуса Христа над пеклом, над смертю, над сатаною (тож і сатанинська держава мусила розлетітися).

Колись одному злодієві хрест на стіні будинку, на який він учинив напад, нагадав хрест у руках його вмираючої матері, якій він присягнув... а також він пригадав батькову нагороду з фронту — хрест героя. Згадав рідну хату, добрих батьків... Йому здавалося, що його батьки дивляться на нього, тому утік з чужої хати. А перед втечею злодій навіть упав навколішки і почав молитись та гірко плакати.

Так! Святий Хрест має нас спонукати до покути. Бо життя наше, це ніщо інше, як подорож до вічності, а святий Хрест — це дороговказ на шляху життя.

„Як злочинець дрижить перед важкою карою, так диявол тремтить перед святим Хрестом!” (Св. Іван Золотоустий).

Тому перед святим Хрестом ми повинні пробуджувати в собі щирий жаль за гріхи й каятись за нанесені Ісусові Христові зневаги!

Біля підніжжя святого Хреста одержуємо силу волі до поправи і надію, що гріхи нам будуть прощені!

Глядім на святий Хрест сьогодні й у покорі скажимо: „Отче, я згрішив (згрішила) перед небом і перед Тобою!”

Хрест Господній, це наче оазис у пустелі для нашого підкріплення, розрада в середині святого Великоднього Посту. Свята Церква показує святий Хрест, бо дивлячись на нього, згадуємо смерть Ісуса за нас на Хресті і мусимо собі сказати: „А ти, грішнику, ще й нарікаєш серед дрібних своїх терпінь, глянь, що Христос переніс за тебе?”

А Ісус Христос з Хреста нам говорить: „Дитино моя! Я в жахливих муках умер за тебе, тому не гріши більше!”

Хрест на твоїх грудях, навіть золотий, — це не додаток, не прикраса до модного одягу, а пам’ятка про те, що Ісус Христос за тебе вмер і від тебе вимагає боротьби за святість життя!

„Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним” (Ів. 3, 16).

Отже, святий Хрест — це знак Божої любові й милосердя.

Але мало цілувати святий Хрест Господній, замало перед ним бити поклони, треба ще за Христовим наказом жити. Бо інакше ми будемо подібні до тих, що тільки устами поважають Ісуса Христа, а серцем далекі від Нього!

Покаймося, щоб муки Ісуса Христа не були даремними, а були зброєю обнови нашої душі, душ усього світу, зокрема нашого українського народу!

В 1953-1957 роках в селі Горохолина на Івано-Франківщині директором школи працював Д. О. Мула, котрий на догоду комуністичній владі особисто (бо всі інші вчителі від цього відмовились) поліз на шпиль німецького костелу, в якому мали розмістити шкільний спортзал, знімати хрест. За кілька днів після того чоловікові відняло ноги, він став ходити на милицях, а пізніше на протезах. Після того випадку він вже ніколи не мав спокою в серці, завжди ходив у глибокій задумі. У такому стані через декілька років (тоді він працював директором середньої школи в м. Яремче), ідучи містом, він потрапив під автобус, який збив його на смерть!

Страшно попасти в руки Бога живого!

А ти, брате й сестро, коли робиш на собі знак святого Хреста, роби його уважно, згадуй часто нашого Спасителя, Його смерть на хресті за тебе, прости усім, ідучи до Великодньої святої Сповіді, бо і до тебе кличе сьогодні наш солодкий Ісус: „Коли хтось хоче йти за мною, хай зречеться себе самого, візьме на себе хрест свій і йде слідом за мною” — до повної перемоги над дияволом в Україні. І так буде!

Як св. цісареві Константинові Великому перед боєм з противником Максентієм явився святий Хрест із надписом на небі „Цим ти переможеш!” І тобі, брате й сестро, хрест буде допомогою у боротьбі зі спокусами, з дияволом!

І сьогодні в середині Великоднього посту свята Церква ставить нам перед очі святий Хрест, як той оазис у пустелі для втомленого мандрівника, щоб ми не нарікали у терпіннях і горі, бо ж наш Спаситель добровільно переносив незрівнянно важчі терпіння за всіх грішників.

Бо святий Хрест — це наша надія, бо святий Хрест — це наша насолода в терпіннях, бо святий Хрест — це наше спасіння у вічності!

Брате й сестро, і на твоїй могилі буде колись святий Хрест як знак, що тут спочиває воїн Ісуса, що з хрестом боровся за щасливу вічність.

„Хто любить Бога усім серцем своїм, той не боїться ні смерті, ні мук, ні суду, ні пекла” (св. Тома Кемпійський).

Пам’ятай, брате, сестро, що у час незадоволення, терпіння, переслідування ти найбільше подобатимешся Богові, якщо наслідуватимеш нашого Спасителя Ісуса Христа, котрий, незважаючи на зневаги, як людську заплату за Божу науку, за чуда, за Божу святість життя, незважаючи на те, що Його жахливо бичували, прибили до Хреста, не зійшов із Хреста, але витримав на ньому до кінця, щоб підтвердити свої слова: „Я пастир добрий! Пастир добрий душу свою кладе за вівці свої”.

Тому, наш солодкий Спасителю, Боже: „Хресту Твоєму поклоняємося, Владико, і святе Воскресіння Твоє славимо!”

Амінь!

Четверта неділя Великоднього Посту (Мр. 9, 17-31)

(Проповідь виголошена 29 березня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Цей рід нічим не можна вигнати, тільки молитвою та постом”, — так відповів Ісус Христос апостолам, які не могли прогнати німого духа з хлопця. А добрий батько, справжній батько, дуже переживав за здоров'я своєї дитини.

Значить: нам треба щиро молитися й розумно постити. Але до цього треба ще глибокої віри й любові до Бога.

А батько у нинішньому Святому Євангелії говорив до Ісуса: „А наш цей син нещасний, бо злий дух часто кидає його у вогонь і воду, щоб його погубити. Та, якщо можеш поможи нам, змило-сердися над нами...” Ісус сказав: „То все можливе, хто вірує, вір тому”. І вмить батько хлопчика викрикнув крізь сльози: „Вірю (Господи), поможи моєму невірству”.

Й оздоровив Христос німого!

Апостолам же, які не могли оздоровити хлопця, пояснив: „Цей рід нічим не можна вигнати, тільки молитвою та постом”.

У правдах віри ми визнаємо: „Ласка Божа людині для спасіння конче потрібна”. А цю ласку, цю допомогу Божу, треба виблагати молитвою та постом.

Підімо думками з нашим Спасителем і трьома апостолами Петром, Яковом та Іваном у Гетсиманський сад на Оливну гору, де Христос готувався до Хресної Дороги й смерті на хресті, і там закликав апостолів: „Чувайте і молитесь, щоб ви не впали у спокусу!”

„Молитва скелі ламає”, — говорить українське прислів'я. Але молитва побожна, свідома, уважна, постійна, бо кому Господь схоче допомогти, тому жодна злоба людська не перешкодить.

„Не зворушить вся хвала цілого світу того, хто всю свою надію поклав на Бога”, — пригадує нам св. Тома Кемпійський. А в іншому місці своєї книги „Наслідування Христа” він говорить: „Не зважай, брате, сестро, на те, хто за і хто проти тебе,

але про те дбай і так роби, щоб Господь був з тобою у всьому, що робиш”. Найбільші вчені світу були глибоко віруючі. До цього їх спонукала велич світу, краса природи, доцільність будови космосу. Учений Кепплер, котрий першим пізнав закони руху планет, своє відкриття вважав особливим натхненням Божим і наслідком своїх молитов, любові до Бога і щирої віри. Найкращі твори мистецтва, архітектурні пам'ятки, релігійний спів залишили нам віруючі митці й учені. Таким ученим Боже Провидіння допомагає.

Ньютон, великий фізик, щоденно йшов на молитву до університетської каплиці, а при згадці слова „Бог” знімав капелюха. І ви так робіть, коли вітаєтеся словом Божим, християнським привітом.

Німецький математик Гаусс — велетень у багатьох ділянках точних наук (астрономія, математика, фізика, геодезія, механіка, оптика) — був глибоко віруючий і практикуючий християнин.

Зоолог Фабре з захопленням говорив: „Я в Бога не тільки вірю, але й Його бачу. Без Бога — все темнота, без Нього нічого не розумію у природі”.

Шведський ботанік Ліпшей писав: „Мені вдалося відкрити сліди Бога у найменших творіннях; скільки ж тут могутності, яка мудрість, яка незбагненна досконалість”. Учений заповів синові релігійно-моральну книгу, яка починається словами: „Живи у невинності, бо Бог всюди присутній”.

Так думали й так жили великі вчені, які знали: хто хоче знищити віру в Бога, той готує союз із дияволом, той бореться за перемогу неправди, брехні, насильства (це сповнилося в колишній атеїстичній державі, яка залишила нам моральну й матеріальну руїну).

Найбільші композитори світу — Моцарт чи Бетховен — були щиро віруючими і практикуючими християнами. Вони досить часто сповідалися і причащалися. А наш Шевченко!

Король футболу бразилець Пеле, глибоко віруючий католик, не поїхав на запрошення у Москву, на свято 100-річчя футболу, заявивши: „В атеїстичну країну, де зневажають Бога, переслідують релігію, не поїду”. Відмова християнина!

Дорогі брати, сестри! Почався милий час Великодньої святої Сповіді. Вже приходять учителі зі своїми класами. Спасибі вам за гідну опіку над душами майбутніх громадян України! У вас глибока віра й любов до Бога! А яку силу дає глибока віра в Бога розкаже давній повчальний приклад.

У 1951 році в Сибіру в одному каторжному таборі перебували отці-василіяни — ігумен Іринеї Готра й ігумен Макарій, котрі й там надавали духовні послуги каторжанам, сповідаючи, причащаючи, вінчаючи їх. Їм допомагало 10 монахинь. Всі вони зазнавали жорстоких переслідувань і катувань від начальника табору, цькування собакми, але не лише не відреклись від батьківської католицької віри, але й продовжували в таборі голосити Слово Боже!

Ось на які вершини мужності підіймається людина, яка має глибоку віру в Бога, а до якого божевілля і дикості доходить „людина”, яка не пізнала Бога й бореться проти Божих законів.

А таких повчальних прикладів для наслідування під час панування безбожної держави в Україні — тисячі.

А ми, брати і сестри, повні віри у Божество Ісуса Христа й Боже походження Христової науки, відбуваючи старанно Великодню Сповідь у підготовці до свята Христового Воскресіння, заявляємо: „Ісусе, наш всемогутній Боже! Ти ж сказав пророчі слова у сьогоднішньому Євангелії: „Син Чоловічий буде виданий у руки людям, і вб'ють його, і, вбитий, по трьох днях, воскресне!”

Ісусе! Ми віримо, що Ти Пан Неба і Землі! Обіцяємо Тобі свято жити і разом із сьогоднішнім євангельським добрим батьком просимо: „Господи, допоможи нашому невірству!”

Як камінь, кинений у воду, більше не впливає на поверхню води, так і гріхи, немов кинені у глибіню, через щиру святу Сповідь зникають у святім Причастю, у цьому морі Христової крові. Через святу Сповідь здобуваємо любов Бога і всі права на Небо.

Свята Сповідь повертає до душі всі попередні заслуги. Як після тяжкої зими настає мила весна, що оживляє природу досі мертву, так свята Сповідь, немов воскрешає душу, дотепер мертву, вбиту гріхом.

Всі ми тут зібрані, мов подорожні на станції, маємо придбати квиток на поїзд у вічність. А вирушить поїзд у ту дорогу, коли наблизиться ваша смерть. Котрою дорогою ви вирішили їхати?! Бо ж одна дорога веде до Неба, а друга до пекла? Подивіться на свої квитки, прочитайте, що там написано. Вам скаже совість і підготовка до святої Великодньої Сповіді. Негайно виправте совість у святій Сповіді. Бо ж гріх — це недуга душі.

Перед святою Сповіддю попросіть ласки святого Духа молитвою „Царю Небесний, утішителю...”

Без цих скарбів, ліків навернення гине душа людини.

Як ще багато в нашій державі тих, які не чули про Божу любов, про безсмертність душі, про небо, про пекло! Без святої віри держава виховала злочинців, вона в цьому винна. Безбожні керівники не розуміють відповідальності за моральний стан народу у вільній Україні.

Тому й вирішальна роль сьогоднішніх виборів полягає у тому, чи віруючий, чи безбожник буде керувати країною і кого ми виховаємо!

Це лихо, цю масову злочинність, вбивства, пияцтво, крадіжки можуть усунути в Україні тільки Бог і церковні Заповіді, свята Католицька Церква, яку заснував сам Господь, Ісус Христос, який у сьогоднішній Євангелії сказав до нас: „Син Чоловічий буде виданий у руки людям, і вб'ють його, і, вбитий по трьох днях воскресне!”

Господи Боже! Допоможи нам, щоб і наша душа, силою наших щирих, уважних молитов і силою святої Великодньої Сповіді воскресла до святого життя і щасливої вічності у Небі.

Амінь.

П'ята неділя Великоднього Посту

(Мр. 10, 32-45)

(Проповідь виголошена 5 квітня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„...Бо й Син Чоловічий прийшов не на те, щоб йому служили, лише щоб служити й віддати своє життя як викуп за багатьох”, — так покірно відповів Ісус Христос апостолам, які мріяли про відзначення у Божому Царстві, але не було в них у цей момент покори — корони чеснот.

А вершиною покори було життя Ісуса Христа. Коли Христос-Спаситель творив чуда, то забороняв це розголошувати.

У покорі, брате, сестро, не гордися, не шукай тут друзів на землі. Їх не мав Христос, бо коли Христа мучили-розпинали, тільки мала горстка вірних була коло Нього!

У неволі, на засланні, Т. Шевченко молився: „Господи, друга щирого мені пошли”. Бо ж мало хто з давніх друзів побожного Шевченка листувався з ним, боявся бо втратити ласку в окупанта, втратити кар'єру в дикому московському царстві, у тюрмі народів.

Тому і ти, брате, сестро, уникай у покорі нещирих друзів, бо вони біля тебе тільки тоді, коли ти багатий, славний, а в горі, нещасті вони тебе покинуть...

„Де щастя упало, там приятелів мало!” — повчає нас українська мудрість.

Уникай у покорі непотрібних товариств. Стародавній філософ Сенека повчає нас: „Кожного разу, коли я був між людьми, я менше людиною повертався додому” (бо обмовляв, слухав обмову, витрачав марно час). А там і гнів на ближнього у гордості.

А ти не починай і не роби нічого у гніві! Безглуздий той, хто під час бурі сідає на корабель!

Горда людина, далека від покори, любить величатися знаннями, женеться за високим становищем, похвалами.

У гордості безліч партій, які поборюють одна одну різними способами, марнуючи кошти, не об'єдналися, а це використав об'єднаний ворог святої Церкви і держави.

Скільки державних грошей, часу, здоров'я змарновано. А скільки паперу. Можна б тисячі молитовників, підручників, несфальшованої історії України, „Кобзарів” надрукувати.

Може, це навчить наших керівників на майбутнє, що будувати державу без покори, солідарності неможливо.

Гордий та скупий ніколи спокою не мають.

Вбогий та покірний духом перебувають у великому спокої.

На Хресній Дорозі Ісус Христос тричі паде під хрестом. Ніхто з присутніх у гордості та зі страху не хоче допомогти Ісусові. Євреї зобов'язали Симона Киринейського нести важкий хрест. В подяку за це Ісус зробив його прихильником своєї віри, і він з рук апостолів приймає святе Хрещення.

Він збагнув, що Бог є найвищим щастям для того, хто понад усе й у всьому Його любить. І ми допоможим Ісусові нести хрест — борімося із гріхами!

Вершиною покори є момент смерті нашого Спасителя на хресті. У нечуваних болях, бо все тіло в ранах, вороги висміюють Ісуса, а Він у небесній покорі молиться за тих що його катували, розпинали: „Отче, відпусти їм, не знають бо (вони), що роблять” (Лк. 23, 34).

А розбійник, що висів по правиці й збагнув присутність Бога біля себе, пробудив досконалий надприродний жаль за гріхи й відбув святу Сповідь на хресті, сказавши: „Згадай про мене, Господи, коли прийдеш у своє царство”. Йому Христос відпускає гріхи й у небувалій покорі заявляє: „Направду, сьогодні будеш зі мною у раю”.

У боротьбі за чесноту покори нам завжди допоможуть щирі, покірні молитви.

Святий Тома Кемпійський нас навчає: „Справді кращий скромний (покірний) селянин, що ревно служить Богові, аніж пишний і гордий мудрець, що заглиблюється у рух небесних тіл, а про душу свою не дбає”.

Або, як ви вже колись чули іншу думку цього святого: „Наука добра, Самим Богом нам дана, але перевага буде завжди за чистим сумлінням”.

Виявом покори є свята Сповідь, у якій ми самі себе засуджуємо, перепрошуємо Бога-Господа. Це найкраща підготовка до Великодніх свят — невинним серцем, чистими устами зустріти воскреслого Христа.

Але це все слід поєднувати зі щирою молитвою, постом і милостинею, бо піст без милостині — це захланність. „Хто дає милостиню — житиме в достатку”, — говорить українське прислів'я.

Господь Бог прощає гріхи усім, хто щиро кається і твердо постановляє виправитися!

Апостолові Петрові, який тричі відрікся Ісуса, Марії Магдалині Він простив і Юді був би простив! „Друже! (Яка це вершина покори!) Поцілунком зраджуєш учителя“ (Юда кинув жидам 30 срібняків). Цими милими словами Христос розтопив серце зрадника Юди, затруєне злочином!

І нам усім прощає, бо ж на святій Тайній вечері у покорі помив ноги апостолам, щоб ми завжди пам'ятали, що до святої Тайни Євхаристії треба приступати з чистим серцем і в безмежній покорі, якої нас Сам Христос навчив.

„Віри від тебе вимагається і життя праведного, а не великого розуму і глибокого розуміння Божих таємниць (св. Тома Кемпійський „Наслідкування Христа“).

Тому замало цілувати святий Хрест, замало бити перед ним поклони, треба ще за його наказом жити. Бо інакше ми будемо подібні до тих, що тільки устами прославляють Ісуса Христа, а серце далеке від Нього!

Дивлячись на святий Хрест, брате, сестро, у покорі пам'ятай, що і на твоїй могилі буде колись святий хрест стояти, як знак, що тут спочиває воїн Ісуса, що зі святим хрестом боровся за щасливу вічність!

Наш Спаситель, Ісус Христос, сьогодні в покорі до нас промовляє словами святого Євангелія: „Оце йдемо в Єрусалим, і Син Чоловічий буде виданий первосвященникам та книжникам, і засудять його на смерть, і видадуть його поганам, і насміхатимуться з Нього, плюватимуть на нього, бичуватимуть його й уб'ють, він же по трьох днях воскресне“.

І ми, в покорі своїй заявляємо: Ісусе наш! Ти наша єдина дорога, правда і життя, бо Ти, наш вічний Боже, не на те прийшов, щоб Тобі служили, лише щоб служити і віддати своє життя (як викуп) за багатьох. Тому ми тобі обіцяємо боротьбу з гріхами й живемо вірою в нагороду у вічності.

Амінь.

Квітна неділя

(Ів. 12, 1-18)

(Проповідь виголошена 12 квітня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Осанна! Благословенний той, хто йде в ім'я Господнє, Цар Ізраїльський!”

Так, як ми чули сьогодні в Євангелії Квітної неділі, вигукував народ у Єрусалимі, вітаючи Месію, нашого Спасителя, який урочисто в'їжджав на осляті у святе місто.

Це був в'їзд у Єрусалим після воскресіння Лазаря, який вже 4 дні лежав у гробі, про що згадувала свята Церква вчора.

Чому так урочисто вітав народ Ісуса Христа? Стелив дорогу, якою проїздив Ісус Христос, гілками пальм, одягом і гукав: „Осанна”, це значить: „Вітай, подай спасіння”. Цим словом євреї урочисто вітали пророків і царів.

Бо народ бачив чуда, Божу велич і силу, чув з уст нашого Ісуса небесну святу Науку, але, коли прийде момент переслідування, страстей Христових... всі відцуруються, повтікають.

Така вірність у світі! Така мінлива є людина.

Світової слави художник Леонардо да Вінчі протягом 10 років створював свій шедевр — картину „Тайна Вечеря“. Для позування особи Ісуса Христа художник легко знайшов гідного кандидата, який відповідав вимогам митця. А кандидата для позування особи Юди він розшукував 10 років і врешті знайшов — ним виявився той самий чоловік, з котрого художник писав Ісуса. Але останні 10 років ця людина вела аморальне життя, змінилась не лише внутрішньо, духовно, але і зовнішньо, а тому цілком відповідала образу Юди, яким його уявив художник. Для нас це приклад того, як може низько впасти духовна людина.

Не шукай вірних друзів у світі, вірним тобі буде завжди тільки Господь Бог.

Ми дуже радіємо, що так масово народ приступав до святої Великодньої Сповіді і Святого Причастя, але не всі пам'ятають про подяку після цього, про подячні молитви впродовж не менше

як 15 хв у церкві! І ще одне лихо: частими є випадки, що не всі досконало підготувалися до святої Сповіді, не допрацювали батьки, школа, катехити.

Стоїмо на порозі Страсного Тижня! Згадаймо найважливіше: святу Тайну Вечерю, першу святу Службу Божу, зраду Юди, триразове відречення св. апостола Петра, поцілунок Юди, Хресну Дорогу. А на ній нам наука Ісуса: „Не плачте наді мною, а плачте над собою і своїми дітьми”, — всі повтікають, під хрестом з Матір'ю Божою залишиться мала горстка вірних!

Усе це знав Ісус Христос Божим духом, і тому, в'їжджаючи в Єрусалим, не радів з того торжества, сумним було обличчя Ісуса!

Знав злочинність світу, а найбільше тим журився, що не всі скористаються Його святою Наукою, Хресною жертвою.

Знав Христос, що за декілька днів рюзлучений натовп у Єрусалимі вимагатиме смерті Ісуса й кричатиме: „Розпни, розпни його!”

О, який зрадливий і невдячний світ!

Тому, брате, сестро:

1. Не відкривай перед кожним серця свого, але (тільки) з розумним, що має страх Божий, про потреби свої говори і тільки з такими друзи!

2. Не покладай великих надій на кволу людину, смертну, хоча б якою корисною і милою вона тобі була!

3. Не зважай на те, хто за, а хто проти тебе, але про те дбай і так роби, щоб Господь був із тобою у всьому, що чиниш!

4. „Поводься завжди лагідно, і всі любитимуть тебе” (св. Августин).

Сьогодні, після падіння безбожної держави, світ різко поділений на два табори. Один разом з нами, з усім віруючим українським народом, вітає Ісуса і Його святу Науку словами: „Осанна! Благословенний той, що йде в ім'я Господнє, Цар Ізраїльський, Цар світу!”

А другий з Юдою і кровожерним натовпом вигукує: „Не маємо Царя! Розпни, розпни його!” Вони ведуть гуляще, пияцьке, розпусне життя! Багато з них мріє про реставрацію, віднову пекельної безбожної держави. Так можуть мріяти слуги диявола і сучасні яничари, юдина порода.

По котрому боці станемо, брате, сестро?! Без сумніву, що ми завжди будемо біля Ісуса, Спасителя. Бо без Науки Ісуса Христа світ скотиться у моральне провалля.

Це ж уже було в пекельному царстві безбожників!

Тому полиньмо думкою в Єрусалим і щиро вітаймо Ісуса, який торжественно в'їжджає у святе місто.

За стародавнім українським звичаєм посвятімо сьогодні вербові гілки, галузки, лозу й постелімо їх Ісусові, який іде на Голгофу! Обіцяймо Ісусові, що будемо по його правіці. Несім гілки добрих діл, чистоти, щоб гідно готуватися до Страсного Тижня. Ідімо з Ісусом на Голгофу з добре вихованими у родині, школах, у Збройних силах України нашими дітьми.

Допоможім Ісусові нести на Голгофу важкий хрест, бо ж Ісус Христос падав під тягарем наших гріхів.

Любов'ю і вірністю святій Католицькій Церкві, Україні подякуймо Ісусові за хресну жертву на Голгофі і співаймо, тримаючи високо вербові гілки, з народом України: „Осанна! Вітай. Подай спасіння. Благословенний, хто йде в ім'я Господнє. Цар світу!”

Амінь.

Слово про Великодню П'ятницю

(Виголошене 21 квітня 1997 року
на обласному радіо)

Великодня П'ятниця, Страсна П'ятниця!..

Ці слова наповняють свідомість віруючої людини сумом, співчуттям до Христа-Спасителя, який добровільно пішов на муки — смерть, за велінням Отця Небесного, щоб нам забезпечити вічну щасливість у небі!

Але одночасно події Великодньої П'ятниці перед днем світлого Воскресіння Ісуса Христа повні драматичних, але дуже повчальних сцен.

А починається уся містерія Страсного Тижня у четвер святою Тайною Вечерею.

1. Увечері Христос-Спаситель відправив першу Службу Богу на землі, а апостоли там же запричащалися. Христос показав на цій святій Тайній Вечері вершини покори, бо сам Бог умиває ноги апостолам. Це символічне навчання, щоб ми приступили до Найсвятішої Тайни Євхаристії з невинним чистим серцем.

У нас трапляються випадки, коли дехто через релігійну неграмотність приступає до святого Причастя без святої Сповіді або вимагає причащати дітей дошкільного віку (це зневага, бо вони не розуміють, що приймають), або дехто, не знаючи, двічі на день причащається! Ці плоди незнання залишені нам від ганебних часів безбожної держави, яка бажала тримати людей у релігійній темноті.

2. „Один з вас зрадить мене...” Божим духом знав Христос думки людські: Юда змовився із жидівською старшиною... (Ось що робить бездушна погоня за грошима — багатством!). Ця манія поширюється зараз у нас, у вільній українській державі. Корупція, комерція, викупування у держави заводів, машин, вивіз особливо цінних товарів за кордон з України — це кари гідне розкрадання молоді української держави, яку ми отримали від Божого Провидіння як нагороду за мільйони героїв-мучеників. А кінець таких людей один, як і Юди.

3. У Гетсиманському саду на Оливній горі закликав Христос апостолів: „Чувайте і молитесь, щоб не впасти у спокусу”. Тричі підходив до них, та вони засинали...

4. А ще раніше св. Петро запевняв, що на хрест піде за Ісуса Христа... „Петре, Петре, ще півень тричі не запіє...” А на подвір'ї Пилата Петро згадав слова Ісуса, пішов і гірко плакав! „Камінь на камені не залишиться...” Сповниться 70 року це пророцтво Христа.

Псалом царя Давида — точний образ терпіння Ісуса Христа на Голгофі! Пророцтво, яке починається словами „Боже мій, Боже мій, чому ти мене покинув”, — це не слова розпуки, а пригадування Христом Старозавітного пророцтва.

6. На Матері Божій теж у ті хвилини сповнилися пророцтва. „Меч болю проб'є твоє серце” — так провістив Матері Божій праведний Симеон у Єрусалимській святині сорокового дня після Різдва Христового.

Погодилася Богородиця з Божою волею, бо усвідомлювала, що Ісус Христос виконує своєю жертвою Небесну місію спасіння людства.

„Це Мати твоя”, — сказав Христос, умираючи на хресті, до вірного, улюбленого апостола св. Івана. Він віддав святу Церкву і все людство в опіку Матері Божій.

Це була вершина материнської любові — бачити нечувані страждання, муки найсвятішого Сина й не протестувати.

7. Сповідь на хресті („Згадай мене, Ісусе, як прийдеш в Царство Твоє!”; „Направду, вже сьогодні будеш зі мною в раю!”). Христос висповідав розбійника, щоб і ми не впадали у розпуку в останню хвилину нашого життя. Але тільки одного: „щоб ми не відклали навернення на останню хвилину”. Це нагадує нам св. Августин).

Велике Боже милосердя, але не можна ним надуживати.

8. Під хрестом сотник римської сторожі Лонгин бачив дивні явища природи, добровільну смерть Ісуса, небесну його святість і сказав: „Направду це був Син Божий!”. Вояк не дав себе підкупити, став апостолом й умер мученицькою смертю.

Будьмо подібними до них, будьмо апостолами Христа, бо надто багато заблуканих зараз біля нас після падіння диявольської держави, у нашій вільній українській державі, яким ніхто не допоміг опам'ятатися. „І яке ти маєш право, череп'я недобите, тільки про своє спасіння дбати там, де гинуть мільйони?!, — запитує нас Іван Франко. Усі свідомі українці зараз мусять бути Христовими апостолами.

Чуємо по радіо і телебаченні про господарську підготовку до Великодніх свят, про великодні звичаї, обряди — добре! Але це другорядне! Основне: обнова душі святою Сповіддю, запевнення себе доказами, що Ісус Христос не тільки умирав, але на правду воскрес! Спільна дія молитви!

Отож подбаймо, щоб приготувати в часі Великого Посту і нашу душу до духовного воскресіння, щоб ми зустріли свято світлого Воскресіння Христового в „новому тілі і новому дусі“!

Борітеся — поборете, бо Христос переміг світ!

Амінь.

Воскресіння Господнє

(Проповідь виголошена на обласному радіо
17 квітня 1995 року)

Христос воскрес! Направду воскрес!

Дуже щиро вітаю вас, шановні й дорогі радіослухачі зі святом Воскресіння нашого Спасителя Ісуса Христа!

З усіх великих празників нашого церковного року найбільш давній, урочистий, радісний — це Світлий Празник Христового Воскресіння!

Христове Воскресіння дає нам незаперечний доказ Божества Ісуса. Христове Воскресіння — це фундамент нашої святої віри. Апостоли, проповідуючи Святе Євангеліє, часто посилалися на факт Христового Воскресіння, як на найбільший доказ правдивості науки Христа. „А коли Христос не воскрес, — каже св. Павло, — то марна наша проповідь, то марна і віра наша”.

Христове Воскресіння, врешті, це певна запурука нашого воскресіння до щасливого вічного життя.

Щоб ствердити факт Христового Воскресіння, правдивість цього чуда, треба, перш за все, дати відповіді на два запитання, а саме:

— чи Христос справді помер?

— чи дійсно воскрес, тобто повернувся до життя.

1. Христос дійсно помер, бо:

а) смерті його передували важкі муки, котрі природним шляхом мусили спричинити смерть;

б) що смерть дійсно наступила, підтверджують очевидці: воїн, котрий списом пробив бік Христа; сотник римської сторожі під хрестом на Голгофі, який це урядово ствердив; друзі Ісуса Христа, котрі занесли його тіло до гробу; врешті, Його вороги, котрі вимагали від Пилата сторожі, щоб випадково хто вночі не викрав Його тіло;

в) вода і кров, які потекли з пробитого списом боку Ісуса, є знаком певної смерті;

г) якщо б навіть іскра життя залишилася була в тілі нашого Спасителя, то пробиття списом, який вразив його серце, мусило б спричинити смерть;

д) євреї вдавалися до найсміливіших заходів, щоб заперечити Христове Воскресіння, але не мали навіть відваги сумніватися у правдивості Його смерті.

2. Христос-Господь справді після своєї смерті повернувся до життя. Його учні однозгідно стверджують:

а) що воскреслого Христа бачили часто впродовж сорока днів;

б) що з Ним розмовляли, їли, доторкалися до Нього. Це твердження не може спиратися на обман, бо ж Христос з'являвся після Свого воскресіння багатьом людям більш як 10 разів і майже всі очевидці — майбутні проповідники Божого Слова, Христової науки, свою кров пролили за істинність Христового Воскресіння;

в) Христос як Господь, своє воскресіння докладно передбачив. Тому-то запечатали Його гріб римською печаткою, і воїни його стерегли, щоб унеможливити будь-який обман. Проте, третього дня знайшли гріб порожнім, а тих, що його стерегли не покарали, але підкупом спонукали до того, щоб розголошували, що Христа вкрали апостоли тоді, коли сторожа спала. Вже цей факт доводить безпорадність великої єврейської Ради;

г) також св. Павло мав чудесне об'явлення Воскресіння Христа, в котрому так глибоко був переконаний, що з найбільш завзятого ворога християн став найревнішим апостолом, і в обороні цього переконання зазнав переслідувань і мученицької смерті.

Одне із багатьох пророцтв Ісуса — це провіщення свого Воскресіння. У Святому Письмі написано: „А коли ішов Ісус до Єрусалиму, взяв дванадцять учнів на самоту у дорозі і сказав їм: ось ми йдемо до Єрусалиму, і Син чоловічий буде виданий первосвященникам і книжникам, і засудять Його на смерть, і видадуть Його поганам на зневагу, бичування і розп'яття, і третього дня воскресне” (Мт. 20, 17-19).

Цю ж думку висловлював Христос не раз апостолам, а окремо після Свого Воскресіння двом учням, які йшли зажурені після розп'яття Ісуса, не знаючи про Його Воскресіння: „О, ви нерозумні і твердого серця, щоб повірити в усе, що говорили пророки. Чи ж не треба було, щоб Христос терпів і так увійшов до Своєї слави?.. І почав їм від Мойсея і з усіх пророків та пояснював їм, що сказано про Нього у цілому Письмі” (Лк. 24, 25-27).

А після Воскресіння з'являється Христос:

- 1) Марії Магдалині, яка плакала біля Христового гробу;
- 2) святим жінкам, які верталися від гробу;
- 3) верховному апостолові Петрові;
- 4) учням, які йшли до м. Емаус, як вже було сказано;
- 5) апостолам без св. апостола Томи (Христос з ними їв, довго з ними розмовляв, картав їх за слабку віру, уділив їм владу відпускати гріхи у святій Тайні Сповіді). Усе це трапилося в день Воскресіння;

6) шостий раз з'явився всім апостолам і тоді наказав невірному Томі діткнутися Своїх ран на руках, ногах і в боці, святий апостол Тома, бачачи воскреслого Христа, на радіощах вигукнув: „Господь мій і Бог мій!”;

7) сьомий раз явився п'ятьом апостолам і двом іншим учням, які ловили рибу в Генезаретському озері;

8) восьмий раз з'явився у більш урочистий спосіб на одній з гір Галілеї, де зібралось понад п'ятсот осіб;

9) дев'ятий раз явився апостолові Якову;

10) останній раз з'явився в Єрусалимі, сів до столу з апостолами, доручив їм чекати у святому місці зіслання Святого Духа. І врешті „...йдучи з ними до Витанії, піднявся на небо“ у присутності не менш як 120 учнів.

Святий апостол Павло у Посланні до Коринтян заявляє, що „ще живе (тоді, коли він це писав) багато людей, що на власні очі бачили воскреслого Христа”.

А чи не переконливим доказом Божого походження Христової святої Церкви і воскресіння Христа є безстрашність мучеників, які з усмішкою на устах і побожними піснями йшли на смерть за Воскреслого Христа. Тому кожна щиро думаюча людина, мусить сказати вслід за вченим світової слави Паскалем: „Я вірю свідкам, які дозволили себе мордувати!”

Своє Божество підтвердив наш Спаситель численними чудами і пророцтвами.

За однозгідним твердженням євангелістів, Христос-Господь довершив багато незвичайних діл: воду на весіллі у Кані Галілейській перемінив на вино; одним Своїм словом утихомирив розшалілі вітри й розбурхані хвилі вод Генезаретського озера; вмить на

очах у багатьох свідків-очевидців за Його словом зникали різні недуги (глухим повертав слух, сліпим зір); виганяв з людей злих духів; воскрешав померлих; а коли вмирав, то вся природа виявляла смуток. Ці дивні явища спонукали розбійника на Голгофі до щирого надприродного жалю за гріхи і Христос його розгрішив (відбулась сповідь на хресті). Сотник римської сторожі Лонгин, який знаходився біля хреста, бачачи, що сонце затьмарилося, земля затряслася, зрозумів, що Христос добровільно вмирає за людство й рішуче заявив: „Це справді був Син Божий”. Він став від тієї хвилини апостолом і помер мученицькою смертю за святу Христову Церкву.

Всі чуда Ісуса відбувалися при свідках, у присутності великої кількості людей. Апологет II ст. Квадратус у своїй апології в обороні св. Церкви подав римському цісареві Адріанові свідчення, в яких виразно вказує, що він особисто розмовляв з колишніми хворими, яких чудесно оздоровив Ісус Христос. Це підтверджують у своїх наукових творах і поганські вчені. Так, римський історик Тацит, поганин, у своєму творі „Аннали“ („Річніки” 45, 15), говорить про дивні діла Христа, каже, що назва „християни“ походить від Христа, якого за володіння Тіберія засудив на кару смерті намісник Понтій Пилат: „В Єрусалимі жила дивна особа, Ісус Христос, який творив дивні дії й чуда”. А в іншому місці твору написано, що „за намісника цісаря Понтія Пилата був розп'ятий на хресті”. Це підтверджує і відомий історик Йосиф Флавій, сучасник тих подій, у своєму славному творі „Єврейська старовина”.

Наука Ісуса Христа, Його святої Церкви, дуже строго науково обґрунтована, тому член Синедріону, найвищої єврейської Ради, Гамалііл, коли євреї почали переслідувати апостолів, заявив: „Якщо це діло (Христова наука) від людей — то воно розсиплеться, а якщо від Бога — не зможете його здолати”. І так сталося! Держави, царства розліталися, хто переслідував святу Христову Церкву безславно пішов у забуття, залишив ганебну згадку про себе в історії, а свята Церква під час переслідування лише скріплювалася й існуватиме до кінця світу, бо засновником її є сам Бог — Ісус Христос. Вона Божого, а не людського похо-

дження. Державам, які розлетілися, не допомагали численні армії, а наш Ісус Христос здобував серця мільйонів людей на нашій планеті впродовж двох тисячоліть без жодного воєн і „сили пекла святу Церкву не переможуть”.

Боже походження Христової Церкви підтверджують і численні пророцтва. Так патріарх Яків передбачив, що Месія (Христос) буде походити з покоління Юди і прийде на світ, заки ще те покоління матиме владу. Пророк Даниїл у вавилонській неволі вказав час і рік приходу Месії (за 600 років перед Христом), заявляючи точно, що від моменту дозволу відбудувати Єрусалим аж до прилюдного виступу Христа мине 69 тижнів-семиліток (483 роки), а в середині сімдесятої семилітки (в 33 роки) Месія (Христос) помре, і припиняться жертви Старого Завіту. Пророк Ісая за 300 років перед Христом передбачив, що Месія народиться від Діви. Пророк Міхей за 600 років перед Христом вказав на Вифлеєм, як на місце народження Спасителя. Пророк Малахія передбачив, що Месія матиме попередника (тим попередником був св. Іван Хреститель). Пророк Єремія віщував убивство дітей у Вифлеємі. Пророк Ісая говорив, що Месія утікати до Єгипту, а пророк Осія — що повернеться звідтіля. Той же пророк Ісая передбачив, що Месія буде чудотворцем: „Бог сам прийде спасти нас. Тоді відкриються очі сліпих і вуха глухих... і відкритий буде язик німого”.

Пророк Давид за 1000 років перед Христом у 22 псалмі детально описав картину мук і смерті Ісуса на Голгофі. Найбільше подробиць подав пророк Ісая, якого ми вже згадували, тому його звать „Євангелистом Старого Завіту”. Він описав терпіння Ісуса, а пророк Захарія за 500 років до Христа подав твердження, що Юда продасть Господа Ісуса: „І відважили заплату за мене тридцять срібняків”. Пророк Давид у 40 і 19 псалмах також сказав, що один із Його учнів зрадить його. Ісая пророкував, що Месія буде похований у гробі багатого, а також, що Його гріб буде славний.

Сам Ісус Христос Божим духом вказав у подробицях про ряд майбутніх подій. На святій Тайній Вечері, на якій Сам Спаситель відправив першу у світі Службу Божу, сказав про зраду Юди

словами: „Один з вас зрадить мене”. Апостолу Петрові, який клявся Ісуса, що не дозволить Його мучити і що піде за Ісусом на смерть, Христос сказав: „Петре, Петре, ще півень не запіє, ти тричі мене відречешся”. А коли апостоли захоплювалися красою міста Єрусалима, Христос сказав: „Камінь на камені не залишиться”. І так сталося. У 70 році римський цісар Тит повністю зруйнував місто, зокрема Єрусалимську святиню — до фундаменту. І ще багато пророцтв і чудес доказують, що Христос — це наш Бог і Його свята Церква Божого походження і „сили пекла її не переможуть”.

Апостоли, які були перелякані під час терпінь Ісуса Христа, після Його Воскресіння безстрашно проповідували науку Воскреслого Христа і майже всі підтвердили свою віру у воскресіння Спасителя.

Славний історик, професор університету Август Горрер, колишній атеїст, що втратив був віру, зайнявся вивченням початків християнства. Серед тієї праці, піднявши всі можливі історичні матеріали, архівні дані, дійшов до висновку, що жодна історична подія, яку хто-небудь колись досліджував, не є так докладно доведена як воскресіння Христа. Результатом його наукових досліджень було те, що він став віруючим християнином, членом Вселенської Церкви.

Член французького директоріату Лепо, під час Французької революції придумав штучну „релігію” філантропії (любові людей) замість християнської релігії, але нікого не міг до неї залучити. Пішов до тодішнього славного єпископа Талейрона і пожалівся на свій неуспіх. Єпископ влучно йому відповів: „Зовсім не дивуюся, що не маєте успіху від своєї штучної „релігії”. Хочете мати успіх, ідіть робіть чуда, оздоровляйте хворих, воскрешайте мертвих, а тоді дайте себе розп’ясти на хресті, поховати, а третього дня воскресніть. Тоді, без сумніву, знайдете багато тих, хто повірить у вашу науку”. Засоромлений безбожник відійшов.

Під час жорстокого переслідування християн (в I ст.) поганський суддя запитав св. мученицю Маргариту про її релігійні переконання. Вона дала відповідь: „Я християнка”. Тоді суддя сказав: „О, як це нерозумно, молитися до людини як до Бога, і то до такої людини, яка померла на дереві ганьби!” Св. Марга-

рита відповіла: „А чому ти говориш тільки про розп'яття, а не про Воскресіння Христа. Його терпіння і смерть доказують повністю, що Він, Христос, людина, але Його Воскресіння доводить, що Він — Бог!”

І ми, дорогі браття і сестри, скріплені нашою розмовою, обдумали разом стільки переконливих доказів того, що Ісус Христос воскрес, бо був Богом, визнаємо Його святу Науку, тож мусимо строго контролювати своє життя, особливо молодь, наше майбутнє, котру так ганебно безбожна держава затроювала атеїстичною брехнею.

За хресну жертву Ісуса за нас і Його Воскресіння для нас ми зобов'язані подякувати боротьбою за святе життя, щоб після відходу від нас раз і назавжди безбожників, антинауковців кожна українська хата стала храмом Божим!

Милюємося чарівною українською мережаною великодньою писанкою, бо ж немає жоден народ у світі такої краси, як наш український народ: чи не найкраща українська вишивка, чи не найкращі у світі народні пісні, танці, великодня наша писанка? Тому й композитор П. І. Чайковський, українського походження, як і письменник Микола Гоголь чи славетний композитор Дмитро Бортнянський, сказав: „Я знав людей-геніїв, але я знаю народ-геній! Це — українці!” О, як мило це цитувати, як приємно про це чути!

Тож ти, брате, сестро, скріплений цим твердженням, освячений Воскресінням Ісуса Христа, почни повну перебудову свого життя. Будь і ти окрасою українського народу в поведінці, в навчанні, у праці. Україна, після довголітньої неволі, дуже потребує побожних, святих, мужніх оборонців Христової святої Церкви і нашої мільйонами мучеників-героїв здобутої врешті державності. Утверди її чесним життям і працею.

Та пам'ятай, українська душе: Великодні свята не призначені для модного, оновленого одягу, для багатого столу, для бенкетування, обмов, горілчаного настрою, без якого можна й обійтися вже у вільній Україні, але для щирих молитов, побожної пісні, для скріплення з допомогою доброї книжки чи проповіді своїх релігійних переконань, що Христос справді для нашого спасіння став Богочоловіком, проголосив Свою святу Науку, заснував свя

ту Церкву для всіх народів світу, запровадив у ній святі Тайни і для нас воскрес.

А чи ти відбув (відбула) великодню святу Сповідь? А чи ти перепросив, перепросила усіх, кого образив, скривдив. А чи під час Великодніх свят ділишся з убогими, сиротами, каліками?

Ось так треба святкувати Великодні свята!

А чи немає у тебе бажання нечесно збагатитися, як деякі негідні комерсанти (та цим грішать і ті, що пнуться до державної влади).

Нехай і наші душі воскреснуть до боротьби за святе життя. Так нас просить і зобов'язує Спаситель, Який для нашого спасіння пішов на муки, на хресну смерть і славно для нас воскрес! Так нас просить рідний край.

А батьки мусять бути добрим прикладом для наших дітей з нагоди Великодніх свят.

Бажаємо всім вам, дорогі радіослухачі, щасливо, розумно й побожно провести свято Христового Воскресіння.

Допоможи нам Ісусе!

Христос воскрес!

Направду воскрес!

СВІТЛИЙ ВІВТОРОК

(Лк. 24, 12-35)

(Проповідь виголошена 12 квітня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

Вітаю вас, дорогі мої брати і сестри, із „празником празників”, з „торжеством торжеств”, святами світлого Христового Воскресіння!

Вже понад 1000 років лунає у нас в Україні цей могутній і радісний клич, що „Христос Воскрес!”

Строго наукових доказів того, що наш Спаситель, Ісус Христос, справді воскрес, дуже багато.

Один з них — у сьогоднішній святій Євангелії, яка розказує про двох учнів Ісуса, Луку і Клеопа, які розчаровані, зажурені йдуть з Єрусалиму до Емаусу.

Ім пояснив, почавши від Мойсея та від усіх пророків, Ісус те, що в усьому Письмі стосувалося Його (Лк 24).

Почало смеркати, Ісус Христос хотів відійти, а учні сказали: „Залишися з нами, бо вже вечоріє...” Відправив Службу Божу, і при ламанні хліба учні впізнали Його. Повернулися в Єрусалим до апостолів і розказали їм, що були з Ісусом, Який воскрес.

Ісус Христос понад 10 разів являвся після Воскресіння своїм апостолам і учням, перебував з ними, навчав, установив святе Таїнство Сповіді.

Святий апостол Павло у Посланні до Коринтян заявляє, що живе ще (тоді, коли це говорив) багато людей, котрі на власні очі бачили воскреслого Христа.

А славний оборонець святої Католицької Церкви Квадратус у своїй апології до безбожного цісаря Адріяна писав, що ще живуть люди, яких Христос чудесно оздоровив.

Воскресіння Христове — це фундамент нашої святої віри. Тому святий апостол Павло нас повчає: „Якщо б Христос не воскрес, то марна наша проповідь, марна наша віра”.

Славний професор, історик Август Горрігер, колись безбожник, вирішив дослідити правдивість Христового Воскресіння. Підняв твори письменників I-II століття (Тацита, Плінія, Йосифа Флавія), наукові праці, археологічні матеріали.

Висновок його був однозначний: „Жодна історична подія не є так чітко доказана, як Воскресіння Ісуса Христа”.

Як результат — він став щиро віруючим християнином, а пізніше католиком.

Славний єврейський історик Йосиф Флавій у своєму творі „Старожитності” (XVIII розділ, абзац 33, параграф 3) пише: „Приблизно в цей час жив Ісус, мудра людина, якщо справедливо Його (тільки) людиною назвати, бо Він творив чуда. Пилат засудив його до страти, а ті, хто любили Його, не відмовилися від Нього, бо Він з'явився їм живий на третій день, згідно з передбаченнями пророків”.

Сотні держав розлетілися за час існування людства, їхні вожді, особливо безбожні, забуті, знеславлені, а Христос без жодного воїна завойовує мільйони людей і нас запевняє, що „сили пекла її (святу Церкву) не переможуть”.

12 неосвічених рибалок з-над Гепезаретського озера здобули цивілізований світ для воскреслого Христа.

Наш український народ упродовж своєї 1000-літньої християнської історії доказав вірність воскреслому Ісусові й підтвердив її тисячами мучеників. Наша мати Україна рятувала Захід від диких азійських племен хозарів, печенігів, половців, монголів, татар, турків та інших непрошених „визволителів”, які ламали свої мечі в Україні, західні ж держави завдяки християнській Україні могли спокійно розвивати свою культуру, мистецтво, цивілізацію.

Свою любов до воскреслого Ісуса Христа виявив наш народ і в чудових писанках, бо ж яйце — це і символ народженого нового життя.

Весь світ вражає краса українських писанок, великодніх пісень, Богослужінь. Немає у світі нічого певнішого від того, що Ісус Христос воскрес із мертвих. Немає більшої правди, що й ми воскреснем.

Але, брате, сестро, якщо хочеш, щоб колись наше воскресіння було подібне до Христового Воскресіння, то наше життя мусить бути подібне до життя Христа-Спасителя.

Бо ж святі апостоли здобули світ для воскреслого Христа не так чудами чи проповідями, як святим життям за наукою воскреслого Ісуса. Це найбільше переконувало і наvertало поган.

І ми бережімо святість нашої душі, очищеної святою Великодньою Сповіддю, щоб наш Ангел Хоронитель міг сказати, як ангел промовив мироносицям біля гробу Христа: „Чому шукаєте живого між мертвими, Він воскрес!”

Колись римський суддя-поганин запитав св. мученицю Маргариту про її релігійні переконання. Вона дала відповідь: „Я християнка”. На це він сказав: „О, як це нерозумно, молитися до людини як до Бога, і то до такої людини, яка померла на дереві ганьби!” Св. Маргарита відповіла: „А чому ти говориш тільки про розп'яття, а не про Воскресіння Христа. Його терпіння і смерть доказують повністю, що Він, Христос, людина, але Його Воскресіння доводить, що Він Бог!”

Тому нехай ніколи не замовкає у тобі, брате, сестро, туга за вдосконаленням у чеснотах, ти ж не раз бачив прекрасні прикла-

ди побожних, мужніх людей, котрі жили за настановами книги св. Томи Кемпійського „Наслідування Христа”.

На жаль, і в нас в Україні є ще багато задурених, заляканих, релігійно й політично темних, які вибирають до Уряду України ворогів. Ще темно в Україні. І ми просім Ісуса, як учні в сьогоднішньому Євангелії (Лука і Клеопа), що йшли зажурені з Єрусалиму до Емаусу: „Господи Боже! Залишся з нами в Україні, бо в нас ще темно, вечоріє”. Так багато ворогів зневажають нашу святу Католицьку Церкву, чигають на нашу державність!..

О, як багато задурених, понівечених душ залишила нам безбожна держава!

„Там кожний Юда був „героєм” більшовицької системи“, — як писав професор В. Полек у газеті „Нова Зоря”).

Зажуреним апостолам Луці й Клеопі Ісус Христос пояснив усе, що в Святому Письмі писали про Нього пророки, і цим виявив ще раз Своє милосердя їм і нам разом з ними, а також залишив нам науку про діла милосердя.

Які ж вони?

1. *Грішника повернути.*
2. *Невіжу (того, хто не знає) навчити.*
3. *У сумніві порадити.*
4. *Сумного потішити.*
5. *Кривду терпляче зносити.*
6. *Образу з серця прогнати.*
7. *За живих і померлих молитися.*

1. *Грішника повернути*

Скільки сьогодні в Україні є різних сект, фальшивих релігійних згромаджень, збаламучених брехливою наукою. А Христос заснував тільки одну святу Соборну (тобто Католицьку) апостольську Церкву! Ми є її членами! Завзяття в боротьбі з брехнею зараз нам особливо потрібне!

Чим нам їх повернути? Нашим святим життям! Апостоли на-вертали не стільки чудами і проповідями, скільки святим життям. Про них говорили: „Гляньте, як вони любляться! Видно, що їхня наука дійсно свята!”.

2. *Невіжу (того, хто не знає) навчити*

Навчати слід доказами, а не сварками, суперечками, образами. „Кожен думай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю їх мусиш дати одвіт“, — закликає нас український Мойсей — Іван Франко.

3. *У сумніві порадити*

Для цього слід глибоко вивчати науку святої Католицької Церкви й історію рідного краю!

Луї Пастер писав: „Наукові досліді привели мене до того, що я вірю беззастережно в науку святої Католицької Церкви!”

Ампер, який знав напам'ять книгу св. Томи Кемпійського „Наслідування Христа” сказав: „Великий і незбагнений Бог, а наші знання про Нього є нічим у порівнянні з Його величчю”.

А історія рідного краю! Що дала Україна світові? 1037 р. Ярослав Мудрий на полях Білгорода розбив великі полки печенігів. Побудував мур перед Європою, спорудив Святу Софію, врятував християнську Європу.

А 1683 р. в обороні Відня українські козацькі війська розбили, прогнали мусульманську армію (250 тис.) і врятували християнську Європу від турецького іга.

Це треба знати, цим гордитися, у такій любові до рідної історії виховати молодь, не скиглити тільки на могилах, а звеличувати і великих вождів України, і перемоги. Нас не тільки били, але й ми перемагали в ім'я Бога і України.

4. *Сумного потішити*

Так зробив у сьогоднішньому святому Євангелії Ісус Христос — потішив апостолів у дорозі до Емаусу.

Ісус Христос сказав: „Що ви зробили одному з моїх найменших, те ви мені зробили”.

5. *Кривду терпляче зносити*

Світ зрадливий. Тебе знають, поважають, поки ти знаний, здоровий. На святій Тайній Вечері Ісус Христос сказав: „По тому пізнають, що ви мої учні, коли любов буде між вами”. А любов вимагає кривду терпляче зносити. Тому наш Спаситель прощав найбільших грішників (розбійника, розпусників), але під умовою, коли вони щиро каюлися і твердо постановляли виправитися.

6. *Образу з серця прощати*

У Господній молитві говориться: „Прости нам довги наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим”. Якщо ти прийшов у Церкву й пригадав собі, що твій брат щось має проти тебе, залиш усе та піди найперше, перепроси ти його, а потім приходи до церкви, бо так вчив нас Спаситель.

На святій Сповіді кожен зобов'язаний образу простити: гніваешся — перепросися, вкрав — поверни, обмовив — відклич.

Навіть римський цісар Цезар не читав від кого адресовані йому образливі листи, щоб не пам'ятати, хто його образив і не мститися! А як у таких випадках ти чиниш, брате, сестро?

7. *За живих і померлих молитися*

Мати св. Августина 17 років молилася за навернення сина! Її молитва була вислухана. Тому й ми повинні ревно молитися за живих і померлих, бо особливо на похороні потрібні не плітки чи обмови померлого, а молитва за його душу. Він не може вже себе захистити.

Дорогі брати і сестри, сьогодні учні Ісуса, Лука і Клеона просили Його в дорозі: „Залишся з нами, бо вже вечоріє”. І ми просімо воскреслого Христа Бога: „Господи Боже! Залишся з нами в Україні, бо у нас ще вечоріє. Страх душевної темноти, баламутства, численні перевертні релігійної і національної правди, обманливі секти. Дай нам ту радість апостолів, коли вони побачили воскреслого Ісуса Христа. Ти наша віра, надія і любов, бо Ти, наш Ісусе, правдивий Бог, бо Ти на правду воскрес!

Амінь.

Томина Неділя

(Ів. 20, 19-31)

(Проповідь виголошена 4 квітня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Господь мій і Бог мій!”, — говорить апостол Тома в сьогоднішньому Євангелії до Ісуса Христа. І каже йому Ісус Христос: „Ти побачив мене, то й повірив. Щасливі ті, які не бачивши, повірили”.

І ми віримо, бо ж сам Спаситель довів своє Божество чудами й незліченними пророцтвами, які точно сповнилися на Ньому.

Ми віримо, бо ми вірні діти єдиної правдивої святої Католицької Церкви, яку заснував Сам Христос.

А по чому її пізнати? Правдива свята Христова Церква, як ми щоденно говоримо-молимося у Символі Віри, мусить бути одна, свята, соборна (католицька-всесвітня) й апостольська.

Розгляньмо ці ознаки Христової Церкви.

1. *Одна*. Передаючи владу керування святою Католицькою Церквою апостолові Петру Ісус Христос сказав: „Ти, Петро, скеля, на цій скелі я збудую мою Церкву (не церкві)!”

Одна свята Церква, одна наука, одні Святі Тайни, одна канонічна Служба Божа, один пастир, один намісник Ісуса Христа, Папа Римський — для всіх народів світу. Це підтвердив Ісус Христос: „І буде одне стадо й один пастир”.

Ті, котрі відпали, розбилися на різні секти, що задурюють народ. Брати участь у зборах таких сект, приймати і читати їхню літературу, давати приміщення — тяжкий гріх.

Автор фальшивих віровизнань Мартін Лютер, який започаткував протестантизм і нелад, згіршення, у розпуці під кінець життя говорив: „Ніколи не покидають мене думки про одну Церкву Христа, волів би я, щоб ніколи не був починав тої ересі”. Коли його незаконна жінка, колишня монахиня Катерина Бора, дивлячись з вікна готелю вказала йому ввечері на красу неба, він у розпуці (бо його мучили докори сумління за зраду правд св. Церкви), сказав, важко зітхаючи: „Так, Катерино, небо прекрасне, але воно вже не для нас”. Нещасний, він відчував утрату раю-неба і помер у тому ж самому готелі у жахливій розпуці, у муках душі. Жахлива смерть через розпуку, якщо життя безсоромне, зрадливе!

Це варто знати усім членам сект, які так завзято баламутять зараз наш народ. Чому їх всіх реєструють? Це ж не демократія, це анархія, релігійний нелад.

Св. Августин попереджав: „У речах необхідна єдність, у сумнівах свобода, у всьому — любов!”

А ця єдність тільки у святій Католицькій Церкві!

2. *Свята*. Свята Католицька Церква виховує святих, їх мільйони. Серед них мільйони мучеників, ісповідників. А українські

мученики впродовж століть жили і вмирали вірні гаслові: „Впади, а не зрадь!” Боже, таких мужніх юнаків допоможи нам виховати, бо святість іде в парі з мужністю!

„А ми, які щоденно приймаємо небесний дар для наших душ — Святе Причастя, повинні мати чисті руки й уста наші, як і непорочне серце, бо ми часто приймаємо Ісуса у Святому Причасті”, — попереджає нас святий Тома Кемпійський.

Будьмо „світлом світу”, „сіллю землі”, безстрашними апостолами Святої Христової Церкви. Де хмільна, горілчана гостина, де брудні обмови — там не місце католика!

3. *Вселенська* (католицька, соборна) для всіх народів світу. Сказав Ісус Христос: „Ідіть, навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і св. Духа”. Це сказав Христос дві тисячі років тому, а секти виникли недавно, заснували їх горді, збаламучені світські люди, а не Бог.

А нам зараз так потрібна єдність, коли вороги наші готують нам горе, неволю! Їхня безбожна мета: „Діли і пануй!” Нащо стільки партій, чому у злагоді разом не скріплювати одну святу Католицьку Церкву і державність?! Не вміємо і не бажаємо будувати державу, але і тут — робота ворогів.

4. *Апостольська*. Св. апостол Павло у багатьох листах говорить, що свята Церква збудована на основі, фундаменті апостолів. Всі Папи беруть свій початок від апостолів, які творять безперервний ланцюг до сьогодні. Цієї єдності і зв'язку з апостолами не має жодна інша релігійна спільнота, тим більше секти.

Упродовж усієї історії святої Церкви основні питання її життя вирішував Апостольський Престіл.

За цю правдиву Церкву безстрашно вмирали мільйони святих мучеників, закатованих ворогами Христа, зокрема, комуністами! Господи, збережи нас від диявольського комунізму! Він довів до того, що наше суспільство продовжує у вільній державі посилено деградувати і наближається до вкрай небезпечного стану — жахливо поширюється пияцтво, люди масово палять, особливо молодь, діти, дівчата (!), розповсюджується наркоманія, СНІД. Чи не наближається кінець людства?

Яка нам користь від складної техніки, атомних станцій, космічних кораблів, комп'ютерів, магнітофонів, коли душі людей затро-

сні брехнею, безбожним життям, передчасно гинуть, ослаблюють національну силу?! Жахливі досі нечувані злочинства, вбивства стали масовими в нашому суспільстві!

Які ми щасливі, що ми — діти однієї правдивої святої Католицької Церкви, заснованої самим Ісусом Христом!

Але ми віримо в перемогу правди під проводом святої Католицької Церкви, бо вона „одна, свята, соборна й апостольська”.

Зі святим апостолом Томою сьогодні погляньмо на святі рани воскреслого нашого Спасителя, завдані Йому за гріхи світу, і закликаймо від щирого серця з апостолом Томою: „Господь мій і Бог мій!”

Амінь.

Неділя Мирносиць

(Мр. 15, 43; 16, 8)

(Проповідь виголошена 3 травня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в Івано-Франківську)

Рано-вранці першого дня тижня прийшли жінки-мироносиці до гробу, як сходило сонце, та й говорили між собою: „Хто нам відкотить камінь від входу до гробу?” (Мр. 16, 2-3).

Це слова сьогоднішнього святого Євангелія Неділі Мирносиць.

Ми подивляємо і захоплюємося відвагою жінок-мироносиць, бо ж увесь народ був проти Ісуса Христа. Його налякані учні повтікали. Небо нагородило мужню любов мирносиць до Бога — вони першими побачили відвалений камінь, Христос Воскрес!

О, сьогодні нам в Україні „во время люте” (як говорив наш геній Т. Шевченко) так потрібні побожні, скромні, безстрашні жінки, матері.

Після Неділі Мирносиць, у другу неділю травня, Україна святкуватиме День Матері!

Дивно і боляче, що в українській державі відзначають ще, правда несвідомі люди, день жінки — 8 Березня. Це свято було

потрібне комусь, а не нам, бо що в ньому святого побачила Клара Цеткін, коли в Копенгагені в 1910 році встановила його. Ми ж святкуємо справжнє свято матері в другу неділю травня, бо мати: душа мужа і старанна вихователька дітей — громадян України.

Колись сказав Папа Пій X: „Дайте мені добрих сповідників, і я світ „врятую“. А ми у час відродження нашої святої Католицької Церкви і державності скажімо: „Дайте нам справжніх матерів, які виховують побожних свідомих дітей, майбутніх наших громадян. Не тих, що думають тільки про модний, пишний одяг і багаті гостини в час економічної кризи, а раді народити й виховати дітей. На жаль в Україні сьогодні є масовими розлучення звінчаних!

Великий римський філософ Сенека говорить: „Коли жінки ходять у безсоромному одязі, а чоловіки зневажають Боже ім'я (а ми додамо: жахливо процвітають пияцтво і аборти) — це початок кінця“.

Тому сьогодні, в неділю Мироносиць погляньмо на справжніх жінок, яких треба наслідувати.

Наприклад дружина намісника Юдеї Пилата Олександра сказала своєму чоловікові: „Не роби нічого цьому Праведникові. Я сьогодні багато витерпіла у сні через Нього!“ Вона застерігає чоловіка. Він засуджує Ісуса Христа, а вона стоїть на сторожі моральності в родині!

Свята Вероніка не боялась натовпу, який вів Ісуса на Голгофу. Ісус несе хрест, вона втирає втомлене, закривавлене обличчя Спасителя. І як нагорода — відбиток обличчя Ісуса на хустині.

А згадаймо Матір Божу, Її мечем болю пробите серце, юрба реве, насміхається з Ісуса. Ісус умирає, Мати мужньо стоїть і терпить з Ісусом під хрестом.

Сонце затемнилося, земля затряслася, люди тікали, Мати Божа стояла і підтримувала Спасителя, бо знала, що тут відбувається найбільша подія в історії людства: Ісус Христос умирає на хресті за гріхи світу!

А як багато повчальних прикладів в історії нашого народу!

Свята княгиня Ольга, перша наша християнка, підготувала свого внука святого Володимира Великого до Хрещення України 988 року.

Княгиня Ярославна, дружина князя Ігоря, який потрапив у неволю до половців, безмежно вірила в силу молитви і святими молитвами виблагала звільнення з неволі мужа (1187 р. „Слово о полку Ігоревім“).

А Анна Ярославна, дочка Ярослава Мудрого — королева Франції, з України привезла Євангеліє, котре до сьогодні зберігається у Парижі в національному музеї. На ньому присягали французькі королі.

А Ольга Басараб — незламна патріотка, яка в тюрмі була скатована (померла 13/14.II.1924 р), мужньо до останньої хвилини молилася за святу Церкву й українську державу.

Та хіба ж їх перелічиш!

Чи є у світі інший народ, щоб так дорого заплатив за волю святої Церкви і держави!

Хто їх виховав на мужнє служіння святей Церкві й народові? Українські матері-мироносиці!

Тож приєднаймося до весняної краси природи, до співу пташок і запам'ятаймо гомін великодніх дзвонів, щоб упродовж місяця травня звеличувати Матір Божу, нашу Небесну Заступницю.

Приєднаймося до мироносиць для жертвовної апостольської праці для Христа у святей Церкві, бо кожен з нас може не тільки свято жити, але спричинитися до поширення Христової науки, бо ж брехливі секти так завзято поширюють неправду.

А Ісус Христос своєю Божою силою відвалить напевне від нас камінь труднощів.

Бо жіноча готовність до дальших терпінь доводить, наскільки вони вдосконалилися у чеснотах, у святості.

Під час переслідування Католицької Церкви в Англії, за короля Генріха VIII, один шотландський католицький єпископ таємно відвідуючи вірних, заблукав у лісі. Настала ніч, він побачив маленьке світло, пішов у тому напрямі, дійшов до хати, де перебували стривожені жінка і дочка, бо вмираючий чоловік потребував сповіді. Єпископ думав, дивлячись на нього: „Не діжде ранку“. „А ви католик? — запитав його чоловік, — я завжди просив Пресвяту Богородицю про ласку від першого святого Причастя до сьогодні, щоб я не помер без святої Сповіді!“

Єпископ, заплакавши, сказав: „Мати Божа вас вислухала. Перед вами католицький єпископ“. Умираючий зі сльозами на очах дякував Матері Божій, що його вислухала, висповідався, запричастився і, поєднаний з Євхаристійним Ісусом, віддав душу Господу Богові.

Так Мати Божа опікується вмираючими.

А ти, брате, сестро, плекай щирю любов і довір'я до Матері Божої, Непорочно зчатої, проси у Неї не багатства, не слави, не краси, а святого життя і відваги, такої сміливості, яку мали мирносиці, що першими відвідали Господній Гріб і привітали воскресіння Христа. А скільки серед нашого народу недбалих у релігійному житті, та „горе людині, народові, державі, що нищить 10 заповідей Божих!“ Горе тим, хто не живе в любові до Бога і ближнього!

Ісус Христос у Святому Письмі навчає: „Немає більшої любові, ніж у того, хто душу свою кладе за друзів своїх“.

Буде у родинах строге релігійне виховання — зникнуть з часом вбивства, крадежі, зради!

Святий митрополит А. Шептицький дякує у своїх молитвах матері Софії за строге релігійне виховання вдома і за те, що його, малого, віддала в опіку Матері Божій.

Таких великих, гідних матерів ми сьогодні у Неділю Мироносиць і у день свята української Матері, яке наближається, звеличуємо, їм дякуємо, за них молимося!

Українські матері! Ви вирішуєте долю, майбутнє нашої святої Церкви і держави! Звістіть про Христа Воскреслого задуреним, заляканим комуною, яка вже на смітнику історії! Дайте святім Церкві й Україні святих, мужніх християн і громадян, щоб ваш дім був храмом Божим, а Господь вас нагородить, як своїх Мироносиць! З вами буде воскреслий Христос і тут на землі й у вічності. З усіма побожними українськими матерями — Мати Божа й Ісусове благословення!

Допоможи нам і рятуй нас, наша Пресвята Богородице!

Амінь.

Неділя Розслабленого

(Ів. 5, 1-15)

(Проповідь виголошена 8 березня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в Івано-Франківську)

„Оце ти видужав, — тож не гріши більше, щоб щось гірше тобі не сталося“ (Ів. 5, 14), — так мовив Ісус Христос до розслабленого, якого оздоровив.

Дорогі у Христі! Після Томиної Неділі, або так званої Провідної Неділі, в яку святий апостол Тома побачив воскреслого Ісуса і на радощах заявив: „Господь мій і Бог мій“; після Неділі Мироносиць, які вчили нас відважно визнавати святу віру (бо ж нас навчає св. Кипріян: „Не є християнином той, хто боїться вмерти за правду“, свята Церква хоче сьогодні ще раз підтвердити Божество Ісуса Христа, бо Він сказав розслабленому (спаралізованому): „Устань, візьми ложе твоє і ходи“ („Встань, бери своє ліжко та йди додому“).

А він 38 років лежав спаралізований і не було кому опустити його в цілющу воду „Овечої купелі“. Це був ставок, що його наказав зробити ще цар Соломон. Довкола того ставу знаходилося п'ять присінок (притворів), а в них лежало чимало хворих, сліпих, калік. Це символ 5 умов святої сповіді, яку ви відбули як Великодню святу Сповідь перед святом Господнього Воскресіння.

Між недужими був чоловік, що, як ми вже чули, 38 років лежав тяжкохворий, розслаблений, спаралізований.

На нього звернув увагу Ісус Христос, бо це була не так недуга тіла, як душі — гріхи йому докучали. Це була недуга за гріхи!

Він не нарікав, а терпляче чекав, бо розумів, що „...серед терпіння дуже нарікати, це ознака боягузтва“, як повчає нас святий Тома Кемпійський.

Христос бачив його щирий жаль за гріхи і щире бажання виправитися, змінити своє життя, тому каже: „Вставай, бери своє ліжко та йди додому“. А тим часом Ісус Христос заховався серед натовпу людей, бо не бажав, щоб народ хвалив його за чудо.

Це наука для нас від Ісуса Христа: не хвалися своїми добрими ділами, це бо Господь тобі допоміг. Як я вам часто говорю: „Що доброго у тебе — це Божий дар, а що зле — це твоє, поспішися виправляти!”

І ще одну науку черпаємо зі слів сьогоднішнього святого Євангелія: розслаблений пішов після чудесного одужання до святого храму Божого подякувати Богові. Там його знайшов Христос і ще раз нагадав: „Оце ти видужав, тож не гріши більше, щоб щось гірше тобі не сталося”.

І ми відбули святу Великодню Сповідь, тож бережімо у святості нашу совість, душу. Бо ж готовність до подальшої боротьби, терпіння, доводить, наскільки ми поступили у чеснотах, досконалості.

Колись у лікарні в столиці Чехії Празі важкохворого генерала незвичайно старанно доглядала удень і вночі одна благородна монахиня. Вона зовсім забувала про свій відпочинок. Це зворушило серце вмираючого хворого, бо ж монахиня була йому чужа, і він сердечно сказав (на жаль, він мав слабку християнську віру, був непрактикуючим християнином, як це часто трапляється зараз в Україні): „Сестро, — каже, — чим можу нагородити Вас за Ваш жертвний труд?” — „Якщо хочете мені принести найбільшу радість і нагороду, прошу Вас, благаю, полюбіть святу Христову віру; прошу Вас гаряче — прийміть Святі Тайни, бо Ваше життя у небезпеці!”

Зворушений благородним ділом і влучними словами монахині, генерал, роззброєний, переконаний, просить негайно запросити священика, щоб прийняти перед смертю Найсвятіші Тайни.

Успіх апостольської праці ревної монахині повчає нас у цей тривожний час, коли лжепророки і фальшиві вчителі, сектанти сіють брехню, а також закликає пам'ятати слова св. Ансельма: „Виривати душі в диявола й передавати Богові — це наш святий обов'язок!”

Це пам'ятали завжди і мусять пам'ятати справжні Матері України, яких вітаємо у Свято матері сьогодні, у другу неділю травня!

Завдання української Матері — завзято виховувати в українських родинах дуже побожних і мужніх членів святої Церкви і громадян молодій державі, бо ж історичні наші вороги планово

нищать цвіт українського етносу, народу України. У розпуці великий журналіст у газеті „Галичина” благає долю: „Може, досить жажливих убивств в Україні! Дай нам, Боже, розуму, мужності, єдності!”

Напередодні вибуху на Чорнобильській атомній станції академік Легасов попереджав безбожний злочинний червоний уряд про смертельну небезпеку, а йому відповіли правителі з півночі „Не сейте панику!” І стався небувалий в історії людства вибух, що його наслідки й зараз відчуваємо. Сумління академіка, який передбачив катастрофу, не витримав, наклав на себе руки!

А ми у день Свята матері в Україні запитуємо: „А де ж матері тих колишніх і сьогоднішніх злочинців?”

Але на щастя, у нас в Україні ще так багато жертвних матерів, що думають не лише про вигоди для своїх дітей, а й про їхні душі, гідне життя, щоб не було в Україні розслаблених, спаралізованих тілом і душею.

За прикладом Ісуса шукаймо хворих душею, спаралізованих, яких зараз ще так багато в Україні, а ще є й такі духовно бідні, які хотіли б відновити червоне пекельне царство безбожників.

Не критикуй грішника, безбожника чи національно відсталого за його спиною, це ж обмова, а май мужність висловити свою думку про людину їй в обличчя, виправляй ближнього. Не нарікай, а виправляй!

А особливо через молитви за душі в чистилищі.

„Коли наші розмови не виправлять іншого, тоді за нього треба терпіти”, — навчає нас св. Тома Кемпійський в книзі „Наслідкування Христа”. Бо ж „серед терпіння” нарікати — це ознака боягузтва. Серед бурі виявляється сила дерева, а в терпіннях — чеснота і праведність людини.

17 травня ми святкуватимемо пам'ять святої Моніки. Вона не впадала в розпуку, коли її син, майбутній найбільший учений святої Католицької Церкви, грішно жив у секті, а протягом 17 років день і ніч ревно молилася за його навернення. А коли почув він у м. Медіолані (Мілані) після свого навернення чудові, переконливі проповіді св. єпископа Амвросія, пригадав слова своєї побожної матері, яка, вмираючи на його руках, сказала:

„Сину мій, безмежно радію, що ти пізнав і полюбив святу Католицьку Церкву, але після моєї смерті я бажаю не величавого похорону чи красивого пам'ятника на моїй могилі, а коли станеш священником — згадуй мене на службі Божій у своїх молитвах!”

Цей же навернений молитвами матері св. Августин сказав: „Помпезність на похороні є більше втіхою для живих, ніж допомогою для померлих”.

А святий Іван Золотоустий говорив: „Померлим допомагають не сльозами, а молитвою та милосердям”.

А св. Павло фон Моль говорив: „У чистилищі недовго перебувають ті, що на землі до смерті були віддані Богові”. А про одну жінку він говорив: „Вона мало була у чистилищі за чудове виховання своїх дітей”.

Брати, сестри. Наслідуймо їх!

Скоро наступлять три місяці канікул для ваших школярів. Вплив школи буде менший! Подбайте про розумні заняття для дітей і контроль за ними! Сьогодні навіть діти курять, п'ють! Та ще й дівчата! А святій Католицькій Церкві та Україні фізичних і духовних калік не треба! Ми за них відповідаємо.

Рекордне число було людей, зокрема дітей, учнів і студентів цього року на святій Великодній Сповіді! Але чи всі! Ні. Ще залишилося багато „розслаблених“ в Україні, сектантів, наркоманів, навіть сатаністів, на яких повинна бути спрямована наша апостольська праця! Сьогодні питає Христос духовно розслаблених: „Хочеш бути здоровим?” — „Так, Господи! Благослови нашу працю над розслабленими, спаралізованими душею на славу Всемогутнього Бога, святої Католицької Церкви і рідного краю!” — скажемо ми.

Всемогутній Боже! Ми віримо у перемогу Христових і наших національних державних ідей, які закріплюються працею справжніх українських матерів, бо ти Христос, правдивий Бог, що воскрес!

Амінь.

Неділя Самарянки

(Ів. 4, 5-42)

(Проповідь виголошена 25 травня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Той же, що нап'ється води, якої я дам йому — не матиме спраги повіки”.

Ці слова сказав Ісус Христос самарянці при криниці Якова. Що ж було причиною, що самарянка і мешканці м. Сихар так швидко повірили в Ісуса Христа? Бо Христос відкрив самарянці її таємні гріхи, як доказ, що Ісус Христос всезнаючий, Якому відомі найпотаємніші не тільки діла людей, а й їхні гадки. Це повинно нас відвертати від гріха, а спонукати звертати до Бога всі свої думки.

Христос у короткій розмові з грішною самарянкою розкрив усі гріхи її розпусного життя. А вона відчула великий жаль за них і зараз же повернулася, повіривши в Бога-Спасителя Ісуса Христа.

Мати, свята Церква щорічно у Неділю Самарянки пригадує нам цю подію, бо хоче дати нам зрозуміти, який жадливий гріх нечистоти, розпусти, який немов черв'як точить душу і тіло легкодушої людини. А цей гріх зараз вже у вільній українській державі так дуже поширений і руйнує наше майбутнє.

Тому ми сьогодні задумуємося над тим, який це:

1) тяжкий гріх нечистоти, розпусти; 2) як Господь Бог карає нечистоту; і 3) як зберегтися від гріха нечистоти.

Вже сама назва цього гріха: „нечистота”, — відштовхуюча. Цей гріх поганить душу людини, робить її нечистою. Він убиває душу, а до тіла стягає різні недуги й доводить до великих злочинів.

Святий Августин говорив: „Через гріх нечистоти людина бруднить образ Божий, що у ній, та ображає Бога”.

Статева розбещеність, подружня невірність людства довели до жадливих гріхів і наслідків, яких дотепер світ не знав; от хоча б СНІД, наркоманія, нечувані венеричні та інфекційні недуги!

Це стається тому, що потоптана подружня вірність, бо люди не розуміють значення присяги на святому Євангелії і святому Хресті під час Тайни Подружжя!

Ось вам приклади подружньої вірності і пам'яті про досмертну присягу, бо розлученим батькам діти-сироти не простять! Колись одна вмираюча мати залишила на пам'ять свій та покійного батька шлюбні персні, на яких на внутрішній стороні були надписи: „Нині і на віки вічні!“ Ці персні постійно пригадували дочці про святість і нерозривність її подружжя.

Господь Бог дуже терпеливий, але до часу!

Як Господь Бог гидиться гріхом нечистоти і тяжко карає за нього вже на цьому світі, нехай підтвердить нам доля міст Содому і Гоморри, в яких панувала розпуста і які були знищені сірчаним вогнем. Залишки цих міст на дні Мертвого моря пригадують нам про їхню долю. У Мертвому морі немає нічого живого, так і розпуста вбиває життя, як гниль псує яблука. Таким гнилим є кожний розпусник, наповнений гниллю нечистоти.

Часто до розпусти доводить людину пияцтво, яке затьмарює розум, ослаблює волю.

Це все дії диявола і його пекельних помічників, котрі напосіли на наш народ і нашу державність!

Висить Дамоклів меч над людством, а може, наближається кінець світу?! Та ще й у час великої економічної кризи так небувало процвітає пияцтво!

Розпусники і пияки можуть виправитися тільки великою боротьбою. „Часом (завжди) треба з мужністю застосовувати примус над собою проти тілесних пожадань і поборювати їх“, — повчає нас св. Тома Кемпійський.

„Лиш боротись — значить жить“, — каже Іван Франко.

Моральних калік свята Католицька Церква й держава Україна не потребують.

Засобами освячення в цій боротьбі є: свята молитва, свята Сповідь, святе Причастя.

У Святому Письмі Христос-Спаситель засуджує навіть грішне споглядання на людину протилежної статі, бо вже тоді ти згрішив у своєму серці!

Не треба зважати на те, що хоче тіло, а намагатися, щоб воно підлягало духові!

От вам приклад справжньої подружньої вірності, котра перевіряється в нещасті!

Англійський король Леопольд II в одній із битв під час хрестового походу за звільнення Гробу Господнього був поранений отруєною стрілою. Щоб урятувати його життя, слід було висмокчати з рани яд. На цей небезпечний крок згодилась лише його дружина Елеонора, котра супроводжувала його в поході. Господь винагородив цю вірну й жертвну жінку — вона та її чоловік залишилися живими.

Жінко, мамо, знай: найкращий у світі чоловік твій, якого ти собі вибрала і якому присягала на святому Хресті!

Чоловіче, мужу, найкраща жінка у світі — твоя, яку ти собі вибрав і якій присягав до гробу!

Так! Тільки подружня вірність і любов в українській католицькій сім'ї виховає і забезпечить побожних, мужніх, свідомих майбутніх членів святої Католицької Церкви і держави!

До цього нас зобов'язує Сам всезнаючий Бог і рідний край!

Щоб запобігти гріхові нечистоти, як і кожному гріхові, ми повинні в хвилини спокуси звертати наші думки в молитві до Бога, до наймилішого нашому серцю образочка, ікони і це допоможе нам втриматись перед спокусою, перемогти її.

Саме так акробат на линві, роблячи вправи, завжди дивиться вгору, в одну точку, а коли б відвернув свій погляд від цієї точки, йдучи по линві, — то впав би!

Між нашою коліскою і домовиною висить така линва, по якій людина має пройти, щоб щасливо дістатися до неба, — це дорога нашого життя! А пройде, коли погляд її буде звернений до Господа Бога.

Тому псалмоспівець, пророк Давид говорив: „Очі мої звернені до Господа“.

На кораблі капітан увесь час поглядає на компас. А ми — на Божі закони, бо всім, усюди і завжди керує Боже Провидіння. І про це будемо сьогодні говорити.

Жартуючи, звертається до нас св. Августин: „Хочеш грішити? Добре! Знайди собі таке місце, де немає Бога, і роби, що хочеш!” Але ж такого місця немає, всюди Боже Провидіння, тому стережися гріха!

А людина, як страус у пустелі: коли мисливець-ворог йому загрожує, він ховає свою голову в пісок і думає, що вже зберіг себе, а мисливець його не побачить.

Від Господа і Його святого Провидіння не втечеш!

Тому пригадаймо собі перші дві правди віри із шести катехизмових правд:

1. Є один Бог, який все створив і всім керує (всюди, завжди).
2. Бог, справедливий суддя, за добре нагороджує, а за зле карає! Від Божого Провидіння не втечеш!

Якось одна молода дівчина, заручена зі своїм нареченим, мала їхати до нього зі своєю тіткою, в якій вона мешкала, для полагдження справ із підготовки весілля. Але тітка несподівано захворіла. Дівчина ревно почала молитись за її одужання, а наступного дня — дня, коли вона з тіткою мала би їхати до нареченого, на молитві до св. Антонія раптом опановує її злість, гнів і розпука, й вона в запалі люто повертає образ святого до стіни. Через день вона читає в газеті, що той поїзд, яким вона мала їхати минулого дня, зійшов з рейок. Дівчина зрозуміла, що через хворобу тітки Боже Провидіння її охоронило від нещастя, й вона почала гаряче перепрошувати св. Антонія за зневагу.

„Май добре сумління і Господь добре тебе захистить!” „Бо кому Бог зволить допомогти, нічия злоба тому не зашкодить”, — запевняє св. Тома Кемпійський у книзі „Наслідування Христа”.

Господь з'явився Мойсееві у вогненному кущі й на його запитання: „Хто Ти?”, — відповів Господь: „Ягве!” (що в перекладі означає „Я той, що є!”). І цей кущ є символом „неопалимої купини”, яка горить, але не згоряє, і нагадує нам Матір Божу, котра стала матір'ю, а не втратила чудесного дівицтва! Саме це ми і звеличуємо щоденно у місяці травні у молебні до Матері Божої!

Бог вічний і всезнаючий! Тож пам'ятай про це й воно вбереже тебе від гріха, бо Бог є всюди, все завжди знає і бачить. Це тебе

спонукатиме до боротьби за святе життя, зробить тебе безстрашним перед дияволом, перед спокусами!

Колись одна мама забрала свого сина з монастиря, де він був щасливий, силоміць привезла його додому з надією, що син зробить велику кар'єру. Вдома на нього вже чекало веселе товариство, і ці веселощі тривали всі наступні дні. Аж ось одного дня під час прогулянки човном по озері хлопець випав з човна і втопився... А як ми часто противимося Божій Волі, Божому Провидінню.

„Господні дороги — не наші дороги”. „Залиш марне марним людям, сам же пильнуй те, що велів тобі Господь” („Наслідування Христа”).

У Зарваниці за участю наших Преосвящених Владик регулярно відбуваються урочисті акти передання українського народу під опіку Матері Божій. А опіка Матері Божої у цей тривожний для святої Католицької Церкви і держави України час так нам потрібна!

Ці посвяти є повторенням акту славного князя Ярослава Мудрого 1037 р., коли він розбив українськими військами на полях Білгорода біля Києва дикі полки азіатських печенігів і в подяку за це побудував Софійський Собор і віддав під покров України Матері Божій — Оранті. І Вона, Пречиста, допомогла нам витримати у боротьбі з ордами впродовж століть! І витримаємо, й переможемо за велінням Божого Провидіння.

А ми разом із самарянами, які пізнали всезнаючого Ісуса скажімо: „Ми самі чули і знаємо, що Він — на правду Спаситель світу” і тому ми сьогодні всі обіцяємо боротися за святе життя”, бо Господь Бог і Його Провидіння всюдисуще!”

Амінь.

Неділя Сліпонародженого

(Ів. 9, 1-38)

(Проповідь виголошена 8 березня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

Ісус Христос промовив до оздоровленого сліпонародженого: „Віриш у Чоловічого Сина?“ — А той відповів: „А хто він, Господи, щоб я вірував у нього?“ Ісус же сказав йому: „Ти бачив його; він — той, хто говорить з тобою“. — Тоді той сказав: „Вірю, Господи“, — і поклонився Йому.

Так закінчилася зустріч Ісуса Христа зі сліпонародженим, якому наш Спаситель дав зір — вчинив чудо, доказ Свого Божества.

Від Великодніх свят, Воскресіння Господнього (якому віддаємо честь і востаннє в цьому році у середу перед святом Вознесіння Господнього заспіваємо воскресну пісню), свята Церква дає нам багато доказів, що Ісус Христос — це Бог, і наука святої Католицької Церкви — Божого походження. (Апостол Тома поклонився воскреслому Ісусові, мироносиці переконалися, що Ісус Христос воскрес, Спаситель розслабленого оздоровив, самарянці розказав грішні таємниці її життя, а сьогодні повернув зір сліпонародженому).

Але після чуда проявилася людська злоба: чудо на очах! Ні! Прискіпуються грішники! Не вірять, а говорять, чому в суботу оздоровляв, замість славити Бога!

Батько ж свідчить і сам оздоровлений твердить. Ні! Злоба людська і заздрість беруть гору в безбожників!

Та ж земний виступ Ісуса Христа, Його активне життя зробили більше для духовного відродження і вдосконалення цивілізації, як усі системи філософів, як учення моралістів.

І хоча свята Церква завжди мала ворогів, проте ніколи їх не боялася, бо зі святою Церквою можна воювати, але перемогти її не можна, бо її заснував Сам Бог, Ісус Христос!

А хто її переслідував — ганебно гинув або розкаювався. Це були сліпонароджені або несвідомі, задурені вороги святої Като-

лицької Церкви й України, які закривали очі на Божі святі закони й вірність рідному краю!

Це ті, що за намовою, вказівкою, чи юдиними срібняками окупантів руйнували у диявольській державі святі церкви (або замінювали їх атеїстичними музеями), нищили хрести, палили святі книги, переслідували найкращих, найсвідоміших католиків і борців за державність. І зазнавали вони Божої кари.

Яке ж це божевілля, що є ще сліпонароджені, які мріють про віднову тих пекельних порядків. Але цього вже ніколи не станеться в Україні!

Це ті, що їхні предки відступили від єдиної святої Католицької й Апостольської Церкви, які нам завжди накидали силою і брехнею цю фальшиву науку. Та ж у нас в Україні ще далеко до офіційного, державного прийняття Християнства (988 р.) вже 874 р. був у м. Перемишлі центр першої в Україні католицької єпархії, яку заснували св. апостоли Кирило і Методій, апостоли-слов'яни, день яких сьогодні вшановує свята Церква. Так! Тільки сліпонароджені можуть це заперечувати. Зокрема, самим дияволом через сліпонароджених придумані секти, які розділяють Україну! Це не демократія, а релігійна анархія.

Філософ Арістотель на смертному ложі в розпуці сказав: „У сумнівах прожив я свій вік, зі страхом умираю, куди йду — не знаю. Та причино всіх причин (Господи), змилосярдіє наді мною!“ Така розпука і розчарування опановують перед смертю кожного, хто у релігійних питаннях блудив, хоча у світських науках був велетнем!

Бо ж „немає більшого нещастя, як оманливе щастя грішників“ (св. Августин).

Горе сліпому. Це не дальтонік, який плутає кольори і не бачить кордонів країн на політичній карті. Ні! Він нічого не бачить!

Лікарі стверджують, що жоден хворий так не тішиться з оздоровлення як сліпий, коли йому зняти більмо з очей й він прозріє.

А в тебе, брате, сестро, здорові очі, яка це радість, щастя. А чи ти вдячний Богові за це?!

А як ти використовуєш цей дар зору? Чи завжди на славу Бога, рідного краю, спасіння своєї душі?.. А телебачення, а читання аморальних книжок, ворожих за змістом Божій науці, чи які перекручують, фальшують історію України.

Найбільша трагедія сьогоднішньої людини — це втрата правильного знання про Бога.

Яка користь від вершин науки й техніки сьогодні, коли впала моральність, коли люди вбогі на чесноти, коли поширюються жахливі недуги, коли частішають злочини, зради, аборти, розлучення.

Але, на жаль, не всі розумно використовують дар зору. Одні з заздністю дивляться на чуже добро, інші з грішною насолодою споглядають брудні листівки, картини, на брудні телепередачі, котрі у цивілізованих країнах заборонені. На жаль, у нас всю цю гидоту транслюють! Хто буде відповідати за душі, зіпсуті цим брудом?!

А безсоромний одяг жінок, які ходять вулицями, як на пляжі.

Та ж Ісус Христос у Святому Письмі засуджує навіть грішне споглядання з насолодою на особу протилежної статі, бо це гріх, скоєний у серці! Жінка може бажати подобатися одягом тільки своєму чоловікові!

В одній італійській родині було троє діточок; в сім'ї панували згода й любов. Жінка була співачкою. Несподівано родину спіткало горе: чоловік утратив зір, бо омертвіла рогівка його очей. Лікарі радили трансплантацію здорової рогівки з живого ока. Друзі не були готові на таку жертву. А жінка заявила: „Це мій обов'язок — дати своєму чоловікові одне око, щоб ми удвох дивилися двома очима на Божий світ, на небо, на рідних! Ніхто цього за мене не зробить“. Ось вам, дорогі браття і сестри, взірець подружньої любові, вірності християн, які не були духовно сліпонародженими!

Загальний моральний упадок світу наводить на думку, що, може, це сповняються слова філософа Сенеки, який сказав: „Якщо жінки ходять у безсоромному одязі, а чоловіки зневажають Боже ім'я — це початок кінця!“

А від того бере початок грішне життя: пияцтво, розпуста. А Україні та її святій Церкві фізичних і моральних (духовних) калік, сліпонароджених духовно не потрібно.

Очі, зір потрібні для здорової освіти, для пізнання Божої Правди і святих книг! Нехай молитовник, катехизм (Божа наука), книги з історії рідного краю ніколи не зникають з наших рук та очей!

Брате, сестро! Пізнай зором красу і велич Божої природи, бо краса космосу-всесвіту — це книга, з якої читаємо про Божу мудрість!

Сліпонароджені всі ті, що поширюють фальшиву, баламутну науку сект! Сліпонароджені, релігійно і національно неграмотні ті, що бажають відновити пекельне царство червоного диявола в Україні! Але цього вже ніколи не станеться!

Всюди, всім, завжди на світі керує Всемогутній Бог. Тому „той, хто піддається мудрим зарядженням Божого Провидіння, має вже небо на землі“, — пригадує нам св. Тома Кемпійський.

Так нам підказує наша совість. А від неї не втечеш. Це ганебні нащадки кровожерного ката України царя Петра I, який, як змальовує наш геній Шевченко, сидить на коні й ласим оком сліпонародженого окупанта заглядає за край світу, чи нема країни, щоб загарбати і з собою взяти в домовину.

Де кілька років тому в італійському місті Базано один швець у приступі гніву ножем убив свого племінника. Переляканий убивця вночі закопав труп хлопця, якого поліція безуспішно розшукувала багато днів, а сам виїхав до Америки, щоб забути про трагедію. Однак через два роки докорів сумління він повертається до Італії і сам зголошується в суд, на якому заявляє: „Неправда, що в Америці я прожив безкарно — два роки мене не переставало мучити сумління через вчинене мною вбивство, тінь цієї дитини катувала мене, мені здавалося, що з моїх рук капає кров. І полегшення моїй душі принесла лише Свята Сповідь. Тому я зміг стати перед судом і готовий відповісти за свій учинок!“

Так урятувався завдяки совісті від вічної загибелі ще один „сліпонароджений“!

І ми рятуймо, навчаймо сліпонароджених, релігійно і національно неграмотних, та йдімо до Святої Сповіді, як сліпонароджений пішов до Силоамської купелі, а нашому Ісусові Христові

заявімо сьогодні мужньо: „Вірую, Господи” і поклонімся вічному Богові.

Рішуче славив сліпонароджений Ісуса-Бога за очевидне чудо!

Як цей сліпонароджений, якому Ісус Христос казав піти і вмитися у Силоамській купелі, так і ти, брате, сестро, часто вмивай свою душу у святій Сповіді, бо нас навчає сьогодні святий Тома Кемпійський словами своєї книги „Наслідування Христа”: „Не зважай на те, хто за, а хто проти тебе, але про те дбай і так роби, щоб Господь Бог був із тобою у всьому, що робиш. Май добре сумління і Господь добре тебе захистить. Бо кому Бог хоче допомогти, тому нічия злоба не зашкодить!”

І ми рятуймо сліпонароджені душі в Україні і разом із сьогоднішнім євангельським сліпонародженим закличмо: „Вірую, Господи у Тебе” і поклонімся вічному Богові.

Амінь.

Вознесіння Господа нашого Ісуса Христа

(Лк. 24, 36-53)

(Проповідь виголошена 28 червня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Вознесися на небеса, Боже, і по всій землі слава Твоя”.

Ці слова виголошуємо сьогодні — у свято Вознесіння нашого Спасителя, який сорокового дня після Свого славного воскресіння пішов на Оливну гору й на очах усіх апостолів вознісся (піднявся) в небо, де перебуває у славі.

Вознісся на небо, щоб послати нам утішителя, святого Духа Правди, бо сказав до апостолів: „Перебувайте у місгї, аж поки не одягнетесь силою з висоти”.

Христос-Спаситель проголосив на землі людям Божу науку, Святе Євангеліє — добру новину, доповнив Старий Заповіт, заснував святу Католицьку Церкву, залишив у ній 7 Святих Тайн, вознісся на небо, щоб бути для нас Царем слави і, як вже було

сказано, послати нам Святого Духа, який дає нам сім своїх дарів: мудрість, мужність, раду, знання, побожність, боязнь Бога.

Вони дають віруючим небесну мудрість, вчать любити Бога, мужньо голосити Христове Євангеліє і радо терпіти й умирати за Христа Бога.

Цього вчить нас сьогодні Ісус Христос, Який вказує нам на небо, щоб не захоплюватися земною славою і багатством.

Про це пам'ятали наші українські святі й герої.

Згадаймо слова святої Служби Божої. Священик нас закликає: „Вгору піднесім серця”. Бо зараз буде найсвятіша хвилина Служби Божої. Сам Христос-Бог завітав до нас на престолі. Думками піднесімось до неба, забудьмо про все земне!

Нас запевняє св. Тома Кемпійський: „Не зворушить вся слава цілого світу того, хто всю свою надію поклав на Бога”.

Саме так жив останній кошовий Запорізької Січі Петро Калнишевський на Соловецьких островах 25 років у камері-одиночці без світла й виходу, щурі відгризли йому вуха, ніс. „Чи можна дати в'язневі палицю, щоб відганяв щурів?!” — запитали монахи у царя, й отримали відмову.

Не пішов кошовий на жоден компроміс із безбожним ворогом, не підписав відречення, у муках витримав, помер із думкою про вічність, про небо, рідну Україну.

А їх мільйони — українських героїв — загинуло за нашу волю! Бережімо пам'ять про них!

Всі вони пам'ятали й нам передали заповіт: „Бог є найвищим щастям для того, хто понад усе і в усьому Його любить”.

Це дасть нам силу витримати в терпіннях, нещасті! Бо ж без терпіння не може ніхто досягнути вічного щастя, неба, до якого вознісся Ісус Христос!

Якось помирала дружина мільярдера Моргана, банкіра, промисловця міжнародного масштабу. Вона побажала в останній момент життя ще раз поглянути на... що б ви думали? Не на святий Хрест чи молитовник, не на священика, не на святі Тайни, а на свою найбільш улюблену сукню. Але памилуватися нею вже не було коли. Коли принесли сукню, вмираюча ледве встигла схопити рукою за її край і тут же сконала.

Поки повідомили чоловіка про її смерть і почали готувати померлу до похорону, рука, яка схопила сукню, настільки заковтенила, що після всіх старань витягти тканину з неї не вдалося! Треба було взяти ножиці й обрізати тканину навколо пальців. Так жінку й поховали. Яка іронія смерті! З усіх незліченних багатств, якими горда пані володіла, вона взяла із собою у домовину лише нікчемний клаптик тканини.

Ось що робить з людини грішне прив'язання до земного багатства, без думки про вічність, про небо!

А ми, брати, сестри, наслідуймо апостолів, яких потішали ангели після вознесіння Ісуса Христа і які повернулися з радістю в Єрусалим і чекали утішителя — Святого Духа, якого й ми у душі зустрінемо за 10 днів, на Зелені свята, на день зіслання Святого Духа.

Прославляймо нашого Спасителя, як ми це щоденно говоримо у Символі Віри: „І вознісся на небо, і сидить праворуч Отця...”

Бо ж Вознесіння Ісуса Христа — це запурука й нашого воскресіння і прославлення у небі. Тож: „Вознісся на небо, Боже, і по всій землі нехай буде слава Твоя!”

Колись, під час плавання на морі кораблем, відважний хлопець без дозволу піднявся на найвищу щоглу корабля. Коли вже був на самому вершку і глянув вниз, перелякався і почав кричати. А знизу йому гукнули: „Дивись тільки вгору й поволи злізай!”

І ми у всіх небезпеках життя дивімся тільки вгору за порятунком до Господа Бога.

Ісус Христос вознісся на небо, щоб підготувати для нас місце. А якщо хочемо з нашим Ісусом Христом бути, досягнути неба, то й наше життя має бути подібним до життя Ісуса. Боротьба за святість є невід'ємною його складовою!

Уникайте погоні за земними скарбами, бо ж „хто здобуде всі скарби землі й над усе їх полюбить, сам стане їхнім рабом, скарби духа загубить!” (Іван Франко).

Ми тільки подорожні на землі!

Якось двох цікавих мандрівників, які відвідали монастир в Альпах, привів монах у келію до старенького монаха. Там було тільки маленьке віконце. „Дорогий отче”, — питають старця, —

„а не сумно вам тут, у цій келії?” — „Часом сумно, але коли гляну через це віконце й побачу небо, стає мені дуже радісно”, — відповів чернець. — „Що ж ви бачите, отче, через це віконце? Ми не бачимо нічого, хіба отой краєчок неба”. — „А саме той краєчок неба розвіє мій смуток і навіє на мою душу велику радість. Про небо я розважаю, роздумую, за ним тужу і ним та для нього живу”, — відповів старий священник.

Ось це і є наша мета!

Коли св. Филипа Нері іменували кардиналом, він, відмовляючись, говорив: „Не кардинальської пурпури хочу, а за небом тужу!”

Так! Вознесіння Ісуса Христа — це запурука нашого вознесіння й прославлення в небі! Не маємо тут постійного місця, шукаємо майбутнього, вічного!

Говорив св. Августин у відомому творі „Сповідь”: „Наш Спаситель вознісся на небо, тож не даймо себе заманити скарбами землі”.

Тому сьогодні й завжди піднімаймося духом до неба, до нашого Ісуса Христа.

Зникла безбожна держава, яка так нас навантажувала брехнею, так нас переслідувала, що багатьом не було й часу глянути в небо, думати про душу, про вічність.

А ти, брате, сестро, серед земних клопотів частіше дивися вгору — в небо, де Всемогутній Бог, Ісус Христос, що воскрес, жде на тебе після гідного життя, а сьогодні з усім українським народом у свято Христового Вознесіння заспіваймо: „Вознісся на небеса, Боже, і по всій землі нехай буде від нас слава Тобі!”

Амінь.

Неділя святих Отців

(Ів. 17, 1-13)

(Проповідь виголошена 31 травня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„А вічне життя у тому, щоб вони спізнали тебе, єдиного істинного Бога, і тобою посланого Ісуса Христа” (Ів. 17, 3).

Такі слова молитви чули, дорогі у Христі, сьогодні у Святому Євангелії в неділю святих Отців. Цими словами ми заявляємо, що Ісус Христос — правдивий Бог. Цими словами ми за прикладом Ісуса Христа молимося, просимо для нашої святої Католицької Церкви в Україні святих, мужніх, ревних священників.

І про це ми будемо сьогодні в цій проповіді з вами розважати.

На жаль, упродовж історії святої Католицької Церкви завжди знаходилися жадливі, фальшиві проповідники, сектанти, відступники, які брехливою наукою баламутили народи.

Безбожна держава, яка заводила пекельний лад на землі і яка розлетілася, за якою тужать зрадники, зневажала все, що Боже, святе, так переслідувала усіх, обтяжувала непотрібними обов'язками, позбавляючи людей часу й відваги, можливості знайти добру книжку, гідне товариство, глянути вгору, в небеса, думати про вічність, про душу, про спасіння, про небо.

Тож користаймо зараз із волі, з доступу до святих книг, святої Церкви. Не марнуйте дорогоцінного, Богом даного, часу на непотрібне товариство.

Не сходься, брате, сестро, з людьми занадто близько. Не відкривай перед кожним серце своє, але з розумним, що має у собі страх Божий, про потреби свої говори. „Бо чим більше пристає з людьми, тим більше люди вивчають ваші вади і менше поважають вас”, — пригадує нам св. Тома Кемпійський.

На жаль, знайшовся у IV столітті фальшивий негідний священник, яких зараз багато у різних сектах, який обдурював людей і твердив, що Ісус Христос був тільки чоловіком, а не правдивим Богом. Це священник з м. Олександрії на ім'я Арій. І багато, на жаль, людей приєдналося до нього, багато дало себе обдурити. Як це й сьогодні у нас!

Тому 325 р. зібралися на Перший Вселенський Собор у Нікеї 318 єпископів, отців святої Католицької Церкви й урочисто там проголосили, що Христос-Спаситель — був Богочоловіком.

Вони уклали на тому Соборі частину „Символу віри” (Credo), який щоденно відмовляємо і визнаємо віру: „І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого”.

Арія — єретика, відступника на цьому Соборі прокляли й виключили зі святої Церкви, а св. о. Миколай, Архієпископ Мир Лікійський, якого так любить наш український народ за його опіку над ним, і який був на тому ж Соборі, фізично покарав Арія.

А Господь Бог покарав грішного Арія остаточно: ще при житті його нутро сточили черви, й він у муках сконав.

„Страшно впасти у руки Бога живого”, — говорить Святе Письмо.

А сьогодні у Неділю святих Отців Нікейського Собору благаємо нашого Ісуса Христа, правдивого Бога, гідних священників для нашого народу, які ревно будуть служити святій Церкві Ісуса, виконуючи Його заповіді та зберігаючи Його науку: „Ідіть і навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа”. „І це я з вами до кінця світу!” „Я переміг світ! — Хто витримає до кінця, буде спасений!”

Тому радій, мамо, батьку, коли у твоїй родині Бог кличе до священства чи у монастир твою дитину! Особливо, коли мріють вони ревно, завзято служити Богові для укріплення української держави, а ніколи не шукали розкішного чи багатого життя. Боже, хорони їх від тієї негідної дороги!

Щаслива та мати, батько, яких дитина стає священником чи йде у монастир. У сьогоднішній святій Євангелії Христос молиться до Небесного Отця за гідних священників. А особливо зворушливо молився Ісус на першій Службі Божій, яку Сам відправив на святій Тайній Вечері, а також коли прощав апостолам і всьому людству на хресті!

Бо ж влада священників надземна, а тому вона мусить бути гідна! Священник запрошує Ісуса Христа на престіл під час Служби Божої, він відпускає гріхи, він уділяє усі Сім святих Тайн, він проповідує Божу, небесну науку, він учить палко й безстрашно

любити рідний край, Україну. Бо ж Христос любив усі народи світу, але людською любов'ю любив свій рідний край — Палестину.

Бо ж і сьогодні фальшиві проповідники, сектанти нищать єдність у святій Церкві, мов міль, точать одержу Ісуса Христа, як говорив св. Григорій Великий.

Тому говорить святий євангелист Матей (7, 15): „Стережіться лжепророків, що приходять до вас в овечій одежі, а всередині — хижі вовки. Ви пізнаєте їх за плодами їхніми”.

Так вас навчали про них в українському католицькому підпіллі ревні наші священики в час постійної небезпеки, переслідування. За них молимося, адже вони прискорили відродження і повернення наших парафій до святої Католицької Церкви. А взором для нас був священик-герой, безмежний патріот України, тричі суджений, катований о. Зеновій Кисілевський. А таких були сотні.

Нам треба таких святих священиків, як блаженний єпископ Василь Величковський ЧНІ, керуючий підпільною Католицькою Церквою, який відважно на допиті звинувачував ворогів у злочинах, передбачав упадок комуністичної держави. Тому слідчий КДБ заявив йому: „Я комуніст, але вас поважаю, бо ви здатні терпіти і вмерти за вашу віру і Христа!”

Тому, брати і сестри, у ваших святих молитвах благайте в Ісуса-Бога для української Католицької Церкви святих священиків у час жадливого морального упадку, який залишила нам комуні!

Сьогодні останній день місяця травня, який у нас в Україні присвячений Матері Божій. Віддаймо нашу святу Католицьку Церкву, нашу державність і самих себе в опіку Пречистій Богородиці. А її Сина, нашого Спасителя молимо: „Ісусе Христе! Правдивий Боже! Дай нашому українському народові святих, ревних священиків, які ніколи не боятимуться ніякої жертви, мук, де тільки йтиметься про Твою, Боже, славу, добро нашого українського народу і його держави, здобутої мільйонами мучеників-героїв. Розпали в серцях наших українських католицьких священиків небесного духа, ревності для спасіння душ, щоб весь наш український народ пізнав і полюбив Тебе, єдиного правдивого Бога, Ісуса Христа”.

Амінь.

Свято Пресвятої Трійці (Мт. 18, 10-20)

(Проповідь виголошена 8 червня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)

„Пресвята Троице, помилуй нас, Господи, очисти гріхи наші, Владико, прости беззаконня наші, Святий, відвідай і вилікуй наші немочі, задля Твого імені”.

Цією молитвою ми звертаємося до Пресвятої Трійці на другий день Зелених Свят, свято Зіслання Святого Духа (П'ятдесятниці).

Ми вчора звеличували Святого Духа. А Зіслання Святого Духа супроводжували символічні знаки: раптовий вітер й полум'яний вогонь. Вогні означали силу Святого Духа, міць, вогненну любов, палку ревність. Прояснився розум апостолів для розуміння вічних Божих Правд.

Тому день Зіслання Святого Духа — це подвійне свято: Зіслання Святого Духа на апостолів і свято народження першої християнської громади.

Тому, коли євреї забороняли апостолам проповідувати Христову науку і переслідували їх, святий Петро відповів на єврейському суді — Синедріоні: „Треба більше слухати Бога, ніж людей”.

І нам дав Святий Дух свої дари, особливо, коли допомагав нам збагнути таємниці Божих законів.

До найбільш незбагнених для нашого обмеженого розуму Божих Правд належить таємниця про Пресвяту Трійцю, якій сьогодні, на другий день Зелених свят ми поклоняємося.

А чи можемо ми збагнути велич, красу Божого світу: космос, сонячну систему, галактики, строгі орбіти, небесні тіла? Де ж кінець Всесвіту?

Космічні польоти — це дорогі іграшки в близькому навколочемному просторі, а атомні електростанції — все це затруїло повітря, продукти харчування, бо люди хотіли „виправити“ Божий порядок у світі. Довели людство до жадливих недуг.

Ми дивуємося величі Всесвіту, возвеличуємо вчених, винахідників фізичних законів й авторитетів астрономії, але забуваємо про автора цих законів, Творця Всесвіту, Всемогутнього Бога! Його величаймо!

Безбожна держава вимагала не пам'ятати про це, бо голосила безбожність. А тому й говорив славний учений Макіавеллі: „Найпевніший знак швидкого упадку держави — час, коли релігією погорджують“. І тому розлетівся комуністичний Союз.

Бо щоб бути чесним, треба мати Бога в серці. Розумові потрібне щось святе, що зупинить людину від гріховного упадку. Це зробить релігія, Божі Закони, любов і служіння Пресвятій Трійці.

Пресвята Трійця все покликala до життя, всім керує, всіх обдаровує своїми ласками.

Хоч усі три Божі Особи разом діють у світі, проте, ми особливо виділяємо Бога Отця, який нас сотворив і всім керує, Бог Син — нас відкупив і заснував святу Церкву, Бог Дух Святий нас освятив.

Якось святий Августин, сидячи на березі моря й роздумуючи про таїнство Пресвятої Трійці, побачив хлопчика, який черпав горнятком воду з моря й виливав у ямку. Святий запитав його, що він робить. Хлопчик відповів йому: „Хочу перелити море в цю ямку“. — „Але хіба ти не розумієш, що ти свій задум не зможеш реалізувати“, — відказав св. Августин. А хлопчик на це йому відповів: „Скоріше я переллю море в цю ямку, ніж ти збагнеш таїнство Пресвятої Трійці!“

„Дивні діла Твої, Господи“, — співає псалмоспівець Давид.

Чим же ми повинні й можемо віддячитися Пресвятій Трійці?

Людина, дерево, рослина ростуть угору, наче вказують нам на небо. Церковні вежі та куполи, що височать у небо, промовляють до нас: „Людино, ти створена для неба. Втікай від гордості, бо ж говорить українська народна мудрість: „Дурнота і гордість на одному коні їздять“.

„Бо ж яке ти, брате, сестро, маєш право тільки про своє спасіння дбати там, де гинуть мільйони“ (І. Франко).

Тільки великі постаті, захоплені таємницею Пресвятої Трійці, великі жертвні апостоли української Церкви й держави здатні їх закріпити.

І в нас є зараз багато місійної праці.

На початку XVII ст. в Канаді перші місіонери голосили науку Христа серед тубільців. Одного із проповідників індіанці хотіли повісити, але один з них змилосердився над священиком і перерізав шнурок. Монах після цієї події і надалі проповідував, аж одного разу його покликали до вмираючого. Ним виявився той самий тубілець, який урятував монаха. Чернець його навернув, охрестив, висповідав, заприщав, і на його руках тубілець помер.

Таких нам бракує апостолів, ревних слуг Христових!

Святий мученик у комуністичних тюрмах архимандрит Климентій Шептицький, рідний брат князя нашої святої Української Католицької Церкви митрополита Андрія Шептицького, непохитний апостол у молитві до Пресвятої Трійці нас повчає:

1. „Господи, Пресвята Трійце, дай мені завжди зустріти з душевним спокоєм, мужньо, без парікань усе, що принесе мені кожний день.

2. Пресвята Трійце, навчи мене гідно, з повагою ставитися до всіх людей, зокрема, до мого українського католицького народу, нікого не ображати, не засмучувати, всім прощати, всіх любити“.

А чим ми віддячимося за небесні дари Святого Духа й ласки Пресвятої Трійці? За наше життя, спасіння, освячення?

Свято жити! „Вгору піднесім серця“ — до неба, де Христос вознісся і перебуває!

„Духа не ганьби“, — сказав апостол Павло, бо ми всі є храмом Святого Духа.

„Залиш марне марним людям, а сам пильнуй те, що велів тобі Господь“, — закликає нас св. Тома Кемпійський. Твоя мета — небо і чисте сумління перед Пресвятою Трійцею.

Наслідуймо святих і мужніх оборонців святої Католицької Церкви і державності України, яким ми вчора на могилах поклонялися, щоб ми на старість, живучи строго за Божими Законами, могли сказати вслід за святим апостолом Павлом: „Живу вже не я, а живе у мені Христос!“

Амінь.

Зіслання Святого Духа

(Ів. 7, 37-52; 8, 12)

(Проповідь виголошена 7 червня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в Івано-Франківську та на обласному радіо)

„Царю Небесний, Боже Могучий, Ти Утішитель, Дух Правди Ти! Ти, що всюди, Ти Всемогутній, Твої ласки нам Ти подай”.

Цією стародавньою українською піснею-молитвою ми звертаємося до Святого Духа, третьої Божої Особи. А особливо нам ця молитва дорога в сам празник Зіслання Святого Духа, чи, як у нас в Україні називаємо, П'ятдесятниці, або Зелені свята, який ми обходимо сьогодні.

Десять днів минуло від часу, коли наш Божественний Спаситель вознісся на небо. Десять днів залишалися святі апостоли без свого найдорожчого учителя, і віддавалися неустанній молитві.

І раптом здригнувся дім, у якому перебували апостоли, немов сильний вихор стряс цілим домом, шум заповнив повітря й велика ясність кімнату. Над головою кожного з них з'явилося полум'я у вигляді вогненних язиків.

Великий страх наповнив ціле місто, й народ збігся до того будинку, де були зібрані апостоли, щоб з'ясувати причину того незвичайного явища природи.

Апостоли у ту ж хвилю змінилися. Зник страх перед єврейським судом, а їхніми серцями заволоділо бажання безстрашно проповідувати Христову науку й за неї терпіти.

Ще того самого дня після проповіді апостолів на вернулося до правдивої святої віри коло 3000 (тис.) людей.

Це все сила Святого Духа, який зійшов на апостолів.

Той самий Святий Дух давав мученикам та ісповідникам Божу силу витримати жажливі муки і терпіння вірою святій Католицькій Церкві та рідному народові.

Бо всі вони пам'ятали слова Ісуса Христа, Який сказав: „Ідїть, навчайте народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа... І це я з вами до кінця світу. Я переміг світ. Хто витримає до кінця, буде спасений”.

Наш Спаситель зіслав на апостолів Святого Духа, котрого ми просимо у 50 псалмі пророка Давида: „Духа Твого Святого не відійми від мене”. Цей Святий Дух сховався на пророків Старого Завіту. Він, Святий Дух, з'явився у вигляді голуба над Ісусом Христом під час Хрещення у ріці Йордані.

І в нас перебуває Святий Дух, якщо ми не сплямлені важкими гріхами. Ми одержали Святого Духа у святій Тайні Миропомазання, в якій ми після святого Хрещення були помазані на Христових воїнів, а наше тіло стало храмом Святого Духа.

Дохристиянська юдейська спільнота мала звичай у дні П'ятдесятниці замаювати доми й святині гілками дерев і квітами, а долівку вкривати свіжою травою на знак того, що в тому часі, коли юдеї отримали Божий Закон, вся природа стояла в зелені. Й апостоли замаїли свою світлицю зеленню і квітами. Квіти й зелень дерев є знаком життя, тож стали символом життєдайного Святого Духа. Як природа навесні оновлюється зеленню і квітами, так і Свята Церква та її вірні оновлюються силою Святого Духа.

У дні Зіслання Святого Духа народжується і починає діяти Христова Церква. А Дух Святий уділив апостолам дар мов, дар розуміння Святого Письма і дар мужності у проповідуванні й визнанні святої віри, дар ангельської святості життя, якою найбільше притягали людей до святої Христової Церкви, більше, ніж чудами й палкими проповідями.

Апостоли отримали повноту Семи Дарів Святого Духа! А нам сьогодні серед безбожного світу, хоча й у вільній українській державі, ці дари Святого Духа так потрібні

Пригадаймо собі їх: Мудрість, Розум, Знання, Рада, Мужність, Побожність, Страх Божий та обіцяймо у свято Зіслання Святого Духа боротися, змагатися у житті за ці святі Дари і для себе, і для наших ближніх.

1. Дар мудрості переконує нас, що дочасні речі швидко минуть, а тільки Господь Бог є нашим найбільшим добром.

Одного разу кілька купців їхали на одному кораблі разом зі св. Францом Ксаверієм і питали його, чому і з якою метою він їде між дикі тоді народи Індії. „Чи думаєте, — питали купці святого, — заснувати там якесь підприємство, чи налагодити там із ки-

мось купецькі чи торговельні відносини?” — „О, ні, — сказав святий. — Я іду проповідувати науку Ісуса Христа, святої Церкви”. Купці почали з нього сміятися. А їм св. Франц Ксаверій відповів: „О, нерозумні ви! Якби ви знали, яку вартість має одна-однісінька душа, призначена для вічності, ви б інакше говорили! Ви їдете використовувати для своєї купецької захлапності людей в Індії, ошукувати їх. Може, й здобудете великий маєток! А я буду ходити від хати до хати серед постійних небезпек і з Божою допомогою навертати людей. За одну навернену душу до Божої Правди я дав би все майно Індії!”

Цими словами святий доказав, що він розуміє слова апостола Павла, який сказав: „Хіба ж не знаєте, що ваше тіло — це храм Святого Духа, який живе у вас? Його ви маєте від Бога... Ви бо куплені високою ціною! Тож прославляйте Бога у вашому тілі!” (I Кор. 6, 19-20).

Св. Іван Золотоустий відповів грішній грецькій цариці Євдоксії, яка погрожувала йому за мужні проповіді проти безбожників і самої цариці, баніцією (виселенням з рідного краю): „Я боюся тільки Бога і гріха!”, і пішов на заслання, й загинув на чужині.

А св. Франциск з Асичу часто говорив: „Бог мій і все моє”.

2. Дар розуму дає нам змогу пізнати основи святої Христової віри. Св. Климентій Гофбавер, апостол Відня, міг без надумування вирішити, що протривиться святій вірі. Його поради просили найбільші достойники святої Церкви.

Св. Катерина своїм розумом переконала 50 мудреців в Олександрії, приєднала їх до Христової віри. Це варто би знати деяким комерсантам у нашій українській державі, які збагачуються коштом кривдження вбогих. Ми ж проти поділу суспільства на дуже багатих і дуже бідних. Це проти науки святої Церкви!

Наш український філософ Григорій Сковорода не дав себе намовити ворогам, не пішов на службу до ворога, який обіцяв йому земну владу, а весь свій талант віруючого ученого віддав Україні, тож мав право написати на своєму гробі заповіт-епітафію: „Світ ловив мене, але не спіймав!”

3. Дар знання дає можливість опанувати науку святої Церкви. Св. Тома з Аквіну говорив, що на сходинках вітваря, на святих молитвах більше навчився, ніж із книжок. А св. Августин запев-

няє, „що тільки через пізнання правди і святе життя може людина знайти спокій серця”.

А безбожники не хочуть мати знання святої віри, бо мусли б змінити своє життя.

До таких висновків доходили й великі постаті у всесвітній історії. Славний Макиавеллі говорив: „Найневнішим знаком близького упадку держави є факт, коли релігія у погорді”. Тому так ганебно розлетівся т. зв. Радянський Союз, безбожницьку політику якого найбільше відчув наш український народ. „Без релігії не можна керувати жодним народом”. Церква знає: в людини мусить бути щось святе, яке у хвилини диявольських спокус, у мить нагоди до гріха збереже її невинною і людина виграє бій зі спокусами!

А Вашингтон повчає: „Розум і досвід учать, що моральність неможлива без релігії; ворогом своєї батьківщини є той, хто підкопує релігію, ту моральну підвалину суспільства”.

4. Дар ради дозволяє людині вміти порадити і самій знати, як чинити згідно Божої волі.

У Святому Письмі говориться: „Не бійтеся як або що відповісти, або що сказати маєте. Бо Дух Святий навчить вас тієї години, що вам треба говорити”.

Ось найкращий приклад: поганський суддя запитав Маргариту про її релігійні переконання. Вона дала відповідь: „Я християнка”. — Тоді суддя сказав: „О, як це нерозумно, молитися до людини як до Бога, і то до такої людини, яка померла на ганебному дереві”. — А св. Маргарита відповіла: „А чому ти говориш тільки про розп'яття, а не про Воскресіння Христа? Його терпіння і смерть доказують повністю, що Він, Христос, людина, але його Воскресіння з мертвих доказує, що Він — Бог!”

А сьогодні в нашій молодій українській державі надто багато тих, кому ніхто після падіння жорстокої комуністичної держави не допоміг опам'ятатися, не поміг пізнати Правду. Наш обов'язок „виривати душі в диявола, а віддавати їх Богові”. Це буде нашою найбільшою заслугою перед Богом та Україною.

Блаженної пам'яті о. Зеновій Кисілевський, один із наймужніших і найактивніших наших священиків у католицькому підпіллі,

після третього арешту й заслання, виголосив тут, в Івано-Франківську, палку, переконливу проповідь перед великою групою слідчих КДБ. Вони його відпустили, й один з офіцерів дорогою до виходу з тюрми погратулював йому й таємно попросив священника охрестити його дитину („Я бачив і чув про вашу мужність. Таким я довіряю“).

Це була дія Святого Духа, „бо такої проповіді, — як говорив о. Зеновій, — я у житті й після старанної підготовки ніколи не виголосив”.

Наш геній Тарас Шевченко дає нам раду й настанову: „Моліться, братія, моліться! Кругом святого Чигиринського сторожа стане з того світу, не дасть святого розпинати”. „А ви Україну ховайте, не дайте матері, не дайте в руках у ката пропадати!”

5. Дар мужності дає нам силу безстрашно любити Бога й поширювати науку святої Церкви. Така людина не має страху перед людьми в терпіннях, переслідуваннях, а навіть перед обличчям смерті.

Св. Іван Непомук не побоявся мук: його кували розпеченим залізом, кинули мертвого у річку, але він не зрадив таємниці святої Сповіді. Так мужньо вмирили мільйони мучеників, ісповідників героїчного нашого українського народу впродовж століть нашої трагічної історії.

Безстрашний пророк, геній Тарас Шевченко, заявив у „Кобзарі” злочинним окупантам: „Караюсь, мучюсь, але не каюсь”.

Останній кошовий отаман Запорізької Січі Петро Калнишевський, якого ганебна російська цариця Катерина II вислала на Соловецькі острови, відбув там у жорстоких умовах 25 років, але не пішов на жоден компроміс зі злочинцями, й там у муках загинув.

Під час жорстокого переслідування української Греко-Католицької Церкви і партизанських відділів УПА у комуністичній державі московські солдати ув'язнили стареньку матір і її чотирнадцятилітнього сина за зв'язки з підпільниками святої Церкви й України. Хлопця і матір віддали на жорстокі тортури в надії, що він і його мати зламаються духом, відречуться своєї святої віри й народу; але катам не вдалося цього досягнути — вичерпавши всі засоби, жорстокий генерал промовив до української матері: „Яка

ти твердосерда мати, де ж твоя любов до рідної дитини? Ти можеш одним словом звільнити його від тортур, але ти, немов камінь, дивишся, як він поволі вмирає”. Лукаві слова ката-мучителя важким каменем упали на серце бідної матері й вона, тремтячи, глянула на свого закривавленого сина, й її стійкість захиталася. Її син відчув боротьбу в серці матері та сказав до неї: „Мамо! Не плач! Не піддавайся! Бог, небо й Україна варті, щоб для них трохи потерпіти!” — У серці матері зародилася відвага, й вона закликала: „Боже, прости мені мою слабкість. Я не гідна такого мужнього сина! Сину, йди відважно на смерть. Я благословляю твою дорогу! Мої очі, що глядітимуть на твою смерть, підуть за тобою до твого тріумфу!” Після важких тортур героїська мати і її син були замучені.

Вони, а таких мільйони, є для нас святим прикладом, як треба любити Господа Бога, святу Церкву, рідний край.

Тому св. Кипріянін повчає: „Не є християнином той, хто боїться вмерти за правду”.

Згадаймо, як у ніч з 12 на 13 лютого 1924 року вмирала у львівській тюрмі в Бригідках мужня, глибоковіруюча католичка, нескорена перед ворогом святої Церкви й України, скатована, вся у крові Ольга Басараб. Вона жодним словом не зрадила таємниці Української Визвольної Організації (УВО), не скорилася перед кровожерними „визволителями”, не просила помилування, а вмираючи, своєю кров'ю пальцями на стінах тюремної камери написала: „За кров, за муки, за руїну, верни нам, Боже, Україну”.

6. Дар побожності спрямовує до гарячої любові Бога і строгого виконання Його святої волі.

Св. Альойзій годинами в гарячій молитві клячав перед Найсвятішими Тайнами. Св. Тереса склала обіт, що завжди буде вибирати в житті те, що найсвятіше. Святе життя апостолів було книгою для вірних.

Але різні духовні натхнення в молитві чи об'явлення — це ще не ознака святості, бо святість — це героїські чесноти й мужність, витривалість у терпіннях.

7. Дар страху Божого означає, що треба більше боятися образити Бога, ніж боятися найбільшого нещастя.

Тому св. Кипріянін повчає: „Не є християнином той, хто боїться вмерти за правду”.

Св. Августин говорить: „Гнів Божий стягає на себе той, хто більше боїться людей, ніж Бога”.

Св. Ігнатій Антіохійський, який 107 р. почув із уст цесаря Траяна, що він засуджений на смерть, зрадів. „Не боюся диких звірів, що розірвуть мої члени, коли б тільки зміг я через це здобути Ісуса Христа!” — говорив мужній мученик.

Сказав наш Ісус у сьогоднішньому святому Євангелії: „Я — світло світу. Хто йде за мною, не блукатиме у темряві, а матиме світло життя”.

Історія України дає нам яскраві приклади.

Роксолана, Настя Лісовська, дочка українського священика з міста Рогатина, під час нападу татар попала в турецьку неволю, та зуміла не тільки вижити, але з молитвою піднятися на найвищий щабель турецької ієрархії, свою небувалу жіночу красу й добру освіту використала не для розкішного життя. Примушена нещастям стати жінкою султана, ніколи не забувала про Бога, про молитву перед святим образом Матері Божої, який зберігала в неволі, не зниділа душею, залишилася вірною дочкою рідного краю. Керуючи найбільшою тоді імперією, зупиняла впродовж 40 років напади татар на Україну й серед великої небезпеки звільняла тисячі козаків-невольників з турецької неволі та висилала на Україну. І цим нас повчає, що й у неволі не можна забувати про Божі закони, рідний край і йому допомагати. Народ, який видав таких героїв — незнищенний!

Сьогодні, дорогі брати і сестри, нам дуже потрібні дари Святого Духа; за них треба постійно молитися, особливо звертатися молитвою до Святого Духа: „Царю Небесний, утішителю, Душе Правди, який всюди є і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої погані, і спаси, благий, душі наші”.

Молімося, щоб самим глибоко пізнати святу Христову віру, безмежно полюбити Бога й ревно з допомогою Святого Духа поширювати Боже Царство в Україні.

Амінь.

Свято Пресвятої Євхаристії

(Ів. 6, 48-54)

(Проповідь виголошена 21 червня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в Івано-Франківську)

„Хто споживатиме Тіло Моє і питиме Кров Мою, матиме життя вічне і Я воскресу його в останній день”.

Тими словами, які ми чули у сьогоднішньому Святому Євангелії у свято Пресвятої Євхаристії, заохочує нас Ісус Христос до постійного прийняття Святого Причастя.

Але тільки найбільш гідного, бо це найбільший дар неба, який залишив нам наш Спаситель, відходячи із землі як Богочоловік.

На першій святій Службі Божій, яку відправив сам наш Ісус Христос у Великодній Четвер, а апостоли запричащалися, Він теж дав їм наказ: „Це робіть (відправляйте) на Мій спомин”. І сьогодні на всіх престолах світу відправляються сотні тисяч святих Служб Божих кожного дня. Із тривогою попереджав нас священик перед Святим Причастям: „Будьте уважні, святее — святим!” і „Зі страхом Божим і вірою приступіть!”

А коли вас, брати і сестри, благословить священик найсвятішими Тайнами після Святого Причастя і говорить: „Спаси, Боже, людей твоїх і благослови спадкоємство Твоє”, — необхідно нам усім з великою покорою і побожністю хреститися.

Ця хвилина на святій Службі Божій набагато святіша, ніж під час читання Євангелія, коли прислуга стоїть зі свічками по обох боках священика, на знак того, що наш розум просвітився наукою Ісуса Христа, отже, зі Святого Євангелія.

О, як старанно треба нам усім готуватися до тієї святої хвилини прийняття Небесного Гостя до нашої душі!

Цар Давид збирав багато років золото на будову Єрусалимської святині. А його син Соломон 3 роки готував матеріал, а сім років будував святиню, бо не для людини вона була призначена, це — мешкання для самого Бога. А якого великого приготування потребує душа, що має бути храмом живого Бога, значно більшим, ніж скинія з кивотом та усім, що в ньому було лише

прототипом Пресвятої Євхаристії? Задумаймося над тим, як ми готуємося до приїзду дорогого гостя. як проводжаємо його в дорогу, і як дякуємо у молитвах за Пресвяту Євхаристію — Божий дар для нашої душі?

А ти, брате, сестро, коли причащаєшся, мусиш бути чемнішим, делікатнішим, більш виrozumілим, сильнішими у боротьбі зі спокусами, спокійно зносити терпіння й труднощі.

У душі справжнього християнина, що часто й гідно причащається, завжди має царювати душевний спокій і радість. Така людина переносить мужньо навіть несправедливі страждання, бо знає, що Господь винагородить усіх чи покарає справедливо.

Бо ж Ісус Христос, коли виряджав апостолів проповідувати, сказав: „Ось це Я з вами по всі дні до кінця світу”. Тут думав Ісус про святу Євхаристію, якій сьогодні віддаємо честь.

Згадаймо про святого Івана Боска, який у монастирі перевиховував і виховував колишніх злочинців, злодіїв, які ставали дуже чесними. Одного разу його відвідав великий англійський політик. Зацікавлений гість запитав: „Скажіть, які виховні засоби ви використовуєте у вихованні й утриманні покірності цих дітей, в чому секрет ваших успіхів?” — Святий Іван Боско відповів: „У справах виховання я знаю два секрети: різка і Святе Причастя. Різки я відрікся назавжди. Закинув у кут, вибрав щоденне Святе Причастя. Ось мій секрет”. Пресвята Євхаристія — це сонце Католицької Церкви!

Ми дуже радіємо тими, хто щоденно причащається, але до них ставляться вищі вимоги: свято жити й активно виправляти інших.

Бо ж хто гідно і часто причащається, не може тяжко грішити, він готовий до героїчних учинків, його чесноти зростають, він завжди готовий завзято обороняти святу Католицьку Церкву та рідний край, а не тільки насолоджуватися своєю побожністю.

Першим християнам під час жахливого кривавого переслідування дозволяли мати біля себе Найсвятіші Тайни, щоб перед муками і смертю скріпити дух і мужньо витримати, тому вони гордо і з пісню ішли на смерть.

Вони знали слова святого Апостола Павла: „Духа не гаси! Ти є храмом Святого Духа. Залиш марне марним людям, а сам роби

те, що велів тобі Господь”. Твоя мета: небо і чесне сумління. В цьому нам допоможе Святе Причастя.

Праведний Симеон тільки підняв на руках сорокового дня після Різдва Христового Боже Дитятко Ісуса. Три царі тільки поклонилися новонародженому Христові, а ти, брате, сестро, приймаєш до свого серця живого Ісуса Христа!

Але пам'ятай слова, які сказав Христос до апостолів перед святою Тайною Вечерею, на якій відправив першу в світі Службу Божу і вперше Сам святими словами перемінив хліб у Своє Найсвятіше Тіло і вино у Свою Найсвятішу Кров: „Підготуйте мені велику світлицю, бо я хочу у ній спожити з вами вечерю”.

І ти, брате, сестро, завжди дуже старанно готуйся до святого Причастя, щоб твоє серце було великою світлицею, як там у Єрусалимі.

Вмивання ніг Ісусом на святій Тайній Вечері, на першій Службі Божій — це символ чистоти серця й небесний акт покори перед Святим Причастям.

Тому св. Тома Кемпійський нас попереджає: „Якими чистими повинні бути руки й уста, яким святим тіло, яким непорочним серце у того, хто часто причащається”.

Пам'ятайте повчальні слова св. Івана Золотоустого: „Яка це честь для сотворіння, що може розмовляти з Творцем (на молитві)!“ А ми, коли приймаємо нашого Спасителя, Ісуса Христа, у Святому Причасті, не тільки розмовляємо з Ним, а приймаємо до нашого серця самого Бога!

Тому св. Кипріян, коли бачив небезпеку переслідування християн, промовив до них: „Стоїмо перед твердим і жахливим боєм, ми — воїни Христові! Ми мусимо кожної хвилини бути готові до найгіршого, тому щодня скріпляймося Хлібом Христа і Його чашею, щоб могли ми гідно вмерти за Нього!”

У святій Тайні Євхаристії Христос кріпить нашу душу, освячує, ми єднаємося з Ним, ми всі, що причащаємося, творимо з Ісусом Христом одну велику християнську родину. Ми всі члени одного Христового Тіла, щоб ми могли колись після земної мандрівки з усіма праведними воскреснути до життя вічного.

Якось трапився трагічний випадок: зіткнулися два поїзди. Багато мертвих, а ще більше поранених. З усіх боків чути стогони,

плач, благання про допомогу. Від умираючого до вмираючого ходить священник, готує їх до смерті, вічності.

Аж ось священник підходить до одного хлопця 14 років; хлопець важкопоранений лежить спокійно, у нього були розбиті груди, але він не плакав. Дуже вразила священника врівноваженість і спокій хлопця, хоча довкруги — крики, розпука, ридання. Священник наблизився до хлопця і запитав: „Бажаєш допомоги для своєї душі?“ — Хлопець відповів спокійно: „Преподобний отче, я сьогодні приймав Святе Причастя“. Священник побіг подавати допомогу іншим умираючим. А хлопець спокійно поблід, а потім на його обличчі з'явився блаженний усміх, і його душа напевно стала перед Божим престолом. Цього юнак досягнув гідним життям і Святим Причастям.

Щоб зламати спротив українського селянства проти колективізації земель в Україні в 1932-33 роках комуністи організували плановий голод селян. Голодомор забрав 7—10 млн. українців. Влада відбирала весь запас збіжжя, харчів. Під час того нещастя, нечуваного в історії людства, траплялися масові випадки канібалізму, людодіства. Матері й батьки намагалися рятувати своїх маленьких дітей від голодної смерті й годували їх м'ясом людських трупів. В одному селі трапилася така трагічна, зворушлива подія: міліція, що збирала трупи по хатах і дорогах та закопувала їх у братніх могилах на кладовищі, в одній хаті знайшла мертву матір, зісохлу на тріску, бо вона відважилася на найбільше геройство — роздерла груди й кормила останнім — кров'ю — свою дитину, всі її груди і уста вмираючої дитини були в крові. Ось пекельні наслідки панування комуністів!

А Христос Спаситель годує нас у Пресвятому Таїнстві Євхаристії Своєю Найсвятішою Кров'ю і запевняє нас усіх сьогодні: „Хто їсть моє Тіло і п'є мою Кров, той має життя вічне і я воскресну його в останній день!“

Допоможи нам, наш Ісусе, гідно Тебе приймати у Святому Причасті.

Великого вождя Франції Наполеона якось запитали: „Який найщасливіший день вашого життя?“ — „День першого Святого Причастя“, — відповів він.

Шевченко, Моцарт, Бетховен часто приступали до святої Тайни Євхаристії.

Хто часто й гідно причащається, не може тяжко грішити, він готовий до героїчних дій, його чесноти зростають.

А я запитую тих, що часто причащаються: „Чи зростає ваша святість життя? Чи здатні ви мужньо обороняти святу Католицьку Церкву, чи тільки нарікаєте на безбожність?!“

Умиванням ніг апостолів Ісус на Тайній Вечері засвідчив необхідність чистоти серця й небесної покори в прийнятті Святого Причастя.

І справжня католицька парафія та, на якій багато людей приступає до Святого Причастя, а не коли на храм прибувають із сусідніх сіл десятки гостей на храмову гостину до рідних, чи знайомих, а не до Святої Сповіді і Святого Причастя.

Пам'ятайте про 15 хвилин подячних молитов після Святого Причастя!

Святий апостол Павло у I Посланні до Коринтян (1, 10) говорив: „Прошу вас, брати, в ім'я Господа нашого Ісуса Христа, щоб не було між вами непорозумінь. Але щоб ви були повністю згідні в одному дусі і в одній думці“.

І тут, сьогодні, брате, сестро, постанови собі в цей урочистий день свята Пресвятої Євхаристії, після Святого Причастя (бо ти не тільки відвідуєш і поклоняєшся Ісусові, як царі у Вифлеємі, а приймаєш його до свого серця!), що від сьогодні іншою дорогою ходитимеш, дорогою святого життя, мужньо оборонятимеш святу Католицьку Церкву і права рідного українського народу перед зазіханням ворогів. Від тебе, брате, сестро, більше святості вимагає Господь, ніж від тих, що не мали нагоди пізнати Божі закони: „Не обсуди, а виправляй ближніх!“

Тож віддаймо поклін нашому Ісусові у Пресвятій Тайні Євхаристії. Завжди з небесною святістю, з чистим серцем приступаймо до Святого Причастя, й ніколи не забуваймо слова нашого Спасителя у сьогоднішньому Святому Євангелії: „Хто споживатиме Тіло Моє і питиме Кров Мою, матиме життя вічне і Я воскресну його в останній день“.

Всемогутній Боже! Дай нам ласку збагнути католицьку таємницю нинішнього свята Пресвятої Євхаристії якнайчастіше й найбільш гідно її приймати, часто кріпити нашу душу Найсвятішим Тілом Христовим, гасити й проганяти спокуси Найсвятішою Кров'ю Христовою, лучитися (єднатися) з усіма членами святої Католицької Церкви тут на землі, щоб колись з усіма святими з'єднатися з нашим Спасителем у небі навіки!

Амінь.

Свято Пресвятого Серця Ісусового

(Ів. 3, 13-17)

(Проповідь виголошена 28 червня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в Івано-Франківську)

„Прийдіть до мене всі втомлені (струджені) й обтяжені, і я облегшу вас!”

Так промовляє до нас сьогодні у святому Євангелії сам Ісус Христос у свято Пресвятого Серця Ісусового.

І тому ми благаємо, співаємо у молебні на честь Найсвятішого Серця Христового впродовж місяця червня і кожної п'ятниці (першої) місяця: „О, Найсвятіше Серце Ісуса, помилуй нас!”

Чому ж така велика пошана до Пресвятого Христового Серця?

Любов Бога до нас велика, безмежна, незбагненна. Сам Святий Дух говорить до нас у сьогоднішньому Святому Євангелії: „Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним” (Ів. 3, 16).

І дійсно Син Божий, щоб урятувати нас від вічної смерті зійшов на землю, взяв на себе людську природу, став подібним до нас у всьому, окрім гріха, працював, трудився, навчав, з милосердя до нас творив чуда, умер за нас на хресті, воскрес для нас, і щоб завжди бути з нами, залишив з безмежної любові до нас Пресвяте Таїнство Євхаристії.

У ньому під видом хліба й вина перебуває і чекає на нас по всіх католицьких храмах усього світу.

Католицький дух, високу моральність у парафії ми пізнаємо на храмових святах не по тому, скільки людей з околиць прибуде на храм, на гостину до рідних, знайомих, щоб мило у рідних забавитися і гучно після гострої чарки виспівувати, а по тому, скільки на храмі-празнику людей сповідається, скільки приймає Святе Причастя, скільки людей скористалося з джерела Божої любові.

Бо ж чудами Божої любові до нас є і Вифлеєм, де Христос — Боже Дитятко — народився, і Голгофа, де Христос за наші гріхи помер, і Пресвяте Таїнство Євхаристії — небесна пожива для нашої душі.

Бо ж Ісус Христос добровільно пішов на хресну смерть за нас. Це побачив, зрозумів і покався розбійник справа біля Ісуса, просив святої Сповіді. Це збагнув і начальник римської сторожі на Голгофі, сотник Лонгин, коли й мертва природа співчувала Ісусові. Сонце затьмарилося, земля затряслася, і він заявив: „Направду, це був Син Божий!”

Тому влучно сказав св. Августин: „Не воїни, а безмежна любов до нас прибила Ісуса Христа на хрест”.

І за тебе, й за мене, брате, сестро, умер Спаситель. Не зневажаймо тієї жертви Ісусової гріхами.

Де ж джерело тієї безмежної Божої любові до нас? Пресвяте Серце Ісуса, котре подає нам ласку свято жити, прощає гріхи, повертає здоров'я.

Все життя Ісуса Христа — це взір пречудової любові, святості, покори, терпеливості, лагідності, милосердя!

Тому й вимагає від нас і від усього світу любові до Себе!

У пелікані, груди якого в крові — як корм для молодих птахів-дітей, перші християни бачили Ісуса Христа, який годує нас своєю Найсвятішою Кров'ю, роздираючи свої груди.

Свою любов виявив Ісус Христос ще у XVII ст. (1675 р.) у Франції святій монахині Марії Алякок. Коли вона одного разу клячала перед престолом, дуже гаряче молилася, їй з'явився Ісус і показав своє роз'ятрене й любов'ю палаюче Серце. Вказав на невдячність людей і вимагав вшанування зневаженого Пресвятого Серця Ісуса, особливо у Пресвятій Тайні Євхаристії, обіцяючи людям великі ласки за те.

Кількість шанувальників Пресвятого Серця зростала, і вже Папа Климентій XIII затвердив набожність до Пресвятого Серця, а Папа Лев XIII віддав у опіку всю Католицьку Церкву Пресвятому Серцю Ісуса й наказав відправляти окремі Богослужіння на Його честь.

Тож користаймо з цих ласк якнайчастіше, бо „хто піддається мудрим зарядженням Бога, має вже небо на землі”, — пригадує нам св. Тома Кемпійський.

Кожна побожна душа повинна всім серцем бажати з'єднатися з Ісусом у Пресвятій Тайні Євхаристії, у небесному джерелі Божої любові.

Цю небесну Божу любов до нас підтвердив Ісус Христос на хресті, на Голгофі: „Він простягає свої розп'яті руки, щоб обняти, схиляє свою голову, щоб нас поцілувати, дозволяє воїнові пробити своє Серце, щоб нас безмежно полюбити“ (св. Августин).

Ми всі разом у святій Тайні Євхаристії творимо з Ісусом одну Христову родину, ми всі члени одного Христового Тіла, щоб після земної мандрівки колись воскреснути з усіма праведними до вічного життя.

Англійський кардинал Ньюман, коли ще був великим достойником англіканської Церкви і мав великі прибутки, після багаторічних глибоких студій католицької теології, захопився Тайною Пресвятої Євхаристії і схилив свою горду голову перед Католицькою Церквою. Коли один його давній друг дізнався про його бажання стати католиком, сказав до нього: „Подумай, якщо ти станеш католиком, втрадиш прибутки і майно!“ — Ньюман відповів йому: „Мій дорогий друже, яке значення мають навіть сто тисяч фунтів стерлінгів у порівнянні з одним Святим Причастям?!“

Такої святої віри й любові до Найсвятішого Серця Ісуса нам бракує, бо ж свята віра змінює наше серце на вівтар, на котрому ми складаємо жертву молитви й добрих діл.

Тому ми в молитві, перш за все, повинні звеличувати Бога, а щойно потім розумно просити, за ласки дякувати, а за гріхи перепрошувати.

Це розуміли мільйони наших українських мучеників, святих героїв, які випросили у Найсвятішого Серця Ісуса своїми муками волю.

Вони, наші герої, покидали все, що минає, і шукали вічного для рідного краю! Чим-бо є все минуле, як не марною спокусою?

Тому завжди з любов'ю і страхом приймай, брате, сестро, Найсвятіші Тіло і Кров улюбленого Господа Бога, що зволив прийти до тебе.

Не ранім Серце Христове гріхами, не плетімо ними терновий вінець Христові, а складаймо вінець християнських чеснот і святого життя!

Найсвятіше Серце Ісуса, допоможи нам у цьому своєю ласкою і благослови нашу святу Католицьку Церкву і державність України.

Нехай у наших серцях горить вогонь любові до Всемогутнього Бога, яким горить Серце нашого Бога — Ісуса до всіх людей світу.

Амінь.

Перша неділя по Зісланні Святого Духа Неділя всіх святих

(Мт. 10, 32-33, 37-38; 19, 27-30)

*(Проповідь виголошена 14 червня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в Івано-Франківську)*

Розділ III

Проповіді на неділі церковного року

Сказав Господь своїм учням: „Кожний, отже, хто визнає мене перед людьми, того я визнаю перед моїм Отцем небесним. Хто ж мене зречеться перед людьми, того і я зречуся перед Отцем моїм небесним”.

Таку вимогу ставить наш Спаситель Ісус Христос у сьогоднішньому Святому Євангелії у першу неділю після свята Зіслання Святого Духа. Ця неділя присвячена також усім святим нашої святої Католицької Церкви.

Свята Христова Церква наказала відзначати день усіх святих вже в першу неділю після свята Зіслання Святого Духа, щоб показати нам вплив Святого Духа на гідних християн.

Церковний календар не може вмістити імен усіх праведників, що вписані в небесній книзі, тому ми сьогодні прославляємо всіх святих святої Церкви і просимо в них допомоги в боротьбі за наше святе життя, за святу Католицьку Церкву, за рідний край, за Україну!

Коли ми прославляємо святих, то ми, перш за все величаємо Самого Бога, який своєю ласкою допоміг їм піднятися до святості. Святі — це найбільші приятелі Бога, тому на них зіслана ласка Божа, котра через них сходить і на нас.

Тому звертаймося завжди у молитві до святих. Вони радо заносять наші молитви до Божого Престолу.

Святі вже мали небо на землі, бо сказав св. Августин: „Хто піддається мудрим зарядженням Бога, має вже небо на землі”.

Тому всі святі були завжди готові на найбільші жертви.

24 червня свята Церква згадуватиме пам'ять святих апостолів Вартоломея і Варнави. Св. Вартоломеє походив з Галілеї. Христос покликав його. Він залишив рибальське ремесло, був свідком майже всіх Христових чудес. Проповідував у Вірменії, Індії. Це

був надзвичайний проповідник! Чудом оздоровив умираючу дочку царя Вірменії Палемона, повернув короля 12 вірменських міст. 71 року погани схопили його, живцем здерли з нього шкіру, а він у жакливіх муках далі проповідував, навчав — доки не відрубали йому голову!

А св. Варнава, родом із острова Кіпр, один із 70 Христових учнів. Ім'я Варнава в перекладі означає — син потіхи. Так, він мав дар потішати змучених. Продав увесь свій маєток, а гроші дав апостолам для вбогих. А чи сьогодні в нас знайдеться таких багато?

Варнава відвідував синагоги зі Святим Євангелієм у руках та проповідував Боже Слово. Він відчував день своєї смерті, яка чекала на нього у божниці 24 червня 61 року Його виволокли з храму й укаменували!

Святої пам'яті блаженніший кардинал Йосиф Сліпий, який 18 років провів на комуністичному „курорті”, серед жакливіх знущань, тортур, не зламався, він завжди був готовий радше вмерти, ніж порушити засади католицької віри.

Важко хворий від знущань, голоду, тортур, сповнений святості, бо ж свято й мужньо жив, не раз заявляв ворогам на жакливіх допитах (не просив помилювання, ласки у диких безбожників): „Певно, що ми тут помремо, але помрете також і ви, а Греко-Католицька Церква переживе у катакомбах переслідування злочинного безбожництва та православної анархії і буде жити!”

Усі святі мученики й герої святої Церкви промовляють до нас і вимагають нашої святості: „Будьмо мужні у борні цій, не сплямімо слави нашої злочинном втечі від Хреста“ (св. Тома Кемпійський „Наслідування Христа“).

Людина, дерево, рослина ростуть угору, наче вказують нам на небо. Церковні вежі та куполи, що стримлять високо вгору, наче промовляють до нас (в ім'я святої Церкви і всіх святих, яких сьогодні прославляємо): „Людино, ти створена для неба”.

Радість, із якою йшли святі на смерть, надлюдська терпеливість і любов до ворогів, яку вони проявляли у хвилини страждань, були підставою для навернення багатьох поган.

Захоплюючі й натхненні промови святих „мучеників”, які виголосувались в обороні Христа і Його Церкви, навіть перед суддями, зворушували й наvertsали багатьох слухачів.

Над домовиною святого отця Івана Боско сказав проповідник: „Так як перші християни, клячачи на гробах мучеників, набиралися сили до боротьби за святу віру, так як св. Филип Нері учився апостолувати в Римі, входячи до катакомб, так само люди будуть приходити до цього гробу за світлом і силою, за правдою життя й енергією чину, за любов'ю до рідних братів і посвяченням себе для всіх великих справ” („Гомілетика“, стор. 52).

І ти, брате, сестро, черпай силу духа, незламну мужність у молитвах на могилах наших українських святих і героїв — борців за державність України.

Але наше завдання — готуватися до щасливої смерті при житті. Натомість ми повинні діяти, апостолувати в Україні серед безбожників, зрадників, несвідомих, сектантів.

Святий Іван Золотоустий відповів цариці Євдоксії, яка йому грозила вигнанням з краю (баніцією), бо засуджував її грішне життя: „Тільки тоді ти могла б мене налякати, коли б ти змогла заслати мене в таке місце, де немає Бога”.

А ми, брати і сестри, будьмо мужні, Господь є всюди і всюди тобі допоможе, як допомагав усім святим витримати у святості.

Усі святі — це найбільша окраса Христової Церкви. Це чарівні зорі на небі, це нев'янучі квіти Церкви. Свята Церква радіє їхнім щастям і вивищенням у небі.

Наше завдання — прославляти святих і наслідувати їхню боротьбу за праведне життя. Кожний з нас має ім'я святого, треба знати святе життя свого опікуна — святого, вчитися у нього святості життя! Боріться проти фальшивих проповідників, диявольських сект в Україні!

Нехай мощі святих, образи їхні вчать нас свято жити. Ми шануємо не папір, дерево, де зображено святих, а самих святих.

Коли святого єпископа Григорія Хомишина, скатованого, у передсмертних муках, звинувачували в тюрмі наші червоні визволителі, що він надто різко виступав проти комуні і що він негативно нисав про них, святий наш мученик мужньо заявив на

жахливому допиті: „О, я тепер у тюрмі ще більше пізнав ваші злочини, я б тепер ще різкіше виступав проти вас”.

О, скільки святих священників було у нашому українському католицькому підпіллі!

Сьогодні, в неділю всіх святих звернімося до них у молитві з проханням: „Святі славні та всехвальні апостоли, пророки, мученики і всі святі, зокрема святі нашої святої української землі, моліть Бога за святість нашого життя й апостольською молитвою допомагайте нам в обороні нашої святої Католицької Церкви й утвердження державності в Україні!”

Амінь.

Четверта неділя по Зісланні Святого Духа Неділя всіх святих українського народу (Мт. 8, 5-13)

*(Проповідь виголошена 5 липня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„Святі українського народу, мученики і герої, покровителі й заступники наші, ви наша честь і слава, будьте для нас натхненням до вірності й витривалості у святій католицькій вірі та служінні Україні!”

Сьогодні, у четверту неділю після свята Зіслання Святого Духа, ми звеличуємо всіх святих українського народу. А їх за більш ніж тисячолітню історію нашої Української Католицької Церкви й українського народу ми маємо мільйони!

Сьогодні ми їм поклоняємося і просимо гаряче в своїх молитвах допомоги так, як гаряче благає Ісуса Христа в сьогоднішньому Євангелії сотник з Капернауму про здоров'я для свого слуги, бо ж сьогодні й наша свята Католицька Церква, й українська держава та народ ще не втішаються повноцінною свободою і досконалим життям, ще тяжіють над нами численні проблеми та перешкоди стоять на нашому шляху.

Тому звертаймося до наших святих з повним довір'ям, бо вони безмежно любили Бога і завжди вірили у всемогутність Божу

так, як і євангельський сотник із Капернауму, який благав Ісуса Христа: „Господи, слуга мій лежить дома розслаблений і мучиться тяжко”. Бачачи його глибоку віру, Христос говорить: „Я прийду й оздоровлю його... Йди, хай тобі станеться за твоєю вірою!” І видужав слуга тієї ж години.

Таку безмежну віру і довір'я до сили молитви мали всі святі української землі.

Якось св. Іларій силою молитви прогнав диявола з одного чоловіка, а цей хотів передати святому велику суму грошей. На це святий обурився: „Забери це геть! Ти хочеш, щоб у мене поселився диявол!” А чи сьогодні всі наші патріоти здатні безкорисно працювати для народу? А чи всі українці-християни ревно жертвують свої молитви за святу Церкву й наш народ? А така щира молитва ой як потрібна всім нам! Як птах для польоту безперервно б'є крилами повітря, щоб не впасти на землю, так і ми повинні безустанно підійматися до Бога на крилах молитви, щоб не впасти у тяжкий гріх.

У безмежну силу Христа-Спасителя, у Боже походження святої Католицької Церкви, заснованої самим Богом і тому незнищиму, беззастережно вірили всі наші українські святі. Тому не боялися мук, тортур, смерті за святу Божу Церкву і рідний край, промовляючи слідом за св. Томою Кемпійським: „Навіть диявола не треба боятися, якщо свята віра буде тобі зброєю, а Христовий Хрест відзнакою!”

Сьогодні ми звеличуємо і святих княжої доби: св. Ольгу, яка ще до офіційного хрещення України стала християнкою, будувала в Києві храми та приготувала свого внука Володимира до хрещення всього українського народу; святих Бориса і Гліба; Антонія і Теодозія Печерських, вірність яких Христові заклала підвалини розвитку християнства в Україні й забезпечила тому тисячу років Україні чільне місце серед великих цивілізованих держав Європи завдяки розвитку в країні культури, мистецтва, науки, заснуванню першої в Європі бібліотеки та укладенню першої конституції нашої держави — „Руської Правди”, написанню видатних історичних хронік, зокрема „Слова о полку Ігоревім”, написанню королевою Євпраксією першого медичного трактату

грецькою мовою та багатьох інших визначних здобутків українського народу аж до часів св. священномученика Йосафата, бо панували в державі Божі закони і справедливість.

А завершують цей величний список українських святих герої України від козацької доби й аж до останніх визвольних змагань та єпископи, священники, монахи, монахині й вірні — мученики за святу Католицьку Церкву й мученики за українську державність, закатовані в тюрмах, на каторжних роботах в Сибіру, Воркуті, Казахстані.

Серед мучеників козацької доби не можна не згадати останнього кошового отамана Запорізької Січі Петра Калнишевського, котрого „білі брати-визволителі” 25 років тримали у камері-одиночці підвалу страшного Соловецького каземату в жаклихвих, нелюдських умовах, і котрий дожив до 112 років, але не відрікся Бога й України та не пішов на компроміс з ворогами.

Серед мучеників тієї доби не можна не згадати ще двох жертв так званого „православного братолюбія” — чотирьох отців-василіян, зарубаних „великим” російським імператором Петром I в м. Полоцьку 11 липня 1705 року. Цар Петро I, прибувши того дня до собору св. Софії п'яним, не знайшов мощей св. Йосафата, які вже були заховані, розлютившись, вийняв з кивота Пресвяту Євхаристію, кинув Її на землю й почав топтати ногами. Коли отець Теофан Кобилчинський кинувся Її збирати, цар зарубав його шаблею. Інших трьох отців-василіян цар примусив катувати, а потім дав наказ повісити їх, а тіла спалити, щоб католики не почитали їх за святих.

Всі святі української землі були перейняті духом слів св. Кириїана: „На християнина, що надіється на Бога, можна нападати, але перемогти його не можна”.

Ми багаті на ворогів і на безстрашних мучеників-героїв. 1939 року з приходом „червоних визволителів” Князь Української Католицької Церкви Митрополит Андрей Шептицький, передбачаючи загрозу для Церкви й народу від комунізму, особисто звернувся до Конгрегації Східних Церков з листом про готовність до мучеництва за святу віру і єдність святої Церкви: „А я — пастир мученого народу, що страждає, чи не мав би якого права вмерти за його добро і кращу долю?”

Папа Лев XIII ще 1891 року в енцикліці „*Regum novarum*” (Нові речі) провістив загрозу для людства, яка йде від комунізму, однак потрібно було сто років, щоб світ зрозумів та оцінив її, побачив нищення комуніою всього святого, всього Божого, всього рідного для чесної людини і натомість витворення в душах людей духовної пустки, чи навіть звиродніння.

Наш героїчний український народ на святій землі України не здався і навіть по тюрмах наші мученики й ісповідники віри проповідували науку Христову. Так ігумен монастиря отців Василян в Гошеві отець Матій Шипітка розповідав, що в тюрмі і на Сибіру навернув людей більше, ніж на волі. А один із найбільш активних священників нашої церкви у часи комуністичного підпілля о. Зеновій Кисілевський на допиті в тюрмі в Івано-Франківську мужньо заявив: „Ви ще будете нас, українських католицьких священників просити, щоб ми виправляли ваш зіпсований народ!” І ці слова були воістину пророчі, бо сьогоднішня українська влада вже сама зрозуміла необхідність допомоги Церкви у вихованні гідних громадян, що підтверджує слова Христові: „Жниво велике, але женців мало”.

Тож, усі святі української землі, християнські наші князі й святителі, преподобні й мученики, безстрашні та незламні ісповідники всіх часів християнської України, моліть Христа-Бога нашого, щоб споглянув ласкавим оком на нашу святу Католицьку Церкву й українську державу і дав усім нам ласку витримати у святій вірі, щоб спаслися усі наші душі, які сьогодні возвеличують священну вашу пам'ять у вільній українській державі! Щоб до нас, як і до євангельського сотника, промовив Ісус Христос: „Я прийду й оздоровлю його”. І ти, брате, лікуй та оздоровляй грішника й безбожника, задуреного і заляканого! І хай надихає нас полум'яне слово Великого Кобзаря: „Борітеся — поборете, вам Бог помагає!”

А ви, усі наші святі й герої українські, запалюйте в наших серцях вогонь святої любові до Бога, який постійно горів у ваших серцях, щоб він ніколи не погас! Так нам, Господи, у цьому допоможи!

Амінь.

П'ята неділя по Зісланні Святого Духа Різдво св. Івана Хрестителя

(Мт. 8, 28-9, 1

Лк 1, 5-25, 57-68, 76-80)

(Проповідь виголошена 7 липня 1996 р.
в м. Винники)

„Він буде великий в очах Господніх, не питиме вина, ні напою п'яного, і сповниться Духом Святим вже в лоні матері своєї і багато синів Ізраїля наверне до Господа, їхнього Бога!”, — так говорить до нас Святе Євангеліє у день Різдва Івана Хрестителя, яке сьогодні ми у Винниках урочисто обходимо.

Це той найбільший пророк, що на грані двох заповітів мав ласку Божу, перебуваючи над річкою Йордан, коли там з'явився Ісус Христос, засвідчити народові про нашого Спасителя: „Це Агнець Божий, який бере на себе гріхи світу”.

Коли пророки Старого Завіту тільки передбачали прихід на землю Сина Божого, то св. Іван Хреститель, якого сьогодні святкуємо Різдво — народження, вказав особисто народові на очікуваного Месію.

Св. Іван Хреститель справді був великим своїм героїським життям, героїською наукою, героїською смертю. Сам Ісус Христос каже про нього: „Той був світич, який палає і світить” (Ів. 5, 35).

Його життя — це безперервний ланцюг жертв і покути. Він голосить науку, якої до нього ніхто не голосив: про хрещення, покаяння, про наближення Небесного Царства, про появу і присутність між людьми Месії — Спасителя.

А які дивні обставини народження цього святого, як про це розказує Святе Письмо сьогодні в день Різдва св. Івана Хрестителя! А яке строге життя він провадив! Його одяг — верблюжа шкіра, твердий пояс; його їжа — мед диких бджіл, вода, сухий хліб; він забув про радощі світу, а все життя присвятив службі Богові та спасінню душ рідного краю.

Тому попереджає у своїх проповідях: „Покайтеся, бо наблизилося Царство Боже!”

І сьогодні наша свята Католицька Церква устами св. Івана Хрестителя промовляє до своїх вірних і до ворогів Божої Правди: „Покайтеся, бо терпеливість Божа добігає до кінця, наближається вже час Божої кари!”

Такої кількості вбивств невинних людей, масових крадіжок, родинної і національної зрад наша українська земля не пам'ятає!

Забули, потоптали 10 Божих Заповідей!

Яка нам користь із розвитку техніки, космічних польотів, штучних супутників Землі, атомних електростанцій, коли моральність, людяність занепадають!

Потрібне строге виховання в сім'ї, регулярні уроки релігії у школі, релігійне й національне виховання у Збройних силах України.

Бо ж треба було аж Божого втручання, щоб Верховна Рада врешті, несподівано для нас, затвердила Конституцію України.

Господи! Дякуємо Тобі за перемогу Правди в Україні та її мужніх борців!

Один із депутатів Верховної Ради, мені рідний (він тут присутній), зателефонував мені після затвердження Конституції і на радощах сказав: „Затвердженням Конституції України вбили останній цвях у домовину комунізму!”

О, коби так було! На жаль, ще багато тим же комунізмом задурених продажних яничарів в Україні.

Святій Українській Католицькій Церкві й самій державі дуже потрібні безстрашні провідники, які діяли б завзято за прикладом св. Івана Хрестителя, який і самому цареві Іродові, котрий вів негідне життя, не боявся це заявити.

Бо ж дикий комунізм, який знищив у багатьох народів мільйони найкращих синів, цвіт народів — це виплодок сатани, диявольська теорія, яка не має права на існування у світі, а особливо в Україні, яка найбільше зазнала горя від комунізму.

Дорогі винничани! У відродженні та закріпленні святої Католицької Церкви і державності України ви мусите відіграти важливу роль.

Бо ж наше місто славиться видатними подіями і світлими постатями України.

Тут у листопадові дні 1918 р. був центральний вишкіл військ УГА, тут — славна могила 17 героїв УГА, а біля неї — могила

міністра освіти й релігійних визнань Центральної Ради др. Івана Липи — засновника Братства Тарасівців, які на могилі Т. Шевченка у Каневі присягли з Михайлом Міхновським, Борисом Грінченком на досмертню боротьбу за державність України.

А син Івана Липи, др. Юрій Липа, лікар у відділах УПА, автор славного твору „Призначення України”, у якому на сторінках 239-246, він, уродженець Східної України, доводить, що існує одна правдива свята Церква, Вселенська, Католицька, яку заснував сам Ісус Христос

Молімося за винничан, які дали себе обдурити. Релігійне розбиття в Україні — це робота наших ворогів, які бажають релігійного і національного безладу в будівництві (яке треба здійснювати разом) української держави! У нас є документи, які підтверджують це!

З Винник походив і міністр внутрішніх справ Карпатської України, інженер Євген Врецьона, член штабу Національної Оборони; отець-доктор Василь Багонюк, замучений за святу Українську Католицьку Церкву в час її підпільної діяльності; отець-канонік, крилошанин, декан Григорій Гіряк, організатор і член усіх головних товариств у Винниках та багато інших.

Mors certa, hora incerta! (Смерть певна, година непевна!).

Так нас учить сьогодні св. Іван Хреститель.

А як служити безстрашно Богові й Україні, нам пригадують численні приклади мук наших в'язнів у концтаборах. Наприклад, український поет-герой Михайло Драй-Хмара, вмираючи 19 січня 1939 р., безстрашно заявляв своїм мучителям: „Проклятий, не вбивай молоде життя”.

А таких прикладів мужньої смерті наших героїв мільйони.

Чуєш, брате, сестро, дорогі мої винничани, як дорого ми заплатили за волю, святу Українську Католицьку Церкву й державність України! Терор Москви відкрив очі найбільш незрячим.

Всі наші мученики й національні герої пам'ятали слова Ісуса Христа: „Немає більшої любові від тієї, коли хтось своє життя віддає за друзів своїх”.

Будьмо ж гідними спадкоємцями у боротьбі за славу держави св. Володимира Великого і його тризуба у вільній Україні.

Тож станьмо на місце героїв в утвердженні волі матінки-України!

Нехай нам у цьому допоможе св. Іван Хреститель, який вимагає сьогодні від нас: „Покайтеся, бо наближається Царство Боже в Україні, і тільки з Ісусом Христом ми її вільну закріпимо, бо наш Спаситель — Ісус Христос — це єдина Правда, Дорога і Життя тут на землі й у вічності в небі!”

Амінь.

П'ята неділя по Зісланні Святого Духа

(Мт. 8, 28-9, 1)

*(Провідь виголошена 20 липня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„Тоді все місто вийшло Ісусові назустріч і, побачивши його, попросили, щоб відійшов з їхніх околиць” (Мт. 8, 34).

Сьогоднішнє Євангеліє розповідає нам про одне із численних чудес Ісуса Христа, яке з-поміж інших вирізняється надзвичайною реакцією свідків його, що засвідчують вищенаведені слова мешканців гадаринського міста. Ісус виганяє злих духів із двох біснுவатих, і ці злі духи просяться увійти в стадо свиней, тобто далі залишатись на землі, лише б Ісус не проганяв їх до пекла. Увійшовши в стадо свиней, злі духи знищують його, і тоді приходять до Ісуса все місто (!) і просять Його, щоб він відійшов з їхніх околиць.

Мешканці міста більше хвилювались за своїх свиней, ніж раділи чудовому оздоровленню біснуватих, перемозі Ісуса над дияволом та Його присутності в місті. А біснуваті, яких вилікував Ісус — це нещасні люди, які були надзвичайно злими і люгими, вони наводили жах на людей, мешкали в гробах — в місцях останнього земного пристановища людей.

Євангельські біснуваті — це зразок налогових грішників, яких мучать їхні пристрасті, котрі цілковито заволоділи ними, стали суттю їхнього життя. А мешканці гадаринського міста, які не

захотіли, щоб Ісус перебував в їхньому місті — це сучасний матеріалізований, секуляризований світ, який знає про Христа, але вважає кращим обійтися без нього, бо має своїх божків: гроші, багатство, фізичну красу, славу. Тому кожний великий грішник сьогодні — це своєрідний біснуватий, який піддається спокусам диявола.

Св. Іван Богослов повчає: „Бо все, що у світі — це пожадання тіла і похоть очей, і гордість життя”. Тому, якщо ми не хочемо впасти в тяжкі гріхи, ми повинні боротися не лише з ними, але найперше з нагодами, підставами для них.

Ніхто не вільний від спокус у світі. Злий дух спокушав навіть самого Ісуса Христа. А всі святі ціле життя мусили постійно поборювати спокуси. О, як завзято вони боролися!

Щоб перебороти спокуси св. Франциск з Асичу втікав від світу, св. Бенедикт качався по терні, св. Василій Великий відганяв спокуси гарячими молитвами до Ісуса Христа. Святий апостол Павло повчає, що Господь Бог допускає до нас спокуси не більші, ніж ми можемо витримати, для того, щоб дати нам нагоду виявити свою любов до Нього та щоб дати нам змогу придбати собі більше заслуг перед Ним тут на землі. Тому сама спокуса, якої ми не бажаємо і відкидаємо, ще не є гріхом.

Найдієвіший засіб проти спокус — це уникання нагод до гріха і щира, сердечна молитва та збереження мужності й рівноваги духу. Саме недотримання цих засад у боротьбі зі спокусами привело до упадку навіть апостолів: Петра, який перелякався дикого натовпу ворогів Христових, та Юду, котрий прив'язався до грошей і продав юдеям невинного Христа.

Диявол спершу спокушає нас через думку, погляд, уподобання, а коли грішник „засмакує” гріх, підсуває йому нагоду до улюбленого гріха, а частий гріх породжує звичку, стає другою нашою природою, звичка ж переходить у постійну залежність від гріха, яку прийнято називати налогом, котра виявляється у нестримному прагненні до поновлення цього гріха (наприклад, алкоголізм, куріння, наркоманія, розпуста і т. д.). Позбутися цього налогу неможливо без Божої ласки й допомоги та систематичної духов-

ної боротьби і праці над собою, спрямованої на докорінну зміну власного життя.

Тому повчає св. Василій Великий: „Налоговий грішник подібний до п'яниці — обом бракує ясного розуму”. А св. Тома Аквінський доповнює: „Воля налогового грішника дуже ослаблена, не має сили творити добро”.

Газета „Галичина” від 10.07.1997 року подала дуже актуальну й повчальну замітку про сучасне ставлення до гріховних спокус: „Міс Замбія під домашнім арештом”. Обурений батько замкнув новоспечену „Міс Замбія” Кюзо Камвамбі у власному домі й не відпустив її до Флориди на всесвітній конкурс краси, де вона, за словами „спеціалістів”, мала всі шанси стати новою „Міс-Всесвіту”. Батько Камвамбі назвав усі конкурси краси „брудом і розпустою”, а власну дочку обізвав нецензурним словом.

Яким повчальним є цей приклад для нас, для українських батьків та їхніх дочок, бо ці „конкурси нагоди до гріха”, „конкурси розпусти” вже стали й українським явищем. А погляньмо, що діється в нас на вулицях, у навчальних закладах — як одягаються українські дівчата: вони наче уявляють себе постійними учасницями цих конкурсів „краси”, а точніше — спокуси і розпусти. Я запитую вас, шановні батьки: „Куди ж поділась моральна чистота й цнотливість ваших дочок, яка споконвіків була притаманна українській дівчині?”

Колись довелося мені ховати одну із таких „красунь”, яка була „віце-міс Україна”, переможницею міжнародних конкурсів краси, яка піклуванням про своє тіло довела себе до хвороби й передчасної смерті. А похорон її був підтвердженням того, що вся земна краса — марнота і безслав'я.

Тому кожній людині потрібна справжня вища мета її життя: любов до Всемогутнього Бога — джерела нашого досконалого земного буття й осягнення спасіння у вічності, а також — вірність святій Католицькій Церкві та Україні, котра не дасть нам зблудити на життєвій дорозі. Саме ці засади нам допоможуть протистояти спокусам, знайти вірний життєвий шлях та осягнути щасливу вічність у небі!

Амінь.

Шоста неділя по Зісланні Святого Духа

(Мт. 9, 1-8)

(Проповідь виголошена 27 липня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Любіть один одного братньою любов'ю. Пошаною один одного випереджайте” (Рим. 12, 10). Такими словами святого апостола Павла, які читаємо сьогодні, у шосту неділю по Зісланні Святого Духа, закликає нас святий апостол у Посланні до римлян. А цієї любові не було у свідків багатьох чудес Ісуса Христа, як і в свідків чуда, про яке говорить сьогоднішнє Євангеліє.

„І от принесено до Нього (Ісуса) розслабленого (паралітика), що лежав на носіях. Побачивши їхню віру, Ісус сказав розслабленому: „Бадьорися, сину, твої гріхи відпускаються”. Та тут деякі з книжників заговорили між собою: „Він хулить”. Ісус, знаюши їхні думки, каже: „Чого лукаве думаєте в серцях ваших? Що легше сказати: Твої гріхи відпущені, — чи сказати: Встань і ходи! Та щоб знали, що Син Чоловічий має владу на землі відпускати“, — каже розслабленому: „Встань, візьми твої носії та й іди до свого дому”. Встав той і пішов до свого дому. Народ же, бачивши це, настрахався і славив Бога, що дав таку владу людям” (Мт. 9, 2-8).

У присутніх під час того чуда не було любові, вони були сповнені ненависті й заздрості до Христа.

А Ісус Христос вимагав від апостолів на святій Тайній Вечері у прощальній проповіді й від нас вимагає: „Нову заповідь даю вам, щоб ви любили один одного! Як я був полюбив вас, так любіте і ви один одного! З того усі спізнають, що мої ви учні, коли любов взаємну будете мати” (Ів. 13, 34-35).

Любов до ближнього — це досконала ознака правдивого християнина.

Свята Церква подає нам дві головні заповіді любові. Перша: „Люби Господа Бога твого всім серцем, душею, думкою і силою твоєю!” А друга подібна до неї: „Люби ближнього твого, як себе самого!”

Ось яскравий приклад справжньої мученицької любові до ближніх. 1809 року французькі війська імператора Наполеона прямували до Відня і змусили одного дуже побожного селянина показати їм дорогу. Проте селянин відмовлявся це зробити. Тоді генерал запропонував йому велику суму грошей за цю послугу. І це не допомогло. Врешті генерал почав австрійському селянинові погрожувати і сказав: „Якщо ти нам не покажеш дороги, я накажу тебе зараз убити!” На це відповів селянин: „Дуже добре! Тоді я умру як вірний громадянин мого рідного краю і цісаря і не буду зрадником своєї батьківщини!” Коли генерал почув ці слова, подав селянинові руку й сказав: „Іди щасливий, чесний, хоробрий чоловіче! Ми собі дамо раду без провідника”. (І ворог, правда європейець, а не „азіатський визволитель”, пошанує чесного противника, а негідного, підлого зрадника використає і прожене, бо кожний боягуз — потенційний зрадник).

Так поведуться правдиві християни! Тому справедливо говорить святий Василій Великий: „Могутня та держава, яка побудована на Божих законах любові”.

А чи закон християнської любові заперечує всі війни? Ні! Визвольні війни за втрачену державність, усунення окупантів, які несуть горе, нужду, смерть невинних людей свята Церква благословляє!

Але ці війни повинні бути без кровожерності, без садизму, без убивств невинних людей, як це, на жаль, не завжди практикували наші жорстокі сусіди.

Також справедливий гнів дозволений. Справедливим гнівом називаємо ревність в обороні Божої честі. Таким гнівом запалав наш Спаситель, коли проганяв купців із Єрусалимської святині: „Заберіть оте звідси, не робіть дому Отця мого торговим домом!” Пригадали тоді його учні, що написано було: „Ревність дому твого поїдатиме мене” (Ів. 2, 16-17).

Але неправедний гнів нищить здоров'я, вкорочує життя. Під час гніву жовч і адреналін потрапляють у кров і затроюють її, ведуть до інфаркту. „Ніщо так не подібне до божевілья, як гнів”, — навчає нас відомий древньоримський філософ та оратор.

Гнів треба перемагати, у гніві не слід нічого говорити чи робити, а слід чимскоріш вдаватися до молитви! Коли ж когось у гніві образили — треба негайно перепросити!

Святий Тома Кемпійський радить у хвилини горя з любов'ю до Господа Бога молитися: „Нехай ім'я Твоє, Господи, буде благословенне на віки, що захотів допустити на мене спокусу і прикрість цю!”

„Сильні й великодушні характери не хвилювали будь-які дрібниці; вони терпіли мовчки, а тільки у важливих питаннях висловлювали свій справедливий біль”, — повчає нас святий Франц Салезій.

Найкращим джерелом любові до Бога, рідного краю і ближнього є Святе Причастя. Але той, хто часто причащається, повинен особливо пильнувати, щоб тяжко не грішити, тоді він буде завше здатним на героїчні вчинки, на закріплення чеснот, на мужню оборону Божих Законів, святої Католицької Церкви і рідного краю, бо ж замало тільки насолоджуватися власною побожністю, любов'ю Бога, нехтуючи любов'ю до ближніх, їх направою.

Особливою повинна бути любов дітей до батьків. Хто нехтує цією любов'ю, того Бог тяжко карає. Про це нам нагадає четверта Божа заповідь.

Господь Бог від батьків також вимагає любові до дітей, адже вони є їхніми першими ближніми.

Якось до одного дитячого будинку, де перебували діти-сироти та діти, покинуті батьками, прийшло заможне, але бездітне подружжя, яке хотіло взяти хлопчика на виховання й усиновити його. За дозволом дирекції будинку вони сподобали собі між дітьми одного хлопчика і запропонували йому: „Підеш з нами, ми маємо чудовий будинок, машину, усі вигоди, ти матимеш свою кімнату і ти не будеш ні про що турбуватися.” — „Але все це я маю і тут”, — відповів хлопчик. — „А що ж ти хочеш?” — „Я хочу, щоб ви мене любили!” — відповів він.

Саме любові не вистачає нашому суспільству, справжньої Христової любові. Натомість панує в ньому гордіня — мати всіх гріхів, як повчає нас святий Іван Золотоустий. Саме ганебна

гордість, брак любові до Бога, ближнього, правди й України в серцях керівників численних партій і сект в Україні є головною причиною їх існування! Як важко з такими гордіями розбудувати єдину святу Католицьку Церкву й українську державність!

Всемогутній Боже! Дай нам ту віру і радість, які мали Твої учні в часі чуда, коли Ти підняв розслабленого і відпустив йому його гріхи, щоб ми ніколи не забували Твої заповіді любові: „Люби Господа Бога твого всім серцем, душею, думкою і силою твоєю! Люби ближнього твого, як себе самого!” Щоб ми любили одне одного братньою любов'ю і пошаною один одного випереджали!

Амінь.

Сьома неділя по Зісланні Святого Духа

(Мт. 9, 27-35)

*(Проповідь виголошена 26 липня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„Помилуй нас, сину Давидів!” — так кричали і йшли за Ісусом два сліпці. А коли Ісус увійшов до хати, „...сліпці приступили до Нього, а Він спитав їх: „Чи віруєте, що я можу це зробити?” — „Так, Господи!” — кажуть Йому ті. Тоді Він доторкнувся до їхніх очей, мовивши: „Нехай вам станеться за вашою вірою!” І відкрились їхні очі”. Й Ісус Христос вигнав біса з біснுவатого, а люди дивувались, кажучи: „Ніколи щось такого не об'являлося в Ізраїлі!” Фарисеї ж говорили: „Він виганяє бісів князем бісівським!” А Ісус обходив усі міста і села, навчаючи у їхніх синагогах, проповідуючи Святе Євангеліє царства та вигоюючи всяку хворобу і недугу (пор.: Мт. 10, 25-35).

І сьогодні ходить Спаситель із проповіддю святої Церкви та її слуг — священників, проголошуючи святу науку. Але й сьогодні, як і в часи Ісуса Христа, світ різко поділений, після падіння безбожної пекельної держави, на два табори.

Одні — вірні святій Церкві й Божим законам практикуючі християни, які прославляють своїм побожним життям Ісуса, співаючи Йому „Осанна!“, „Витай!“, „Подай спасіння!“, а вороги святої Церкви й сьогодні волають, зневажаючи Божі та церковні заповіді: „Розіпни його!“

Ми, справжні християни-католики мусимо бути освіченими й ревними апостолами. І сьогодні до нас промовляє святий Іван Золотоустий, який вимагає від нас апостольської праці: „Якби ти роздав величезну суму грошей убогим, це все ж ніщо у порівнянні з тим, коли навернеш одну душу!“ А їх, безбожних, задурених ще так багато!

Якраз вони сьогодні в нашій Україні й належать до другої групи. Вони слухають брехливу науку сектантів, ідуть на їхні зібрання чи дають їм приміщення для зборів, чим довершують тяжкий гріх!

У боротьбі за святість життя їм заважають головні гріхи. Нагадаймо собі їх: гордість, захланність, нечистота, заздрість, гнів, обжирство, лінивість. Для успішної боротьби з ними ми повинні плекати в себе і в грішниках, яких мусимо повернути, головні моральні чесноти, які записані в Катехизмі, а саме: мудрість, стриманість, справедливість, мужність.

На вершину християнської мудрості, справедливості й мужності піднялася Київська княгиня Ольга, день якої ми святкували 24 липня. Господь дав їй ласку збагнути ще задовго до хрещення України 988 р., що, як говорив святий Августин: „Справді тільки через пізнання правд Христової святої Церкви і святе життя може людина знайти спокій серця!“

З любові до Божих Законів вона охрестилась, поширювала Христову науку, підготувала свого внука — майбутнього святого Володимира Великого до хрещення України.

Після смерті свого чоловіка — князя Ігоря, наша княгиня Ольга поїхала у Царгород, де її, княгиню тоді славної української держави, прийняв з великими почестями грецький цісар Константин Багрянородний і Царгородський патріарх Поліевкт.

Хрестив княгиню сам патріарх, а імператор був хресним батьком. У найдревнішій історії України „Повісті минулих літ“ літо-

писцем Нестором, архидияконом Києво-Печерської Лаври, записані слова, сказані патріархом під час хрещення княгині: „Щаслива ти будеш у свого народу! Ти полюбила світло, покинула темряву! Твій народ буде тебе величати від роду в рід!“ Так! Такої славної володарки української держави, княгині славної на весь світ, не мав і не має жоден народ! Бо вона керувала нашою державою у покорі, за святыми Божими Законами! Це давало їй силу і мудрість в її праці.

Вона, свята княгиня Ольга (в хрещенні — Олена), знала, що не може загинути народ, котрого через свого першого учня — святого апостола Андрія Первозванного, поблагословив сам Господь наш Ісус Христос!

Любов до Бога і ближнього допомагала святій княгині мудро й мужньо керувати нашою державою, однією з наймогутніших між державами того часу.

Такої ж слави для України придбали й інші українки-християнки: королева Франції, дочка великого Київського князя Ярослава Мудрого, Анна Ярославна; Настя Лісовська — Роксолана, дочка українського священика, яка стала дружиною султана могутньої Оттоманської імперії; Ольга Басараб — мужній, незламний борець за державність України і багато-багато інших. Такої кількості мужніх, побожних, обдарованих жінок — ревних патріоток свого народу не мав жоден народ світу! Це зобов'язує нас наслідувати їх, шануючи та люблячи всіх наших сусідів!

Саме на таких засадах будував своє життя святий пророк Ілля, якого ми вшановуватимемо 2 серпня. Його життя — це низка добродійств: він молитвою випрошував дощ, чудесним способом годував родину вдови із Сарепти, воскресив її сина, приніс милу Господеві жертву, котрою засоромив поганських жерців.

А ти, брате, сестро, приймай із найглибшою святістю Пресвяту Євхаристію, яку встановив сам Ісус Христос, наслідуй цього великого пророка, який мав щастя бути присутнім на горі Тавор і бути свідком Переображення Ісуса Христа, щоб у хвилини випробувань віри засвідчити мужньо її міцність!

Бо ж „...не зворушить, — як переконує нас святий Тома Кемпійський. — вся хвала цілого світу того, хто всю надію поклав на Бога“ і який без гордості „...поводиться у покорі, зі спокоем і лагідністю, того любитимуть люди“.

А до чого доводить людину гордість, яку святий Іван Золотоустий називає матір'ю всіх людських гріхів, ще раз засвідчила трагедія сумнозвісного корабля „Титанік“, який 12 квітня 1912 року відплив із Англії до Нью-Йорку. Цей корабель був вершиною тогочасної техніки, найбільшим у світі, він своєю назвою кидав виклик світові, самому Богові. Його вважали непотоплюваним, і найбільші багаті того часу у великій впевненості, розкоші й гордині відправилися в перше плавання цим кораблем, на боргах якого були написані, як виклик Богові, богохульні надписи: „Навіть сам Христос не зможе затопити цей корабель!“, „Ні Бога, ні пана!“ Цей перший рейс корабля став його останнім рейсом і протривав аж п'ять (!) днів. 15 квітня корабель зіткнувся з айсбергом і потонув. Гордість і безбожність людська були покарані!

І ми теж пливемо своїм кораблем розбурханим морем життя, але не завжди пам'ятаємо про сумний фінал людської гордості, що ми бачили на прикладі „Титаніка“. Ми теж іноді перебуваємо в гордині, яка нас доводить до численних гріхів! Довкола нас прогресує пияцтво, розпуста, крадіж. Але чи всі грішники мають певність, що досягнуть берега вічності через покаєння в хвилину смерті так, як осягнув цю ласку розбійник, розп'ятий праворуч від Христа? А чи ті великі „українські злодії“ не думають, що їх і їхніх рідних чекає смерть, ганьба і відповідальність перед Судом Божим за обкрадання знедоленого народу? Їх жде Божа кара!

А ми, дорогі браття і сестри, в нашому плаванні до берегів Царства Божого берімо за взірець наших героїв, які дбали про добро ближнього і про Вітчизну, а не про власне збагачення, тому й радо приймали смерть за це в ім'я Боже. Серед численних наших героїв-мучеників згадаймо і 300 українських козарів, яких комуністична влада збрала 12 квітня 1927 року в Харкові ніби-то на з'їзд, але першого ж дня після урочистого співу Шевченкового „Реде та стогне...“ всіх їх силою запакували до товарних вагонів і вивезли до Москви, а звідти до таборів смерті в Сибір, де їх винищили.

Пам'ятаймо наших героїв-мучеників за Христову Церкву й українську державність! Ці мученики й герої своєю жертвою виблагали нам у Господа волю Церкві та Україні.

Плекаймо в собі їхню віру в Божу справедливість і милосердя, таку віру, яку мали сьогоднішні євангельські сліпі, котра привела їх до прозріння.

Дай нам, Боже, у цій святій вірі в Твою науку гідно пройти свій життєвий шлях і не зблудити, бо Ти нам відкрив очі на вічні правди! Так нам, Господи, у нашій вірі допоможи і „Помилуй нас, сину Давидів!“

Амінь.

Восьма неділя по Зісланні Святого Духа

(Мт. 14, 14-22)

(Проповідь виголошена 2 серпня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„А вийшовши Ісус; побачив силу народу і змилосердився над ними та вигоїв їхніх недужих. Якже настав вечір, підійшли до нього його учні й кажуть: „Пусте це місце та й час минув уже. Відпусти людей, нехай ідуть по селах та куплять собі поживи“. А Ісус сказав їм: „Не треба їм відходити: дайте ви їм їсти“. Вони ж мовлять до нього: „Ми маємо тут тільки п'ять хлібів і дві риби“. Тоді він каже: „Принесіть мені їх сюди“. І, звелівши народові посідати на траві, взяв п'ять хлібів і дві риби, підвів очі до неба, поблагословив і розламав ті хліби, і дав учням, а учні — людям. Всі їли до насити...“ (Мт. 14, 15-20).

Ця євангельська подія — великий акт Божого милосердя! А ми сьогодні задумаймося над потребою нашого християнського милосердя, як цього вимагає від нас Ісус Христос: „Будьте милосердні, як і Отець ваш милосердний!“ (Лк. 6, 36).

Все життя Ісуса Христа — це низка незліченних актів милосердя для хворих тіл, а особливо — для душ людей: Він проголосив святу науку спасіння, записав у Святому Письмі, з милосердя до нас заснував святу Вселенську, тобто Католицьку, Церкву для всіх народів світу й у ній залишив у Семи Святих Тайнах найкращі ліки для освячення наших душ і здобуття нами щасливої вічності в небі.

З милосердя до нас Христос добровільно пішов на хрест. „Не воїни римські, — говорить святий Августин, — а безмежна любов до нас (до тебе, брате і сестро!) прибила Ісуса Христа до хреста!“

Вмираючий на хресті Ісус промовляв до нас: „З милосердя до вас терплю, вмираю, прагну (жажду) вашого навернення. Я радий завжди терпіти за ваші душі, за ваше щастя!“

На горі Голгофі три години терпів Ісус на хресті, але це Його милосердне терпіння не припиняється ніколи. А злові воїни на вияв його спраги, подали Йому оцет!

Ідімо думками на Голгофу! Там Ісус молиться за тих, що його катують і розпинають: „Отче, прости їм, бо не знають, що роблять!“ Милосердиться над своєю Матір'ю: віддає її в опіку своєму улюбленому учневі, святому Іванові: „Це — мати твоя!“ Сповідь на смерть розбійника, котрий збудив досконалий, надприродний жаль: „Згадай мене, Господи, коли прийдеш у Царство Твоє!“ Ісус дає йому розрешення: „Направду, вже сьогодні будеш зі мною в раю!“ Це був також акт милосердя над усіма грішниками. Які це надзвичайні для нас грішних акти Христового милосердя!

А як ми часто говоримо: „Я йому того не можу простити!“, гніваємося одне на одного й не каємося в цьому тяжкому грісі! А свята сповідь для того, хто не кається і не змінює себе, залишаючись у гніві — не є важною (дійсною)!

Пригляньмося ближче до милосердя Ісуса! Своєю хресною жертвою Він прощає, змиває всі гріхи, які мають свої межі, а Його милосердя — безмежне!

Ціле життя Ісуса Христа — взірць пречудової любові, святої покори, терпеливості, лагідності, любові до ближнього, милосердя, якого усім нам так потрібно!

Коли фарисеї привели до Ісуса жінку, зловлену на чужолозстві, у відповідь на їхні звинувачення Він каже: „Хто з вас без гріха, нехай перший кине камінь в неї!“ ...Всі розійшлися. А Христос каже до неї: „Де ж ті, що тебе осуджували? Іди, але більше не гріши!“

І до Закхея, митаря і грішника, зайшов у гості Ісус, за що Йому докоряли фарисеї, а Він їм відповів: „Не здорові, а хворі потребують лікаря!“

І ви, браття й сестри, наслідуйте Ісуса, який чудесно нагодував голодних, — допомагайте бідним і тим, що потребують помочі, а особливо — заблуканим душам. Бо попереджає нас святий Іван Золотоустий: „Хоча б ти роздав величезну кількість грошей убогим, то це ніщо у порівнянні з тим, коли наворачеш бодай одну душу!“ Великим милосердям є апостольська праця над заблуканими душами, бо у цей тривожний для Церкви та держави час ми не маємо права насолоджуватися тільки своєю побожністю!

„Правдивим християнином є той, — говорить святий Августин, — котрий до кожного лагідний, добрий, милосердний і свій хліб ділить з убогими!“ Молімся за справжні християнські чесноти!

Милосердімся над сектантами — навчаймо їх правд Божих, правд святої Католицької Церкви, не нарікаймо на них, допоможемо їм знайти світло правдивої Христової науки!

А коли тебе, брате й сестро, щось спонукає до помсти, злоби, наклепів — запам'ятай пораду: завжди за будь-яких обставин пам'ятай про Божу всеюдиприсутність, володій собою! Не поспішай з рішенням, подумай, помолися, порадься з іншими, у молитві проси поради в самого Господа Бога!

Згадаймо Христову притчу про милосердного самарянина, який виявив справжнє, досконале милосердя до свого ближнього, котрий для нього був чужинцем і навіть ворогом.

Божественний Спаситель навчає нас в Нагірній проповіді: „Блаженні милосердні, бо вони зазнають милосердя“ (Мт. 5, 7).

Під час французької революції до пораненого революціонера-безбожника, котрий вмирав, покликали священика. Коли вмираючий побачив на порозі священика, закричав: „Заберіть його геть! Я вже таких 12 убив! І його зараз уб'ю ось цим ножем!“ „О ні, — відповів священик, — не 12, а 11! Дванадцятий — це я!“ І, показавши вмираючому слід від рани, завданої йому ножем цим революціонером, сказав: „Мене Господь Бог зберіг, щоб Вас підготувати до смерті!“ Переконувати чоловіка вже не треба було. Він пізнав дію Божого Провидіння, щиро покався, висповідався і запричащався. І це було найвищою винагородою священикові за його мужність і милосердя. Так Господь допомагає відважним, а ніколи — боягузам чи пліткарям! Ця подія вчить

нас — християн того, що в житті йдеться не про початок, а про його кінець: святий апостол Павло почав своє життя Савлом, а закінчив апостолом народів, мучеником за Христа, а Юда починав як добрий апостол, котрий був присутній на першій Службі Божій — на Тайній вечері, а закінчив зрадником Христа.

Милосердя ми виявляємо і молитвою за потребуючого, страждущого.

Великий геній України — Григорій Сковорода, бачачи знуцання ганебних сусідів над рідним народом, якому він віддав усі свої знання і служіння, ревно, часто по ночах, молився за його кращу долю, бо тоді, як він писав, „Новітні Юди — Іроди творили діла мерзькі й цідили кров з народу!”

І ти, брате й сестро, завше з усією родиною вдома і в церкві ревно молися, практикуй цей великий акт милосердя і турботи про святу Католицьку Церкву й Україну!

Бо ми, Господи, твердо віримо у Тебе й любимо Тебе, бо Ти, Боже, милосердний до нас усіх! І допоможи нам, Боже, бути милосердними!

Амінь.

Дев'ята неділя по Зісланні Святого Духа

(Мт. 14, 22-34)

(Проповідь виголошена 9 серпня 1998 року в катедральному соборі Воскресіння Христового в м. Івано-Франківську)

„І як увійшли до човна, вітер ущух. А тоді ті, що були в човні, вклонилися йому до ніг, кажучи: „Ти істинно — Син Божий!” (Мт. 14, 32-33).

Так закінчується текст сьогоднішнього святого Євангелія у дев'яту неділю після Зіслання Святого Духа.

Коли Ісус Христос п'ятьма хлібами і двома рибами чудесним способом нагодував більш як п'ять тисяч людей, то звелів учням сісти в човен і переплисти на протилежний берег Генезаретського озера, а сам пішов на гору помолитися.

На озері почалася буря; апостоли всю ніч мучилися й не могли дістатися до берега.

Аж під ранок пустився до них поверх води сам Ісус Христос, якого апостоли прийняли за привида. Та Ісус заговорив до них: „Заспокойтеся, — це я, не страхайтеся!”

Тоді апостол Петро мовив до Ісуса: „Господи, коли це ти, повели мені підійти водою до тебе!” „Підійди!” — сказав Ісус. І вийшов святий Петро з човна і почав іти по воді до Ісуса, але коли побачив, що сильний вітер жене велику хвилю, злякався, почав потопати й крикнув сильним голосом: „Господи, рятуй мене!” А Ісус, подавши йому руку, схопив його і сказав: „Маловіре, чому засумнівався?” А як увійшли в човен, вітер ущух!

І до нас промовляє сьогодні наш Спаситель, коли тривожимося релігійним і національним хаосом в Україні, ми — слабкої віри, ми забуваємо, що усім завжди керує Боже Провидіння. Саме про це ми будемо сьогодні роздумувати.

Найвища єврейська рада — Синедріон, переслідуючи апостолів по Зісланні Святого Духа, забороняла їм проповідувати науку Ісуса Христа, погрожуючи в'язницею. Тоді на одному із засідань Синедріону промовив фарисей і закончитель Гамалиїл, таємний учень Христа: „Отож, я нині кажу вам: Зоставте тих людей, лишть їх, бо коли від людей цей задум чи ця справа, вона сама собою розпадеться. Коли ж від Бога, ви не здолієте звести їх зо світу, — щоб ви часом не стали протівниками Бога” (Ді. 5, 38-39).

А свята Божа наука й Католицька Церква — вічні!

Мужні апостоли та їхні послідовники мали сильну віру у всемогутність і вічність Божу, а тому витримали стійко і свято в час переслідування, тортур і небезпек.

Як на Генезаретському озері буря кидала човна з апостолами, так кораблем святої Христової Церкви посланці диявола, переслідуючи її, хитають, раді б загопити його, але перемогти її не можуть, бо заснував її сам Ісус Христос! А ми — вірні Христової Церкви є, як учив нас Христос, також храмом Божим, в якому Дух Божий перебуває.

1998 рік проголошений святою Католицькою Церквою роком прослави Святого Духа у час підготовки до святкування двохтисячолітнього ювілею від Різдва Ісуса Христа. Тому в особливий спосіб упродовж цього року молимо Святого Духа про дар мужності в боротьбі з дияволом і його слугами, і нехай нам будуть прикладом святі мученики.

Гідним наслідування є приклад святої Христини, празник якої ми обходили 6 серпня. Їй вихователі в дитинстві дали добре християнське виховання, хоча вона походила з багатого поганського роду. Її батько — Урбан, римський полководець, готував їй світську кар'єру, однак, ні багатство, ні обіцянки батька про земне щастя, не зламали віри св. Христини в хвилину смерті. Коли її повісили на дереві й добивали стрілами, батько в розпучі помер, а другого ката св. Христини — Юліана, Господь покарав німотою!

Воістину страшно впасти в руки Бога живого, як говорив псалмоспівець Давид!

А святий великомученик і лікар Пантелеймон, день пам'яті якого ми сьогодні обходимо, дуже молився за батька-поганина, і коли на очах у нього він чудом повернув зір сліпому, то цим чудом привернув батька до Христа. Дикий, безбожний імператор Максиміліан наказав відрубати оздоровленому голову, а св. Пантелеймона наказав мучити, гаками дерти його тіло, а рани пекти вогнем, однак святий не захитався у святій вірі.

Ця духовна велич християн-мучеників у перших століттях християнства була потрібна, щоб збудувати основи святої Христової віри у народах.

„Вір святим і пророкам Бога, і втече від тебе ворог лукавий!“, — повчає нас святий Тома Кемпійський.

А яка наша віра, мужність і довіра до Господа?

Прошу вас, дорогі браття і сестри, для скріплення своєї віри глибше пізнавайте життя святих, імена яких ви носите, святкуйте день свого Ангела — святого покровителя, а не день народження!..

Найкращим скріпленням нашої віри є наслідування життя Ісуса Христа! Воно було і є для нас взором пречудової святості, покаянства, терпеливості, лагідності, любові до ближнього, милосердя.

Не забуваймо, що навіть багато відомих учених визнавали, що не наука зробила їх невіруючими, але їхнє бажання слави, розкішного життя!

Згадаймо ще раз світлу постать нашої святої Української Католицької Церкви й народу Кардинала й Патріарха Йосифа Сліпого, котрий 18 років провів у комуністичних таборах смерті на тортурах, допитах, у побоях та знущаннях, які, однак, не зламали його. Він не пішов на компроміс із дикими безбожниками, котрі обіцяли зробити його патріархом всієї Православної Церкви! На допитах він заявляв: „Вас жде кара Бога! (І ми її бачили: царство сатани розлетілося! — *Авт.*). Свята Католицька Церква, яку заснував Ісус Христос 2000 років тому, — вічна, воля нашої Церкви і державність України будуть!“ І так сталося!

Наш великий мученик таємними листами звертався до нас у католицьке підпілля і запевняв, що воля неодмінно прийде. Часто він нагадував про те, що завжди після Великої П'ятниці приходить Великдень: „Вірте Христові! Хто витримає до кінця, буде спасений!“

Тому для осягнення цієї цілі повчає нас св. Тома Кемпійський: „Віри від тебе вимагають і життя праведного, а не великого розуму й глибокого розуміння Божих таємниць!“

Історія нашого українського народу дуже багата на великі героїства в обороні святої віри і волі.

Так, наш гетьман Павло Полуботок у тюрмі в часі пекельних мук заявив цареві Петру I: „Царю, Україна й Бог нас не розлучать з тобою!“

А Іван Нечуй-Левицький став письменником тому, що бажав виступити на захист української мови, яку російські окупанти старалися знищити. Він згадує, як на його студіях в Київській духовній академії один професор на лекції сказав: „В интересах Отечества хорошо было бы сжечь всю хохляцкую литературу!“ І саме тоді в нашого патріота визріло рішення стати українським письменником!

14 серпня ми будемо святкувати, дорогі браття і сестри, День Хрещення Русі-України святим Володимиром Великим, а також вшановуватимемо пам'ять святих сімох братів-мучеників Макаве-

їв, їхньої матері Соломії та вчителя Єлеазара. Їхнє життя і смерть є для нас великим свідченням їхньої віри в єдиного Бога. Коли сирійський цар Антіох на очах у матері Соломії жорстоко замучив шістьох її синів та їхнього вчителя Єлеазара і прийшла черга до наймолодшого сина, мати сказала до нього: „Сину мій любий! Прошу тебе будь гідним своїх братів і перетерпи мученицьку смерть, щоб я могла небо побачити у майбутньому житті!” Син, а за ним і свята мати, віддали мужньо свої життя за Бога, прославляючи Його до останньої хвилини.

А історія нашої Церкви й народу пам'ятає таких прикладів мільйони!

Наш український народ — це народ-мученик! За ці незлічені жертви нам Богом сьогодні дарована воля, яку ми всі перед Богом та Україною зобов'язані закріпити!

Це було Боже чудо — падіння діявольської держави! А друге чудо, за Божим благословенням, маємо довершити ми: закріпити волю Церкви й держави!

Сьогодні ми бачили євангельське чудо ходіння св. апостола Петра силою своєї віри водами Генезаретського озера, чули його благання до Ісуса про порятунок у хвилю сумнівів: „Господи, рятуй мене!”

І ми благаємо сьогодні: „Господи, рятуй нас, нашу святу Католицьку Церкву й Україну, бо ще так багато в нас сумнівів і ворогів!” І буря на нашому життєвому морі напевно втихне, бо з нами Бог і наша свята віра! Матеріальне лихо з часом зникне, а ми вже зараз маємо волю Церкви й держави. Отож ми зобов'язані постійно висловлювати Богові нашу безмежну вдячність за ці ласки та слідом за апостолами засвідчити їхніми словами нашу глибоку віру в Ісуса Христа: „Ти істинно — Син Божий!”

Амінь.

Десята неділя по Зісланні Святого Духа (Мт. 17, 14-23)

(Проповідь виголошена 16 серпня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Господи, змилуйся над моїм сином, бо він причинний і тяжко нездужає: часто кидається в огонь, часто й у воду...” Ісус Христос сказав до батька цього тяжкохворого сина: „Приведіть мені його сюди!” Ісус погрозив йому, і біс вийшов із хлонця, тож видужав юнак тієї ж миті (пор. Мт. 17, 15-18).

Добрий батько турбувався про долю-здоров'я сина і звернувся за допомогою до Ісуса Христа.

А до кого ж повинні сьогодні звертатися батьки за допомогою у вихованні своїх дітей, нашої молоді, яких планово псувала і затроювала безбожна держава?

Незабаром святкуватимемо сьому річницю проголошення незалежної української держави. А найкращим дарунком для вільної Української Католицької Церкви й держави є наші діти, добре виховані у родинах, у школі.

Саме з цієї нагоди сьогодні ще раз собі пригадаймо обов'язки батьків у вихованні дітей.

Бо ж діти — це дар неба, насолода життя для батьків, підпора на старість. За них, за їх виховання батьки складатимуть колісь перед Богом іспит.

А починати виховання треба вивченням святих молитов. Бо навчає нас український геній Тарас Шевченко: „Раз добром зігріте серце ввік не прохолоне!” Сам він завдячував своїм вихованням своєму дідушеві.

Початком виховання в родині є свята молитва, особливо разом, усією родиною, бо сказав Христос: „Де двоє або троє зберуться в моє ім'я, там і я між ними!”

Центром виховання є рідний дім. Святий Іван Золотоустий ще у IV столітті закликав батьків: „Дім ваш нехай буде храмом Божим!” Сім'я, родинний дім мають бути вогнищем святості життя, де плекаються побожні звичаї, а батьки є гідним прикла-

дом для своїх дітей. Щоб син-дочка шанували батьків, любили Бога і рідний край, його відвічні чарівні традиції, треба їх виховувати, бажано з перших років їхнього життя. Бо ж кожную дію, слово, навіть рухи старших дитина копіює, наслідує. Не було б у світі згіршуючого прикладу, не було б і грішних дітей.

Згадаймо матусю святого Івана дон Боско. Коли він готувався до священства, сказала йому мати: „Івасю! Ти вдягнув рясу! Якби ти знав скільки радості й насолоди це принесло мені! Пам'ятай, що не ряса прикрашає стан священника, а чесноти. Коли ти народився, я присвятила тебе Матері Божій. А тепер благаю тебе, щоб ти повністю належав Їй! Люби тих, хто Її любить. А коли станеш священником, проповідуй завжди набожність до нашої доброї Матері!”

Так готувала до святого життя свого сина невтомна мати, багатодітна вдова, — в убожестві, але за християнськими законами.

Сердечні слова матері викликали сльози в майбутнього священника. Син і мати плакали, бо відчували відповідальність за майбутнє священство перед Богом і святою Католицькою Церквою. Після тривалої мовчанки син промовив: „Мамо, заки я покину тебе і відійду в нове життя, дозволь мені подякувати тобі за все, що ти зробила для мене. Твої поради, сховані в моєму серці, будуть скарбом, з котрого я буду черпати щоденно!”

Тільки такий син шляхетної матері міг стати світочем святої Католицької Церкви, святим Іваном дон Боско!

Великі сини народу, святої Церкви не народжуються, а виховуються в родині батьками, у школі, в чесному товаристві!

Великі історичні постаті часто з удячністю згадують своїх батьків, зокрема, матерів, і дякують їм за християнське виховання і підготовку до життя.

Пам'ятаєте, дорогі браття і сестри, як у своєму щоденнику князь Української Католицької Церкви, Митрополит Андрей Шептицький дякує своїй матері за дуже старанне релігійне виховання і за те, що його ще малим хлопчиком, Ромчиком, присвятили і віддали в опіку Матері Божій!

Чи згадаймо ще один приклад доброго виховання батьками дітей. В одного хлібороба сини були надзвичайно добре релігійно

виховані, і якимось священник запитав його, як йому вдалося досягти такого виховання дітей. На те відповів батько: „Я завжди старався дати їм добрий приклад. Я ніколи не говорив „Діти, моліться!“, — але казав — „Тепер будемо разом молитися!“ Я ніколи не говорив: „Ходімо всі до церкви, вже пора!“; не казав: „Ідіть до сповіді!“, — а говорив: „Завтра у першу неділю місяця ми всі приступимо разом до святої Сповіді!“ — Ось тому і не мав я ніяких непорозумінь зі своїми дітьми”.

Ми всі пам'ятаємо відомі слова Папи Пія V, які я вам часто нагадую: „Дайте мені добрих сповідників, і я наведу світ!” А я перефразую тут цю думку: „Дай, Господи, Україні добрих, побожних батьків, матерів, і свята Католицька Церква та державність України процвітатимуть!”

Чоловіків — багато, але справжніх батьків — мало. Мало й мужніх матерів, які не бояться народжувати дітей і відчують обов'язок свято виховувати їх.

Господи, дай українському народові християнських батьків і матерів! А ми врятуємо світ, який у тяжких гріхах без війни гине!

Одним із сучасних джерел морального лиха в суспільстві та ганебного впливу на дітей є телевізор! Його потрібно рідко включати, бо телевізор — „злодій” часу, джерело згіршення за незначними винятками. А найголовніше — потрібно виховувати в дітей змалку духовний імунітет, усвідомлення і відпірність до зла, яке так масово продукується телебаченням, через свідоме, християнсько вмотивоване уникання перегляду поганих програм і фільмів. І в цьому саме батьки доброю порадою і розумним аргументом зобов'язані допомогти своїм дітям, бо „заборонений плід — солодкий”.

Перед Богом та Україною ми відповідатимемо за моральний стан наших дітей, а тому ми повинні дбати не лише про їхнє здоров'я, освіту, одяг, їжу, розваги. Без сварок у родині, без обмов, без грубих слів при дітях, без пиятики в родині (бо хто подав дитині першу чарку, той взяв гріх на свою душу!), а при допомозі ревної спільної молитви, регулярного відвідування Служби Божої, частої святої Сповіді і Святого Причастя, плекання чудо-

вих релігійних і національних традицій, рідної мови — ми виховаємо досконалих дітей-християн і громадян.

Всемогутній Боже! Поглянь на наші родини, на наших дітей!

Дай нам, Господи, побожних, святих батьків, щоб вони у царстві небесному разом із добрими дітьми — вірними християнами тут на землі прославляли Тебе!

Боже, благослови всі українські християнські родини, бо в них щасливе майбутнє нашого народу! А кожен дім ваш нехай буде храмом Божим!

Амінь.

Одинадцята неділя по Зісланні Святого Духа (Мт. 18, 23-35)

(Проповідь виголошена 23 серпня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Отак і мій Отець Небесний буде чинити вам, якщо кожний з вас не прощатиме братові своєму з серця свого” (Мт. 18, 35).

Таку повчальну науку подає нам сьогоднішнє Святе Євангеліє, закликаючи нас до милосердя і прощення провин ближньому, бо ж господар подарував своєму слугі весь його борг, змилосердившись над ним, його жінкою і дітьми. А слуга цей своєму боржникові не подарував значно меншої суми боргу, а кинув його до тюрми. Коли ж про це довідався його пан, покликав його до себе і сказав: „Слуго лукавий! Я простив тобі весь борг той, бо ти мене благав. Чи не слід було змилосердитись (і тобі) над твоїм товаришем, як я був змилосердився над тобою?” І розгнівавшись його пан, передав його катам, аж поки йому не поверне всього боргу“ (пор.: Мт. 18, 32-34).

Події цієї притчі надзвичайно актуальні для нас, бо ми щодня у Господній молитві „Отче наш” благаємо: „Прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим...” Ці слова молитви є для нас немов би умовою, договором із Господом Богом, згідно якого ми зобов'язуємось бути постійно милосердними.

Дорогі в Христі! Господь Бог — наш пан, цар, а ми всі Його довжники, а тим місцем, де ми будемо зобов'язані мучитися, поки не повернемо свого боргу, є чистилище. Бо ж до неба не може піти ніщо нечисте, бо там місце найбільшого щастя, а не покути. Ми, на землі суці, зобов'язані довершувати своїми молитвами прощення своїм боржникам, котрі відійшли у вічність, а також всім душам, які перебувають в чистилищі, котрі є довжниками самого Бога і за котрих нема кому молитись.

Про цей обов'язок прощення і про наше ставлення до земного багатства ми будемо говорити в сьогоднішній проповіді.

Христос-Спаситель не позбавив права людини на майно, багатство, а засуджує тільки неправильне використання його, що породжує захланність, погоню (особливо нечесну, коштом кривди вбогих!) за наживою, котрі не бувають без гріха. Багатство, слава, пошесті у світі не можуть бути єдиною чи вищою метою нашого життя. Це тільки засоби нашого життя!

Святий Августин так нас повчає: „Справді, тільки через пізнання Божої правди і святість життя, може знайти людина спокій серця”.

Пишно обставлена квартира, машина, курорт — це корисні й необхідні речі, але ними не треба надмірно захоплюватися.

Нас попереджає наш поет Іван Франко: „Хто здобуде всі скарби землі й над усе їх полюбить, той стане їхнім рабом, скарби духа загубить!” Ці слова засвідчують його глибоку релігійність, що також підтверджують його твори „Панські жарти”, „Іван Вишпеський”, зокрема — поема „Мойсей”, яку він уперше читав 1912 року в нас в Івано-Франківську (тоді — Станиславові).

Згадаймо також Христову притчу про багача, якому несподівано щедро зародила нива і який зрозумів цей дар Божий як право на гуляще, веселе, безтурботне життя. Але мовив до нього Господь: „Нерозумний! Ще цієї ночі заберу твою душу! А те, що ти надбав, кому буде?”

Багатство, погоня за ним — це велика перешкода до святості життя!

І до багатих прийшов Ісус, але від них вимагав чесного життя. Згадаймо хоча б Маттея — багатого митаря, Закхея — начальника над митарями в Єрихоні.

Сьогоднішнього євангельського захланного слугу Ісус Христос засуджує, а нас повчає: „Яка користь людині, котра весь світ здобуде, а свою душу занастить?“

Чи свята Церква проти вигідного життя? Ні! Нас „визволяли“, бо Україна багата, а бідних не „визволяють“! Завдяки багатствам України диявольський червоний уряд поширював комуну в світі! А хтось ще й сьогодні мріє про повернення до комуністичних предків, які знищили лише голодомором 7-10 мільйонів українських селян, сотні тисяч учених, митців, поетів, священників нашої Церкви, забороняли релігійне життя, затроювали дітей атеїстичною брехнею, залишали в кожному районі свій „Дем'янів Лаз“. Відродження такого пекла на землі можуть бажати хіба божевільні, запроданці, задурені яничари чи вороги України. А моральні упадки того часу ми ще довго відчуватимемо. Молімся за всіх винних і невинно убієнні жертви!

Джерелом злочинів, безбожного життя є якраз дуже часто погоня за багатством!

Чому Юда — учень Христа, зрадив Його? Бо дуже полюбив гріш і погоню за ним. Серед головних гріхів не останнє місце займає якраз захланність!

А яку жахливу картину бачимо з нашою молоддю, яка більш усього прагне вигідного, легкого життя і наживи!

Ці захланність та погоня за багатством спричиняють те, що ми не прощаємо своїм боржникам, винуватцям.

Всі ми добре пам'ятаємо старозавітню історію синів патріарха Якова, котрі продали із зазвисті в єгипетську неволю свого молодшого брата Йосифа, який, однак, коли в Палестині настав голод, не мстився їм по справедливості, а допомагав хлібом. Йосиф і сьогодні є надзвичайно добрим прикладом для нас: він платив хлібом за „камінь“ людської злоби.

А найкращу науку для нас залишив сам Ісус Христос! Навіть тоді, коли Він був прибитий людською злобою до хреста, Ісус молився за тих, що його розпинали, за тих, що над ним насміхались, словами: „Отче, відпусти їм, бо не знають, що роблять!“

Ісус повчає нас у Святому Письмі: „Що хочете, щоб робили вам люди, і ви їм робіть так само!“

Прощайте, і вам простять, а не ганяйтеся за багатством!

Ми є свідками великого поступу в науці й техніці, але, на жаль, також — застою в розвитку людських чеснот і в моральному житті, і як наслідок — в економіці також: в Україні стає помітним розшарування суспільства на дуже багатих і на тих, хто перебуває на грані голоду, що є свідченням браку любові, жертовності й християнської солідарності між людьми.

Великим прикладом такої жертовності християн була рання Христова Церква у перших століттях в Римі, зокрема, архидиякон тодішнього папи Сикста I Лаврентій, якого день мученицької смерті ми сьогодні згадуємо. Лаврентій, окрім ревного служіння Папі в часи переслідування катакомбної Церкви, яке імператор Валеріан розпочав 258 року, займався ще збором і розподілом милостині вбогим християнам Риму, котрі ревно, без гніву до ворогів, всім прощали, збирались у підземних катакомбах на святі Літургії та ревно молились. Коли папу Сикста I схопили й вели на страту, за ним слідом ішов архидиякон Лаврентій і голосно говорив: „Святий отче, чому ідеш на смерть без мене? Ти ніколи не приносиш Богові жертви — не правив Служби Божої без мене, а тепер ідеш на жертву Христові без мене?“ На це папа, обернувшись до нього, сказав: „Я тебе не залишу, але перед тобою стоїть велике завдання і за три дні ти підеш за мною!“ Римські воїни почули слова папи і негайно схопили Лаврентія, бо знали, що він відає скарбами Церкви, які роздають як милостиню вбогим. Влада дала йому наказ упродовж трьох днів принести весь скарб Церкви. За цих три дні він роздав усе бідноті, а третього дня зібрав разом усіх калік, вдів і сиріт, покликав римського старшину, який віддавав йому наказ і сказав, вказуючи на бідних: „Ось, маєш тут весь скарб Церкви!“ На це розлючений старшина наказав роздягти Лаврентія і пекти вогнем, а святий при цьому ще й промовляв: „З одного боку я вже добре припечений, тож ви можете мене їсти!“ Серед страшних мук він віддав Богові душу.

Такими ревними у служінні Господеві були перші християни, а ми сьогодні вже на волі, нас ніхто не переслідує, проте ми так легко порушуємо Божу заповідь: „Пам'ятай святий день святкувати!“ і соґніями торгуємо та купляємо по неділях на базарах, і

за таку поведінку ми ще хочемо Божого благословення для держави! Та ж це живе свідчення того, що ми не зрозуміли „часу відвідин“ України Господом Богом в 1991 році, коли Він нам дарував волю, і за такої нехристиянської поведінки, поминаючи всі інші нехристиянські дії держави та її громадян, не може бути Божого благословення для українського народу!

Наше завдання — досконала християнська поведінка, милосердя і прощення ближніх, так, як нас навчає приклад одного американського моряка. Ця подія сталася 1830 року на річці Міссісіпі в США. Один моряк, на вимогу капітана розвантажувати в неділю корабель, чемно відмовився, аргументуючи своїм християнським переконанням, а також з тієї ж причини не пішов кликати до цієї праці когось іншого. За це капітан його звільнив із праці. Моряк прийняв це з християнською покірною, яка була Богом винагороджена в особливий спосіб: наприкінці тієї неділі на кораблі вибухнув паровий котел, і майже всі, що були на судні, загинули, а наш моряк за Божим Провидінням був уже далеко від корабля.

Чи ця давня історія, дорогі браття і сестри, не має сьогодні продовження в українському житті? Чи ми чекаємо на кару Божу за наші зневаги милосердя Божого?

Нас повчає святий Тома Кемпійський: „Відречімся всього і намагаймося бути милими та вірними тільки Сотворителеві нашому, й лише тоді досягнемо справжньої радості. Шукаймо найперше Божого царства і його справ, бо воно вартісніше за всі скарби світу!”

Тому ми повинні неустанно молитися: „Господи, прости нам провини наші, бо ми прощаємо винуватцям нашим! Бо ми з усіх сил прагнемо бути Твоїми справжніми апостолами!”

Привчаймо в родинях наших дітей змалку до чесної праці, розумного збирання земних скарбів, збереження здоров'я душі й тіла, щоб вони свято і мужньо служили Богові та рідному краю, „...бо все — марнота над марнотою, крім одного — Бога любити і Йому служити!”

А Ти, Всемогутній Боже, наш найбільший скарб і багатство понад усі багатства світу!

Амінь.

Дванадцята неділя по Зісланні Святого Духа (Мт. 19, 16-26)

(Проповідь виголошена 30 серпня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Учителю! Що доброго маю чинити, щоб мати життя вічне?”
— запитав один юнак Ісуса Христа.

Ісус Христос відповів йому: „Як хочеш увійти в життя, додержуй заповідей”. — „Яких?” — питає юнак.

Ісус відповів йому: „Не вбивай, не чини перелюбу, не кради, не свідкуй криво, поважай батька-матір і люби ближнього твого, як себе самого”.

Юнак каже до Ісуса: „Все це я зберіг ізмалку. Чого мені ще бракує?”

Ісус сказав: „Якщо хочеш бути досконалим, піди, продай, що маєш, роздай бідним, і будеш мати скарб на небі; потім приходи і йди за мною”.

Почувши ці слова, юнак відійшов сумний, мав бо велике майно. І зробив висновок Ісус: „Трудно багатому увійти в Небесне Царство” (пор.: Мт. 19, 16-23).

Шлях, на який Ісус спрямовував юнака, — це шлях для вибраних, досконалих. Це шлях для тих, хто вибрав євангельські ради, для тих, хто цілковито присвячує себе служінню Богові — вступає в монастир.

Пригадаймо собі ці євангельські ради: 1) добровільна убогість; 2) досмертна чистота; 3) досконалий послух.

Люди, які вибрали дорогу євангельських рад, наслідують Ісуса Христа, погорджують світом.

Ці люди, загартовані в духовному житті, здатні на особливі жертви для Бога, святої Церкви, рідного краю.

Це підтверджує святий Августин: „Хто піддається мудрим зарядженням Бога, має вже небо на землі”.

В 1905 році французький уряд вирішив відібрати у монастирів право доглядати за хворими в лікарнях і передати цю справу світським медикам. Для проведення цієї зміни були утворені

спеціальні комісії, які розглядали цю справу. У місті Реймс одна така комісія прийшла до відділення, в якому перебували важкохворі люди, які мали інфекційні захворювання. Жахливий стан цих, уражених невиліковними хворобами людей, які у важких муках вмирали, їхні жахливі крики, нестерпний сморід так вразили комісію, що після відвідання лише двох палат, вона не побажала йти далі. Вийшовши в коридор, голова комісії запитав монахинь, які доглядали хворих: „Скільки років ви тут у цих нестерпних умовах працюєте?“ — „Сорок років!“, — відповіли ті. — „А що ж вас підтримує тут на цій важкій праці?“ — „А ми щоденно причащаємося!“ — була відповідь сестер. Сестрам дозволили і надалі працювати у цьому шпиталі.

Цей приклад учить, яку силу й витривалість дає богопосвяченим людям Святе Причастя і досконалий послух! Їхня совість чуйна, ніжна, готова до побожного життя.

Таку совість також мали українські мученики й герої.

Вже навіть погани — древні римляни, цінували красу моральної чистоти й готовність весталок — жінок, які прислужували в римських божницях, — служити своїм богам.

І в наш час ще можна зустріти людей, які в буденному житті дають приклад жертвовної християнської поведінки. Так, у газеті „Галичина“ за 2 вересня 1997 року була вміщена замітка „Хто Ви, незнайомий?“ про надзвичайно гуманний вчинок молодого чоловіка в аптеці: бачачи в аптеці стареньку, хвору вчительку-пенсіонерку, яка фінансово була неспроможна купити собі необхідні ліки, цей молодий чоловік, закупив собі необхідні медикаменти, а потім оплатив ті ліки, які замовляла жінка і, попросивши їх передати їй, скромно вийшов з аптеки.

Такі благородні люди нам сьогодні особливо потрібні в нашій українській державі, де багато людей живе надзвичайно скромно, а дехто безсоромно в цей час розкошує на несправедно набуті кошти! Сьогодні за цих обставин, коли маса людей на грані голодування, всякі бенкетування, багаті застілля за громадські, а тим більше — церковні кошти, є великим гріхом! Це особливо стосується бенкетів, де спиртне „лється рікою“, бо там марнуються не лише людські гроші та здоров'я, але й деморалізується і деградує народ: за даними статистики із 21 вбивства, 15 здійсне-

но на ґрунті пияцтва! І тільки глибока свята віра й досконале моральне християнське життя громадян здатне виправити ситуацію в державі.

Щоб свято жити, не обов'язково йти в монастир і складати обіти за євангельськими радами, а слід дотримуватись Христової науки: „Будьте досконалі, бо Отець ваш небесний досконалий!“

Всесвітньовідомий драматург Вільям Шекспір у творі „Макбет“ описав, як королева вбиває людину, скривавивши руки. Старанно змивши з них кров, вона, однак, не змогла спокійно спати. Перед очима у неї постійно стояв труп і їй все ще здавалось, що руки її в крові. І так тривало досить довго: вона прокидалась уночі, приглядалась до рук і мила їх. Совість їй не давала спати!

Совість — це Божий годинник у нашій душі, який пробуджує нас у хвилини, коли ми чинимо зло. Слухай його, брате, сестро, він тебе зупинить перед гріхом!

Але може бути і тривожна совість, хвороблива: це так звана скрупульянтна совість, характерна тим, що людина вбачає гріх там, де його насправді ще немає, а буває і протилежна совість — широка совість, котра вважає великий гріх малим. Тому потрібно виробляти, плекати чуйну, об'єктивну совість за допомогою уважних молитов, святих книг, регулярної щирої святої Сповіді й особливо вважати на голос совісті при частому приступанні до Святого Причастя.

Голос совісті береже нас також і перед жахливим налогом — погонею за багатством, грошима, котрий доводить людину до злочину, до вбивства, про що, на превеликий жаль часто сьогодні ми чуємо в Україні: про масові великі крадіжки, про вбивства на замовлення.

У погоні за вигідним, багатим життям сьогодні в Україні вже навіть масово практикується підкуп виборців і депутатів, йде торгівля їхніми голосами. Яка ганьба! Очевидно, що в таких людей немає нічого гідного, святого, що би їх зупиняло перед злочином, перед зрадою рідного народу, і чинять вони це за старими ще радянськими мірками безсовісного життя, на яких їх виховали, чи навіть багато з них ще в радянський час на цих засадах „виховували“ суспільство, а тому ми сьогодні пожинаємо плоди такого „горе-виховання“!

Італійський князь Пігнателлі застрелився у власному кабінеті. Перед ним на столі лежали відкриті твори німецького філософа-вільнодумця Ніцше й образ Матері Божої, перевернений зображенням донизу. Цей князь розчарувався в погоні за багатством, у вільнодумстві, у релігії, тому й застрелився. Але, очевидно, в хвилину розпуки диявол, який вселився в нього, змусив його відректися від останнього порятунку — допомоги Матері Божої.

Ця історія є надзвичайно повчальною для нас, бо засвідчує нам, яка тяжка недуга — погоня за багатством! Скільки людей сьогодні страждає від неї, уражені нею так, як і сьогоднішній євангельський багатий юнак.

Щоб цього в житті не ставалося, треба щоб молитовники, святі книги не припадали порохами, а щоденно допомагали нам. особливо при читанні всією родиною, щоб усі в родині прагнули пізнати й полюбити вічного Бога, святу віру і рідний край.

Наша совість, розум, пам'ять постійно допомагають нам у нашому духовному поступі, лиш потрібно їх добре застосовувати.

А коли побираються молоді, то їх вибір повинен бути не в погоні за багатством, славою, а християнськими чеснотами. Бо ж вінчання — не звичайна церемонія, не багатий одяг молодих, не чарівні співи, не пишнота, а — присяга досмертної вірності на святому хресті та Святому Євангелії. Золоті обручки — посвячені символи їх вічної, безконечної любові й нагадування цієї присяги та обов'язку подружньої вірності аж до смерті, а не просто прикраси. Тому свята Тайна Подружжя вимагає не лише „економічного приготування“, бо такий союз буде нетривкий, а вимагає ґрунтового духовного приготування наречених, вимагає поєднання їхніх душ, і тоді така родина буде здоровою і міцною.

Нас учить сьогоднішній євангельський багатий юнак, котрий не бажав відректися від свого багатства заради досягнення Царства Божого, що земне багатство не допоможе нам досягнути його. Ісус Христос чітко сказав: „Важко багатому увійти в Царство Боже!“ Бо ж у світі, запевняє нас святий Тома Кемпійський, „...марнота над марнотою, все — марнота, крім одного — Бога пізнати, полюбити і Йому одному вірно служити!“

Амінь.

Тринадцята неділя по Зісланні Святого Духа (Мт. 21, 33-42)

(Проповідь виголошена 6 вересня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Камінь, що відкинули будівничі, став каменем нарижним... Від Господа це сталося і дивне в очах наших!“ (Мт. 21, 42).

Такими словами закінчує Ісус Христос своє повчання у притчі про виноградник і виноградарів, яку подає сьогоднішнє Євангеліє.

Власник виноградника найняв робітників до праці. А коли настав час збирання плодів, він посилав своїх слуг, щоб узяти від них плоди виноградника, але кожного разу робітники зневажали його слуг, б'ють їх, а то й укаменюють з захланності в погоні за багатством та заради панування над виноградником. Ці злочинці-робітники не завагалися навіть убити сина власника виноградника.

Тоді господар після покарання винних винаймає інших робітників у виноградник, котрі чесно і своєчасно віддаватимуть його плоди.

А ми, дорогі браття і сестри, є тими робітниками у винограднику Божому і ми в ньому призначені для апостольської праці, особливо тепер в Україні, коли плодяться різні фальшиві релігійні секти, котрі розбивають наш народ, затроюють його брехнею в такий духовно й економічно скрутний час.

Робітники у винограднику зневажили слуг пана, навіть його сина убили, але й ми вбиваємо та зневажаємо нашого Господа — Ісуса Христа — гріхами, бо ж за наші гріхи Він умер на хресті, а ми нашими гріхами заново розпинаємо Його. Сином господаря виноградника в сьогоднішній притчі якраз і є Ісус Христос, Який був убитий невдячними слугами Господа Бога — був розп'ятий і вмер за гріхи людства.

А причиною цих гріхів є людська гордість і захланність, котрі разом спричиняють погону людства за багатством і владою, як

це ми бачили на прикладі євангельських робітників у винограднику.

Не випадково у „Катехизмі” серед головних гріхів захлапність стоїть на другому, після гордості, місці, адже з нього походять інші численні гріхи. Тому цей гріх ми сьогодні окремо розглянемо й поговоримо про те, як з ним боротися.

Святий Тома Кемпійський нас навчає: „Справді кращим є простий, побожний селянин, що ревно служить Богові, як пишній, ласий (мертвого знання) мудрець, котрий заглиблюється у рух небесних зір, а про душу свою не дбає. Наука добра, самим Богом нам дана, але перевага буде завжди за чистим сумлінням!”

Що ж таке захлапність? Захлапність — це надмірна невпорядкована жадоба дочасного добра, багатства.

Чимось іншим є ощадність, котра не є гріхом, а виховує поцінування грошей і часу, тобто виховує добрі чесноти, а не веде до гріха. Захлапністю грішать той, хто є скупим, хто шкодує грошей на порятунок бідних.

Захлапність породжує брехню, обман, кривоприсягу, грабунок, гнів, сварливість та інші гріхи. Захлапний не розуміє людської нужди, він не чує плачу вдів, сиріт. Він піде на злочин, щоб збагатитися, як це вчинили сьогоднішні євангельські робітники у винограднику. Захлапність веде до тривоги і неспокою за долю багатства, добутого дуже часто нечесним способом, коштом кривди вбогих.

Захлапний не має часу подумати про Господа Бога, про смерть, про вічність. Його „богом” є багатство, гроші, з якими і якими він живе, вмирає, але забрати їх на той світ не може.

Безстрашний святий Іван Хреститель, усікновення голови якого ми будемо обходити 11 вересня, самому цареві Іроду мужньо заявив: „Не вільно тобі мати жінку брата твого!” Ірод, будучи людиною ласою влади, не пошанував цього пророка, найбільшого „між народженими від жінок”, як поцінував його сам Ісус Христос (Мт. 11, 11), а в часі пиятики, боячись сорому перед гостями за недотримання брудної обіцянки перед безсоромною жінкою, дав наказ відтяти голову Іванові Хрестителю.

Учні святого Івана Хрестителя поховали тіло Божого пророка у м. Севасті в Самарії, а за часів імператора Константина Вели-

кого моці були віднайдені й перенесені до Царгороду, а пізніше — до Риму, де спочили в церкві святого Сильвестра.

А чи ви, брати і сестри, готові протистояти захлапності? Чи ви готові відмовитись від багатих гостин, які не обходяться сьогодні без горілки? Бо де владарює горілка і пристрасті, там порядному християнинові та свідомому українцеві робити нічого!

Хоча у нас сьогодні велика економічна криза, проте є категорія людей, метою яких є лише збагачення, навіть коштом кривди свого ближнього.

Сьогоднішні деякі так звані „слуги народу” обдирають той свій народ, привласнюючи незаконно житло, автомобілі, державне майно, державні кошти, а пальцем об палець не хочуть ударити, щоб поліпшити долю, усунути страждання того народу, який їх вибрав і який колись таки змусить їх відповісти за свою захлапність!

Згадаймо представників уряду Центральної Ради на чолі з Михайлом Грушевським, які офірували на побудову молоді України всі свої коштовності, заощадження, до речі сказати — набуті чесною працею. А що ми бачимо сьогодні поміж нашим проводом, який досі, в значній мірі не є нашим проводом, а поставлений за вказівкою з „белокаменної”, а тому все робить так, як і там роблять!

Причиною цього сумного стану є те, що в переважній більшості керівників немає релігійного світогляду, любові до Бога й рідного народу, а є лише, і часто по великих святах, „парадні”, часто лицемірні, відвідини відправ у церквах. „Істинно кажу вам, — говорить до них Ісус Христос, — трудно багатому увійти в Небесне Царство!”

Всім треба мати міру у своїх потребах і пам’ятати, що у світі є голодні й бідні! Божі дари слід використовувати з розумом і на славу Божу, на користь не лише власну, але й ближніх!

Всемогутній Боже! Дай нам ласку розумно користати з Божих дарів, уникати захлапності й ділитися з убогими, бути готовими навіть на самопожертву заради спасіння душі ближнього!

Амінь.

Чотирнадцята неділя по Зісланні Святого Духа (Мт. 22, 1-14)

(Проповідь виголошена 13 вересня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Обід — готовий, але запрошені були не гідні!.. Як то ти ввійшов сюди, друже, не маючи весільної одежі?.. Багато бо покликаних, але вибраних мало” (Мт. 22, 8, 12, 14).

Ці слова сьогоднішнього святого Євангелія є його головною думкою!

І нас запрошує Господь Бог на гостину в святу церкву, де Святі Тайни, зокрема — Пресвята Євхаристія, від якої багато відмовляються, або не гідні її.

Свята Церква та її священники дуже радіють, коли багато людей приступає до Святого Причастя. Це миле явище є постійним в нас у катедральному соборі та в усіх церквах міста.

Однак ще є багато людей, які не приступають до Святого Причастя, а причиною того є недостатня їхня підготовка до „Господньої гостини”, до Пресвятої Євхаристії. Усвідомлення цінності Святого Причастя вірні досягають обов'язковою присутністю на цілій Службі Божій і приступанням з чистим серцем на колінах, з найглибшою пошаною до „Господньої гостини”!

Тому нас повчає святий Тома Кемпійський у своїй книзі „Наслідування Христа”: „Щасливий той, хто відмовляється від всього, що могло би сплямити й обтяжити його сумління! Бо ж найбільше щастя і багатство на світі — це чиста совість!.. Не годиться цікавитися, як живуть інші, бо від того не будеш ні святіший, ні мудріший, і за те ти не будеш відповідати!”

Наша совість — це Божий голос у нашій душі, який повчас нас і зупиняє перед гріхом.

Два яскраві процеси визначають сьогоднішній час, а саме: величезний, досі небувалий розвиток матеріальної культури, техніки та науки, але й також великий занепад духовної культури, чеснот, святого життя.

З морального упадку можуть підняти наш народ тільки щирі та правдиві, мужні та безстрашні духовні провідники, проповідники, яких так мало в нашій молодій українській державі та яких так потребує наша Церква!

В одній зі шкіл м. Івано-Франківська вчителька релігії запитала учня на ім'я Андрій: „Хто тобі подарував таку гарну вишивану сорочку?” „А це мені подарувала її та катехизм на день моїх іменин — в день святого Андрія — моя люба бабуся, яка вчила мене молитов, готувала до першого Святого Причастя, вчила мене історії України. Тому я дуже люблю Господа Бога й Україну!”

Ось таких батьків і матерів, дідусів і бабусь нам потрібно якнайбільше! Саме завдяки їм змінимо духовне й матеріальне життя в нашій Україні!

Як учить нас історія, народ живе жертвами і кров'ю найкращих своїх синів і дочок, життєвий приклад яких спонукає нас до наслідування, особливо в українському народі, в якому наші вороги залишили стільки яничарів, які ще досі руйнують нашу Церкву та державу! Нас переслідували за віру у вічного Бога, за любов до рідної мови, історії, культури, всю святу Правду фальсифікували!

Тому сучасне молоде покоління в нашій державі сьогодні недостатньо морально підготовлене до вірного служіння Богові та до будівництва своєї держави.

На початок ХХ століття в Україні на 2000 шлюбів припадало тільки одне розлучення, а сьогодні їхня кількість складає до 40-50%. Багато молодих пар не навчені батьками, що подружжя — це свята Тайна, це присяга на досмертну взаємну вірність перед Богом, а тому приходять не лише на власне весілля, але й на Господнє весілля із сьогоднішнього Євангелія — до Святої Євхаристії, неготовими!

За даними Міністерства охорони здоров'я в Україні щороку здійснюється понад мільйон абортів (тобто вбивств невинних дітей в утробі матері), що у два рази перевищує кількість народжень!

До нашого українського народу, обділеного морально досконалим проводом, в особливий спосіб сьогодні кличе святий Іван

Хреститель, усікновення голови котрого ми обходили позавчора: „Покайтесь, бо наблизилось Царство Боже!” Покайтесь, бо гряде кара Божа! Припиніть убивства абортами невинних дітей, майбутніх добрих християн і великих громадян України! Припиніть поширювати в державі алкоголізм і куріння через масову рекламу горілки та цигарок, зупиніть наркоманію, припиніть жажливі крадіжжі й убивства! Бо це нас руйнує більше, як матеріальна криза! Це немов би дамоклів меч, занесений над Україною!

Наслідуймо святого Івана Хрестителя у його вірності правді, безкомпромісності в боротьбі з гріхом. Він ніколи не щадив у своїх проповідях грішників! Кожному говорив гірку правду. Грозив грішникам вічною карою і закликав до навернення, „бо вже і сокира прикладена до кореня дерев: кожне бо дерево, що не приносить доброго плоду, буде зрубане та вкинуте в вогонь” (Лк. 3, 8-9). А кожна людина, котра не творить добрих діл, буде засуджена на вічну кару!

Святий Іван Хреститель був ангелом Божим, котрий готував людей до приходу Месії — нашого Спасителя. Він не побоявся смерті, не відступив від своїх поглядів, безстрашно поклав свою святу голову під сокиру Іродового ката.

І сьогодні він до нас промовляє, нагадуючи нам основні правди нашої христової віри. Пам’ятай їх, брате і сестро:

- 1) є один Бог, який усе сотворив і всім керує;
- 2) Господь — правдивий Суддя, що за добро нагороджує, а за зло карає;
- 3) Ісус Христос умер за нас на хресті заради нашого спасіння;
- 4) людська душа безсмертна;
- 5) ласка Божа людині для спасення конче потрібна.

Ці та всі інші правди віри нашої святої Католицької Церкви повинен знати і строго заховувати кожен справжній християнин-українець, якого Господь Бог завжди чекає на свою гостину у Божому храмі! Бо той, хто їх не знає чи не захоче, уподібнюється до того чоловіка, котрий прийшов на весільну гостину неубраним у весільну одіж, за що його й було покарано. Бо весільна гостина в Господа — це не лише велика радість, але й велика відповідальність перед Богом кожного запрошеного на

неї, а на цю гостину запрошене все людство. Однак „Багато бо покликаних, але вибраних мало” (Мт. 22, 14).

Всемогутній Боже! Для спасіння наших душ і душ наших ближніх ми обіцяємо Тобі старанно практикувати свої християнські обов’язки і неустанно дбати про святість нашого життя!

Допоможи нам у цьому, Господи!

Амінь.

П’ятнадцята неділя по Зісланні Святого Духа (Мт. 22, 35-46)

*(Проповідь виголошена 20 вересня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„Люби Господа, Бога твого, всім твоїм серцем, усією твоєю душею і всією думкою твоєю: це найбільша й найперша заповідь. А друга подібна до неї: Люби ближнього твого, як себе самого. На ці дві заповіді весь закон і пророки спираються” (Мт. 22, 37-40).

Так відповів Ісус Христос законовчителіві, який спокушав Його, запитуючи: „Учителю, котра найбільша заповідь у законі?”

Бо ж серед Божих чеснот: віри, надії і любові, любов — найважливіша. Святий апостол Яків у своєму Посланні навчає, що без любові, тобто без добрих діл, віра мертва.

Диявол не має любові, хоч також вірить, що Господь Бог є. Тому бореться він проти чесних людей, заздрячи їм та їхній любові. А цю любов до Бога і завзяття в боротьбі з дияволом і спокусами ми здобуваємо щирою молитвою.

Ось тому сьогодні ми поговоримо і закріпимо наші знання про молитву.

„Яка це честь для створіння, що може розмовляти із Сотворителем на молитві”, — говорить святий Іван Золотоустий.

„Хто молиться — спасеться, а хто не молиться — загине”, — говорить святий Альфонс Ліґурі.

„Чувайте і моліться, щоб не впасти у спокусу!” — вчить нас Божественний Спаситель, сказавши так до своїх вибраних апостолів, святих Якова, Петра та Івана перед своїми муками і смертю на хресті. Він узяв їх зі собою до Гетсиманського саду на Оливній горі, туди, куди часто ходив на молитву, і цим разом пішов, щоб іще раз нас навчити, що найкращим джерелом скріплення духу й потіхи, виявом любові до Бога у хвилини випробувань є молитва.

Власне, що таке молитва? Пригадаймо собі.

Молитва — це піднесення духу до Бога, це — розмова з Богом, як нас навчає Катехизм. Як ми не раз переживаємо, коли готуємося до розмови, які ми уважні під час розмови із земними достойниками, керівниками! А на молитві ми розмовляємо з самим володарем світу, з Господом Богом!

Саме з цього впливають найважливіші прикмети молитви: покірність, свідомість, уважність. Бездушне вимовляння слів молитви беззартісне, це радше зневага Божого маєстату. Тих, хто так молиться, попереджає святий Кипріяні: „Яке ти маєш право вимагати, щоб ти був вислуханий на молитві, коли ти сам себе не розумієш!”

Доброю буде молитва навколішки й на самоті, але ще кращою — в церкві, яка є місцем присутності самого Бога, а тому там нас ніхто й ніщо не повинно відволікати, порушувати нашого мовчання. „Мовчання і самотність на користь душі побожній!” — навчає нас святий Тома Кемпійський у своїй книзі „Наслідкування Христа”.

Допомогою у боротьбі з неухважністю на молитві буде погляд на святі ікони, на святий хрест із розп'яттям. При цьому треба молитися в ім'я Ісуса Христа з безмежною вірою, надією та любов'ю до Бога, від щирого серця.

Одного разу іспанський король Карл V був на Службі Божій та уважно молився. До нього підійшов один із міністрів і повідомив, що його очікують закордонні послани в дуже важливій справі і просять його призначити аудієнцію. Побожний король відповів: „Скажіть послам, що я тепер перебуваю на аудієнції в самого Бога! Нехай заждуть”. Ось вам, дорогі браття і сестри приклад, як треба цінувати молитву.

Для справжніх віруючих молитва важливіша від усіх земних обов'язків. Однак тут не повинна бути й інша крайність: людина не повинна через особисті молитви, які вона собі постановила відмовляти як обов'язкові, занедбувати свої сімейні, господарські чи службові справи. Бо, в такому випадку, це буде не заслуга перед Богом, а — дорога до гріха.

Головною метою нашої молитви повинні бути слова звеличення Бога. Ми повинні в молитві не тільки просити дарів у Бога, але й дякувати за одержані ласки та прославляти Господа Бога, бо ж „...небеса оповідають славу Богу, і діло рук його проголошує твердь небесна” (Пс. 19(18), 2).

Коли ми молимося, то повинні пам'ятати слова Господньої молитви „Отче наш”, які сам Ісус Христос звертав до Отця Небесного: „Нехай буде воля Твоя”. Господь Бог краще знає, що нам потрібно для земного щастя і для вічного спасіння!

Святий Августин до свого навернення до Бога вів блудне, навіть розпусне життя, хоча при цьому мав пристойну освіту, став відомим філософом свого часу, працював професором риторики в Медіоланському (Міланському) університеті. Його мати, майбутня свята Моніка, 17 років рвено й неухванно молилася за його навернення. І Господь вислухав її молитви — син почав змінювати, виправляти своє життя: покинув грішне товариство, став більше думати про Бога, більше молитися, але ще не прозрів остаточно, вів важку духовну боротьбу зі своїми грішними нахилами, але не знаходив сили для їх подолання, як він пізніше напише у відомій книзі „Сповідь”. Одного разу він вкотре був присутнім в церкві на науці відомого в той час проповідника, єпископа Медіолану святого Амвросія. Після цієї проповіді, серед переживань і незадоволення собою, сповнений тривоги після тривалих роздумів, він упав удома на землю і крізь сльози став благати: „Доки ж Господи я страждатиму від самого себе? Інші можуть бути гідними християнами, а я — ні?!” На вулиці він почув дитячий голос, який промовив: „Візьми і читай!” Цей голос прозвучав для нього як наказ згори. Серед великого замішання, яке викликав цей голос, Августин побачив біля себе Святе Письмо, яке він давніше залишив був на тому місці. Він

негайно підвівся з землі та взяв до рук Святе Письмо, яке дивом відкрилося саме на 13 главі Послання святого апостола Павла до римлян, і Августин почав читати: „...поводьмося чесно: не в ненажерстві та пияцтві, не в перелюбі та розпусті, не у сварні та заздрощах, але вдягніться у Господа Ісуса Христа і не дбайте про тіло задля похотей” (Рим. 13, 13-14). Книжка випала з його рук! Не було потреби читати далі — світло миру та спокою запалило його душу. Августин прозрів і зрозумів, як має далі жити. Він покинув Мілан, щоб усамітнитись і змінити своє життя. З ним протягом 9 місяців була його мати Моніка. Але давній Августин не відразу захотів умерти, тому він мусив вести з собою велику боротьбу, з якої вийшов переможцем новий Августин — у квітні 387 року він був охрещений медіоланським єпископом, майбутнім святим Амвросієм, зрікся кафедри риторики, вирішив переїхати на північ Африки. Щаслива з навернення сина свята Моніка на його руках у дорозі до Африки померла. Там він продав усе своє майно, роздав його убогим і з кількома друзями заснував монастир.

Так силою молитви матері й самого Августина з великого грішника постав великий святий Христової Церкви — святий Августин!

Однак тут доречно згадати приклад молитви іншої матері. в котрої тяжко захворів син і якого лікарі прирекли на смерть. Мати в розпучі побігла до церкви, до священика, розповіла йому про своє горе і слізно просила молитися за одужання сина, єдину надію її старості. Священик запропонував погодитися з Божою волею. „Ні!” — вперто заявила жінка, — „Він мусить жити!” Щоб уникнути суперечки та в останній надії на Бога, священик відправив за хворого Службу Божу, ревно помолився. І, о чудо! Умираючий син одужав!

Але нерозважна мати швидко забула про чудесну Божу допомогу. Занедбала виховання свого сина-одинака. Син виріс, але ступив на ганебну дорогу розпусти, попав у злочинне товариство, робив великі злочини, за які його засудили до смертної кари через повішання. Мати була свідком виконання цього вироку!

А чи не краще було б, якби її син у молодості, вмираючи відійшов із Богом щасливо у вічність, ніж загинув на очах у матері на шибениці й, очевидно, втратив вічне життя?

Тому щиро молимося, а остаточне вирішення наших земних справ залишмо Господу Богові! „Нехай буде воля Твоя!”

„Немає сильнішої молитви над ту, яка добре і щиро відмовляється!” — навчає нас святий Іван Золотоустий. А особливо потрібна така молитва у спокусах, у переслідуваннях, у горі, у терпіннях!

Добра молитва завжди буде вислухана, якщо те, про що просимо на молитві, нас освячує, якщо воно потрібне для нашого спасіння. Прикладом такої досконалої молитви є одна із численних молитов св. Бернарда, у якій він із пошаною і довірою звертається до Пречистої Діви Марії — нашої Небесної Заступниці: „Згадай, о Всемилостива Діво Маріє, що від віків не чувано, щоб той, хто прибігав під твій покров, чи просив про поміч, чи молив про заступництво, не був вислуханий!”

А над усе вас прошу і благаю, дорогі в Христі, молитися свідомо, поволі, карбуючи кожне слово молитви, роблячи між словами мікропаузи. Така молитва мила Богові, приносить радість серцю. Якщо ви від сьогодні всі це зробите — це буде найбільша користь з нинішньої проповіді!

А за кого молитися? За своє спасіння у вічності, за рідних, за святу Католицьку Церкву в Україні, за рідний край — Україну, за процвітання української держави. А особливо — за все це разом усією родиною, бо сказав Христос: „Де двоє або троє зібрані в ім'я моє, там я між ними”.

Молимося і за ворогів, особливо за безбожників, яким ніхто не допоможе опам'ятатися і прозріти. Окремо молимося за душі померлих, а в потребі просимо їх про допомогу. Особливо моліться за ті душі, за які тут на землі, і в чистилищі немає кому молитися. Ця молитва буде справжнім виявом християнської взаємної любові, яку так гаряче заповідав нам зберігати святий євангеліст Іван у своїх посланнях.

Коли євреї каменували первомученика й архидиякона Степана, той гаряче молився за вбивць, а найбільше, очевидно, за хлопчика, який стеріг одяг вбивць — за Савла. Ця молитва мала особливу силу і заслугу: із цього хлопчика виріс святий апостол Павло — найбільший оборонець Божих правд.

Якось у часи підпілля нашої Церкви поїздом Івано-Франківськ—Чернівці їхав один священик (отець Петро з Дори біля Яремча), який, не боячись сусідів по купе, відкрито й щиро молився з часослова. В Чернівцях на пероні жінка, котра їхала в одному купе з отцем, попросила його подивитися за її валізками. Здивований отець зауважив: „Ви ж мене зовсім не знаєте, тож як можете довірити доглянути Ваші валізки?“ „Вірю Вам, — відказала жінка, — бо я бачила, як Ви щиро дорогою молилися!“ Ось яка висока довіра до молитви як свідчення про гідну людину!

А коли і де молитися? Коли тільки можливо й необхідно. Бо ж Господь Бог і Його святе Провидіння завжди і всюди присутні й усім керують!

Найкраща молитва у церкві, де сам Господь перебуває у Найсвятіших Тайнах! Ця молитва дасть тобі, брате, сестро, силу витримати у боротьбі з ворогами, дияволом і його спокусами.

А ми сьогодні, роздумуючи над святою молитвою, постановімо собі молитись завжди покійно, уважно, не поспішаючи, свідомо, бо ж „яка це честь для створіння, що може розмовляти із Сотворителем на молитві!“ Саме така молитва дасть нам силу любити „Господа, Бога твого, всім твоїм серцем, усією твоєю душею і всією думкою твоєю“, а „ближнього твого, як себе самого“.

Амінь.

Шістнадцята неділя по Зісланні Святого Духа (Мт. 25, 14-30)

(Проповідь виголошена 5 вересня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Мій пане, — каже (слуга), — ти мені дав п'ять талантів, — ось я придбав других п'ять талантів. Сказав до нього його пан: Гаразд, слуго добрий і вірний. У малому ти був вірний, поставлю тебе над великим. Увійди в радість пана твого“ (Мт. 25, 20-21).

Ця притча Ісуса Христа про таланти пояснює нам, дорогі браття і сестри, що кожний з нас отримав від Всемогутнього

Бога, Творця неба і землі, якийсь талант, здібність, духовне багатство.

Та не кожний з нас, на жаль, розумно його застосовує, не примножує його, як і сьогоднішній євангельський лукавий слуга, котрий Божий дар — талант, не використав, а закопав у землю.

Так є у світі, що хтось утішається міцним здоров'ям, чи красою тіла, отриманими від Бога, але своїм розпусним, пияцьким, грішним життям нищить цей дар і передчасно вмирає.

Інший, здібний учений, який навіть має наукові ступені, своїми псевдонауковими творами обманує, задурманує і псує людей, бо має негідну мету: здобути вигідне життя в достатку, кар'єру, хай ганебним способом, не гребуючи фальсифікацією, обманом, зрадою національних інтересів, продажем себе і своїх ідей нашим ворогам, як це було в радянські часи, і ще, на жаль, буває в сьогоднішній Україні.

А зрадників ворог використовує і пізніше з огидою проганяє як непотріб, і самі вони в своїй совісті не матимуть ніколи спокою. Такою була доля Христового зрадника — Юди Іскаріота. Тому ніколи, за жодних обставин не можна міняти волю на вигідне життя у світі!

Гідним наслідування прикладом для нас хай завжди буде великий український учений і глибоковіруючий філософ Григорій Сковорода, який не дав себе заманити на службу до ворогів, а весь свій талант віддав Україні. Тому він мав моральне право просити, щоб на його гробі написали епітафію: „Світ ловив мене, але не виймав!“

Дай усім нам, Боже, таке щастя, щоб ми теж так могли сказати наприкінці свого життя! Бо навчає нас Святе Письмо: „Яка користь людині, коли здобуде весь світ, а душу свою занапастить!“

Великий, світової слави полководець, всемогутній правитель Європи й Азії, імператор Олександр Македонський, вмираючи, заповів: „Коли я помру й ви покладете мене в труну, зробіть в ній попередньо два отвори для рук і виставте їх із неї, щоб усі бачили, що я нічого із завойованого не забрав на той світ!“

Тому дбаймо про вічність! Не шукаймо слави і скарбів на землі, а працюймо для неба!

А скільки співаків, артистів, спортсменів, учених, військових продають сьогодні свій талант ворогам нашої Церкви й держави! Це великий гріх! У них великий брак релігійної та національної свідомості й велика погоня за земними скарбами. Продавати свій талант ворогам — сором і ганьба! Бо, хоча сьогодні в Україні й важко згаданим людям не лише реалізувати свій талант, але й вижити (тому вони змушені шукати щастя за кордоном), однак вони там не вважають себе і не вимагають, щоб їх інші теж вважали представниками України. А талановиті представники інших народів, працюючи поза своєю батьківщиною, завжди найперше маніфестують свою національну приналежність, не забуваючи про неї, що, на жаль, не завжди скажеш про українців.

Відомий радянський атеїст і безбожник 30-х років двадцятого століття О. Ярославський, який був довголітнім редактором газети „Безбожник“, автор „Біблії для віруючих і невіруючих“ та багатьох інших атеїстичних творів, помирав, як свідчили очевидці, у страшних муках совісті, й останніми його словами були слова: „Спаліть мої книжки! Спаліть мої книжки!“

Вже стародавні римляни боролися з брехливою безбожною літературою. Про це писали відомі філософи й учені Цицерон і Люкценцій, останній, зокрема, згадує про засудження на баніцію (вигнання) з Афін Протагора Абдеританина за те, що він написав твір, у якому сказав: „Чи боги (поганські — *Авт.*) існують, не можу ані ствердити, ані заперечити“. Вже за це його твір спалили!

А погляньмо, що сьогодні читають в Україні: скільки зневаги до наших вождів і геніїв, невинних, чесних і ревних громадян, в тому числі — священиків, брехні, наклепів і очорнення в пресі та книжках, безбожництва й ворожої, антихристиянської та антиукраїнської брехливої пропаганди, брутальної розпусти, яка морально розтліває душі нашого народу!

У Святому Письмі сказано: „А хто спокусить одного з тих малих, що вірують у мене, такому було б ліпше, якби млинове жорно повішено йому на шию, і він був утоплений у глибині моря“ (Мт. 18, 6).

Дорогі браття й сестри! Попередньої неділі ми говорили про молитву: як слід молитись, за кого, коли, де. Саме побожна,

покійна й уважна молитва допоможе нам розумно використовувати свій талант, здібності, бо саме молитва дає нам ті крила, котрі підносять нас над землею, спрямовують до Господа Бога; молитва оберігає нас від упадку в тяжкий гріх і від змарнування та закопування своїх талантів, як це вчинив сьогоднішній євангельський лукавий слуга.

Ніколи й ніде не слід гордитися і хвалитися своїм талантом, здібністю, бо це дар Божий, за який завжди треба дякувати Богові у молитвах.

Святий апостол Павло у I Посланні до Коринтян пише: „Хто хвалиться, нехай у Господі хвалиться“ (I Кор. 1, 31).

Марним є життя, дане Богом, коли людина не дбає про те, щоб воно було гідним.

Один відомий письменник-криміналіст, автор романів про людей „з дна цього світу“, отримавши дозвіл, прийшов у тюрму, щоб там зібрати свіжий матеріал для нових творів. Двоє молодих в'язнів упізнали цього письменника і заявили йому: „Це ви повинні носити наші кайдани в тюрмі, бо ваші твори нас зіпсували!“ — Письменник почервонів, засоромився і вирішив більше не описувати бруду у своїх творах.

А тому й ти, брате, сестро, не гонися за славою і почестями цього світу, за великою кількістю друзів (вірних друзів — ой як мало!), за їхньою любов'ю! А живіть і використовуйте свої таланти так, щоб вам також колись Господь сказав: „...слуго добрий і вірний. У малому ти був вірний, поставлю тебе над великим. Увійди в радість пана твого!“

Бо ж немає на землі більшого щастя й багатства, як чиста совість, як талант, відданий Господу Богові, Христовій Церкві й матері-Україні!

Амінь.

Сімнадцята неділя по Зісланні Святого Духа (Мт. 15, 21-28)

(Проповідь виголошена 4 жовтня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„О жінко, велика твоя віра! Хай тобі буде, як бажаєш“. І видужала її дочка від тієї години“ (Мт. 15, 28).

Так відповів Ісус Христос добрій матері, яка завзято, навіть уперто, благала Його, щоб вилікував її дочку. Так, це була дуже мужня мати, бо й навіть апостоли просили Ісуса, щоб відправив її, бо вона кричала за ними. Однак вона не переставала благодіяти Ісуса: „Змилуйся наді мною, Господи, Сину Давида! Біс мучить мою дочку страшенно“.

Саме глибока віра матері в чудесну силу Христа-Господа спонукала Його вилікувати дочку цієї мужньої і доброї матері.

Тому ми сьогодні, дорогі браття і сестри, уважно задумаємося над потребою глибокої віри у Всемогутнього Бога, віри у святі Божі закони й святі Католицьку Церкву.

Хто не має віри у святі Божі закони, віри, поєднаної з любов'ю до Бога та рідного краю (бо без цього віра є вірою без добрих діл), той не може розраховувати на Боже благословення, Боже допомогу чи вислухання молитов!

Без віри не можна подобатися Богові. Хто її має, той витримає серед найбільших небезпек, переслідувань, тортур і спокус. Це підтверджує життя й мученицька смерть мільйонів святих і героїв українського народу.

Святий Тома Кемпійський у своїй книзі „Наслідування Христа“ так говорить про значення глибокої віри: „Немала це мудрість: мовчати у хвилину люту й до Христа серцем звертатися, не хвилюючись вироками людськими!“

У місті Курську безбожна радянська влада перетворила греко-католицьку церкву на клуб. Коли після розпаду комуністичної імперії греко-католики звернулись до завклубом із проханням про повернення їм приміщення колишньої церкви для задоволення потреб віруючих-українців, він злобно відповів: „Ніколи! Тільки

через мій труп!..” І так сталося, що через три дні завклубом номер! „Страшно впасти в руки Бога живого!“ „Бог за добро нагороджує, а за зло карає“.

Тодішній губернатор Курської області — генерал Рутской, бачачи силу віри греко-католиків та пізнавши „палець Божий“, тут же повернув віруючим святиню.

„Віра — це основа нашого знання“, — говорить святий Кирило Олександрійський. Бо ж дійсно, не все, чому нас вчили в школі, ми бачили особисто.

Тому справедливо зауважує філософ Сенека, що з усього того, що людина знає, вона найбільше завдячує вірі.

Святий апостол Тома повірив у воскресіння Ісуса Христа аж тоді, коли побачив воскреслого Ісуса і його рани, на що йому відповів Христос: „Побачив мене, то й віруеш. Щасливі ті, які не бачивши, увірували!“ (Ів. 20, 29).

Бо ж є без ліку таємниць у природі й у Божих законах, що їх нам не під силу осягнути, але ми їх приймаємо, бо віримо всемогутньому Богові, який сказав: „Я — дорога, правда і життя!“

А чи мають справжню віру в Бога, в закони Христової Церкви, та й узагалі, чи мають право називатися християнами і зараховувати себе до Христової Церкви ті, хто 29 вересня цього року в місті Нагінську Московської області захопили силою Благовіщенський собор Української Православної Церкви (Київського Патріархату)? О 12 годині дня вони на чолі зі „священиками“ РПЦ та міліцією напали на віруючих людей, які молилися. Наших українських віруючих й архієпископа Адріана (Старигу) побили, понад 100 вірних заарештували, зламали архієпископові руку, церковні речі знищили, собор і семінарію закрили й опечатали!

О, як це нагадує бандитський набіг на Київ 1169 року князя Андрія Боголюбського, ім'я якого говорило про любов Бога, а діла — про дику, безбожну поведінку, про найбільше (за всю історію Києва, аж до часу нападу на нього монголо-татар), плондрування церков і всього міста!

А незрячі послідовники цих „християн“ тут, в Івано-Франківську, пишуть скаргу від імені РПЦ Святійшому Отцеві Іванові

Павлові II, що ми у них відбираємо будинок консисторії у Княгинині, на який, мовляв, греко-католики не мають права, а вони самі отримали на нього „право“ в 1946 році від бруталного комуністичного і безбожного (!) режиму!

Ці та багато-багато інших фактів однозначно свідчать, що ті, хто ще сьогодні в Україні належить до РПЦ, яка є підпорою Москви — є зрадниками не лише Вселенської Церкви, але й українського народу! Бо результатом і наслідком глибокої віри кожного християнина є велика любов до Бога і свого рідного народу!

Тому зараз в Україні так потрібні мужні батьки, які б завжди пам'ятали не тільки про добре фізичне здоров'я, освіту, кар'єру, але й про духовне виховання своїх дітей.

Святі християни, вчені, мужні борці за рідний край не народжувалися такими, а виховувалися у добрих родинах справжніми батьками.

Так, саме доброму батьківському вихованню завдячував наш святий священномученик Йосафат своєю вірою у Всемогутнього Бога і любов'ю до ближніх. Ця правда і дієва християнська любов надихнула його навіть на самопожертву — на мученицьку смерть заради єдності всіх християн у одній правдивій Католицькій Церкві, заснованій самим Ісусом Христом.

Якраз виховання вдома, в родині, досконалий особистий приклад батьків вирішують про майбутню життєву дорогу дитини.

Пам'ятаєте, браття й сестри, пригоду в одній родині, яку я вже якось повідав вам? В одній родині малий синок ніколи не бачив, щоб його батько молився. Одного разу він запитав своєї матері: „Мамо, коли я вже буду такий великий, як мій тато?“ — „А чому ти так хочеш бути великим?“ — поцікавилась мати, а син відповів: „Бо тоді я вже не муситиму молитися, так, як і тато не молитися!“

Ось вам ганебний, руйнівний приклад відсутності доброго виховання батьками! Ось звідки беруться сьогодні наркомани, пияки, злодії, убивці, розпусники, які найперше є на совісті батьків, які за погане виховання своїх дітей будуть відповідати перед Богом. Тому і сьогоднішніх українських горе-політиків-злодіїв ніщо не

зупиняє перед обманом, обкраданням свого народу на мільйонні суми. В дитинстві їх не виховали батьки, тому вони не знають молитов, не сповідаються, не мають страху перед гріхом, не мають любові до ближнього.

Одна побожна дочка дуже щиро молилася і просила Бога, щоб змілюсердився над її батьком, який мав ганебну звичку: постійно намарно взивав ім'я Боже, проклинав, присягався без потреби, лихословив. До своїх молитов дочка постановила додати ще й строгий піст. Невдовзі вона почала на очах марніти, стривожений батько повів її до лікаря, але лікар сказав, що вона цілком здорова. Вдома дочка сказала батькові: „Тату! Не шукай мені лікаря. Моїм лікарем будеш ти, якщо перестанеш клясти, хулити Бога, лихословити, тоді я стану здорова!“ Батько зрозумів свою велику помилку й раз та назавжди змінився, а дочка незабаром видужала. Ось вам приклад, як добре виховані діти матимуть насагу допомогти не лише собі, але й своїм батькам у їхніх життєвих проблемах.

Мати, батько — заступники Господа Бога на землі для дітей, а тому батьки відповідають перед Богом за них, за їхню душу та їхнє майбутнє.

Ісус Христос дуже любив невинних дітей і говорив апостолам: „Не бороніть дітям приходити до мене!“ Брав дітей від матерів на руки, благословляв їх, ставив їхню віру в Бога за приклад апостолам. Цим Ісус хотів підкреслити особливу вартість дитячої невинної, щирої довіри до Бога, від якої залежить їхнє подальше формування як зрілих християн і громадян.

Бо ж учить нас народна мудрість: „Посієш випадок — пожнеш звичку, посієш звичку — пожнеш характер!“ Один необережний, нетактовний, згрішуючий вчинок батьків у стосунках між собою, одна вульгарна книга чи фільм, один брудний анекдот можуть стати тим зерном гріха для дитини, з якого виросте плід майбутньої нечистоти, чи морального упадку дитини!

Саме людська схильність до копіювання, наслідування спричиняється до великого впливу телевізійного зла на молодь, на все суспільство.

Пам'ятай, брате-сестро, слова великого Шевченка: „Раз добром зігріє серце ввік не прохолоне!“ Тому прищеплюймо дітям вічно

живі істини Божої віри, надії та любові, так, як це робила мати Софія, виховуючи в християнському дусі своїх дочок Віру, Надію і Любов, пам'ять яких обходила Церква 30 вересня. Їхня цілковита самопожертва Христові була довершена і стала вершиною святої віри і великого виховання дітей завдяки доброму християнському вихованню в часі жорстокого переслідування християн у Римі імператором Адріаном у другій половині II століття.

Всемогутній Боже, благослови українські християнські родини, бо в них — майбутня доля нашої святої Церкви, народу і Держави!

А ти, брате, сестро, так виховуй своїх дітей, щоб вони колись на твоїй могилі подякували тобі: „Спіть спокійно, матусю й татусю, бо вогонь любові до Бога й України, який ви запалили в наших серцях, ввік не погасне!”

Нехай у наших родинах царює Божа мудрість — Софія, глибока Віра в Бога, Надія на Бога і безмежна Любов до вічних Божих Правд!

Амінь.

Вісімнадцята неділя по Зісланні Святого Духа

(Лк. 5, 1-11)

(Проповідь виголошена 11 жовтня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Симон Петро припав до колін Ісуса й каже: „Іди від мене, Господи, бо я грішна людина”. Жах бо великий огорнув його й усіх, що були з ним, із-за риб, що їх піймали; також і Якова та Йоана, синів Заведя, які були спільниками Симона. Ісус же промовив до Симона: „Не бійся! Від нині людей будеш ловити”. І витягнувши човна на берег, кинули все й пішли слідом за ним” (Лк. 5, 8-11).

Сьогодні Святе Євангеліє навчає нас, що треба більше вірити в Божу всемогутність, силу, а не надто високо оцінювати все земне! Апостоли все залишили й пішли за Ісусом, Який у чудес-

ний спосіб допоміг їм спіймати багато риби, хоча до цього вони всю ніч трудилися й нічого не зловили. На страх апостолів перед великою кількістю спійманої риби, Ісус заспокоює їх: „Не бійтеся! Я зроблю вас ловцями людських душ”. Так, це і наше завдання, призначене з неба!

До нас промовляє святий священномученик Діонісій Ареопіт, член грецького ареопагу, якого на вернував апостол Павло і якого пам'ять ми вшановували 16 вересня: „Немає нічого більш божественного, як співпрацювати з Богом над спасінням душ!”

Нам потрібно завжди пам'ятати, що апостоли на вернули світ не так чудами — даром Божим, які творили, як проповідями (навіть під час допитів у судах вони на вертали суддів!) і святим життям!

„Гляньте, як вони люблять одне одного!” — говорили про апостолів ті, хто слухав їхню науку і спостерігав за їхнім життям. — „Ця віра, яку вони голосять і яка виховує таких святих людей, напевно Божого походження!” І це переконання на вертало поган до Христової віри!

Яким же повчальним прикладом повинні сьогодні бути всі ми — християни для невіруючих, яких залишилось ще так багато після падіння безбожної комуністичної держави!

Святий Іван Золотоустий говорив: „Живімо, як апостоли, і на вернемо світ!” Святий Тома Кемпійський доповнює його у своїй книзі „Наслідування Христа”: „Людина тим дужче наближається до Бога, чим більше уникає радостей земних”. Або там же повчає святий: „Уважай себе на цьому світі мандрівником та гостем, якого не цікавлять турботи і скарби цього світу”.

Апостоли трудилися на озері всю ніч і нічого не зловили, бо працювали, покладаючись виключно на себе, а не на Бога. Й так робить сьогодні більшість людей.

А ми — християни — покликані своєю глибокою вірою і праведним життям, власним прикладом просвічувати, на вертати світ, але при цьому ми повинні вважати на себе, щоб нам не закинули ті, котрих ми прагнемо на вернути: „Medice cura te ipsum!” — „Лікарю, оздорови себе сам!”

Недоліки християн підхоплюють сектанти, перебільшують їх, будуючи на цьому свою пропаганду, і цим вербують до себе

несвідомих. Особливо дорікають вони християнам (маючи на те, на жаль, певні підстави) через погоню за багатим життям, за пияцтво, за розлучення в недосконалих християнських родин.

У всій нашій апостольській праці ми повинні покладати свої надії на допомогу від Господа, так як апостоли поклалися на слова Христа, згідно слів апостола Петра із сьогоднішнього Євангелія: „Наставнику, всю ніч трудилися ми й нічого не шиймали, але на твоє слово закину сіті” (Лк. 5, 5).

Так поклалися на Господа всі святі й герої нашого народу під час усього свого життя, а особливо — в час випробувань, нам'ятаючи слова святого Ансельма: „Бог мій і все моє!”

З надією на Божу допомогу мати підкинула маленького Мойсея дочці єгипетського фараона й сама старанно доглядала та ростила його. А які жажливі, божевільні трапляються у нас випадки, коли матері відрікаються від своїх власних дітей!

Святий апостол Павло у Посланні до євреїв говорить про Мойсея, який підріс й усвідомив свій обов'язок служити рідному народові, відмовився називатися сином дочки фараона: волів радше страждати разом із рідним Божим людом Ізраїля, ніж зазнавати дочасної гріховної утіхи, вигідного життя від ворогів (пор.: Євр. 11, 24-25).

А які ж скарби дає нам Христос і Його свята Церква: небесну опіку й допомогу на землі та вічну щасливість у небі! Користаймо з цього, бо бачимо і в сьогоднішньому Євангелії докази божественності Ісуса Христа, які виявились під час ловлі риби апостолами.

А ми так мало часу вділяємо служінню Богові (на молитву, на відвідання церкви та відправ), а так багато тратимо часу на непотрібні розмови, обмови, розваги!

Тому застерігає нас святий Тома Кемпійський: „Там, де ти не можеш виправити недоліки іншого, не обмовляй його, а в щирій молитві доручи його Богові!” І далі пише: „Немала це мудрість — мовчати у хвилину людську, до Бога серцем звертатися й не хвилюватися рішеннями людськими”.

Вже зранку, коли тільки пробудимося, почнімо день із молитви, промовляючи: „О, Господи! Тобі посвячую всі мої думки,

слова і діла сьогоднішнього дня!” А за гідно проведений день на славу Божу й рідного народу, ідучи на вечірній відпочинок, разом із родиною в щирій молитві подякуймо Богові.

„Бо людина тим дужче наближається до Бога, чим більше уникає земної радості”, — заохочує нас святий Тома Кемпійський у книзі „Наслідування Христа”. Чи ж не варте вічне життя, щоб за нього перетерпіти усе найважче в земному житті?!

Тому наше завдання полягає не в наріканні на життя, не в розмовах, які не ведуть до діла, а — в сумлінному виконанні найперше батьківських обов'язків виховання дітей, до чого нас закликає святий Іван Золотоустий у своїй праці „Про виховання дітей”: „Якби батьки дбайливо виховували своїх дітей, то не потрібно було б ані строгих законів, ані судів, ані помсти, ані кар!”

Окрім дбайливого виховання дітей, ми також завжди повинні працювати над самовихованням, над своїм християнським самовдосконаленням. „Хто себе уважно пильнує, — навчає нас святий Тома Кемпійський, — той легко навчається мовчати про інших... Чим більше (без потреби) спілкуємося з людьми, тим більше люди пізнають наші вади й тим менше поважають нас”. В іншому місці згаданої книги святого Томи ми читаємо: „Мовчання і самотність — на користь душі побожній!”

Цю пораду святого дуже добре ілюструють також наші українські прислів'я: „Мовчання — матір розумних думок”; „Де багатослів'я — там убогість думки!”; „Справжні мудреці були завжди маломовні”; „Тільки нерозумні багато говорять”; „Балакучість не буває без гріха!”

Але там, де ми зобов'язані до апостольської праці, до проголошення слова Божого, там, де зневажають Боже ім'я, святу Католицьку Церкву, наш рідний український народ і його державність, нам мовчати не годиться!

Одному священникові погрожують, його брехливо осуджують, вимагають не виступати завзято в обороні Правд Божих, церковних і національних, а він на це відповідає, що врахує зауваження й буде ще завзятіше та переконливіше виступати, викриваючи злочини ворогів нашої Католицької Церкви й України! Це відповідь гідного душпастиря, який розуміє, що життя коротке і його

треба свято й мужньо прожити, щоб досягнути життя вічне, перетерпівши усе найважче тут на землі.

Наше завдання: все життя присвятити для звеличення Бога та рідного краю!

Святий апостол Петро, у відповідь на заборону єврейського Синадріону проповідувати науку Ісуса Христа, заявив на суді: „Слухатися слід більше Бога, ніж людей!” (Ді. 5, 29) і мужньо голосив слово Христове аж до смерті!

Тому й ми не можемо зараз мовчати, коли безбожні секти все активніше голосять свою брехню, а злодії розкрадають державу, коли в ній множаться убивства!

Один надзвичайно повний, гладкий англієць звернувся якось до всесвітньовідомого письменника Бернарда Шоу, який був дуже худий: „Дивлячись на Вас, можна подумати, що вся Англія голодує!” — Шоу відповів: „А глянувши на Вас, можна подумати, що власне Ви, й подібні до Вас, є причиною такої біди!..”

Чи не можемо ми сьогодні словами Бернарда Шоу сказати про справи українські? А наймудрішою порадою щодо зміни на краще є слова святого Томи Кемпійського: „Щасливий той, хто відмовляється від усього, що могло би сплямити й обтяжити його сумління!”

Бо ж і до нас звертається сьогодні Ісус Христос у Святому Євангелії через апостолів: „Я зроблю вас ловцями людських душ!” Тому, брате й сестро, пізнай краще Божі правди і завзято проповідуй їх усім своїм досконалим християнським життям, бо немає на світі більшого щастя, як „ловити” заблукані душі людські й повертати їх до Бога, до святої Католицької Церкви та рідного народу!

Амінь.

Дев'ятнадцята неділя по Зісланні Святого Духа (Лк. 6, 31-36)

(Провідь виголошена 18 жовтня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„І як бажаєте, щоб вам чинили люди, чиніть їм і ви так само... Будьте милосердні, як і Отець ваш милосердний” (Лк. 6, 31, 36). — Так вимагає від нас Ісус Христос у сьогоднішньому Євангелії і закликає нас любити не тільки наших друзів, однодумців, але й ворогів, робити добро тим, хто нас ненавидить, переслідує, а точніше — допомогти їм опам'ятатися, пізнати Божу правду і зійти з грішної дороги! А їх так багато довкола нас!...

Наш Спаситель — Ісус Христос повчає: „Моліться за тих, що зневажають вас, що переслідують вас, бо всі ми створені на образ і подобу Божу!”

В годину наших тернів і переслідувань ідімо думками, дорогі браття й сестри, на гору Голгофу і пригадуймо собі муки невинного, без жодного гріха, вмираючого за нас на хресті Ісуса Христа, зневаженого ворогами і покиненого апостолами. Який до останньої хвилини свого земного життя залишався милосердним і всепрощаючим! Він є для нас ідеалом!

Ніколи не забуваймо слів Спасителя, сказаних на Тайній Вечері: „По тім пізнають, що ви мої учні, коли любов буде між вами!”, а також — коли буде любов до всіх ближніх.

Христос не лише своєю смертю на хресті засвідчив безмежну любов до людей, але й численними чудами, оздоровленнями не лише тіл, але й душ людських!

Святий Тома Кемпійський повчає нас: „Ліпше, щоб увесь світ був проти тебе, як образити Ісуса!” Тому молимося до Господа за всіх людей, щоб усі вони пізнали Його й полюбили. Бо ціль життя людини, нагадує нам святий Василій Великий, — подобатися Богові.

Живим прикладом прагнення подобатися Богові був один король-християнин, який не вбивав своїх ворогів, за що йому дорі-

кали придворні. На це він їм відповів: „Чи ж я не знищую ворогів, коли роблю їх своїми друзями?!“

Чи згадаймо нашого Святійшого Отця Івана Павла II, який відвідав у тюрмі турка, котрий учинив на замовлення безбожної комуністичної держави в 1980 році замах на папу. Цим він спонукав злочинця до щирого каяття і благання прощення на колінах! Папа поблагословив його і простив йому його злочин.

І сьогодні ми в молитвах дякуємо Богові за одного з найвидатніших пап в історії святої Католицької Церкви.

В середу 16 жовтня сповнилося 20 років славного понтифікату папи Івана Павла II! Протягом цього часу цей направду великий папа відвідав 115 країн світу, видав 13 енциклік, відбув 877 генеральних аудієнцій, під час святкових вітальних звернень „Urbi et orbi” — „До міста і світу” — вітає християн більш, ніж 40 мовами, а всі його наукові праці складають понад 70 тисяч сторінок. І ми, українці, особливо горді за цього папу, адже він має й українські корені: його мати — Емілія Качуровська, українка за походженням!

Взоруючись на Христа і його святих, ми повинні постійно пам'ятати про наш обов'язок чинити діла милосердя ближнім.

Святий Мартин був офіцером у кінних відділах французької армії. Коли одного разу він суворої зими повертався до свого відділу, розташованого у місті Ам'є, під міською брамою зустрів жебрака, який тремтів від холоду. Мартин змилосердився над ним — він мечем розділив свій плащ надвоє і віддав одну частину жебракові. Наступної ночі Мартинові приснився гарний сон: він бачив Ісуса Христа в оточенні ангелів, й Ісус Христос мав на собі ту половину плаща, яку Мартин подарував жебракові. При цьому Ісус Христос сказав до ангелів: „Гляньте, у цей плащ мене вдягнув Мартин!” Цей сон мав великий вплив на Мартина — він невдовзі після цього побажав охреститися й від того часу став виявляти ще більше милосердя до людей. Пізніше він став єпископом, вів святе життя і помер у святості в 402 році.

Чи згадаймо ще про декілька благородних учинків милосердя, довершених монахинями.

У Китаї кілька десятків років тому після жахливого землетрусу під руїнами монастиря було знайдено тіло загиблої монахині, котра собою закрила і врятувала двох маляток.

У гітлерівському концтаборі одна українська монахиня попросилася на смерть замість матері-єврейки, яку гнали на розстріл.

У Канаді ще одна українська монахиня пожертвувала свої очі для дівчини, яка осліпла.

Дійсно, „Немає більшої жертви від тої, коли хтось душу свою віддасть за друзів своїх!” — учить нас Ісус Христос.

Днями, 14 жовтня, ми вшанували тих наших героїв, котрі віддали своє життя „за друзів своїх” — за нас з вами. Відбули похід і помолилися громадою на могилах наших героїв — воїнів УПА. Особливо радісно було бачити серед учасників походу велику кількість молоді, яка віддала честь загиблим героям, вчинивши для душ воїнів важливе діло милосердя — помолилася за їхній упокій. Цей похід засвідчив, що ми як християнський народ пробуджуємося остаточно й неможливо зупинити це пробудження нації, яка скидає свої кайдани, накинута „старшим братом”, так як неможливо зупинити весняне пробудження природи!

*Якщо зібрати сльози матерів,
Що пролились за дочок і синів,
Які навек у битвах полягли,
Які за щастя юність віддали,
То море створиться зі сліз отих!..*

Так, ми завше були багаті на „визволителів”, які й спричинилися до цього моря сліз, але це вже історія, наша героїчна історія, на якій ми зараз повинні виховувати нових українських християн і громадян. Навчаймо їх, зупиняймо перед гріхом, картаймо, не мовчимо на гріх — це наш християнський обов'язок і справжнє діло милосердя для душ наших нащадків!

А коли при вас обмовляють ближніх — зупиніть обмовника або відійдіть від нього зовсім заради добра вашої і його душі. Гніву нехай не буде ніколи між вами, бо гнів між людьми, коли він постійно триває, є перешкодою для розрішення у святій Сповіді.

Христос у сьогоднішньому Євангелії навчає нас за ворогів молитися, але злочини ворогів ми не можемо любити, ми повинні боротися зі злочинами — не повинні мовчати на зло, на гріх інших! Ми більше любимо рідний край, ніж чужий, як також батько більше

любить своїх дітей, ніж чужих — і це природно. Ми маємо святий обов'язок обороняти рідну Церкву й Батьківщину!

Свята Церква благословляє змагання за волю, державність народу, поневоленого злочинцями!

В одному місті трапився якимось жахливий випадок: один хлопець у гарячій суперечці смертельно поранив іншого хлопця. Переховуючись від переслідування поліції, він забіг у дім однієї жінки й попросив її заховати його від переслідування поліції. Вона це зробила, але яким страшним було її розчарування, коли принесли труп її сина, й вона дізналась, що саме цей хлопець, якого вона переховує, убив її дитину. Однак вона виявилася справжньою християнкою: у хвилину розпуки мати поглянула на образ Матері Божої і в сльозах сказала: „Ти, Маріє, Мати моя, простила вбивцям Твого Сина, отже, і я прощаю цьому хлопцеві, хоча через нього я втратила найдорожче, що я мала!“ А до вбивці сказала: „Іди в мирі! Лиш одного я вимагаю від тебе — проси Господа, щоб Він простив тобі, й щоб ти виправив своє життя!“

А чи мала б вона гріх, якби видала вбивцю сина поліції? Ні! Але вона піднялася на вершину материнського і християнського героїства!

Подиву гідна мужність і надзвичайна глибина віри була в цієї жінки, яка в найтяжчу хвилину розпуки виявила взірць християнського милосердя не просто до ближнього, а до вбивці власного сина!

А ти, брате й сестро, де тільки можеш не обмовами, розмовами чи жалем, а щирим ділом милосердя показуй свою глибоку віру, реалізуй Христовий наказ із сьогоднішнього Євангелія: „І як бажаєте, щоб вам чинили люди, чиніть їм і ви так само... Будьте милосердні, як і Отець ваш милосердний!“

І тільки це забезпечить вам щасливе християнське життя на землі й велику нагороду в небі — щасливу вічність!

Амінь.

Двадцята неділя по Зісланні Святого Духа

(Лк. 7, 11-16)

(Проповідь виголошена 2 листопада 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

Побачивши вдову, „Господь зглянувся над нею і сказав до неї: „Не плач“. І приступивши, доторкнувся до мар, і ті, що несли, зупинились. Тоді Ісус сказав: „Юначе, кажу тобі, встань!“ І мертвий підвівся і почав говорити. І він віддав його матері. Страх огорнув усіх, і вони прославляли Бога та й говорили: „Великий пророк устав між нами“, „Бог навідався до народу свого“ (Лк. 7, 13-16).

Вулицями міста Наїн іде похоронна процесія. Несуть до гробу єдиного сина вбогої вдови. За домовиною ледве ступає, важким горем прибита, опечалена мати. Похоронний похід уже минає ворота міста, аж тут надходить Ісус Христос зі своїми учнями. Він бачить сльози й біль нещасної матері, відчуває її горе, чує її голосіння: „Хто мені на старість допомогою буде, хто поховає мене та заплаче за мною, хто мою душу пом'яне?!“

Милосердиться над нею Ісус і зупиняє тих, що несли мари з домовиною. Приступає ближче і голосно каже: „Юначе, кажу тобі, встань!“ Й ожив хлопець, сів, підвівся і заговорив. Христос повернув його зовсім здорового своїй несказанно зраділій матері.

Це чудо воскресіння юнака з Наїн — величний акт Божого милосердя! Бо ж усе життя Ісуса Христа на землі — це нескінченна низка добродійств для хворих, убогих, калік, грішників.

Таким добротинцем, за прикладом нашого Спасителя, має бути кожний християнин-католик.

„Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти одвіт!“ — так вимагає від нас наш український Мойсей — Іван Франко.

Маєш більше — поділися з убогими, невіруючого — навчи, сумного — потіш!

Прикладом для нас є сам Ісус Христос, Який неустанно чинив діла милосердя: воскресив Лазаря, змилосердившись над його

сестрами Мартою і Магдалиною; помножив хліби для голодних, з жалю над ними; для всіх християн залишив найбільший дарунок — вияв найвищого милосердя — Пресвяту Євхаристію, в якій Сам Себе жертвує за нас, і став поживою для душ наших! А смерть на хресті Ісуса Христа заради нашого спасіння стала вершиною Його милосердя до нас!

Чим ми віддячимо Господу Богові за всі ці надзвичайні небесні акти милосердя?!

Нашим святим християнським життям! А також сьогодні, у вже вільній українській державі, — старанням християнським вихованням дітей!

„Раз добром зігріте серце — ввік не прохолоне!“ — вчить нас наш геній Тарас Шевченко. Цього нас навчають і цього від нас вимагають святі Христової Церкви й наші герої.

29 жовтня ми святкували пам'ять святого мученика Лонгіна, сотника римської сторожі, яка розпинала Христа. Того сотника, котрий, бачачи дивні явища в час смерті Ісуса на хресті — землетрус, затемнення сонця, вихід померлих з гробів, сказав про Ісуса Христа: „Направду, це був Син Божий!“ У той момент він повірив у Спасителя. Віра сотника в Христа скріпилась ще більше в час чудесного воскресіння Ісусового, бо йому на чолі римської сторожі було наказано стерегти гріб Ісуса Христа. Євреї хотіли сотника підкупити, щоб він нікому не розповідав про воскресіння Христове, але він не дав себе звести, покинув військову службу й поселився в Кападокії, де почав голосити правду про воскреслого Ісуса Христа. Не подобалось це ворогам Христа і вони вирішили убити Лонгіна. 80 року по Різдві Христовому він загинув мученицькою смертю за Христа — йому відрубали голову.

На прикладах святих мучеників і національних героїв ми повинні виховувати своїх дітей — майбутнє нашої святої Католицької Церкви й нашого народу! При цьому основою виховання повинна бути молитва і навчання та дотримання Божих і церковних заповідей.

Тому і ми пригадаймо собі й поміркуймо коротко над церковними заповідями.

Перша заповідь: установлені свята святкувати! Святкувати їх із молитвою, у церкві, всією родиною, а не тільки за столом із чаркою, чи, що ще гірше — на базарах, чи виконуючи в свята важку працю.

Друга заповідь: у неділю та свята Службу Божу і проповідь уважно вислухати.

Один побожний офіцер любив слухати видатних проповідників, зокрема — монахів-місіонерів. Одного разу він мав нагоду почути проповідь визначного французького проповідника отця Віаннея з Арсу (†1859). Після проповіді його запитав ад'ютант, чи йому сподобалася проповідь, на що він відповів: „Проповідь мені дуже сподобалася, але сьогодні я собі не подобався!“ Це означало, що добра проповідь його зворушила і спонукала до покаяння та поправи. А це і є основною метою проповіді, яку ми зобов'язані так, як, перш за все, Службу Божу уважно вислухати, бо без цього ми не здобудемо користі від них.

Третя заповідь: призначені пости постити. Зараз пости в порівнянні з минулими десятиліттями дещо спрощені — ми зобов'язані постити (у їжі) в часі посту щосереді і щоп'ятниці, а поза часом посту — щоп'ятниці. Однак найголовнішим є піст не щодо вживання їжі, а — піст щодо утримання від злих учинків, котрі ведуть до гріха. Про це нагадує нам святий Василій Великий, кажучи, що в часі посту повинні постити всі органи нашого тіла, бо всі вони здатні спонукати нас до гріха: очі, язик, вуха, руки й ноги...

Четверта заповідь: кожного року, бодай раз перед Великоднем сповідатися і причащатися. Для досконалого християнина сьогодні цього вже замало, бо маємо повну свободу Церкви, однак навіть для буквального досконалого виконання цієї заповіді необхідно строго, завчасно готуватися до Святої Тайни Покаяння, зокрема ґрунтовно переглянути своє життя від часу останньої сповіді, виявивши не лише свої хиби — гріхи, але й з'ясувавши їх причини. Це допоможе уникати в майбутньому цих гріхів і спокус до них.

П'ята заповідь: у заборонений час весіль і гучних забав не справляти: ця заповідь стоїть на сторожі духовної досконалості християн, оскільки забороняє не лише в час постів, але й в час загальниць — тиждень після найбільших свят у році (Різдва, Богоявлення, Великодня) — справляти весілля чи гучні забави для того,

щоб у цей час люди більше застановлялися над духовним, релігійним змістом і цілями свят чи постів, ревніше клопоталися про свої душі, а не тратили час на тривалі приготування до гостин.

Шоста заповідь: злих книжок і газет не читати. Ця заповідь закликає нас строго стояти на сторожі чистоти нашого сумління і нашого морального життя, вважаючи на те, що ми читаємо, дивимось по телевізору, чи в кіно. Уважне і сумлінне дотримання в родині цієї заповіді конче необхідне з огляду на ту неконтрольовану пропаганду різноманітного зла і гріхів у засобах масової інформації: насилля, жахів, порнографії, астрології, магії, окультизму. Тут якраз батьки повинні стояти на сторожі чистоти сумління своїх дітей і допомагати їм уберегтися від впливу зла, бо в Україні, на жаль, держава мало пильнує цей вплив. На Заході держави строгіше контролюють поширення цього зла і не допускають його розгулу до такої міри, як це є в нас.

Один батько, проходячи зі своїми дітьми повз магазин, завважив у вітрині порнографічну картину. Він зайшов у магазин, запитав скільки коштує ця картина і купив її. Тут же на очах у дітей він порвав її, сказавши: „Тепер ця річ вже не буде згіршувати моїх дітей!“

Це приклад того, як повинні дбати батьки про чистоту душ своїх дітей, а ми часто лише говоримо про гріхи інших, а не прилучаємося до їх усунення.

„Нехай ніколи не замовкає в тобі туга за вдосконаленням себе у чеснотах, бо ти не раз бачив прекрасні приклади побожних людей!“ — закликає нас святий Тома Кемпійський.

У горах Перу росте дивна пальма, яка в час сезону дощів вбирає в себе величезну кількість води, а під час посухи сама виділяє зі своїх віг вологу, котра стікає у ґрунт і постійно його зволожує. Ця пальма є живим символом нашого християнського життя: і ми повинні приймати в свої серця якнайбільше життєдайної науки Христової, знань про основні правди нашої віри, щоб у час духовної „посухи“ — браку християнської любові й милосердя, браку Слова Божого між людьми, самим випромінювати цю життєдайну духовну вологу — „воду живу“ науки християнської, яку дав нам Ісус Христос і яка тамує спрагу душ наших і душ наших ближніх!

Хотів би я дуже, щоб мене зараз чуло якомога більше нашої молоді — майбутнього нашої святої Церкви й України, щоб вона на цих прикладах училася гартувати себе до служіння Богові і рідній Україні!

Якою радістю наповнювалось моє серце, коли я так багато молоді бачив у нашому поході 14 жовтня в День Покрови Пресвятої Богородиці, в поході до могил героїв УПА, чи вчора — на святкуваннях з нагоди шістдесят дев'ятої річниці проголошення ЗУНР! Дай Боже, щоб це стало нашою доброю, сталою традицією! Це є свідченням того, що наша молодь пробуджується після затроєння її душ атеїзмом, наркоманією, пияцтвом і курінням!

Молоде наша! Наше майбутнє! До тебе промовляє Ісус Христос: „Юначе, дівчино, кажу тобі — встань!“ Пробудись до нового, повноцінного життя в Бозі, бо лише це життя дасть тобі справжню насолоду й ціль твого буття тут на землі, а у вічності — у Царстві Божому! Будь гідна наших славних предків, мучеників і героїв. Вони за тебе віддали своє життя і чекають на твоє святе життя!

Амінь.

Двадцять перша неділя по Зісланні Святого Духа (Лк. 8, 5-15)

*(Проповідь виголошена 1 листопада 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„Блаженні (щасливі) ті, що слухають слово Боже і його зберігають, прагнучи жити свято!“

Такі слова, дорогі браття і сестри, приходять на думку, коли роздумуємо сьогодні над значенням змісту чудової притчі про сіяча — сіяча Слова Божого — Ісуса Христа, його посланців — апостолів, священників, та про зерно, тобто — про Слово Боже, про святу проповідь Слова Божого.

У цій притчі сам Ісус Христос пояснює нам, хто як користує з Божої науки, яку сіє як зерно свята Христова Церква у проповідях через своїх душпастирів. Притча показує нам, що не

все зерно, не кожна проповідь падає на добрий ґрунт, на щире серце, на відкриту до Бога душу.

Найперше, те зерно, що паде край дороги й буде потоптане, і птиці небесні його видзьобують, є зерно слова Божого, котре приходиться до тих, які слухають його, але надходить диявол і вириває з їхніх сердець слова, щоб вони не повірили і не спаслися. Такі люди слухають також радо і фальшивих пророків — сектантів, яких, на жаль, багато намножилось в Україні, беруть в руки їхні книжки (які треба палити, а не читати!), а будучи неготовими, починають блудити в питаннях віри.

Друге зерно, котре падає на камінь, зійшовши, висихає, бо воно вологості не мало достатньо, тобто зерно Слова Божого падає на серця тих людей, які з радістю приймають його, але не мають коріння віри, а вірять, допоки не прийдуть спокуси, котрі відводять їх від святої Церкви, бо вони задурені земними багатствами, котрі стають їм на перешкоді до спасіння.

Третє зерно падає між терня, а терня, вигнавшись угору разом із зерном, заглушує його. Тут Христос говорить про людей, котрі вислухавши проповідь, забувають про слова її, бо клопоти, багатства і життєві розкоші заглушують слова, і вони не дають плоду добрих діл. Це ті, які в радянські часи зі страху за свою кар'єру і в погоні за диявольськими відзнаками давали себе задурити, дозволяли, а часто й сьогодні дозволяють терню земної слави заглушити слово Боже в своєму серці!

Врешті, четверте зерно, Слово Боже, впало на добру ріллю і, зійшовши, сторицею вродило в душах тих людей, котрі почувши його, щиро в доброму серці зберігають і приносять плід сильної віри, мужності, стійкості у терпінні! Ці люди полюбили Боже Слово — проповідь, Божу науку і закони, та їм завжди вірні і їх ревно зберігають.

Пам'ятаєте, дорогі браття і сестри, як сердечно дякує у щоденнику наш геній Тарас Шевченко своєму дідусеві за слова правди, посіяні в його дитячому серці, котрі принесли рясний плід: „Спасибі, дідусю, за науку, я її внукам передам!“ І ці великі слова правди, записані Шевченком у „Кобзарі“, врятували Україну від жажливої московської денационалізації, яку, однак, захланий „стар-

ший брат” сьогодні з новою силою і сучасними засобами далі поширює! Тому зараз всі ми повинні бути сіячами вічних Божих та українських правд! Бо ж „Раз добром зігрите серце, ввік не прохолоне!“ — нагадує нам Тарас Шевченко, котрий із дідусевих слів — зерен правди — почерпнув силу мужньо і свято витримати на „московському курорті” у засланні: „Караюсь! Мучусь, але не каюсь!”

Так і кожен, хто після уважно вислуханої проповіді Божого слова, „Бога полюбить від усього свого серця, цей не боятиметься ні смерті, ні мук, ні суду, ні пекла!“ — запевняє нас святий Тома Кемпійський у своїй знаменитій книзі „Наслідування Христа”.

Тому-то свята Церква зобов'язує нас у церковних заповідях, поміж іншим, щонеділі й кожного свята вислухати святу Службу Божу і проповідь, бо саме з них ми маємо змогу почерпнути таке необхідне нам у щоденному житті натхнення в боротьбі зі спокусами і злом. А особлива користь від проповіді буде тоді, коли ми її собі після церкви ще раз обдумаємо чи поділимося враженнями від неї з іншими.

Нехай ніколи не замовкає у вас туга за вдосконаленням у чеснотах і за поборенням особистих недоліків та обставин, які можуть спричинитися до гріхопадіння.

Прикладом такої безкомпромісної поведінки християнина у додержанні християнських засад життя може слугувати відомий полководець часів Першої світової війни, французький маршал Фош, котрий був у той час головним комендантом сил Антанти. На запрошення американських союзників він прибув у Нью-Йорк, де йому однієї неділі мали влаштувати гучний офіційний прийом. У програмі цього прийому однак була відсутня Свята Літургія, тому маршал взяв олівець і викреслив другорядні пункти в програмі, а натомість передбачив час на вислухання в церкві недільної Служби Божої. Ось нам приклад того, як повинен вести себе християнин, незалежно від свого суспільного стану. Він не повинен дбати про земні речі більше, як про спасіння душі, бо вчить нас святий Іван Золотоустий: „Багатий не той, хто багато набув, а той, хто багато роздав!” Бо ж „ціль

нашого життя — подобатися Богові“, — нагадує святий Василій Великий. А наш український геній — письменник і кінодраматург Олександр Довженко зі сторінок свого щоденника так звертається до нас: „Життя — коротке, поспішай творити добро!“

Господь пролив за нас свою святу кров, то ми бодай проливаймо гіркі сльози в часі наших молитов за наші гріхи, котрими ми Його заново бичуємо!

Святий Іван Золотоустий повчає нас, що „...немає більшої честі для людини, як розмовляти із самим Богом на молитві!“ Таким же щастям для людини є уважне вислухання Святої Літургії і проповіді на ній, бо саме проповідь — Слово Боже, допомагає нам виправляти своє життя і життя своїх ближніх, вона здатна зробити нас щасливішими, коли ми після вислуханої проповіді будемо відмовлятися від усього, що могло б сплямити й обтяжити наше сумління і сумління ближнього.

Тому користаймо сповна, відвідуючи церкву не лише для вислухання Служби Божої і проповіді, але й очищення наших душ святою Сповіддю і скріплення їх Святим Причастям, бо добрий християнин повинен завжди бути готовим до зустрічі з Богом у вічності.

Весвітньовідомий угорський проповідник отець Тігамер Тот в одній зі своїх проповідей навів приклад із власного життя про важливість такої готовності до зустрічі з Богом. Добрі його приятелі виїхали з сином-одинаком, студентом університету, в село до рідних. Там з ними стався трагічний випадок — син, хоч був добрий плавець, утопився в озері. Коли після повернення батьків додому, отець висловив їм своє щире співчуття з приводу непоправної втрати в родині, батько відповів: „Нам легше переносити цю втрату, бо того ж дня як син загинув, він сповідався і запричащався!“ Ось вам приклад розуміння небесної величі та значення Святого Причастя.

А саме проповіді, які ви слухаєте в церкві, дорогі брати і сестри, допомагають вам глибше усвідомити й перейнятися розумінням Слова Божого, того духовного зерна, котре засівається проповідником у ваші душі. Тому нехай же слова проповідей Божої науки знаходять у ваших душах добру ріллю і дадуть вам стократний плід ласк Божих, допоможуть ще краще Бога пізнати, Його щиро полюбити і Йому та рідному народові до смерті вірно служити!

Амінь.

Двадцять друга неділя по Зісланні Святого Духа (Лк. 16, 19-31)

(Проповідь виголошена 16 листопада 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Завжди пам'ятай про кінець, та що втраченого часу не повернеш!“ — так навчає нас святий Тома Кемпійський у своїй відомій книзі „Наслідування Христа“.

Так нас учить, дорогі браття і сестри, і сьогоднішнє Святе Євангеліє, в 22 неділю після зіслання Святого Духа у притчі про багача і Лазаря.

І благає після своєї смерті євангельський багач, який змарнував своє життя, з місця мук до Авраама: „Отче Аврааме! Благаю ж тебе, пошли Лазаря в дім батька мого; я маю п'ять братів, нехай він їм скаже, щоб і вони також не прийшли в це місце муки“, бажаючи застерегти братів від наслідків грішного земного життя.

Ці слова є попередженням для нас усіх! Нас очікує вічність. Про останні речі нас учить Катехизм: смерть, Суд Божий, небо, пекло. Саме ці правди зобов'язують нас завжди думати про кінець у всіх своїх ділах, бо це зупинить нас перед гріхом.

Кожна людина має трьох друзів, три скарби: велике багатство; родину, друзів; чесноти і святе життя. Саме вони вирішують, забезпечують нам щасливу вічність.

Бо ж похоронні промови й вінки, величаві надгробні пам'ятники забудуться і зникнуть, як і багатство, котре знеціниться із хвилиною смерті, а залишиться лише добра пам'ять рідних і друзів про добрі діла й чесноти покійного, котрі, що є найголовніше — стануть підставою для винагороди від Бога у вічності.

Світ — це одне велике кладовище, бо за останніми науковими даними людство існує вже 2-3 мільйони років. Може здатися, що де ми тільки не ступимо ногою, там колись був гріб, кладовище.

А по українській землі ми повинні на правду ступати уважно, пам'ятаючи, що вона вся полита кров'ю, засіяна благородними

кістками наших славних предків-героїв, які своїми муками, смертю виблагали волю у Всевишнього Бога!

Немає нічого певнішого на світі, як смерть: „Дуже швидко скінчиться для тебе все на цьому світі, тому вважай на те, в якому стані твоя душа!“ — нагадує нам святий Тома Кемпійський у „Наслідванні Христа“. А в іншому місці своєї книги цей святий, з усією властивою для нього християнською ревністю, закликає нас: „Коли б ти частіше думав про смерть, а не про триваліше життя, більш старанно дбав би, щоб тобі виправитися!”

Колись Францію сколихнула надзвичайна звістка — зник депутат французького парламенту! Родина, друзі, представники уряду, поліція у пошуках за ним через багато днів знайшли його у монастирі отців-трапистів. Усі щиро благали його: „Повернися до нас! Ти ж залишив таке багате життя, значне становище в державі, відрікся від родини і друзів. Вертайся до нас!” — „Не можу!” — була його рішуча відповідь. — „Чому ж?” — стривожено питали його ті, котрі прибули до монастиря. — „Мене не пускають три жандарми!” — „Де, які? Ми тут нікого з них не бачили!” — А ексдепутат їм відповів: „Підійть і прочитайте на брамі!” Вони побігли і прочитали на ній: „Смерть. Суд Божий, вічність!” Всі зрозуміли, що їхній приятель зробив свій остаточний вибір — побажав приготуватися до смерті й вічності.

У монастирях отців-трапистів монахи живуть за дуже строгими правилами, у строгій мовчанці, вітаються словами: „Memento mori!“ („Пам'ятай про смерть!“). Але це життя для вибраних душ, які цілковито присвятили себе Богові!

А чи ми повинні лише з сумом думати про смерть? Не повинні радіти життю?

Ні! Смерть для праведника — велика радість, бо з її хвилиною він іде на зустріч із Господом Богом. А наше земне життя — приготування до цієї зустрічі. При цьому свята Церква не заперечує проти вигідного, всесторонньо досконалого життя, проги чесно набутого багатства, яке однак є лише засобом, а не найвищою метою життя земного.

Свята Церква рішуче засуджує поділ людства на дуже багатих і дуже вбогих! На жаль, це загрожує і нашій українській державі. Свята Церква надає перевагу скромному і чесному життю.

„Правдива свобода і радість тільки у страху Божому і чистому сумлінні!” — нагадує нам святий Тома Кемпійський.

Тому гаряче прагнім і борімся за щасливе вічне життя, пам'ятаючи про велике добро, обіцяне тим, котрі мужньо за нього борються.

Так, так! Смерть — найважливіша хвилина у житті людини, бо вона вводить нас у вічність! І тому наша найвища мета у житті — це щасливе вічне життя після смерті.

Дорогі браття і сестри! Запитайте старших священників, які не один раз готували умираючих у далеку дорогу, у вічність. Вони вам скажуть, як то не раз цілує умираючий священникові руки та з ревними сльозами просить, щоб виблагати у Господа Бога для себе ще хоч хвилинку життя, бо йому страшно йти до гробу! Інший умираючий вже не говорить, а з тривогою дивиться на рідних, стискає кулаки, скрегоче зубами, рве одяг, дрижить усім тілом, хапається руками за стіну... і все це не допомагає. *Mors certa!* Очі — скляні, пульс відсутній — *смерть!*

Сповідав на смерть я не один раз у підпіллі умираючих зрадників, відступників від святої Католицької Церкви, які щиро каюлися, не плакали, а ридали і присутніх слізно благали уникати гріха, бути вірними Богові, святей Католицькій Церкві й Матері-Україні!

А не один умираючий запевняв: „Якби я міг ще раз жити, я б уже ніколи не грішив!” Але за хвилину його очі зімкнулися! „*Zu spät!*” — Запізно!

Як хочеться ще і ще раз повторити вам, мої дорогі, щирі слухачі, повчальні слова великого українського письменника і патріота Олександра Довженка із його щоденника: „Життя — коротке, поспішай творити добро!”

А є велика кількість людей, життя яких було повне святої віри і чеснот, а тому вони з усмішкою покидають цей світ, пам'ятаючи слова святого Августина: „Солодко вмирати, коли життя було праведне!”

„Бо ж хто любить Бога від усього свого серця, не боїться ні смерті, ні мук, ні чистилища, ні суду, ні пекла!” — запевняє нас святий Тома Кемпійський.

Пам'ятаймо завжди ці великі слова! Присвятімо решту свого життя Богові, родині, зокрема, вихованню дітей, рідному краю!

Всемогутній Боже! Благослови наше життя, щоб ми чесно і свято його прожили та старанно готувалися до вічного життя в небі й досягнули його біля Тебе, наш Господи, і біля всіх святих, зокрема всіх святих українського народу.

Амінь.

Двадцять третя неділя по Зісланні Святого Духа (Лк. 8, 26-39)

*(Проповідь виголошена 15 листопада 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„Вернися додому й розкажи все те, що Бог зробив тобі”. Пішов той, сповіщаючи по всьому місті, що Ісус зробив йому” (Лк. 8, 39).

Такими словами закінчується сьогоднішнє святе Євангеліє у 23 неділю по Зісланні Святого Духа, котре розповідає про чудесне оздоровлення Ісусом Христом біснுவатого, з якого вигнав Ісус легіон злих духів, котрі зі страху перед Ним попросилися увійти у стадо свиней, яке опісля кинулося з кручі в озеро й потонуло.

Оздоровлений біснуватий — це зразок удячності Ісусові Христові. Він готовий цілковито присвятити себе Ісусові — всюди йти за Ним... А коли почув наказ Ісуса Христа: „Вернися додому й розкажи все те, що Бог зробив тобі”, то відразу пішов, сповіщаючи всьому місту, що зробив для нього Ісус.

Тому оздоровлений із сьогоднішнього Євангелія є прикладом удячності Богові й наукою для нас.

Ми від Господа Бога маємо все-все, як дар, все з Його ласки: життя, здоров'я, святу Церкву і рідний край, а найголовніше — відкуплену Ним на Голгофі нашу душу, якій Він повернув вічне життя!

Тому ми повинні постійно дякувати Богові в наших молитвах: „Господи! Тобі належить слава, любов, вічна шана і вірність наша у святій Католицькій Церкві!”

Для нас прикладом досконалої вдячності повинен бути Ной, котрий, ступивши з ковчега на землю після потопу, найперше приніс жертву подяки Господеві за порятунок і ця жертва подобалась Богові — Він прийняв її і „...благословив Бог Ноя і синів його., (пор.: Бут. 9, 1-11).

У 1899 році в одній із клінік міста Бонна в Німеччині готувався до операції хворий, у якого на язику утворилась ракова пухлина. Щоб рак не поширився по всьому тілу, лікарі були змушені ампутувати хворому язик. Безпосередньо перед операцією на запрошення лікаря прибула родина на розмову з батьком і в кінці розмови лікар просить хворого сказати всім присутнім те найдорожче, що він бажає, бо за декілька хвилин почнеться операція, після якої він назажди втратить мову. Хворий недовго думаючи, вимовив найдорожчі для нього слова: „Gelobt sei Jesus Christus!“ — „Хвала Ісусові Христові!” Це є для нас прикладом досконалої, правдивої християнської вдячності Господеві за все!

На відміну від євангельського оздоровленого, власники свиней перелякалися чуда, вчиненого Ісусом, а з ними й усе населення Геразинської округи вийшло до Христа і почало просити Його, щоб відійшов від них, бо великий страх огорнув їх.

Чому ж вони не прийняли Ісуса Христа?.. Бо вони більше шанували земне багатство, більше переживали за стада своїх свиней, ніж раділи, що до них прийшов Той, Кому навіть демони коряться, Той, хто повертає здоров'я людям, врешті — Той, Хто приніс для них благу вість про спасіння!

Ось і сьогодні в нашій державі, яку влада часто декларує, як християнську, найбільшою метою цієї влади є почесні, багатство, набуті дуже часто коштом обкрадання ближніх, майже голодуючих. Більшість із цих багатих роками (а може, і взагалі ніколи!?) не сповідалися, рідко (для параду), а то й зовсім не бувають у церкві. Чи не подібні вони до мешканців Геразинської округи?

А між ними якраз і найбільше тих, хто ще сьогодні прагне відновлення пекельної комуністичної, а точніше — російської імперії!

Мешканці Геразинської землі пізнали Божу велич Ісуса Христа через чудо оздоровлення біснுவатого, але засліплені земним багатством, не повірили в Ісуса Христа.

А це ж був живий спротив Богові, відкидання і протидія пізнанню науки Ісуса Христа, це був гріх проти Святого Духа, яким дуже часто грішать і сьогоднішнє суспільство.

Пригадаймо собі зараз, дорогі в Христі, гріхи проти Святого Духа, бо, як учив нас Ісус Христос, усякий гріх проститься, хула проти Святого Духа не проститься, якщо грішник не покається з неї.

1. Надмірна надія на Боже милосердя: „Я ще маю час поправитися” — говорив один грішний чоловік на ім'я Пилип, а Господь уже наступної ночі покликав його до вічності!

2. Безнадійність на Боже милосердя — розпука в хвилини випробувань і труднощів, котра засвідчує слабку віру такої людини в Бога.

3. Спротив (протидія) пізнанню правд Христової віри. Прикладом цього якраз і є поведінка геразинців.

4. Завидування ближньому в присутності у ньому Божої ласки. Все те добре, що ми маємо — дар Божий, а все погане, чи те, чого нам бракує — наша провина, або наше лінивство, тож ми повинні ці вади негайно виправляти, і завжди радіти разом із ближнім і за нього.

5. Закам'янілість до спасенних нагадувань — неприйняття чи небажання зрозуміти тих знаків часу, нагадувань чи застережень перед злом, котрі посилає нам Господь.

6. Нерозкаянність аж до смерті — жажлива, вбивча для душі прикмета деяких людей, котрі не можуть позбутися гніву, чи тих, котрі не бажають усвідомити, що вони є не лише творцями чи носіями зла, але й убивцями власної душі — позбавляють себе вічного життя.

Пам'ятаймо: у святості жити — ангельська справа, грішити — людська справа, але перебувати, жити у гріху свідомо — диявольська справа!

А тому борімся за святість життя. У цій боротьбі нам буде корисною порада: християнин не повинен боятися, ані журитися у житті, ані тратити надію на Бога, бо ж біля нього (всюди і

завжди) присутній Сам Господь, Котрий керує всіма справами, зміцнює нас перед усіма противниками і через Святого Духа навіть навчає нас, що ми маємо відповідати ворогам.

Однак, на ласку Божої допомоги людина може заслужити лише через абсолютну духовну співпрацю з Богом, як тому навчає нас святий Тома Кемпійський: „Людина тим дужче наближається до Бога, чим більше уникає земної радості!”

Одним із засобів боротьби за наше побожне життя є читання доброї християнської духовної літератури, зокрема, преси. Тому кожна християнська родина, яка мешкає на теренах нашої Івано-Франківської єпархії, та й поза її межами, зобов'язана передплатити наш християнський часопис „Нова Зоря”, а також користати з тієї численної духовної літератури, яку регулярно видає це видавництво.

А неправдиву сектантську літературу навіть не треба брати до рук, бо тоді ці християни долучаються до тих, хто в різний спосіб поширює її неправду та пропаганду проти святої Католицької Церкви, а іноді — й проти української держави. А всевидячий Бог — справедливий Суддя, котрий за добре нагороджує, а за зле — карає.

Всі ми добре пам'ятаємо долю святого Івана Хрестителя, яка була трагічною і до цього трагічного її завершення безпосередньо долучилась дочка Іродіади, незаконної жінки царя Ірода — Соломія, котра на вимогу матері за свій бридкий, розпусний танок випросила голову пророка. Провидіння Боже покерувало так, що невдовзі по тому римський імператор Калігула (37-41 рр.) заслав Ірода разом із усією родиною з Юдеї до північної Іспанії. Там Соломія любила часто прогулюватись понад річкою Сікарою, й одного разу взимку, коли річка сильно замерзла, вона зайшла на лід, який несподівано проламався під нею і вона занурилась по шию у воду. Соломія з усіх сил намагалася піднятися на поверхню, швидко рухаючись, наче танцюючи під водою, і не зогледілась, як із витвореного нею водяного вихору піднялась гостра крижина і несподівано різонула її по шиї, відділивши їй голову від тулуба. Так описує цю подію історик Никифор.

Воістину „Страшно власти в руки Бога живого!”, — нагадує нам псалмоспівець Давид! Господь карає невинних грішників їхніми ж гріхами!

А ми — щасливі діти єдиної правдивої Христової, бо Католицької, Церкви — не так, як налякані мешканці Геразинського краю, благаємо Господа нашого Ісуса Христа: наш найсолодший Ісусе! Не відходь від нас, із нашої України ніколи! Ми молимо Тебе словами нашого католицького гімну „Ми хочемо Бога!..“ — будь із нами всюди і завжди тут на землі й приведи нас до вічного життя з Тобою в небі!

Амінь.

Двадцять четверта неділя по Зісланні Святого Духа (Лк. 8, 41-56)

(Проповідь виголошена 22 листопада 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Дочко, віра твоя спасла тебе, йди в мирі!“ (Лк. 8, 48). — такі підбадьорливі, повчальні слова, записані в сьогоднішньому Євангелії, сказав Ісус Христос до оздоровленої жінки, котра дванадцять років страждала від кровотечі. Вона, маючи надзвичайно сильну віру в силу Ісуса, лише доторкнулась до Його одежі й умить стала здоровою — спинилась її кровотеча.

А до дочки начальника синагоги Яіра, котра лежала мертвою, промовив голосно Ісус: „Дівчино, пробудися!“ І дух вернувся до неї, і вона вмить устала. Це друге чудо, про яке нам розповідає сьогоднішнє Євангеліє є особливо повчальне, бо воно засвідчило, по-перше, що Христос є Паном життя і смерті, а по-друге, що глибока віра й надія на Боже милосердя всеперемагаючі.

Чому наш Спаситель вислухав прохання начальника синагоги — воскресив його дочку? Бо він, як справжній батько, надзвичайно глибоко переживав втрату дитини, не жалів засобів на її лікування, котрі проте були марними, і, незважаючи на своє високе становище, покійно і з великою довірою приходить до Ісуса, припадаючи Йому до ніг, бо вірить у Божу природу Ісуса Христа.

Цим чудом засвідчив Спаситель, що наша смерть у Божих очах — це сон. У своїй всемогутності Бог може в одну мить відібрати в людини життя, а також може кожної хвилини померлому повернути його.

Бо ж навчає св. Тома Кемпійський в своїй книзі „Наслідування Ісуса Христа“, що „Бог є найвищим щастям тому, хто понад усе й у всьому Його любить“.

Євангельський голова синагоги своїм учинком виявився досконалим батьком. І ми сьогодні задумаймося над тим, якими старанними повинні бути батьки не лише для фізичного здоров'я, освіти, життєвої кар'єри своїх дітей, але батьки найперше повинні пам'ятати про відповідальність за їхні душі!

Бо ж так дуже загрожує диявол душам дітей і на вулиці, і через зіпсутих товаришів, і через телебачення, брудні кінокартини та літературу.

А нас знову навчає св. Тома Кемпійський: „Людина тим дужче наближається до Бога, чим більше уникає земної радості!... Чи ж не варте вічне життя, щоб за нього перенести все найважче?“

Добрі батько, мати повинні знати кожен крок дитини: з ким вона дружить, із ким і як проводить вільний час, що читає, як і коли молиться, коли приступає до Святих Тайн. А найкраще це робити разом усією родиною. І тоді ми матимемо повне право гордитися своїми добрими, досконало вихованими дітьми, як гордилася своїми дітьми одна громадянка стародавнього Риму на ім'я Корнелія, котра, коли її запитали подружки про коштовності, якими вона володіє, вказала на двох своїх синів: „Ось мої перли!“.

Великі історичні постаті своїм високим становищем у народі завдячували своїм рідним, батькам, учителям. Так, Тарас Шевченко без науки дідуся свого, який учив його святих молитов та історії України, не розвинув би свого генія, не створив би „Кобзаря“ в релігійному дусі, не вирішив би долі українського народу, котрого своїм могутнім словом пророка зберіг серед пекельних мук і переслідувань ворогів.

Шведський ботанік Карл Лінней повчав свого сина: „Мені вдалося відкрити сліди Господа Бога навіть у найменших творіннях. Скільки ж тут могутності, яка мудрість, яка незбагненна досконалість!“ Цим спрямовував він сина до пізнання й любові вічного Бога. А у своєму тестаменті заповів своєму синові релігійно-моральну книжку, яка починається словами: „Живи у невинності, бо Бог всюди присутній!“ О, який це великий вияв відповідальності за душу дитини!

А чи всі батьки сьогодні гідно ведуть себе перед дітьми? А скільки сварок, грубих слів при дітях, пиятики в родинах!

Тому вважаю, що немає кращого дарунку для вже сьогодні вільної Української Католицької Церкви й держави, як добре виховані діти! Бо „Раз добром зігрите серце ввік не охолоне“, — вчить нас Тарас Шевченко. А для цього наші діти повинні досконало вивчати „Катехизм християнської віри“, історію України, щоб ніколи не зблудити в житті, бути завжди свідомими й гордими, що вони є католиками, українцями, бо ж так дуже потрібні сьогодні гідні християни і патріоти, здатні мужньо розвивати святу Католицьку Церкву й українську державність!

Чемними, працюючими діти не народжуються, такими їх треба виховати. Маємо сьогодні в нашому суспільстві жахливі вбивства, масові крадіжки, наркоманію, пияцтво, розпусту, і то навіть серед молоді, — а це результат поганого, ба, навіть відсутності виховання у багатьох родин в Україні. В 1997 році Україна посіла ганебне перше місце серед країн СНД і Балтії за кількістю інфікованих СНІД-ом наркоманів.

Нам зараз в Україні дуже потрібні, вкрай необхідні ревні католики й оборонці української державності, а не любителі парадів і гучних, дорогих бенкетів, які я завше строго засуджую, бо довкола нас ще стільки злигоднів і нестатків, ще так багато вбогих і страждених співгромадян!

І як приємно бачити тут, у нашому катедральному соборі, численні групи школярів, які приступають до Святої Сповіді та до Святого Причастя! Нехай Господь нагородить тих достойних педагогів, котрі дбають про спасіння душ своїх вихованців! Боже, дай нам багато таких батьків і вчителів!

Всемогутній Господи! Дай Україні справжніх батьків і вчителів, щоб виховували вони святих, побожних, мужніх, свідомих, з релігійною і національною гідністю дітей, і за це могли тут на землі від рідного народу, а й у небі від Господа одержати нагороду за підготовку до життя гідних дітей! Ангели-Хоронителі наших дітей, допоможіть нам у тому!

Амінь.

Двадцять п'ята неділя по Зісланні Святого Духа (Лк. 10, 25-37)

(Проповідь виголошена 7 грудня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

Запитав якимось Ісус Христос єврейського законовчителя: „Хто з цих трьох, на твою думку, був ближнім тому, що потрапив розбійникам у руки?“ Він відповів: „Той, хто вчинив над ним милосердя“. Тоді Ісус сказав до нього: „Іди і ти роби так само“ (Лк. 10, 36-37).

Таке сказав Ісус Христос законовчителю, який просив Його поради, як досягнути життя вічне: „В законі що написано? Як там читаєш?“ Озвася той і каже: „Люби Господа, Бога твого, всім серцем твоїм, усією твоєю душею і всією силою твоєю і всією думкою твоєю; а ближнього твого, як себе самого“. „Ти добре відповів“, сказав (Ісус), „роби це й будеш жити“ (Лк. 10, 26-28). Законовчитель, бажаючи виправдатись, запитав: „А хто мій ближній?“ І розповів тоді йому Ісус притчу про милосердного самарянина...

Після розповіді Ісуса законовчитель усвідомив справжнє, досконале, не єврейське, а Христове значення ближнього (бо для єврея ближнім є лише той, хто зберігає закон Мойсея і приписи Талмуду. Самар'яни дотримувалися децю інших релігійних приписів, тому не вважалися для євреїв ближніми, хоча і сповідували закон Мойсея). Тоді Ісус і мовив до нього: „Іди і ти роби так само“.

І до нас сьогодні знову промовляє Ісус, але закликає рятувати не лише хворих тілом, але й — духом: релігійно неграмотних (а їх так багато в Україні після падіння диявольської держави!), які живуть у гріхах, або не змогли пізнати науку святої Католицької Церкви! А багато з них і на впливових посадах в Україні, а тому потребують особливо просвічення духу.

Милосердний самарянин рятував пораненого, побитого фізично, а нашим завданням є рятувати також зранену душу ближнього — задурену фальшивою пропагандою, скалічену диявольською

брехнею, не стогнати, не нарікати, а відважно діяти. Без апостольської праці усіх християн над наверненням безбожників, ворогів святої Церкви і нашої державності, нам не виправити становища, на яке ми непотрібно нарікаємо.

Якщо б наш ближній був над прірвою і загрожувала йому небезпека смерті чи важка недуга, чи ми б у цю ж мить не рятували його? А чому ми такі пасивні тоді, коли наші ближні в гріхах, топчуть Божі закони і їм загрожують вічна загибель?

Уздовж життєвої дороги у ровах сьогоднішнього модерного матеріалізму лежать духовно важкохворі душі наших ближніх і чекають на „євангельського самарянина“, щоб він допоміг їм урятуватись від вічної загибелі.

Ми радіємо, що вже в урочистих походах до Дем'янового Лазу, до могил наших святих і героїв, багато молоді бере участь. Священики мають честь бути на святкових державних зібраннях, по школах, університетах. Спостерігається велика активність молоді, особливо вражаюче її стремління в часі Великого Посту до очищення душ в святій Тайні Покаяння, але цього ще замало.

Спасибі правдивим педагогам за активність у релігійному й національному вихованні майбутнього нашої Церкви та українського народу! Менше суперечок між партіями, а більше апостольської праці! Особливе у мене прохання до тих, котрі щодня причащаються: будьте самі апостолами в голошенні Христової науки, не осуджуйте безбожних, а направляйте їх, моліться ревно за них!

Прикладом безстрашного служіння й послуху Богові є свята Катерина (†307 р.), яка походила з царського роду і своєю освітою рівнялась з найбільшими вченими тих часів. Вона сміливо виступила на захист єдиноправдивого Бога, коли в м. Олександрії римський імператор Максентій у часи гоніння християн змушував їх поклонятися поганським божкам. Катерина прийшла до цесаря і мужньо заявила йому: „Є один правдивий Бог. Який усе сотворив, дав нам життя, а Син Божий відкупив нас своєю жертвою на хресті, а ти, цесарю, не обдурюй народ, бо твої ідоли мертві!“

А чи ми всі готові так мужньо виступити проти фальшивої науки сектантів та сильних цього світу, які обдурюють народ?

Св. Катерина не піддалася на жодні вмовляння і залякування з боку імператора, а мужньо пішла на муки, бичування, витримала 12 днів голоду і спокійно, в молитвах прийняла засуд: 7 грудня 307 року їй відрубали голову. Святе тіло християни поховали в Синайській пустелі, де пізніше був закладений монастир св. Катерини, який існує донині.

Ось вам приклад, як треба не тільки вірити у святі Божі закони, але й як їх безстрашно обороняти й поширювати. Особливо їх потрібно поширювати сьогодні вдома, серед молоді, в школах!

Так нас учить і наказує свята Катерина, яка не захоплювалася красою свого тіла, котра швидко проминає, як це зараз роблять багато жінок, не дбала про земні веселощі та спокуси, як це робить сучасна молодь, присвячуючи своє життя розвагам, диско-текам, де безсоромні танці й розпуста.

Одного разу був я свідком безсоромних танців у школі, куди мене запросили пояснити учням про Службу Божу. Там я переконався, що ми забуваємо про наші рідні звичаї, чарівну вишивку, наші національні танці, а вводимо дикі, безсоромні танці, які походять з диких країн, з джунглів. Їх треба рішуче заборонити. Хто керує нині у школах? Що ми виховуємо у дітях?

Не дискотеки, не фальшиві секти, а свята Божа наука врятує наш народ!

Милосердний Господи, на прикладі притчі про самар'янина, яку Ти нам розповів у святому Євангелії, ми Тобі щиро обіцяємо: глибоко вивчати закони і правди святої Католицької Церкви та „Любити Господа Бога всім серцем своїм, усією душею своєю, всією думкою своєю, а ближнього любити як себе самого“!

Амінь.

Двадцять шоста неділя по Зісланні Святого Духа Вшанування святого апостола Андрія Первозванного (Лк. 12, 16-21)

(Проповідь виголошена 14 грудня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„А Бог сказав до нього (багача ласого): Безумний! Цієї ж ночі душу твою заберуть у тебе, а те, що ти зібрав, кому воно буде? Отак воно з тим, хто збирає для себе, замість щоб багатіти в Бога” (Лк. 12, 20-21).

Такими словами закінчується притча Ісуса Христа про багача, яку ми чули в сьогоднішньому Євангелії.

Одному чоловікові дуже зародило поле, а він замість подякувати за це Богові та хоч якусь невелику частку з цього врожаю роздати вбогим, вирішує побільшити свої стодоли, щоб зібране добро мати в запасі на багато років. І в своєму нерозумі радіє, що вже не потребуватиме працювати. І що ж трапилось? Господь Бог покликав його ще тієї самої ночі, коли він радів і розмірковував про те, де подіти своє добро. Бог покликав його на свій суд, ще „цієї ж ночі” забрав його душу, а маєток, який засліпив багача, залишився невідомо кому.

Роздумуючи над цією Христовою притчею, застановімся над тим, чи тішитися із достатків — гріх? Чи гріх жити в достатку й заощадити дещо на майбутнє життя? Ні! Але багатство, яке чесно придбане, слід ощадно використовувати, а не так, як збирався використати євангельський багач — для веселощів, гульби та пиятики. А також не слід забувати про вбогих — ділитися з ними і за все дякувати Богові.

Тому кожному добродієві належиться вдячність і Господу Богу подяка за допомогу в усьому!

Бо ж у нас в Україні, на жаль, такі часті випадки несподіваної смерті, вбивства, масові крадіжкі — і все те в погоні за багатством. Тому ми зараз повинні особливо ревно молитися: „Від наглої і несподіваної смерті охорони нас, Господи!”

А святий Тома Кемпійський повчає нас у своїй книзі „Наслідування Христа”: „Дуже скоро скінчиться все для тебе тут на землі, тому вважай, в якому стані твоя душа!”

Помірковане багатство, розкішно, вдало й доцільно впорядковані квартири, гарний одяг, розумне харчування — якщо все це придбане чесною працею, свята Церква не забороняє, а схвалює. Але не слід забувати, що все це тільки додаток, необхідні доцільні умови, щоб у них вести побожне життя.

І за все це потрібно неустанно дякувати Богові!

Колись у древньому Римі засудили на смерть одного злочинця на ім'я Андрокл, якого викинули на арену римського Колізею і на нього випустили голодного, розлюченого лева. Ввесь цирк затамував подих у ту мить в очікуванні жахливої картини розшматування людини диким звіром. Але сталося диво! Лев сів біля Андрокла й почав йому лизати ноги, не вчинивши ніякої шкоди. Засудженого після цього „чуда” звільнили. Виявляється, що колись цей Андрокл, блукаючи пустелею в Малій Азії, натрапив на цього лева й порятував його: лев жахливо страждав від тернини, яка йому забила у лапу, Андрокл же витягнув її. Боже Провидіння так покерувало долею Андрокла, що саме цього лева випустили на нього в цирку. Хоч який був голодний лев, все-таки не зважився заповідати нічого злого своєму рятівникові. Подиву гідна вдячність тварини!

А чи ми завжди вдячні найперше Богові за всі дари і ласки для нас?

Тому ми повинні завше молитися за все з удячністю до Господа так, як нас навчає святий Тома Кемпійський: „Дай мені, Господи, знати те, що я повинен знати, любити те, що гідне любові, а хвалити те, що Тобі найбільше до вподоби”.

Пригадаймо собі сьогодні про доброту Господню і вдячність людську, ще раз згадаймо одного з досконалих взірців вірності й удячності Господеві — про святого апостола Андрія Первозванного, якого ми вчора, 13 грудня, вшановували — рідного брата верховного апостола Петра. Андрій — учень святого Івана Хрестителя, очевидно, теж був свідком сходження Святого Духа на Ісуса Христа на річці Йордан. Андрія Ісус Христос першим

покликав до апостольського служіння, і він першим, завдяки Іванові Хрестителю, побачив у Ісусі Христі Месію — Агнца Божого, тому й отримав він право називатись „Первозваним“. Цей апостол не багатства земного шукав, а серед терпінь, переслідувань і мук ширив Божу славу й побожність серед людей. Відразу по Зісланні Святого Духа він поніс слово Христове до Витанії, Халкедону, Тракії, Македонії, Тессалії, Трапезунду. Далі прийшов до Синопу, а звідти — до Царгорода, де першим проповідував слова Христової науки, призначив і висвятив першого єпископа, багатьох священників і дияконів. Із Царгорода відправився святий Андрій до Херсонесу, а пізніше звідти дійшов аж до земель праукраїнців — до Скіфії.

За твердженням першого історика України, архиєпископа Києво-Печерської Лаври — Нестора Літописця, святий апостол Андрій Первозваний зайшов зі своїми учнями аж до Київських гір, поблагословив їх, поставив там хрест і сказав до своїх учнів пророчі слова: „Ви бачите ці гори? Вірте мені, що на них засяє Божа ласка, і тут буде колись велике місто, у котрому Господь поблагословить багато церков та освятить цю землю своїм хрещенням!“ Цими словами він провістив велику славу й могутність Христової Церкви та християнської держави на київських землях.

Пророцтво святого Андрія Первозванного сповнилося остаточно 988 року за князювання святого Володимира Великого, який охрестив Русь-Україну і дав початок поширенню Христової віри в Україні, а почало пророцтво збуватися вже за часів святої княгині Ольги, котра першою наверхтала Русь-Україну на дорогу Христа.

Після Скіфії продовжив святий Андрій свою апостольську місійну працю в інших землях Причорномор'я і дійшов до Пелопонесу, до поганської ахайської країни. У Пелопонесі в місті Патри, після того, як апостол навернув брата намісника, сам намісник у люті вкинув його за це до тюрми. Але й у тюрмі через маленьке віконце Андрій продовжував проповідувати до народу, який зібрався перед тюрмою. Тому намісник вирішив убити його. Казав прив'язати святого Андрія до хреста шнурками і прибити цвяхами. А святий, коли побачив приготований для нього хрест, радісно вигукнув: „Здоров будь, дорогоцінний хресте, посвячений

смертю самого Бога! Зближаюся до тебе зі святою радістю. Як довго і давно я бажав тебе, як довго я тужив за тобою!“ І навіть коли його розіп'яли, з хреста проповідував, умираючи в муках два дні! Помер святий Андрій Первозваний в ореолі неземної ясності 13 грудня 70 року.

Спочатку чесні моці святого Андрія Первозванного спочивали в Царгороді, а в 1202 році хрестоносці перевезли їх до Італії. Голова святого Андрія до сьогодні знаходиться у соборі святого Петра в Римі.

Для святого апостола Андрія було найбільшим багатством і щастям свято жити й поширювати Христову науку, наверхтати людей.

Учімся у святого апостола Андрія неуханно, до кінця днів своїх, працювати не для багатства земного і журитися ним, як це робив євангельський багач, а трудитися для багатства вічного, поширюючи Царство Боже в душах наших ближніх, не прив'язуючись до земних благ, не журитися втратою жодних цінних земних речей, а найгостріші слова наших противників нехай нас не гнівають!

Господи, нам у цьому допоможи!

Амінь.

Двадцять сьома неділя по Зісланні Святого Духа (Лк. 13, 10-17)

*(Проповідь виголошена 21 грудня 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„І як він (Ісус Христос) говорив це, усі противники його засоромились, а весь народ радів усім славним вчинкам, які він зробив“ (Лк. 13, 17).

Такими словами, дорогі браття і сестри, закінчується сьогоднішнє Євангеліє, яке розповідає про ще одне чудо Ісуса Христа — чудо оздоровлення жінки, котру злий дух тримав у недужі 18 років: всі ці роки вона була скорчена й не могла ніяк випростатися. Змилосердившись над її мукою, Христос покликав її і

промовив до неї: „Жінко, ти звільнена від твоєї недуги”. Він поклав на неї свої руки, і вона зразу ж випросталась та почала прославляти Бога. Тоді начальник синагоги, обурений тим, що Христос оздоровив жінку в суботу, замість того, щоб радіти цьому чудесному оздоровленню ближньої та очевидній присутності Бога між людьми, став повчати про те, що не годиться порушувати суботу, оздоровляючи цього дня.

„Лицеміре! — сказав Ісус Христос. — Цю ж жінку, дочку Авраама, що її сатана зв'язав ось вісімнадцять років, не треба було від цих узів звільнити в день суботній?” Це слово Христове засоромило Христових противників, а вселило радість у серця народу, що вірив в Ісуса.

Чому ж так ганебно повівся нерозважний начальник синагоги? Очевидно, в ту хвилину замість нього промовило його грішне сумління, уражене типовими людськими гріхами: гордістю, заздрістю, лакіємством, гнівом.

Той начальник синагоги — свідок чуда Христового, але несвідомий ізраїльтянин нагадує нам сьогоднішніх безбожників у нашій державі, які в погоні за багатством тяжко грішать і допомагають нашим ворогам руйнувати українські душі та розвалювати нашу державу.

Тому сьогодні, дорогі браття і сестри, поговоримо про велику шкоду в нашому житті від гордості, й особливо від заздрості.

Начальник синагоги ще не був переконаний у божественності Ісуса Христа, не пізнав усього знання про Ісуса Христа, а ми, які пізнали Христа-Спасителя, готуючись через різдвяний піст до народження, приходу нашого Спасителя, Божого Дитятка до наших сердець, радіймо ще одному чуду Христовому, яке допомагає нам глибше пізнати Його, але радіймо без гордині, без зарозумілості, що ми пізнали божество Ісуса, не заздрячи ближньому, коли він здібніший за нас, багатший, щасливіший, як це сьогодні, на жаль, зробив євангельський начальник синагоги.

Тому найперше згадаймо, як потрібно святкувати церковні та релігійні свята.

Заповідь Господня нам наказує: „Пам'ятай святый день святкувати!”, а церковна заповідь зобов'язує: „У неділю і свята Службу

Божу й проповідь вислухати” (додамо: розважити, передумати особисто зміст проповіді, але й також іншим розповісти, повчити їх...).

У ці дні заборонено виконувати тяжкі роботи, а необхідно віддати час на служіння, подяку Богові, на читання добрих книжок, слід уникати шкідливих товариств, які доводять до гріха.

Святий Августин з цього приводу нас повчає: „Той на правду захоче неділю і свято, хто не грішить”.

Однак, на превеликий жаль, диявол і його слуги мають часто найбільше жниво саме у святковий день через людські бенкетування, пияцтво, обмови, сварки, заздрість (як і пинішній начальник синагоги).

Дамоклів меч висить сьогодні над Україною — жажлива пошесть пияцтва! Грецький філософ Арістотель так оцінює пияцтво: „Пияцтво — добровільне божевілля”. Причому „заразне” божевілля, бо з ним тісно поєднані наркоманія, злочинства, вбивства, родинна й національна зрада.

Ми зараз переживаємо економічно важкі часи для нашого народу — безробіття, недоїдання, але нас більше турбує моральний упадок в народі, нечувані досі масові злочини, вбивства, пияцтво, морально-психологічна неприготовленість нашого народу до духовної загрози як із Заходу, так і зі Сходу. Тому хто зараз організовує якісь грандіозні бенкети чи прийняття — той тяжко грішить з огляду на злидні у суспільстві. Це згіршення й образа братів і сестер в Україні, котрі терплять — гроші, які витрачаються на бенкети, могли би бути передані до спеціального фонду допомоги тим, що особливо потребують її, але в порядку, не злочинські руки!

Як мило було читати нещодавно в газеті „Галичина”, що на з'їзді офіцерів збройних сил України у резолюцію було включене рішення про те, що офіцери української армії будуть боротися не лише з ворогами держави, а й із розпустою, з брудною рекламою — пропагандою морального бруду й насилля на екранах телевізорів. Дай-то, Господи! Допоможемо й ми їм нашими молитвами!

Древні римляни говорили: „Carpe diem!” — Використовуй кожний день, користай із кожної хвилини для розваги, гуляючого життя!

А ми, дорогі браття й сестри, повинні використовувати кожную хвилину нашого життя, особливо у святкові дні, для Божої слави, для допомоги ближньому та спасіння наших душ!

В одному маленькому містечку жив побожний лікар. Він ніколи не пропускав недільних і святкових Служб Божих. Проте однієї неділі він не був у церкві, й парафіяни подумали, що його покликали до хворого. Так воно і було — він цієї неділі врятував життя одній жінці. Коли чоловік цієї жінки запитав лікаря, скільки він повинен заплатити йому за лікування, лікар чемно відповів: „Сьогодні — неділя, а в неділю я не роблю жодних фінансових розрахунків!” Яка це була правдиво християнська позиція: він врятував у неділю життя хворій, не зламавши при цьому неділі, як і Христос не зламав святого дня оздоровленням жінки. А всі інші земні речі є негідними святої неділі!

Ще й сьогодні можна побачити зачинені єврейські крамниці в суботу, але у християн-українців звичним стало ганебне явище базарування в неділі та свята!

Сьогоднішні базарування — вияв не лише матеріальної кризи, але й зарозумілості народу, який відвернувся від Бога і вважає, що Бог уже йому не потрібен. Ціллю такого життя є також і меркантильне прагнення похизуватися перед ближнім своїм багатством. Тому сьогодні зарозумілість проявляється у неприхильності до ближнього, в зазидуванні йому, коли він щасливіший, чи, що ще гірше — у ганебній втісі, коли в нього неприємності чи нещастя.

І якраз сьогоднішнє Євангеліє нам показує, яку шкоду приносить людині заздрість.

Каїн убив свого невинного брата із заздрості, оскільки Господь прийняв Авелеву, а не його жертву. Із заздрості сини Якова продали брата свого Йосифа до Єгипту, бо батьки його любили більше. Лукаві фарисеї домоглися в Пилата смерті Ісуса Христа, бо заздрили Його чудам.

Як боротися із гордістю та заздрістю нас навчає сам Ісус Христос у словах, сказаних до апостолів на Тайній вечері: „По тім пізнають, що ви Мої учні, коли любов буде між вами!”

Однієї ночі в селі несподівано загорілась хата, і вогонь з першого поверху почав поширюватись на другий. Батьки і діти

повисакували надвір, але в поспіху спостерегли, що між ними немає п'ятилітнього сина, котрий, втікаючи від вогню і диму, сховався в одній із кімнат другого поверху. Не було вже жодної можливості пробратись на другий поверх, бо весь перший поверх був охоплений полум'ям. Раптом відчинилось вікно на другому поверсі й почувся благальний крик дитини про допомогу. Батько, який побачив крізь дим сина, кривнув йому: „Скачи!” — Але дитина бачила внизу лише дим і полум'я, однак, почула голос батька і закричала: „Тату, я тебе не бачу!” — А батько йому відповів: „Однак я тебе бачу! Сміливо стрибай, я тебе ввіймаю!” Слова батька переконали хлопчика, і він стрибнув та впав прямисінько в його обійми!

Ось так і ми, як той хлопчик, який не бачив батька, але його послухав і був урятований — Бога не бачимо, але коли цілковито Йому довіряємось, то Він нам допоможе у всіх небезпеках нашого життя, бо Він усемогутній і всюдиприсутній. „Хто піддається мудрим зарядженням Бога, має вже небо тут, на Землі”, — пригадує нам святий Тома Кемпійський.

Тому молімо сердечно Господа нашого Ісуса Христа: „Ісусе наш! Будь завжди з нами в усі хвилини нашого життя й оберігай нас від гордині та заздрості, а запалюй у наших серцях вогонь любові й милосердя до ближніх, щоб ми вже тут на землі відчували радість життя в небі з Тобою!”

Амінь.

Двадцять восьма неділя по Зісланні Святого Духа Неділя праотців (Лк. 14, 16-24)

*(Остання прижиттєва недільна проповідь отця Андрія Кияка,
виголошена 20 грудня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„Ніхто з отих запрошених не покуштує моєї вечері” (Лк. 14, 24). („Багато-бо покликаних, а мало — вибраних!”). Такими словами закінчується євангельська притча Ісуса Христа про ве-

лику вечерю, яку справив чоловік і на яку він запросив багатьох, але запрошені не скористались із цього запрошення й тому були осуджені господарем.

Сьогодні, у 28 неділю по Зісланні Святого Духа, ми згадуємо, дорогі браття і сестри, наших праотців Старого Завіту, починаючи від Адама, Авраама, Ісаака і Якова й аж до пророка Даниїла, який в час вавилонської неволі юдейського народу подав точний час народження Месії — Ісуса Христа — час світлого Різдва Христового, до якого ми зараз готуємося.

Ми готуємося до чарівних Різдвяних свят, до приходу нашого Спасителя — Божого Дитятка з Вифлеєму — до наших сердець, щоб звеличити Різдво Христове нашими чарівними, найбільш мелодійними українськими колядками.

Згадаймо — праотці Старого Завіту й народи Сходу до народження Ісуса Христа лише мріяли, тужили за Спасителем світу, а ми маємо нагоду постійно бути з Господом на небесній вечері — гостині у святій Католицькій Церкві.

На жаль, сьогодні не всі, як і запрошені гості з євангельської притчі, користають зі Служб Божих, які правляться в храмах Христової Церкви. Бо ж і сьогодні ще так багато нерозважних людей на землі, котрі не усвідомлюють цього, чи ще більше того — не зважаючи на свої знання, не користають із Божої гостини — Святої Літургії, відмовляючись від неї, викручуючись, видумуючи причини для того, щоб виправдатись.

Так, один із євангельських запрошених купив поле й хоче піти подивитися на придбаний товар. А в нас сьогодні по неділях під час Служби Божої жваво триває базарна торгівля, яка зневажає святу неділю та Службу Божу. Люди при цьому забувають, що в неділю базарувати — це дорога не до багатства, а до погибелі власної душі, бо нагадує нам церковна заповідь: „У неділю та свята Службу Божу і проповідь вислухати!“, а Заповідь Божа вимагає від нас: „Пам’ятай святий день святкувати!“

Другий запрошений хитрує і викручується, лиш би не йти на гостину (він купив волів і хоче випробувати). Цей запрошений — це сьогоднішні люди, котрі втішаються понад усе своїм різноманітним домашнім багатством, ставлячи його на перше місце в своєму житті.

Гретій — одружився і, мовляв, йому його родинний стан став на перешкоді власного спасіння. Але він забуває про особисту відповідальність за спасіння душ найближчих — рідних, як це ми, на превеликий жаль, дуже часто бачимо в сьогоднішньому житті наших родин.

А Ісус Христос усіх запрошує на свою гостину, однак духовне знищення і запустіння, яке залишила по собі диявольська комуністична держава, ще стоїть на перешкоді усвідомленню Христового запрошення, а тому всі ми, християни, повинні бути тими Господніми слугами, котрі звідусіль запрошують на Господню гостину всіх без винятку — запрошують невіруючих чи сектантів до правдивої Христової гостини у святій Католицькій Церкві.

Нас навчає святий Тома Кемпійський у своїй книзі „Наслідкування Христа“: „Покинь усе, що минає, а шукай вічного. Чим-бо допоможе тобі марна спокуса? Що тобі допоможуть усі створіння, коли Сотворитель тебе відкине?“

Саме таким ревним служителем Христовій Правді був святий Франц Ксаверій — великий місіонер Індії. Коли він плыв кораблем до Індії, разом з ним пливли купці, котрі питали його, чому він їде в цей чужий край, жартуючи, чи не хоче він часом заснувати там якийсь підприємство? Ксаверій їм відповів на ці слова: „Ви їдете використовувати для свого ласого купецтва людей в Індії, щоб ошукати їх. А я буду там ходити від хати до хати, серед небезпек, і при Божій допомозі буду рятувати людей — наvertати їх до святої Католицької Церкви. А за одну наvertену душу я віддав би всі багатства Індії!“ Працюючи в Індії, святий споживав лише рис і воду та спав по три години, ревно поширюючи Христову науку серед індусів.

І сьогодні значна частина купців-продавців затуманена погонею за багатством і не дбає про спасіння власної душі й душі ближнього, топчучи Закони Божі, нехтуючи запрошенням Господнім на вечерю. А всім у свій час доведеться прозвітувати перед Богом за прожите життя, зокрема, за зневажання і нехтування через різні земні причини Христовим запрошенням на вечерю.

Нехай нас сьогодні, в неділю праотців, навчать приклади святих апостолів і проповідників, яких ніщо не могло зупинити в проголошенні Божої науки — ні переслідування, ні тюрми, ні погрози, ні заборони, ні смерть.

Англійський кардинал Ньюман, коли ще був великим достойником англіканської Церкви і мав великі доходи, почав студіювати вчення Католицької Церкви і захопився Пресвятою Тайною Євхаристії, схиливши свою горду голову перед Католицькою Церквою. Коли один із його старих приятелів сказав про те, що він утратить великі доходи й майно, якщо стане католиком, то Ньюман відповів йому: „Мій дорогий друже! Яке значення має навіть сто тисяч фунтів стерлінгів у порівнянні з одним Святим Причастям?“ Цими словами він засвідчив справжнє поцінування Пресвятої Євхаристії — цієї Господньої вечері.

Наш український геній Тарас Шевченко часто бував на Господній вечері — на Службі Божій і причащався, з ним упродовж всього життя були дві книги: Святе Письмо і книга святого Томи Кемпійського „Наслідування Христа“, котрі врятували його від самогубства під час заслання, про що він записав у своєму щоденнику.

У своїй книзі святий Тома Кемпійський так навчає нас: „Справжнього християнина не зворушить хвала цілого світу, бо він усю свою надію покладає на Бога!“

А найбільшу силу в боротьбі з грішним світом дає людині уважно і побожно вислухана Служба Божа — гідна участь у Господній вечері.

Цього переконання строго дотримувались отці Церкви і свій досвід заповіли нам. Так, святий Іван Золотоустий говорив: „Служба Божа має таку саму вартість, як смерть Христова на Голгофі на хресті... Хто побожно вислухав святу Службу Божу, той буде того дня щасливий у праці, в дорозі, й Господь Бог кріпитиме його душу й тіло“.

Святий Лаврентій говорив: „Через святу Службу Божу грішник одержує прощення, праведник стає ще святішим, заслуги побільшуються, чесноти ростуть, слабнуть спокуси диявола“.

Святий Кипріян навчав: „Найвартісніша дія на землі — Служба Божа, — служить цілому людському родові... це лік для прощення гріхів“.

Святий Альфонс Лігуорі так оцінює Господню Вечерю: „Людина не може принести Богові ціннішої та милішої жертви, як

тайнствена жертва святої Служби Божої!“, бо дійсно — на святій Літургії сам Ісус Христос, Син Божий жертвується Отцеві Небесному руками людини за спасіння світу.

Свята Служба Божа надихала на жертви і героїв, і мучеників Української Католицької Церкви й українського народу, які своєю смертю засвідчили вірність Господу Богу, хоча під різними приводами, очевидно, могли відмовитись від участі в Господній Вечері, але не зробили цього — пішли на самопожертву, чим заслужили собі вінець вічної слави в Царстві Божому.

Коли 1912 року єпископ нашої церкви Никита Будка був призначений єпископом для українців Канади і просив у Папи Пія Х антимінсів для наших священиків у Канаді, Папа відповів йому: „Вам не потрібно мощей з Риму. Візьміть грудку своєї рідної української землі, здушіть її і з неї потече піт, сльози і кров ваших мучеників та ісповідників віри. Для вашої церкви — це найцінніші мощі!“

Тож будьмо гідними спадкоємцями наших предків у боротьбі за спасіння наших душ, за процвітання святої Католицької Церкви й українського народу.

Дай нам, Найдорожчий Ісусе, постійно, чесно і гідно бути присутніми на Господній Вечері — Службі Божій! Дай нам чесноти небесної мудрості, щоб не зблудити серед моря спокус і людської неправди, щоб ми могли гідно ширити Твою славу, щоб ми Тебе, вічний Боже, достойно приймали на Службі Божій і безмежно любили!

Амінь.

Двадцять дев'ята неділя по Зісланні Святого Духа
Неділя святих Отців
(Лк. 17, 12-19)
Неділя перед Різдвом
(Мт. 1, 1-25)

(Проповідь виголошена 4 січня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

*Хто там по дорозі йде до Вифлеєму?
Що це за невіста пречудна при ньому? —
Це Марія Діва, Йосиф коло неї,
Йдуть шукати місця у рідні свої.*

Так споконвіку звеличує наш український народ цією колядкою милий час, коли сповнилися пророцтва Старого Завіту, як ви чули, дорогі браття і сестри, в сьогоднішньому Євангелії у неділю перед Різдвом Христовим, неділю святих Отців: „Ось, діва матиме в утробі й породить сина, і дадуть йому ім'я Еммануїл, що значить: З нами Бог” (Мт. 1, 23).

Ми за декілька днів сядемо всі до святої Різдвяної вечері, щоб звеличити Боже Дитятко — Спасителя світу, що нам народився, „щоб спасти світ увесь, і утішив вся”.

Ідімо зі Святою Родиною до вбогого вертепу у Вифлеємі, бо, як співаємо в нашій коляді: „Їх у хату не пускали, перед ними двері зачиняли!”

Клякнімо в цей Святий Вечір у вертепі біля вбогих пастушків, яким на вифлеємських полях ангели Божі сповістили, що Христос — „Бог предвічний народився”, і заспіваймо Йому разом з ангелами небесними чарівну українську колядку „Слава во вишніх Богу...”

Клякнім у вертепі разом із трьома царями, бо там „ангельські хори царя вітають”, там „ясна зоря над вертепом засіяла”, яка і вказала трьом царям дорогу до Вифлеєму, бо ж іще пророк Даниїл в часі Вавилонської неволі вказав рік народження Ісуса. Це знали три східні царі зі старозавітного Божого Об'явлення, записаного у Святому Письмі.

Принесімо на Святий Вечір разом із трьома царями від вільної України Спасителеві світу золоту любові й вірності святей Католицькій Церкві та українській державі; кадило святих молитов за українські родини, за добре виховання наших дітей; миро терпіння за Божу Правду.

А над усе привітаймо Ісуса — Боже Дитятко — чистою совістю, святим життям, милосердям до вбогих. „Май чисте сумління — завжди матимеш радість!.. А хіба тобі допоможуть усі створіння, коли Сотворитель проти тебе?” — звертається до нас святей Тома Кемпійський у своїй книзі „Наслідування Христа”. Бо ж найщасливіший той, хто боїться гріха. А найбагатший той, у кого чиста совість!

У цей милий, чарівний час не забуваймо і про вбогих, сиріт, голодних, бо їх біля нас зараз так багато!

Стародавнього грецького філософа якось запитали, чи вважає він перського царя Кира — дуже багатого, переможця у багатьох битвах — щасливим? А філософ відповів: „А я не знаю, чи він чесний!” О, саме це є мірилом справжнього щастя людини, а не влада, посада, земне багатство, які до того ж дуже часто здобуті нечесним шляхом і тому роблять цих людей нещасними в очах Божих.

Христове Різдво у вертепі навчає нас покори, вчить не нарікати на свою долю, а мужньо змінювати її, пам'ятаючи, що Господь першими запросив з поклоном до вертепу не багатих цього світу, а вбогих і покірних пастушків. Тому навчає нас святей Тома Кемпійський: „Покинь усе, що минає, а шукай вічного, бо чим є все скороминуще, як не марною спокусою!”

На превеликий жаль, сьогоднішня наша молодь ще дуже сильно вражена ганебними московськими спокусами і традиціями, успадкованими від комуністичної держави. Нещодавно я бачив, як приблизно десять п'яних хлопців біля ялинки на вічевому майдані, серед білого дня розливали у склянки і пили „білу отруту” на очах у людей! Так вони святкували Новий рік — так, як їх навчила комуна! А де ж їхні батьки, які їх виховували, але не виховали? А скільки сміття на вулицях міста після такого святкування Нового року!... Такого морального упадку в Україні я не пам'ятаю!

Чи зрозуміє це покоління, затроєне безбожною атеїстичною пропагандою з її бездуховними „снігуроньками” і „дідами морозами”, що колись до 1939 року — року „визволення” діди-прадіди цієї молоді жили й керувались іншими ідеалами та цінностями, які були і є сьогодні притаманні цивілізованому світові, а не російській „культурі”: тоді організовувались так звані „чайні вечори” без хмільних напоїв. А в кожному селі та місті діяли численні товариства — „Відродження” (товариство з відродження українських національно-культурних традицій і протидії п'янству), „Пласт”, „Марійські дружини”, „Сокіл”, „Січ” і ряд інших!!! Без них не відбулось би відродження українства на Галичині! І без цього не вилікуємо ми нашого народу від московського п'яного безкультур'я!

Після славного імператора, святого Константина Великого, який своїм Медіоланським едиктом (указом) 313 року дав волю християнам, прийшов до влади цісар Юліан Відступник, який відновив криваве переслідування християн. Він якось на тортурах запитав одного мужнього християнина: „А що там поробляє цей тесля з Назарету?” А християнин рішуче і влучно відповів йому: „Він готує дошки на твою домовину!” І так невдовзі сталося. Після двадцятимісячного владарювання на 32 році життя в перській війні смертельно поранений на полі бою, ввесь у крові, умираючи, імператор Юліан закликав: „Ісусе! Галилейцю! Ти мене пробач мені!”

Так! Святу Христову Церкву можна переслідувати, зневажати, але перемогти її не можна, бо вона Божого походження — Ісус її засновник, Боже Дитятко, Син Божий, Спаситель світу, якому ми скоро врочисто поклонимося на Святій Вечері.

„Вважай марним всяке потішання, всяку втіху, що може дати тобі будь-яке створіння!” — навчає нас святий Тома Кемпійський, бо все земне, матеріальне тлінне, а душа, дух людини, традиції і звичаї народні не зникають, живуть вічно, надихаючи народи.

Чи чули ви, дорогі браття й сестри, про ностальгію — тугу за рідним краєм? Кожен, хто був на чужині тривалий час, знає про це переживання, цю муку, тягар на серці.

У Нью-Йорку наш український емігрант на Святий Вечір, блукаючи в розпуці серед темної ночі вулицями міста, огорнутий ностальгією за родиною і рідним краєм, вирішив покінчити з життям. Але так покерувало Боже Провидіння, що він випадково проходив повз українську церкву, а там якраз правилось різдвяне Богослужіння — Велике Повечір'я („Пастирка”). З церкви до нього донісся чарівний спів української коляди „Бог предвічний народився!” Ця мила старовинна коляда нагадала нашому емігрантові рідний край, Україну, родину, рідну хату. Згадав незабутній різдвяний Святий Вечір, пригадав як хлопцем ходив до рідних і до сусідів з колядою, з вертепом, як ходив віншувати... Опам'ятався! Увійшов до церкви, у сльозах перепросив новонародженого Ісуса — Боже Дитятко, за диявольський план самогубства і приєднався до могутнього співу коляд у церкві з рідними людьми.

Що зупинило цю людину від злочину? Згадка про рідний край, про Святий Вечір, про чарівні різдвяні звичаї, коляди, які допомогли йому згадати про всюдисущість Бога, повернули в його душу надію і бажання жити.

В одній лікарні лежав малий хлопчик, якого готували до операції. Біля нього постійно сидів його батько, який старався потішити дитину. Син сказав до нього: „Тату, я не буду боятися, якщо ти будеш біля мене!” — „Добре”, — відказав батько і з дозволу лікаря залишився біля нього. Коли почали давати наркоз, син іще раз поглянув на батька — він був біля нього. Після наркозу лікар сказав батькові, що він уже може йти, але батько залишився, бо так він обіцяв синові. Операція пройшла успішно, і коли хлопчик пробудився, то зрозумів, що батько тримає його руку, що він і далі біля нього, тож малий солодко заснув, бо знав, що його батько біля нього.

Чи ж це не історія кожної людини, яка довіряє Богові, бо знає, що Він завше біля неї, а тому їй нічого злого не може статися. Довір'я до милосердної всюдисущості Бога є основою нашої віри.

І ти, брате-сестро, завжди май глибоку довіру до Бога, строго плекай у своїй родині віру в Бога, різдвяні звичаї, навчай дітей коляд, бо ж вони — найкращі в світі! А співай, колядуй мужньо

— форте, з усією родиною, щоб увесь світ почув, що в Україні живе мужній і нескорений, вільний народ! Бо саме різдвяні коляди були для нашого народу в часи комуністичного переслідування і підпілля нашої Церкви одним із найбільших духовних натхнень на боротьбу за волю Церкви й України! В той час, коли, як співається у відомій пісні про ті часи, „Все кати забрали, все поруйнували!..”, не змогли окупанти ні заборонити, ні відібрати в нас наші коляди. Саме вони нам нагадували, що наша надія на волю в Бозі і вона прийде, бо „З нами Бог! Зрозумійте, народи, і покоріться, бо з нами Бог!”

Для Святої Родини не було місця у Вифлеємі в палатах, перед нею двері зачиняли, а ти, брате й сестро, відчини широко своє католицьке серце маленькому Ісусикові для святої Божої науки. Нехай на Святий Вечір у ваших хатах запанує святий мир вифлеємського вертепу! Клякніть у молитві на початок різдвяної вечері всією родиною, разом з пастирями і царями з вертепу, перед новонародженим Христом, бо „Нова радість стала, яка не бувала!..”

Згадаймо в цей Святий Вечір у молитвах і колядах всіх, хто загинув у боях, у тюрмах, на засланнях, всіх померлих рідних, які вже не зможуть з нами сісти до вечері. Це ми їм за Божим благословенням завдячуємо волю святої Католицької Церкви і державність України!

Бо ж „во Вифлеємі нині новина — Пречиста Діва породила сина! „Небо і земля, небо і земля нині торжествують ...”

Бо ж це „Бог Предвічний народився!”

Амінь.

Тридцята неділя по Зісланні Святого Духа

(Лк. 18, 18-27)

(Проповідь виголошена 11 січня 1998 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Одного ще тобі бракує: продай усе, що маєш, і роздай бідним і будеш мати скарб на небі; тоді прийди і йди слідом за мною” (Лк. 18, 22).

Таку пораду дав Ісус Христос знатному багачеві, котрий просив Спасителя, щоб пояснив йому „як здобути життя вічне”.

Христос відповів: „Ти заповіді знаєш: не перелюбствуй, не вбивай, не кради, не свідкуй ложно, шануй свого батька і матір”. Той же відповів: „Все це я зберіг змалку” (Лк. 18, 20-21). Почувши це, Ісус дав багатому пораду, щоб він продав усе своє майно та йшов за Ним.

Порада Ісуса Христа дуже засмутила знатного юдея, бо він був надзвичайно багатий.

Так! „Як тяжко тим, що багатства мають, увійти в Царство Боже! Легше пройти верблюдові крізь вушко в голці, ніж багатому увійти в Царство Боже” (Лк. 18, 24-25). Особливо важко тим, які мають лише одну мрію — накопичувати багатство, не думаючи про вічність, котра всіх нас жде. Однак найбільш трагічно, коли хтось збагачується коштом кривди інших, чи шляхом злодійства!

Маєш більше — поділися з убогим, знаєш більше — навчи того, хто не знає, невіруючого направ, але для цього сам поглиблюй свої знання!

Гляньте на монахів, на монахинь! Вони присягли, склали обіти жити за Євангельськими радами, а саме: дотримуватись добровільної убогості, зберігати досмертну чистоту, заховувати досконалий послух. Але ці ради для вибраних, для Богом покликаних. А ми повинні строго виконувати Божі Заповіді. Їх можна виконати, бо вони дані нам Творцем, Який досконало знає наші людські можливості й земні потреби та вказав нам шлях до осягнення вічності.

Великі багатства, розкоші та беззаконне, розпусне життя колись зіпсували царя Соломона, який попав у розпуку і так закінчив своє життя.

Тому попереджає нас Ісус Христос: „Яка користь людині, як світ цілий здобуде, а занепасть власну душу? Що може людина дати взамін за свою душу?“ (Мт. 16, 26).

Тих, для кого єдиною метою є багатство і слава, застерігає святий Константин Великий — відомий візантійський імператор, який одного разу дав добру повчальну науку скупареві. Осуджуючи його захланність, імператор вийняв із піхви свій меч та окреслив ним шмат землі завдовжки два метри і півметра завширшки і сказав: „Мій приятелю, це все, що колись тобі залишиться. Чому ж ти так дуже любиш гроші і майно?!“ Ці слова повинні й нам нагадувати, щоб і ми уникали погоні за грошима, за багатством.

„Щасливий той, що має перед очима годину своєї смерті та щоденно готується до неї!“ — нагадує нам святий Тома Кемпійський. „Бо від смерті не втечеш!“ — повчає нас українське прислів'я.

Життя в достатках і чесно придбане багатство дозволене Церквою, і воно має нам тільки допомагати гідно служити Богові та рідному краєві.

Нехай нам завжди перед очима буде правда нашої віри: „Бог справедливий суддя, котрий за добре нагороджує, а за зле карає!“

Май завжди, брате і сестро, у пам'яті, в душі своїй ту вічну правду про нагороду в Царстві Небесному, котра очікує нас за дотримання Божих Заповідей, тоді вони нам будуть легкими й милими для виконання. Сам Ісус Христос вже від свого народження дав нам досконалий приклад дотримання заповідей Господніх, живучи в покорі й убогості.

На Вифлеємських полях ангели Господні сповістили побожних пастушків, що Христос-Спаситель вже народився, сказавши їм: „І ось вам знак: Ви знайдете дитя, сповите, що лежатиме в яслах“ (Лк. 2, 12).

Цей знак, який отримали пастушки, має глибоку символіку: дитя означає таку щирю покору, довіру й віру в Бога, яку мають діти; пелюшки — убогість, а ясла — умиртвлення. Саме по цих

трьох ознаках упізнали вони у новонародженому дитяті Месію, Ісуса Христа — правдивого Спасителя світу. Ще не промовивши жодного слова у вертепі до пастушків (а через них — і до нас), Ісус уже самими обставинами свого народження навчає нас як Найвищий Пастир наших душ.

Горе людині, яка думає тільки про накопичення багатства, здобуття слави й розкішного життя, а здобувши все, забуває про свої моральні обов'язки перед Богом і ближніми!

Мирно і щасливо жило одне молоде подружжя, в якого було двоє синів і дочка. Воно мешкало в своєму особняку, мало автомобіль і достаток у домі. Чоловік — бізнесмен, був змушений у справах часто і на тривалий час бувати поза домом, а „мати“ тим часом, як стверджували рідні, діти та сусіди, зраджувала чесного, порядного чоловіка з давнім коханцем... Не вірив чоловік, бо строго зберігав вірність присязі, даній під час шлюбу, просив, попереджав... Не допомогло! Результат — розлучення і троє сиріт при живих батьках! Хлопчики з батьком, а дочка — з мамою. Новий незаконний „батько“ дочки (колишній мамин коханець) пропиває всі гроші, які мама отримала при розлученні, дочка невдовзі від хвороби вмирає. Нещасна негідна жінка залишається сама, всіма погорджувана, навіть рідні відреклися від неї! Промінявши віру в Бога на легке, розпусне життя, знехтувавши надією на Боже Милосердя, ця жінка впадає в розпуку і серед ночі кидається з моста в глибоку річку й тоне. Такою була кара Господня за подружню зраду, за втрату віри й розуму!

Тож, дорогі браття й сестри, розумно та чесно користаймо з Господнього дару для нас — нашого життя, з тих земних благ, які дарував нам Господь, бо один раз живемо на світі й прийде час, коли доведеться за все життя прозвітувати перед Богом!

Полиньмо сьогодні думкою до Вифлеєму, до вертепу, де вбогі та чесні пастирі, багаті й гідні царі вітають Боже Дитятко, і запевнім Спасителя словами нашої української колядки:

*Ісусе милий, ми не багаті,
Золота, дарів не можем дати,
Но дар цінніший несем від миру, —
Це віра серця і любов щира!*

Амінь.

Тридцять перша неділя по Зісланні Святого Духа (Лк. 18, 35-43)

(Проповідь виголошена 2 лютого 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)

„Прозри! Віра твоя спасла тебе”. І вмить прозрів той і пішов за Ісусом, славлячи Бога. І весь народ, побачивши те, віддав хвалу Богові” (Лк. 18, 42-43).

Чудом прозріння нагородив Ісус Христос сліпця за його сильну віру в Божественного Спасителя. Хоча його сварили й відсторонювали ті, що йшли попереду нього, він ще дужче кричав: „Сину Давидів, помилуй мене!” Ісус зупинився і звелів привести сліпця. Коли той наблизився до нього, спитав його Ісус: „Що хочеш, щоб я зробив тобі?” — „Господи, — сказав той, — щоб я прозрів!” Ісус сказав до нього: „Прозри!” (пор.: Лк. 18, 39-42).

І тому ми сьогодні в нашій проповіді задумаємося над обов'язком вдячності Богові, Панові неба і землі, за те, що ми пізнали Христову науку, що ми за Божою ласкою є дітьми єдиної правдивої святої Католицької Церкви й великого, нескореного українського народу!

Чим же ми віддячимо Ісусові Христові? Сьогоднішній євангельський сліпець після свого прозріння „...пішов за Ісусом, славлячи Бога. І весь народ, побачивши те, віддав хвалу Богові”. Це якраз і є сьогодні нашим завданням, нашим виявом вдячності Богові.

Зі Святого Письма пам'ятаємо, що Бог так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірить у Нього, не загинув, але мав життя вічне!

За цю безмежну любов Бога до нас ми зобов'язані заплатити Господеві нашою любов'ю і не лише коли ми щасливі, але й у горі чи в нещасті! Бо ж „серед терпінь нарікати — явне боягузтво! Серед бурі виявляється сила дерева, а в терпіннях — чеснота і праведність людини... Хто піддається мудрим зарядженням

Бога, той має небо вже на землі”, — пригадує нам Святий Тома Кемпійський у своїй книзі „Наслідування Христа”.

Усі святі, мученики, ісповідники раділи, що можуть терпіти за Христа!

Одна дівчина, зазнавши багато лиха і зневаг від людей, вирішила покинути світ і вступити до монастиря. Настоятелька монастиря вирішила її перевірити, чи дійсно вона має Боже покликання до служіння Господеві. Повела її до келії, де була скромна обстановка і тверде ліжко; повела у трапезну, сказавши при цьому, що тут дуже часто їдять тільки пісний хліб і п'ють тільки воду; повела у монастирську каплицю, де, як сказала настоятелька, монахині часто годинами моляться, а то й ночами клячуть на молитвах. Після всього запитала настоятелька: „Зможеш витримати?” — Дівчина теж запитала: „А чи буде всюди висіти святий хрест із розп'яттям?” — „Так! — відказала настоятелька. „О, це добре! Бо коли я в кожній кімнаті бачитиму, що Спаситель за мене терпів, тоді матиму і я мужність задля Нього терпіти!” З цих слів дівчини настоятелька зрозуміла, що вона знайде щастя в монастирі.

Так, лише один погляд наш на святий хрест із розп'яттям Христовим дає силу й мужність у терпіннях, а також пригадує нам про обов'язок вдячності Ісусові Христові за здобуте Ним ціною власної крові спасіння для нас!

Чим найбільше, найкраще віддячимо ми Господеві за небесний дар святої віри? За те, що ми в „московському лабіринті крутійства і брехнії” не зблудили, за волю Церкви і за нашу державність?

Наші ревні молитви, а також інші головні добрі діла християнина — піст та милостиня, будуть найкращим виявом нашої вдячності Господеві!

Дякуймо в молитвах Всемогутньому Богові за нашу духовну і державну свободу, які ми зобов'язані тепер неухайно утверджувати й захищати перед новими інвазіями „старшого брата-християнина”, молимо всемилостивого Бога за успіх наступних виборів, за перемогу на них Божих Правд, бо від цього залежить майбутнє нашої Церкви і держави, моральний стан нашого народу.

В одному з паризьких судів слухалася справа вісімнадцятилітнього злочинця Емільяна Сандо, який за два франки вбив жінку. Захисник Сандо на суді, славний адвокат Аперт, сказав у заключному слові: „Мої панове! Мое завдання сьогодні дуже легке — звинувачений зізнався у всьому скоєному. Захист не можливий. Проте я маю багато що при цій нагоді сказати. Хто винен в тому, що скоєний цей злочин? Ви, панове судді, винні, бо ви репрезентуєте народ! Ви, урядовці, усунули зі шкіл, із закладів культури, з домівок святих хрест, Святе Письмо, молитву, уроки релігії. Ви відволікаєте молодь від релігійних практик, від святкування неділі. Цей хлопець, якого засуджено на смерть, не чув про Бога і про Божі та церковні заповіді: „Не вбивай!“, „Не кради!“ Він, і всі такі, як він, у нашій державі не чули про Божу любов, про безсмертність душі, про небо, про пекло! Ми без святої віри виховали злочинців! Держава тут винна! Вас, панове судді, я звинувачую!” Після проголошення судом вердикту — смертної кари для хлопця, адвокат іще раз, піднісши святий хрест, і вказавши на розп'яття, промовив: „А вас Той буде судити!“

А як у нас зараз в Україні? Чи цей приклад не нагадує нам минуле й сьогодні в Україні?.. Щоб бути чесним, треба мати в серці щось святе! Треба, щоб серце не було уражене духовною сліпотою!

Велике це горе — не мати зору, не бачити краси світу, зоряного неба, квітів, не бачити рідних!

Але ще більше горе — духовна сліпота, коли людина не знає і не має в житті справжньої мети, забуває, що ми на землі гості, й тому коротке наше тут перебування, бо прийде такий день, коли все те, що придбали й усіх найрідніших залишимо і стане наша душа перед обличчям Всемогутнього Бога на звіт за наше життя. Користаймо, радіймо з благ життя, але дбаймо, перш за все, за скарби для душі, які приведуть нас до Бога. Бо „Ти, Господи, вічна Правда, що не обдурить, і яку обдурити не можна!“ — нагадує нам святий Тома Кемпійський.

Ми потребуємо дбати про гідний одяг, добрий харч, зручну обстановку в домі, але при цьому ми повинні пам'ятати про свою душу і про своїх ближніх, які потребують допомоги.

Цьому вчить нас Ісус Христос: „Блаженні милосердні, бо вони знають милосердя“ (Мт. 5, 7). І в першу чергу ці слова звернені до тих, що „на верхах“ сьогодні бенкетують при будь-якій нагоді, тоді як зараз в Україні економічна криза й багато бідних і убогих між ними, котрі потребують допомоги!

Повчальний приклад для нас подають болгари: як повідомила газета „Галичина“ від 23 січня 1997 року, у болгарському парламенті відбулася церемонія інаугурації нового президента Болгарії і його заступника. Однак голова парламенту не виголосив своєї промови на урочистому прийомі — бенкеті, бо його відмінили з огляду на економічну кризу в країні. І це в країні, де правлять соціалісти! А у нас?

У час важкої скрути проводяться різні помпезні фестивалі, бучні святкування ювілеїв міст і сіл з пишними застіллями по завершенні акцій (як це було, наприклад нещодавно в часі святкування 480-річчя м. Отинії). Тоді коли ми читаємо в газетах (наприклад, в газеті „Галичина“ від 28 січня 1997 року), що медичні установи й мешканці цих „торжествуючих“ міст і сіл не мають мінімальних коштів на лікування, коли деякі люди, зокрема, пенсіонери, не мають грошей на хліб!

Це гріх організаторів такого святкування — гріх марнотратства, обжерливості й пиятики, який Христова Церква засуджує, як один з головних гріхів!

Де тільки можна, брате й сестро, навертайте апостольською працею цих людей, бо, на жаль, сьогодні мільйони їх живуть у невірі, вони не усвідомлюють Божих дарів, які посилає їм Господь, і які вони нерозумно використовують. Це немов би про них сказав всесвітньовідомий французький письменник Антуан де Сент-Екзюпері: „Надто багато людей, яким ніхто не допоміг опам'ятатися“. Але не нарікаймо на безбожників, а допоможімо їм доброю наукою, своїм святим життям направляймо їх, допомагаймо їм опам'ятатися, бо „не в людях зло, а в кайданах“, які століттями на наш народ накладали окупанти і псували його та й сьогодні продовжують різними способами це чинити.

Однак робімо цю апостольську працю лагідно, толерантно, учімося в Ісуса Христа доброти, любові й милосердя до ближніх.

Бо ж „...велика це мужність, вчинок сміливий та гідний похвали — жити у спокої з людьми впертими і злбними, без засад, що все тобі наперекір роблять”, — навчає нас святий Тома Кемпійський.

Апостоли Христові здобули світ для святої Церкви добротою, святістю життя!

Особливо зараз необхідна апостольська праця над наверненням сектантів — духовних сліпців, які не пізнали правдивої Христової науки, а блукають нетрями людського обману. Про одного із таких духовних сліпців, про проповідника віри євангельської, який побував у Івано-Франківську й особисто приніс до редакції газети „Нова зоря” свій лист-сповідь, якого було надруковано в номері за 22 січня 1997 року. Автор, зокрема, пише про своє переконання, що правдивий спокій совісті він зможе мати лише в Католицькій Церкві, поза котрою немає спасіння. „Я усуваюся із євангельського руху, — пише далі він, — і повертаюся в лоно святої Католицької Церкви і закликаю інших членів секти до такого кроку!”

Ніколи не забуваймо слова святого Ансельма: „Виривати душі від диявола й передавати Богові — це найбільша заслуга християнина!”

В одному містечку жила вдова зі сліпим сином. Синове горе не давало їй спати, вона постійно молилася за те, щоб зібрати гроші для сина на операцію. Совісний лікар-окуліст оглянув хлопця і сказав, що є надія повернути йому зір, і погодився зробити операцію. Але радість вдови затьмарювала думка, що немає грошей на операцію. Операція пройшла успішно — хлопцеві повернули зір і першим, кого він побачив, була щаслива мати, котру переповнювала радість від прозріння сина, але реалії життя все ж засмучували її, тому вона сказала до лікаря: „У мене, на жаль, немає грошей, щоб Вам заплатити за лікування сина”. — На це лікар відповів: „Не журіться цим! Моє вміння належить не тільки мені. Я одержав виховання і здобув освіту завдяки благородству добрих людей. Тому я дуже хочу допомагати іншим!”

Який благородний, показовий учинок лікаря для сьогоднішнього життя в Україні! Який це повчальний приклад для сьогодніш-

ніх „бенкетуючих“ громадян України, котрі не дбають про допомогу ближньому!

Тому ти, брате, сестро, допомагай ближнім не лише тілесно хворим, покинутим і голодним, але й сліпим духовно, які не мали змоги пізнати Божих законів, науки святої Католицької Церкви!

„Господи Боже! Дай нам силу духу й небесної мудрості, витримати в боротьбі з безбожниками, опам’ятовуй наукою святої Церкви заблуканих сектантів!”

Я хочу жити так, щоб Ти, Господи, мені колись на порозі вічності сказав так, як сказав у сьогоднішньому Євангелії до сліпця, який прозрів: „Віра твоя спасла тебе!”

Амінь.

Тридцять друга неділя по Зісланні Святого Духа Неділя Закхея (Лк. 19, 1-10)

*(Проповідь виголошена 9 лютого 1997 року
в катедральному соборі Воскресіння Христового
в м. Івано-Франківську)*

„Сьогодні на цей дім зійшло спасіння, бо й він син Авраама. Син бо Чоловічий прийшов шукати і спасти те, що загинуло” (Лк. 19, 9-10).

Так навчає Ісус Христос у сьогоднішньому Євангелії, де йдеться про багатія Закхея — голову ерихонських митарів. Закхей бажав бачити Ісуса, який входив у Єрихон, але, оскільки був невисокий на зріст, виліз на сикомор, а Христос, відаючи Божим духом усе, прийшовши під дерево сказав до Закхея: „Закхею, притьмом злізай, бо я сьогодні маю бути в твоїм домі”. Коли Ісус вже був у домі Закхея, то всі присутні почали нарікати й казати: „До чоловіка грішника зайшов у гостину”. А Закхей тут же встав і промовив до Господа: „Господи, ось половину майна свого даю вбогим, а коли чимсь когось і покривдив, поверну вчетверо”.

Ісус на те відказав йому: „Сьогодні на цей дім зійшло спасіння, бо й він син Авраама. Син бо Чоловічий прийшов шукати і спасти те, що загинуло” (пор.: Лк. 19, 3-10).

Закхей був натхнений присутністю в його домі Ісуса Христа, тож склав присягу, обіт перед Ним і перед усіма присутніми, виявивши надзвичайне милосердя до всіх, кого він коли-небудь скривдив. Тому, аналізуючи сьогоднішнє Євангеліє, задумаймося над ділами милосердя.

Саме ділами милосердя ми стаємо милими Господу Богу та корисними ближньому.

Святий Августин учить нас: „Милосердя і піст — це два крила молитви”, два крила, які підносять нас до Бога над світовими розкошами, забавами та розвагами.

Приклад митаря Закхея, який лише прагнув пізнати Христа і якого справедливо юдеї вважали грішником, та який сам зізнався у своїх провинах, повинен нас, християн, надихати на щирі діла милосердя, які якраз засвідчать нашу глибоку віру в Христа, подібну до тієї, яку отримав Закхей лише від присутності в його домі Ісуса.

Брате і сестро! Нас так закликає до діл милосердя святий Тома Кемпійський: „Залиш марне марним людям, сам же пильнуй те, що велів тобі Господь!” Пам'ятаймо як християни, найперше, про наш обов'язок робити добро для спасіння нашої душі, цілковито присвячуючи себе цьому. Тому діла милосердя повинні бути нашою невід'ємною суттю, повсякденною нормою життя.

У древній Спарті був звичай: мати, проводжаючи сина на війну за рідний край, подавала йому вчисто щит і наказувала: „Зі щитом, або на щиті!” Цим вона нагадувала синові, що він повинен бути безкомпромісним у боротьбі, не повинен ніколи шукати легшої дороги, мусить бути готовим до самопожертви.

Такої самопожертви в ділах милосердя вимагає від нас Христос, бо саме щирим милосердям ми засвідчуємо свою відданість Христові й виявляємо наше стремління до вічного життя. До цього нас заохочує святий Тома Кемпійський: „Покинь усе, що минає, шукай вічного. Чим-бо є усе скороминуще, як не марною спокусою?.. Що тобі допоможуть усі створіння, коли Сотвори-

тель покине тебе?.. Намагайся бути милим і вірним тільки твоєму Сотворителеві!”

Свою пошану і звеличення Бога, окрім діл милосердя, ми виявляємо присягою та обітом. Сьогоднішній євангельський митар Закхей склав перед Христом і людьми присягу й дотримав її, бо розумів відповідальність за свої слова. Тому ти, брате, сестро, ніколи не поспішай присягатися, складати присягу, бо за зламання присяги чи кривоприсягання Бог карає. Перед присягою добре подумай, порадься у молитві з Богом, порадься з розумними людьми.

Друга заповідь Бога також нас застерігає від марної присяги: „Не взивай намарно ім'я Господа Бога твого!”

Свята Тайна Подружжя теж ґрунтується на взаємній присязі наречених на вірність, яку вони складають перед Богом і людьми на святому Євангелії! О, як боляче переносять діти зламання батьками присяги досмертної вірності через розлучення, бо діти найбільше страждають від цього. Батьки, може, і знайдуть собі другого незаконного партнера, але біль у серці невинної дитини і жаль до розлучених батьків не погасне до кінця життя. Діти не зможуть забути того легковажного кроку батьків, їхнього безвідповідального ставлення до присяги.

Вищим за присягу є обіт. Обіт — це приречення себе Богові. Це вершина милосердя, самопожертви Богові. Основою християнського обіту є євангельські ради: добровільна убогість, досмертна чистота і досконалий послух.

Обіти складають монахи, монахині. Вони є окрасою Христової Церкви, це золотий фонд святої Церкви! Саме вони знають „...як солодко кинути світ і служити Богові”, — говорить святий Тома Кемпійський.

В 1852 році в Оратові на Волині ув'язнили пароха, греко-католицького священика отця Кобиловича, поважного і праведного чоловіка, якого підозрювали в убивстві одного урядника. Керівник церковного хору застрелив цього урядника, бо хотів взяти його жінку. Карабін, яким було вчинене вбивство, він поклав за престолом у церкві й висповідався в отця Кобиловича зі свого гріха вбивства. Підозра впала на священика, і на підставі цього суд засудив його на довічні каторжні роботи в Сибіру. Парох

знав зі сповіді справжнього убивцю і міг одним словом звільнити себе від покарання, але він не зрадив присяги про збереження Тайни святої Сповіді, даної Богові. На підставі рішення суду єпископ покарав священника екскомунікою — позбавленням права священнодійства. Через двадцять років справжній убивця все ж зізнався перед судом у вчиненому ним злочині, котрий спричинився до тортур невинного священника на каторзі. Суд оправдав отця Кобилевича і послав до місця його ув'язнення наказ про звільнення, але було вже запізно — кілька років тому він помер від непосильних каторжних робіт. Однак сам Найвищий Суддя подбав про повернення честі й доброї слави імені отця Кобилевича за те, що він не зрадив присяги і не відкрив Тайни святої Сповіді!

І ви, браття й сестри, будьте вірними у всьому Господу Богові. Господь завше присутній у душах ваших і чекає на ваше милосердя — живу маніфестацію вашої віри й вірності Богові, через яке ми досягаємо спасіння. Бо нас сьогодні наш Господь Ісус Христос, після чарівних різдвяних і йорданських свят, скріплених духовно нашими молитвами, колядами і звичаями, запевняє, як і євангельського митаря Закхея: „Сьогодні на цей дім зійшло спасіння... Син бо Чоловічий прийшов шукати і спасти те, що загинуло”.

Амінь.

Розділ IV

Принагідні проповіді та промови

Слово про „Велич та обов'язки священства“ (1987)

I.

Tu es sacerdos in aeternum! Ти священник на віки і з тим ім'ям ти станеш на Божий Суд!

Tu es homo ad maiora natus. Tuus esto ubique! – Всюди будь собою! — так радив св. Бернарду Папі Євгену VIII.

Sacerdos – святий дарунок для Бога.

А які ж основні прикмети доброго священника? Ось вони:

- 1) все у житті спрямовує до Бога;
- 2) ревний у молитві;
- 3) постійно вдосконалює свої знання;
- 4) любить самоту для свого вдосконалення і збагачення знань;
- 5) є добрим прикладом для всіх;
- 6) непорочний душею і тілом (часта свята Сповідь і гідне Святе Причастя);
- 7) розважний і ласкавий пастир для всіх, особливо для вбогих, хворих, переслідуваних, заблуканих.

Священник як провідник душ повинен бути вчений, розсудливий і повний любові до всіх. Маючи надземну, з небес дану владу мусить бути й дуже покірним.

Св. Іван Золотоустий навчає священника, якого теж чекає смерть і Суд Божий, що гріб — це школа покори, а череп людини вказує, що нічим є земне багатство, слава, краса тіла, почесні.

А ти, священнику, одержав свячення, і це не твоя заслужена честь, а ласка Бога, тож чим гордишся? Глянь на Божий світ! Проти твоєї гордості промовляє велич Всесвіту: одна галактика (а їх незбагненна кількість) — космічна система — має приблизно 100 млрд. зірок (серед них наше Сонце), а діаметр цієї галактики дорівнює 100 тисячам світлових років; отже, 100 000х330 000х365!.. Меркне наша слава, гордість перед величчю Всесвіту.

Пам'ятай прислів'я стародавніх римлян: Mors certa, hora incerta — смерть певна, година непевна. Ми тут — на землі — гості.

Наша земля — це велетенське кладовище зі спорохнявілими рештками людських тіл з-перед багатьох мільйонів років!

Філософ Зенон запитав віщунки: „Що мені робити, щоб бути чесним?“ — „Запитай померлих“ — відповіла вона.

Мій знайомий, учений-лікар, котрий, коли його священник настановляв, що треба регулярно сповідатися і бути строго практикуючим християнином, відповів: „Мені треба філософа, щоб мене сповідав“. А незабаром того ж священника, а не вченого-філософа запросили в лікарню до вмираючого того ж лікаря, який вже у покорі підготувався до смерті й прийняв святі Тайни.

Sit mors pro doctore nobis — смерть є лікарем наших душ (св. Августин).

А котрий священник буде підготовлений на смерть? Той, котрий дуже старанно виконує свої священничі обов'язки, практикує щоденно вранці розважання, мужньо усуваючи свої недоліки, ввечері — строгий іспит совісті, часто сповідається, з усіма живе у згоді й любові, щоденно за допомогою духовного читання удосконалює свої знання та християнські чесноти, щоденно читає часослов тощо. І щойно тоді він стане справжнім провідником душ нашого народу (котрий зараз дуже потребує святих провідників) і тоді буде милим Богові.

Священник, за прикладом Небесного Учителя, Христа-Спасителя, шукає грішників, і ніколи не буде байдужим спостерігачем зла, бо ж сьогодні надто багато таких, яким ніхто не допоміг опам'ятатися.

Данте Аліґ'єрі у своїй *Commedia divina* („Божественній комедії“) на першому місці у пеклі помістив не збунтованих ангелів-демонів, а тих, що байдуже чекали закінчення боротьби збунтованих ангелів під проводом Люципера проти вірних Богів і не вступали в боротьбу, а хитрували! Це ті, що діють і живуть за прислів'ям: „Ibi patria, ubi bene“ — „Батьківщина там, де добре!“

„Яке ти маєш право, черепино недобита, тільки про своє спасіння дбати там, де гинуть мільйони?“ — запитує нас Іван Франко.

Ти священником став не для того, щоб тебе величали, щоб багато і в надмірних вигодах жити, а щоб ти жертвовно працював

для поширення Божого царства в Україні! Бо ж „хто здобуде всі скарби землі і над усе їх полюбить, той стане їхнім рабом, скарби духа загубить!“ (І. Франко).

Тож пам'ятай, що святе — святим!

II.

Ти священик — sacerdos (святий) — це значить святий дарунок для Бога. А ти можеш тільки тоді імпонувати людям, коли сьогодні в час організованої державними апаратами атеїстичної акції будеш беззастережно вірити у свої ідеали й безстрашно їх проповідувати! А твоє святе життя має підтвердити твою вірність святим Божим ідеям, бо ж „Wer einmal lugt, dem glaubt man nicht, wenn er auch die Wahrheit spricht!“ — „Хто один раз збрехав, тому не можна вірити навіть коли він говорить правду!“

Для осягнення мети священства потрібна святість життя, священнича ревність, беззастережна віра у християнські ідеали й великі знання. Історія підтверджує, що упадок віри й моральності в народі попереджає упадок правдивої освіти між духовенством.

„А коли проповідуєте, то пам'ятайте, що вплив на душі святості проповідника могутніший, ніж дар красномовства“ — нагадує нам святий Альфонс Лігуорі.

Тому вивчай, крім богословських, і світські дисципліни, щоб ти міг брати участь у дискусіях з кожною освіченою людиною, але обережно приймай і вивчай пропагандивні твори, бо той, хто дивиться вгору — на Бога, повинен уникати непотрібного товариства і світських розваг, земного багатства і слави.

А шлях твоєї боротьби нехай освітлюють мільйони святих наших українських мучеників, серед них сотні священиків. Вони є світлом серед безбожної темряви й гордістю нашої святої Католицької Церкви. Це були вірні та достойні Божі слуги, бо гідно зберігали у серцях небесні скарби.

„Якщо б я міг ще раз жити, я був би тільки священиком“, — сказав наприкінці свого життя отець Зеновій Кисілевський — підпільний священик і в'язень комуністичних таборів.

Він та подібні до нього священики знали, що душпастир, який призначений для того, щоб подавати світові Ісуса Христа, сам повинен бути одягнений у Христову святість, мудрість, розваж-

ність і правду! Щоб Христос міг сказати про нього: „Це Син Мій духовний, його слухайте!“

Коли св. Іларій прогнав злого духа, грошей за це не взяв, а сказав тому, хто пропонував йому їх: „Хочеш, щоб злий дух тепер у мене ввійшов? Я не візьму грошей“. Це повчання для священиків, які дбають про багатство.

Наше завдання — своїми вчинками і поведінкою пробуджувати в оточенні любов до побожності, оживляти ревність, розпалювати захоплення до доброго. Нехай інші бачать наші добрі діла і відчують потяг до Бога! Завжди питай себе, священику, скільки ти душ відірвав від безбожного світу і здобув для Бога.

Світ давно б навернувся, якщо б усі священики були гідним прикладом для людей. Апостоли не так чудами і палкими проповідями наvertали світ, як прикладом святого життя. „Гляньте, як вони люблять один одного“, — говорили люди.

„Verbe volant, exempla docent et trahunt“ — „Слова линуть, приклади вчать і притягають!“ „Лікарю, вилікуй себе сам!“

Бути людиною — це значить тримати у шорах сліпі прагнення наших змислів.

Тому притча про милосердя самарянина — це остерога для ласого безсердечного священика.

Під час щоденного обов'язкового духовного читання пам'ятай, що збагачення знаннями вартісне настільки, наскільки веде до пізнання правди.

Священик зобов'язаний стояти на сторожі краси, багатства й чистоти Божого храму, церкви.

Священик повинен також бути патріотом свого народу, дбати про його мову, традиції, знати його історію, активно виступати в обороні прав народу.

До всіх згаданих прикмет священика треба додати ще одну з головних: безстрашність під час переслідування в обороні Божої честі. Цей шлях найбільше спонукає до віри інших. Прикладом у цьому для нас є сам Христос, який прогнав зі святині купців, палаючи ревністю в обороні Божої честі, і сказав: „Дім мій домом молитви назветься для усіх народів... А ви з нього зробили печеру розбійників!“ (Мр. 11, 17). Він порозкидав крам торговців і побив їх бичем.

Або інший приклад — святий Петро з Верони, вмираючи в муках, власною кров'ю з ран продовжував пальцем на піску писати слово „Credo” — „Вірую”, бо вже не міг говорити, а не відрікся!

Огож живи й працюй так, щоб про тебе міг Христос сказати: „Це син мій улюблений, його слухайте!”

„Tu es sacerdos in aeternum!” — „Ти священик у вічності!”

Аміль.

Слово до ювілею 1000-ліття Хрещення України (1988)

„Боже, Ти, що створив небо і землю, поглянь на новоохрещений народ свій і дай йому пізнати Тебе, як пізнали Тебе інші народи” (слова св. Володимира у „Повісті временних літ” літописця Нестора).

Ці слова сказані були в момент хрещення киян у водах Дніпра 988 р. — 1000 років тому.

Увесь свідомий, не задурений і не заляканий безбожниками український світ готується відсвяткувати цей найбільший ювілей в історії нашого поневоленого, зневаженого, потоптаного, але не скореного українського народу. Особливі вчистості відбудуться у Римі, в соборі св. Петра у присутності святішого Отця, Папи Римського Івана Павла II, де зберуться тисячі українських паломників, а з ними найкращі хори на Архиєрейські Служби Божі у перші дні липня цього ювілейного року.

Що дала нам християнська віра? Вона зцементувала могутню державу, підняла на вершини моральності, освіту й культуру народу нашого, зріднила династію наших князів із християнськими народами багатьох володарів Європи, які вважали за велику честь зріднитися з володарями могутньої держави світу. Постали перші школи, бібліотеки при величавому Софійському Соборі, засяяла українська література неперевершеним твором „Слово о полку Ігоревім”, з'явилося „Слово про закон і благодать” першого з-поміж українців митрополита Іларіона та інші шедеври.

І не дивно, що на ту велич і могутність зазіхають і раді б її собі присвоїти вбогі духом наші сусіди, яких ще тоді не було на світі, тож це і не їхнє Хрещення і не їхній ювілей! Щойно 1147 року заснована Москва, а ще 865 року княжили Аскольд і Дир — християни.

А нерушима, пишною мозаїкою прикрашена, стіна у Софійському Соборі із Матір'ю Божою Орантою (яка молиться за український народ), пригадує нам урочисту хвилину 1037 р., коли великий син великого батька св. Володимира Великого князь Ярослав Мудрий віддав під опіку Матері Божій наш народ після перемоги українських військ над дикими азійськими полчищами печенігів на полях Білгорода. У подяку за цю велику перемогу (бо ця дика азійська орда вже ніколи не приходила на Україну) побудував князь Ярослав Мудрий Софійський Собор і Золоті ворота із церквою Благовіщення. Цей же наш князь, ідучи слідами св. Володимира, упорядкував закони держави у книзі „Руська Правда”, чого ще не знали інші держави Європи.

На такі могутні військові й культурні подвиги натхнув наших князів святий князь Володимир, який збагнув надземну творчу Божу силу Христової католицької віри. Бо ж Схід відступив від католицької Церкви щойно 1054 р., а ми прийняли святу християнську віру, коли у світі була єдність християн.

Автор монументальної наукової праці „Софія Київська” Григорій Логвин на 25 стор. пише: „Моці св. Климента I (Папи Римського), привезені до Києва, невдовзі зажили надзвичайної шани. І в цьому можна вбачати вияв місцевих уподобань і прагнення відступити від загальноприйнятої у Візантії програми” (тобто відступництва від святої католицької Церкви 1054 р.!).

А папські легати, які кинули анафему на Керуларія у Царгороді, поверталися до Риму через Київ і тут у Софійському Соборі з нашим митрополитом Іларіоном разом відправили Службу Божу... Ця наша єдність з Римом завжди була і залишається, бо правосильного відлучення Української Церкви від святого Римського Престолу у нас ніколи не було.

Яка радість, яка гордість, що ми діти єдиноправдивої, бо католицької, святої Церкви. Тому й вороги правдивої Церкви так жорстоко нас переслідують і по-диявольському ненавидять.

А як нам тут відсвяткувати цей святий ювілейний рік, як звеличати святе діло князя-Сонця нашого, святого Володимира Великого? Подвоїти на честь 1000-ліття Хрещення Матері України нашу святість життя, апостольську ревність і діяльність християнську серед релігійно відсталих громадян України.

„Дім мій буде зватися домом молитви, а ви зробили з нього вертеп розбійників“, — сказав Христос, виганяючи з Єрусалимського храму торговців, тому й ми повинні гнати все негідне для українського католика з наших домів.

„Дім ваш хай буде Храмом Божим“, — нагадує нам св. Іван Золотоустий. Це актуальне особливо сьогодні, коли церкви наші забрали і переслідують нас!

„Три жандарми (смерть, суд, вічність) не пускають мене звідтіля“, — відповів родичам і друзям визначний державний муж, депутат парламенту Франції, який залишив велике становище, багатство, друзів і пішов у монастир готуватися на смерть.

І ти, українська католицька душе, віддай усе в цьому святому ювілейному році на прославлення святої княгині Ольги і її внука св. Володимира Великого для освячення своєї душі і спасіння нашого народу!

Радіймо, що можемо терпіти за Божу Правду, за святу католицьку віру і Церкву, щоб цим виблагати волю і друге хрещення ще неохрещених в Україні, яку так дуже змосковщив і знівечив безбожник.

Щоб знову пролунали після прогнання безбожників з України слова св. Володимира Великого, хрестителя України, над ріками України: „Боже, Ти, що створив небо і землю, поглянь на новоохрещений народ свій і дай йому пізнати Тебе, єдиного Правдого Бога, якого пізнали інші народи!“

Амінь.

Слово „Про гріх“

(1989)

„Так нехай світить перед людьми ваше світло, щоб вони, бачивши ваші добрі вчинки, прославляли вашого Отця, що на небі“ (Мт. 5, 16).

Отже, наше завдання не грішити, а добрими ділами прославляти Господа.

Тому поговорімо сьогодні про гріх, який не прославляє, а зневажає Бога.

Гріх — це добровільне і свідоме переступлення Божої заповіді. Це найбільше зло на землі. Не євреї, а гріхи світу розп'яли Христа на хресті.

Перед гріхом буває погана думка, погана спокуса, яких не бажаємо, а відкидаємо. Це ще не гріх, але коли знаходимо замилювання у спокусі й не протидіємо їй — це вже гріх. А побороти спокуси, відкинути їх — це заслуга перед Богом.

Для гріха потрібен свідомий і добровільний акт (наприклад, у п'ятницю загалом є піст, а ми помилково думаємо, що це четвер, то тоді не маємо гріха). Потрібна дія волі, постанова не грішити. По смертному грісі ми потрапляємо у грішний стан, а часте повторення гріха породжує навичку, наліг.

Це так як з віслюками, яких колись використовували для перевезення вагонів у підземеллях вугільних копалень — вони осліпли, так і люди без сонця — світла Правди сліпнуть душею, у них гріх стає звичкою.

А гріхи ми вчиняємо думкою, словом і ділом. Є гріхи власні (які ми самі сповнили) і чужі (допомагаємо, наказуємо, радимо, не заперечуємо іншому грішити).

Є великі (смертні) й повсякденні гріхи. Нечистота, подружня невірність, пияцтво, зрада, богохульство, згіршення, наклеп, гнів, прокльони тощо — завжди тяжкі гріхи. Для тяжких гріхів мусять бути згода особистої волі.

Всі ми мусимо пізнати Божі Правди й уникати гріха.

Приманливе світло морських ліхтарів-маяків над берегами морів — орієнтирів для кораблів, стає причиною смерті перелітних

птахів... І так часто люди, не пізнавши Божої Правди, не борються зі злом і попадають у полон гріхів. Дорога до гріха легка, а виправлення важке.

Найважчі гріхи — це гріхи проти Святого Духа і гріхи, які кличуть до неба про помсту. Вони є результатом грішного життя.

Ось вони:

1. Надмірна надія на Боже милосердя (наприклад, коли людина співдіє зі злочинцем в надії, що Бог її збереже).

2. Безнадійність на Боже милосердя (розпука, невіра в Божу поміч).

3. Спротив пізнанню правд християнської віри (коли хтось не хоче пізнавати науку св. Церкви, або, пізнавши, не хоче її визнавати).

4. Завидування ближньому Божої благодаті (завидую, що хтось побожний, святий).

5. Закам'янілість до рятівних упімнень (фарисеї, котрі бачили чуда Ісуса Христа).

6. Нерозкаяність аж до смерті (відмова від святої Сповіді перед смертю).

А гріхи, які кличуть до неба про помсту:

1. Вбивство (свідоме, добровільне, бо вбити нехотючи, чи у власній обороні, чи на війні — не гріх).

2. Содомський гріх (брутальна розпуста).

3. Покривдження вбогих, удів, сиріт (відібрав майно, не розраховувався за працю їхню тощо).

4. Затримання чесно заробленої зарплати (не розраховуватись із робітниками).

Зі смертним гріхом людина втрачає освячуючу ласку, а це смерть для душі, вона втрачає любов Бога, всі заслуги добрих діл, збільшується сила диявола над нею...

Якось умирав чесний, працьовитий коваль. Його перед народом тяжко оббріхував молоденький сусід-коваль, і він втрачав працю, заробітки через ту клевету, тож попав у нужду. До нього, умираючого, приходять перепросити цей молодий коваль. А умираючий заявляє: „Зроби для мене перед смертю одну справу – візьми добру жменю пир'я і розкидай по селі та повернись до мене!” — „Добре”, — сказав молодий коваль. Повернувся і

заявив: „Я так зробив, як ти велів”. „А тепер, — каже вмираючий, — іди позбирай його!”

Ось так, мої дорогі брати і сестри, з клеветою, обмовою, гріхами проти наших ближніх. Не всі зможете виправити. Вкрадені гроші, майно можна повернути, а славу, политу наклепами, — ні! Тому св. Августин помістив на столі, за яким приймав своїх гостей, надпис: „Нехай ніколи не сідає за цей стіл той, хто обмовляє неприсутніх”.

Той же святий попереджає: „Хочеш грішити, знайди собі таке місце, де немає Бога, і роби що хочеш!” Але такого місця на землі немає.

Тому дуже стережися гріха, бо це зневага самого найсвятішого Бога, який для нашого спасіння пішов на жахливі муки, на хресну смерть для тебе, за тебе, для всіх нас. Тому „нехай світить перед людьми ваше світло...”

Амінь.

Слово до горохолинців

(Виголошене в с. Горохолина Богородчанського р-ну Івано-Франківської обл. 14 січня 1990 року)

Сьогодні прийшло спасіння на цей дім...

„В цей же день, що його сотворив нам Господь, радіймо й веселімся!”

Вітаю вас, дорогі брати і сестри, рідні мої горохолинці! Половину свого віку я прожив серед вас — 35 років! За цей час було у мене багато дуже милих і радісних подій у с. Горохолина. Але сьогодні для мене найрадісніший день у житті! Чому? Бо ви всі діти Української Католицької Церкви (УКЦ) із невтомним вашим парохом отцем Юрієм, який силою свого уряду старанною священничою працею підготував вас до цього величного дня, перед найдорожчим нашим гостем преосвященним Владикою Кир Павлом, отцями нашої святої УКЦ, заявили, що ви діти єдиної правдивої святої Української Католицької Церкви, тієї Церкви, до якої належали наші предки — батьки, діди, прадіди, котрі збудували цю Божу святиню!

Бо ж Ісус Христос, наш Спаситель на святій Тайній Вечері, де відправив першу Службу Божу на землі, заснував одну-єдину святу Церкву, яка безперервно існує до сьогодні, і сьогоднішній римський Папа Іван Павло II — це 274 Папа від першого римського Папи, верховного апостола Петра. Такого порядку й організації не може показати жодна релігійна секта, якісь баптисти, єговісти, криво- чи православні! Бо вони виникли недавно, незаконно, проти Божої волі й на шкоду людства.

Коли Ісус Христос передав владу над святою Церквою першому Папі Римському — апостолові Петрові, тоді сказав йому: „Ти Петро — скеля! На цій скелі я збудую мою церкву, і сили пекла не переможуть її!“ І тому жоден Нерон, жодна пекельна сила не змогла і не зможе знищити єдиноправдивої, бо святої УКЦ! Чому? Бо зі святою Церквою можна воювати, а перемогти (знищити) її не можна, бо це діло рук Божих!

Наш український святий князь Володимир Великий 988 р. офіційно прийняв святу християнську віру, а розбрат у Церкві виник аж 1054 р. Значить і наші предки прийняли ту святу віру, що була заснована самим Ісусом Христом, значить католицьку, і до неї ми сьогодні урочисто приєднуємося. Ще наші українські князі Аскольд і Дир 865 р., і свята княгиня Ольга (померла 957 р.) були християнами-католиками, бо іншої віри тоді в світі не було! Наших сусідів, які хочуть нас „навчити“ і „навернути“, ще на світі не було! Треба любити Правду і знати бодай трошки історію, щоб зрозуміти, що наш український народ прийняв єдину правдиву християнську католицьку віру, якої ми сьогодні, дорогі горохолинці, є вірними членами!

Тож бережіть, мої брати і сестри, рідні горохолинці, цей святий скарб, святу католицьку віру. Нас потішає Ісус Христос: „О, Я переміг світ, хто витримає до кінця, буде спасений!“ Будьте мужні, Христос переміг світ!

Тому ми, дорогі брати і сестри, не тільки захоплюймося величавою відправою Служби Божої, але складім у тому святому храмі тверду постанову обновити нашу парафію під проводом невтомного і жертвовного о. Юрія: геть гнів, геть зраду, геть донощитство на брата, геть пияцтво, геть сімейні незгоди й прок-

льони з українського католицького села! Це буде найкраща подяка за Божу ласку сьогоднішнього поєднання нашого села з УКЦ.

Христос-Спаситель повчає нас: „По тому пізнають, що ви мої учні, коли любов буде між вами!“ От по тім пізнають люди, й наші вороги зокрема, що ми справжні католики, члени святої УКЦ, коли в нас у селі запанує Божий мир з новим 1990 роком, згода в родинях, вірність подружжя, без розлучень чи абортів, без гніву та пліток. На тривалі пусті балачки, плітки знаходимо час, а на те, щоб навчитися молитися і дітей навчити — немає часу! Підготуйте їх до святої Сповіді!

Батьку, мамо, українські католики! Ви перед Богом й Україною — відповідатимете за душі своїх дітей! Будьте їм ви самі добрим прикладом! А скільки в селі невінчаних, скільки несповіданих дітей! А старших! А скільки розлучень!

З нами тут сьогодні духом у святому храмі наші предки, які 1936 року на святій місії присягали місіонерам на християнську вірність Богові і святій УКЦ. Тож відновім і ми сьогодні цю присягу.

„Мати Божа! Царице України! Поглянь на своїх дітей! Благослови їх, обійми, прийми їх! Вони обіцяють в цей торжественний день Тобі, Царице Неба і Землі, свято жити без прокльонів та обмов, старанно виховувати своїх дітей, у згоді й бути до смерті вірними святій УКЦ! „Присягаєте? — Присягаємо!“

Іду, мої дорогі брати і сестри, рідні горохолинці, з вами зараз думкою на могили ваших усіх рідних, на могили борців за св. Церкву і матір-Україну, які гинули по тюрмах, на Сибірі, у „Дем'янових Лазах“, а їх тисячі цих жадливих ям із благородними тілами святих героїв-мучеників на зневаженій, оббріханій, потоптаній ворогами, але не скореній у боротьбі за святу Правду матері нашій Україні! Вони, ці святі душі зараз з нами тут у цій святій церкві! Їхня жертва, їхня кров кличе до нас сьогодні: „Будьте мужні, наші діти, будьте безстрашні в боротьбі за святу УКЦ й український народ! Боягузам Господь не допомагає!“ А в цей святковий день з Новим роком і під опікою Василя Великого радіймо й веселімся в Господі!

„Борітеся — поборете, вам Бог помагає!“

Амінь.

Слово на могилах воїнів УПА

(Виголошене 22 січня 1990 року)

„Немає більшої любові від тієї, коли хтось душу свою поклав за друзів своїх”, — так повчає нас Ісус Христос і це записане у Святому Письмі.

Дорогі брати і сестри, друзі! Ми знаходимось на могилах, де спочивають тлінні останки героїв, які задля кращої долі нашого народу, в боротьбі за українську державність віддали найцінніше — життя.

Ми прийшли сюди, щоб урочисто віддати поклін найкращим синам нашого зневаженого, обкраденого, оббріханого, але не скореного у боротьбі за Божі Закони і Правду, за право на волю, українського народу.

Гляньте, наші незабутні герої, до вас ми прийшли з молитвою і поклоном! А таких могил національних героїв незліченна кількість, починаючи від ям у Дем'янових Лазах до цієї святої могили! Гляньте, наші брати-герої! Скільки друзів прийшло до вас у гості з поклоном! Гляньте на святу символіку, гляньте на історичні прапори і державні українські тризуби, освячені ще за часів св. Володимира Великого, хрестителя України.

З ними наші предки йшли безстрашно в бій із дикими ворогами, які приносили неволю, злидні, смерть!

Ви, наші герої, не даром проливали свою кров, не даром умирали за рідний край!

Ми прийшли до вас із запевненням, що ніколи не припинимо святої боротьби за волю нашої святої УКЦ, держави й українського народу!

*Коли ви вмирали, вам дзвони не грали,
Ніхто не заплакав за вами;
Лиш в чистому полі ревіли гармати
І зорі вмивались сльозами!*

Ми всі підемо від цих могил із твердою постановою все віддати для кращої долі рідного краю! Ми могил наших героїв ніколи не забудемо, стежки до них ніколи не заростатимуть!!! На цих могилах шукатимемо сили духу, мужності й безстрашності у служінні рідній матері-Україні! На цих могилах у молитвах за душі славних наших предків шукатимемо небесної мудрості, ангельської святості, щоб у лабіринті крутіїства і брехні не зблудити. Дорогі герої, ви запалили вогонь святої любові до Бога, до України, до національної традиції, який у наших серцях ніколи не погасне!

Доземний поклін вам від нас сьогодні!

Ми з вами сьогодні, незабутні герої, йдемо думкою від Львова до Києва, щоб з'єднатися з усією матір'ю-Україною „живим ланцюгом”, на пам'ятку про проголошення української держави і з'єднання усіх українських земель 22 січня 1919 р.

Тож не даром ви боролися і гинули, наші герої, до яких ми загостили з молитвою.

*А ви обніміте, брати мої, найменшого брата,
нехай мати-Україна усміхнеться, заплакана мати.
Щоб твої діти знали хто ми, ким за цю закуті...*

А ви, брати і сестри, друзі, які віддали своє життя за святу Божу Правду, за УКЦ, за права і кращу долю матері нашої України, моліться за нас.

„Борітеся — поборете, вам Бог помагає”.

Благослови нас, любий Христе, зло побороги нам сили дай.

Засій в серцях нам бажання чисте — міцно любити рідний край!

Щоб Україна могла радіти! Христос родився! Славіте!

Амінь.

СЛОВО НА ПОСВЯЧЕННІ ПАМ'ЯТНОЇ МОГИЛИ В с. Горохолина (1990)

*Будьмо мужні у борні цій,
не сплямімо життям нашим хреста Господнього
св. Тома Кемпійський,
„Наслідування Христа”*

Дорогі мої горохолинці!

Повний радості й задоволення стою я перед чудовим свягим Хрестом і цією могилою, яку старанною, завзятою працею ви впорядкували.

У цих місяцях я їздив на могутні здвиги народу по селах і містах, де ми посвячували могили славних борців нашої матері-України, які загинули в обороні нашої волі. Але такої чудової, так вдало впорядкованої, так багато прибраної могили я не бачив! Честь і слава вам, невтомні горохолинці, вірні діти святої Української Католицької Церкви і нескоримої у боротьбі за Правду – Права України!

Ви склали екзамен перед Всемогутнім Богом, перед святою УКЦ, перед українським народом, перед сусідами на „відмінно“, на „5”.

Ви цією могилою доказали, що диявольські, безбожні сили вас не зламали, не задушили, не перемогли. Ви і далі шукаєте допомоги й порятунку у Христа-Спасителя, у святої Церкви.

Ви мені сьогодні нагадуєте той пам'ятний день, коли Ви у сільському клубі заявили обманливим агітаторам: „Ми католики, у нас буде тільки єдина правдива християнська Католицька Церква! Про вашу мужність, вірність Правді знає область! Ми за святого князя Володимира Великого, хрестителя України, прийняли святу віру, коли всі християни були підпорядковані одному у світі Римському Папі (988 р., а розкол настав 1054 р.); всі секти чи криво-, чи православні виникли сотні років пізніше, не з Божої — Христової волі, а зі злобної незгідливої людської волі для зла і неладу людства. Ви щасливі, що ви всі, діти мої, все село — українці-католики!

Цими величними хрестом і могилою ви, мої дорогі горохолинці, хочете перепросити Всемогутнього Бога, якого святу Церкву нікому й ніколи не вдасться знищити, за ті хрести, які нерозважні, грішні руки декілька років тому з храмів нашого села, з-під хат забирали. Ми їм прощаємо, молимося тут за них і бажаємо, і ждемо їх навернення.

Хто тільки з вас ітиме попри цю могилу і святий, посвячений, хрест, діти мої дорогі, знімайте шапку, хрестіться, шукайте тут насолоди в горі, підтримки в нещасті.

Стежка до цієї могили не заросте ніколи! Бо ж тут мужні горохолинські руки виклали наш тисячолітній володимирський тризуб, тут чудові наші національні синьо-жовті прапори, а скільки тут вінків, цілі чарівні квітники. Спасибі вам, мої горохолинці, за ваш труд, майстерність. Подяка керівникам нашого села, членам Народного Руху, які щиро сприяли, допомагали в побудові цієї величної могили!

Сотні людей тут попрацювали на славу Божу, на честь нашої Матері України.

Ісусе! Найсвятіший Боже! Прийми цей дар від чесної горохолинської землі! Благослови їх, Боже, щоб всі горохолинці свято жили, без прокльонів і гніву, бо ж вони католики, щоб старанно виховували дітей у молитві та любові до Бога й України, до її чудової шевченківської солов'їної мови, до чарівних наших пісень і традицій.

Спасибі всім прекрасним співакам, їх диригентові, гостям, сусідам.

Українська молоде! Приходь сюди до цієї святої могили; вона тобі нагадає усіх героїв-борців нашої рідної землі, похованих у „Дем'янових Лазах”, а їх тисячі на Україні, вони загинули за святу УКЦ, за волю України. Їхня кров свята, їхня смерть кличе до тебе: „Будь мужній, безстрашний у боротьбі за Правду, за св. Церкву, за права українського народу. Тут шукай небесної мудрості, ангельської святості, щоб у лабіринті крутійства і брехні не зблудити. За святу УКЦ, за волю народу „борітеся — поборете, вам Бог помагає”.

Амінь.

Слово на з'їзді з нагоди відзначення 56-х роковин Всеукраїнського конгресу „Союзу Українок” в місті Станіславі 1934 року

(м. Івано-Франківськ, 1990 рік)

Сердечно вітаю достойних делегаток сьогоднішнього святочно-го зібрання від імені Української Католицької Церкви!

Цей історичний з'їзд відбувається у час загального пробудження української нації, зневаженої, скривдженої т. зв. „визволителями”, але не скореної у боротьбі за волю, за державність! Ми зібралися у час відродження всього релігійного, національного і культурного життя нашої нації. Тому сьогодні роль славного товариства „Союзу Українок” грандіозна!

Дорогі пані, сестри! Ви напевне запланували у своїй найближчій діяльності поновити славні традиції „Союзу українок”, а саме: підготовку й проведення релігійних і національних свят, різдвяні коляди, свято просфори, свято великодньої писанки, свято української Матері, свято Миколая, роковини Тараса Шевченка, вивчення у гуртках і сім'ях історії України, бо ж вороги забороняли, перекручували історію України, зневажали світлі постаті нашого минулого. Ось, наприклад, гетьман Мазепа не зрадник, а найбільший гетьман України, а цар Петро I, який після вбивства у м. Батурині 5 тис. невинних престарілих, жінок і дітей та Полтавської трагедії власною рукою розстрілював на Волині українських католицьких священників і керував Російською Православною Церквою — це кровожадний кат України; Січові Стрільці чи Українська Повстанська Армія — це безстрашні борці за права України, а їх так ганебно опльовують наші вороги, якими ми були завжди багаті, ці вороги-„визволителі” залишили нам „Дем'янові Лази”, а їх тисячі!

Завдання „Союзу Українок” — відродити традиції національної ноші — вишивку, курси вивчення народних пісень, українських танців, відновити боротьбу за тверезість у товаристві „Відродження” або в Українському товаристві тверезості, яке ми, українські католицькі священники, заснували у час підпільних ката-

комбних мандрівок. Просимо вас, шановні пані, підготувати матеріалів для катехизації дітей, щоб кожна українська хата була „храмом Божим”, щоб ніхто з українців у цьому лабіринті крутійства і брехні не зблудив. Треба у роз'яснювальних бесідах, рефератах доказувати задуреним, заляканим, що Христос Спаситель заснував тільки одну Церкву, бо ж сказав до Верховного апостола Петра: „Ти Петро, скеля. На цій скелі Я збудую Мою Церкву (а не Церкви) і сили пекла не переможуть її!”

І святий князь Володимир Великий прийняв Христову віру у 988 р., коли у святій Церкві була єдність, всі християни світу підпорядковувалися Римському Папі, наслідникові апостола Петра. Всіх пап до сьогодні було у повній хронологічній послідовності 274, а розкол у Церкві наступив аж 1054 р. за візантійського патріарха Керуларія. Отже, ми прийняли правдиву, всесвітню, вселенську (католицьку) віру. Всі інші християнські об'єднання виникали набагато пізніше, з людської, а не Божої волі, задля сьогоднішнього неладу у світі, на потребу нашим ворогам.

У час наклепів, зневаг, а то й фізичного побивання католиків так званими православними, намовленими нашими історичними ворогами, які бояться нашої єдності, бо „в єдності сила народу”, у час, коли важко побили вони нашого (так дуже заслуженого) єпископа, владика Павла Василика, треба пам'ятати, що це робота яничарських рук! Хіба це віра — побивати до крові рідного брата-українця, а де ж любов християнська? Таких злочинів не допускали дикі наїзники монголо-татари!

Хто поширює неправду, брудні наклепи й розбиває у релігійних питаннях наш народ, підсуває і силоміць накидає релігійне об'єднання, яке не має жодних історичних прав на існування на Західних Землях України, сіє розбрат, ненависть — це ворог української нації, намовлений нашими ворогами!

І в цьому так дуже важливому питанні у відродженні української нації „Союз Українок” мусить зайняти єдиноправильну, принципову і діяльну позицію. Голова Народного руху за перебування в Україні Іван Драч у Римі на науковій конференції заявив: „Українська Греко-Католицька Церква і її культура є однією зі складових частин української культури взагалі”.

Шановні пані, сестри! Тут з нами душі мужніх, безстрашних жінок-героїнь, гордість матері-України! З нами славно володарка

свята княгиня Ольга, бабуся хрестителя України святого князя Володимира Великого; з нами тут духом присутня дочка могутнього князя України — Ярослава Мудрого, Анна Ярославна, королева Франції, яка повезла з України наше святе Євангеліє, на яке французькі королі присягали двісті років; з нами вчена наша українська княгиня Євпраксія, яка вийшла за грецького царя, написала перший у науковому світі медичний трактат грецькою мовою; з нами духом тут присутні сьогодні жінки-матері, які виховали й послали у бій за народ наших славних князів, козацьких гетьманів, полководців УГА, УСС, УПА зі спартанським кличем „Впадь, а не зрадь!” чи „Зі щитом, або на щиті!”

З нами, дорогі сестри, дух великої героїні, глибоко віруючої свідомої католички Ольги Басараб, члена УВО, яка, скатована, смертельно побита у тюрмі „Бригідки“ у Львові в ніч з 13 на 14 лютого 1924 р., вмираючи, власною кров'ю написала на стіні тюремної камери: „За кров, за муки, за руїну, верни нам, Боже, Україну!”

Ця кров, ці жертви наших героїв і героїнь кличуть до нас: „Будьте мужні, безстрашні у святій боротьбі за славу, велич і за волю матері-України, святої Католицької Церкви!”

І наше завдання, дорогі члени славного „Союзу Українок“, у це „врем'я люте“ виховувати, наслідуючи величні історичні постаті жінок-героїнь, мужніх спадкоємців у боротьбі за високу католицьку релігійну свідомість, за славу Володимирового тризуба й національної символіки, синьо-жовтого пранора, за державність.

А Українська Католицька Церква, яка нещодавно вийшла з підпілля, і відроджується з нею народ, бо аж 405 вступних заяв подали до Івано-Франківської Духовної семінарії, і яка затверджена зараз як вищий Духовний Інститут. Ця наша Католицька Церква, яка дала Україні Митрополита Іларіона за часів князя Ярослава Мудрого, о. Маркіяна Шашкевича, „в'язня царя“ — величну постать Митрополита Шептицького, безстрашного „сталінського в'язня“ — кардинала Йосифа. Всі вони з вами, дорогі сестри, члени славного „Союзу Українок“, з Українською Церквою. А ми разом поведемо наш український народ до перемоги, до світлої волі й державності!

Амінь.

Слово на серпневій нараді вчителів м. Івано-Франківська

(Виголошене 23 серпня 1990 року)

Шановні педагоги!

Вітаю вас, майстрів розуму і душ наших дітей, на вашій традиційній серпневій нараді від імені Української Католицької Церкви!

Історія людства згідно Божого Провидіння має свої закони, яким мусить підкоритися і держава, і її вожді.

Ще не так давно, рік-два тому, учителів зобов'язували слідкувати за своїми учнями, чи не впливає на них шкідливо релігійне виховання удома з боку батьків чи духовенства. І ця багатолітня атеїстична практика довела до жахливого упадку моральності, поширення злочинності, пияцтва, наркоманії, хабарництва, сімейної зради тощо.

Прихід священиків сьогодні у школу, на виробництво з релігійною проповіддю, з Божою вічною наукою — це не подарунок від держави, а необхідність, щоб зупинити моральний упадок нашого суспільства.

У кожної людини мусить бути щось найдорожче, щось святе, що зупинить людину в момент спокуси, нагоди до гріха перед упадком, злочином чи гріхом. У нас донедавна релігія, Божі та релігійні закони були зневажені, переслідувані. І тому в багатьох людей утворився вакуум (тим разом моральний), духовна порожнеча, яку безідейні одиниці заповнювали гулящим життям, корупцією, зрадою свого народу, його історичних національних традицій.

І плоди цього вакууму, безрелігійного виховання, ви, шановні педагоги, в нашому сьогодні збираєте. Не ті зараз учні, яких ми вчили у важкі післявоєнні 1945-50 роки у пристосованих приміщеннях, без достатнього навчального обладнання. Наші тодішні учні були скромно вдягнені, скромно харчувалися, — але — чесні, чемні, трудолюбиві.

А зараз учні розкішно вдягнені, у чудових приміщеннях, всім державою забезпечені, але вони замало працюючі, у бага-тьох із них спостерігаємо грубі прояви у поведінці, їхня духовність потребує „ремонту“, їм треба чогось святого, науки про вічного Бога, про існування душі, науки про величні постаті й події з історії рідного українського народу, які замовчувалися дотепер у школі або зневажали їх планово на уроках. Тільки це — запорука духовного відродження нашої молоді й полегша у вашій праці, дорогі вчителі.

Дати в руки кожному учневі катехизм і правдиву історію рідного краю!

Вам на допомогу від 1 вересня у школи нашої області й міста запрошені священники та катехити. Прошу від імені єпископату нашої дієцезії прийняти їх щиро й підтримати. А результати цих заходів будуть очевидні.

Всім вам, шановні педагоги нашого обласного центру, щиро від усього свого священничого серця, зичу справжнього задоволення й успіхів у новому навчальному році, радості, здоров'я, а від єпископів нашої УГКЦ передаю дружнє вітання й Боже благословення!

Слово „Пресвята Євхаристія і священство“

(1991)

„О, чудо! Той самий, що сидить по правиці Отця, знаходиться також у руді священника“ (Св. Іван Золотоустий).

„Хто їсть Моє Тіло і п'є Мою Кров, у Мені перебуває, а Я у ньому“, — сказав Ісус Христос.

Це найбільша честь для священника: відправляти Службу Божу, запрошувати Ісуса на престол святыми словами, самим приймати Його й іншим подавати! Так, це найбільша честь, якої не мала навіть Мати Божа.

„Якими чистими повинні бути руки й уста, яким святим тіло, яким непорочним серце того, хто часто причащається!“ — пригадує нам святий Тома Кемпійський у книзі „Наслідування Христа“.

Якось мати заховала вбивцю свого сина перед поліцією, простигла йому, одягла в одяг сина і, виводячи його з дому, сказала: „Нехай тобі Бог простить“.

Так могла вчинити лише жінка, яка провадила побожне життя, яку освячувало часте Святе Причастя.

Священикові потрібно часто сповідатися, без тяжкого гріха приступати до Служби Божої, бо „Sancto sanctum!“ — „Святеє святим!“

У часі підготовки до Служби Божої бажано вранці відмовляти утрєню і перший час, бо ж Христос наш звернувся перед святою Тайною Вечерею до апостолів: „Підготуйте мені велику світлицю, бо я хочу в ній спожити з вами вечерю“.

Під час інтронізації Папи хор співає „Beatissime Patre! Sic transit gloria mundi“ — „Святіший отче! Так минає слава світу!“ і над головою нового Глави Церкви спалюють повісмо, яке миттю згорає, так як минає слава людини на землі.

Найкращими прикладами покори, необхідної на Службі Божій, є вмивання ніг Христом апостолам на святій Тайній Вечері, на якій у прощальній проповіді Христос сказав: „По тому пізнають, що ви мої учні, коли любов буде між вами“.

1660 р. лютувала чума у м. Обергау (Німеччина). За припинення пошесті мешканці міста обіцяли щорічно ставити п'єсу „Страсті Христові“. Глядачам найбільше подобались не Оливна гора, не смерть Христа, а момент „вмивання ніг“ Христом у покорі апостолам.

Тому св. Павло у I Посланні до Коринтян (1, 10) говорив: „Прошу вас, брати, в ім'я Господа нашого Ісуса Христа, щоб не було між вами непорозумінь. Але щоб ви були повністю згідні в одному дусі і в одній думці“.

А ти, брате, сьогодні причащався! Отже, будь чеснішим, делікатнішим, більш врівноваженим, сильнішим у боротьбі зі спокусами, спокійно зноси терпіння, труднощі тощо.

А Святе Письмо вказує, що три царі не вернулись до безбожного Ірода, а „іншою дорогою повернули до своєї країни“. І ти, брате, повертайся на шлях чистого, святого життя.

Не осуджуй інших! Пам'ятай, якщо інші, яких осуджуєш, не мали таких нагод до святого життя, як ти, а багато з них були й набагато святішими, як ти. Хочеш інших навчати? Навчати набагато легше, ніж виховувати: до першого необхідно мати трохи знань, а до другого треба кимось бути! Святість, чесноти походять від гідного Святого Причастя.

Сьогодні потрібні допомога небесної мудрості, ангельської святості, щоб не зблудити у цьому лабіринті брехні та крутійства, і тільки постійний зв'язок із Богом через святі молитви і гідне Святе Причастя допоможуть тобі у цьому хаосі...

Сила характеру, чи моральна слабкість, шляхетність чи підлість, вірність чи відступництво (зрада) найкраще виявляються у хвилини тяжких терпінь і випробування. Ознака правдивої приязні в ставленні до Христа у „врем'я люте“ — це вірність у недолі! А найкращим джерелом сили духу християнина є Святе Причастя.

Св. Кипріяні, коли бачив небезпеку переслідування християн, промовив до них: „Стоїмо перед суворим і жадливим боєм, ми, Христові воїни, мусимо кожної хвилини бути готовими на найгіршого, тому щодня скріплюємося хлібом Христа і Його чашею, щоб ми могли гідно вмерти за Нього!“

Св. Іван Золотоустий передав послам цариці Євдоксії, яка погрозувала йому баніцією (виселенням з краю) за його виступ у проповіді проти неї (вона влаштовувала в часі Святої Літургії в неділю безсоромні ігри біля свого пам'ятника недалеко від церкви): „Скажіть цариці, що Іван нічого не боїться, крім гріха“. Цю мужність здобув святий від святих молитов, гідної відправи Богослужіння, й особливо від гідного Святого Причастя на Службі Божій.

Тому завжди пам'ятай, дорогий брате, слова: „О, чудо! Той самий, що сидить по правіці Отця, у руках священника“.

„Хто їсть Мое Тіло і п'є Мою Кров, у Мені перебуває, а Я у ньому“.

Амінь.

Слово „Про святу Літургію“

(Виголошене на обласному радіо в 1991 році)

Дорогі брати і сестри! Шановні радіослухачі!

Наш Ісус Христос — Спаситель зійшов на землю, щоб заснувати святую Церкву, а в ній Святі Тайни, Богослужіння, благословення й освячення, щоб цим вести людей до святості, до вічного щастя у небі.

Найсвятіше, найвеличніше Богослужіння — це свята Служба Божа, Свята Літургія, Найсвятіша Жертва, яку встановив Ісус Христос на святій Тайній Вечері перед своєю хресною жертвою на Голгофі за гріхи людства.

Служба Божа — це віднова кривавої жертви Ісуса Христа. Головною метою Служби Божої є прославлення Господа Бога. Під час Служби Божої є сам Христос тим, хто жертвує і є жертвою. На Голгофі Ісус Христос жертвував себе кривавим способом, а на Службі Божій — безкровним, під видом хліба й вина.

Вся Служба Божа повна краси обрядів, символіки, тому наше завдання — пояснити бодай деякі складніші місця цього величного Богослужіння і пробудити у вас якнайщиріше і найпалкіше бажання зі святістю і розумінням гідно поводитися на кожній Службі Божій.

Пояснення Служби Божої будемо для вас, дорогі брати і сестри, переплітати співом головніших уривків зі Святої Літургії, дуже просимо великої вашої уваги. А співати буде нам славний архиєрейський хор катедрального собору м. Івано-Франківська.

Служба Божа ділиться на три частини, а саме:

1. Проскомидію. 2. Літургію слова (оглашених). 3. Літургію вірних.

Проскомидія, яку відправляє священник до початку Літургії у захристії або за престолом, без участі людей, нагадує нам святе Різдво Ісуса Христа, яке було у вертепі поза містом. Тут згадує священник, як Мати Божа поклала Ісуса в ясла, як з'являється царям зірка і стає над вертепом, як до народження Месії прибули пастушки і царі.

Початок Святої Літургії аж до пісні „Єдинородний Сину” символізує життя Ісуса в Назареті.

Друга частина Служби Божої — Літургія слова або оглашених. Вона так називається тому, що у перші століття християнства могли бути у церкві й неоохрещені оглашенні, які готувалися до прийняття святої Тайни Хрещення, бо перед третьою частиною святої Служби Божої — перед Літургією вірних вони мусили вийти з церкви.

Священик відкриває Царські двері, приносить кадильну жертву Господеві, яка також символізує наші молитви, під час яких ми повинні спрямовувати всю увагу й підносити серце вгору, як дим кадила в небо.

Після слів священика „Благословенне царство Отця, і Сина, і Святого Духа сьогодні, і повсякчас, і на віки вічні” хор відповідає: „Амінь” (тобто: „Нехай так буде!”).

Після цього співається велика, або мирна ектенія-прохання і три антифони, тобто уривки з псалмів, які колись співали напереміну в двох крилосах. В антифонах ми прославляємо Пресвятую Трійцю, особливо воплощеного Сина Божого.

Після другого антифону люди співали пісню „Єдинородний Сину”, яка коротенько подає всю науку про Ісуса Христа. У цій чарівній пісні ми згадуємо воплощення, муку, розп’яття, смерть за нас і прославлення Христа.

Під час третього антифону відбувається малий вхід священика зі Святим Євангелієм до людей. Цей вхід символізує, пригадує нам вихід Ісуса Христа на річку Йордан. Його хрещення і явлення Пресвятої Трійці.

Коли вірні цілують Святе Євангеліє під час малого входу, то цим виявляють свою любов і шану до Ісуса Христа і Його святої Науки.

Після малого входу люди співають тропар і кондак дня чи святого або празника. У тропарі описані подвиги чи перемоги Святих, зміст свята тощо, а в кондаку коротко зібрані похвали празника чи святого.

А далі свята Церква прославляє Пресвятую Трійцю піснею „Святий Боже”.

Потім священик закликає вірних до уваги: „Будьмо уважні, мир всім!”, бо наближається читання уривка з апостольських листів і Святого Євангелія цього дня, свята чи намірення.

Перед цим присутні в храмі, дяк або хор співають прокімен, тобто стишок, який висловлює думку Апостола чи Святого Євангелія.

Після читання Апостола хор співає „Алилуя”, що значить „Хвалить Господа”, а священик знову обкаджує святий престіл, іконостас і вірних.

Читання Святого Євангелія показує Ісуса як Учителя.

Після читання Святого Євангелія священик виголошує науку-проповідь, бо вона повинна пояснити присутнім прослуханий уривок зі св. Письма. А далі — ектенія сугуба-подвійна, де на кожне прохання відповідаємо тричі „Господи помилуй”. Тут звичайно священик додає прохання-молитви за тих, що просили відправити у їх наміренні Службу Божу, або за померлих.

Після ектенії оглашених (колись т. зв. оглашенні — неохрещені, які ще не були прийняті до святої Церкви, мусили виходити з церкви) священик готує святими молитвами людей до Великого входу з чесними дарами через північні дияконські двері до царських дверей. Цей вхід символізує і нагадує нам про вхід Ісуса Христа в Єрусалим на муки і смерть. Хор чи люди співають: „Ми, що Херувимів тайно являючи і животворній Тройці трисвяту пісню співаючи, всяку нині життєву відкладім печаль”. Дехто вклякає під час великого входу, але це недоречно, бо священик у цей момент несе тільки хліб і вино для освячення.

Не треба вклякати на Службі Божій і під час „Вірую” та Господньої молитви „Отче наш”, а також під час читання Святого Євангелія, хіба тільки хто вклякає під Євангеліє, яке читає священик.

Після Великого входу наступає прохальна ектенія, де священик просить у Всемогутнього Бога небесних ласк для наших душ, бо наближається найсвятіша хвилинка освячення — прихід Спасителя на святий престіл.

Народ підтверджує свою вірність Богові піснею „Вірую”. В перші століття християнства знання цієї молитви було своєрідним паролем, правом бути на Службі Божій.

Підняття перед нашими очима великого покровця (воздуху) над чашею і диском під час співу „Вірую” символізує, що є у святій нашій вірі і питання незрозумілі для нашого обмеженого людського розуму. А слова „Двері, двері! В премудрості будьмо уважні!” нагадують нам ті часи у перші століття християнства, коли священник попереджав людей, щоб слідували за дверима святині, щоб ніхто з ворогів не увійшов.

Після молитви „Вірую” священник закликає всіх до миру, взаємопрощення, щоб нам найкраще підготуватися до найсвятішого моменту на Службі Божій. Тому люди чи хор співає: „Святий, святий, святий Господь Небесних Сил (ангелів), повне небо і земля Слави Твоєї, осанна (це означає — спасіння подай, Господи). Благословенний той, що приходить в ім'я Господнє, осанна на висотах!”

Після молитви перед освяченням священник ударяє чотири рази звідно в дискос і виголошує слова „Переможну пісню співаючи, викликаючи, взиваючи і промовляючи”, щоб нагадати присутнім, що наближається символічна віднова хресної жертви Спасителя.

Всі вірні на колінах думками звернені до престолу, де священник словами „Прийміть, їжте, це є Тіло Моє, що за вас ламається на відпущення гріхів”, перемінює хліб у найсвятіше Тіло Ісуса Христа, а словами „Пийте з неї всі, це є Кров Моя Нового Завіту, що за вас і за багатьох проливається на відпущення гріхів” перемінює вино у Найсвятішу Кров Ісуса Христа.

Люди після кожного виголосу співають, а на читаній Службі Божій говорять: „Амінь” (нехай так буде).

На слова священника „Твоє від Твоїх Тобі приносимо, за всіх і за все”, вірні відповідають: „Тебе оспівуємо, тебе благодаримо, Господи, і молимося Тобі, Боже наш”, а священник, тримаючи навхрест у руках, підносить Найсвятіші Тайни після освячення, що символізує смерть Ісуса Христа на хресті. А Пресвяте Тіло і Найсвятіша Кров на дискосі і в чаші означають розлучене з душею тіло, яке немов тіло окремо спочиває на дискосі і душу Христа, Котрий вступив до аду.

У подальших молитвах-проханнях священник вимагає від присутніх перед Святим Причастям небесної святості, чистих сер-

дець, щоб увійшов до нас Святий Дух, тоді жертва святої Літургії буде нам на спасіння.

Окремо перед Святим Причастям ми звеличуємо Пресвяту Богородицю, Матір Божу: хор співає „Достойно є...”

А далі благає священник перед Святим Причастям, щоб ми єдиним серцем славили пречисте й величне ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, сьогодні, і завжди, і на віки віків.

Після слів священника „І сподоби нас, Владико, зі сміливістю, неосудно сміти призивати Тебе, небесного Бога Отця, і мовити” усі вірні патхненно співають Господню молитву „Отче Наш”.

І ще раз священник закликає у своїх молитвах вірних до миру, до уваги, бо наближається Святе Причастя. Після сердечної молитви і поклону перед Найсвятішими Тайнами, священник виголошує: „Будьмо уважні, Святеє — Святим!” Він знімає покривець із чаші, що означає відвалення каменя від гробу, й опускає частицю освяченого Агнця — Тіла Христового у чашу, що означає воскресіння Христа. Хор співає: „Єдин свят, єдин Господь, Ісус Христос, на славу Бога Отця. Амінь.”

Після Святого Причастя священник звертається до народу зі словами „Зі страхом Божим і вірою приступім!” А хор чи вірні співають: „Благословенний, хто йде в ім'я Господнє, Бог — Господь і явився нам”. Це звернення до людей символізує появу Ісуса Христа після воскресіння.

Святе Причастя Найсвятішим Тілом і Найсвятішою Кров'ю Господньою — це найдорожча хвилина у житті справжнього борця за Боже Царство на землі.

Після Святого Причастя священник благословляє вірних чашею зі словами „Спаси, Боже, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє”, а далі співає: „Благословенний Бог наш, завжди, сьогодні і повсяк час і на віки вічні”, що означає преславне воскресіння Христа. По цьому хор співає: „Нехай сповняться уста наші хвалення Твого, Господи!”

Подальші молитви — це подяка за Божий небесний дар святого Причастя, особливо словами заамвонної молитви перед іконостасом: „Господи, Ти благословляєш тих, що Тебе благословляють, освячуєш тих, що на Тебе надіються...”

Після цієї молитви хор співає трічі: „Буде ім'я Господнє благословенне від нині і до віку!”

Після благословення людей і заключних молитов — „Відпусти” — Служба Божа — найсвятіша жертва — закінчена.

Ми дуже коротко й загально окреслили чар символічних місць Служби Божої. Тому будьмо завжди дуже уважні на святій Літургії, поведьмося свято, щоб цим інших присутніх спрямовувати до святості, бо ж сам Христос Спаситель перебуває між нами на Службі Божій.

Через святую Службу Божу ми здобуваємо особливу Божу опіку, благословення, бо свята Служба Божа славить Бога, ангелів звеселяє, святую Церкву будує, живим допомагає, а мертвим здобуває вічний спочинок.

Тож пам'ятаймо завжди церковну заповідь: „У неділі й свята святую Службу Божу і проповідь побожно слухати”.

Амінь.

Слово про гідність і обов'язки батьків (1991)

I.

„Дім ваш нехай буде храмом Божим”, — так вимагав від віруючих християн під кінець IV століття великий учитель святої Церкви св. Іван Золотоустий. А тоді родини християн були вогнищем святості життя, де плекалися побожні звичаї, а батьки були гідним прикладом для своїх дітей.

З якою ж тривогою і відповідальністю перед Богом за долю наших дітей і всього народу ми повинні ці слова звернути до наших українських родин, коли так жахливо процвітають у світі пияцтво, розпуста, подружня невірність і загальна безбожність.

Дорогі в Христі! Глибокою і гарячою любов'ю проймає нас факт, що Господь Бог не задовольнився забезпеченням пошанування своєї Божої особи у трьох перших заповідях, а дав ще іншу

групу законів, наступних сім заповідей, котрі не заперечують прав Божих, але впорядковують відносини між людьми. І вже перша заповідь з них: „Шануй батька і матір своїх...”

Але щоб син, дочка шанували батьків, жили чесно, любили свій рідний народ і його святі відвічні традиції, треба їх виховати! І то з перших років їхнього життя! Бо ж кожному дію старших, слова, навіть рухи їх дитина копіює, наслідує. Не було б згіршуючого прикладу в світі, не було б і грішних дітей. І найбільший налоговый пияк почав із першої чарки, яку подав йому хтось і взяв на свою совість пропащу душу. Один необережний учинок батьків у відносинах між собою, один вульгарний вислів чи нецензурний анекдот при дітях може бути початком духовного падіння дитини чи гріха нечистоти! Ось тут і криється причина, мої дорогі, морального падіння дітей! І тут визначальними є роль і відповідальність батьків!

Як мило спостерігати, коли малятко простягає свої рученята до матері, до батька! Вже тоді почався час виховання, вже тоді необхідно привчати дитину до розуміння того, що є речі шкідливі і заборонені, а є справи потрібні, а то й необхідні, для нормального майбутнього громадянина, який створений на образ і подобу Божу, що понад вартостями і потребами тіла, життя у розкошах, стоять незрівнянно вище святість життя, плекання чеснот тіла.

Бо ж „марнота є бажати собі довгого і вигідного життя, а не дбати про те, щоб воно було праведним”, — пригадує нам св. Тома Кемпійський.

А виховувати дитину треба, уникаючи фізичних кар, які викликають впертість, неповагу і грубість у дитини; а також уникати подарунків за послух, успіхи або добру поведінку, бо тоді це буде не дитячий послух для батьків, а торгівля з дитиною.

Дорогі батьки! Пам'ятайте завжди, що владу над своїми дітьми й обов'язок виховувати їх собі на радість, народові на славу ви одержали від Бога. Суспільство можна врятувати від морального упадку не суворими законами чи матеріальним поліпшенням життя, не шумними лозунгами чи зібраннями, а дбайливим вихованням дітей у сім'ї на основах Христової науки!

Ми потребуємо не тільки добрих, комфортних квартир чи дорогого одягу із золотими, і часто зайвими, додатками, які породжують гордість, але християнських батьків-вихователів!

Чоловіків багато, але батьків мало! Багато причепурених жінок, пишних, вишукано декорованих дівчат, розмальованих дам багато, але справжніх матерів, які не бояться потомства, не уникають його незаконними методами, ніколи не знищують живу, але ще не розвинену людину у своєму лоні (бо ж це вбивство!), на жаль, мало.

Така жінка не тільки не бажає виховувати своїх нащадків, але й недозволеними способами уникає потомства. Отже, вона не може бути матір'ю, вихователькою, від якої, перш за все, залежить духовність і моральна вартість суспільства.

Дайте нам християнських батьків і матерів, і ми врятуємо світ, який гине без війни! „Дім ваш нехай буде храмом Божим!”

Для виконання цього завдання Христос призначив окрему святу Тайну Подружжя. У подружньому житті старанний батько, згідливий, завжди тверезий, вірний дружині, який любить усіх і дружина до всіх дружня, розважна і повна жертвовної любові мати — всі сили спрямовують на релігійне виховання своїх дітей.

Колись запитала Людвіга Віндгорста, великого державного німецького діяча, його знайома: „Я б хотіла сфотографуватися на пам'ятку з моєю улюбленою дочкою. Як уважаєте, в якій позі я вийшла б найкраще?” Видатний, глибоко релігійний політик відповів: „А ви, добродійко, сфотографуйтеся, коли складаєте ручки своєї дитини до молитви. Це найкраща поза, яку я тільки можу собі уявити для справжньої доброї матері”. Це треба пам'ятати сьогоднішнім недбалим матерям! Не найдорожчий одяг, не золоті прикраси, не розмальоване обличчя потрібні нашим дітям, а любов до Бога, щоденні спільні молитви в родині, добрий приклад батьків.

Дорогі батьки й матері! Хочете мати чесних дітей? Хочете, щоб вони втікали від спокус і згіршення у час дозрівання? Хочете, щоб вони виконували четверту Божу заповідь? Тоді шануйте душі своїх дітей, виховуйте їх у любові до Бога, який

має бути їхньою метою і нагородою. „Дім ваш нехай буде храмом Божим!”

Нам не треба легковажних дівчат, бездушних любительок спорту, рекордсменок із бігу, стрибків, а матерів, які проводять на молитві безсонні ночі біля ліжка своєї хворої дитини, вдів, які, чесно живучи, вчать своїх дітей поборювати труднощі життя; нам потрібні матері, які завжди знають, коли і як моляться їхні діти, коли і скільки разів сповідалися й приступали до Святого Причастя, матері, які постійно з любов'ю контролюють своїх дітей.

Дорогі батьки, у четвертій заповіді не говориться: „Люби батька і матір своїх”, але „Шануй!” А чи всі батьки так поведуться, так доглядають по-християнському своїх дітей, щоб вони їх шанували? Щаслива та дитина, для якої її батьки в усьому є добрим прикладом, бо ж тоді благословенна пам'ять про батьків буде для неї Ангелом Хоронителем у найважчих спокусах і випробуваннях життя, і це навіть тоді, коли її батьки вже давно спочиватимуть у могилі.

Тому, дорогі батьки, будьте гідними вихователями своїх дітей, а ваш дім нехай „буде храмом Божим!”

II.

Мати святого Івана Боско, коли він готувався до священства, сказала йому: „Іванку, ти вдягнув рясу! Якби ти знав, скільки радості й насолоди принесло це мені. Але пам'ятай, що не ряса прикрашає стан, а чесноти. Коли ти народився, я присвятила тебе Божій Матері. Коли ти почав навчатися, я заповідала тобі майже виключно набожність до Матері Божої. І тепер благаю тебе, щоб ти повністю належав їй. Люби тих, хто її любить. А коли станеш священником, проповідуй завжди набожність до цієї доброї Матері”.

Так, за християнськими законами, готувала до святого життя свого сина невтомна мати — убога вдова, яка мала, крім нього, ще дітей. Сердечні слова матері – простої селянки, яка відчувала відповідальність перед Богом за душу своєї дитини, зворушили сина, — йому відняло голос... Сип і мати плакали. Після довгої мовчанки син мовив: „Мамо! Заки тебе опуцу до нового життя,

дозволь мені подякувати тобі за те все, що ти зробила для мене. Твої поради, викарбувані в моєму серці, будуть скарбом, з котрого я буду черпати щоденно!”

Тільки син такої шляхетної матері міг стати святим у святій Церкві. Священик Іван Боско!

Великі історичні постаті часто з вдячністю згадують у своїх творах своїх батьків, зокрема матерів за християнське виховання і підготовку до життя.

Мати святого Людвіга, французького короля, часто говорила синові: „Дитинко моя, люблю тебе, як тільки може любити мати, але я воліла б бачити тебе конаючим біля моїх ніг, ніж коли б ти поповнив хоча б один тяжкий гріх!”

Пізніше визнав цей святий король, що слова матері були для нього охоронним щитом серед спокус.

Великий князь української Католицької Церкви, святої пам'яті Митрополит Андрей Шептицький у своїх споминах дякує своїй матері за дуже старанне релігійне виховання у їхній родині і за те, що вона його ще малим присвятила й віддала Матері Божій в опіку.

І ви, дорогі батьки, навчайте своїх дітей так! Щоб мати потіху від своїх дітей, ви мусите щоденно сказати своїм дітям щось нового, повчального, з ними молитися, їх благословити на працю, науку й сон. Не може бути бажаних жнив без доброго засіву.

Христос навчає: „Де двоє або троє зібрані в ім'я Моє, там Я між ними!” Моліться усі разом, всією родиною, особливо ввечері, відмовляйте у родині з дітьми Хресну Дорогу, навчіть дітей молитися на вервиці, читайте разом релігійні книжки, співайте пісні!

Урочисто святкуйте іменини дітей ваших з молитвою, без якихось особливих подарунків, бережіть пам'ятні образочки, родинні медалики, хрестики, оформіть домашні престолики з іконою Божої Матері, а догляд за ними доручіть своїм дітям, які не забудуть про свіжі квіти, порядок і про чистоту на тому престоліку.

А Найдорожчі хвилини у християнській родині — це перше Святе Причастя дитини, спільне слухання Служби Божої, чудові різдвяні й великодні звичаї тощо.

„Дім ваш хай буде храмом Божим!”

Батькам треба менше нарікати на дітей, а більше пам'ятати про свою велику гідність батьків. Батьки — це заступники Бога у вихованні дітей! Якщо син чи дочка не виконує четверту Божу Заповідь, не шанує батьків, це знак, що й батьки не шанують інших Божих Заповідей.

Батьку, мамо! Ти вимагаєш, щоб твоя дитина шанувала тебе, земного батька, коли ти не шануєш Небесного Батька?! Батьки! Ви відповідаєте не тільки за земну долю, але й за вічне щастя своїх дітей.

Коли впаде хвора корова на дорозі, півсела збіжиться, щоб як не допомогти, то бодай поспівчувати, а коли дитина грішить тяжко, починає впиватися, курити, лихословить тощо, — минаємо її байдуже, або тільки для пліткарської насолоди розказуємо про ці події знайомим. А це ж душа гине! А скільки їх так „живе” зараз?

А причина всього — у недбальстві батьків у перші роки життя дитини, а ще частіше — таки ганебний приклад батьків, які самі занедбують молитву, святую Сповідь, не шанують свят, посту, при дітях зчиняють сварки, проклинають, на очах дітей упиваються, бешкетують...

На Ужгородському кладовищі на величавому надгробному камені одного професора медицини Празького університету вирізьбив художник, крім барельєфу покійного, внизу матір-удову в болісному мовчанні, яка обняла заплаканих, горем прибитих трьох дітей. А найменша дитина тримає в руках глечик, з якого б'є полум'я. Всі звернули свій погляд до батька, а маленька дитина з глечиком немов промовляє до дорогого батька: „Спи спокійно, наш батьку! Той вогонь любові до Бога, до правди, до нашого українського народу, який ти запалив у наших серцях не погасне ніколи!”

Могутні слова! Такі діти — найбільша нагорода шляхетним батькам за їхнє християнське виховання.

А чи всім вам, тут присутнім батькам, зможуть на ваших могилах колись так тепло і вдячно сказати ваші діти? На це треба заслужити! Нехай вам, дорогі батьки, допоможе Божа Мати, Мати Святої Родини! Дай-то Боже, нам багато таких батьків!

Всемогутній Боже! Глянь на наш український народ, на нашу родину. Дай нам, Господи Боже, побожних святих батьків, які в нагороду за побожне виховання своїх дітей будуть у небесному царстві Тебе вічно споглядати зі своїми добрими дітьми. Боже, благослови наші родини, бо в них майбутня доля народу!

А дім наших родин нехай буде храмом Божим!

Амінь.

Слово до лікарів на Всеєвропейському з'їзді

(Виголошене у м. Івано-Франківську
24 травня 1991 р.)

Сердечно вітаю у нашому Катедральному соборі в Івано-Франківську дуже дорогих гостей, учених-лікарів, професорів, докторів медичних наук і всіх присутніх від Єпископату Івано-Франківської Греко-Католицької дієцезії. Від імені наших Преосвящених Владик, які дуже жаліли, що не можуть звеличати своєю присутністю це урочисте Богослужіння, вітаю вас, бо терміново виїхали на аудієнцію з представниками українського уряду у Києві, зокрема, з Президентом України, і просили у вас пробачення, дорогі наші учені-лікарі, спадкоємці ідей Гіппократа.

Окремо вітаю представників нашої української діаспори, які напевне з болем серця, повні ностальгії, затужили за рідним краєм, за матінкою-Україною, а ще більше за святою Церквою на рідних землях.

О, як мило мені тут підкреслити, що ви вирішили почати свій науковий, дослідницький симпозіум молитвою, Божественною святою Службою Божою!

Нехай всезнаючий Господь благословить ваші плани, задуми. Бо ж професія лікаря — одна з найбільш благородних, а для нас українців після голодомору 1932-33 рр., після Дем'янових Лазів, а їх тисячі по Україні, після Чорнобильської трагедії — одна з найбільш необхідних, щоб рятувати буття зневаженої, скривдженої української нації, зневаженої, обдуреної, обкраденої, але нескореної у боротьбі за волю, державність, за розвиток і процвітання її святої, єдиноправдивої Христової Вселенської (Католицької) Церкви, бо Христос-Спаситель заснував одну Вселенську Церкву для всіх народів світу, а інші, людського походження, — це секти і баламутства.

Нам, українським католицьким священикам, які десятиліттями діяли у підпіллі серед постійних небезпек, переслідувань, побоїв, арештів (а тут нас цілий ряд), і всечесним отцям, які з'єдналися з Католицькою Церквою в останні роки, дуже боляче, що багато людей релігійно неграмотних дали себе обдурити, вони б'ють католиків до крові за намовою закам'янілих ворогів і вони гірше ворогів матінку-Україну розпинають.

Бо ж ми 988 р. прийняли святу віру зі святим князем Володимиром Великим, коли була повна церковна єдність усіх християн, отже тільки Вселенську (католицьку) віру. І ми її зберегли. Треба любити правду і знати непофальшовану історію.

Нам допомогла Матір Божа, Цариця України, яку звеличав ще 1037 р. син св. Володимира Великого — князь Ярослав Мудрий, коли побудував Софійський собор, а в ньому нерушиму стіну — мозаїчний образ Матері Божої Оранти, яка молиться за Україну й допомогла нам зберегтися.

Якось перський шах поставив трьом своїм ученим-філософам запитання: „Що найжахливіше у житті людини?“ Один поспішив і сказав: „Важка недуга“. „Ні, — заперечив інший, — смерть“. А третій заперечив їм без вагання і сказав: „Найстрашніше, коли людина вмирає, згадує своє все життя, і в розпуці розуміє, що змарнувала його в тяжких гріхах, у зраді прожила, не пам'ятала про вічного Бога, про обов'язки перед народом“.

Допоможіть, дорогі наші вчені-лікарі священикам і свідомим учителям добре навчати інших рятувати зіпсутих брехнею, заляканих „визволителями” і тривалою неволею...

У нас зараз початок духовної відлиги й у релігійній діяльності. Це час для пошуку порятунку у святій Церкві, щоб релігійними засобами виправляти жахливий упадок моральності.

Ми — свідки великого розвитку науки, техніки, але великого застою у чеснотах, у національній і сімейній вірності, справжньому безкорисному патріотизмі!

А чому? „Народ, у якого забрали святу віру, можна приборкати тільки гарматами (тобто — насильством)“, — сказав Наполеон. І так у нас робили!

Дорогі наші гості, затужили ви, наші панове професори, учені-лікарі за матінкою-Україною! Вона вас моїми скромними словами щиро вітає у цій святині, але тепер зівечена довголітньою неволею, вся вкрита безліччю могил релігійних і національних героїв, полита кров'ю мучеників, засіяна благородними кістками мужніх борців у обороні святої Католицької Церкви й державності України.

Ці святі могили, ще й кров, ці благородні кістки кличуть до нас: „Будьте мужні, безстрашні у змаганні за Божі Закони, за права, вольності матері-України!”

Бо ж історія народів не знає іншого народу, щоб стільки горя, мучеництва зазнав від своїх кровожерних сусідів-„визволителів”. А свята УКЦ і наша матінка-Україна живуть, ми встаємо з колін, на повні груди заявляємо про свої державницькі права, волю.

Наш український народ — це чарівний сфінкс, самим Богом керований, якого нікому не вдасться знищити!

Колись лікар-професор зайшов зі студентами у лікарні в палату важкохворих і запитав студентів: „скажіть, котрий із цих хворих найбільше хворий, а може, вже безнадійно хворий?” Один проворний, швидкий студент відповів: „Он цей у куточку, який вже зовсім не реагує на мух, які обсіли його”. Влучно!

Брати і сестри, мої дорогі панове й пані, вчені-лікарі! Зараз в Україні багато задурених брехливою атеїстичною псевдонаукою,

затроених фальшивою історією рідного краю. Допоможіть нам і добрим учителям мудрим словом усунути цю полуду брехні з їхніх облич, очистити їхні душі й тіла, бо вони мовчать, коли Всемогутнього Бога зневажають, бо вони мовчать, коли нас поневолюють.

У м. Бонні на операційному столі лежав хворий, якому на язиці вкоринився рак. Лікар-хірург вирішив за згодою пацієнта і його там присутньої родини ампутувати язика. Перед операцією радив хворому востаннє сказати рідним щось найдорожче, бо ж за хвилину він втратить орган мови. Без довшої надуми хворий урочисто сказав: „Gelob sei Jesus Christus!“ (Слава Ісусу Христу!)

Такої глибокої святої віри й вірності Божим і національним принципам так дуже потребує наш український народ, який дуже скучає після довголітньої неволі за мужніми характерами, героями. Допоможімо в цьому нашій святій Церкві!

Рятуйте від загрози здоров'я душ, але й тіл наших рідних братів і сестер, бо Чорнобиль діє!

Прилітайте до нас частіше, а то й на постійно до рідного краю; він дуже жде на вас, щоб спільними силами, *viribus unitis*, збудувати, здійснити заповітну мрію знедоленого народу єдину соборну українську державу.

Нас тут у цьому святому храмі благає свята Католицька Церква і матінка-Україна словами генія нашого Т. Шевченка: „А ви Україну ховайте, не дайте, не дайте Матері, в руках у ката пропадати!”

Мати Божа — цариця України, наша Оранта! Прийми у цьому святому храмі від своїх вірних дітей, від тут присутніх учених-лікарів славного українського народу це щире благання! Дай їм, Мати нашого Ісуса Христа-Спасителя, сили духу славного Гіппократа, „небесної” мудрості, ангельської святості, щоб у цьому лабіринті крутійства і брехні не зблудити”.

Христос-Спаситель доказав своє Божество чудами, пророцтвами, не тільки проголосив святу Божу Науку, заснував святу Вселенську (тобто Католицьку) Церкву, але й турбувався про тіло людей: сліпим давав зір, глухим слух, прокажених очищував, мертвих воскрешав. Бо тіло — це храм Святого Духа, це меш-

кання душі, й воно буде на Божому Суді з душею, бо „anima sana in corpore sano“ — „в здоровому тілі — здоровий дух“.

Тому з успіхом продовжуйте, наші дорогі лікарі, лікувати тіла наших вірних, бо в них душі безсмертні! Від щирого серця, дорогі наші працівники медичного фронту, бажаємо великих успіхів у відновленні здоров'я наших братів і сестер.

Наближається час, будьте певні в цьому, що „встане Україна, розвіє тьму неволі, світ правди засвітить і помоляться на волі невольничі діти!“ А ви всі тут присутні, великі вчені-лікарі, за відродження української католицької нації, за народ, якого здоров'я підірване довголітньою неволею і лженаукою, яка затроїла повітря й продукти харчування, за державність матінки-України й повну волю святої Української Католицької Церкви, „Борітеся — поборете, вам Бог помагає“.

Амінь.

Слово „Про молитву“

(Виголошене на обласному радіо 1992 р.)

*Хто молиться — спасеться,
а хто не молиться — згине!*
Св. Альфонс Лігуорі

„Чувайте і моліться, щоб не впасти у спокусу!“ — сказав Ісус Христос до своїх вибраних учнів, святих Петра, Якова й Івана перед своїми муками та смертю на хресті. Взяв їх із собою на Оливну гору в Гетсиманський сад, куди часто ходив на молитву і цим разом пішов, щоб нас навчити, що найкращим джерелом скріплення духа й потіхи в горі є молитва.

Тому й ми коротко задумаємося над тим, що таке молитва, як, коли, за кого і де треба молитися.

Молитва — це підняття свого духа до Бога, це розмова з Богом! Як ми не раз переживаємо, як ми готуємося, які ми уважні під час розмови з земними достойниками, володарями! А на молитві ми ж перебуваємо на розмові з самим Володарем

світу! Тому св. Іван Золотоустий попереджає нас: „Яка це честь для створіння, що може розмовляти (на молитві) із Сотворителем!“

З цього випливає найважливіша прикмета доброї молитви, а саме: покірنا, свідома, уважна. Бездушне вимовляння слів молитви безвартісне і є радше зневагою Божого маєстату. Таких попереджає св. Кипріяні: „Яке ти маєш право вимагати, щоб ти був вислуханий на молитві, коли ти сам себе не розумієш“.

Кращою молитва буде на самоті, а ще кращою в церкві, де нас ніхто й ніщо не відволікає. „Мовчання і самотність на користь душі побожній“, — навчає святий Тома Кемпійський. Допомогою у боротьбі з неухважністю на молитві буде погляд на святі образи, на святий хрест із Розп'яттям. Тому треба молитися в ім'я Ісуса Христа з безмежною вірою в Бога і з усіма почуваннями серця.

Одного разу, коли король Карл V слухав Службу Божу, до нього приступив придворний з повідомленням, що на нього чекають закордонні послани в дуже важливій справі. Побожний король відповів: „Скажіть послам, що я перебуваю на аудієнції у самого Бога“. Ось вам, дорогі брати й сестри, приклад того, як треба цінувати молитву.

Для правдиво віруючих людей молитва важливіша від усіх земних обов'язків. Але хтось може кинутися в іншу крайність і занедбувати через особисті молитви сімейні чи службові справи. Тоді це буде не заслуга перед Богом, а гріх. Отже, все треба впорядкувати так, як це робив вищезгаданий король.

Головною метою нашої молитви повинні бути слава і звеличення Бога. Ми повинні в молитві не тільки просити дарів від Бога, а й дякувати за одержані ласки та прославляти Господа Бога, бо ж „небеса голосять славу Божу, а про діла рук його звіщає небозвід“ (Пс. 19 (18), 2).

Група американських космонавтів, яка піднялася на місяць, у сльозах радості і захоплення з молитвою подивлялися в космосі небесну красу Всесвіту, на яку поглянула тільки „через шпаринку“, залишила на місяці у скляній капсулі запис Господньої молитви „Отче наш“.

Хто не молиться й не аналізує слів молитви, не розважає над чистотою своєї совісті, йому вірити не можна, бо його приспана совість не відчуває моральної відповідальності за свої дії перед Небесним Суддею — Богом! „Хто вміє добре молитися, той вміє також добре жити!“ (св. Августин). „Немає сильнішої людини над ту, яка добре й щиро молиться“ (св. Іван Золотоустий). А це особливо потрібне у спокусах, у горі, в терпіннях, у переслідуваннях.

На одному залізничному вокзалі обласного центру жінка, яка їхала в одному купе зі священником, залишає на пероні свої валізки і просить священника побути хвилину біля них, бо мусить у касі купити квиток на зворотню дорогу. „Але ж ви мене не знаєте, і як можете мені так довіряти?“ — здивувався священник. „Я бачила, як ви в купе дорогою побожно і щиро молилися“.

Так! Свята віра в Бога, сердечна молитва, боротьба за чисте сумління краще впорядкують відносини в суспільстві, аніж найсуворіші закони в державі. Молитва побожна, покірна, витривала, повна довір'я до Бога нас освячує, скріплює до доброго, єднає нас із Богом. Ми повинні часто думати про Бога, а отже, й молитися повинні часто, особливо вранці, ввечері, перед їдою і після їжі, перед і після праці, а перш за все, у спокусах і терпіннях.

Горді люди не вміють молитися, бо молитва — це акт упокоєння перед Богом. Св. Тома з Аквіну, найбільший науковий світоч Католицької Церкви, не соромився заявити, що він більше навчається на сходинах престолу (на молитві), аніж у книжках. А щоб наші молитви були покірними, щирими треба перед молитвою завжди на мить задуматися над тим, із ким ти будеш розмовляти.

Добра молитва завжди буде вислухана, якщо те, про що просимо на молитві нас освятить чи потрібне для нашого спасіння. Тому св. Бернард, великий шанувальник Пречистої Діви Марії, не боявся заявити у молитві до Матері Божої: „Згадай, о всемилостива Діво Маріє, що від віків не чувано, щоб той, хто прибігає під Твій покров, чи просив Тебе про поміч, чи молив про заступництво, не був вислуханий“.

А за кого треба молитися? Перш за все, за святість свого життя, за найближчих у своїй родині чи згромадженні, за святу Церкву, за добру долю свого народу. У багатьох ревних християн-католиків існує добре вироблена й завжди успішна молитовна практика просити на молитві у потребі заступництва перед Богом душ, які перебувають у чистилищі, за які вони не раз моляться, відмовляють Хресну дорогу, вервицю, чи за них жертвують свої добрі діла.

Наш український монах-паломник Данило Заточник — автор відомого у світі глибоко наукового опису Палестини, святої Землі, коли опинився в Єрусалимі у церкві Гробу Господнього, зворушений до сліз від щастя, що міг клячати і молитися у тому місці, де був похований Христос-Спаситель і звідти славно воскрес, у душевному захопленні на молитві благав воскреслого Христа не собі здоров'я, безжурного життя, а Божого благословення для рідного українського краю, для князів наших славних і засвітив на Господньому Гробі за них лампаду.

Молитися треба і за недругів, ворогів, бо вони не знають, що роблять, бо сьогодні надто багато таких, яким ніхто не допомагає опам'ятатися й пізнати відвічну Божу Правду.

Згадаймо, дорогі брати і сестри, момент розп'яття і хресну смерть Сина Божого за гріхи світу на Голгофі: римські воїни, сторожі, при хресті Господньому грали в кості, не знаючи і не думаючи про те, що біля них на хресті відбувається найбільша подія у житті людства — хресна жертва за спасіння усіх людей світу!

А скільки сьогодні тих несвідомих і бездушних! Допоможемо їм своїми молитвами, бо вони всі засліплені зрадливими й короткотривалими розкошами землі, не думають про молитву, про святі Тайни, про зв'язок своєї душі з Богом.

Колись у Франції жив дуже багатий, наділений почестями депутат французького парламенту й префект провінції, який несподівано зник. Аж тут одного дня розійшлася неправдоподібна звістка: цей великий муж цього світу опинився у монастирі отців трапистів коло Марселя. Рідні, друзі, знайомі заледве його відшукали і всі прибули в монастир, щоб відвести чоловіка від цього

задуму. Однак на всі прохання й вимоги цей славний депутат дав єдину відповідь, яку варто й нам на все життя запам'ятати: „Не можу повертатися до світу”. „Чому”, — запитали рідні та знайомі. „А ви не бачили біля входу до монастиря трьох жандармів, котрі не дозволяють мені вийти звідсіля?” „Трьох жандармів... Ми там нікого не бачили”, — відповіли здивовано. „То йдіть і прочитайте, що написано на брамі монастиря!” І знайшли вони там надпис: „Смерть! Суд! Вічність!”

Ці „жандарми” зупинили його у монастирі, бо знав, що земна слава, почесні — тимчасові. І вирішив щирими молитвами готуватися на смерть, на суд Божий, на щасливу свою вічність.

Тому й ви, дорогі брати й сестри, як ми сьогодні пізнали, завжди „чувайте і покійно, свідомо, уважно моліться, щоб не впасти у спокусу!” та з повною довірою уповайте на гарячу молитву, так як на неї уповала мати святого Августина — свята Моніка, в час, коли ще її син жив грішним життям: „А я буду молитися і клякати на коліна до того часу, доки ти не навернешся”.

Амінь.

Проповідь на вінчання

(1992)

*Живіть, дякуючи за все Богові й Отцеві
в ім'я Господа нашого Ісуса Христа,
шануючи одне одного у Христовому страху...*

„Жінки, — коріться своїм чоловікам, як Господові... чоловіки — любіть своїх жінок, як Христос полюбив Церкву і віддав був за неї Себе, щоб її осв'ятити...” (слова з Апостола св. Тайни Подружжя).

Ці слова найкраще повчають вас, новозвінчані NN, як побудувати своє життя, життя нової сім'ї, яку ви сьогодні започаткуєте.

Під час підготовки до вашого весілля ви одержали багато побажань, подарунків від рідних і знайомих. Це дуже милі дрібнички. Але вони не вирішують вашого щасливого майбутнього родинного життя! Про ваше життя-щастя буде вирішувати Боже благословення.

Ви просили того благословення на довгу ниву свого життя від своїх батьків. І вони від свого щирого батьківського серця його вам дали.

Але які ж умови вашого щасливого життя? Побожне християнське католицьке життя, подружнє любов, вірність до смерті й пошана до батьків та до рідного краю. Найперше — не багатство, не слава, не краса, а святе життя, щоденна ранішня і вечірня молитви до Господа за своє спасіння родини й за рідний край; святкування свят і неділь за Божими й церковними законами.

„Дім ваш нехай буде храмом Божим”, — вимагав св. Іван Золотоустий. Геть пияцтво, прокльони, гнів, сварки, лихослів'я з вашого дому! Як наш Спаситель Ісус Христос бичем прогнав з Єрусалимської святині купців, які негідною торгівлею зневажили Божу святиню, так і ви NN, проганяйте з вашого родинного храму все, не гідне християнина-католика й українця, щоб ваш дім був домом святих молитов, згоди й любові.

Колись добра мати хотіла на пам'ятку сфотографуватися зі своєю єдиною дівчинкою, яку дуже любила. Не могла вирішити, в якій позі. Попросила поради в сусіда, глибоковіруючого католика, високого урядовця Віндгорста. „Будьте ласкаві, підкажіть мені, достойний пане, у якій позі мені найкраще сфотографуватися з моєю дівчинкою?” А побожний сусід порадив: „А ви складіть ручки своєї доньки до молитви і так сфотографуйтеся і це буде найкраща поза для справжньої матері”. І ви, NN, так завжди в житті робіть! І так навчайте інших.

Друга умова вашого справжнього щастя в житті й Божого благословення на все ваше життя — це до смерті дотримуватися присяги вірності. Ви, NN, на святе Євангеліє і на святий Хрест присягнули у цьому святому місці Самому Богові взаємну вірність до смерті. Ви вдягли одне одному золоті обручки, а золото

о.-м. А. Р. Кияк. „Поспішай творити добро!“ Проповіді

— це символ вірності. Три царі принесли Ісусові у Вифлеєм як дарунок золоту, кадило і миро: золоту любові й вірності, кадило святих молитов і чесного життя, а миро — жертва, бо справжню любов і вірність ви покажете не в багатстві та радості вашого життя, а в труднощах і небезпеках, без яких життя немає!

А як виглядає справжня любов і вірність, вам покаже приклад. 1271 року англійський король Едуард I очолив похід армій країн Європи в Палестину, до святої Землі, проти магометан, які заважали християнам-паломникам поклонятися святим місцям, де народився, навчав, творив чуда, помер на Хресті за нас і воскрес для нас Ісус Христос. З ним поїхала також його вірна дружина Елеонора. Під час бою король був поранений отруйною стрілою. А тодішня медицина знала тільки єдиний порятунок: висмоктати отруту з рани. Але ніхто на це, крім вірної дружини короля, не відважився. Але ж король не дозволяв їй це зробити, боячись, що вона загине. Коли король міцно заснув, дружина Елеонора припала до рани короля і висмоктала всю отруту. Король врятований! А дружина його? Небо нагородило вірну дружину короля, і вона залишилася живою та здоровою. Ось акт справжньої вірності в житті!

Третьою умовою вашого щастя в житті буде пошана до ваших батьків і палка любов до рідного краю.

Ви, дорогі батьки і всі рідні, які тут присутні, з тривогою і переживаннями у цей урочистий момент дивитесь на вже звичайних ваших дітей. О, якщо б вони зараз могли собі усвідомити, скільки трудів, коштів, здоров'я ви витратили для них, щоб вони сьогодні, вже дозрілі, стали під вінець до подружньої присяги!

Але я хочу, шановна родино наших молодих NN, від їх імені вас запевнити, що вони по-Божому, по-християнському, у згоді, в любові й вірності житимуть! Чи не так NN? І про вас, батьків, наші молоді під вашу старість пам'ятатимуть, і дякуватимуть за вашу велику старанність для них. Бо ж четверта заповідь Божа вимагає: „Шануй батька і матір, буде тобі добре і довго житимеш на землі”.

Але ми ще й діти великої української родини, діти матері-України. І перед нею ваші обов'язки.

Нехай у вашій родині дзвенить завжди тільки солов'їна Шевченківська українська мова, найбільш милозвучна мова серед мов народів світу, хай не зникають народні звичаї, святкування релігійних свят, хай завжди буде з вами добра українська книжка, дружба тільки з щирими українцями. Так ви гідно виховате для України своїх дітей.

Незламний у боротьбі за кращу долю України наш Кобзар, геній Тарас Шевченко, на каторзі благав Господа в молитві: „Господи, благаю, друга щирого мені пошли...” Знищили вороги, не дочекався. А ви знайшли одне одного.

І так живіть, щоб раділи ваші дорогі батьки, вся родина, вся наша заплакана, але вже вільна Україна! Бо єдине ваше щастя, NN, буде тільки тоді, коли ви будете вести строге християнське життя, коли будете дотримуватися в житті присяги вірності і коли будете шанувати своїх батьків й наш рідний український народ!

А дім ваш нехай буде храмом Божим!

Амінь.

Проповідь у день першого Святого Причастя дітей (1992)

*Із страхом, пошаною та любов'ю
приймай Тіло улюбленого Господа Бога твого,
що зволив прийти до тебе.*

Св. Тома Кемпійський, „Наслідування Христа”

За кілька хвилин ви, дорогі діти, приймете щось найсвятіше на землі, Самого Господа Ісуса Христа, утаєного під видами хліба й вина.

Ви приготувалися до цієї урочистої хвилини у вашому житті святою Сповіддю. Ви на святій Сповіді постановили свято жити, строго йти дорогами Божих Заповідей.

Пам'ятаєте, дорогі діти, про трьох царів, які прибули з далеких країн поклонитися Ісусові, Божій Дитині, у Вифлеєм. Коли ангел Божий сповістив їм про злочинні наміри царя Ірода, який хотів убити Ісуса, не повернулися до нього з Вифлеєму, а „іншим путем (шляхом)” повернули до рідного краю, як співає наша коляда.

І ви напевне вже іншими дорогами після святого Причастя ходитимете: без поганих слів, без поганого товариства, бо ж ваші уста приймуть зараз самого Господа.

Дорогі діти! Ваші батьки дарували вам сьогодні, у день вашого Першого Святого Причастя, особливий дарунок: вони також будуть тут зараз причащатися і Святе Причастя жертвуватимуть Господу Богу за ваше щасливе і чесне життя. Щоб ви полюбили молитви, Божі та церковні заповіді, святу Католицьку Церкву і рідну Україну, її солов'їну мову, чарівну пісню, прекрасні звичаї.

Колись великого полководця Наполеона після переможного бою з ворогами запитали генерали: „Ваша ексцеленціє! Який у вашому житті був найщасливіший день?” Всі думали, що Наполеон скаже про день перемоги над ворогом чи день коронації. Ні! Він сказав: „Найщасливіший день у моєму житті — це був день першого Святого Причастя”.

Й у вас, любі діти, сьогоднішній день найщасливіший, бо до вас загостить Сам Ісус Христос!

Коли перед першою святою Службою Божою, яку відправив сам Христос, а апостоли запричащалися у Великодній Четвер, Ісус Христос сказав до апостолів: „Підготуйте мені велику світлицю, бо я хочу там з вами спожити Пасху”.

Чуєш, дитино, чого Христос вимагає? Щоб твоє серце, твоя душа були великою чистою світлицею. Збережи, дитино, це твоє серце очищене на Святій Сповіді перед Святим Причастям, коли прийматимеш самого Господа і назавжди так хай буде!

Коли євреї перебували в єгипетській неволі, єгиптяни, бачачи і боячись розростання єврейського населення в Єгипті, наказали вбивати всіх новонароджених єврейських хлопчиків. А мати дитинки, що звався Мойсей, пізнішого провідника євреїв і великого пророка, підкинула його дочці єгипетського фараона. Дитя сподо-

балосся дочці фараона й вона просила маму дитинки доглядати її. А як підросла, повернути.

І я, дорогі мамо, батьку, тут присутніх діточок передаю вам тепер невинних, з Богом поєднаних. Ідьте з ними додому, збережіть і доглядайте їхню святість, виховуйте й передавайте дозрілих святій українській Католицькій Церкві й Україні, яка після довголітньої неволі дуже потребує побожних, мужніх, свідомих, безстрашних у боротьбі за релігійні й національні права синів, дочок!

Передаю вам, дорогі батьки, невинну, бо поєднану з Ісусом Христом, дитину, очищену Святою Сповіддю, скріплену Святим Причастям, щоб вона завжди „із страхом, пошаною та любов'ю приймала Тіло улюбленого Господа Бога свого”, що зволив сьогодні прийти до них.

Амінь.

Слово

про наболілі питання сьогодні

(Виголошене на засіданні круглого столу обласного радіо 1992 року)

Що нас врятує?

Думаю, нас те врятує, що в нас відбирали вороги-„визволителі”. Якраз це треба в нашій релігійній і національній духовності реставрувати.

Нам не можна ніколи забувати, що послідовно, етап за етапом колонізатори руйнували нашу державність, національну культуру, що вони нещадно й жорстоко нищили мову, народну мораль і святу Христову віру, прекрасні вікові звичаї (та навіть „власть імущі” не бажали нашої чудової вишиваної сорочки, великодньої писанки, навіть жорстоко карали за національний прапор і його чарівні синій та жовтий кольори, їх — колонізаторів — опановувала тваринна лють); нам не можна забувати того, як фізично винищувались творчі сили народу, мистецькі таланти України, інтелект нації, їх духовний і науковий потенціал. Вороги намага-

лися або їх знищити, або зробити своїми, тобто яничарами, іншими словами, обезголовити націю.

Нарешті Чорнобиль — українська Голгофа, цей похмурий свідок злочинності, антигуманності тоталітарної системи, вершини сатанізму. Геноциди (1932-33, 1937, 1944-54 рр. і т. д.), голодомор, терори — безпідставні суди, розстріли, виселення цілих сіл (родин з діточками) на Сибір. Жоден народ в історії людства не заплатив так дорого за волю, державність як наш український народ. І здавалося, що вже давно ми мали загинути, зникнути як нація, а нас врятувало Боже Провидіння, обдарувало нас довгожданною державністю за мільйонні жертви ісповідників святої Христової Церкви і героїв визвольних змагань.

Роблю висновок: не допустити нам на нашій землі, втомленій довголітньою неволею, ці лиха, а завзято плекати релігійні й національні традиції.

Я особисто не визнаю теорії, яку пропагували теоретики комунізму, що маси творять історію. Ні! Історію творять справжні вожді, велети духу. Це доказує й історія нашого народу. Організаторами світлих перемог і могутньої державності України у к.-які часи були такі світила як свята княгиня Ольга, святий князь Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах, Ярослав Осмомисл, Роман і Данило Галицькі та інші; не уявляю собі козацької величі без гетьманів Петра Конашевича-Сагайдачного, Богдана Хмельницького, Івана Мазепи, Петра Дорошенка, чи останніх визвольних змагань без Симона Петлюри, Євгена Коновальця чи Степана Бандери. А що чекало б наш народ, якщо б не геній нашого національного пророка Тараса Шевченка і його безсмертний „Кобзар“?

Ідентичне явище й у релігійній сфері. Сьогодні як ніколи нам треба всесторонньо високоосвічених і духовно вироблених священників. Дуже старанно працює наш Теологічно-Катехитичний Духовний Інститут. Результати нашої праці ще не дуже високі, хоча б тому, що всіх дотеперішніх студентів неправильно виховували в навчальних закладах, де пропагувався обов'язковий атеїзм, погорда національними традиціями, космополітизм, а радше російський

шовінізм. Але успіхи вже певні є, бо всі горнутья до Божої Правди, до святості життя. Колись у народі була популярною фраза: „Які священники, такий народ“, але треба додати, який народ, такі священники. Радіємо, що маємо багато студентів у нашому Інституті (разом із заочним і катехитичним відділами усіх разом до 800 студентів); серед них більшість старанних у навчанні й у духовному житті. Значить, що безбожникам не вдалося знищити потяг народу до Божих законів.

Нас найбільше турбує те, що нам до сьогодні не повернули приміщень Духовної Семінарії на вулиці Шевченка, яке займає військова частина. Військові раді нам повернути їх, та не мають від уряду іншого приміщення. Більшість студентів доїжджає, не має строгого монастирського режиму, клявзури для духовного вироблення. Обласний уряд дещо нам допоміг маленькими приміщеннями, а інші обіцяє повернути. Наш Інститут ще замало контактує із закордонними духовними навчальними закладами, хоча ряд викладачів, професорів-докторів із закордону, викладає у нас.

Це нас найбільше турбує, бо яка молодь, таке й майбутнє нації. На превеликий жаль, наша молодь ще не позбулася шкідливого впливу атеїстичного виховання, яке принижувало авторитет духовних осіб, батьків, справжніх героїв, вимагало звеличувати ворогів, зрадників народу, окупантів.

Кожна людина, щоб не зблудити в момент спокуси, не зрадити Божих чи національних принципів, мусить мати у совісті щось святе, дороге, щоб зупинило її від падіння. Насправді в час панування комуністичної влади — комунізму за зразком Маркса і Енгельса — ніхто не будував комунізму і думаючи чи чесні люди в нього не вірили; в той же час релігійне виховання переслідувалось; отже, у масі людей утворився вакуум, тим разом духовний, порожнеча, яку вороги нашого народу й вороги правдивої Христової Вселенської Церкви заповнювали брехнею. А завдання наше, окремо нашого Духовного Інституту, заповнити цей вакуум Божою Правдою і щирою любов'ю до свого народу, щоб зникла злочинність, яка, на жаль, якраз серед молоді прогресує, як результат безбожного виховання.

Так, злодійство процвітає! Ось живий приклад: 15 листопада ц. р. я вертався з приміщення філармонії, де від імені наших преосвящених владик молитвою і коротким виступом вітав учасників V Крайового з'їзду НРУ. Переходячи попри консисторію, я зловив дітей, 11-13 років, які перекидали цінний будівельний матеріал — дошки. А це було тоді, коли у церквах правилася Служба Божа. Довкруги десятки квартир, та ніхто з людей не зупинив того злодійського акту. А де ж батьки тих хлопців?! А вони їх, можливо, і послали на ту справу, бо за муром, до якого діти тягли ці важкі дошки, якраз старші відтягали дальше. Ось вам результат колишнього безбожного виховання дітей та й старших.

Сьогодні бачимо не поодинокі випадки, коли дуже молоді люди у своїх виступах ображають чесних патріотів, які перебувають на керівних посадах в обласних чи районних відділах. Ох, хотілося б поіменно назвати цих недобррозичливців, але вже вони попереджені і, може, приборкають свою зухвалість.

Загалом розрив між старшим і молодшим поколіннями — це нормальне явище в історії народів, але він повинен бути результатом пошуків кращих шляхів служіння народові, а не бунтарства, непослуху чи гордості. Свята Церква має для цього незамінний засіб у плеканні чесноти покори й поваги до старших, гармонійне виховання, як я це часто у своїх проповідях прошу слухачів, щоб „ваша хата була храмом Божим“.

Св. Тома Кемпійський у своїй славній і дуже корисній для духовного вдосконалення людей книжці „Наслідування Христа“ говорить: „Справді. Тільки через пізнання Правди і святе життя може людина знайти спокій серця“, тоді вона буде згідлива з іншими і толерантна до поглядів ближнього.

Виховання повинно починатися з дитячих садочків, щоб перше зерно впливу на молоде покоління було корисним. Але я не уявляю собі виховання без Божої науки, без доказування, головню у вищих закладах, про існування вічного, всемогутнього Бога, існування людської душі, якої виявом є розум, пам'ять, воля, совість, інтуїція тощо, можливість чудес, про-

роцтв, потреба молитви — щирої уважної покірної розмови з Богом тощо. Було б дуже цінно випустити масовим тиражем популярну християнську апологетику, яка науково доказує правду християнської віри.

У колишніх комуністичних навчальних закладах, а то й у дитячих садочках, були окремі підручники, уроки, свята, які виховували безбожну, безпринципну, у відношенні до Вічної Правди, людину, а на це місце необхідні підручники, уроки, пари, завданням яких буде виховати побожного, чесного, щиро відданого Богові й Україні громадянина.

У питанні релігійного виховання і його засад я стою на правді, що Ісус Христос заснував тільки одну святу Церкву для всіх народів світу й вона, ця справді єдина Христова Церква, називається Вселенською, тобто в перекладі з грецької мови — католицька (katholikos — вселенський), бо сказав Ісус Христос, коли вручав св. Петрові владу керування Церквою: „Ти Петро, скеля, на цій скелі я збудую мою Церкву (значить не Церкви, а одну Церкву!) і сили пекла не переможуть її. І дам тобі ключі Царства Небесного, що розв'яжеш на землі, буде розв'язане на небі, а що зв'яжеш на землі, — зв'яжеш на небі“.

Св. Петро був першим керівником святої Церкви, Папою, і від нього до сьогодні у строгому хронологічному порядку було їх 274! Цим не може похвалитися жодне віровизнання, жодна релігійна секта, бо всі інші виникли далеко пізніше, і вони не Божого, а людського походження.

Але всі релігійні згромадження повинні толерувати одне одного, поважати, не захоплювати чужих церков та інших релігійних приміщень, не зневажати інших, не обзивати їх, не видавати історичної брехні для здобуття задурених визнаючих свого вчення, а тим більше побивати інших, бо це вже не ширення святої віри-любви, а звичайний бандитизм, який не має нічого спільного із християнством і який дуже роз'єднує наш народ, чим задоволені тільки вороги, які до цього злочину намовляють нас, бо бояться нашої єдності. Бо „в єдності — сила народу“.

Ширення сект, які відверто зневажають християнські віровчення, грубо їх перекручують, треба б урядово заборонити, так само

о.-м. А. Р. Кияк. „Поспішай творити добро!“ Проповіді

як необхідно заборонити порнографічні радіо- чи телепередачі, а чи продаж порнографічних листівок, картин, чи, врешті, заборонити в релігійні свята й неділі базари, як це є в інших цивілізованих країнах Європи.

Зв'язки нашого Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту з іншими духовними закладами ще надто слабкі (певний зв'язок є з духовними вузами Риму, Праги, Загреба, Любліна і на Моравії, де вчиться кількадесят студентів-посланців з нашого Духовного Інституту).

Маємо на меті вислати ряд наших викладачів і студентів у західні духовні заклади для здобуття наукових ступенів, щоб у майбутньому скріпити викладацький склад нашого Інституту.

З радістю мушу підкреслити, що маємо вже в нашій вільній українській державі можливість скористатися для проповідування Божої науки і морального впливу на народ, який дуже спрагнений до досі заборонюваної чи переслідуваної проповіді Божого слова, такими засобами, як газета, радіо, телебачення!

От хоча б наша сьогоднішня зустріч. Просимо нам давати частіше таку можливість. Я мав честь уже багато разів виступати через нашу обласну радіомережу з проповідями у релігійні свята. Я радий продовжувати цю традицію (одержую схвалення за цю можливість).

Маємо в області ряд релігійних газет і журналів; між іншим, дуже схвально люди відгукуються про нашу газету „Нова Зоря” і журнал „Добрий пастир”. „Нова Зоря” має багато читачів і за межами України.

Про прояви негативного впливу закордону на виховання нашого народу, зокрема молоді, я вже згадував. На жаль, є у нас під цим негативним впливом надто багато бажаючих отримати прибутки на засобах інформації, а вони зовсім не відчувають відповідальності за виховання, тому можуть продукувати й поширювати моральний бруд, явно аморальну літературу, фільми тощо. Це необхідно заборонити, а продуцентів того бруду притягати до судової відповідальності в українській державі, якій дороге моральне обличчя громадян.

Часто можна почути, що свята Церква і її священники не повинні брати участі в політичних процесах.

Це питання варто уточнити. Щось іншого бути активним пропагандистом програми якоїсь однієї партії в боротьбі з іншими, а щось іншого плекати палку любов у парафіян до своєї нації, до її історії, традицій, мови, обороняти її історичні права на державність тощо. Вважаю, що кожен український священник зобов'язаний бути щирим патріотом, горіти любов'ю до свого скривдженого, але не скореного у боротьбі за свої права, волю й державність українського народу. Таких ми виховуємо у нашому Духовному Інституті, на таких священників чекає наш, зневажений лжевизволителями, народ. І такий дух виховання повинен царювати й у священничих сім'ях, бо ж, між іншим, о. Маркіян Шашкевич і великий наш митрополит Андрей Шептицький, і мужній кардинал Йосиф виховалися у зразкових релігійних сім'ях, а великі історичні постаті, такі як полковник Євген Коновалець, Степан Бандера, Ярослав Стецько й багато інших — це діти українських католицьких священників. Багато наших священників було колись засновниками й керівниками громадських чи національних товариств та організацій в містах і селах, таких як „Просвіта”, „Рідна школа”, „Сільський господар”, „Братство тверезості” тощо.

До нашого Духовного Інституту вступають кандидати різного рівня, з великим бажанням досягнути основи Божої науки, але інколи з дуже скромними знаннями і розумінням релігійних питань. Мав я честь цього року бути головою приймальної комісії і детально збагнути інтелектуальний і духовний стан кандидатів. Я дійшов до висновку: де побожні, чесні, релігійно практикуючі батьки, там вихована дитина, там удома й відповідна релігійна література. Але ми вже побачили під час співбесіди і працю отців-парохів, які готували кандидатів до вступу в наш Духовний Інститут.

Бо ж був ряд випадків, що до нас поступали, особливо в останні дні прийому документів, такі, що не поступили у світські вузи, або не пройшли за конкурсом у Львівській Духовній Семінарії. А в духовний заклад повинні вступати тільки ті, що мають Божий поклик до проповідування Божого слова, служіння святих Церкві і рідному народові.

Існує загальновідома християнська норма: хто не раз-два, а регулярно відвідує Богослужіння у Церкві, приймає святі Тайни, часто щиро сповідається і з твердою постановою поправитися, побожно приймає святе Причастя, регулярно молиться, часто читає релігійні книжки, він не може свідомо когось скривдити, образити, лихословити. Але нахил до зла, нагода до гріха є всюди! Тому треба й душевної боротьби, віри у всюдиприсутність і всемогутність Бога.

Св. Августин сказав: „Хочеш грішити, знайди таке місце, де немає Господа Бога, і там роби, що хочеш“. Але ж такого місця на землі немає, всюди присутній Господь Бог.

Між іншим, цей великий богослов святої Церкви, борячись із пліткарями, помістив на столі, за яким приймав гостей, ось такий заклик: „Нехай ніхто не сідає за цей стіл, хто обмовляє неприсутніх“.

Ці два моменти наштовхують нас на думку, що до побожних практик, участі в Богослужіннях, ще треба додати планові заходи у виробленні навиків духовного життя.

Духовних осіб зобов'язує з цією метою раніше розважання над вічними правдами, повчальними думками з твердими постановами виправити якийсь свій недолік чи вдосконалити добру звичку, а ввечері проаналізувати прожитий день і постановити завтра вдосконалювати себе...

На жаль, треба ствердити, що ще мало людей на керівних становищах є практикуючими християнами. Це ганебне явище! Коли у Польщі, Угорщині, Прибалтійських державах, зокрема в Литві чи інших країнах, більшість інтелігенції регулярно відвідує Богослужіння у церквах, у нас, на жаль, цього немає. Це знак релігійної байдужості й нерозуміння вирішальної ролі Божих законів у вихованні нації. Консул США — Роман Попадюк регулярно відвідує у неділі та свята греко-католицьку церкву св. Миколая на Аскольдовій могилі в Києві разом з усією сім'єю. Участь нашої інтелігенції у Богослужіннях буде добрим прикладом для інших. Наш український народ, який витримав у нечуваній в історії людства боротьбі, у жорстоких пекельних заходах атеїстичної держави, потребує Божого ліку, бо нова форма рабства — колгоспи відібрали в нашого народу любов до праці; його десятиліттями привчали зневажати й відрікатися від всього, що святе, національне; молоде покоління виховували на яничарів — тому

потрібна строго організована праця всіх відповідальних громадян, а особливо священиків, школи, культурних установ тощо для повної віднови правдивої духовності, моральності народу.

Велику помилку допускає 28 стаття проекту Конституції України, яка на одному рівні ставить релігійне й атеїстичне виховання. Це не свобода совісті, а анархія у вихованні, це калька ганебної сталінської Конституції. Атеїстичне виховання дало мільйони невинних жертв, знущань, зневаг, переслідувань. Бо ж добре релігійно вихована людина ніколи не дозволить себе залучити до злочинів типу „Дем'янових Лазів“.

Україна потребує дуже відданих, чесних, трудолюбивих громадян, а їх підготує свята Церква через своїх священиків, при співпраці релігійної школи й релігійно практикуючих провідників народу, які працюють у різних установах.

Тарас Шевченко повчає: „Раз добром зігрите серце ввік не прохолоне“.

Тому й необхідна у школах не так катехизація для дітей, які хочуть прийти на ці заняття, а регулярні обов'язкові уроки релігії для всіх учнів, як і заняття з інших навчальних предметів.

Великі історичні постаті народів завжди високо цінували потребу релігії у державі. „Найпевнішим знаком близького упадку держави (є факт), коли релігія у погорді, (Макіавеллі). „Без релігії не можна керувати жодним народом“ (Наполеон). „Розум і досвід учать, що моральність неможлива без релігії; ворогом своєї батьківщини є той, хто підкопує релігію, ту моральну підвалину суспільства“ (Джордж Вашингтон).

Наше завдання у вихованні гідних громадян — показати історичну роль, місію, яку відіграв наш український народ в історії людства. Що було б із Європою, якщо б не було того українського муру впродовж тисячоліть, яким була богатирська самопосягата християнської України, що зупиняла похід на Європу хозарів, печенігів, половців, монголів, татар та інших загарбників. Проте Україна, яка рятувала Європу, стала жертвою сусідів, які їй повинні завдячувати своїм порятунком і можливістю розвиватися і зміцнюватися. Україна дала своє життя за інших, але не зазнала вдячності від них.

А все виховання повинно бути побудоване за принципом; „Нехай сяє світло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла і славили Отця Великого, що на небі“ (Мт. 5, 16).

Апологетичні бесіди про існування Бога

(Виголошені на обласному радіо в 1992 році)

Бесіда перша

Після падіння атеїстичної держави, яка засіяла в душах багатьох людей сумніви у релігійних питаннях, і, переслідуючи релігійні переконання громадян, відтягала їх від релігійних практик і духовного життя у родинях, школах, сьогодні нашим завданням є навчити релігійно неграмотних, опам'ятати заляканих.

Першою нашою темою і найпершим завданням у духовному вихованні сьогоднішнього українського суспільства є нагадати й переглянути докази про існування Господа Бога.

Якщо в руках безбожників деяких країн перебувають усі засоби інформації й агітації, такі далекі від правди, якщо різні сектанти часто „нестримно сиплять“ в агітаційних промовах різними цитатами, роблять помилкові висновки на підтвердження своїх фальшивих положень, то як повинен бути переконаний у правдах святої католицької віри кожний щирий християнин і мусить бути озброєний ґрунтовними науковими та релігійними знаннями, щоб і іншим дати змогу „іти за Христом, а не ходити у темряві“.

Правда про те, що Бог існує, глибоко вроджена, вона так відповідає природі нашого розуму й серця, що не потрібно наукових доказів, щоб нас у цьому переконувати, вона зрозуміла сама собою.

Отже, щоб цю вроджену віру у Бога розумово обґрунтувати і ще більше поглибити, а також, щоб побачити, що закиди проти неї не мають підстав, почнемо від доказів, котрими наука переконує наш розум в існуванні Бога.

Тому, що Бог є Духом, отже, істотою, яку не можемо до кінця пізнати нашим розумом, тому не можемо Його пізнати безпосередньо, так як пізнаємо речі природні, тобто за допомогою змислів, але пізнаємо Його опосередковано, це значить з того, що Бог створив. Як майстра пізнаємо з його діл, так існування світу породжує в нас переконання, що мусить існувати Той, Хто його створив.

Найважливіші докази, які переконують нас в існуванні Бога, ми виводимо з існування світу.

Отже, в існуванні Господа Бога переконує нас, перш за все, внутрішній світ, тобто: 1) внутрішнє переконання всіх людей; 2) голос власної совісті.

Крім цього, в існуванні Господа Бога переконує нас зовнішній світ, а саме: 3) існування живих істот; 4) розумне улаштування світу, тобто порядок і доцільність, які панують у світі.

Всі згадані поодинокі докази базуємо на філософській правді, що кожна річ мусить мати свою причину. Ця загальна правда служить також основою наступного доказу, за допомогою якого і при допомозі чистого розуму доведемо, що: 5) виникнення світу, доцільне його існування, а також зміни, які в ньому відбуваються, вимагають існування розумної причини, котра весь світ покликана до існування й існує поза світом.

ЦІЄЮ ПРИЧИНОЮ ІСНУВАННЯ ВСІХ РЕЧЕЙ ЯКРАЗ Є ГОСПОДЬ БОГ.

Одностайність усіх народів переконує нас про існування Господа Бога.

Тепер уже науково стверджено, що у всіх народів, як у цивілізованих так і культурно недосконалих, незалежно від найбільших різниць їхніх звичаїв, зустрічаємо завжди і всюди підтвердження того, що існує якесь божество, котре треба величати. Правда, люди по-різному уявляли собі Його, великі різниці були в розумінні Його суті й прикмет, навіть замість одного Бога величали не раз ряд богів і богинь, але була загальна одностайність в тому, що існує якась Істота, вища від створінь, від якої людина залежить і котру повинна любити й величати.

1. Доісторичні часи. Наука про викопні рештки різних епох, палеонтологія стверджує, що знайдені людські скелети, які походять з-перед декількох тисяч літ, не були викинені або залишені, але, що їх з найбільшим старанням і пієтетом поховали. Ця одна тільки деталь, не менше як і предмети, які знайдено при тлінних останках померлих людей, є безсумнівним підтвердженням віри у потойбічне життя, а також пов'язаною з ним вірою в існування Бога.

2. Найдавніші книги, як наприклад „Книга померлих“, яка існувала в Єгиптян 4000 років тому, і майже сучасні з нею індійські книги, згадують про Бога і називають його „Сотворителем“.

На це вказують пам'ятники Ассирії та Вавилону, цього осередку найдавнішої культури, і довідуємося з них, що ще кілька тисяч років тому перед народженням Христа існувала у цих краях нічим не засмічена віра в Бога.

Тому й найвидатніші філософи народів, котрі мали найпередовішу культуру стародавнього світу, грецькі та римські філософи, такі як: Арістотель, Платон, Сократ, Сенека, які, ідучи за світлом власного розуму, дійшли до переконання, що мусить існувати один правдивий Бог. Ось чому найславетніші грецькі та римські письменники, яких до сьогодні вважають класичними авторами, Гомер, Софокл, Геродот, Ксенофонт, Вергілій, Цицерон, Цезар з таким наголосом піднімають у своїх творах значення загальної для всіх людей віри в Бога.

Так, наприклад, Арістотель у своїй „Фізиці“ доказує з незвичайною точністю, що мусить існувати першопричина всіх явищ на світі, а це причина безумовна, абсолютна, незмінна, досконала. А Платон у „Федоні“, „Софісті“ та „Громадянській справі“ наводить прекрасні докази на користь існування Бога, а в „Тімеї“ виразно говорить, що кожна розумна людина починає свої справи зі звертання до Бога за допомогою. Сократ, спираючись на твердження на доцільності влаштування світу, закликає: „Є і мусить бути Бог!“ Сенека пише у своїх листах: „Усі люди мають закорінену віру в богів, і немає народу, навіть без законів і моральних основ, який би не визнавав богів“ (Листи, с. 117). Гомер співає в „Одіссеї“, що всі люди тужать за богами. Цицерон у творі „Про природу богів“ згадує, що „немає народу навіть такого дикого, який би не вірив в існування якогось божества, хоч не знає ближче його суті“. А в книзі другій, розд. 44 цього ж твору говорить: „Існування Бога — це така очевидна річ, що важко вважати розумною людиною того, що це заперечував би“. А історик-філософ Плутарх пише до Колота (31, 5): „Можеш знайти місто без мурів, без королів, без законів, без шкіл, але

народу без Бога, без молитви, без присяги, без жертв — ніхто не бачив і ніколи не побачить“.

Тому розумно міг висловитися філософ-платонік Максим із Тиру: „Незважаючи на всі різниці поглядів, усі міркування й закони — голоситься одностайно, що існує один Бог, Цар і Батько всіх. З цим погоджується і грек, і чужинець, житель континентів та островів“.

3. Представники теперішньої культури.

Не тільки стародавні письменники, яким була відома тільки частина світу, були переконані в існуванні Бога, але і сьогодні, коли людська нога дійшла вже аж кінців землі, найвидатніші та найбільш знамениті вчені всього світу вірять у всемогучого Сотворителя і цю віру вважають потребою розуму й серця. Протестантський учений доктор Доннерт вивчив і дослідив релігійні переконання найвідоміших учених різних національностей і різних наук останніх чотирьох століть. Отже, на 300 найвидатніших авторитетів у різних ділянках знань, знайшов заледве 20 недовірків. Він переконався, що жоден з цих 20-ти не подає розумних міркувань проти існування Господа Бога, тільки всі вони відходять від цього питання загальними фразами, пробуваючи в цей спосіб приспати власну совість або приховати відсутність доброї волі відносно пізнання Господа Бога і далі свobodно жити так, наче б справді Бога не було.

Щоб переконатися в релігійності первісних племен, треба спершу досконала пізнати мову (чого часто сучасні дослідники не дотримуються) і якийсь час серед тих племен чи народів перебувати, з ними зжитися, бо тільки таким способом можна увійти у їхню душу і зрозуміти те все, що міститься у їх обрядах.

Так, наприклад, Ле Рой, котрий 20 років вивчав пігмейські племена і докладно пізнав плем'я банту в Африці, пише, що банту назву Бога виводить від слова, яке означає „робити“, або „формувати“, отже, звать Господа Бога „Тим, Котрий усе створив“ — тобто Сотворителем. Інші племена називають Господа Бога спорідненим словом, яке означає силу, могутність або панування; тому Господь Бог називається у них: „Той, що має силу“, „Великий“, „Найвищий“. А в інших місцях первісні племена

називають Бога „Батьком, якого усі повинні слухаги“. І всюди ім'я Найвищої Істоти вони вимовляли з найбільшою повагою.

Ось кілька тверджень найбільших у цій ділянці науковців: Роскоф, котрий дослідив племена, яких ще донедавна вважали нерелігійними, сам перевірів і сказав, що досі не знайшов ніде племені, яке не мало б жодної релігії. У своїх творах „Релігійна основа найбільш диких народів“ (Ляйпціг, 1894, стор. 17) та „Відомості про народи“ (1894, т. 1, стор. 37) — проф. університету в Ляйпцігу Ратцель заявляє, що етнографія не знає народів без релігії. Славний етнограф проф. Пешель-Кірхгоф, подаючи результат своїх довголітніх студій, вказує, що „можна сміливо заперечити твердження, наче б міг знайтися десь народ без релігійних уявлень“ („Відомості про народи“, 1865, стор. 273). Макс Мюллер пише в „Походженні релігії“: „не знайдемо людини, яка не мала б якихось релігійних почуттів“. А Тіле у своєму творі „Вступ до науки релігії“ (1887, стор. 208) висловлюється, що „історія людства всіх епох так тісно пов'язана з релігією, що кожний історик мусить це брати до уваги і жоден з них не може релігії ігнорувати. Твердження, наче б існували племена без релігії — це тільки результат недокладних досліджень“. Професор і член Академії у Парижі де Кватрефадж у своєму творі „Людський рід“ (стор. 335), виданому в Парижі, а також творі „Ле Пініс“ подає таке твердження: „Будучи зобов'язаним, як професор етнології, до дослідження усіх людських рас, я шукав атеїзму (тобто невіри в Бога), починаючи від народів найнижчих до найвищих, не знайшов я його ніде, хіба тільки в одиниць. Якщо десь існує атеїзм, то не як природний стан, але тільки як винятковий“.

Отже, переконання про існування Бога притаманне всьому людству і його спостерігаємо в найдавніші часи.

Таке загальне переконання, тобто таке, яке завжди і всюди існує, — це голос розумної людської природи, отже — це голос непомильний і вислів вічної правди, що Бог існує.

А якщо переконання про існування Бога не могло в людини виникнути через обдурення розуму змислами, ані не витворила його воля, засліплена якоюсь пристрастю, це значить, що існу-

вання Сотворителя, котрий добрих винагороджує, а злих карає, є справою зрозумілою і яка сама напрошується і тому можна твердити, що достатньо мати здоровий розум і незвиродніле серце, щоб її визнати й щиро перейнятися нею.

Отже, загальний голос усіх людей, котрі стосовно інших правд поміж собою дуже відрізняються, а відносно цієї однієї, найважливішої, одностайно погоджуються, — це найкращий доказ, що існування Бога є для людського розуму основною правдою. Значить, розум людини сам заперечував би собі, якщо б цю правду не визнавав.

Колись писав Ціцерон: „Те, в чому природа всіх людей погоджується, мусить бути правдою“. Це ж повторює князь теологів св. Тома з Аквіну: „Неможливо, щоб те було фальшивим, з чим усі люди погоджуються“.

Те, що віра в Бога не походить від наївності або неуктва, доказують найславніші вчені всіх віків, відомі у всіх галузях науки.

Правдивим історичним початком загальної віри в Бога є Боже Об'явлення, котре одержали в раю наші прародичі, коли Господь Бог їм об'явився і Сам до них промовив та продовжує промовляти через голос сумління. А тому людина також власним розумом легко доходить до висновку, що, коли світ існує, то мусить існувати також Сотворитель світу.

І тому, що наявність голосу совісті скріплює у кожного це переконання, віра у правдивого Бога ніде не могла зовсім зникнути, незважаючи на звиродіння останніх століть і незважаючи на те, що різні великі помилки пробували затемнити, або зіпсувати правдиве поняття про Істоту Бога.

Жодні зусилля не можуть відібрати в народі релігійних почуттів, відчуття існування вищої Істоти, від якої ми залежні. Під впливом грубих заходів проти святої віри людина може скотитися до примітивних форм вияву любові до Бога, але повністю ці найдорожчі почуття в людини не можна викоренити, а особливо у хвилини розпуки, небезпеки, безпорадності, переслідування за правду, бо атеїзм часто є результатом ганебної гордості, а в безвихідному становищі людина шукає потіхи у вищій істоті. Це

підтверджують масові випадки у суспільстві, де офіційно пропагується атеїзм. Це природний нахил людини, даний їй Богом, який не можна повністю і назавжди згасити.

Ось тому в країнах, де шириться атеїзм, часто навіть дикунськими засобами, пропагандисти тих заходів, відбираючи віруючим людям можливість назовні виявляти свою віру у Бога обрядами, щоб заповнити так створений духовний вакуум, заводять свої „обряди“ на урядових церемоніях: почесні та ділові президії на зборах; урочисті й художні святкові виступи, урочисте посвячення у робітники; посвячення у студенти; урочисте святкування дня народження — замість дня свого святого Покровителя; „Зорини“ — замість святого Хрещення; різні „проводи“ і „зустрічі“; ряд „свят“ у багатьох неділях року і т. д. А чи доречно тут вжито слово „свято“, адже це слово походить від слова „святий“, а що тут святого?... Ні, не доречно, а тільки з метою, щоб релігійні свята замінити новими „святами“ та навмисне вигаданими обрядами, часті збори-мітинги за строгим порядком-ритуалом; багато лозунгів і світлових ефектів, які часто повторюються, як на релігійних Богослужіннях; особливе оформлення залів; безліч звуків і вигуків, які мали б замінити церковні церемонії, церковний спів, дзвони тощо, щоб тим частково заспокоїти потяг людини до звеличення вищої Істоти. Але цей заміник не дає бажаних результатів; де переслідується релігія, там царює злочинність, дике, грубе життя. Людині, яка втратила або не знайшла віри в Бога, або бодай не намагається бути чесною, не можна довіряти як другові. У безрелігійному суспільстві не може бути багато справді чесних людей, бо їхня совість не керується відповідальністю за свої дії перед Богом, Якого їм забороняють пізнати й любити.

Де переслідується релігія чи зупиняється її розвиток, там настає здичиння людей, відносин між ними, там „людина людині є вовком“. Люди не бояться гріха, бо у гріх не вірять. Процвітає злочинність, особливо крадіж, пияцтво, подружнтя невірність, обман, бо найголовніший найближчий контроль — совість — пририта злочинним життям, не відгукується у страху за свої вчинки, а ті, що стоять на сторожі законів, мало що побачать.

Зрештою, у такому суспільстві всі раді незаконно збагатитися, розкішно жити коштом ближнього чи держави. У такому суспільстві зникає справжній патріотизм, благородні безкорисливі поривання до високих ідеалів. А хто має Бога у серці, завжди слухає голосу своєї совісті, він вірний своїй родині, Батьківщині!

Природний моральний закон (голос совісті) переконує нас в існуванні Бога!

Внутрішній голос у душі людини попереджає нас, що не всі прагнення і дії людей мають однакову вартість, що одні заслуговують на похвалу, інші, на жаль, на догану. Іншими словами, голос совісті нам каже, що між добром і злом є суттєва різниця.

Цей голос совісті озивається у серці кожної людини, тільки-но вона прийде до розуму; до одних промовляє виразніше й голосніше, до інших тихіше, але завжди промовляє... Разом із розвитком розуму стає він яснішим і певнішим, а разом з ублагородненням серця набирає щораз більше сили і стає більш рішучим; але завжди повторює: добро треба робити, а зла уникати.

Цей голос совісті в нашій душі зовсім нас не просить, ані не підлещується до нас, він промовляє до нас у наказовій формі, як якийсь законодавець, котрий над нами стоїть, щоб наказувати, остерігати, і, якщо буде потреба, карати. Він промовляє невблаганно, не можемо його вироку ні в чому змінити, за виконання обов'язку обіцяє нам нагороду, а за переступлення закону — кару.

Хто ж є автором цього закону моральності?

Якщо б різниця між добром і злом була вигадкою людей, тоді люди, тобто ті, що її встановили, могли б також її змінити. Та ця різниця стала непорушною і зовсім не залежить від зовнішніх умов: людей, місця і часу.

Тому, отже, кожний, хто відчуває себе зв'язаним моральним законом і хоче залишитися чесним, не може відійти від моральних норм. Якщо ці норми визнаються будь-якою земною владою, незалежно від її політичної орієнтації, — це знак, що не люди їх встановили, а якась надземна сила.

Отже, існування незалежно від людської волі морального закону, а також голос душі, котрий повідомляє нас про цей закон, і

зобов'язує нас керуватися ним, доказує нам, що існує невидимий законодавець, котрий цей закон установив і „закріпив“ у людському сумлінні, стежить за його виконанням і, відповідно до цього, як ми його будемо виконувати, колись нас судитиме.

Якраз цього Законодавця і Суддю називаємо БОГОМ.

Існування життя на землі переконує нас в існуванні Бога!

Існування живих істот беззаперечно вказує, що мусить існувати Господь Бог — Творець усього живого.

Науково доведено, що життя не завжди існувало на землі, але мало свій початок, бо земля, сонце й зорі, взагалі весь Всесвіт знаходився первісно у плинному стані, в стані вогняної маси, тому й не можна припустити, що тоді існувала хоч одна здатна до життя насінинка чи зародок. Ось що пише славний дослідник природи Лібіх у своєму творі „Хімічні листи“ на стор. 206: „Природничі науки точно довели, що земля в певний час свого існування мала таку високу температуру, що всяке органічне життя на землі було тоді неможливе, а це означає, що органічне життя на землі мало свій початок“.

Тому найглибші шари землі не виявляють навіть сліду життя, а найдавніший період утворення земної кори тому і називається азійським, тобто періодом без життя.

Звідки ж, отже, постало життя на землі? Ті, котрі хотіли б, щоб увесь світ і все, що на ньому, пояснити як таке, що виникло без Бога, пробували також відповідно до своїх намагань зрозуміти початок життя і виступили з так званою теорією самородства. Згідно з цією теорією, життя мало само розвинутися з неживої матерії. Але ні здоровий розум, ні наука не можуть погодитися з такою думкою.

Розум каже, що навіть найнижчий ступінь життя — вегетативний, який мають рослини, не міг виникнути з неживої матерії. Бо ж як не можна дати іншому те, чого самі не маємо, так мертва матерія не могла влити життя в іншу матерію, те, чого сама не мала.

Найвидатніший авторитет у сфері природничих наук, професор університету в Берліні Вірхов, ствердив на з'їзді природознавців у Мюнхені 1877 року, що наука не знає жодного позитивного фак-

ту, котрий би доводив, що самородство будь-коли трапилося. Учені проводили незліченні дослідження, щоб штучно витворити хоча б одну живу клітину-рослину, проте усі намагання пройшли безуспішно, хоч експериментатори знали найдокладніше всі хімічні елементи, які входять до складу тієї рослини, про яку йшла мова.

Отже, з того ясно, що, крім матеріальних елементів, до викликання життя потрібен ще окремий життєвий елемент, який може тільки сам Сотворитель внести у мертву матерію.

Пізніші дослідження всесвітньо відомого паризького бактеріолога Луї Пастера († 1895) беззаперечно довели, що життя може виникнути тільки з життя — „все живе з живого“, і відтоді вже ніхто із достойних науковців не мріє про викликання життя з неживої матерії, а вчені всього світу заявляють, що будь-яка можливість пробудження елемента життя з неживої матерії виключена.

Отже, Л. Пастер, згідно з твердженням дарвініста Томаса Генрі Гекслі, завдав смертельного удару теорії самородства. Тому проф. Вірхов міг 1897 року на міжнародному конгресі дослідників у Москві сказати ось ці пам'ятні слова: „Принцип, що клітина може виникнути з клітини (кожна клітина — з клітини), треба вважати непорушним здобуттям людства, непохитним результатом наукових досліджень, котрі ХІХ століття передає у спадок ХХ століттю“.

Кальвін зробив 1871 року припущення, що перші зародки життя впали на землю „з крихтами розбитих планет, тобто з метеоритами“. Незабаром, однак, науковці переконалися, що дуже швидко проходження падаючого метеориту через атмосферу довело б метеорит до температури білого жару, а тим самим спалило б у ньому всі зародки життя.

А якщо життя не виникло на землі само собою з неорганічної матерії, ані не могло дістатися з іншої планети, отже, мусило бути створене Богом.

Розум і наука примушують нас, проте, визнати, що мусить бути якийсь особливий Автор усього життя на землі, а ним може бути тільки Всемогутній Господь Бог, отже, Він мусить існувати.

А що ж сказати про весь рослинний організм, котрий складається з мільйонів таких клітин, які мають здатність рости, розмножуватися і т. д. Хто міркує, що подиву гідна будова хоча б однієї рослини виникла випадково через рух частинок матерії, той тим самим визнає, що, наприклад, будову корабля чи літака також слід би приписати випадкові. Отже, вдало висловився один славний професор анатомії: „Подайте мені тільки язик атеїста, а я з кожного його волокна докажу вам, як він безсоромно бреше!“

Твердження, наче б життя звірят і духовне життя людини були тільки рухом мертвих частинок матерії — це іронізування з людського розуму. Якщо існують взагалі на світі явища, які відрізняються своєю внутрішньою суттю, то, напевно, до них належать зір, слух, почуття, мислення і воля людини, з однієї сторони, а рух мертвої матерії, з другої сторони. Але з того, що при перших з цих явищ дії життя виявляються назовні рухом у відповідних органах тіла, не можемо ще робити висновок, що суть життя ґрунтується на рухові, і що життя змислів можна ставити нарівні з рухом мертвої матерії. Коли оратор промовляє, тоді постійно рухає устами, але ніхто не робить з цього висновку, що його небуденні думки і повні захоплення звороти є результатом тільки рухання уст.

Згідно з науковими відкриттями останніх століть, Всесвіт заки досягнув сьогоднішнього стану, проходив різні періоди розвитку. Спочатку мав він бути розжареною білою масою, перебуваючи в постійному русі. З тієї розжареної білої маси мав походити, після тисячних попередніх змін, рух, тепло і фізичні сили тіл, які нас оточують. Але звідкіля ж узявся той рух і це тепло у первісній масі, яка утворювала світ? Не з матерії, бо ж матерія безвладна за своєю суттю, неспроможна самостійно рухатися. Отже, треба шукати поза матерією іншого джерела руху.

Джерелом тим не була жодна випадкова істота, вища від матерії, як дехто думав у давнину, бо ж і вона мусила її одержати від першоджерела. Отже, тією першою причиною, яка витворює тепло, рух і всі фізичні сили істот є Бог, котрого доцільно називаємо Творцем Всесвіту.

Цю думку вдало висловив 1873 року Монссбре ось такими словами: „Коли дивлюся на зовнішній світ, бачу в ньому ланцюг причин і наслідків, тобто бачу ряди істот, які походять від інших істот у різних напрямках, які не можуть продовжуватися безкінечно й мусять звернутися у необхідності до спільної причини, без якої ніщо не могло б існувати. Неможливо, щоб та причина сама себе витворила, бо ж витворити себе самого — це значить випередити себе самого, тоді коли кожна причина у відношенні до свого наслідку має, якщо не випередження часом, то бодай природою. А цією причиною є необхідне буття — Бог. І так як рух і матерію створив Бог, так і живі істоти міг створити тільки Бог“.

Сучасна техніка створила подиву гідні машини, препарати, людина піднялася у космос (поки що дуже недалеко у порівнянні з незбагненим космосом і без вищої чи благородної якоїсь мети), придумала жахливу атомну зброю, якою може тільки нищити, але ніколи не виправить свого перебування на землі, а скласти в лабораторних умовах найменшу живу істоту, одну повноцінну живу клітину, з якої б розвинулися за законом еволюції живі та більш досконалі істоти, не може і не зможе. Бо „все живе з живого“. А початок всьому живому могла дати тільки Божа Премудрість. Бо ж неможливо, щоб істоти, що перебувають у постійному русі та зміні, були для свого буття першоджерелом. Це заперечувало б закони природи, щоб мертва матерія мала витворювати живі істоти, а тим більше розумні істоти з багатством незбагнених виявів душі, як: пам'ять, розум, воля, совість, інтуїція, сугестія, любов, ненависть, надія, захланність тощо.

Доцільний порядок у видимому світі доводить існування Бога!

Якщо б після корабельної катастрофи людина, яка врятувалась, потрапила на безлюдний острів і знайшла десь на ньому надпис: „Нехай живе воля!“, — зараз подумала б собі: „Тут мусила бути якась людина“. І правильно міркувала би. Бо ж важко, щоб з безладно розкиданих букв випадково склалося якесь слово; а вже зовсім неможливо, щоб таким чином виникло ціле речення, яке виражає розумну думку. Тому укладений за певним

планом ряд букв, як узагалі кожний розумний порядок, дає привід здогадуватися про розумного автора.

Такі ж висновки, до котрих ми мали змогу прийти в обох вищенаведених випадках, завжди приходять нам на думку, скільки разів глянемо на світ. Бо всюди бачимо в ньому чудовий та постійний порядок, згідно з яким усі явища природи існують; і згідно з законами, наперед кимось визначеними, всюди в природі спостерігаємо подиву гідну доцільність, та завдяки чому кожна істота має вже зі своєї природи окреме призначення. Ніщо тут не існує незалежно і виключно для себе, але істоти нижчі служать вищим, а ті знову залежні від тих так, що мільйони найрізномірніших створінь творять одну велетенську розумно укладену цілість, в котрій панує найбільш незмінний лад і гармонія. Тому греки називали Всесвіт словом „космос“, що означає „прикраса“, римляни — словом „мундус“, що означає „краса“, „зручність“, а в українській мові (а також — російській і польській) слово „світ“ пригадує нам доцільну красу, тобто гармонійну красу природи.

Це стверджують найвидатніші дослідники природи, цим захоплюються найславніші філософи, щиро визнають і подивляють це усі люди, задумуючися над цим доцільним порядком у Всесвіті. Вони так міркують: „Якщо кожен порядок, який існує навіть серед малої кількості одиниць, у своїй основі вимагає якогось обдуманого плану, тобто вирішальної основи, для котрої ці речі так, а не інакше були уладжені, то тим більше розумні, тобто доцільно уладжені незліченні створіння в цілому Всесвіті вимагають надзвичайно розумного плану; а такий план може мати тільки істота незвичайно розумна і добра, котру називаємо Сотворителем Всесвіту, тобто Богом!

Звернім увагу тільки на ту чи іншу подробицю у Всесвіті, а зараз самі переконаємося в тому предивному доцільному порядку, який у ньому панує.

Це дуже переконливо підтверджують такі приклади, як:

1. Доцільний порядок небесних тіл. Кількість їх безмежна, бо на самому Молочному Шляху налічено їх близько вісімнадцяти мільйонів; а простір, в якому вони кружляють, такий великий, що треба би мільйони років, щоб світло найбільш віддаленої

зірки дійшло до нас, хоч за одну секунду проходить сорок тисяч миль... Отже, у цьому безмірному просторі постійно обертаються з нечуваною швидкістю тисячі велетенських місяців навколо ще більших планет, планети навколо своїх сонць, а ці ж — знову навколо центральних сонць. Кожне з цих тіл виконує нераз кілька різних рухів і обводить одночасно кільканадцять кіл. А серед цих рухів, котрі у цю ж мить виконують мільйони зірок, панує така строга правильність і така точність, що астрономи не тільки наперед знають про кожне затемнення Сонця або Місяця, але можуть найдокладніше на кількасот років визначити час і місце появи зірки. Найбільш прецизійні та складні механізми, які придумав розум людини, служать тільки до певного часу, а порядок серед небесних тіл у Всесвіті досконалий і незмінний. Відповідно до цього порядку мандрування небесних тіл ми також регулюємо свої годинники. Ці дані ми одержуємо по радіо з астрономічних обсерваторій, які уточнюють перебування певної зірки на її орбіті у відношенні до інших зірок у конкретному в якійсь N-ній частині секунди. Хоча ці небесні тіла дуже відрізняються одне від одного своїми розмірами, силою світла і завданнями, які вони серед інших зір виконують, проте, незважаючи на таку велику різноманітність, є серед них щось, що об'єднує їх в одну, добре уладжену цілість і створює пречудову гармонію поміж ними. Це якраз є закон гравітації, тобто взаємного притягання тіл, який відкрив Ньютон, силою якого мільйони небесних тіл вільно вдержуються у просторі і, незважаючи на прерізні рухи, забезпечені перед катастрофою з удару: бо ж кожне небесне тіло регулярно виконує призначений йому рух і не стає на дорозі іншому. Цьому закону підлягають не тільки вже згадані небесні тіла, але взагалі всі без винятку, якраз цей закон наштовхує астрономів на відкриття нових планет. Цим способом, наприклад, Ле Вер'єр відкрив планету Нептун.

Через таку взаємозалежність і правильність обертання всі небесні тіла разом творять наче один велетенський механізм світового годинника, у котрому стільки мільйонів коліщаток, скільки небесних тіл. Цей годинник вказує усім жителям землі не тільки години і дні, але й пори року; а так він досконало уладжений, що

ніколи не приспішує, ані не запізнюється, — не треба його ніколи накручувати, а він, однак, не перестає йти.

Який же з цього висновок? А саме: потрібно було б особливо обдарованого майстра для обдумування і збудування астрономічного годинника, котрий би завжди за сонцем найдокладніше показував години і секунди, сам регулювався при зміні температури і вологості (і неможливо, щоб такий майстер у людства знайшовся) — тож наскільки розумнішою треба істоти до створення астрономічного порядку у Всесвіті, у відношенні до котрого наймогутніший людський геній прямо безсилий! Немає дня, в котрому б не було десь зіткнення поїздів, хоч їхнім рухом керує людський розум. Якого ж розуму треба, щоб запобігти зіткненню мільйонів зір, які перебувають вдень і вночі в безупинному русі?!

Тому якраз докладність і сталість всіх небесних рухів, лад і порядок, які у світі панують, небувало перевищують усі витвори геніїв і найясніше підтверджують безмежну Божу мудрість, котра усе точним числом, мірою і вагою уладила. Дійсно, справджуються слова Святого Письма: „Небеса голосять Твою славу, о Господи!“

2. Гармонія і доцільність порядку у Всесвіті виявляються ще більш очевидно в залежності одних царств створінь від інших.

На перший погляд зауважуємо на земній кулі немов би випадковий нелад; нам здається, що кожна істота на землі існує виключно для себе. Але, коли ближче приглянемося, бачимо, що у тому позірному хаосі все раціонально улажене, усе працює для збереження життя на землі, й утворює одну велику гармонійну цілість. Навіть такі окремі світи, як мінеральний, рослинний і тваринний не існують незалежно одне від одного; як людина не могла б обійтися без звірят, а звірята не могли б жити без рослин, а ті знову без мінерального світу. Тому одна основна зміна у неорганічному світі довела б до найбільшого перевороту у рослинному і тваринному світах.

Так, наприклад, від маси земної кулі залежить атмосфера, яка оточує її, а від цієї знову ж залежить будова, розвиток і життя рослин, звірят і людини; нехай би, отже, щось основне змінилося у складі й укладі земної кулі, й одразу підпадуть зміні закони атмосфери, а ці знову ж доведуть до відповідних змін у будові

всіх органічних істот. Разом зі зміною атмосферного тиску повітря виникнуть інші умови дихання, інший обіг рідин в органічних клітинах, а це доведе до їх іншої будови, до іншої мускульної системи, іншого кровообігу тощо.

Доцільність у неорганічному світі:

Сонце необхідне для життя. Без сонця ми не мали б ні достатньо світла, ні тепла, ні водної пари, ні атмосферних течій, ні дощу, ні річок, ні жодних рідин — взагалі життя завмерло б на землі.

Земля була розміщена на такій віддалі від Сонця, щоб могла від нього відбирати стільки світла і тепла, скільки того потребує, щоб життя могло на ній розвиватися. А тому, що певна зміна тепла для розвитку живих істот потрібна, вісь Землі нахилена до перпендикуляру своєї траєкторії навколо Сонця на 23,5 градуса, а цей нахил спричиняє таку благодатну для нас зміну пір року.

Отже, рух і нахил осі Землі, різні в різні пори року, спричиняють те, що навесні, коли рослини проростають, менше тепла, але виділяється головним чином хімічне проміння; влітку діють усі проміння однаково; а під осінь слабшає світлове і хімічне проміння, а діє головню зігріваюче, котре спричиняє дозрівання плодів.

Місяць — це друге важливе для нас небесне тіло. Його вплив на Землю спричиняє припливи та відпливи моря, від котрих залежать життя і здоров'я мільйонів істот, котрі живуть у морі.

Всі тіла розширюються від тепла, звужуються від холоду, аж доки не замерзнуть, а вода відрізняється від усіх рідин тим, що найбільша її густина не як у всіх інших рідинах, під час температури замерзання, але при чотирьох градусах тепла. Якщо б не цей винятковий закон, то вода замерзала б узимку аж до дна і гинуло б у ній усе, що живе, а навіть серед найбільш гарячого літа не могла б так глибоко розтанути. Тим часом, завдяки чудовій якості, вода, охолоджуючись до нуля градусів за Цельсієм, стає легшою, значить вже не йде на дно, але — догори і перетворюється у лід на поверхні, тоді коли на дні, незважаючи на найсуворішу зиму, зберігає стільки тепла, скільки треба для життя організмів, які там існують.

Яке ж, отже, дивне, розумне і доцільне зарядження Божого Провидіння простежується лише у цьому одному випадку!

Рослини виконують у відношенні до нас дуже корисну місію, бо ж розкладають безводний вуглекислий газ CO_2 , а саме: втягають у себе вуглець (С), а виділяють кисень (O_2), чим уся рослинність спричиняє очищення повітря, забрудненого диханням людей і звірят.

Описане вище явище переконує нас виразно у тому, що для існування рослинного і тваринного світів, а тим самим і для існування людини, необхідний весь неорганічний світ, з котрого живі істоти черпають поживу для свого життя.

Без людини можуть існувати всі інші творіння, але без царства неорганічних істот загинув би весь органічний світ рослин і тварин, а без цього не могла б існувати людина.

Те підпорядкування одних створінь іншим, силою цієї загальної засади, що нижче мусить служити вищому, найясніше доказує про певний розумний план в урядженні світу, тобто про доцільний порядок, котрий у ньому всюди виявляється і на кожному кроці нас переконує, що світ не може бути творінням випадку, як того бажають атеїсти.

Ще більш подиву гідний порядок і надзвичайна доцільність виявляється в самому органічному світі. Тут уже найменша клітина, як висловлюється проф. університету в Берліні О. Гертвіг, — „це архитвір природи, виконаний з предивною тонкістю“. А що ж говорити про весь організм, котрий складають вже не мільйони, але мільярди клітин! Скільки ж у такому організмі окремих органів, які виконують прерізні дії зовсім підсвідомо, з котрих кожне має на меті не тільки добро поодинокого знаряддя, але також добро всього організму, а навіть не раз всього класу і т. д. Чи ж тут не напрошується дуже очевидний висновок!

Якщо ці органи в організмах нерозумних істот діють за постійними правилами, у дуже розумний спосіб відповідно до мети, то мусить бути якась істота надзвичайно розумна, котра не тільки цими всіма організмами керує, але котра кожний орган істот так створила, щоб міг доцільно діяти. тобто всьому організмові, а посередньо — загальному добру служити.

Таким інструментом, і то незвичайно скомплектованим, є кожний орган, а особливо органи відчуттів: зору, слуху і т. д. — чи то у звірят, чи то в людини. Достатньо, отже, поглянути на будову ока або вуха, або на функції, які вони мають виконувати, щоб наочно переконатися, що ці та інші органи можуть бути ділом тільки відвічної мудрості, з котрою жоден людський геній не може зрівнятися, когру тим більше нерозумна матерія заступити не зможе.

А тому, що будова ока так чудово пристосована до свого призначення і так забезпечена усіма потрібними приладами, що ще у стародавні часи око вважали найкращим доказом доцільного урядження природи, тому дещо ширше над ним замислімося.

В повітрі мандрує багато пороху, котрий, осідаючи на оболонці ока, відбирав би необхідну видимість, ясність бачення. Для обмивання і витирання цієї „шибки“ потрібен засіб. Тому, тут же біля ока, є слезові залози, котрі виробляють рідину для зволоження цієї „шиби“, а над оком рухлива повіка, котра щохвилини, наче губка, її витирає.

Взявши до уваги тендітність структури, яку мусить мати орган зору, і його важливість для життя, треба його, наскільки лише можливо, захистити і забезпечити. Отже, тому очне яблуко вкленене в глибокій кістковій западині як у справжній твердині, яка охороняється ще, наскільки це можливо, від ударів спереду висуненими кістками чола і верхньої щоки; від пороху, який спадає з голови, охороняється бровами, від сонця і куряви заслонена віями, і, врешті, від усього охороняється повіками, котрі, як тільки щось загрожує, інстинктивно закриває. І тому-то такий тендітний орган відносно рідко буває пошкоджений.

Тільки в загальному перелічую всі нам відомі характеристики зору, але їх незрівнянно більше, і кожний з них під мікроскопом відкриває ще цілі системи доцільно уряджених складників. Такий орган зору.

Тепер зрозуміємо, чому великий Ньютон після вивчення знаряддя зору, закликав: „Справді, цей, що створив перше око, мусив найдокладніше знати всі закони оптики“. Славний фізик Гельмгольц висловився, що „око — це твір, котрий тільки найвища Мудрість могла створити“.

Хто ж міг би тепер припускати, що так дивно уряджене око є справою простого випадку, що око сформувалося завдяки рухові дрібних частинок матерії?..

Якщо бездумне мандрування дрібних матеріальних частинок могло б витворити так чудово і так тендітно збудоване око, то чому ж, запитаємо, навіть найбільш геніальний окуліст, у певних випадках, не зможе вже існуюче, але хворе око вилікувати, або бодай одну зіпсовану частинку ока штучно доповнити?!

Не менш подиву гідним є доцільне уладження вуха.

Якщо вже сама будова організмів, тобто зовнішній механізм життя, своїм доцільним уладженням змушує нас дивуватися і звеличувати Сотворителя, то до ще більшого подиву доводить дослідників внутрішня природа, тобто психічна сторона тваринного життя, а саме: найрізномірніші інстинкти, під впливом яких нерозумні тварини діють хоч несвідомо, але так, наче б мали розум.

Візьмімо, наприклад, молоду ластівку, котра в цьому році народилася в Європі. Коли надходить осінь, пташина стає неспокоїною, а тоді раптово відлітає далеко на південь. Вона ж іще не зимувала в нашій країні, отже, не може знати, що, залишаючись тут, мусила б марно загинути. Але природа, котра в теплих краях забезпечує звірят навіть у зимову пору їжею, обдарувала ластівку вродженим інстинктом до відльоту, котрий тягне пташину на південь, хоч не вчилася ні географії, ні історії природи. Звірята, ідучи за своїм інстинктом, довершують не раз речей, котрих би не доконав і найздібніший учений.

Як у житті душі немає чесноти без перемоги, а ця остання тільки там можлива, де є противник, якого можна перемогти. Отже, у розвитку фізичних сил боротьба з противником може принести велику користь. Тому також фізичне терпіння має доцільність. Терпіння, хоч прикре, однак: а) попереджає людину перед великою втратою, перед тим, що може загрожувати життю; б) заздалегідь учить, де шукати допомоги; в) є результатом дії загрози та користю, що не приходить зненацька; г) є врешті, велике їх моральне значення, але про це поговоримо у розділі про Боже Провидіння.

В цей спосіб можна переглянути всю природу й усюди натрапити на порядок і доцільне урядження, яких би жоден людський розум ніколи не придумав. Тому це противиться здоровому міркуванню, коли вважаємо, що порядок і доцільність в природі є результатом випадку. Цей порядок базується на поєднанні різних речей за одною провідною думкою, тобто ідеєю; а кожна ідея, яким би способом не була виражена, може походити тільки від творчого духу. Крім цього, доцільність, особливо якщо вона більше складна, наштовхує нас на вже згадану ідею, а такі ідеї, які ведуть до певної зреалізованої мети, також можуть бути твором тільки думаючої істоти, яка є духом за своєю природою. Тому розум примушує нас визнавати якусь Вищу Істоту, котра влаштувала весь світ за розумним планом. Тому справедливо зауважив Цицерон у творі „Про природу богів“ (кн. II, розд. 37), що неможливо повірити, що хроніка Енея (це епопея у 18-ти книгах) виникла з випадкового укладу букв, як і неможливо, щоб цей величавий порядок, який панує у Всесвіті, тільки випадкові можна було б приписати.

У природі ми бачимо таку точність рухів тіл і таку велику пропорційність у складових її частинах, що мусимо подивляти Автора тієї незбагненої краси та премудрості. Зрештою, всі винаходи машин, увесь поступ техніки завжди опирався на закони, які існують у природі, і яких людина не створювала, а їх пізнавала і застосовувала у цивілізації. Наприклад, винахідники перших літальних апаратів, а пізніше справжніх літаків, досліджували спочатку, між іншим, принципи польоту птахів; на основі подиву гідних точних рухів небесних тіл своїми орбітами визначаємо час, настроюємо всі оптичні прилади, які придумувала людина, навіть фотоапарат і телескоп були результатом дослідження таємниць нашого ока і т. д.

Висновок. Усе в світі створене Богом дуже доцільно і Божа Мудрість, яка покликала цей світ до існування — незбагненна. Людина може тільки вивчати і подивляти ту красу, мудрість, доцільність, а нічим не може її збагатити чи доповнити. Не може той дати, хто не має. Може тільки зіпсувати лад у природі, як це зауважуємо у незрозумілій, шкідливій для здоров'я і життя зміні

стану погоди й повітря через розвиток сучасної техніки атомного віку, може також людина знівечити свою душу, найкращий Божий твір на землі, брудним грішним життям, яке наближає людину до тваринного світу в погоні за розкошами (тобто: людина наближається до мавп'ячого життя, бо ж з нерозумної мавпи не може виникнути розумна людина, хіба сьогодні навпаки).

Тож напрошується висновок: якщо треба великого розуму й мудрості, щоб бодай частково збагнути велич і таємниці у світі, то наскільки більша Божа Мудрість і Всемогутність, яка створила той величний світ з такими різноманітними живими істотами і мертвими предметами. Ми подивляємо учених і письменників, які намагаються збагнути, описати чи відтворити подиву гідні явища у світі, а забуваємо за Автора тієї величі. На відкритті пам'ятника славному хорватському діячеві доктору Старчевичеві сказав відомий хорватський посол доктор Парнар: „Хто хоче знищити віру в Бога, той готує союз із дияволом, той бореться за перемогу неправди, брехні та насильства“. Ці слова дослівно сповнюються у країнах, де переслідується віра в Бога.

Виникнення світу, його випадкове (від певного часу) існування, а також зміни, які в ньому відбуваються, доказують, що існує БОГ:

1. Якщо світ існує, то і БОГ мусить існувати як першорядна причина всіх речей.

Оскільки кожна річ на світі мусить мати свою причину, то тим більше незліченна кількість істот, з котрих складається весь Всесвіт, мусить мати таку причину.

Отже, хоча б ми уявили собі Всесвіт, як найдовший ряд причин і наслідків, а навіть нескінченний, то завжди мусимо дійти до такої причини, котра своїм існуванням не завдячує іншій причині, ані також незалежна від жодної, але сама по собі існує і є джерелом кожної діяльності.

Якраз цю вирішальну причину Всесвіту, котра існує сама від себе, називаємо БОГОМ.

2. Існування випадкових істот вказує на те, що мусить існувати необхідне єство.

Якщо був час, коли нас не було, коли жодна людина не існувала, так також прийде колись хвилинка, в котрій нас на світі не буде. Те саме можна сказати і про всіх тварин, рослин і неорганічних істот. Отже, з цього бачимо, що жодна з тих істот, з котрих складається матеріальний світ, не є необхідною, бо те, що не існує завжди, але виникає і гине, це не конечне, але випадкове, — а необхідним тільки те, що існувати мусить, і то таким, яким є.

Це перше єство не могло щойно пізніше виникнути, але мусило існувати завжди з такої причини: якщо б це перше єство хоч на хвилинку не існувало, тоді б ніщо не існувало, ані пізніше не могло заіснувати, бо ж ніщо з нічого власною силою не утворюється. Отже, та перша істота мусила існувати завжди, тобто вічно, і ця необхідність існування — це якраз її суттєва прикмета, яка відрізняє її від усіх інших випадкових єств, тобто неконечних.

Отже, цю істоту, котра вічно існує, називаємо БОГОМ.

3. Зміни, які відбуваються у світі, доказують, що існує БОГ.

У видимому світі зауважуємо щораз нові явища, тобто зміни. Одні істоти постають, інші далі розвиваються, ще інші гинуть; а кожна зокрема скоріше чи пізніше переходить з одного стану в інший; і так у цілому світі панує безперервний рух. Отже, де рух, там потрібна сила, яка утворює цей рух. Але де її знайдемо? Чи в самій матерії? Ні! Бо згідно із законами фізики матерія зі своєї природи не здатна витворити рух і відпочинок, а отже, сама не може спричинити рух, або викликати у собі будь-яку зміну.

А якщо матерія сама себе не могла ввести у рух, то мусила його одержати з іншого джерела, тобто, мусила бути порушеною іншою зовнішньою силою і то нематеріальною. Отже, мусить бути якась нематеріальна істота, котра першу з ряду матерію ввела в рух і таким способом дала початок усім змінам і явищам у Всесвіті. А цю нематеріальну істоту, яка є причиною усіх змін і руху, називаємо БОГОМ.

У подальшому наш виступ доповнять докази Божественності Ісуса Христа, чудес, пророцтв, Божого походження Християн-

ської віри. Окремо ми докажемо на прикладах з життя найбільших учених світу, що правдива наука веде до віри в Бога.

Бесіда друга

У сьогоднішній бесіді, дорогі радіослухачі, ми будемо продовжувати подавати вам докази існування вічного і Всемогутнього Бога.

У попередній бесіді ми нагадали вам про одностайність усіх народів у питанні існування Бога, закон моральності й голос совісті, існування життя на землі, доцільність і порядок у світі, виникнення світу.

А сьогодні ми продовжимо розмову на цю тему й докажемо, що правдива наука веде до віри у Бога.

Докази існування Бога, котрі ми попередньо навели, спонукають кожного думаючого визнавати найвищу істоту, від котрої походить увесь світ.

Навпаки, недоречності, які випливають з атеїстичних систем, котрі виступають проти існування Бога, переконливо підтверджують правдивість слів Святого Письма: „...каже безумний у своїм серці: „Немає Бога!“ (Пс. 14(13), 1). Тому така недоречність атеїзму є для нас ще одним додатковим доказом, який скріплює нас у вірі в правдивого Бога.

Найкращим підтвердженням згаданої засади є факт, що найвидатніші та найшляхетніші вчені всіх віків визнавали Бога й вірили в Нього. Особливо ті, котрі заслужили собі незабутніми творами звання правдивих філософів, письменників, учених і митців. А якраз питання існування Бога, тому, що воно є предметом окремої науки, належить, крім теології, перш за все, до філософії.

Ми вже згадали попередньо про те, що всі найславетніші грецькі та римські філософи у своїх творах висловлювали віру в Бога. Тому й не дивно, що філософію таку, наприклад, як Платона, називали часто „людською передмовою до Святого Письма“, і що його система була спочатку для багатьох своєрідним вступом до християнської віри.

У старохристиянські часи, крім Отців Церкви, виступають як оборонці віри в Бога такі письменники, як св. Юстин, Климентій

Олександрійський, Ориген, Тертуліан, Боецій. А як представники християнської філософії виділяються перш за все: св. Августин, блаж. Альберт В., Олександр з Галесу, Дун Скот, Франц Суарез; а серед них — найбільший мислитель християнської ери св. Тома з Аквіну, званий „ангельським доктором“ завдяки силі розуму. Варто згадати, як висловлюється славний юрист-філософ проф. Р. Ігерінг, протестант, про св. Тома з Аквіну: „Дух це могутній, котрий пізнав і черпав науку про звичаї, як з практики, так і з історії. Я докоряю сучасним протестантським філософам і теологам, що не хочуть користати з думок, нагромаджених у тієї великої людини. Скільки ж би це ми уникли помилок, якщо б хотіли задуматися над наукою св. Томи. Що стосується мене, то я не починав би свого твору „Мета в законі“, якщо б я до того часу знав, що те, про що мені в основному розходилося, так ясно, добре і коротко було виражено у цього велета думки“.

Всі згадані, як і пізніші найбільш знані філософи, як Картезій, Ляйбніц, Вольф, Паскаль, Баммес доказують у своїх творах, що дослідження строгої філософії не тільки погоджуються з християнською вірою, але якраз до неї ведуть. Всі також здобули собі безсмертну славу своїми геніальними творами, котрі є знаменитим підтвердженням слів філософа Бекона, а саме: „Слабке пізнання філософії потягає, можливо, до невірства, — але повне почерпання філософських знань веде знову ж до релігії“.

Навіть такі філософи, що в антирелігійному таборі втішаються незвичайною повагою, висловлюються про релігію, як про могутність, з якою мусять рахуватися. До таких належить зокрема Джон Стюарт Мілль — автор логіки й політичної економії, вихований батьком у ненависті до кожної релігії

Шляхом самостійного дослідження дійшов він до пізнання керування світом Божим Провидінням, як розумної істоти, яка бажає щастя усім створінням. Мілль у своєму творі „Про релігію“ якраз висловлюється, що це єдина дійсність, в існуванні котрої ми абсолютно певні. Мілль визнає також можливість втручання Бога у справи людства, отже, можливість об'явлення, чудес і безсмертності душі.

Англійський філософ Г. Спенсер, якого шанувальники прирівнюють до Аристотеля і Ляйбніца, говорить, що серед найбільш загадкових таємниць життя залишається людині одна безумовна певність, а саме, що вона перебуває серед безконечної і вічної сили. Цей 80-літній старець так висловився: „Від багатьох років думка про безконечність і вічність сформулювала в мене почуття, котрі вкидали мене у трепет — нехай це буде пересторогою для інших. Односторонній розвиток розуму довів мене до занедбання морального ґрунту, через що я почав уважати релігію зайвою“. А в своїй автобіографії заявляв Спенсер, що результат своїх 50-літніх філософських досліджень уважав неправильним, недостатнім для пояснення найбільшої загадки життя.

В. Вундт, професор філософії у Ляйпцігу, автор багатьох природничих і філософських творів, висловлюється у своєму викладі про людську душу: „Релігійне почуття торує дорогу до найвищого пізнання, до викриття причини й мети Всесвіту. Тому також здавен-давня тільки обмежені знання погорджували релігією“.

З-поміж віруючих природознавців перелічимо тільки найславніші і найбільш знані прізвища.

Астрономи. Коперник був глибоко побожним католицьким священиком. Він висловився, що „мудрість Бога така велика, що з неї самої можна робити висновки про неправдивість дуже заплутаної системи Птолемея“.

Кепплер († 1630), котрий першим пізнав закони руху планет, своє відкриття вважав особливим натхненням Божим і наслідком своїх молитов.

Ньютон († 1727) щоденно йшов на молитву до університетської каплиці, на слово „Бог“ знімав капелюха, завжди з пошаною висловлювався про Бога; а коли одного разу хтось при ньому почав висміювати релігію, заявив: „Мовчіть, пане, я ці речі глибоко дослідив!“

Гаус Карл Фрідріх — німецький астроном і математик. Довів основну теорему алгебри, створив теорію квадратичних лишків, розробив метод обчислення еліптичних орбіт планет за трьома спостереженнями, математичні основи вищої геодезії, спосіб найменших квадратів, одержав ряд важливих результатів з теорії поверхонь. Гаус запропонував теорію земного магнетизму, спіль-

но з В. Є. Вебером — систему електромагнітних одиниць. Йому належать дослідження з геологічної оптики, математики, фізики, механіки, теорії еліптичних функцій та ін. І цей велетень у різних галузях точних наук був глибоко віруючим і практикуючим християнином.

Перелік прізвищ найвидатніших учених у різних галузях наук, які були криштално чесними у житті, бо були глибоко віруючими, утворив би окрему книгу. А це доказує, що справжня і щира наука веде до пізнання Бога і до релігійного життя, а не лицемірна ученість, як це у деяких атеїстичних країнах під тиском чи на вимогу урядових кіл „учені“ для вигіднішого життя чи наукової кар’єри свідомо у своїх творах видумують, чи ганебно перекручують факти для безсоромної атеїстичної мети. Бо ж справжня „наука добра і Богом самим нам її подано. Однак перевага буде завжди за чистим сумлінням та праведним життям“ (Наслідкування Христа, св. Тома Кемпійський, кн. I, розд. 3, стор. 10).

Математики. Людвіг Коші († 1857), у біографії якого Вільсон пише, що, на думку багатьох учених, Коші був найславнішим математиком XIX століття, щотижня приступав до святого Причастя і був активним членом Товариства св. Вінкентія, яке займалося домогою убогим. Коші склав ось таке зізнання віри: „Я християнин, як і всі великі астрономи та великі математики попередніх століть. Я також католик — з їх більшістю. А якщо б мене спитали про спонуки, я б їх перелічив без вагання. Тоді б дізналися, що моє релігійне переконання не походить з пересудів, але вони є результатом глибоких досліджень“.

Фізики. Вольт († 1827), коли дізнався, що сумніваються у досконалості його віри, одразу прилюдно оголосив, що сміливо визнає католицьку віру-релігію, бо тільки її вважав правдивою. Міркування його у релігійних питаннях були глибокі, виховання теологічні, послух св. Церкві дитячий.

Ампер († 1836), геніальний учений, чудово поєднував релігію з наукою, віру в Бога з вірою в могутність людського розуму; а з Богом розмовляв на молитві так ревно, як дитина. Коли хотіли перед смертю для полегшення його страждань прочитати уривок з книжки „Наслідкування Христа“ святого Томи Кемпійського, то він заявив, що цілу її знає напам’ять.

Правдиво віруючими були також Гайгемс, Франклін, Кулон, Фреснель, Фраунгофер, Фіцеан, Ом, Фарадей, Фаукаульт, Регнаульт, Реньйо, творець механічної теорії тепла Р. Маєр, Ф. Сіменс, Ерстедт, Рентген і багато інших.

Хіміки. Шевріль († 1899), найславніший хімік ХІХ ст., член Академії наук у Парижі, був таким побожним, що коли чекав поїзда, скорочував собі час відмовлянням вервиці.

Дейві († 1829) у своєму творі „Останні дні дослідника природи“ висловлює віру у безсмертність душі та з погордою говорить про матеріалізм.

Хімік, фізіолог і бактеріолог Луї Пастер († 1895) так уславився своїми відкриттями, особливо в галузі бактеріології, що, на думку Гекслі, користь, яку він придбав науці й людству, справді повернула Франції п'ять мільярдів франків, котрі вона мусила заплатити німцям як контрибуцію. Мільйони людей, вилікуваних від сказу, завдячують життям Пастерові. Пастер не розумів, як може справжня наука відводити когось від Бога. Отже, колись, коли його запитали про те, як він може залишатися віруючим після стількох наукових досліджень, відповів скромно: „Якраз тому, що я стільки вчився і над наукою глибоко задумувався, я зберіг віру британця; а якщо б я був ще довше присвятив себе науці, тоді б моя віра була такою живою, як віра британської селянки“. Він помер із хрестом у руках і зі словами на устах „Вірю в Бога“.

Шведський ботанік Лінней († 1783) пише у вступі свого твору: „Мені вдалося відкрити сліди Бога навіть у найменших творіннях. Скільки тут могутності, яка мудрість, яка незбагненна досконалість“. Заповів своєму синові релігійну моральну працю, яка починається словами: „Живи у чистоті, бо Бог всюди присутній“.

Ми захоплюємося творами найславетніших письменників, художників, композиторів, та зовсім не вивчаємо їхнього ставлення до релігії. Ми подивляємо геніальність музичних творів вундеркінда, найбільшого композитора світу В.-А. Моцарта, а мало хто чув, що він був надзвичайно побожний і щодня шукав нагоди бути на Службі Божій і приймати Святе Причастя. Те саме знаємо про славетного Л. В. Бетховена.

А до сьогодні неперевершені художники Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело й інші піднялися на вершини людського генія у своїх релігійних картинах завдяки глибокій релігійності. Пам'ятаймо завжди, що найкращі у світі твори мистецтва присвячені релігійним темам, бо до цього настроювало авторів і підтримувало глибоке та щире пізнання і любов до Всемогутнього Бога.

Найвидатніший футболіст світу бразилець Пеле — глибоко віруючий і практикуючий християнин-католик.

Тарас Шевченко — наш український Кобзар і світової слави геній — був взірцево практикуючим християнином, який черпав натхнення для своїх творів у святих книгах (Псалтир знав напам'ять, а Святе Письмо і „Наслідування Христа“ св. Томи Кемпійського були його єдиною потіхою на засланні, як про це сам писав у своєму „Щоденнику“) і багато його творів має щиро релігійно-виховний зміст. А як перекручували правду про нашого безсмертного велетня духа, Тараса Шевченка, мученика за Божу й українську правду, і ті, хто безсоромно приписують Шевченкові щось зовсім протилежне. А хіба тільки одного Шевченка лицемірно зневажали? Візьмімо хоча б його „Світе тихий, краю милий...“! Вони хотіли б усіх велетнів духа та святості життя зробити стовпами, які також мали б підтримати атеїстичну брехню. Бо ж так важко знайти щиро переконаних атеїстів. Звичайно, так звані „атеїсти“ часто „прикидалися“, бо така вимога була „з гори“, а вони, не пізнавши правди, хотіли тільки вигідно і багато жити.

Як фарба є мовою художника, а гармонійні звуки музики словами, які виражають думку композитора, так природа — це послання Бога до людства. Хто ж, отже, краще від природознавця може знатися на тому посланні, хто ж більше від нього зауважить у природі могутність, мудрість і досконалість Божу?! Як же це природно, що чим краще хто поринає у таємниці природи, тим досконаліше переконується у величі Бога! Ось та рация, з огляду на яку найславетніші природознавці були людьми правдиво віруючими. Справжня наука вела їх до Бога!

Без сумніву, і сьогодні ще не один природознавець хилиться до невірства. Але треба між такими розрізнити три категорії.

До першої належать ті, котрі хотіли б, щоб їх уважали вченими, але насправді вони ними не є. До другої належать ті, що повторюють за Дарвіном, що за своїми науковими працями ще не знайшли часу, щоб над такими питаннями, як існування Господа Бога, задуматися. Третю групу, врешті, утворюють ті, котрі, можливо, і є добрими природознавцями, але поганими філософами. Для них найважливішою засадою є таке: те не може існувати, „що не можна бачити або діткнутися“, але при тому вони забувають, що власного розуму вони також не бачать, ані діткнутися не можуть, а все ж таки, вони обурилися б, коли б хтось заперечив наявність у них розуму.

А тому, що часом кличі невірства нераз кидають „в ім'я“ поступу, а люди, котрі зовсім не знають історії цивілізації, сліпо повторюють фрази недовірків і закидають Католицькій Церкві, що вона є противником поступу, тому перелічимо важливі відкриття і винаходи самих католицьких священників і монахів, котрі є найкращим підтвердженням того, скільки поступ у науці й мистецтві завдячує святій Церкві. Так, бенедиктинець Гвідо Войт з Ареццо в XI ст. винаходить камертон, музичний звукоряд, лінійну систему і систему ключів та закони гармонії. В баварському монастирі при Тегерзее з'являються у X ст. перші малярки на склі. Перший годинник зробив церковний письменник Насіодор († 505), а вдосконалив цей винахід Герберт, пізніший Папа Сильвестр II.

Перший астрономічний годинник уладив настоятель монастиря Рішард Велінгфорт в 1326 р. Окуляри винайшов у XII ст. домініканець Олександр Спіна.

Компас винайшов приблизно в 1300 р. дякон Флавій Джоя. Збільшувальне скло, мікроскоп та оптичну трубу винайшов Роберт Бакон — францисканець; він пізнав помилковість юліанського календаря і запропонував виправлення.

Францисканець Бертольд Шварц (біля 1300 р.) винайшов стрілецький порох. Єзуїт Лана винайшов спосіб навчання читання для сліпих. Священик Кнайп із Баварії уславився у ділянці лікування водою († 1897). Католицький священник Шляер Ліцельштетен коло Констанції винайшов світову мову, есперанто.

Сто років перед Коперником єпископ з Регенсбургу Регіомонтанус учив, що Сонце стоїть, а Земля обертається навколо нього. Він же збудував багато інструментів і розвинув науку алгебру й тригонометрію.

Папа Лев X був покровителем учених, митців і літераторів, тому за його часів мистецтво особливо процвітало. 1670 року Лана опрацював план стратостату, а 1720 року монах Фра Мавро видає карту світу, котра мандрівників Васко да Гама, Кристофора Колумба наводить на думку про існування нових світів і спричиняє відкриття Америки і дороги до Індії.

Іспанський бенедиктинець Педро де Понті († 1584) першим займається глухоними і для їх навчання винаходить перший відповідний метод, а французький священник Шарль Ене († 1789) удосконалює цей метод.

Св. Іван Калесантій, засновник піарів, закладає в 1597 році у Римі перші безплатні народні школи. Єзуїт Кавальєро († 1747) винаходить поліхромію, багатоколірність світла. Світляний газ винаходять єзуїти і першими вживають його Стоуніхерст в Англії.

Мотоцикл винайшов о. Піантон і в 1845 р. вже його використовував.

Незвичайно прислужився для палеографії кардинал Енджелло Мей († 1854). Англія подарувала йому золоту медаль з надписом: „Енджелло Мейєві, винахідникові та реставраторові пергаментів“.

Єзуїти Жукотинський і Фені збудували прилад для вловлювання електромагнітних хвиль.

Згадані нечисленні факти вже найбільш переконливо підтверджують, яка велика участь священства, як світського так і монашого, у набутті людством найважливіших добродійств науки і цивілізації. Вони роблять смішним закид, начеб свята Церква не підтримувала правдивого поступу. Факт, що у рядах віруючих людей зустрічаємо найбільші у світі наукові авторитети, є найкращим доказом, що між справжньою наукою і вірою немає жодної розбіжності, але панує тут повна згода і предивна гармонія. До того самого висновку доходить у своїх творах славний філософ Бальмес († 1848). Тому закінчуємо цей розділ його словами: „Католицька релігія, — говорить він, — не потребує

боятися науки і мистецтва, навпаки, тим більше вона здобуває, чим піддається глибшому дослідженню. Не має вона жодного недоліку до прикривання, ані помилок до затаювання, щоб мала засуджувати себе на життя у темноті й уникати зустрічі з наукою. Бог віддав світ для людських дослідів, але скарб віри довірив своїй Церкві. Вже від віків шукають учені поради природі, подіях і досвіді в питанні великих таємниць Бога і людини, у питанні відношення створіння до Сотворителя. А після багатьох намагань, спостережень, гіпотез і систем, не можна було винайти жодного факту, котрий був би протилежним католицькій вірі“.

Тож після падіння атеїстичної держави, яка залишила нам жахливий моральний упадок, особливо серед нашої молоді, нам треба озброїтися у глибокі переконання про існування вічного Бога, якого ми зобов'язані пізнати, полюбити і Йому вірно служити. Це заповука нашого чесного життя на землі і чесного служіння рідній українській державі. Наше дальше завдання у цих передачах буде подати і доказати існування в людини безсмертної душі, що Ісус Христос є Богом і на правду воскрес, що Святе Письмо — це Божий лист до людства! Це нас має спрямувати до любові Бога, до чесного святого життя, до вірного служіння святій Церкві та рідній Україні. Бо ж такими були найбільші наукові світочі, як ми це сьогодні згадали.

Проповідь, виголошена на похороні Блаженної пам'яті о. Івана Галавая

(1 жовтня 1992 р., м. Богородчани)

„І не дивуйтеся з того, бо надходить час, коли всі, хто у гробах, голос Його вчують, і вийдуть ті, що чинили добро, на воскресіння життя. А ті, що зло чинили, — воскреснуть на суд“ (Ів. 5, 28-29). Такі слова Святого Письма ми чули, дорогі брати і сестри, сьогодні і вони доказують нам, що усіх нас чекає смерть, Суд Божий, вічність, небо або пекло.

Сьогодні ми прощаємо і проводжаємо в останню дорогу вірного і безстрашного сина святої Української Греко-Католицької Церкви й українського народу, блаженної пам'яті отця Івана Галавая.

Шановна українська католицька громадо!

Рідні й друзі о. Івана. Гляньте на померлого отця.

Коли перестало битися серце нашого брата, священика, ви закрили йому очі, а сьогодні в день його похорону, він нам відкрив очі й навчає нас: „Яка ж мета людини у житті? Він сьогодні нас запевняє, що все на світі „марнота над марнотами, все марнота! Крім одного: Господа Бога, святу Католицьку Церкву та рідну Україну пізнати, їх любити і їм вірно до смерті служити!“, тільки тоді матимемо можливість спокійно стати на Суд Божий.

Олександр Македонський, один із найславніших полководців світу, після багатьох переможних походів і боїв опинився в Індії. Ведучи неморальне життя, скоротив своє життя й у молодому віці наблизилася смерть. Покликав найбільш довірених своїх полководців і, вмираючи, попросив їх: „Маю прохання до вас, мої найвірніші старшини“. „Яке?“ – запитали вождя. „Як покладете мене в домовину, то витягніть з домовини мої руки“, – просив вождь. Здивовані воїни запитали: „Навіщо це?“ Умираючий вождь світу відповів: „А на те, щоб усі бачили, що я здобув з вами півсвіту, а на другий світ піду з порожніми руками“. Не думав про вічність і про чесне життя, а тільки про земну славу.

О, Блаженної пам'яті о. Іван Галавай має з чим стати перед Богом! Ні тюрми, ні жорстокі переслідування, ні важкі допити, побої, зневаги не зламали його. До самої смерті відправляв Службу Божу, сповідав, вінчав, хрестив, постійно молився.

О, як часто вривались під час Богослужінь представники безбожної держави на його скромну квартиру, зневажали благородну людину.

А які муки, терпіння переносила ця нескорена духовна постать, розкаже один із багатьох епізодів його життя. Покійний отець працював муляром, щоб у католицькому підпіллі приховувати свою священичу діяльність, а посланці безбожників і на цій

праці знущалися над ним: накинули на нього мішок і з великої висоти скинули на землю. Важко побитий отець тоді ж втратив слух! А скільки було таких знущань, переслідувань!

Та завжди цей невтомний священик міг заявити безбожникам словами українського католицького священика о. Маркіяна Шашкевича: „Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш, та не видреш любові і віри не видреш!“ І не пішов наш славний отець Іван Галавай на жоден компроміс із ворогами святої Католицької Церкви і рідного краю.

Тож гордися, родино о. Івана, що від тебе вийшов такий славний син святої Церкви.

Отець Іван завжди пам'ятав слова Олександра Довженка: „Життя коротке, поспішай людям робити добро“. Бо ж як мило вмирати, коли жилося чесно. Бо ж mors certa, hora incerta! (Смерть певна, година непевна).

Таку науку дає нам сьогодні Блаженної пам'яті о. Галавай!

Він уже навіки замкнув свої очі, він уже не промовить до нас ніколи, він уже відправив останню Службу Божу і тому просить мене вас усіх попросити. Відходжу назавжди від вас до вічного Бога! Всі сили духу й тіла я віддав для служіння Богові й Україні. Простіть мені, дорогі мої парафіяни, дорога моя родино, троє рідних братів і сестро дорога, сусіди і всі, що провели мене на місце вічного спочинку. Може, когось з вас я колись образив різким словом, неповагою до вас, недбальством у праці — простіть! Бо я відходжу у вічність по нагороду.

Окремо прощаю і сердечно дякую тим, що мене хворого і немічного доглядали й на дорозі до вічності благословляю і молюся за тих, які не боялися переслідувань від безбожників у нашому католицькому підпіллі й регулярно серед постійних небезпек бували на моїх Богослужіннях.

Прощайте рідні, друзі, брати у священстві. Обіцяю вам перед Господом Богом щиро за вас усіх молитися. Але і за ворогів, які знущалися наді мною, молитимусь теж.

А що ж ми сьогодні, прощаючи нашого отця, скажемо?

Наш дорогий отче! Ви залишитеся для нас досконалим взором того, як треба жити! Ви нам простіть! Ми замало цінували вас у житті! Ми зараз подивляємо вашу мужність і священничу рев-

ність, хоча вороги знівечили ваше тіло й підірвали здоров'я. Ваше благородне тіло, втомлене допитами, переслідуваннями, побоями, ми передамо сьогодні українській землі. Це свята земля, бо вмита кров'ю, засіяна благородними кістками мільйонів наших мучеників і героїв. Бо ж жоден народ світу так дорого не заплатив за волю, як наш народ!

Пам'ятайте, наш дорогий отче, і згадайте перед Божим Престолом про нашу святу Церкву і рідний народ, про наше славне місто Богородчани, в якому ви стільки натрудилися!

Ми будемо молитися, щоб милосердний Господь дозволив нашому пастирю і братові по священству споглядати Боже лице у вічності й величати Його милосердя з усіма святими у небесному царстві. А ми, священики, ваші брати, понесемо вас сьогодні до гробу, до місця вічного відпочинку. Тіло передамо землі до Вічного Суду, а душу вашу довіримо іншому духовному пастиреві, самому Ісусові Христові, щоб Він помістив вашу душу там, де немає ні болю, ні терпіння, ні муки, а життя вічне!

Що ж ще скажемо на прощання, шановна католицька громадо славних Богородчан, де перебував часто у цій, так чарівно відновленій мужніми і щедрими громадянами нашого міста церкві, мученик та ісповідник за святу Католицьку Церкву преосвященний Григорій Хомишин? І в цій церкві-писанці прощаємося з нашим отцем Іваном. З нашого міста Богородчани вийшов славний ісповідник преосвященний Іван Лятишевський.

Всім їм на руки бл. п. о. Івана Галавая складаємо обіцянку: „Дорогий наш незабутній Отче! Сніть спокійно в українській землі! Бо той вогонь любові до Господа Бога, святої католицької Церкви й рідної Української держави, що його ви запалили у наших серцях, ніколи не погасне. Обіцяємо!

Вічна Вам пам'ять в українському католицькому народі!“

Амінь.

Слово на могилі героїв УПА

(Виголошене в с. Манява Богородчанського району Івано-Франківської області 4 жовтня 1992 року)

„Немає більшої любові від тієї, коли хто душу свою поклав за друзів своїх“, — так сказав сам Ісус Христос.

Дорогі брати і сестри, друзі!

Ми прийшли, щоб урочисто віддати поклін найкращим синам нашої матері-України, скривдженої, але нескореної, по-християнськи поховати благородні тіла, які зневажив пекельний дикий ворог-окупант.

А ви, незабутні герої, гляньте скільки нас, молоді! На вашій святій крові, на ваших благородних кістках постало нове покоління, ви не даром гинули, хоча „коли ви вмирали, вам дзвони не грали, ніхто не заплакав за вами, лиш в чистому полі ревіли гармати і зорі вмивались сльозами”.

Гляньте на українську символіку. Ми прийшли до вас із запевненням, що не припинимо боротьби аж до закріплення вільної вже української держави, а також, щоб подякувати вам, адже саме вам ми завдячуємо волю і державність України.

Ми всі підемо із цього святого місця із твердою постановою — все віддати для відновлення краю.

Тож, дитино українська, приходь часто до цієї могили, тут на святій молитві черпай у Всемогутнього Бога сили духу, безстрашність у боротьбі за матір-Україну, випрошуй небувалої, ангельської святості, щоб у цьому світі не зблудити.

Обіцяєш, брате й сестро, виховати побожних, свідомих дітей?
— Обіцяємо!

Обіцяєш на цій могилі перед полеглими братами й сестрами всі сили віддати для служіння святій Церкві й матері-Україні?
— Обіцяємо!

Тож схилиємо перед вами голови, наші незабутні герої, наші національні прапори і хвилиною мовчання вшануємо вашу пам'ять! Струнко! Дякую.

Тож благослови нас, любий Христе, зло побороти силу дай! Засій в серці нам зерно чисте міцної любові до святої Церкви та рідного краю, щоб Україна могла радіти й завжди на волі процвітати!

Амінь.

Слово з нагоди 50-ліття УПА

(Виголошене на меморіальному кладовищі в м. Івано-Франківську 14 жовтня 1992 року)

„Вирвеш ми душу і тіло ми вирвеш, та не видреш любові і віри не видреш!” (о. Маркіян Шашкевич).

З таким завзяттям, з такою постановою почали свою святу боротьбу за святу УКЦ і державність матері-України проти двох найбільш жорстоких окупантів-злочинців, проти гітлерівської і сталінської тиранії, наші славні воїни УПА.

Сьогодні 50 річниця з дня заснування перших загонів УПА. А було це 14 жовтня 1942 р. Які ми щасливі, що можемо на тих святих могилах помолитися й поклонитися безстрашним воїнам, які в жадливих умовах, у важких боях показали чудеса героїства і посвятили для рідного краю.

Мало в історії народів таких прикладів мужності та завзяття, які проявили із жорстокими окупантами (комуністичною і гітлерівською нечистю) наші славні воїни УПА.

На святій крові й на благородних кістках наших незабутніх героїв УПА за Божим велінням постала вільна українська держава!

Тож, поклін вам, наші друзі-бійці, за посвяту, за жертву для матері-України!

Ми відчули на ваших могилах сьогодні присутність ваших душ! Будьте з нами, всі герої, які віддали рідному краю життя, всі замучені, закатовані великі сини матері-України, навчіть нас, друзі наші, брати й сестри, сьогодні у вільній Україні так палко любити, так завзято працювати для розвитку й закріплення державності, як це ви чинили.

А запевняємо вас тут усі, які прийшли до вас із поклоном в день 50-ліття заснування перших загонів УПА, що той вогонь любові до святої УКЦ і до матері-України ніколи в нас не погасне. Дорогі наші, спочили тут, святі герої, ви не дорожили своїм життям, а пожертвували його за нас, за матінку-Україну, а тому пам'ять про вас буде вічною!

Амінь.

Слово про полковника УПА „Грома“, виголошене на місці його загибелі (1993)

Україно-мати, кат сконав... І розлетілося московське царство сатани за велінням всемогутнього Бога, бо до Божого престолу полинули гарячі молитви-благання безсмертних мучеників, подиву гідних героїв; до Божого престолу полинули святі душі мучеників і героїв, які тут, на землі, показали небувалий в історії народів світу героїзм, посвяту за матір-Україну!

Одним із найбільш безстрашних героїв був наш полковник „Грім“, якому тут, на цих історичних місцях, відаємо честь і доземний уклін! Світ подивляє: як могла УПА, без будь-якої військової допомоги від інших країн поставити опір таким тоді могутнім військам переможної червоної Москви?

З нами тут сьогодні на нашому врочистому святі сотні тисяч душ — героїв УПА, які в ім'я Боже і під покровом Матері Божої виявили серед жахливих умов вершини героїзму й посвяти.

Брате, сестро! Уважно ступай по українській землі, а особливо тут — по наших горах, — бо вони політі кров'ю і засіяні благородними кістками наших безсмертних героїв УПА. Ця кров, ці благородні кості кличуть до тебе: будь мужній, безстрашний у боротьбі за нашу святу Католицьку Церкву; будь гордий із того, що ти є спадкоємцем боротьби за славу Володимирового тризуба, змагай до поширення сили, слави, багатства й простору української держави.

„Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти одвіт“, — закликає нас наш Іван Франко!

Українська Католицька Церква завжди благословляла і вітала мужніх борців за державу — матір-Україну. У католицькій сім'ї виховався і став вождем Євген Коновалець, у католицьких сім'ях вирости Ярослав Стецько, Степан Ленкавський і багато інших, бо ж наша Церква дала Маркіяна Шашкевича, Митрополита Андрея Шептицького, Патріарха Йосифа Сліпого.

Ці великі постаті світять нам своїм прикладом.

Тому будьмо гідними спадкоємцями наших славних героїв, продовжуймо їхню справу ревною посвятою свого життя на благо України! Героям слава! — Україні слава!

Слово на могилах героїв УПА

(Виголошене 26 серпня 1993 року в с. Крилос)

„Немає більшої любові від тієї, коли хто душу свою поклав за друзів своїх“, — так навчає нас Ісус Христос і ці слова записані у Святому Письмі.

Дорогі брати і сестри! Святочна громадо!

Ми сьогодні з'їхалися на ці святі місця, де була столиця славної української держави, однієї із найславніших і наймогутніших тоді держав у світі! Ми на тих славних місцях, де володіли наші славні князі, де славне українське військо за княжих часів мужньо захищало волю і державність українського народу.

Ми відправили торжественну Службу Божу на тому місці, де стояв уже тому понад 700 років величавий собор Успіння Матері Божої! Це тут, у тому святому храмі, молилися, клячали величні постаті наших князів, бояр, війська українського! Це тут могила могутнього князя Ярослава Осмомисла!

Вся ця земля, на яку ти, брате, сестро, дитино українська, вступила — залита кров'ю, засіяна кістками славних лицарів матінки нашої України. Тут наші славні предки розбивали диких наїзників, непрошених „визволителів“. Ці гори розказали б про численні героїчні бої, перемоги над азіатською дичиною.

Тому уважно, зі святістю в душі, з безмежною повагою до наших предків-лицарів ходи по цій землі!

Тут княжив на золотоверхому престолі безстрашний наш галицький князь Ярослав Осмомисл. Віщий Боян, автор твору „Слово о полку Ігоревім“, перлини нашої української літератури з княжих часів, звертається 1187 р. до нашого князя Ярослава Осмомисла у цьому творі ось як: „Галицький Осмомисле! Високо сидиш ти на золотокованім престолі, підперши гори Угорські своїми залізними військами, заступаєш королеві дорогу, зачинивши ворота на Дунаї, одчиняєш ти браму Києву, стріляєш із отчого столу золотого на султанів у далеких землях!“ Чуєш, брате, сестро, на якій землі стоїш, чуєш, друже, кого і як тобі наслідувати треба у боротьбі за святу УКЦ, за державність народу українського?! Бо ж тут процвітала столиця, а ще біль-

шої слави нашій українській католицькій Галицькій Митрополії приніс український мужній князь Роман Галицький, який утворив Галицько-Волинське князівство, славився переможними походами на диких азіатських половців. В одному з походів на поляків 1205 року загинув під Зовихостом, де Сян у ріку Віслу впадає. Чуєш, душе українська, куди сягала українська держава. Тут, де стоїш, брате, сестро, звеличав своїм політичним хистом і мужністю Україну король Данило, син славного князя Романа! Він, вірний син єдиної правдивої християнської вселенської (католицької) Церкви, як і всі наші князі й увесь наш український народ, прийняв від Папи Римського корону в 1253 р. у Дорогичині, організовуючи хрестовий католицький похід проти татар.

Всі ці наші князі — наша українська гордість, всі ці славні князі-лицарі, що тут, на цьому місці, обороняли нашу державність; всі вони були християнами-католиками, і це нас зобов'язує, свята католицька громадо, міцно держатися єдиної правдивої Христової Католицької Церкви; відкидати всяке баламутство, православ'я й інше сектантство, яке підтримує і накидає нам фізичними побоями і дикими зневагами сьогоднішня безбожна держава, яка нам залишила Дем'янові Лазі, Яблунів, Галич із тисячами жертв цвіту народу нашого. Тож геть із української землі всяку брехню, релігію, підтримувану державними злочинцями!

Св. Августин повчає нас: „Гнів Божий стягає на себе той, хто більше боїться людей, ніж Бога”.

А ти, дитино матері-України, прибігай тут часто на ці святі місця, де славилася українська католицька держава. На цих святих місцях із молитвою на устах черпай сили духу, мужності в боротьбі за Божу й українську правду, тут знаходь небувалу мудрість, ангельську святість, щоб у сьому московському лабіринті крутійства і брехні не зблудити.

Нехай ніколи не заросте стежка до святих місць у славному нашому князюму Крилосі! Честь усім ініціаторам віднови і святкового оформлення цих незабутніх історичних місць, де княжили й воювали мужньо за державу наші славні предки.

Крилос має стати пантеоном слави героїв України, бо тут стрілецькі могили, бо тут — могили безстрашних героїв-борців УПА, які я мав честь посвятити!

А якщо так, то ти, брате й сестро, друзі, чи присягаєте на цьому святому місці, що виховаєте для Матері Божої мужніх, свідомих, побожних дітей?

Присягаєте? Присягаємо!

А чи присягаєте, що віддасте всі сили духу для прославлення святої української Церкви і побудови української самостійної соборної держави?

Присягаєте? Присягаємо!

Чуєш, земле галицька, чуєте, гори Крилоса, чуєте славні лицарі матері-України, князі галицькі?! Ви не даремно боролися за волю й державність, ви не марно проливали тут, на цій галицькій землі, своєю лицарську кров і не дарма своїми кістками засіяли ці гори!

О, тоді, брати мої, сестри, друзі мої дорогі! Ви сьогодні наповнені тут духом мужності на цих святих місцях. За УКЦ, за українську самостійну соборну державу „борітеся, поборете, вам Бог помагає!”

• Амінь.

Слово про героя УПА

(Виголошене 31.10.1993 р.

в с. Світанок Рогатинського р-ну)

„Будьмо мужні у боротьбі цій, не сплямімо слави нашої втечею від хреста”, — так повчає нас св. Тома Кемпійський у своїй книзі „Наслідування Христа“, і так поступали, і так діяли славні мученики святої Української Католицької Церкви (УГКЦ) і герої матінки-України! Вони віддали в мужній боротьбі з ворогами рідного краю найдорожче — життя!

І сьогодні ми віддаємо поклін і молимося за одного із незліченних героїв, які виблагали своєю жертвою у Божого Провидіння святу волю-державність Україні!

Тут, на цих полях, загинув один із героїв УПА, ці поля політи його кров'ю.

Друже, брате, стань, поглянь скільки друзів, братів прийшло Тобі поклонитися! Плянь на чарівні наші державний прапор і

прапор ОУН! Ти, друже, не даром пролив свою кров, не даром ти тут загинув смертю героя!

Ми прийшли до тебе з запевненням, що ніколи не припинимо своєї боротьби за єдину, Христом засновану для всіх народів світу, святу УКЦ і за державність матінки-України!

Ми всі підемо від могил із твердою постановою все віддати для кращої долі рідного краю! Ми цих могил ніколи не забудемо, стежки до них ніколи не заростуть! На цих могилах ми шукатимемо сили духу, мужності й безстрашності у служінні рідній Україні. На цих могилах у щирих молитвах за душі героїв, наших славних предків ми шукатимемо небувалу мудрість, ангельську святість, щоб у світовому лабіринті крутійства і брехні не зблудити.

„Коли ми вмирили, нам дзвони не грали...“

Ми не оплакуємо наших героїв, яким сьогодні тут поклоняємося, а їхнє мужнє життя приймаємо як дороговказ, як заповіт на майбутнє.

Український народ, який дав мільйони таких безстрашних героїв і його державність, яку ми одержали від Божого Провидіння, незнищимі!

Тож вшануймо наших героїв — похилимо наші прапори і хвилиною мовчання віддаймо їм поклін. Струнко!

Спіть спокійно, наші друзі-герої! Цей вогонь любові до святої УКЦ й України, який ви запалили в наших серцях, ніколи не погасне!

А ми, брати й сестри, друзі, будьмо мужні в боротьбі та старанною працею закріпимо державність України.

Боже, допоможи нам у цьому.

Амінь.

Слово про перебування на XXXII Всесвітньому Конгресі Родини

(Польща, 6 травня 1994 року)

З усіх понад п'ятдесяти рефератів, виголошених на XXXII Всесвітньому Конгресі Родини, на найбільшу увагу заслуговують ті, які різко засуджують убивство ненароджених дітей в утробі матері й відповідальність за це покладають не тільки на злочинних батьків, але й на державні органи, які потурають їм і не карають винних.

Не один із виступаючих учених покликався на слова Папи Івана Павла II, котрий сказав: „Жоден юрист, суддя, прокурор не може сказати: можна тобі, мамо, вбити свою дитину!“ А „мама“ вбиває, а суд, прокурор мовчать. Ждімо Содому й Гоморри, які Господь Бог сірчаним вогнем спалив, бо у них панував жахливий гріх нечистоти, неприродних статевих відносин, а абортів там не було! Дуже мило було чути в багатьох виступах твердження святої Церкви й науки, що вже з моменту зачаття в лоні матері дитина наділена душею (креаціонізм). Промовці справедливо наголошували, що вбивство безпомічних дітей у лоні матерів не знаходить, як вже було згадано, справедливої моральної та юридичної оцінки майже в жодній країні світу. І в нас, в Україні, на превеликий жаль, оту диявольську роботу не в силі зупинити ні суд, ані прокуратура, ні інші державні чинники. Ця пекельна пошесть не дає можливості майбутнім громадянам нашої молодії держави народитися там, де мільйони цвіту нації були знищені „визволителями“.

Зараз слово за державою, судовими органами, лікарями. В цьому питанні потрібний в Україні строгий закон.

Наша свята Католицька Церква, як неодноразово підкреслювали виступаючі, дозволяє користуватись методом природного планування народжуваності, і цей метод отримав повну підтримку на нашому Міжнародному Конгресі.

Ми поширили цілий ряд летючок, які строго засуджують вбивство ненароджених дітей. Одну з них додаємо.

Україна ж до організації і проведення такого Міжнародного Конгресу ще не готова, хоч дуже його потребує. Організація такого Конгресу вимагає великих коштів, спеціалістів-гінекологів, які б рішуче виступали проти абортів. На жаль, у нас без ліку лікарів-різунів, у яких є вже своєрідна професія вбивати ненароджених дітей в утробі матері.

На окрему увагу заслуговує питання евтаназії, штучного приспінення смерті важкохворої людини. І це неморальне явище різко засуджували професори з різних країн світу.

Окремо треба згадати про розлучення, які спричиняють сирітство дітей і ті ж диявольські аборти. Один із виступаючих професорів розказав цікаву пригоду в одній сім'ї в Мексиці. Сім'я декілька разів наважувалася на розлучення через другорядні причини, та не могла цього зробити, бо не було такого закону в державі, який би їм це дозволив. Подружжя дожило до старості й було задоволене тим, що не розійшлося і було щасливе. А в нас в Україні такі часті розлучення тому, що суд їх дозволяє, а легкодушні батьки з цього користають, нехтуючи майбутньою долею своїх дітей, про що пізніше гірко шкодують, але цей жаль є запізнілий.

Упродовж усіх днів діяльності Конгресу відчувався патріотичний дух польського народу. Не один із виступаючих вітав поляків з „польським Папою“. На Конгресі для слухачів переклад виступів звучав чотирма мовами, а саме: польською, російською, англійською і французькою. На наше прохання перекладати виступи й українською мовою (ми це прохання подали у президію письмово) — відповіді ми, на жаль, не одержали.

Зовсім забули на Конгресі про Українську Греко-Католицьку Церкву. Дивно, як ще сьогодні звертаються поляки до Російської Православної Церкви, тієї Церкви і народу, які століттями планово і жорстоко нищили український і польський народи, зокрема, Католицьку Церкву. Нам доводилось у фойє палацу, де відбувався Конгрес, зустрічатися і висловлювати своє здивування

перед видатними представниками Заходу, зокрема перед поляками, як то вони можуть так скоро забути жахливі кривди, які наносив російський народ і його Православна Церква. Ми нагадували їм розподіли Польщі і слова „пам'ятай поляку, о трагедії в ляску под Катинем!“ Це нагадування полякам про те, як російські червоні війська НКВС розстріляли під Катинню понад 20 тисяч польських офіцерів. На жаль, був окремий виступ російського православного священика о. Бориса, який висиджувався в президії, а на екуменічній Службі Божій, яку відправляв польський примас Юзеф Глемп, співав російський православний хор. Уважаємо, що потрібний протест нашого Єпископату на цю неповагу до нас. Комунізм уже на смітнику історії, а Захід, на жаль, забув про жертви українського народу і його святої Греко-Католицької Церкви від основних організаторів ганебного світового комунізму.

Мило згадати, що деякі виступаючі радили організувати всюди бойкотування порнографічних фільмів, теле- і радіопередач.

Як мило звучало, коли офіцер польської армії у передостанній день Конгресу в присутності великої кількості польських воїнів відкрив ранішнє пленарне засідання молитвою — наша армія ще до цього не дозріла. Як багато нам ще працювати у багатьох ділянках нашого релігійного і державного життя.

Повертаючись на рідні землі, ми побували у Ченстохові, де перед українським образом Матері Божої (цьому образу, як твердять наші історики, вклонявся святий Володимир, благословив народ під час Хрещення України 988 р.) ми щиро молились на Службі Божій за кращу долю нашої Української Греко-Католицької Церкви і держави.

Проповідь на посвячення церкви

(Виголошена в с. Горохолина в 1994 році)

Кожний храм — це посвячене місце для прослави й почитання Бога. Правда, що Бог, яко всюдиприсутній, є на кожному місці, але Він бажає мати окремі місця, на яких Він в особливий спосіб міг би перебувати і приймати поклоніння.

Вже патріарх Яків, коли пізнав, що місце, на якому став, святе, поставив камінь і пообіцяв Богові: „...а камінь цей, що його я поставив як стовпа, буде дім Божий“ (Бут. 28, 22). І до Мойсея сказав Господь: „Не наближайся сюди! Скинь взуття з твоїх ніг: місце бо, що на ньому стоїш — земля свята“ (Вих. 3, 5).

Будували жертovníки-святині погани своїм божкам у Вавилоні, Ассирії, Персії, Єгипті, Греції та Римі, і то найкращі будівлі, на які тільки могли спромогтися. Побудував і найкращий храм у Єрусалимі премудрий цар Соломон, і він став одним із архітектурних взірців і для християн. Християни спочатку скривались зі своїми Богослужіннями в катакомбах, але коли за Константина вийшли з підземель, почали будувати храми, з яких найвеличніший звів Юстиніан у честь другої Божої Особи, Божої Премудрості, св. Софії в Царгороді. За його прикладом будували подиву гідні катедри в Римі, Відні, Парижі, Лондоні та інших місцях.

Й українська земля від самого початку проголошення на ній Євангелія стала пишати́ся зразу малими і скромними, але пізніше високими мистецькими церквами. І так св. Володимир Великий здвигнув у Києві могутий і прекрасний храм у честь Пресвятої Богородиці, званий Десятинним. Та на жаль в часі монгольської навали його зруйновано до основ. Після смерті св. Володимира його син Ярослав Мудрий побудував іншу, не менш величаву святиню в честь Божої Премудрості св. Софії, яка залишилась по нинішній день доказом набожності й релігійності нашого народу.

Кожний храм, як було сказано, призначений для почитання Всевишнього. Людина, створена Богом, силою своєї природи зобов'язана шанувати і возвеличувати свого Творця і Добродія. Тому-то церква є домом молитви: „Дім мій — дім молитви“ (Лк. 19, 46), молитви найкращої та найуспішнішої, спільної й однодушної. Тут вся громада сходиться разом і заносить голосну молитву перед Божий Престіл — молитву подяки за здоров'я і прожиток, за мир і спокій, за всі духовні та тілесні дари та молитву-благання за щасливе майбутнє. „А де двоє або троє зберуться в ім'я моє, там я серед них“ (Мт. 18, 20).

Кожний храм є не тільки домом молитви, але і місцем принесення жертви. Вже Каїн і Авель приносили Богові жертву зі своїх плодів, приніс її після потону і Ной на жертovníку (Бут. 8, 20). І патріарх Авраам готовий був принести свого сина Ісаака в жертву Богові на горі Морія (Бут. 22, 10). Майже дві тисячі років тому Христос — Син Божий — приніс себе в жертву за спасіння людства на хресті на Голгофі. Й цю криваву жертву Христос відновлює, повторює щоденно, але вже в безкровний спосіб, на престолах церков під час Служби Божої. Тому-то апостол Павло у посланні до християн у Коринфі пише: „кожного разу, як їсте хліб цей і п'єте цю чашу, звіщаєте смерть Господню, аж доки Він не прийде“ (1 Кор. 11, 26). Церква, отже, в громаді, є осередком молитви, жертви й уділення святих Тайн, словом, це місце випрошування, уділювання і одержання ласк. У ній ми народжуємося до нового надприродного життя — стаємо дітьми Божими, одержуємо поміч для його підтримки і розвитку. Тому-то церква стоїть завжди на найкращому і найвищому, для всіх видному місці. Найщасливіший шлях у житті людини — це дорога до Церкви, від хрещення до похорону. І в житті Христа найславнішою хвилиною був Його тсбжественний в'їзд до Єрусалимського храму.

Та ще один дуже почесний зміст має церква. Вона є не лише домом молитви і жертви, але й домом науки та освіти народу. І Христос, як 12-літній хлопчик, і пізніше, як Учитель, учив дуже часто в храмі та синагогах. Таку роль виконували церкви і в нас

в Україні. Київська Софія мала високі школи, з них вийшов митрополит Іларіон і там написав він своє „Слово про закон і благодать“. І по нинішній день у церкві голоситься святе Євангеліє, проповідуючи науку Христову, бо Христос є світлом, що просвічує кожну людину, яка приходить у світ.

І ця свята церква, яку ми нині посвятили, нехай буде місцем святих молитов нашого українського народу, нехай буде Божим місцем, де у святій сповіді наші вірні одержуватимуть відпущення гріхів, місцем святої безкровної Господньої жертви, Служби Божої, місцем святих проповідей на сотні років, місцем, де наші діти, наші нащадки гартуватимуть силу волі, мужність, розум і знання для боротьби за святу УГКЦ, за волю і державність нашої матері-України!

Тож усі будемо тут завжди поводитися гідно, побожно, свято, бо це святе місце, для Божої слави призначене.

Честь і слава вам, мої дорогі горохолинці, що ви такі жертвовні, такі мужні, що за два роки змогли поставити таку величаву церкву-красуню! Це вказує на нескоримість і непереможність нашого українського католицького народу. Бо ж немає такої сили у диявола, щоб вирвав у нас святу віру, надію і любов до Всемогутнього Бога, до Пресвятої Трійці, якій ми сьогодні, на другий день П'ятдесятниці, Зелених свят, поклоняємось.

Червоні дияволи, які обезчестили, зневажили на тому місці колишню святиню, розібрали її, посоромилися, їм не вдалося у ваших серцях зламати, розібрати дарів Святого Духа у вас, дорогі горохолинці. Хоч знищили святиню безбожники, які ще сидять у Богородчанах, та не знищили вашої вірності святому вічному Богові, святій Католицькій Церкві та нашій нескореній у боротьбі за волю і державність нашої матері-України нації!

Всемогутній наш Боже і Ти, Пречиста Мати – царице України, поглянь на цей вірний Тобі народ! Благослови його дарами Святого Духа та мудрістю, які ти дав апостолам, що підкорили світ під солодке ярмо Христової науки, дозволю, щоб у цьому Храмі на довгі століття приносилася безкровна жертва, Служба Божа,

щоб вона Тобі, наш Боже, була завжди милою, щоб священники якнайбільш гідно приносили Тобі цю жертву за наші гріхи, наші немочі, за процвітання і закріплення української Церкви, щоб молитви цього побожного народу, втомленого довголітньою московською неволею, були завжди вислухані. Щоб тут діти наші пізнали Тебе, Господи, полюбили Тебе і були Тобі вірними до смерті! Як і молився про це наш Преосвященніший Владика, коли посвячував цю святу церкву.

Тож, брати і сестри, з молитвою і святістю проходите завжди попри цю святу церкву, освячену сьогодні Владикою — єпископом святої Української Католицької Церкви, поведітьтеся тут завжди побожно, думайте тут тільки про вічного Бога, бо це місце найсвятіше у нашому селі.

А з цього храму неси, батьку, мати, додому рідним і сусідам любов, злагоду, єдність, бо „в єдності сила народу“. Щоб і кожна ваша хата, кожний ваш дім був також храмом Божим!

Прибігай, українська католицька дитино, сюди до святої церкви, а особливо — хто немічний, хворий, скривджений, зневажений, тут знайдеш потіху, насолоду, оздоровлення, бо тут сам Бог царює.

Ця свята церква присвячена святому Архистратигу Михаїлові, який прогнав збуитованих ангелів із неба в пекло і закликав „Міха-ель! Хто як Бог“. І ми сьогодні в день посвячення цього храму закликаємо і скажемо всім ворогам святої Католицької Церкви й українського народу: „Хто могутніший як Бог! Ми хочемо Бога, Він наш батько! Ми хочемо Бога, Він наш Цар!“

Амінь.

Слово, виголошене на „Круглому столі“ з нагоди 50-ліття смерті світлої пам'яті Митрополита Андрея Шептицького

(Обласна радіокомпанія, 12 жовтня 1994 р.)

Постать Митрополита Андрея Шептицького в історії української Церкви, в історії українського народу та його культури займає непересічне місце. Сорок чотири роки він вів через шторми, бурі й рифи суспільних катаклізмів корабель Української Греко-Католицької Церкви. Про себе і свою місію на цій землі говорив митрополит такими словами: „Я так дуже хотів би обтерти сльози з очей тих, що плачуть, потішити кожного, що сумує, покріпити кожного, що слабкий, немічний, оздоровити кожного, що хворий, просвітити кожного, що темний! Я хотів би стати всім для всіх, щоб усіх спасти. Нехай нині умру, нехай відлученим буду від Христа, — коби лишень ви, браття мої по крові, були спасенні!”

Андрей Шептицький — учений-богослов, душпастир, Єпископ-Митрополит.

Це унікальний випадок — Митрополит А. Шептицький тричі доктор, а саме: доктор святого богослов'я, філософії та юриспруденції (права). Вже сама бібліотека, в якій сотні книг багатьма іноземними мовами, яку світлої пам'яті Митрополит А. Шептицький подарував новоутвореній Івано-Франківській єпархії, будучи тут у нашій дієцезії третім єпископом, вказує на його небувалу ерудицію та велетенський науковий рівень.

Не дивно, що вже у дошкільному віці наш святитель писав до матері листи французькою мовою.

На книгах світлої пам'яті митрополита Андрея, які ми повністю передали у бібліотеку нашого Івано-Франківського Теолого-Катехитичного Духовного Інституту, ще зберігаються екслібриси Митрополита. А серед них твори старогрецьких, староримських класиків, найбільших учених святої Католицької Церкви, а між ними твори св. Томи з Аквіну, св. Августина, св. Івана Золотоустого, св. Василя Великого, оригінальні твори Митрополита.

Збірники журналів багатьма мовами, зокрема латинською, французькою, українською, польською, грецькою, англійською, арамейською.

Арамейська мова — це мова, якою розмовляли євреї часу Ісуса Христа і Сам наш Спаситель Ісус Христос. Блаженної пам'яті Митрополит вільно володів цією мовою, і радо розмовляв нею з євреями, яких під час німецької окупації дуже рятував у Львові у церкві св. Юра, між іншим, декілька видатних равинів (зокрема Давида Когана), ряд єврейських родин перебував у монастирях. Це в той час був великий героїчний вчинок, бо за це гітлерівці розстрілювали Мало того, наш Митрополит Андрей Шептицький написав лист-протест до начальника гестапо Гімлера проти варварського, жакливого нищення невинного єврейського народу. Це чи не єдиний випадок — мужній випадок такого спротиву дикості й кровожерності гітлерівців. Із вдячності за це в Ізраїлі євреї спорудили нашому Митрополитові пам'ятник і назвали його іменем одну з вулиць у Єрусалимі.

Про мужність святої постаті й великого вченого говорить той факт, що з приходом так званої радянської влади після „золотого вересня” 1939 року, коли вже у перші дні почалися жорстокі переслідування невинних, арешти, вбивства на наших західних землях України. Митрополит Андрей це дуже переживав і звернувся до Конгрегації Східних Церков у Римі й окремо до Папи Римського Пія XII з листом такого змісту: „Подаю моє прохання Святійшому Отцеві та ще раз благаю, щоб Святійший Отець зволив своїм апостольським батьківським благословенням призначити мене, уповноважити й делегувати на смерть за святу віру і за єдність святої Церкви. Нехай Його Святість зволить розважити те, що свята Церква через мою смерть нічого не втратить, а може тільки мати користь. Та ж треба, щоб хтось один став жертвою тієї інвазії. А я, пастир того мученого народу, що стільки страждав, чи ж не мав би я якого права вмерти за його добро і кращу долю?”

У той же час Митрополит Андрей Шептицький був вимогливий більше до себе, ніж до своєї пастви. А здобував любов і небуденну пошану щедрістю й толерантністю! Я мав щастя бути

студентом підпільних богословських студій у палаті самого Митрополита, крім моїх студій на Богословській Академії, які регулярно відбувалися у 1939-1941 роках. Діяльність Академії була своєрідним актом відваги Митрополита. За декілька років на дуже високонаукових викладах Митрополита я не бачив його хоча б раз схвильованого, а в той же час він міг бути дуже ласкавий і дуже тактовно виправляв недоліки у парохіян.

Митрополит Андрей часто візитував парафії, на них проповідував, давав місії, реколекції. От пам'ятаю один дуже повчальний епізод: після канонічної візитації в одній із парохій за обіднім столом донечки священика дуже просили якусь пам'ятку, мовляв, такого щастя, щоб гостити Митрополита, вже не матимуть. А Митрополит сказав: „Я ж вам, дорогі дівчатка, залишив!“. „Де, Ваше преосвященство?“ — питають. „А в церкві на престолі!“ — відповів Митрополит. Побігли дівчатка за подарунками... А на запорошеному престолі знайшли тільки напис пальцем: „Митрополит Андрей!“ Засоромив дітей священика і цим тактовним жестом їм нагадав, що діти священика і вся родина, якою піклується парохія, повинні, ні, — вони зобов'язані дбати про порядок у церкві, керувати релігійними братствами чи хором, чи парохіяльною бібліотекою, чи опікуватися вбогими, сиротами, навчати дітей релігії, катехизувати, а не пописуватися в церкві модним дорогим одягом.

Митрополит Андрей Шептицький свої феноменальні богословські та філософські знання використав не тільки у своїх наукових творах, а й у боротьбі за єднання всіх церков у Вселенській Церкві. Митрополит був першим, хто оголосив ідею екуменізму. Він на 70-80 років випередив екуменічний рух, який щойно тепер розвивається у Європі. Ідея порозуміння між християнськими Церквами не залишала Андрея Шептицького до кінця життя.

Митрополит Шептицький був далекий від шукання похвал, слави. Коли Фонд допомоги сиротам і вбогим назвали ім'ям Митрополита А. Шептицького, він, між іншим, сказав: „Цей фонд має один недолік, а саме, що надали йому моє ім'я!“

Під час жахливого ганебного, штучного голоду в Україні 1932-1933 рр. Митрополит Андрей організував збір коштів на допомо-

гу голодуючим. Він різко засудив нищення православних церков польським урядом на Холмщині, Підляшші, Поліссі, Волині.

А його наукова діяльність багатогранна! Митрополит А. Шептицький організував ряд багатотиражних видань, між ними треба згадати місячник „Місіонар“, журнали „Нива“, „Богословія“, катехизм „Божа наука“ та багато інших.

А як не згадати організацію єдиної вищої нашої наукової установи — Богословської Академії, якою за дорученням Митрополита Андрея від початку створення і до свого арешту керував майбутній ісповідник віри — ректор отець-доктор Йосиф Сліпий! Це була наукова кузня майбутніх досконало вишколених священиків, де працювали найкращі наукові сили Західної України.

Як невтомний єпископ-пастир часто організував і проводив реколекції для священиків, студентів Богословської Академії, місії у парохіях, наукові конференції.

Жодне всенародне історичне чи масове релігійне свято не відбувалося без Митрополита А. Шептицького.

Голова українського уряду у часи Центральної Ради Володимир Винниченко, який мріяв про поєднання всіх церков в Україні, планував заснувати український патріархат під юрисдикцією Риму, і патріархом думав пропонувати тільки Митрополита Андрія Шептицького. Він говорив: „Порозуміємося з Римом, щоб його зробив патріархом України. Цим ми відгородимо українську Церкву від Польщі та Москви“.

Оригінальний та доцільний план і на сьогоднішній день, коли тривають жахливі конфлікти між конфесіями! (Соромлять наш народ і нашу святу Церкву перед чужинцями).

Згадую свято „Українська молодь — Христові“ 1933 р., у якому я мав щастя брати участь. Масові походи, академії, присяга величезної кількості людей Христові та святій Церкві.

Прикладом праці Митрополита Андрея як ученого-богослова і невтомного душпастиря було й скликання наукових Синодів; наприклад, єпархіяльного 1905 р., під час окупації (1940, 1944), наукових конференцій Єпископату Греко-Католицької Церкви у Львові (1927 р.), в Ужгороді (1928 р.), у Римі (1929 р.).

Однією із найбільших ініціатив у культурному житті України було заснування Митрополитом у Львові 1905 р. церковного му-

зею (Національний музей ім. Митрополита А. Шептицького). 1903 року він заснував Народну лічницю, у Милуванні — садівничу школу, хліборобську школу — в Коршеві, земельний Банк — у Львові, підтримував „Просвіту”, „Рідну школу”, організовував бурси для гімназійної та релігійної молоді, „Пласт”, для якого віддав землі у Підлютому у Карпатах; 1930 р. заснував Український Католицький Союз, тижневик „Мета”, літературно-науковий журнал „Дзвін” (1931 р.), заклав друкарню „Бібльос”, а там виходив двотижневик „Христос — наша сила” і „Лицарство Пресвятої Богородиці”.

Митрополит А. Шептицький був засновником чинів і згромаджень: чину св. Теодора Студита (під Скниловом, 1904 р., пізніше в Уневі). Митрополит віддав бібліотеку для східних візантійсько-слов'янських студій (так званий „Студіон”), чину отців-редемптористів (1913), згромадження сестер Пресвятої Родини, Студиток, Милосердя св. Йосифа, священномученика Йосафата.

А. Шептицький, як учений-богослов був організатором Велеградських з'їздів і конгресів (1907-1927), у 1919 розгорнув діяльність Духовної Семінарії, яку перетворив 1928 р. на Богословську Греко-Католицьку Академію з філософським і теологічним факультетами. У 1923 р. заснував Богословське Наукове Товариство. У 1939 р. заснував Український Католицький інститут Церковного з'єднання ім. Митрополита Рутського.

Відомі в історії української Церкви наукові праці Митрополита Шептицького, філософсько-богословські, з історії Церкви. Митрополит Андрей був дійсним членом (з 1925 р.) і почесним членом Українського Богословського Наукового Товариства.

Без перебільшення буде сказати, що Митрополит А. Шептицький був речником тисячолітньої традиції християнства в Україні, одним із найбільших ієрархів Вселенської, зокрема української Церкви. Видатний богослов, знавець як східного богослов'я і традицій, так і західного, учитель Церкви, місіонер і проповідник духовного життя ще за життя був названий українським народом „рідним Мойсеєм”.

Та невже ж можна нашою розмовою охопити всю пастирську діяльність Великого митрополита і незрівнянного вченого нашої святої Католицької Церкви?

Згадую останні хвилини життя нашого святого Князя Церкви, Митрополита А. Шептицького. Я мав щастя тоді весь рік жити за благословенням нашого майбутнього Митрополита, Кардинала Йосифа Сліпого у помешканні о. Сімовича при катедрі святого Юра, який виїхав на Захід, і щоденно служити Митрополиту Йосифові до святої Служби Божої. Я ще тоді не був священником. Знаю ці останні хвилини світлої пам'яті Митрополита Андрея... Вмираючий врочисто говорив: „Я від вас відходжу, але ви не тратьте надії, майте надію”. Говорив, що надходять страшні часи для святої Церкви, передбачав, що Церква буде розбита, але пізніше настане відродження, прекрасний розквіт. „Вже не почуєте голосу мого, аж на страшному Суді!” Закінчив і замовк.

Це були його останні слова. Не промовив уже до наступного дня, а коло 2-ї години пополудні закінчив життя. Це було 1 листопада. Лежав Митрополит Андрей спершу у приміщенні митрополичих палат, відтак тлінні останки перенесено до собору св. Юра.

Я мав щастя тоді зібрати добрий хор зі священників і студентів Богословської Академії у каплиці митрополичої палати, де лежав блаженної пам'яті Митрополит, і керував хором, який відспівав першу панхиду.

Пам'ятаю: юрби людей приходили до домовини. Закидали домовину квітами, а перш за все карточками з проханнями. Незліченна кількість людей взяла участь у похороні. Військо і міліція слідкували за похоронним походом вулицями міста Львова. Промовляв до народу перед входом до церкви св. Юра вже новий Митрополит Йосиф Сліпий.

Поклонімося світлій постаті нашого Князя святої Церкви, славного вченого, великого душпастиря, Митрополита Андрея Шептицького у 50-ліття з дня його смерті, котра наступила 1 листопада 1944 року.

Слово на могилах Січових Стрільців в Івано-Франківську

(Виголошене 1 листопада 1994 р.)

Слава Ісусу Христу!

Дорогі брати і сестри!

„По тому пізнають, що ви мої учні, коли любов буде між вами!“ Ці слова сказав Ісус Христос на першій Службі Божій, яку відправив на святій Тайній Вечері перед своїми муками і хресною смертю на Голгофі, а апостоли перші запричащалися.

Що ж вимагає від нас Христос-Спаситель? Любові між нами! Без неї ми не є дітьми Христа, ми не діти святої єдино правдивої Католицької Церкви!

А чи мали якусь крихітку любові до людей ці сталінські злочинці, які вкрили нашу українську землю тисячами непосвячених могил, диких ям, у які поскидали мільйони найкращих наших братів і сестер?! З якою метою вчинили вони ці жахливі злочини? Яка ідея нашттовхнула їх на це пекельне ремесло? О, це не ідея, до якої вони йшли по трупах і кістках благородних наших предків! Це вияв диявольської кровожерності й ганебної підлості!

Здається, що кожна грудка нашої землі залита потом і святою кров'ю, засіяна благородними кістками наших предків-героїв! Тож уважно, гідно, свято ступай, брате й сестро, по нашій зневаженій, скривдженій, оббріханій, але нескоримій ворогам землі нашої матері-Україні!

Та невинна кров і благородні тіла, зневажливо кинені у землю, ми сьогодні посвятили й молимося за їхній вічний спочинок в українській землі, яку вони — наші предки — так щиро любили! Ці жертви кличуть до нас: „Будьте мужні, безстрашні в обороні законних прав нашого народу і його святої української Католицької Церкви.

А з якою ж наукою повернемося ми із того святого місця до наших хат-квартир?

1. За катів-убивць невинних наших жертв ми щиро помолимося, щоб вони опам'яталися, бо ж біля нас надто багато таких, яким ніхто не допоміг опам'ятатися.

2. За душі тут полеглих ми вже помолилися і ще будемо молитися. Але відійдемо із цього святого місця із твердою постановою ще більше полюбити Всемогутнього Бога, святу УКЦ, Пречисту Діву Марію — царицю України. Чи обіцяєте? — Обіцяємо!

3. Цей вогонь любові до Бога й України, яким горіли тут полегли наші герої, понесемо звідсіль додому, і хай він у нас ніколи не погасне!

Геть незгоди, геть прокльони, геть пияцтво, геть подружню зраду, геть розпусту з наших домів. Дім наш нехай буде храмом Божим. Тільки чесні можуть гідно боротися за святу правду. Це буде найкращий дарунок для героїв, яким ми тут сьогодні вклонилися.

Колись одна мати запитала свого сусіда, щиро віруючого католика, сенатора німецького парламенту Віндгорста: „Порадьте, дорогий сусіде, у якій позі мені найкраще сфотографуватися з моєю дочкою на пам'ятку першого святого Причастя?“ — А побожний сусід сказав: „Ви зложіть ручки своєї дитини до молитви і так сфотографуйтеся! Це буде найкраща поза для справжньої матері!“

І ти, мамо, батьку, вже з перших років життя своїх дітей складай руки своєї дитини до молитви до Всемогутнього Бога, поки її ще не зіпсували безбожники.

Якщо б усі батьки-матері щиро і старанно складали з дитинства ручки своїх дітей до молитви, навчали б їх вічної Божої Правди і своєчасно готували до святої Сповіді і святого Причастя, не було б стільки наркоманів, розпусників, адже коли поглянути на статистику, то в цьому році в Україні зареєстровано два мільйони злочинців.

У нас є час на тривалі бездушні розмови, плітки, на кількадевні дикі весільні гуляння, де десятками літрів розливаються шкідливі для здоров'я гострі напої, псується без міри коштовних страв і продуктів. — але у нас немає, на жаль, часу для виховання і навчання святих Божих законів і правдивої історії рідного краю наших дітей, за душу і святість життя яких ми відповідаємо перед Богом і матір'ю-Україною.

Навчаймо своїх дітей любити солов'їну Шевченківську милозвучну мову, найкращу в світі українську пісню, народну ношу, звичаї, традиції, гідно святкувати релігійні та національні свята не для багатого столу чи модного одягу, а заради обнови, освячення християнської душі.

Щоб наші діти від вас, батьків, знали „кто ми, чий діти, ким, за що закуті“, щоб вони знали за що стояти, за що вмирати!

О, тоді не буде тих убивць-катів, зрадників рідного народу, яничарів, винуватців цих жертв, котрим ми прийшли тут сьогодні вклонитися і посвятити їхні могили до другого приходу Христа-Спасителя на Вічному Суді.

„Обніміте, брати мої, найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати“, мати-Україна! — благає нас Шевченко і просить: „Учіться, брати мої, і чужому научайтесь, свого не цурайтесь, бо хто матір забуває, того Бог карає!“

Отож спіть спокійно, наші найрідніші, в цій могилі, наші незабутні брати і сестри! Бо ми, тут присутні, пам'ятатимемо завжди ці слова нашого великого пророка Тараса Шевченка! Ми вас, герої ніколи не забудемо. Стежка до цієї могили ніколи не заростатиме! Ми шукатимемо тут, біля вас, у щирих молитвах сили духу в боротьбі за Божу Правду, шукатимемо на ваших могилах небесної мудрості й ангельської святості, щоб у брехливому світі не зблудити, не відступити від Божих Законів, від святої УКЦ і від змагань за добру долю матері нашої України! Обіцяєте? Присягаєте?

„Коли ви вмирили, вам дзвони не грали, ніхто не заплакав за вами, лиш в чистому полі ревіли гармати і зорі вмивались сльозами“. Спіть, орли, соколи!..” — будьте нам учителями, бо ж Ісус Христос навчає: „Немає більшої любові від тієї, коли хто душу свою кладе за друзів своїх“. А ви її віддали. Тож доземний поклін вам від нас за вашу жертву. Вічная вам пам'ять!

А ви, брати й сестри, друзі, за Божу Правду, за святу УКЦ, за кращу долю матінки-України „Борітеся, — поборете, вам Бог помагає!“

Амінь.

Слово до 850-річчя м. Тисмениці

(Виголошене в м. Тисмениці 19 грудня 1994 р.
під хрестом на честь ювілею міста)

„Витай нам, Хресте, пресвятий, в житті єдина охороно!“ — співаємо у церковній пісні й прославляємо святий Хрест, на якому відбулася найбільша подія в історії людства: Ісус Христос — Син Божий серед страшних болів і мук умер на хресті за гріхи світу.

І тому святий Хрест є гербом, найдорожчим знаком святої Церкви.

Наш національний український герб — це чарівний жовтий (золотий) тризуб святого Володимира на синьому фоні, увінчаний хрестом.

Кожний побожний християнин починає молитву знаком святого хреста, кожне Богослужіння починає священник знаком святого хреста, бо в ньому сила й допомога Бога!

Тому так вороги — сини диявола нищили наші святі хрести на дорогах, на полях, біля церков.

Цісареві Константинові Великому появився на небі перед боєм із міцнішим за нього ворогом святий хрест із надписом: „Tu tho піса“ — цим знаком переможеш! І перемір!

І ви, діти святої УКЦ, завжди уважно робіть на собі знак святого Хреста, бо це знак перемоги неба над безбожним світом.

Ми вам залишаємо цей святий Хрест на пам'ятку 850-ліття м. Тисмениці!

Вам, нащадкам славного президента др. Костя Левицького, великого художника Івана Концелевича та багатьох інших славних предків наших із Тисмениці, які на цій славній землі народилися і жили тут, де зараз діє славна хутрова фабрика — фірма „Тисмениця“, яка одержала у м. Мадриді в Іспанії міжнародну нагороду „Краще торгове ім'я 1994 р.“ разом із іншими трьома підприємствами України.

Ми вам, дорогі мешканці славного міста Тисмениці й сусідніх сіл, залишаємо цей святий хрест на пам'ятку 850-ліття міста, щоб ви з молитвою проходили попри нього і часто прибігали під цей святий хрест і відновлювали у святих молитвах вірність святій УКЦ й Україні, яка після довголітньої неволі в молодій українській державі дуже тужить, чекає святих, мужніх, побожних громадян, щоб ніхто з вас ніколи не зблудив у світовому лабіринті крутійства і брехні, яку сіють наші вороги, і кожний з вас був завжди вірний Всемогутньому Богові, Його святій Вселенській (Католицькій) Церкві і нашій, муками наших героїв виблаганій, українській державі.

Тож хоч, дорогі брати і сестри, щоб ви тут сьогодні обіцяли під цим святым Хрестом у присутності нашого преосвященного Владики Ординарія нашої Івано-Франківської Єпархії Кир Софрона.

1. Чи обіцяєте уникати гріха і жити по-Божому? — Обіцяємо!
2. Чи обіцяєте виховати дуже побожних і мужніх дітей для святої Церкви й української держави? — Обіцяємо!
3. Чи обіцяєте уникати пияцтва, гніву, сварки, відкидати грішні книжки, безсоромні картини, теле- і радіопередачі, щоб кожна наша християнська хата була храмом Божим? — Обіцяємо!
4. Чи присягаєте на вірність Всемогутньому Богові і Його святій Вселенській (Католицькій) Церкві? — Присягаємо!
5. Чи присягаєте у вірності до смерті українському народові й завзяту чесну працю для розбудови та закріплення української держави? — Присягаємо!

Всемогутній Боже! Ти чуєш щирі слова втомленого довголітньою неволею, але не скореного у боротьбі за волю-державність українського народу? Прийми, Господи, цю мужню присягу і допоможи те, що тобі, Боже, і матері-Україні присягнули, сповна українським католицьким родинам виконати.

А ти, святий Хресте, будь нам завжди свідком нашого походу в місті й нашої щирої присяги.

Витай нам, Хресте пресвятий, в житті єдина охороно.

Амінь.

Слово на могилах Січових Стрільців в 36-ті роковини смерті С. Бандери

(Виголошене 15 жовтня 1995 року
в м. Івано-Франківську)

„Народ (нація) живе тільки кров'ю, жертвою своїх найкращих синів!” Ці святі жертви незабутніх героїв ми прийшли сьогодні привітати тут, їм поклонитися, за них помолитися!

Стоїмо під пам'ятним хрестом, який ми поставили три роки тому для відзначення 50-ліття УПА. Геройська УПА 30 травня 1947 р. проголосила свято Покрову Матері Божої своїм офіційним святом. Цього року ми святкуємо 53-ті роковини УПА, перші загони якої були сформовані 14 жовтня 1942 р. якраз на свято Покрову Матері Божої.

Сьогодні, коли комуністичні недобитки та російські шовіністи зазіхають на нашу національну святу Католицьку Церкву і державність України, бо ще, відай, замало напилися крові наших святих мучеників і героїв, ми прийшли сюди на ці могили, по душевну силу, насагу і завзяття!

Бо ж за часів існування так званого Червоного Союзу тільки вбили і замордували цвіту народів понад 70 мільйонів, а в нас в Україні понад 20 мільйонів (разом із голодомором!)

Але ми тут сьогодні не тільки оплакуємо і поминаємо наших героїв, які з Богом і під Покровом Матері Божої ішли у бій з найбільш дикою державою, яка будь-коли була в історії людства, але й згадуємо світло перемоги, бої, в яких загинули сотні тисяч слуг диявольської держави! Не тільки нас били, але й ми перемогали! Тільки 5 генералів ворога (коричневого і червоного!) загинуло у боях з нашими славними воїнами УПА!

Душі наших славних предків! Простіть нам, що ми порушили ваш вічний спокій на цих святих могилах! Ми прийшли до вас по науку й завзяття! Будьте з нами. Навчіть нас так палко любити й обороняти рідний край, як ви його обороняли.

Долю народів вирішують не маси, а мужні Божі посланці, вожді народу. Таким велетнем духу, вождем нації був і вічно буде Степан Бандера, вождь і провідник ОУН!

Сьогодні — 15 жовтня — сумні роковини! 15 жовтня 1959 р. підступно від агента-посланця Росії у Західній Німеччині у м. Мюнхені впав Степан Бандера! Той незрівнянний велет духу української нації, який знав і вірив, що Москві та її прихвосням продажним не вдасться вбити в українців нескореного духу боротьби з пекельним злом і насильством за Правду і Волю!

Степан Бандера! Знищили Степана Бандеру вороги якраз тому, що його ім'я стало символом боротьби на життя і смерть із захланним завойовником (наїзником, окупантом)!

Сили, мудрості, завзяття, святості давало Степанові Бандері виховання у сім'ї греко-католицького священника Андрія Бандери, якого також замучили червоні кати!

Ми гордимось тим, що українські католицькі родини священників виховали славних провідників народу полковника Є. Коновальця, С. Бандеру, Я. Стецька, С. Ленкавського та інших.

Сталінські пекельні злочинці свідомо й організовано продовжували брудне діло своїх попередників, прийнявши естафету від російських шовіністів.

Це ті самі, що вже 1169 р. принесли перший „подарунок“ з півночі під проводом князя Андрія Боголюбського і повністю знищили й пограбували скарби культури та мистецтва України, зокрема Києва. Ці самі, між іншим, повбивали 5 тисяч дітей, жінок і стариків у м. Батурині перед Полтавською битвою. Ці самі злочинці палили й нищили католицькі села на Волині та Поділлі, а сам кат України Петро I особисто вбивав католицьких священників і збезчестив Найсвятіші Тайни.

Це ті самі, які в 1775 р. зруйнували Запорізьку Січ і запротерили на далеку Північ останнього кошового отамана Петра Калнишевського.

Це ті самі, що навіть в Україні забороняли нашу українську солов'їну мову.

Це ті самі знищили по тюрмах, у концтаборах, вивезли на заслання сотні тисяч українців, нашу інтелігенцію, учених, світоців науки, знищили цвіт української нації.

Це ті самі кидали сотні тисяч невинних, передових своєю свідомістю у боротьбі за державність у „дем'янові лази“, а їх в Україні тисячі таких могил, а то й живцем після нечуваних

пекельних катувань закопували для поширення диявольської російської червоної імперії.

Це ті самі злочинці у концтаборі у Кінгрі розчавили танками 500 повсталих українських жінок, серед них монахинь і членів УПА.

А хіба перелічиш усі злочини найбільш диких варварів, що „визволяли“ нас від усього святого і приносили нам нужду, дикість, пекло?!

А сьогодні цим злочинцям ще заважає українська державність!

Ще якоїсь оплати, погашення боргів вимагають! Ще мало награбувалися, ще мало розікрали нашу Україну!

А хто відповідь за знищення цвіту українського народу, єпископів, священників, учених; хто відповідь за руйнування і збезчечення ще недавно наших церков, пам'ятних хрестів?!

Будьмо ж пильні й уважні!

Україно, мати! Хто тебе не розпинав?! Але ти Богом вибрана, бо після знущань, яких зазнала, як жоден народ у світі, ти маеш у вільній державі творити нове життя „на грані двох світів“, як той сфінкс ти завжди вставала з попелу, з руйнувань до нового творчого життя. А твоя свята УКЦ завжди була з тобою! Злочинці у дні голодної смерті 1932/33 років не прийняли матеріальної допомоги для голодуючих, яку організувала УКЦ під проводом святої пам'яті Митрополита А. Шептицького, бо, мовляв, голоду немає! Ні, треба було планово вбити народ!

А український народ живе! Він за Божим велінням втішається державним життям! І не обдурять його вже кровожерні сусіди „визволителі“, які підло зазіхають на нашу державність, раді б нас знову скувати на Сибірі по тюрмах у крові наших найдорожчих синів.

Наше завдання завжди пам'ятати, до якого божевілля й дикості, масового вбивства невинних людей може дійти народ чи окрема людина, вихована диявольськими, безбожними ідеями комунізму.

Хто автор цих злочинів? А народ, який ще й сьогодні не може погодитися з фактом, що він отримує за свої історичні жахливі

злочини Божу кару і йому вже не панувати в тих країнах, де скоїв він ці злочини!

Тільки божевільний або професійний злочинець може мріяти про реставрацію диявольського комунізму!

Тож віддаймо гідну шану й доземний уклін і занесімо до Бога святі молитви за спокій душ мільйонів наших братів, знищених голодом і терором.

Боже Великий! Прийми ці невинні злочинцями й катами замучені душі у Царство Небесне.

Вічна їм пам'ять.

Амінь.

Слово на благословенні друкарні та святкуванні 5-ліття газети „Нова Зоря“

(Виголошене 18 квітня 1996 року)

Преосвященний наш Владико Ординарію, всечесний отче вікарію, всечесніші отці-декани, шановне панство!

Почуваюсь до милого обов'язку, щоб з насолодою згадати, як тому п'ять років у ці дні зродився у нас благословенний задум — організувати український греко-католицький часопис для нашої Івано-Франківської єпархії.

Святійший Отець Папа Пій V сказав: „Дайте мені добрих сповідників, а я направлю світ“. Я дозволю собі перефразувати ці слова: „Дайте нам зараз в Україні після упадку безбожної держави, у якій ще мільйони релігійно неграмотних, відсталих, або й явно ворожих до святої віри, чи збаламучених без ліку недоцільно реєстрованими актами людей, які використовують цю релігійну безликість маси, дайте нам добру пресу, добрих чесних фахових журналістів, а ми виправимо занедбану духовність в Україні!“

П'ять років тому я мав честь звернутися до невтомого нашого Преосвященного Владики Ординарія з пропозицією: „Нам би дуже треба мати свою єпархіальну газету“. А Владика відповів мені: „А де ж узяти редактора, католицького журналіста, який би всю цю таку складну працю очолив?“ „Владико, є! Знаю пана

Ігоря Пелехатого. Це талант і мужній католик, українець” (я пам'ятав пана редактора Пелехатого, який брав у мене не раз інтерв'ю ще як кореспондент „Західного кур'єру“).

І почалося миле диво! З нічого, не маючи жодної апаратури, машин, фахового персоналу, фінансів, і одночасно навчаючись відмінно у нашому Духовному Інституті, все це придбав дуже скоро і поставив всю редакційну працю на високий професійний рівень.

Захоплені наші добрі вірні, бачачи такий несподівано великий успіх пана редактора І. Пелехатого, дружньо співпрацювали з „Новою Зорею“, засипаючи її листами, матеріалами для друкування! Їх відмінно пан Пелехатий оформляв. До речі буде сказати, що пан редактор Ігор Пелехатий великий знавець української літературної мови та журналістської лексики.

Всі завжди з нетерпінням чекають нового номера нашої улюбленої газети „Нова Зоря” по всіх областях України. Потрапляє вона і за кордон. Всюди сіє зерно католицької й української правди, всюди й завжди матеріали на всі актуальні питання, святкування, поради, вказівки, а над усе розпорядження нашого Ординаріату, звернення нашого Преосвященного Ординарія.

Тож велика подяка Вам, пане редакторе, за таке високе фахове, вмиле й невтомне керування нашою українською католицькою газетою Івано-Франківської Єпархії.

А розмах пана редактора дуже помітний: за власною ініціативою розбудовує приміщення редакції, придбав друкарню, підібрав обдарованих фахових працівників редакції.

Тож дозвольте у цей ювілейний рік, у ці дні п'ятиліття нашої газети щиро привітати пана редактора Ігоря Пелехатого і весь колектив редакції з великим успіхом, подякувати за невтомну і дуже успішну працю і побажати й надалі ще більших успіхів у цій так важливій ділянці виховання народу.

Завершую згадкою про епізод із св. Євангелія третього дня Великодніх свят: Ісус Христос поясненням Святого Письма потішав зажурених учнів святих Луку і Клеопу, які йшли з Єрусалиму до Емаусу, а коли Христос хотів відходити, бо вже смеркало, вони сказали Ісусові: „Залишися з нами, вже вечоріє!“

І в Україні ще вечоріє, на жаль, так багато ворогів УКЦ і державності України. Тож нехай і надалі ясно світить нам наша „Нова Зоря“. А ми з нагоди п'ятилітнього ювілею обіцяємо, зокрема, отці декани, щиру допомогу, дружню співпрацю з редакцією під кличем „Нову Зорю“ — у кожную хату!”

Нехай Господь Бог допоможе вам, пане редакторе!
Христос воскрес!

Історичне значення Берестейського єднання (до 400-річчя Берестейської і 350-річчя Үжгородської ґнії)

(Промова виголошена 8 травня 1996 року
перед молоддю м. Івано-Франківська)

„Тож і я тобі заявляю, що ти – Петро (скеля), і що я на цій скелі збудую мою Церкву й що пекельні ворота її не подолають” (Мт 16, 18), — так сказав Ісус Христос до святого апостола Петра, передаючи йому цим самим верховну владу над усією Вселенською Церквою. Від апостола Петра — першого Папи Римського до сьогоднішнього Папи Івана Павла II було усіх пап 274 у строгому хронологічному порядку. Такого порядку й законності в спадкоємстві влади не може засвідчити ніяке інше церковне чи релігійне об'єднання в світі.

У Символі Віри — в молитві „Вірую” ми щодня молимося: „Вірую в єдину, святу, соборну (тобто Вселенську — Католицьку) й апостольську Церкву!” В цих словах закріплені основні ознаки правдивої, святої Христової Церкви, які має лише Католицька, тобто Вселенська Церква (слово “katholicos” у перекладі з грецької мови означає „вселенський”).

Невід'ємною частиною цієї Вселенської Церкви завжди була, є і буде наша Українська Католицька Церква, яка ніколи офіційно не втрачала єдності з Апостольською Столицею — з Ватиканом. І навіть тоді, коли 1054 року за ініціативою візантійського імператора та Константинопольського патріарха Керуларія Візантія, а

за нею 1589 року Московська Православна Церква відірвалися від Вселенської — Католицької Церкви.

У другій половині XVI століття запанував в Україні глибокий упадок церковного та релігійного життя: відсутність високої освіти серед духовенства, падіння монастирського життя, невільницька залежність Церкви від світської влади, приниження і поневолення Української Церкви нашими нещирими сусідами — польською державою та московським православ'ям, які завжди намагалися підкорити собі наш український народ і його святу Церкву (та й навіть сьогодні московське православ'я продовжує проклинати українського гетьмана Мазепу — великого мецената українського православ'я й оборонця вільної української держави).

Ось це далеко не повний перелік причин того, чому провідні діячі нашої Української Церкви — спадкоємиці Київської Церкви, вирішили шукати порятунку для Церкви в офіційному закріпленні її поєднання із Апостольською Столицею — з Римом. Ця діяльність тодішнього проводу нашої Церкви привела до історичного акту Берестейського поєднання її в 1596 році з Римом. Цей акт дав початок пробудженню в Україні релігійної та національної свідомості, любові й пошани до своєї святої Української Церкви разом із бажанням вивести її із занепаду, до якого її штовхали польська та російська держави, котрі прагли знищити все українське життя через його колонізацію та русифікацію, а народ хотіли зробити своїм слугою, чи перевертнем — своїм „яничаром”.

Найбільш далекоглядні та глибокодумаючі провідники нашої української Церкви бачили для неї вихід із кризи лише в скріпленні єдності з Римом. Після тривалих нарад українські єпископи вирішили в 1594 році остаточно поєднатися з Апостольською Столицею — усі вісім Єпископів Києво-Галицької Церкви зібралися разом на чолі з Київським Митрополитом Михайлом Рогозою у місті Бресті на Синод, котрий заманіфестував прагнення Церкви до унії з Римом.

Синод вислав Єпископів Іпатія Потія та Кирила Терлецького до Риму від імені всієї Української Церкви. Папа Климентій VIII

урочисто прийняв українських єпископів і 25 грудня 1595 року схвалив усі 33 пункти умови поєднання Київської Церкви із Вселенською Церквою своєю буллою „Magnus Dominus“.

Це поєднання Української Церкви з Римом не було чимось цілком новим для нашої Церкви. Це було лише підтвердження того, що вже існувало від початків християнства на Україні. Ми ж, українці, прийняли Христову віру 988 року з Візантії та Болгарії в той час, коли весь тодішній християнський світ був підпорядкований Апостольській Столиці — Ватиканові, Папі Римському, а роздор у Вселенській Церкві наступив аж 1054 року. Отож Україна прийняла Вселенську, тобто — Католицьку віру. Хто з українців об'єктивно, без ворожого упередження і перекручення фактів, пізнав цю історичну правду, той щиро радіє з того, що він належить до Вселенської Церкви, яку заснував сам Ісус Христос для всіх народів світу, „щоб усі були одно“ (Ів. 17, 21).

Без віднови церковного поєднання із Апостольською Столицею в кінці XVI століття наш народ був би зник із лиця землі — він би розчинився в морі русифікації, колонізації та мадяризації, як і змагали до цього завзято наші сусіди.

Єдність Церкви випливає із основного християнського джерела — із вимог нашого Спасителя Ісуса Христа, Який у прощальному слові до апостолів на першій Службі Божій — на Тайній Вечері — сказав: „Нову заповідь даю вам, щоб ви любили один одного! Як я був полюбив вас, так любіть і ви один одного! З того усі спізнають, що мої ви учні, коли любов взаємну будете мати“ (Ів. 13, 34-35).

Найголовніша причина Берестейського поєднання безперечно полягає в тому, що ідея збереження єдності Вселенської Христової Церкви була притаманна душі українського народу від самих початків християнства на Україні й ніколи вона не вмирала — не зазнавала сепаратистських впливів, як це було притаманно нашому північному сусідові. Саме з метою підриву довіри до цієї ідеї наші недруги сьогодні планово засилають в Україну різні релігійні секти, які завзято проповідують перекручену Христову науку

чи навіть пропагують язичницькі або чужі нам азіатські віровчення, обдурюють наш народ, котрий саме зараз найбільше потребує духовної єдності, в час, коли ми за Божим Провидінням та за мільйонні жертви наших мучеників, одержали вільну Церкву і державу, єдність котрих ці сили стараються розбити.

Бо ж жоден народ світу не заплатив такою дорогою ціною за волю як наш український народ!

Тож моли́мся за єдність, солідарність нашого народу!

В час святкування ювілею 400-річчя Берестейського Єднання, яке ми так урочисто відсвяткували тут в Івано-Франківську та на Ясній Горі в Гошеві при великому здвигові народу, ми просили в Матері Божої дальшої опіки над ним, так, як це зробив 1037 року Київський князь Ярослав Мудрий, віддавши після величавої перемоги над печенігами в опіку Пречистій Діві Марії весь український народ, так, як минулого року ми всі під проводом Блаженнішого Кардинала Івана Мирослава Любачівського у Зарваниці молилися за опіку Богородиці над ним та над нашою Українською Католицькою Церквою.

Тому сьогодні скріпімо наші переконання щодо святості нашої Церкви та її приналежності до правдивої Христової — Католицької Церкви щирими молитвами, святим Покаянням, гідним християнським життям, старанністю у праці на благо нашої Церкви і держави, братньою взаємною любов'ю, яка найкраще заманіфестує нашу належність до Христової Церкви, котра збудована на правдивій, щирій любові до Бога й ближнього.

Нехай всіх вас благословить Всемогутній Господь Бог, а Пречиста Діва Марія має завжди в своїй опіці!

Слово на меморіальній могилі воїнів УПА

(Виголошене 13 жовтня 1996 року
в м. Івано-Франківську)

Як не можна спинити річку, що ламає кригу навесні, бурхливо несеться до моря, так не можна спинити святу Церкву і націю, яка ламає свої кайдани, прокинувшись до життя, до волі. І немає вже такої сили в наших історичних ворогів, щоб спинити закріплення державності України.

Авангардом у боротьбі за нашу державність в останні десятиліття була УПА.

Брати, сестри, друзі! Ми перед пам'ятним хрестом, який ми посвятили тому чотири роки, у рік п'ятдесятиліття створення УПА, яка віддала себе в опіку, під Покров Матері Божої, котрої завтра свято.

Згадаймо мужність наших героїв УПА! Не тільки жертви, але й переможні бої, бо у великих боях за славне десятиліття УПА загинуло 5 генералів, десятки полковників коричневої і червоної імперій.

Ще не навчилися наші історичні вороги на ганебному для них уроці у Чечні, мріють про Україну. Марно мріють!

Історія не знає прикладу, щоб поневолена нація в умовах окупації, вікового поневолення, геноциду, так беззавітно — більше десятиліття демонструвала світові зразки мужності та героїзму у боротьбі за волю, державність.

Недаром лідер французького народу й руху Опору в часи II світової війни генерал де Голль у 1944 році, дізнавшись про боротьбу УПА проти фашизму та більшовизму, заявив: „Якщо б Франція мала таку армію, як УПА, німецький чобіт не топтав би французьку землю“.

Професор Григорій Ващенко справедливо заявив, що легендарна мужність УПА не поступається перед мужністю запорізьких козаків.

Тільки славний полковник Різун (Василь Андрусак) вийшов переможцем у понад ста боях з комуністсько-московськими військами.

Тож тут, перед цим пам'ятним святим хрестом обіцяймо Всемогутньому Богові, нашим друзям-героям, брати і сестри, друзі, віддавати себе й надалі під Покров Матері Божої і віддати всі сили духу й тіла за поширення сили, слави, багатства і простору України.

А Господь Бог буде завжди з нами у всіх боях до переможного кінця.

Амінь.

Слово на могилах Січових Стрільців

(Виголошене 1 листопада 1996 р.
в м. Івано-Франківську)

„А ви Україну ховайте. Не дайте матері, не дайте в руках у ката пропадать!“ — так учить нас сьогодні й вимагає на цих історичних могилах наш геній Тарас Шевченко у цей тривожний час.

Цю вимогу завжди пам'ятали славні герої Листопадового Зриву 1918 р. на землях Західної України.

Сьогодні минає 78 років з того часу, як 1 листопада у Львові за Божим благословенням під проводом полковника Дмитра Вітовського і президента доктора Костя Левицького, народженого на Івано-Франківщині (м. Тисмениця), проголошено Українську державу.

По всіх містах і селах піднявся народ на віднову Української держави, всюди замайоріли синьо-жовті державні прапори, почалося українське державне будівництво, організація Української армії, бо ж знали тоді наші герої, що народи живуть кров'ю своїх найкращих синів.

І сьогодні, вже у вільній українській державі, яку всім нам треба закріпити, бо на неї зазіхають безбожні колишні визволителі, ми прийшли сюди, до цих могил, із молитвою і поклоном, щоб черпати сили духу.

Українська свята Церква підтримує і благословляє визначні змагання за волю і державність.

Бо ж про віднову безбожного пекельного дикого комунізму може мріяти тільки слуга пекла, проданий колишнім червоним окупантам, задурений яничар.

Наші колишні „визволителі” у себе не можуть навести лад, бо немає вже рабів по країнах світу, які на них працювали.

Бо ж кожна тверезо думуюча людина сьогодні розуміє, що комунізм — це виплодок сатани, це диявольська теорія, яка нищила все, що святе, Боже, національне. Ніяких компромісів із комунізмом і його слугами не може бути!

А ми врочисто заявляємо тут на цих могилах сьогодні нашим героям Листопадового Зриву, що ми всі сили духу й тіла віддамо для розбудови сили, слави, простору і багатства нашої держави.

Нам не страшні погрози колишніх наших окупантів!

А вас, дорогі брати й сестри, громадяни вільної України, просимо виховати своїх дітей, майбутніх громадян України, щоб вони так любили Господа Бога, святую Церкву в Україні та рідний край, і так за його славу й багатство боролися, як наші герої Листопадового Зриву!

Тож ушануймо пам'ять славних героїв-борців листопадових змагань хвилиною мовчання.

*Моліться, братія, моліться!
Кругом святого Чигрина
Сторожа стане з того світу,
Не дасть святого розпинать!
Свою Україну любіть,
любіть її во врем'я люте.
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть!*

Амінь.

Слава Україні!

Кардинал, Патріарх Йосиф Сліпий — ісповідник Української мученицької Церкви

*(Слово, виголошене на зборах Союзу Українок,
м. Івано-Франківськ, 16 лютого 1997 р.)*

Українська Греко-Католицька Церква дала українському народові ряд велетів духу, які відіграли у державному, а не тільки церковному, житті народу України вирішальну роль.

Серед них на п'єдесталі слави необхідно представити отця Маркіяна Шашкевича, Митрополита Андрея Шептицького і Патріарха, кардинала Йосифа Сліпого.

Трагедія, яка спіткала Українську Католицьку Церкву під час і передусім після II світової війни в особливий спосіб захопила її провідників: найперше слугу Божого Митрополита Андрея Шептицького, а опісля його гідного наслідника — Митрополита Йосифа Сліпого, про славний шлях життя і мучеництво якого згадаймо.

Патріарх — Кардинал Йосиф Сліпий — побачив Божий світ 17 лютого 1892 р. у селі Заздрість Львівської Архиепархії, Теробовельського повіту у Західній Україні. Якраз завтра мине 105 років із дня народження нашого ісповідника і мученика за святую Католицьку Церкву. Кардинал Йосиф мав щастя виростати у заможній глибоко християнській сім'ї, в якій одержав здорове виховання на моральних і релігійних засадах, яке і вирішило про майбутню мужність і незалежність у складних подіях життя нашого ісповідника за святую Церкву і державність України.

Дід мав прізвище Коберницький-Дичківський, але його також величали „Сліпий”. Той псевдонім перейшов на сина і став третьою складовою прізвища внука. За переданням, псевдонім походить від одного предка Йосифа, якого в 1709 році москалі осліпили за те, що він боровся під Полтавою проти царя Петра I по стороні гетьмана Івана Мазепи і шведського короля Карла XII.

Молодість Йосифа минала безтурботно під дбайливим оком батьків, які вдало зродили у майбутнього князя мученицької

святої Церкви благородні християнські чесноти, а передусім любов до ближнього. 1911 р. дев'ятнадцятирічний юнак відмінно захистив атестат зрілості у Тернопільській гімназії. Вже у ці роки майбутній великий учений поєднав безмежну любов до Бога із наполегливим навчанням.

Філософські студії розпочав він у Львові у Духовній Семінарії, де на нього особливий благородний вплив мав Митрополит Андрей Шептицький. За рішенням Митрополита обдарованого богослова направляють в Інсбрук — в Австрію, в богословський колегіум „Канізіанум“, щоб тут завершити вищі студії, до яких приступив майбутній наш Патріарх усім своїм серцем і всією силою свого великого розуму.

30 вересня 1917 р. Митрополит Шептицький, після повернення з російської каторги у лаврі оо. студитів в Уневі висвятив молодого Йосифа на священника.

В Інсбруку при „Канізіанумі“ він далі вчиться і здобуває титул доктора богослов'я. Тут він завершив свої славні перші богословські наукові твори. А далі — студії і наукові ступені у Східному й Папському Григоріанському Університетах у Римі.

Великий учений повертається в Україну і приймає номінацію на професора догматики у Львівській Духовній Семінарії. Тут засновує і редагує богословський щотримісячний журнал „Богословія“, що був безпосереднім чинником у відродженні богословської науки в Україні.

Незабаром молодого професора кличуть на пост Ректора Семінарії, де він має можливість віддати всі свої знання й педагогічний хист для вишколення молодих кліриків єпархії.

Із заснування Богословської Академії у Львові за почином невтомного митрополита Андрея Шептицького її першим ректором (1929-1945 рр.) став наш Кардинал Йосиф (число студентів у цій єдиній вищій школі у той час в Галичині доходить до 400). Тут проявилася небуденна організаторська обдарованість великого вченого. Це не заважає йому брати активну участь в унійних з'їздах (Велеград, Прага, Пінськ, Львів).

У Богословській Академії він зібрав найкращі наукові сили вчених-професорів Західної України.

В час окупації Західної України Митрополит Андрей іменує о. Йосифа Сліпого Екзархом Східної України.

22 грудня 1939 р. у празник Непорочного Зачаття Матері Божої о. доктор професор Йосиф Сліпий був висвячений Митрополитом А. Шептицьким на Єпископа з правом наслідства, і з відходом у вічність Митрополита Андрея 1 листопада 1944 р. він став Архиєпископом Львова і Митрополитом Галицької Землі.

З другим приходом московсько-комуністичної окупації почався жахливий наступ на нашу святу Українську Греко-Католицьку Церкву, який найбільше відчули наші священники та їхні Владики, на чолі яких Митрополита Йосифа Сліпого арештують 11 квітня 1945 р. Почалися обшуки, пішли у рух розбишацькі руки, як про це писав сам ісповідник — Митрополит Йосиф. 12 квітня 1945 р. його під конвоєм повезли зі Львова до Києва до найсуворішої тюрми по вулиці Короленка, 33.

Про цей період пише сам Митрополит пізніше: „Мене ввели на слідство вдень і вночі, так, що я буквально падав з ніг і мене мусили підтримувати, ведучи до слідчого судді, при тому голодував... це велика ласка Божа, що я витримав ці муки“. Виснаженого безсонням, голодом, жахливими допитами, його тероризували й вимагали підпису до відступництва, щоб відрікся єдності зі святим Апостольським Престолом, обіцяючи йому Київську Митрополію.

Коли ж ніяк, ні муками, ні тортурами, ні погрозами не зламали ісповідника блаженнішого, який упродовж 18-річного перебування на московській каторзі готовий був за святу Церкву і народ умерти, тоді інкримінували нашому мученикові зв'язок з національно-визвольним рухом, з УПА, підтримку підпільно-католицької святої УГКЦ, організацію дивізії „Галичина“ і т. п.

На всіх каторжних поселеннях безстрашний наш герой заявляв диким слідчим, особливо тоді, коли підсували йому фальшиві акти з допитів: „Я такого не казав і не буду такого підписувати!“ Про них пише у своїх споминах: „Треба мати на увазі, що вони безбожники, без моральних засад, деколи малообразовані, а ще й до того проходили у тому звірському напрямі свій вишкіл, то й не дивно, що вони не в силі інакше писати“.

Щоб зламати фізично нашого Патріарха, перекидали його впродовж 18-річної пекельної каторги у різні місця, де часто важко хворів, голодував, над ним знущалися наслані злодії-вбивці, яких нацьковували на Митрополита. Розрадою були зв'язки з нашими єпископами і священниками — політв'язнями у таборах. Проте, часто занепадав здоров'ям, мав запалення легенів, відмороження рук, ніг, перелом рук тощо. 1950 р. блаженнішого призначили до 8-го інвалідського лагпункту і з гарячкою повезли до Києва. Підійшов до нього тоді один румунський генерал і сказав: „Вас визиватимуть, щоб знущатися. Не дайтеся під ніякими умовинами зломити!“ Але ж Митрополит наш був готовий радше вмерти, ніж порушити святі католицькі закони.

Не зупиняли нашого митрополита муки, торттури, і він не переставав висилати в Україну пастирські листи, розпорядження для нашої підпільної катакомбної святої Католицької Церкви, хоча за це його дуже важко карали. І там, у таборах, правив святі Служби Божі, сповідав, навертав безбожників, злочинців. Там же іменував підпільних Єпископів, між іншим о. Климентія Шептицького, брата Андрія Шептицького, о. Андрія Зафійовського та о. Івана Чорняка, а після звільнення таємно в дорозі до Риму на II Ватиканський Собор, куди був висланий з СРСР за стараннями Папи Івана XXII, 33 відомих учених Франції, 113 депутатів французького парламенту, іменував після свячення свого таємного наслідника для України й Білорусії блаженної пам'яті мученика, ісповідника о. Василя Величковського.

Мав я щастя бути на підпільних реколекціях у с. Мигона під Львовом у підпільному монастирі, де Владика Величковський давав 1965 р. реколекції і висвячував священників для нашої катакомбної святої Церкви. Це був Божий проповідник!

Всюди наш Митрополит вимагав від комуністичних слідчих повернення усіх прав УГКЦ „status quo antea“, тобто до того стану, в якому знаходилися католики, заки почалось переслідування. 1957 р. Митрополитові за активну працю, зв'язки з підпіллям на закритому суді додали ще 7 років до попередніх тринадцяти. І всюди знову голодування, торттури, нічні безперебійні допити тощо, перебування у таборах серед бандитів, злочинців,

злочинців. Але ніщо не могло зламати його і спонукати відступити від релігійних і моральних основ. А на допитах тримався наш ісповідник подиву гідно мужньо. До слідчих, між іншим, говорив: „Ви знущаєтеся надо мною і над святою Церквою, ви нівечите і нищете все те, що потрібне для розвою духовного життя і ще й хочете, щоб я виступив проти тих, які співчують мені й мене боронять“.

Або в іншому місці споминів з допитів говорить: „Ви існуєте 44 роки, а свята Католицька Церква — 1900 р.!.. Ми тут помремо, але помрете також і ви, а Греко-Католицька Церква переживе у катакомбах переслідування злочинного безбожництва і православної анархії і буде жити (пророцтво сповнилося!). Його постава, що всюди викликала пошану й подив усіх його друзів у тюрмі, включно зі злочинцями, була підтверджена десятками людей різних національностей.“

Муки Митрополита Йосифа впродовж 18 років каторги, знущання були для нас в Україні символом опору проти переслідування. Це зродило для нашої святої Католицької Церкви в Україні серед жорстоких переслідувань численних мучеників, як явний доказ абсурдності комуністичної системи правління, що власними руками копала собі неминучу могилу. Його жертви, науковий та організаторський потенціал історія святої УГКЦ та Україна ніколи не забудуть. Він став зразком, прикладом для всього католицького світу, і всі в світі подивлялися його величний надлюдський гарт. Все це описують і підтверджують у своїх споминах гідні співв'язні нашого Патріарха.

На іншому допиті Митрополит, якому закидали співпрацю з німцями, відповів, що за співпрацю його вже судили, хоч він із німцями не співпрацював, а Молотов, який навіть підписав пакт з німцями з фон Ріббентропом у серпні 1939 р., ще не засуджений за цю співпрацю (це акт великої відваги й мужності на допитах!).

У січні 1963 року нашого Кардинала звільнили, а 4 лютого 1963 р. у Москві, у готелі „Москва“, перед виїздом у Рим на II Ватиканський Собор він таємно висвятив на Єпископа і призначив керувати УГКЦ о. Василя Величковського.

У своїх повчаннях і споминах у Римі писав: „Коли когосьзневажають, обвинувачують, трактують як бандита і злодія, колихтось опльований, битий, висміяний, коли терпить голод і холод, вбраний лиш у лахміття, із подертим взуттям і порожнім животом, тижнями без змоги митися, покинений всіма..., але, якщо має стійке переконання про існування Бога, Ісуса Христа, якщо покладається на Боже Провидіння, зможе все це витримати спокійно до кінця”.

На II Ватиканському Соборі його учасники кардинали та єпископи подивлялися мужності, вірності серед мук, гідності нашого ісповідника, вважали для себе за честь діткнутися його риз.

Там він запропонував Патріархат для святої УГКЦ.

У Римі Кардинал заснував Український Католицький Університет ім. Папи Климента, побудував церкву святої Софії, організував бібліотеку, музей.

У ці роки відвідав усі великі українські громади у багатьох країнах світу. Ці поїздки цементували, організовували всю нашу діаспору, яка всюди дуже урочисто вітала свого мученика, ісповідника, кардинала.

7 вересня 1984 р. у п'ятницю Патріарх Кардинал Йосиф Сліпий закінчив своє славне життя. 1992 року, 27 серпня тіло нашого ісповідника перевезли з Риму до Львова, де поховали у крипті церкви св. Юра біля саркофагу Митрополита Андрія Шептицького, як це просив святої пам'яті Кардинал Йосиф у своєму „Заповіті Патріарха”. Я мав честь разом із іншими нести домовину з тілом Патріарха у підземелля.

Патріарх Кардинал Йосиф Сліпий, ісповідник віри, світоч істини на віки був вписаний своєю святістю життя, мужністю в обороні нашої святої УГКЦ, науковою діяльністю, як ректор Богословської Академії у ряди найдостойніших синів святої Католицької Церкви та державності України.

Р. С. Нехай цей виступ буде від мене для його Блаженства Патріарха трояндою на саркофаг його в соборі св. Юра у Львові, в соборі, де він оберігав мене і я закінчив студії, знаючи, що мене жде розстріл або довголітнє ув'язнення у комуністичних таборах, але приклад мого вчителя і добродія завжди надихав мене!

Слово про піст

(Виголошене 5 березня 1997 року
на обласному радіо)

Дорогі брати і сестри! Завтра, 6 березня, почнемо святий великодній піст, щоб гідно підготуватися до великодньої святої Сповіді і з чистим серцем 23 квітня, в день свята Христового Воскресіння, заспівати воскресну пісню.

Тому я хотів би сьогодні виголосити декілька думок про святий піст. Яка його роль у формуванні духовності християнина, коли і з якою метою його запровадили?

Піст належить до найстарших і найбільш священних засад християнської релігії. Історія посту сягає апостольський часів.

Св. Василій Великий у трактаті про піст пише: „Піст — це не повітній винахід, але це скарб по батьках. Усе, що давнє, гідне похвали. Пошануймо стародавність посту! Він такий давній, як саме людство”.

У третій церковній заповіді вимагає свята Церква, щоб ми заховували призначені пости. А встановила його свята Церква з певною метою, а саме:

- 1) щоб вірні навчалися панувати над собою, виробляючи в цей спосіб сильний характер;
- 2) через це бажає свята Церква дати вірним нагоду виявити свій послух до неї і цим збирати заслуги на майбутнє життя;
- 3) постом готуємося до конкретного свята, бо відмовляємо собі на певний час милої їжі, роздумуємо про значення даного свята.

Приклад посту дали нам вже у Старому Завіті Мойсей, Ілля, постив св. Іван Хреститель. Постив навіть Ісус Христос 40 днів і ночей, щоб нас навчити чому і як постити. Це дасть усім нам силу за прикладом Ісуса Христа, якого спокушав диявол і обіцяв усі скарби землі, якщо йому поклоняться. А відповідь Ісуса дияволу була рішуча й мужня: „Геть, сатано! Одному Богові треба поклонятися!”

Колись був піст дуже строгий, зараз він спрощений, бо й організм людей зараз слабший. Основна вимога релігійного посту

— це стримання в певні дні, перед святами, чи у сам день свят від м'ясних чи навіть молочних страв, гострих напоїв, чи навіть куріння, як це роблять у нас завзяті курці, щоб цим серед щирих і частих молитов гартувати себе проти спокус до гріха і звеличати дане свято.

Святий піст дуже корисний для тіла й душі. Він скріплює здоров'я, бо ж переїдання руйнує здоров'я; піст зміцнює волю, виробляє у нас чесноти, він є для нас корисним, дійовим додатком до наших молитов. Розумний піст продовжує нам життя.

Давні пустельники, наприклад, святий Антоній, св. Павло, постили дуже строго, а жили понад 100 років. Св. Альфонс Лігуорі строго постив кожної суботи (споживав тільки хліб і воду) в честь Матері Божої і жив понад 90 років.

Славний лікар Гіппократ дожив до 140 років і завжди втішався сильним здоров'ям. Запитали його, чому він завдячує те своє здоров'я і такий довгий вік, він відповів: „Я ніколи в житті не найдався досита“. Лікарі завжди призначають хворому діету, щоб скоріше одужав. Щоб довше зберегти тіло, треба його ошадно берегти, як одяг.

Піст допомагає приборкати тілесні й диявольські спокуси: „Змучена голодом твердиня піддається тим, що її облягають, так і тіло, приборкане голодом — постом — піддається легше рішенням розуму“.

Проте, коли стримуємося від їжі під час посту — це миле Господу Богові, коли одночасно здержуємося від гріхів і виконуємо добрі діла, зокрема милосердя; піст без милостині ближньому нашому — це захланність. Хто дає милостиню, житиме в достатку, говорить наше українське прислів'я.

Але що pomoже морити тіло постом, коли душа насичується гордістю, заздрістю, кривдою ближнього, коли ми ошукуємо, говоримо неправду, осуджуємо, очорнюємо брата свого брудними обмовами?!

Тому навчас нас св. Августин: „Піст і милостиня — це два крила молитви“.

На жаль, зараз вся Україна постить. Де ж причина того? Безбожна держава, яка мусила розлетітися, залишила нам повну

моральну й матеріальну руїну, а зараз жахливо розкрадають її давні вороги, а щирих, ідейних громадян ще замало. Їх треба виховати для молоді української держави вдома, у школі, в установах, у Збройних Силах України.

Тому накладімо в час Великоднього посту піст на язик (не обмовляймо ближнього), на вуха (не слухаймо пліток і брудних розмов), на очі (геть очі від порнографії та безсоромності), щоб після щирої великодньої святої Сповіді невинним серцем і устами привітати нашого Спасителя Ісуса Христа у свято Воскресіння урочистою великодньою піснею.

Амінь.

Слово

„988 рік — рік Хрещення України“

(Виголошене на обласному радіо 11 липня 1997 р.)

Боже, Ти, що сотворив небо і землю, поглянь на новоохрещений народ свій і допоможи йому пізнати Тебе, як пізнали Тебе інші народи”, — такі слова вклав в уста нашого святого князя, хрестителя України, Володимира Великого, наш перший історик, архиєпископ Києво-Печерського монастиря-Лаври Нестор у своєму славнозвісному творі „Повість минулих літ“.

Цими словами наш літописець Нестор і звеличав історичну подію Хрещення Русі-України 988 р., найвеличнішої події в історії українського народу, й нашого святого князя-Хрестителя, Володимира Великого.

А слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький у своїй молитві за наш український народ говорить: „Всемогутній Боже, Царю Всесвіту, Спасителю наш Ісусе Христе, що цілим серцем любиш увесь людський рід. Споглянь милосердно й на наш український народ, щоб він став народом святим, щоб сповнив своє Боже посланництво, щоб на вернув увесь Схід до світла віри, до святої Вселенської Церкви та щоб приносив вічному цареві безнастанну славу, честь і поклін на вічні віки“.

Тому згадаймо і звеличаймо 988 рік — рік Хрещення українського народу. Бо Хрещення Русі-України поставило український

народ нарівні з усіма культурними народами європейських держав. Від того року володарі всіх великих держав почали шукати зв'язків із володарями Київської держави, бо весь наш український народ почав поклонятися правдивому Богові.

Але початки християнства були і скоріше.

За твердженням нашого літописця Нестора св. Андрій зі своїми учнями відбув місійну подорож вздовж Дніпра, зокрема він був у Києві, й поблагословив гори, поставив на них святий Хрест і сказав до своїх учнів: „Бачите ці гори? Вірте мені, що на них засяє ласка Божа і тут буде колись велике місто, в котрому Господь благословить багато церков і оновить цю землю святим Хрещенням”.

Це пророцтво сповнилося. А на місці, де мав святий апостол Андрій поставити Хрест, стоїть у Києві церква св. Андрія.

Під кінець першого століття в Корсуні (Херсонесі) у Криму був на засланні учень і третій наслідник святого апостола Петра св. Климентій. Тут він місійною працею здобув для Христової Церкви багато душ.

Вже 865 року перші Київські князі Аскольд і Дир були християнами, отже, і їхнє найближче оточення мусило визнавати Христову віру.

І вже серед послів, дружинників і боярства князів Олега й Ігоря були християни.

А свята княгиня Ольга після смерті свого чоловіка князя Ігоря, коли стала володаркою всієї Української держави, прийняла християнську віру. Під час хрещення її хреститель сам Царгородський Патріарх Полієвт у присутності імператора Константина Багрянородного, який був хресним батьком княгині Ольги-Олени, сказав: „Щаслива ти будеш у твого народу, бо ти полюбила світло й покинула темряву. Український народ буде величати твоє ім'я від роду до роду”.

І заклала свята княгиня Ольга основи християнської віри у київській державі й підготувала свого внука святого князя Володимира Великого до урядового Хрещення всієї Русі-України, яке

відбулося дуже врочисто у м. Києві у водах Дніпра-Славутича, а потім по всій Україні 988 р.

Від часу хрещення заборонено ставити в Україні ідоли. Русь-Україна отримувала нове обличчя, входила в нове життя, ставала християнською, що стало вирішальним для могутності Української держави, яку „знають і про яку чують по всіх кінцях землі” (як казав перший наш український Митрополит Іларіон у своєму славному похвальному слові над гробом святого князя Володимира Великого у Десятинній церкві). У цій же проповіді Митрополит Іларіон прирівняв св. Володимира Великого до Христових апостолів.

А прийняла Україна Христову віру, коли між християнами не було роздору, була повна єдність усього християнського світу до 1054 р. О, як зараз потрібна єдність усіх християн у молодій українській державі!

До цього вас закликають роковини Хрещення України 988 року і сам наш святий князь Володимир Великий.

Святий князь Володимир Великий поміж великими і світлими постатями нашої княжої держави сяє, наче сонце, своєю невмирущою славою, величчю і заслугами. Він наш Хреститель, апостол, святий! Тільки правдива Христова віра допоможе нам закріпити нашу українську державу й тому молимося щиро в Україні: „Боже, нам єдність подай!”

Слово до офіцерів Української Армії „Релігія і Церква в історії України“

(Виголошене 18 червня 1998 року)

Шановні панове офіцери Збройних Сил України! Дякую за запрошення. Дуже радий перед вами виступити.

Проте, ця тема, хоч дуже актуальна, але дуже обширна. Тому в одному сьогоднішньому рефераті можна її тільки дуже коротко обговорити, опрацювати.

Постараюся її висвітлити перед вами у двох частинах, а саме:

1. Загальний огляд ролі християнства для морального росту і піднесення цивілізації людства (між іншим, пропоную наступний свій виступ перед вами, у зв'язку з наближенням святкування Двохтисячоліття з дня народження Ісуса Христа.

2. Автентичність постаті Ісуса Христа і докази Його Божества. Цей мій реферат з увагою вислухали студенти Івано-Франківського університету ім. Василя Стефаника на кількох факультетах.

Поява Ісуса Христа і Його святої науки внесли позитивні й кардинальні зміни у моральність і цивілізацію народів. Між іншим, Христова наука проголосила у сімейних питаннях замінити полігамію (багатоженство) на моногамію — подружній зв'язок одного чоловіка з однією жінкою; нерозривність сімейної пари до смерті (чого і зараз немає!), подружня вірність, рівноправність жінки з чоловіком — повага до жінки, відповідальність батьків за виховання дітей, навіть калік (у стародавньому Римі дітей-калік викидали, топили, вбивали); наука святої Церкви засуджувала двобої, помсту, а вимагала й вимагає вирішувати конфлікти мирно; наука святої Церкви заборонила поганські тризни, під час яких на похоронах достойників убивали їхню дружину, обслугу, худобу й улаштовували багатий банкет.

Христова наука проголосила як умову спасіння діла милосердні, а саме: молитва, піст, милостиня. Христос залишив святій Церкві 7 святих Тайн, зокрема святу Тайну Хрещення, без якої не можна приймати будь-яку іншу святу Тайну — сповідатися, вінчатися, причащатися.

Кожного християнина зобов'язують 10 Заповідей Божих, які дав Господь єврейському народові на горі Синай.

Вся ця наука, яка запечатана у Святому Письмі або дана християнам в переданні — науці отців і Церкви, відродила народи світу. Дивно, що цю науку серед високоцивілізованих народів Греції, Римської імперії та інших з великим успіхом серед небезпек і жорстоких переслідувань проголошували невчені апостоли-рибалки, але вони втішались особливою допомогою Божого Провидіння.

В успішному місійному проповідуванні Христової науки апостолам допомагали чуда, якими оздоровлювали важкохворих, їхні могутні, переконливі проповіді на судах перед суддями, але найбільше — їхнє святе життя. А погани, бачачи їхнє святе життя, радо наvertsалися до християнства, бо запевняли себе, що релігія, яка виховує таких святих людей, напевне Божого походження.

Ні муки, ні тортури, ні смерть не лякали їх, бо безмежно всі проповідники Христової науки вірили, що наука Ісуса Христа і його св. Церкви самим Богом послана людству.

Наприклад: 1. Апологет Квадратус переконував цесаря Адріана в правдивості життя і діяльності того, що ще живуть учні і слухаючі науки Христа.

2. Слова святого апостола Павла — „Я розмовляв з тими, яких Ісус Христос оздоровив“.

І зараз Церква засуджує забобони, ворожіння з карт, хіромантию, спиритизм (викликання духів), евтаназію, аборт, дозволяє у сім'ях користати з теорії природного планування народжуваності, забороняє вірити в астрологію — ворожіння із зір, але впливу на землю і людей планет не заперечує (між іншим три царі за вказівкою комети — чарівної зірки заїхали аж у Єрусалим, шукаючи новонародженого Ісуса Христа).

Пересадну віру у сні Церква забороняє і відрізняє від віщих снів (наприклад, сон президента США Авраама Лінкольна).

Всю цю християнську науку, всі ці повчання прийняла Русь-Україна із Хрещенням 988 року, року хрещення наших предків, які охрестилися на декілька століть скоріше, ніж наші сусіди.

З поширенням християнства й у нас в Україні наступили корисні зміни у державних порядках, моральній освіті, культурі,

мистецтві тощо. А особливо у відносинах між народами, у сім'ї тощо. Бо ж щирий і глибоко віруючий та практикуючий християнин і зараз у нас в Україні буде чесним громадянином і будівничим Української держави.

Він буде мріяти про високе становище в уряді України не для почестей, гордості і незаконного збагачення, а тим більше не для ганебного у нас зараз розкрадання державних грошей, багатства, чим кривдять злочинно мільйони громадян, які є на межі крайнього вбожества.

А в тих, що не пізнали Божих законів, немає відповідальності перед Богом, Україною, своєю совістю. Думають вічно безкарно бенкетувати, забуваючи за Божі та церковні закони. А Господь Святим Духом — всюди (слова св. Августина: „Хочеш грішити, добре, знайди таке місце, де немає Бога і там роби що хочеш”).

У кожного повинно бути щось святе: вічний Бог, Україна, сім'я, вірність дружині, чоловікові. Золото обручки нагадує нам про присягу! Це зупинить людину від морального упадку в нагоді до гріха.

Для підтвердження позитивного впливу тисячолітнього християнства в Україні подам ряд фактів, які це підтверджують. А їх так багато...

Вже від перших років християнства в державі Русі-Україні почалися могутні впливи його на всі ділянки життя. Розвиток архітектури, будівництва в Україні завдячуємо християнській релігії, церкві. Неперевершений шедевр архітектури — Софійський собор у Києві, побудований князем Ярославом Мудрим, сином хрестителя України — князя Володимира Великого, Золоті ворота, Успенський собор, Михайлівський собор, який ганебно був знищений комуною, а зараз почалась його відбудова, церква св. Юра у Львові та ін.; малярство — неперевершені картини, образи, розписи, мозаїки — образ Матері Божої Оранти — жива картина Матінки Божої у Софійському соборі, котрій віддав в опіку весь наш народ князь Ярослав Мудрий 1037 р. під час посвячення Софійського собору на пам'ятку перемоги військ княжої Русі-України над печенігами на полях Білгорода біля Києва. Богородчанський іконостас Манявського Скиту, автор Іов Кондзиневич, родом із Тисмениці. Кращі художні полотна, інстру-

ментальні та вокально-хорові твори. І чужинці стверджують, що українська церковна пісня належить до найкращих у світі. А натхненням до мистецької творчості є віра у вічного Бога й наша відповідальність за життя перед Богом і святою Церквою.

О, як зараз потрібно в молодій українській державі практикуючих християн, які були б здатні пожертвувати особистим на Божу славу, не захоплюватися пересадно своєю славою, земним багатством. Такий не зрадить державу, родину. Таких треба виховати!

Під виливом релігії, християнства вже у княжій добі за князя Володимира Великого, князя Ярослава Мудрого в Києві була зібрана перша бібліотека в Європі, а його дочка Анна Ярославна — королева Франції (за неї дякував президент Франції Де-Голь Україні в Києві) дружина короля Генріха I; глибоку віру й українство зберегла і в Парижі, й виховала у душі християнських ідей своїх дітей у Франції (дочка Едігна уткнула на Україну), а з собою взяла з України святе українське Євангеліє, на якому впродовж століть присягали французькі королі. Ця реліквія сьогодні зберігається у Французькому національному музеї в Парижі. Акт вірності христовій науці й мужнього виховання дітей! Декому з нас і наших воїнів справжнього духу християнства бракує. А це вирішальне у закріпленні держави.

Щоденна молитва, регулярна свята Сповідь, святі книги, Божі заповіді! Це вкладаймо в серце наших воїнів. Але й самі будьмо їм прикладом свідомих християн.

У Києві за князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого вже була перша вища школа, 300 і більше вибраних учнів вчилися в ній.

У церквах, у монастирях ще до появи книгодрукування духовні особи переписували, видавали найцінніші літературні та наукові твори. Митрополит Петро Могила, який був за поєднання усіх Церков в Україні під проводом Патріарха України, а ним його хотіли бачити тоді наші предки, залишив нам славний „Требник”. І через 350 років він для української Церкви є неперевершеним.

Прогресивне духовенство в Україні пам'ятало і про свої національні обов'язки. Так звана „Руська трійця” під проводом свяще-

ника о. Маркіяна Шашкевича 1837 р. видає збірку „Русалка Дністрова” на милозвучній нашій українській літературній мові і тільки такою мовою вимагає служити Богослужіння і проповідувати у церкві.

А високий культурний рівень українського народу та наявність десятка національних установ (як „Просвіта”, „Пласт”, „Союз українок”, „Сільський господар”, „Дністер” і т. д.) — це результат конструктивної праці ряду поколінь, головно духовенства, особливо за часів Митрополита Андрія Шептицького, який прийняв естафету від першого українського Митрополита часів князя Ярослава Мудрого Іларіона, що залишив українській літературі незрівнянний взір риторики-гомилетики, — проповідь над могилою святого князя Володимира Великого у Десятинній церкві у присутності князя Ярослава Мудрого.

Святої пам’яті Митрополит А. Шептицький ініціював, матеріально і духовно підтримував усі найважливіші ділянки релігійного і державного життя в Україні. Це найбільша постать у християнському церковному житті України в ХХ столітті. Святої пам’яті Митрополит А. Шептицький заснував першу тоді в Західній Україні вищу духовну школу, славу Богословську Академію, де викладало понад 40 професорів, світил українського духовенства і світської науки. А керував нею великий учений, але і мученик за Христову віру, майбутній Митрополит — професор Йосиф Сліпий, Кардинал, Патріарх.

У нас зараз, на превеликий жаль, дуже поширені пияцтво, наркоманія, аборти, вбивства на замовлення, масові крадіжкі. Все це результат низького, радше ніякого, релігійного, християнського рівня нашого суспільства в Україні! Необхідне строге товариство у кожному селі, установі для боротьби з пияцтвом. А свята Церква в Україні завжди з цим боролася, так Митрополит Йосиф Сембратович організував і поширював з успіхом „Братство тверезості”, що боролася з пияцтвом і гулящим життям.

У строгому релігійно-християнському дусі був складений визначний твір державного, громадського, сулцівського і церковного права князя Ярослава Мудрого „Руська правда”. Це найстарша і найвідоміша пам’ятка українського звичаєвого права. Цей же

князь і його наступники організовують при церквах і монастирях духовні школи, в яких готують майбутніх учителів народу.

З винайденням друкування друковане слово увійшло до української книжкової культури через Церкву. Цю ж роль відіграла Острозька академія і церковні братства.

Прикладом народної діяльності священиків є о. Іван Могильницький, який за дорученням Митрополита Михайла Левицького уклав для навчання народу катехизм „Наука християнська” і „Буквар української мови”.

Під час „Весни народів” 1848 р. для піднесення свідомості народу була створена „Головна Руська Рада”, яку очолювали єпископи і священики.

При активній участі представників Церкви — священиків — були засновані: Краєве товариство взаємного забезпечення „Дністер”, товариство „Сільський господар”, „Народна торгівля”, „Просвіта”. 8 грудня 1868 р. товариство „Просвіта” почало ширити освіту й національну свідомість серед населення масовим поширенням літератури, драматичних і художніх гуртків у кожному селі, місті. Не менш активну участь брало духовенство у праці „Наукового товариства ім. Шевченка” з 1893 р. Це була своєрідна Українська Академія Наук.

Бо ж усі ці активні священики вже за прикладом св. Володимира Великого бачили у тісній співпраці з Церквою найкращі можливості для майбутньої культури та її розвитку, для піднесення моральності українського народу, для забезпечення української духовності.

Це глибоко усвідомив автор першої історії України-Русі, дякон Києво-Печерського монастиря (Лаври), літописець Нестор. Свою „Повість минулих літ” він написав у дусі глибокої християнської моралі та гарячої любові до батьківщини — України-Русі.

Роль українського християнства виявилась і в міжнародному відношенні. Не знаємо, що було б із Європою, якби не стало того захисного муру, яким була богатирська самопосвята християнської України. Бо ж мечі наших християнських предків в Україні зупиняли дикі азійські орди хозар, печенігів, половців, монголів, турків, татар й інших нападників. І завдяки цьому наші

сусіди й держави Європи спокійно розвивали свою культуру, цивілізацію. Знаємо тільки, що та Україна, яка рятувала Європу, сама стала жертвою сусідів, які їй завдячували своїм порятунком і можливістю розвиватися і зміцнюватися. Україна дала своє життя за інших, але не зазнала вдячності від них.

Згадаймо бій під Хотиним, у якому українські християнські війська козаків під проводом гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного 1621 р. зупинили похід татар на Польщу, а 1683 р. 20 тисяч добірного козацтва розбило разом із польськими військами 250-тисячну армію Оттоманської імперії під Віднем, яка прямувала на державу Західної Європи. Без українських козаків не було б спасіння Європі, наші воїни йшли на бій, уповаючи на покров Пресвятої Богородиці.

А зараз в Українській вільній державі найкращим шляхом для її закріплення є розбудова всього життя держави на законах християнської релігії, враховуючи велике число безрелігійних громадян, яких ніщо не зупиняє перед пияцтвом, абортами (вбивствами ненароджених дітей), наркоманією, масовими крадіжками (і це серед урядовців), вбивствами на замовлення.

Повчальним прикладом і поясненням причини того жадливого лиха нехай буде подія із залу суду.

В одному із паризьких судів на лаві підсудних сидів молодий вісімнадцятилітній злочинець Еміліан Сандо, що за два франки вбив жінку. Його оборонець, адвокат, славний Апер, сказав: „Мої панове! Мое завдання сьогодні дуже легке. Оскаржений зізнався у всьому. Захист неможливий. Проте я маю багато причин нагоді сказати. Хто тут винен? Ви винні, панове, які репрезентуєте народ! Ви, урядовці, усунули зі школи, з будинків культури, з домів святой Хрест, Святе Письмо, молитву. Ви відводите народ від релігійних практик, святкування неділі, свята. Цей хлопець, якого засуджуєте на смерть, не чув про Божі та церковні заповіді: „Не вбивай!“, „Не кради!“ Він, і всі такі як він у нашій державі, не чули про Божу любов, про безсмертність, вірність душ, про небо, пекло. Ми без святої християнської віри виховали злочинців! Держава тут винна!“ І, показуючи на розп'яття Ісуса Христа і святой Хрест, сказав на закінчення цей

славний адвокат: „Цей буде вас колись судити. Ви відібрали у народу Христові заповіді!“

Так і ми збираємо плоди безбожного, атеїстичного виховання!

А наше завдання: допомогти всім воїнам українських Збройних Сил пізнати Бога, молитву, уникати гріха, бо ж говорив святой Діонісій Ареопажит: „Співпрацювати з Богом і святою Церквою над рятуванням несвідомих душ — це найбільша честь на землі“.

Цього вимагає від нас Бог, Україна і славні наші християнські предки, яких ми сьогодні вшанували у цій лекції!

Замість післямови

ЛАВРА ОТЦЯ АНДРІЯ

(Монолог-триптих)

„Людині, яка думає тільки про багатство, почесні й інші марні речі, можна після її смерті написати на гробі: „Тут спочиває нерозумна людина, яка не знала для чого жила“. Це як моряк, який не знає, куди пливе. Тому і повчає нас у своєму щоденнику Олександр Довженко: „Життя коротке — поспішай людям робити добро!“ (Із останньої радіопроповіді отця Андрія — 27.12.98)

I

„Згадаймо життя наших далеких християнських праведників — єгипетських пустельників, чия лавра — дорога є джерелом живої води. Ось вам приклад відлюдництва і навчання у Авви — учителя: преподобний Макарій Олександрійський, що був на початку четвертого століття настоятелем монастиря у місцевості Келії якось згадував із посмішкою про спеціально використовуваний ним глечик, щоб обмежити себе у споживанні хліба: „У глечик у хапався рукою за багато кусків, але не міг їх витягти через вузьку шийку. Отож мій посуд не дозволяв їсти стільки, скільки я хотів.“ А щоб побороти спокусу, подався Макарій на болото, де півроку проси-

дів роздягнений, нещадно покусаний комарами. І коли він повернувся до монастиря, учні тільки за голосом упізнали свого вчителя.

Подібні відступи під час лекцій дозволяли знову зосереджувати увагу втомлених різними теоріями семінаристів. Колись і школярі дивувались, як у строгий виклад матеріалу уроку вклинювалось щось несподіване — виринало із забутої давньогрецької класики або з латини, наприклад, в оригіналі з діалогу Цицерона „Про державу“: „Називаються людьми багато, але є людьми лише ті, хто освічені в науках, сповнені людяності.“ Дякуючи моїм гімназійним та університетським учителям, після цього у класі западала мертва тиша. Та якщо з багатьма європейськими мовами не мав жодних проблем, то з однією сусідською так і не порозумілися. Правда, був випадок узимку сорокового року, коли наші сани зупинив окриком патруль: „Кто такіє?“ „Сельоні!“ — відповів я за всіх, думаючи, що так буде правильно по-їхньому. Несподівано пропустили нас, а у санях під соломою була зброя для підпілля... Подібної мовної практики у майбутньому не було вже ні разу. Та й власні діти жваво реагували на подібні історичні розповіді. Для них предметом гордості є згадка в „Історії України“ Аркаса про жителів з львівських передмість, які допомагали війську Богдана Хмельницького. Але так як вони були озброєні лише киями, то й були прозвані Кияками. І навіть вулиця була у Винниках Кияківська, що стала за москалів Ломоносова (а що той буцматий мав до неї?). І батьківське обійстя на ній залишилося, захоплене чужими людьми. Діти, дякувати Богу, все добре розуміють. Ось найстарший син лишень на стільчик спромігся вилізати, а вже інспекторам райвно у нашій шкільній квартирі вперто проказував: „Українцем я зовуся, тією назвою горджуся...“ Усміхалися поблажливо гості з району, але вже як вони, показуючи на портрет Сталіна у книжці, запитували його: „Хто це?“ —

„Злодій.” — відповів він і було вже не до сміху. Звідкіля воно мале у далекому 49-му мало свою думку? А тим непрошеним гостям ще довго треба було чекати їхнього 23-го з'їзду, щоб щось зрозуміти. Але нашому сімейству знову довелось вибиратись у дорогу — шукати нового пристанища. Дякувати людям — допомогли...

II

„Раз... Два... Три... Дрібушки...”, — задаю ритм із-за лаштунків сцени Київського оперного театру, де виступають у заключному концерті наші горохолинські танцюристи. На сцені — „Лісоруби”. Ось зараз вони піднімуть на плечі уявну колоду, я дам з-за куліс свисток — і повезе чмихаюча вузькоколійка карпатський ліс. Хлопці з топірцями залишають сцену. Вони схвильовані успіхом і впрілі — на них справжні (позичені в Кутах) кептарі, кресані, постоли. Їх знову викликають на сцену, аплодують... Тож недаремно витримали вони тривале і важке муштрування. Підбіг і Микола: „Романе Павловичу, як я сьогодні танцював?” — „Дуже добре!” А самому боляче до сліз, бо це ж він — Микола — позавчора вночі впав з третьої полиці загального вагону поїзда Станіслав—Київ, тоді як інші прив'язувались власними ремнями. Слава Богу, обійшлося або не подає знаку, що побився. То був рік 58-й. Тепер такі танці незвичні, нема що рубати у голих Карпатах. Та й свистка вузькоколійки вже не чути, не приїздять додому лісоруби — блукають по світах, бо за тих тридцять гривень сім'ю не прогудеш... А той „оперний” свисток мені й потім знадобився — об'їздив усю область вже як футбольний суддя. Перед тим начищені бутси завжди у кутку стояли — не одній команді показали як треба грати — я у півзахисті, а Поворозник весь захист тримав ще й із перев'язаною ногою (щоб когось не вбити м'ячем, жартували, бо такий удар мав).

Ой, скільки гарних діточок пройшло через наші хори, оркестри, лялькові театри... (Та й сопілки наші прикарпатські сподобалися київським урядовцям — хотіли весь ансамбль відправити на декаду мистецтва до Москви.) Як я завдячую всім своїм учням — Серемчукам, Сірецьким, Боришкакам, Микицеям..., їхній праці та терпінню, бо й мій характер непростий. Де ви зараз, чи знадобилась вам моя наука?..

III

„Як я заздрю полякам, бо в них сильна Церква і вони — єдині. Тому з ними весь світ рахується, не те що з нами...” — це перше, що почули від мене після повернення з єдиної моєї закордонної поїздки на священничу конференцію до Польщі. Знову (через шістьдесят років) побачив краківський Вавель із його знаменитим вартовим-сурмачем, тривожний сигнал якого увірвала ворожа стріла. Згадалась пророчиця невизнаної правди — віщунка Кассандра (з драматичної поеми Лесі Українки), коли вона марно гукає на всю силу: „Прокинься, Троє!..”

Не привіз звідтіля нічого, окрім вражень та й хіба ще пляшку води їхньої газованої. „Ти би собі там хоч мешти купив,” — зауважила дружина. Та нічого — і ці недавно відремонтовані ще добре виглядають — вистачить їх мені і до 2000-го, а то й до самої смерті... Так гадалося. Бо впертюхом був. Та й діти, здається, такі самі. Завчили у молоді роки і зараз повторюють: „У спадщину мій батько залишив мені не дім, садибу і корову. Орати землю він мене навчив, любить свій край і шанувати мову. Щасливий тим, що батьківських скарбів ховати під замок не доведеться — не можна з пісні викинути слів, любов не можна вирвати із серця”. Ото і все, що я мав...

Зміст

А 2000-й рік від Різдва Христового і Папу Римського зустрічали уже без отця Андрія, хоча він на це дуже заслуговував. Не склалося... У ці передноворічні, передріздвяні дні у морозній тиші Дем'янового Лазу здалеку видніються вогники свічок на могилах упокоєних. Яскравими метеликами розлітаються і спалахи ліхтарів гробниці усопшого Отця Андрія. Можливо, і зараз вони западуть комусь у душу, зігріють серце подорожньому. І він зробить крок назустріч вогнику, назустріч собі. Бо в кожного своя лавра-стежина, що переплітається з іншими. І стають вони спільною дорогою у прийдешнє...

*Богдан Кирик,
Київ*

Передмова	4
Через терни — до зірок	5
Від упорядника	6

Розділ I

Проповіді на свята Різдвяного кола: Господські, Богородичні та святих

Різдво Господа нашого Ісуса Христа	12
Свято святого первомученика й архидиякона Стефана	16
Неділя по Різдві Христовому	19
Неділя перед Богоявленням	19
Найменування Господа нашого Ісуса Христа	23
Свято святого Василя Великого. Новий рік	23
Богоявлення Господа нашого Ісуса Христа	26
Неділя по Богоявленні	29
Свято трьох Святителів	
Василя Великого, Григорія Богослова й Івана Золотоустого	33
Стрітєння Господа нашого Ісуса Христа	38
Благовіщення Пресвятої Богородиці	42
Різдво святого Івана Хрестителя	46
Свято Верховних Апостолів святих Петра і Павла	50
Преображення Господа нашого Ісуса Христа	58
Успіння Пресвятої Богородиці	62
Різдво Пресвятої Богородиці	68
Воздвиження чесного Хреста	73
Покров Пресвятої Богородиці	78
Свято Христа Царя	81
Празник святого великомученика Димитрія	86
Собор святого Архистратига Михаїла і всіх Безтілесних сил	90
Свято святого священномученика Йосафата	95
Вхід у храм Пресвятої Богородиці	98
Празник святого Миколая Чудотворця	102
Непорочне Зачаття Пресвятої Богородиці	106

Розділ II

Проповіді на неділі та свята Пасхального кола (від неділі Митаря і Фарисея до свята Пресвятого Серця Христового).....

Неділя Митаря і Фарисея	112
Неділя Блудного Сина.....	116
М'ясопусна Неділя	119
Сиропусна Неділя	122
Перша Неділя Великоднього Посту	129
Друга неділя Великоднього Посту	133
Третя неділя Великоднього Посту	138
Четверта неділя Великоднього Посту	142
П'ята неділя Великоднього Посту	146
Квітна неділя	149
Слово про Великодню П'ятницю	151
Воскресіння Господнє	154
Світлий вівторок	161
Томина Неділя	166
Неділя Мироносиць	169
Неділя Розслабленого	173
Неділя Самарянки	177
Неділя Сліпонародженого	182
Вознесіння Господа нашого Ісуса Христа	186
Неділя святих Отців	190
Свято Пресвятої Трійці	193
Зіслання Святого Духа	196
Свято Пресвятої Євхаристії	203
Свято Пресвятого Серця Ісусового	208

Розділ III

Проповіді на неділі церковного року

Перша неділя по Зісланні Святого Духа	213
Неділя всіх святих	213
Четверта неділя по Зісланні Святого Духа	216

Неділя всіх святих українського народу	216
П'ята неділя по Зісланні Святого Духа	220
Різдво св. Івана Хрестителя	220
П'ята неділя по Зісланні Святого Духа	223
Шоста неділя по Зісланні Святого Духа	226
Сьома неділя по Зісланні Святого Духа	229
Восьма неділя по Зісланні Святого Духа	233
Дев'ята неділя по Зісланні Святого Духа	236
Десята неділя по Зісланні Святого Духа	241
Одинадцята неділя по Зісланні Святого Духа	244
Дванадцята неділя по Зісланні Святого Духа	249
Тринадцята неділя по Зісланні Святого Духа	253
Чотирнадцята неділя по Зісланні Святого Духа	256
П'ятнадцята неділя по Зісланні Святого Духа	259
Шістнадцята неділя по Зісланні Святого Духа	264
Сімнадцята неділя по Зісланні Святого Духа	268
Вісімнадцята неділя по Зісланні Святого Духа	272
Дев'ятнадцята неділя по Зісланні Святого Духа	277
Двадцята неділя по Зісланні Святого Духа	281
Двадцять перша неділя по Зісланні Святого Духа	285
Двадцять друга неділя по Зісланні Святого Духа	289
Двадцять третя неділя по Зісланні Святого Духа	292
Двадцять четверта неділя по Зісланні Святого Духа	296
Двадцять п'ята неділя по Зісланні Святого Духа	299
Двадцять шоста неділя по Зісланні Святого Духа	302
Вшанування святого апостола Андрія Первозванного	302
Двадцять сьома неділя по Зісланні Святого Духа	305
Двадцять восьма неділя по Зісланні Святого Духа	309
Неділя праотців	309
Двадцять дев'ята неділя по Зісланні Святого Духа	314
Неділя святих Отців	314
Неділя перед Різдвом	314
Тридцята неділя по Зісланні Святого Духа	319
Тридцять перша неділя по Зісланні Святого Духа	322
Тридцять друга неділя по Зісланні Святого Духа	327
Неділя Закхєя	327

Розділ IV

Пригадні проповіді та промови

Слово про „Велич та обов'язки священства“	332
Слово до ювілею 1000-ліття Хрещення України	336
Слово „Про гріх“	339
Слово до горохолинців	341
Слово на могилах воїнів УПА	344
Слово на посвяченні пам'ятної могили в с. Горохолина	346
Слово на з'їзді з нагоди відзначення	348
56-х роковин Всеукраїнського конгресу „Союзу Українок“ в місті Станіславі 1934 року	348
Слово на серпневій нараді вчителів м. Івано-Франківська	351
Слово „Пресвята Євхаристія і священство“	352
Слово „Про святу Літургію“	355
Слово про Гідність і обов'язки батьків	360
Слово до лікарів на Всеєвропейському з'їзді	366
Слово „Про молитву“	370
Проповідь на вінчання	374
Проповідь у день першого Святого Причастя дітей	377
Слово про наболілі питання сьогодення	379
Апологетичні бесіди про існування Бога	388
Проповідь, виголошена на похороні Блаженної пам'яті о. Івана Галавая	418
Слово на могилі героїв УПА	422
Слово з нагоди 50-ліття УПА	423
Слово про полковника УПА „Грома“, виголошене на місці його загибелі	424
Слово на могилах героїв УПА	425
Слово про героя УПА	427
Слово про перебування на XXXII Всесвітньому Конгресі Родина ..	429
Проповідь на посвячення церкви	432
Слово, виголошене на „Круглому столі“ з нагоди 50-ліття смерті світлої пам'яті Митрополита Андрея Шептицького	436
Слово на могилах Січових Стрільців в Івано-Франківську	442
Слово до 850-річчя м. Тисмениці	445
Слово на могилах Січових Стрільців	

в 36-ті роковини смерті С. Бандери	447
Слово на благословенні друкарні та святкуванні 5-ліття газети „Нова Зоря“	450
Історичне значення Берестейського єднання (до 400-річчя Берестейської і 350-річчя Ужгородської унії)	452
Слово на меморіальній могилі воїнів УПА	456
Слово на могилах Січових Стрільців	457
Кардинал, Патріарх Йосиф Сліпий — ісповідник Української мученицької Церкви	459
Слово про піст	465
Слово „988 рік — рік Хрещення України“	467
Слово до офіцерів Української Армії „Релігія і Церква в історії України“	470

Замість післямови

ЛАВРА ОТЦЯ АНДРІЯ. Богдан Кияк	481
--------------------------------------	-----

Релігійне видання

Кияк, отець-мітрат Роман Андрій

ПОСПІШАЙ ТВОРИТИ ДОБРО

Проповіді, духовні науки

Богословський редактор о. Ігор Пелехатий

Літературний редактор Ірина Шумада

Коректор Ірина Гринів

Комп'ютерний набір Віри Мартинюк

Верстка Надії Романишин

© Видавництво „Нова Зоря“,
м. Івано-Франківськ, пл. А. Міцкевича, 5,
тел./факс (0342) 55-24-45; тел. (03422) 254-49,
e-mail: nz@com.if.ua <http://nz.com.if.ua>

Свідоцтво про внесення
до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 402 від 04.04.2001 р.

Підписано до друку 17. 06. 2004. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Латинська. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 25.05. Ум. фарбовідб. 29,45. Обл. вид. арк. 30.
Зам. № 191.

Віддруковано у друкарні видавництва „Нова Зоря“.
м. Івано-Франківськ, пл. А. Міцкевича, 5, тел. (03422) 254-49

„...Люби Господа, Бога твого, всім твоїм серцем, усією твоєю душею
і всією думкою твоєю: це найбільша й найперша заповідь.

А друга подібна до неї: Люби ближнього твого,
як себе самого. На ці дві заповіді весь закон і пророки спираються”.

Мт. 22. 37-40